OFFICINAE

IOANNIS RAVISII TEXtoris Niuernenſis Hiſtoricis Poëticisq; refertæ Diſciplinis Secunda pars, fideliter excuſa, locisq; aliquot locupletata, quorum catalogum verſa monſtrat pagella.

Dns Tiberius monachus utebat. Archicenobij vallis.

Venetiis MDXLI

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Noviter S. Francisci Romae.

CANDIDO LECTORI.

LABOREM hunc qualēcunq; noſtrū in coarctā da Literariæ hui⁹ Officinæ amplitudine ſcio te nō reprobaturū, amice Lector, ac ſenſeris oia in tuum commodū ſuccedere, nihilq; propemodum præter innatum ad iuuanda ſtudia humanitatis animū nobis remanere quin omnia effundamus adeo toti ſemper inſeruimus tibi vt potius ducamus habendā tui ſucceſſus rationem q̄ noſtrorū cōmoditatem lucrorū teſtabitur puſilla huius libri margo, quam eo nomine tibi perplaciturā ſperamus, quod præter exiguitatē præcii, iā deſit volumine & pondere moleſta eſſe expeditiuſq; tractetur ne quod in hmōi Rhapſodiis pfunctiora quęrit lectio, vt memorię labenti ſuccurrat, vel occupationes nō deturbentur, ipediat chartarū magnitudo. Sed ne tibi quicq̄ omiſſum ex opere in hac nr̄a ęditione videretur, placuit huius ſuſpitionis ſcrupulum locis quibuſdā additis leuare, qui mirū in modum rei conducere videbātur, quos ideo hic curauimus apponēdos, ne de fide noſtra in nullo dubitares, quoſq; indicis plene iā paginæ capere cōmode non poterāt. Vale.

LOCI NOVISSIME ADDITI.

De animi ſubſtātia diuerſæ Phorum ſententiæ. fo. 304

Aię pricipatū in qua corpis pte phoꝝ iudicia ponāt. f. eo.

Anima quid recipit ab influxu planetarum. fo. 305

Anima poſt vitā quo pergat ex veterum placitis. fo. eo.

Animarum ſedes apud inferos. fo. 306.

Quas corporis partes vnuſquiſq; planeta regit. fo. eo.

Quæ corporis partes cuiq; ſigno tribuantur. fo. eo.

Quæ a quibus elementis homini proueniant. fo. 307.

Exempla hieroglyphicarum notarum. fo. eo.

Varij apud varios tondendi ritus. fo. eo.

Apophthegmata conuitia retorquentium. fo. 308.

Iura tribunorum. fo. eodem.

Iura cenſorum. fo. 309.

Ponderum valores & nomina. fo. eodem.

Iudiciorum & ſuffragiorum notæ. fo. 310.

Ritus Candidatorum ſeu magiſtratus petentium. fo. 311

¶ Argumenta ab impoſſibili ex diuerſis poetis.

Virgilius æglogа prima.

Ante leues ergo paſcentur in æthere cerui,
Et freta deſtituent nudos in littore piſces,
Ante pererratis amborum finibus exul,
Aut Ararim parthus bibet, aut Germania Tygrim.

Idem æglogа 8.

Iungentur iam Gryphes equis, æuoq; ſequenti
Cum canibus timidi venient ad pocula damæ.

Idem in Battarum.

Ante lupos rapient hœdi, vituli ante leones,
Delphini fugient piſces, aquilæ ante colũbas,
Et conuerſa rerum diſcordia gliſcet.

Idem ibidem.

Pallida flaueſcant æſtu ſitientia prata,
Imatura cadant ramis pendentia mala,
Deſint & ſyluis frondes, & fontibus humor.

Idem ibidem.

Flectite curtẽtes nymphas vaga Flumina, retro
Flectite, & aduerſis curſum diffundite campis,
Incurrant amnes paſſim remeantibus vndis.

Idem ibidem.

Dulcia amara prius fient, & mollia dura,
Candida nigra oculi cernent, & dextera læua.
Migrabunt caſus aliena in corpora rerum.

Ouidius lib. 13. Meta.

¶ Ante retro Simois fluet, & ſine frondibꝰ Idæ
Stabit, & auxilium promittet Achaia Troiæ.

Idem lib. 14.

Prius inquit in æquore frondes
Glaucus, & in ſummis naſcenť montibus algæ.

Idem lib. 15.

Deſinet ante dies, & in alto Phœbus anhelos
Aequore tinget equos.

[library stamp]

Idem lib. 1. de ponto.

Nam prius incipient turres vitare columbæ,
Antra feræ, pecudes gramina, mergus aquas.

Ouidius lib. 12. de ponto.

Longa dies citior brumali tempore, noxq;
Tardior hiberna ſolſtitialis erit.
Nec Babylon æſtū, nec frigora pōtus habebit,
Galthaſq; Pęſtanas vincet odore roſas.
Quam tibi noſtrarum veniant obliuia rerum.

Idem in eodem.

Cinyphiæ ſegetis citius numerabis ariſtas.
Altaq; quam multis floreat hybla thymis.
Et quot aues motis nitantur in aere pennis,
Quotq; natent piſces æquore, certus eris.

Idem in eodem.

Nam caput e noſtra citius ceruice recedet,
Et pariat foſſis lumen abire genis.

Idem in eodem.

Nominis ante mei venient obliuia nobis.

Idem lib. 4. de ponto.

Nam prius vmbroſe carituro arbore montes,
Et freto veliuolans non habitura rates.
Fluminaq; in fontes curſu reditura ſupino,
Gratia quam meriti poſſit abire tui.

Idem in eodem.

Et prius hinc nobis nimium cōterminus Iſter.
In caput Euxino de mare vertet iter.
Vtq; Thyæſtæ redeant ſi tempora menſæ,
Solis ad eoas currus agetur aquas.

Idem in eodem.

Sed prius huic deſinit & bellū & frigora terrę.
Inuiſus nobis quæ duo pontus habet.
Et tepidus Boreas, & ſit prærigidus iſter,

Idem in epiſtola. Oenones ad paridem

Ad fontem Xanthi verſa recurret aqua.

Idem in epiſtola Helenæ.

Terra precor vultus obruat ante meos.

Idem lib. 1. Elegiarum.

Ante vel a membris diuidar ipſe meis.

Idem lib. 1. de arte.

Vere prius volucres taceant, æſtate cicadæ,
Mænalius lepori det ſua terga canis.

Idem in Ibin.

Deſinet eſſe prius contrarius ignibus humor.
Iunctaq; cum luna lumina Solis erunt.
Parſq; eadē cœli Zephyros emittet & Euros,
Et trepidus gelido flabit ab axe nothus.
Et noua fraterno veniet concordia fumo,
Quam vetus accenſa ſeparat ira pyra.
Et ver Autumno, Brumæ miſcebitur æſtas,
Atq; eadem regio veſper & ortus erit

Idem lib. 1. Triſtium.

Spiritus hic vacuas prius extenuēdus in auras
Ibit. & tepido deſeret oſſa rogo.

Idem lib. 4. Triſtium.

Vere prius flores, æſtu numerabis ariſtas.
Poma per autumnum, frigoribuſq; niues.

Idem lib. 5. Triſtium.

Cana prius gelido deſint abſinthia ponto,
Et careat dulci Trinacris Hybla thimo
Immemorē quam te quiſquā cōuincat amici.

Lucanus lib. 1.

Omnia mixtis.
Sydera ſyderibus concurrent, Ignea pontum
Aſtra petent, tellus extendere littora nollet,
Excutietq; fretum, Fratri contraria Phœbe
Ibit, & obliquum bigas agitare per orbem
Indignata diem, poſcet ſibi, Totaq; diſcors
Machina, diuulſi turbabit fœdera mundi.

Horatius lib. 1. Carminum,

Sed prius appullis
Iungentur capreæ lupis.

Idem in Epodo.
Priuſq; cœlum ſidet inferius mari
Tellure porrecta ſuper.

Idem ibidem.
Simul imis ſaxa renarint vadis regnata.

Propertius lib. 1.
Nulla prius vaſto labentur flumina ponto,
Annus & inuerſas duxerit ante vices.

Idem lib. 2.
Nam citius pateret caput hoc diſcedere collo.

Idem in eodem.
Terra prius falſo partu deludet arantes,
Et citius nigros Sol agitabit equos.
Fluminaq; ad caput incipient reuocare liquores,
Aridus & ſicco gurgite piſcis erit.

Idem lib. 3.
Flamma per incenſas citius ſedetur ariſtas.
Fluminaq; ad fontis ſunt reddítura caput,
Et placidum Syrtis portũ, & bona littora nautis,
Præbeat hoſpitio ſæua Malea ſuo.

Idem lib. 2.
Tu prius & fluctus poteris ſiccare marinos,
Altaq; mortali deligere aſtra ſono.

Perſius ſatyra. 5.
Sambucam citius caloni aptaueris alto.

Iuuenalis ſatyra. 10.
Prōpti⁹ expediā, quot amauerit hippia mœchos,
Quot Themiſon ægros Autumno occiderit vno,
Quot Baſilus ſocios, quot circunſcripſerit hylus
Pupillos, quot longa viros exſorbeat vno
Maura die, quot diſcipulos inclinet Amillus,
Percurram citius quot villas poſſideat nunc,
Quo tondente grauis iuueni mihi barba ſonabat,

Statius lib. 13. Syluarum
Hibernos citi⁹ numeraueris imbres, Syluarumq; comas.

Idem lib. 15. Syluarum.

Potius fugientia ripas
Flumina deuinces, Rapidis aut ignibus obſtes,
Quam miſeros lugere vetes.
Statius lib. 17. Theb.
Ante hæc excuſſo frondeſcet lancea ferro.
Inachus ante retrꝗ noſterqꝫ Achelous abibunt.
Idem lib. 8.
Citius me fulmina contra
(Infandum) ruere & magno bellare parenti Aſpiciat.
Idem lib. 3. Achill.
Sed pater ante igni, ferroqꝫ exciſa iacebit
Scyros, & in tumidas ibunt hæc verſa procellas Mœnia
Claudianus in Conſ. Manlii Theodori
Promptius imponam glaciali Pelion Oſſæ,
Idem de victoria Stiliconis in Alaricum.
Irriget Aegyptum Tanais, Mœotida Nilus,
Eurus ab occaſu, Zephyrus ſe promat ab indis.
Caucaſeisqꝫ iugis calidoqꝫ nigrantibus Auſtro
Getulas aquillo glacie conſtringat arenas.
Idem de conſulatu probi.
Ante dabūt hyemes Nilum per flumina damæ
Errabunt, Glaciæqꝫ niger damnabitur Indus.
Ante Thyeſteis iterum conterrita menſis
Interciſa dies refugos vertetur in ortus.
Pamphilus ſaxus Elegia. 12.
Sydera quum radios ſpargent tellure ſub ima,
Aera cum piſcis, quum collet æquor auis.
Quū ceruus pauidos Maſſylla per arua leones
Pellet, hyems tepidi tempore veris erit.
Stroza pater lib. i. Eroticon.
Ergo prius tellus alimenta negauerit orbi,
Et nouus heſperio ſurget ab axe dies.
Ante Pado Tagus, atqꝫ Atheſi miſcebit Iſter.
Idem lib. 5. Eroticon.
Ergo ſcylla prius, ſcillæqꝫ aduerſa Carybdis,
Prebuerint feſſis puppibus hoſpitium.

Ante ſuo nereus gelidas admiſerit Arctos
Aequore, Terra polus fiet, & ignis aqua.
Mutatæ prius accipient noua corpora formæ.

Seneca in Hercule furente.

Prius extinguet ortus, refert occaſus diem,
Pax ante fida niuibus & flammis erit,
Et Scylla Siculum iunget Auſonio latus,
Priuſq; & multo vicibus alternis fugax
Eurippus vnda ſtabit Euboica piger.

Idem in Thyeſte.

Aethereas prius
Perfundet Arctos ponthus, & ſiculi rapax
Conſiſtet æſtus vnda, & Ionio ſeges
Matura pelago ſurget, & lucem dabit
Nox atra tetris, Ante cum flammis aquæ,
Cum morte vita, cum mari ventus fidem
Fœduſq; iunget.

Idem in Thebaide.

Ipſa ſe in leges nouas
Natura vertet, Regeret in fontem citas
Reuolutus vndas amnis, Et noctem afferre,
Phœbæa lampas, heſperus faciet diem.

Idem in hippolyto.

Ignibus iunges aquas,
Et amica ratibus ante promittet vada
Incerta Syrtis, Ante ab extremo ſinu
Heſperia Tethys lucidum attollet diem.
Et ora damis blanda præbebunt lupi.

Idem in Oethæo.

Iungentur ante ſæua ſyderibus freta,
Et ignis vnde, tartaro triſti polus,
Lux alma tenebris, Roſcidæ nocti dies.

Idem in Hercule Oethæo.

Ante ab occaſu dies
Naſcetur Indis, ante glacilem polum
Scythas ve tepida Phœbus afficet rota.

Idem.

Deſcendat aſtris luna deſertis licet,
Et bruma meſſes videat,& cantu fugax
Sit depræhenſum fulmen,& verſa vice
Medius coactis fugerit ſtellis dies.

Idem ibidem.

Ante naſcetur ſeges in profundo,
Vel fretum dulci reſonabit vnda,
Ante deſcendet glacialis vrſæ
Sydus,& ponto vetito fruetur.

Idem ibidem.

Mutetur orbis,Vallibus currat nouis
Iſter,nouaſq; Tanais accipiat vias.

Eraſmus in adagiis

Acantida vincet Cornix.

Calfurnius apud eundem.

Aſtyle credibile eſt, ſi vincat acãthida Cornix
Vocalem ſuperet ſi turpior ædona bubo.
Prius teſtudo leporem præuerterit.

Calentius lib.2.Eleg.

Ante per ignotos errabunt ſydera fluctus,
Paſcenturq; leues equora lata boues.
Ante a ſquamiferis habitari piſcibus æquor
Deſinet,ante freto currere curua ratis.
Ante polo ſimilis populus inſidiatur,ante
Proximus in vetitas corruet anguis aquas.

Pontanus lib.1.de Stellis.

Sed prius herculei torrentia ſydera monſtrĩ
Solſticio vicina domus,locaq; edita cœli
Diffundent terris hyemem glacialibus Euris
Ante & conſpicui ſummo de cardine mundi
Flaua lycaonio ſurget palantias axe,
Atq; diem auerſo ſubter vehet auſter olympo.
Stabunt & cœli ſeptem labentia ſigna.

Baptiſta pius.

Nam prius in colles robor vaga flumina ferri

Et nilum hiberno diluere arua gelu.

Idem.

Sed prius æquorei damis iungentur Echini,
Et mixto æripedi ſemine Gryphes equo.

Idem.

Sythonio prius orbe tepeſcere credam
Mennonio,& tingi poſſe colore niues.
Excelſeq; vagis vndabunt piſcibus alpes,
Nullaq; athlantęi gurgitis vnda fluet.
Heſperioq; nitens phœbus conſurget ab axe,
Atq; pari Euphrates Tygris & ore ruent,

Idem.

Ante caput nili deprendet,& ora Seſoſtris,
Deponet virus & Stygis vnda ſuum.

Idem.

Promptius expediam,quot fulgeat ignibus æther,
Et quota in Oceani belua mole natet. ¶Idem.
Aſtra ſagittiferum præcedent fulgida mitram,
Solis & obſcura nocte vehentur equi.
Magnaq; nigrantem lux irradiabit Auernum,
Luror & æthereos cinget vbiq; polos.
Et ſuperum iurare(licet metus vrgeat illos)
Sancta cohors ſtygias non dubitabit aquas.
Per ſyluas volitare canes,volucreſq; ferarum
Cernemus duri luſtra habitare ſoli.
Committentq; lupi damæ ſua corpora roſtro,
Et lepus Arcadico roſtra habitata cani.
Et Phaetontæi cycnus non immemor axis,
Fulmineas cupiet ſcandere poſſe domos.
Deſinet æquoreis caput obiectare procellis
Aeſacus,& rapidi non petet ima maris.
Turbaq; Mennonidum canet exequialia mitis
Iuſta,neq; hæc tumuli tinget herilis humũ,
Congeret aeria nidum ſuper arbore perdix,
Thyſbæas linquet blandas columba palas.
Diliget immitem pia Dædaliona coturnix,

Fida gemellipatæ quæ tulit auxilia.
Cui volucris ſubito data verſicoloris imago,
Dum fugit omniuoli dulcia furta Iouis.
Labilis audaci Congro murena relinques,
Et cum ſquamigeris Barre feris odium.
Nicolamq; feram cautus Crocodilon Ichneumō
Diliget, infidam rex Halietus auem.
Palladius ſoranus.
Deſinet ergo prius fragili mihi gutture lingua.
Idem.
Mella prius fierent quæ ſunt contraria dulci,
Duraq; ſpectares mollia ſaxa prius.
Idem.
Ergo mella prius fient contraria dulci,
Mollia dura prius, fient & maxima parua.
Aut freta poma dabunt ſemper redolentia, flores
Paſcua, rura, domos viuentia cuncta fouebunt.
Et piſces quin terra feret, quam nauita prudens
Sulcabit, tumidos fluctus quæ concita tollet.
Petrarcha.
Tum noſtro Galathea tuum de pectore nomen,
Exibit, fugient propriis dum ſedibus aſtra.
Mellis apes ſtudium linquent, nidoſq; columbæ
Coniugium turtur, prædam lupus, arbuta capræ,
Cuſtodita dolos mulier, mendacia ſeruus.
Idem.
Validum prius ægra leonem
Sternet ouis, prius armigerū philomela tonantis vicerit.
¶Deſcriptio lōgi tpis, qua diu aliqd futurū ſignificam⁹.
Virgilius Ecloga. 5.
DVm iuga mōtis aper, fluuios dum piſcis amabit,
Dumq; thymo paſcentur apes, dum rore cicadę.
Ouidius lib. I. Eleg.
Viuet Mæonides, Tenedos dum ſtabit & Ide,
Dum rapidas Simois in mare voluet aquas:
Viuet & aſcræus, dum muſtis vua tumebit,

Dum cadet incurua falce reſecta ceres.
Donec erunt ignes, arcuſq; cupidinis arma,
Dicentur numeri culte Tibullæ tui.
Idem in Ibin.
Pugnabunt iaculis dum thraces, Iapyges arcu,
Dum tepidus Ganges, frigidus Iſter erit.
Robora dum montes, dum mollia pabula cāpi,
Dum Tyberis liquidas Thuſcus habebit aquas.
Lucanus lib. I.
Dum terra fretum, terramq; leuabit
Aer, & longi voluent Titana labores,
Noxq; diem cœlo totidem per ſigna ſequetur:
Syllius lib. 6.
Dum cœli ſedem, terraſq; tenebit
Caſta fides, dum virtutis venerabile nomē viuet.
Idem lib. 7.
Dum Cete innabunt Ponto, dum ſydera cœlo
Lucebunt, dum Sol indo ſe littore tollet,
Politianus.
Dumq; in tacito vaga ſydera cœlo
Fulgebunt, dum Sol nigris orietur ab Indis.
Præuia luciferis aderit dum curribus Eos.
Dum ver triſtis hyems, autumnū proferet æſtas.
Dumq; fluet ſpirans, refluetq; reciproca Tethys.
Dum mixta alternas cupient elementa figuras.
Semper erit magni decus immortale Maronis.
Sabellicus.
Dum mundi Soliſq; vices variabilis annus
Sentiet, & ſolitos ſeuabunt ſydera curſus.
Horatius in Epodo.
Dum pecori lupus & nautis infeſt⁹ Orion
Turbarit hibernum mare,
Intonſoſq; agitarit apollinis aura capillos.
Seneca in Medea.
Dum terra cœlum media librarum feret,
Nitiduſq; certas mundus euoluet vices,

Numeruſq; arenis deerit,& ſolem dies,
Noctem ſequentur aſtra,dum ſiccas polus
Verſabit arctos,flumina in pontum cadent,
Nunquam meus ceſſabit in pœnas furor.

Idem in Oedipo.

Lucida dum current annoſi ſydera mundi,
Oceanus clauſum dum fluctibus ambiet orbem:
Lunaq; demiſſos dum plena recolliget ignes,
Dum matutinos prædicet lucifer ortus,
Altaq; cæruleum dum Nerea neſciet arctos.
Candida formoſi venerabimur ora lyæi.

Tybullus lib.1.

Quem referent Muſæ,viuet dum robora tellus,
Dum cœlum ſtellas,dum vehet amnis aquas.

Stroza pater.

Erunt donec vaga ſydera cœlo,
Donec erit tellus,æquora donec erunt.

Stroza filius.

Phœbeia donec
Laurus & orbita erit,nomēq; helyconidis vmbrę,

Idem:

Dumq; polus vertet Pagaſææ ſigna carinæ,
Flacce tuæ dabitur palma ſecunda lyræ.

Idem.

Dum fluet Eridanus patriæ prope mœnia noſtræ,
Dum fluet & refluet Venetam maris vnda ꝑ vrbē,
Tinctile dum Scythicas armabit miſſile dextras.

¶Poetica deſcriptio,qua docemus aliqd lō-
ge lateq; fieri. Lucanus lib.1.

VNde venit Titan,& nox vbi ſydera condit,
Quaq; dies medius flagrantibus ęſtuat horis,
Et qua bruma rigens,ac neſcia vere remitti,
Aſtringit Scythicum glaciali frigore Pontum.

Ouidius in fine Meta.

Quaq; patet domitis Romana potentia terris.

Horatius lib.3.Car.

Dicar, qua violens obſtrepit Aufidus,
Et qua pauper aquæ Daunus agreſtium
Regnator populorum.

Statius lib.4. Syl.

Ibis, qua vagus Hercules & Euan
Vltra ſydera, flammeumq; ſolem,
Et nili caput, & niues Atlantis.

Tybullus lib.2.

Qua ſua de cœlo proſpicit arua Ceres,
Quaq; patet ortus, & qua fluitãtibus vndis
Solis anhelantes abluit amnis equos.

Seneca in Hercule furente.

Qua lucem premit
Aperitq; Tethys, qua ferens Titan diem,
Binos propinqua tingit æthiopes face.

Idem.

Et quod Occaſus videt, & quod Ortus.

Idem.

Auroram inter & Heſperum,
Et qua ſol medium tenens,
Vmbras corporibus negat.
Quodcunq; abluitur cœlum,
Longo Tethyos ambitu.

Idem in Theba.

Qua lata terris ſpacia frugiferis iacent,
Et qua trahens opulenta Pactolus vada
Inundat auro rura.

Idem in hippolyto.

Quæq; naſcentem videt ora ſolem,
Quæq; ad occaſus iacet ora ſeros,
Si qua feruenti ſubiecta Cancro eſt,
Si qua maioris glacialis vrſæ,
Semper errantes patitur colonos.

Idem ibidem.

Qua terra mari Cingitur alto, Quaq; æthereo
Candida mundo ſydera currunt.

Idem ibidem.

Quicquid Oceanus vagis,
Complexus vndis vltimo fluctu regit.

Idem in Troade.

Quicquid ſol Oriens,quicquid & occidens,
Nouit,Cæruleis Oceanus fretis.
Quicquid vel veniens,vel fugiens lauat,
Aetas pægaſeo corripiet gradu.

Idem in Medea.

Quodcunque placidis flexibus Phaſis rigat,
Pontuſq; quicquid ſcythicus a tergo videt,
Paluſtribus qua maria dulceſcunt aquis.

❡Deſcriptio magni & frequentis numeri per ſimilitudines & comparationes.Virgi.lib.4.Georgi.

Quam multa in folijs auium ſe millia condunt,
Veſper vbi aut hibernus agit de montib⁹ imber.

Idem lib.6.Aenei.

Quam multa in ſyluis Autumni frigore primo,
Lapſa cadunt folia,aut ad terram gurgite ab alto
Quam multæ glomerantur aues,vbi frigidus annus
Trans pontum fugat,& terris immitit apricis.

Idem lib.7.Aenei.

Quam multi lybico voluuntur marmore fluctus.
Sæuus vbi Orion hibernis conditur vndis.
Vel quum ſole nouo denſæ torrentur ariſtæ,
Aut hermi campo,aut Lycie flauentibus aruis.

Idem lib.9.Aenei.

Quantus ab occaſu veniens pluuialibus hœdis
Verberat imber humum,quam multa grandine nymbi
In vada præcipitant quum Iupiter horridus auſtris
Torquet aquoſam hyemē,& cœlo caua nubila rumpit.

Ouidius lib.11.Meta.

Somnia vana iacent,totidem quot meſſis ariſtas,
Sylua gerit frondes,eiectat littus arenas,

Idem lib.4.Triſtium.

Meq; tot aduerſis cumulat,quot littus arenas,

Quotq; fretum piſces,ouaq; piſcis habet.
Idem lib.4.Triſt.
Quot frutices ſyluæ,quot flauas Tybris arenas,
Mollia quot Martis gramina campus habet,
Tot mala pertulimus.
Idem ibidem.
Littora quot conchas,quot amena roſaria flores,
Quotve ſoporiferum grana papauer habet,
Sylua feras quot alit,quot piſcibus vnda natatur,
Et tenerum pennis aera pulſat auis.
Tot premor aduerſis,quæ ſi comprendere coner,
Icariæ numerum dicere coner aquæ.
Idem ibidem.
Quam multa madidæ celantur arundine foſſæ,
Florida quam multas Hybla tuetur apes.
Quam multæ gracili terrena ſub horrea ferre
Limitæ formicæ grana reperta ſolent,
Tam me circunſtat denſorum turba molorum.
Idem lib.4.de Ponto.
Quæ numero tot ſunt,quod in horto fertilis arui
Punica ſub lento cortice grana rubent.
Africa quot ſegetes,quot Tmolia terra racemos,
Quot ſicyon baccas,quot parit Hybla fauos.
Idem lib.1.de Arte.
Gargara quot ſegetes,quot habet Methymna racemos,
Aequore quot piſces,fronde teguntur aues.
Quot cœlum ſtellas tot habet tua Roma puellas.
Idem lib.2.de Arte.
Quot lepores in atho,qđ apes paſcũtur in hybla.
Cærula quot baccas Palladis arbor habet,
Littore quot conche,tot ſunt in amore dolores:
Idem lib.3.
Sed neque ramoſa numerabis in Ilice frondes,
Nec quot apes Hyblæ,nec quot in Alpe feræ.
Item.
Quot noua terra parit flores,quum vere tepenti
Vitis

Vitis agit gemmas, nigraq; fugit hyems.

Statius lib, 5. Syluarum.

Hibernos citius numeraueris imbres.
Syluarumq; comas.

Syllius lib. 7.

Quam multa affixus coelo ſub nocte ſerena
Fluctibus e mediis ſulcator nauita Ponti.
Aſtra videt, Quam multa videt feruoribus atris,
Quum Calabros vrũt ad pinguia pabula ſaltus.
Vertice Gargani reſidens, incendia paſtor.

Marulus.

Non tot Attica mella, littus Algas,
Montes robora, ver habet colores,
Non tot triſtis hyems riget pruinis.
Autumnus grauidis tumet racemis,
Non tot ſpicula Moedicis pharetris,
Non tot ſigna micant tacente nocte,
Non tot equora piſcibus natantur,
Non aer tot aues habet ſerenus,
Non tot Oceano mouentur vndæ,
Non tantus numerus lybiſſæ arenæ.
Quot ſuſpiria, quot Næera pro te.
Veſanos patior die dolores.

Catullus.

Quam magnus numerus lybiſſæ arenæ,
Laſerpiciferis iacet. Cyrenis.

Propertius lib. 2.

Non tot Achæmeniis armantur Suſa ſagittis,
Spicula quot noſtro pectore fixit amor.

Seneca in Hercule furente.

Quantus incedit populus per vrbes
Ad noui ludos auidus theatri,
Qualis Elæum ruit ad tonantem,
Quinta quum ludos reuocauit æſtas.

Idem in Oedipo.

Non tot caducas educat frondes Oethæ.

Nec vere flores hybla tot medio creat,
Quum examen alto nititur denſum globo.
Fluctuſq; non tot frangit Ionium mare,
Nec tanta, gelidi Strimonis fugiens minas
Permutat hyemes ales, & cœlum ſecans,
Torpente Nilo penſat Arctoas niues.

Baptiſta Pius.

Cærula quot piſces, quot leſbia terra racemos,
Maſcula quot tellus thura Sabæa parit,
Plumiferas quot habet volucres agitabilis aer,
Gargara quot meſſes, vina Phalernus ager.

Idem.

Promptius expediam, quot fulgeat ignibus æther,
Et quota in Oceani belua mole natet,

¶ Deſcriptio curſus leuiſſimi & miræ celebritatis.

Virgilius lib. 10. Aen.

Fugit illa per vndas
Ocyor & iaculo, & ventos æquante ſagitta.

Lucanus lib. 1.

Et torto balearis verbere fundæ
Ocyor, & miſſa Parthi poſt terga ſagitta.

Idem lib. 5.

Ocyor & cœli flammis & tygride fœta.

Idem lib. 9.

Calido non ocyus auſtro
Nix reſoluta tepet.

Horatius lib. 2. Car.

Ocyor ceruis, & agente nymbos
Ocyor euro.

Statius lib. 6. Theb.

Quæ bello ſic tella volant, quæ nubila cœlo
Amnibus hibernis? Minor eſt Iouis impetus igni,
Tardius aſtra cadunt, glomerantur tardius imbres,
Tardius in ſummos decurrunt flumina montes.

Idem ibidem.

Credas e plebe Cydonum

Parthorumq; fuga totidem exiliiſſe ſagittas.
Non aliter celeres hircana per auia cerui,
Quum procul impaſti fremitum accepere leonis,
Siue putant, rapit attonitos fuga cæca, metuſq;
Congregat, & longum dant cornua mixta fragorem.

Sidonius.

Non ſic fulminis impetus triſulci,
Non pulſa Scythico ſagitta neruo
Non ſulcus rapide cadentis auſtri,
Non fundis balearibus rotata
Vnquam ſic liquidos poli meatus,
Rumpit plumbea glandium procella.

Seneca in Thebaide.

Sagitta qualis parthica velox manu
Excuſſa fertur, Qualis inſano ratis
Premente vento rapitur, aut qualis cadit
Delapſa cœlo ſtella, quum ſtringens polũ,
Rectam citatis ignibus rumpit viam.

Idem in Hippolyto.

Fugit inſanæ ſimilis procellæ,
Ocyor nubes glomerante cauro,
Ocyor curſum rapiente flamma,
Stella quum ventis agitata longos Corripit ignes.

¶ Curſores velociſſimi.

1	Euryalus	5	Dædalus	13	Ladas
	Nyſus Dyores	6	Atalanta	14	Atas
	Salius Patron	7	Mermeros	15	Philippus
	Helymus	8	Phædimus	16	Iphiclus
	Panopes		Dimas	17	Orion
2	Camilla	9	Opheltes	18	Mithridates
3	Achilles	10	Thalus	19	Haraldus
4	Bellorophon	11	Philippides	10	Echion
	Perſeus	12	Tiberius Nero	21	Lycaſte.

1 IN ludis exequialibus (quos in Sicilia ad Anchiſæ tu-
mulum celebrauit æneas) ſtadiodromi ſeu decurſo-
res in ſtadio fuerunt Euryalus, Nyſus, Diores, Salius,

Patrõ, Helymus, & Panopes.

2 ¶ Camilla regina fuit Volſcorũ, cui⁹ celeritatẽ deſcribit Virgilius in fine ſeptimi dicens.
Illa vel intactæ ſegetis per ſumma volaret
Gramina, nec teneras curſu læſiſſet ariſtas,
Vel mare per medium fluctu ſuſpenſa tumenti,
Ferret iter, celeres nec tingeret æquore plantas.

3 ¶ De achille, Catullus. Naſcetur nobis expers terroris Achilles, Qui perſepe vago victor certamine curſus Flãmea præuertet celeris veſtigia ceruæ.

4 ¶ Bellorophon in expeditione cõtra Chimærã vſus eſt equo Pægaſo ſanguine meduſæ nato. Perſe⁹ vero in meduſam certatur⁹ accepit a mercurio talaria & enſẽ. Quibus adminiculis ambo per aerem ferebantur. Propertius lib. 2. Nõ ſi pægaſeo verteris in aera dorſo,
Nec tibi ſi perſei mouerit ala pedes. Sidonius.
Ac iuuenem Stenobæatuum, cui terga vetuſtas,
Pennati largitur equi.

5 ¶ Poetæ fabulantur Dædalum incluſum labyrintho, ꝓpter liberatum Theſeũ, quum iudiciũ capitis expaueſceret, alas ſibi cõfinxiſſe, eoq; remigio periculum euaſiſſe. Virgi. lib. 6. Aeneidorũ. Dędalus (vt fama eſt) fugiens Minoia regna, Præpetibus pennis auſus ſe credere cœlo, Inſuetum per iter gelidas enauit ad arctos.

6 ¶ De atalãta Venatrice Arcadica Ouid. li. 10. Metamor. Forſitã audieras aliquã certamine curſus Veloces ſuperaſſe viros, Nõ fabula rumor ille fuit, ſupabat enim, nec dicere poſſis, Laude pedũ, formæ ne bono pſtantior eſſet. Stati⁹ li. 6. Theb. Quis mænaliæ atalãtes. Neſciat egregiũ decus, & veſtigia cũctis indepreſſa procis. Hanc. n. dicunt certaſſe curſu in Hippomenẽ, dum ab eo in vxorẽ peteretur. Vnde idẽ Ouid. Dũ talia ſecũ Exigit hippomenes curſu volat alite virgo. Quæ quamq̃ Scytica non ſegnius ire ſagitta Aonio viſa eſt iuueni, tũ ille decoris Mirator magis eſt curſus facit ipſe decorẽ, Aura refert ablata citis talaria plantis. Hanc curſus cõcertationem Sidonius deſcri

bit dicens. Emicuit pernix populo trepidante virago Nil toto tactura gradu, quum pallidus ille Reſpiceret mediũ poſt ſe decreſcere campum, Et lõgas ad ſigna vias flatuq; propinquo Preſſus in hoſtili iam curreret anxi⁹ vmbra, Donec ad anfractum metæ, iam iamq; relictus Concitater ſparſo fregit veſtigia pomo.

7 Mermeros centaurus fuit pedum leuitate præſtantiſſim⁹ Ouid. lib. 12. Quiq; pedum nuper certamine vicerat oẽs Mermeros, accepro tum vulnere tardior ibat.

8 ¶ De Phædimo & Dimãte, Statius lib. 6. Theb. Et his in Iſthmiaca victor clamatus arena Phædim⁹, alipedũq; fugam prægreſſus equorum Ante Dimas.

9 ¶ Claruit Opheltes nauta curſu velociſſimo. Sidonius. Qui vigor in pedibus fruſtra tibi natus Ophelte Sicaniã tribuit palmam, plantaſq; ſuperbas.

10 ¶ Thalus fuit quiſpiam, quem Iupiter æreis pedibus finxiſſe dicitur, cuſtodemq; Europæ adhibuiſſe, ac celeritate ter quotidie Cretã obiuiſſe. De quo nonnulli volunt Catullum intellexiſſe illo carmine. Nun cuſtos ſi ego fingar ille cretum quamuis alij ad Dedalum referant.

11 ¶ Philippides. 160. ſtadia ab Athenis Lacedemonem biduo cucurrit Caniſtius curſor Lacedæmonius & Philonides Alexandri magni a Sicyone Elin vno die. 120. ſtadia cucurrerunt.

12 ¶ Tiberius Nero vehiculis tribus ad Druſum fratrem in Germania ægrotantem feſtinans: ducenta paſſuum milia emenſus eſt. Iuba apud Plinium teſtis eſt Troglodytarum gentem miræ velocitatis eſſe.

13 ¶ Ladas curſor fuit Alexandri velociſſimus Martia. li. 2. Quid ſi per graciles vias. Petauri inuitũ iubeas ſubire ladã. Petauri aũt dicunt hoies agiles. q ſe p circulos imittũtur, naſcũturq; ſub Delphine. Idẽ Martia. lib. 11. Habeas licebit alterũ pedẽ ladę, Inepte fruſtra crure ligneo curres

14 Atas puer Vipſano cõſule a meridie ad veſperũ. 75. milia paſſuum cucurrit, magna oium admiratione Martia. lib. 4. Siue leuem curſu vincere quæris Aram.

15 ℭPhilippus Lyſimachi frater regem per ducenta ſtadia vectum pedes comitatus eſt, quum etiam lorica indutus arma geſtaret. Author Curtius.

16 ℭIphiclus Philaci & Climenes filius tanta fuit corporis agilitate, & pedum celeritate, vt curreret ſuper triticeas ariſtas, nec oblęderet. Demarat⁹ vero etiam per mare inceſſiſſe prodidit. Author Cælius.

17 ℭOrion Neptuni filius ex Euryale Minois filia nat⁹ fuit, cui cõceſſum eſt, vt ſup fluctus curreret pinde ac in terra, ſuper ariſtas ferretur, nec eas cõminueret. Autor Higin⁹.

18 ℭMitridates rex Põti ad vltimũ vitæ tẽpus eqtabat iacu labaturq́. Et per mille ſtadia diſpoſitis per interualla equis vna die diſcurrebat. Currus ſex & decem equis agitauit.

19 ℭHaraldus quidã nõnulla inuſitatæ agilitatis ſpectacula exhibuit. Nã duobus equis in ſtadiũ admiſſis vtroq; metã prior tenuit. Geminis ſiquidẽ bacillis inter currẽdũ innixus crebris ſaltibus corpus concitabat. Autor Saxo.

20 ℭEchion. Ouidius libr. 8. Meta. Impiger. Euritiõ curſuq; inuictus Echion.

21 ℭDelycaſte Dianæ comite Claudianus, Et curſu Zephyris nunquam ceſſura lycaſte.

ℭDeſcriptio ortus diei.

Virgilius libro. 2. Aen.

IAmq; iugis ſummæ ſurgebat Lucifer Idæ,
Ducebatq; diem.

Idem lib. 3.

Iamq; rubeſcebat ſtellis aurora fugatis

Idem lib. 4. & lib. 9.

Et iam prima nouo ſpargebat lumine terras
Tithoni croceum linquens Aurora cubile.

Idem lib. 7.

Iamq; rubeſcebat radiis mare, & æthere ab alto,
Aurora in roſeis fulgebat lutea bigis.

Idem lib. 11.

Oceanum interea ſurgens Aurora reliquit.

Idem lib. 11.

Aurora interea miſeris mortalibus almam
Extulerat lucem, referens opera atq; labores.

Idem lib. 12.

Poſtera vix ſummos ſpargebat lumine montes
Orta dies, quum primum alto ſe gurgite tolunt
Solis equi, lucemq; elatis naribus efflant.

Ouidius lib. 2. Metha.

Fulget tenebris Aurora fugatis.

Idem lib. 4.

Poſtera nocturnos Aurora remouerat ignes.
Solq; pruinoſas radiis ſiccauerat herbas.

Idem lib. 7.

Poſtera depulerant aurore lumina noctem.

Idem lib. 9.

Poſtera lux radiis totum patefecerat orbem.

Idem lib. 15.

Poſtera ſydereos Aurora fugauerat ignes.

Idem lib. 3. Faſtorum.

Ortus erat ſūmo tantūmodo margine Phœbus

Idem lib. 4. Faſt.

Nox abiit, oriturq; Aurora.

Idem lib. 6. Faſt.

Iam Phryx à nuptà quereris Thitone relinqui.
Et Virgil. Eois lucifer exit equis.

Idem lib. 1. de Triſt.

Cœlo nitidiſſimus alto
Stella grauis nobis lucifer ortus erat.

Idem lib. 1. Eleg.

Iamq; pruinoſos molitur lucifer axes,
Inq; ſuum miſeros excitat ales opus.

Idem.

Iam ſuper Oceanum venit a ſeniore marito
Flaua pruinoſo quæ vehit axe diem,

Lucanus lib. 1.

Et ignes Solis lucifero fugiebant aſtra relicto.

Lucretius lib. 2.

Primum Aurora nouo quũ ſparſit lumine terras.

Idem lib.

Aurea quum primũ gemmantes rore per herbas
Matutina rubent radiati lumina Solis.

Statius lib.2.Theb.

Et iam Mygdoniis elata cubilibus alto
Impulerat cœlo gelidas Aurora tenebras.
Rorantes excuſſa comas, multumq; ſequenti
Sole rubens. Illi roſeus per nubila ſeras
Aduertit flammas, alienumq; ætera tardo
Lucifer exit equo, donec pater igneus orbem
Impleat, & radios ipſi vetet eſſe ſorori.

Idem lib.3.

Septima iam nitidum terris Aurora, deiſq;
Purpureo vehit ore diem.

Idem lib.6.

Clara laboriferos cœlo Titania currus
Extulerat, Idem lib.1.Achill.
Iam premit aſtra dies, humiliſq; ex æquore Titan
Rorantes euoluit equos, & ab æthere magno
Sublatum curru pelagus cadit.

Idem lib.7.

Exuit implicitum tenebris humentibus orbem
Oceano prolata dies, genitoq; coruſcæ
Lucis adhuc hebetem vicina nocte leuabat,
Et nondum excuſſo rorantem lampada ponto.

Sylius lib.1.

Pellebat ſomnos Tithoni roſida coniux.

Idem lib.5.

Donec flammiferum tollentes æquore currum
Solis equi ſparſere diem, iamq; orbe renato
Diluerat nebulas Titan, ſenſimq; fluebat
Caligo in terras nitido reſoluta ſereno,

Idem lib.6.

Iam Tarteſſiaco quos ſoluerat æquore Titan,
In noctẽ diffuſus equos iungebat Eois Littoribus.

Idem lib.10.

Poſt vbi fulſerunt primis Phaetontia frena
Ignibus, atq; ſui terræ rediere colores.

Idem lib. 11.

Poſtea lux Phaetontis equos proferre parabat,
Iam rapidos omni curru ſplendente ſub vndis.

Idem lib. 15.

Aurora ingrediens terris exegerat vmbras,

Sidonius.

Iam ſol adultus roſidæ noctis humorẽ radio cre/
ſcente ſorbuerat.

Strozà pater.

Verum vbi iam cœlo ſtellas aurora fugauit,
Et redit exorto lucida Sole dies.

Idem.

Aureus æquoreis vbi ſol caput exerit vndis,
Oceaniq; Aurora torum formoſa reliquit.

Idem.

Deſeruit ſolito formoſior æquora Titan.

Sabellicus.

Igneus interea Phœbus prodibat ab Indis.

Idem.

Tenebris Aurora fugatis.
Tertia iam totum veniens reſerauerat orbem.

Pamphilus Saxus.

Tithoni croceam ſenis cubile
Aurora aurigeris comis refulgens,
Iam ſurgit, roſeoſq; clara vultus.
Oſtendit, Phaetontis & citatis
Currunt flammigeri rotis Iugales,

Politianus in Nutricia

Aurea quum radios hyperionis exeruit fax.

Idem.

Extulleraт roſeo Cynthius ore diem.

Lactantius de Phœnice.

Lutea quum primum ſurgens Aurora rubeſcit,

Quum primum roſea ſydera luce fugat.

Catullus.

Sed vbi horis aureis ſol radiantibus oculis
Luſtrauit ethera album, ſola dura, mare ferum,
Reppulitq; noctis vmbras vegetis ſonipedibus.

Seneca in Hercule furente.

Iam rara micant ſydera prono
Languida mundo, nox victa vagos
Contrahit ignes, Luce nouata.

Idem in Troade.

Summa iam Titan iuga
Stringebat, ortus vicerat noctem dies.

Idem in Octauia.

Iam vaga cœlo ſydera fulgens
Aurora fugat, Surgit Titan
Radiante coma, mundoq; diem Reddit clarum.

¶ Deſcriptio meridiei.

Virgilius lib. 8. Aen.

SOl medium cœli conſcẽderat igneus orbẽ,

Ouidius lib. 3. Meta.

Iamq; dies medius rerũ cõtraxerat vmbras,
Et ſol ex æquo meta diſtabat vtraq;.

Idem in Arte.

Iamq; dies medius tenues contraxerat vmbras.

Statius lib. 4. Theb.

Tempus erat, medii quũ Solem in culmine mũdi
Tollit anhela dies.

Idem lib. 5.

Sol operum medius ſummo librabat olimpo
Lucentes ceu ſtaret equos.

Marullus.

Et iam lampade torrida
Fulgebat medio ſol pater æthere.

Val. Flac. lib. 3.

Iam ſummas cœli Phœbus candentior arces
Vicerat, & longas medius reuocauerat vmbras,

Pontanus.

Et iam iam ſol medium clarus peragrabat olympum.

Deſcriptio noctis ſeu aduentus eius.

Virgilius Aen. 1.

ET iam ſumma procul villarum culmina fumant.
Maioreſq; cadunt altis de montibus vmbræ.

Idem Aeg.

Et Sol creſcentes decedens duplicat vmbras.

Idem in Culice.

Iam quatit, & biiugis oriẽs hærebo cit equos nox:
Et piger aurato veſper procedit ab Oeta.

Idem lib. 2. Aen.

Vertitur interea cœlum, & ruit Oceano nox,
Inuoluens vmbra magna terramq; polumq;.

Idem in eodem.

Tempus erat, quo prima quies mortalibus ægris
Incipit, & dono diuum gratiſſima ſerpit.

Idem lib. 3.

Nox erat, & terris animalia ſomnus habebat.

Idem in eodem.

Sol ruit interea, & montes vmbrantur opaci.

Idem lib. 4.

Nox erat, & placidum carpebant feſſa ſoporem
Corpora per terras, ſyluæq; & ſæuã qui erant
Aequora, quum medio voluuntur ſydera lapſu,
Quũ tacet omnis ager, pecudes piſtæq; volucres,
Quæq; latus late liquidos, quæq; aſpera dumis
Rura tenent, ſomno poſitæ ſub nocte ſilenti
Lenibant curas, & corda oblita laborum.

Idem lib. 8.

Nox erat, & terras animalia feſſa per omnes,
Alitum pecudumq; genus ſopor altus habebat.

Idem in eodem.

Nox ruit, & fuſcis tellurem amplæctitur alis.

Ouid. lib. 6. Meta.

Iam labor exiguus Phœbo reſtabat, equiq;

Pulſabant pedibus ſpacium decliuis Olympi.

Idem lib. 10.

Tempus erat, quo cuncta ſilent.

Idem lib. 11.

Pronus erat Titan, inclinatoq; petebat
Heſperium temone fretum.

Idem in eodem.

Nox cœlum ſparſerat aſtris.

Idem lib. 14.

Preſſerat occiduus Tarteſſia littora Phœbus.

Idem lib. 15.

Candidus Oceano nitidũ caput abdiderat Sol,
Et caput extulerat denſiſſima ſydereum nox.

Idem lib. 1. Faſt.

Nox erat, & vino ſomnum faciente, iacebant,
Corpora diuerſis victa ſopore locis.

Idem lib. 2.

Nox erat, & tota lumina nulla domo.

Idem lib. 4.

Interea placidam redimita papauere frontem
Nox venit, & ſecum ſomnia nigra trahit.

Idem in eodem.

Dempſerat emeritis iam iuga Phœbus equis.

Idem lib. 6.

Nox erat, & vinis oculiq; animiq; natabant.

Idem lib. 1. Triſt.

Iamq; quieſcebant voces hominũq; canumq;,
Lunaq; nocturnos alta regebat equos.

Idem in eodem.

Tingitur Oceano cuſtos Erymanthidos vrſæ.

Idem lib. 3. de Ponto.

Nox erat, & bifores intrabat luna feneſtras.

Lucanus lib. 3.

Titan iam pronus in vndas
Ibat, & igniferi tantum demerſerat orbis,
Quantum deeſſe ſolet Lunæ,

Idem in eodem.
Nox ſubit, atq; oculos vaſtæ obduxere tenebrę.
Statius lib. 1. Syl.
Nox ſilet, & nigros imitantia murmura ſomnos.
Idem lib. 1. Theb.
Iamq; per emeriti ſurgens confinia phœbi
Titanis late mundo ſubuecta ſilenti,
Rorifera gelidum tenuerat aera biga.
Iam pecudes volucreſq; tacent, Iā ſomnus auaris
Inſerpit curis, pronuſq; per aera nutat.
Grata laboratæ referens obliuia vitæ.
Idem lib. 3.
Soluerat Heſperij deuexo in margine ponti
Flagrantes ſol pronus equos, rutilamq; lauabat
Oceani ſub fontem comam.
Item.
Nox ſubiit, curaſq; hominum, motuſq; ferarum
Compoſuit, nigroq; polos inuoluit amictu.
Idem lib. 8.
Tempus erat, iunctos quū iam ſoror ignea Phœbi
Sentit equos.
Idem lib. 12.
Iam pater heſperio flagrantem gurgite currum
Abdiderat Titan, aliis redıturus ab vndis.
Idem lib. 4. Achill.
Frangebat radios humili iam pronus Olympo.
Phœbus, & oceani penetrabile litus anhelis Pro-
mittebat equis.
Sillius lib. 10.
Donec anhelantes ſtagna in Tarteſſia phœbus
Merſit equos, fugienſq; polo Titania cæcam
Orbita nigranti traxit caligine noctem.
Idem lib. 11.
Iamq; diem ad metas defeſſis Phœbus Olympo
Impellebat equis, fuſcabat & Heſperus vmbra,
Paulatim infuſa, properantem ad littora currum.

Idem lib. 15.
Nox ſomni genitrix mortalia pectora curis
Purgarat, tenebræq; horrēda ſilentia habebāt.
Auſonius.
Condiderat iam ſolis equos Tarteſſia Calpe.
Stridebatq; freto Titan inſignis Ibero.
Stroza pater.
Quū ſol Antipodū populos illata luce reuiſit.
Sabellicus.
Iam fuſcis prouecta rotis nox atra ruebat
Oceano, valleſq; vmbris complexa cruentas.
Pamphilus.
Oceani piceis incincta tenebris,
Nox caput ex vndis tollebat.
Idem.
Oceani tumidis iam nox caput extulit vndis.
Iam vibrat tremulum candida luna iubar.
Cleophilus.
Nox erat & pleno lucebat Cynthia cornu,
Ibat & Arctoo tardior vrſa polo.
Val. Flac.
Et iam prona leues ſpargebāt ſydera ſomnos.
Idem.
Iamq; ſopor mediis tellurem preſſerat oris,
Et circum tacito volitabant ſomnia mundo.
Idem.
Nox hominū gen⁹ & duros miſerata labores,
Retulerat feſſis optata ſilentia terris.
Martianus capella.
Sed purum aſtrificis cœlum ſcādebat habenis
Nox reuocans merſo fulgētia ſydera Phœbo.
Sabellicus.
Iam cœlo propulſa dies conceſſerat vmbris
Perdideratq; ſuos tellus obducta colores.
Idem.
Cœperat heſperio Titan ſe mergere fluctu,

Verſus in antipodas, iam ſeruus lumina veſper
Compoſitura diem prono ſpargebat Olympo.

Idem.

Phœbus ad heſperiá Tethym iam flectere curſum
Cœperat.

Pontanus.

Nec color vllus erat rebus, tenebriſq; malignis
Et cœlum & terras nox circunfuſa tenebat.

Idem.

Nox cœlum tenet, & fuſcis iuga verſat habenis,

Tibulus lib. 2.

Ludite, iam nox iungit equos, currumq; ſequũtur
Martis laſciuo ſydera fulua choro.

Seneca.

Nox prima cœlum ſparſerat ſtellis,

Deſcriptio mediæ noctis.

Ouidius lib. 9.

Noctis erat medium, curaſq; & corpora ſomnus
Soluerat

Horatius lib. 2. Ser.

Iamq; tenebat Nox medium cœli ſpacium.

Statius lib. 3. Achill.

Scandebat roſeo medii faſtigia cœli
Luna iugo, totis vbi ſomnus interior alis
Defluit in terras, mutumq; amplectitur orbem.

Deſcriptio æquinoctii.

Seneca.

Libra phœbeos tenet æqua currus.

Lucanus lib. 8.

Tempus erat, quo libra pares examinat horas,
Non vno plus æqua die.

Ouidius.

Impoſitamq; ſibi qui non bene pertulit hellen,
Tempora nocturnis æqua diurna facit;

℄Serpentum quorundam nomina.

1	Phiton	15	Cæcilia	29	Crocodilus
2	Hærmorrhois	16	Cherſydros	30	Enydris
3	Salpinga	17	Cicinia	31	Iaculus
4	Baſiliſcus	18	Chelidrus	32	Scincos
5	Ceraſtes	19	Dipſas	33	Scytale
6	Amphiſibeña	20	Echidna	34	Sepa
7	Aſpis	21	Lacerta		Spondylis
8	Ichneumon	22	Natrix		Acontia
9	Vipera	23	Nepa	38	Sipendon
10	Hydrus	24	Pharias	31	Porphyrus
11	Stellio	25	Preſter	36	Draco
12	Salamandra	26	Seps	37	Serpens
13	Cantharides	27	Boa	38	Coluber
14	Anger	28	Cenchris	39	Ameodites

1 PYthon a poetis ſerpens fuiſſe dicitur, natus ex putredine terrę poſt diluuiũ Deucalionis. Hũc Apollo interfecit, & ab interfecti nõie dictus eſt Pythi⁹. De hoc Ouidi⁹ lib. 1. Meta. Sed te quoq; maxime Pythõ Tũ genuit, populiſq; nouis incognite ſerpẽs Terror eras tantũ ſpacii de monte tenebas. Hunc deus arcitenens & nunq̃ talibus armis Ante, niſi in damis, capreiſq; fugacibus vſus, Mille grauem telis exhauſta pene pharetra pdidit effuſo per vulnera nigra veneno.

2 ℄Hærmorrhois ſerpẽs morſu ſanguinẽ elicit. Moratur in petroſis receſſib⁹, colore partim ſanguineo, partim nigro. Tarde pigreq; ſerpit nec niſi obliquo itinere. Lucanus lib. 9. At nõ ſtare ſuum miſeris paſſura cruorẽ, Squamiferos ingens hæmorrhois explicat orbes, Idem. Impreſſit dentes hæmorrhois aſpera Tullo.

3 ℄Salpinga formam habet tubæ. Eiuſq; latebra calcata mortifera eſt. Lucan⁹. lib. 9. Quis calcare tuas metuat Salpinga latebras.

4 ℄Baſiliſcus in ſolitudinib⁹ Africę habitat. Cãdida ĩ capite maculą velut diademate quodã ornat⁹ eſt. Acutiſſimũ habet caput, os rude, oculos & colorem ad nigredinem

vergentes

vergentes.Palmũ non excedit,ſolo tamẽ halitu ſerpentẽ
quamlibet magnum ſuffocat , tanta eſt veneni acuitate.
Eum ſi quis vel baculo attigerit,paulopoſt moritur.Hũc
Plynius regulũ vocat.Sibilo omnes fugat ſerpentes, Nec
flexu multiplici,nec vt reliquæ corpus ĩpellit , ſed celſus
& erectus in medio incedẽs.Necat frutices,Rumpit ſaxa
Nõ contactas modo,verum & afflatas exurit herbas.Ta-
lis vis malo eſt.Huic tamen exitio eſt muſtellarum virus
eius cauernis illatũ.Hominem ſi inſpiciat,ſolo ĩtuitu pe-
rimit.Lucanus libro nono.Sibilaq; effundens cunctas ter
rẽtia peſtes Ante venena nocẽs,late ſibi ſubmouet omne
vulgus,& in vacua regnat Baſiliſcus arena.

5 ¶ Ceraſtis in corpore eminere dicunt̃ quadrigemina cor
nicula quorũ motu reliquo corpore occultato ſolicitant
ad ſe aues.Luc.lib.6.Aut viuẽtis adhuc Lybicæ mẽbrana
Ceraſtæ.Idem lib.9.Spinaq; vagi torquente Ceraſtæ.Sta-
tius lib.11.Crinalem attollit longo ſtridore Ceraſtẽ. Mã-
tuanus.Sæuaq; multifido cornu portẽta Ceraſtes.

6 ¶ Geminum caput habet amphiſibena,hoc eſt ad caput
& ad caudam tanq̃ parum eſſe vno ore fundi venenum.
Inquit Plynius. Capite intrinſecꝰ nitibũdo ſerpit tractibus
orbiculatis,Lucanus lib.9.Et grauis in geminũ ſurgẽs ca-
put amphiſibena.Mãtuanus in Alphonſo.Amphiſibena.
biceps & formidabilis ictu Aſpis.

7 ¶ Demorſis ab aſpide nullum eſt remediũ,præterquam
ſi cõfeſtim partes contactæ amputent̃.vnde natũ adagiũ.
Morſus aſpidis de malo immedicabili.Nã vt ait Aelianus
eiꝰ morſus immedicabilis eſt præcipue ſi de rana guſtarit
Nec ab vllo vincit̃,præterquam a muliere,quæ vel aſpe-
ctu contactuq; ſolo necat.Nicãder apud Eraſmũ. Aſpida
crudelẽ cuius ſuper oĩa morſus Immedicabilis eſt. Aſpis
nunq̃ vagatur ſine compare.Quod ſi cõtingerit alteram
interimi,protinus altera perſequit̃ percuſſorẽ in mediis
quoq; fori turbis agnitũ.Ictus ab hoc ſerpente intra.4.ho
ras emoritur.Color huic niger quandoq; cinereus,inter-
dum fuluus.Bellum gerit internecinum cum Ichneumo

ne. Cui quoniã ſe iparẽ videt Ichneumõ, muſco ſe tergorat luto. Itaq; vbi ad certamen venitur aſpis nihil poteſt arripere morſu pter loricã terreã. Quo fit vt obliquo capite hoſtẽ ſpeculatus. Ichneumõ eius fauces arripiat, mõſtrũq; exanimet. Lucanus lib. 4. Aſpidas vt Pharias caudã ſollertior hoſtis Ludit, & iratas incerta prouocat vmbra. Obliquuſq; caput vacuas ſerpẽtis in auras effuſæ tuto cõprendit guttura morſu Lœtiferam citra ſaniẽ, Tunc irrita peſtis Exprimitur, fauceſq; fluunt pereunte veneno. Porro Aegiptij reuerentur Aſpidẽ & in deliciis vna cũ pueris educant, adeo mãſuefactã, vt menſis aſſiſtat & vna comedat pultẽ farinę ex melle appoſitã Eorũ reges in diademate aſpidis figurã portãt, qđ iperij firmitatẽ portendat. Aſpis quos pcuſſerit, in mortiferũ ſomnũ redigit, vnde ſõniculoſa dicit. Lucanus lib. 9. Aſpida ſomniferã tumida ceruice leuauit. Cinna apud Gellium. Sõniculoſam vt Pœnus aſpidẽ Pſyllus Perrũpit oẽs difficultates, permeat ſpacia, nec niſi amnibus arcet, aut pręceleri fuga, Hebetes habet oculos non in frõte ſed in temporibus. Gigni quandoq; aſpidas quinum cubitorũ, in libris eſt obſeruatum.

8 ℭ Ichneumon naſcitur in Aegypto, aſpidẽ odit vſq; ad bellum, eiuſq; oua ſectatur & inuenta perdit, vt a fœtu ſibi timere deſinat. Martialis lib. 7. Delectat mariũ ſi perniciosus Ichneumon.

9 ℭ Viperæ fœtus enecta matre pdeunt, vt inter piſces ac⁹. Mas in coitu exanimaẽ, capite in os fœminę iſerto, pręq; voluptate ab ea exciſo. Sola ſerpẽtium vipera terra cõditur, Cæteræ arborũ aut ſaxorũ cauis. Oua parit vnius coloris, & mollia vt piſces. Tertia die itra vterũ catulos iclu dit, deinde ſingulos diebus ſingulis parit viginti fere nũero. Itaq; cæteri tarditatis impatiẽtes prærũpunt latera & matrẽ enecãt. Mãtuanus. Et emoriẽs infauſto vipera partu. Viperã ferunt exuſtã & in cinerẽ dilapſam mederi ſuo morſui. Auctor Lactãtius. Apolloni⁹ apud Philoſtratũ viperã eſſe viſam refert, ſerpẽtes, quos peperiſſet lambẽtẽ, quaſiq; expoliãtẽ. Legitur in Theophraſti monumẽtis vi

peratum morſibus tibicinem ſcite modulateq; adhibitū mederi. Ab iis demorſos ferunt nemini vulnus ſuū velle patefacere, niſi quos eadem vi morbi quandoq; iactatos cōpererint, ſeu q non experti ſunt naturā morbi neſciāt. In Phœnicia ſolo viperarum halitu pernecantur hoīes. Quod radicū illic ſuccreſcentiū potētia credit fieri.

10 ¶Hydri in aqua viuunt, nulli ſerpentium inferiores veneno. Horum iecur ſeruarū aduerſus percuſſos ab iis auxilium eſt. Poetæ fingunt Hydram ſerpentem fuiſſe numeroſis capitibus, quorum quum vnū ab Hercule demetebatur, mox renaſcebantur gemina. Percuſſis ab Hydro odor grauis excitatur, Afficiuntur inſuper obliuione rerum, videnturq; nebulam præ oculis habere, in horrorē ac rabiem agi. Tertia demum die pereunt.

11 ¶Stellio ſerpens eſt Lacertæ ſimilis, circulis quibuſdam & velut lucentibus guttis in modum ſtellarum depictus. Eius morſus hominem ſtupidum facit raro tamen interficit. Fel in aqua tritum, muſtellas congregare dicitur. Rore tantum viuit. Nullum animal fraudulentius eſt, Vnde crimen Stellionatus & ſtellatura dicuntur.

12 ¶Salamādra figurā habet Lacerti, nunquā niſi magnis ībribus prouenit. a ſerenitate deficiēs. Huic tātus rigor, vt ignē tactu extinguat nō alio modo quā glacies. Populos īprouidos necare poteſt. Nā ſi arbori irrepſerit omnia poma īficit veneno, & eos qui ederint, necat frigida vi nihil aconito diſtans. Quinimo ſi cōtacto ab ea ligno vel pede cruſta panis incoquat, idē veneficiū eſt, vel ſi in puteū cadat eius venenum ab iis extinguitur, qui veſcuntur illa.

13 ¶In Cantharidum genere nō reperitur fœmina Mas in orbem ſinuatus ſeſe dies. 18. fouet, mox fœtus paulatim excludit. Propterea Aegyptii ſtatuis virorum fortiū hoc animal impreſſerunt, quod nulla muliebri mallicia virt⁹ effœminata viris conueniat.

14 ¶Anger genus eſt ſerpentis, qui aliter cruciator & Spatarius dicitur.

¶Cæcilia ſerpēs eſt, q a cecitate meruit nomen. Colu. lj.

ſeptimo. Eſt & magnoꝝ animalium noxium virt⁹, Nam & vipera & Cęcilia ſæpe quum in paſcuis bos improuide ſupercubuerit, Laceſſita onere morſum imprimit.

16 ¶ Cherſidros ſerpens tam in aquis, quam in terra morat Lucanus. Natus & ambiguæ coleret qui Syrtidos arua Cherſydros.

17 ¶ Cæcinia parua eſt & gracilis ſerpēs, nulli⁹ ꝓpe veneni.

18 ¶ Chelydrus eundo ſeſe cōuoluit per terram. Lucanus. Tractiq; via fumante Chelydri. Emittit fumū qua ſerpit. Mātuanus. Clades fumoſa Chelydrus. Pamphilus. O quę fumiuomos geris Chelydros.

19 ¶ Dipſas minor eſt vipera. Quos momordit, inardeſcūt ſiti, quā quū multo potu volūt extinguere, acrius icedūt, & ea paulopoſt emoriunt. Vnde & nomē traxit. Dipſa.n. gręce dicit ſitis & dipſao ſitio. Duas habet i cauda nigras lineas corpore reliquo albicāte. Ei⁹ venenis reſiſtūt Lauri folia, cortex & baccæ. De Dipſade Lucanus lib. 9. Stabāt in margine ſiccę Aſpides, in medijs ſitiebant Dipſades vndis. Idem. Torta caput retro Dipſas calcata momordit.

20 ¶ Echidna putatur eadē eſſe, quę & vipera. Capit & pro hydra ab Hercule occiſa. Ouid. libro. 3. Faſt. Sāguine Centauri Lernęæ ſanguis Echidnæ Mixtus ad auxiliū tēpora nulla dabat, Capit & pro quocunq; ſerpente. Ouid. lib. 9. Metamor. Pars quota lernęæ ſerpens eris vnus Echidnæ. idem Stipite te Stygio timidiſq; afflauit Echidnis.

21 ¶ Lacertarum duo ſunt genera. Maiores quæ & virides dicuntur. Minores: quas Calcides vocant. In vtroq; genere mas Lacertus dicitur. Virg. Nunc virides etiam occultant ſpineta Lacertos.

22 ¶ Natrix ſerpens aquas inficit veneno. Lucan⁹ lib. 9. Et Natrix violator aquæ. Mantuanus in alphonſo. Et Natrix inimicus aquis.

23 ¶ Nepa ſcorpiū ſignificat. Cicero lib. 5. de finib⁹. Serpere anguiculos, natare anaticulas, volare merulas, cornibus vti videas boues nepas aculeis, ſuā cuiq; eſſe naturā. Mantuanus. Viroſamq; nepam videt, æmoniaſq; ſagittas.

24 ¶ Pharias dum ſerpit, ſulcum in terra facit cauda, & ſup
eam fere ambulat. Fuluus eſt colore, oculis velox, ore la/
to morſu non maligno. Propterea veteres æſculapio ſa/
crum fecerũt; Pedes habet prope caudam Lucanus lib. 9.
& contentus ter cauda ſulcare Phareas.

25 ¶ Preſter quem momordit, extemplo reddit immobilẽ
& alienũ mente, nox pilis defluentibus cũ prurítu ac ven
tris ſolutione abſumit. Lucanus lib. 9. Oraq; diſtendẽs aui
dus ſpumantia preſter. Idẽ Naſidii a Preſtere pcuſſi mor/
tem hoc modo deſcribit. Naſidiũ, Marſi cuſtodẽ torridus
agri percuſſit Preſter, illi rubor igneus ora Succendit, ten
ditq; cutẽ pereũte figura, Miſcens cũcta tumor toto iam
corpore maior. Humanũq; egreſſa modũ ſuper oĩa mem
bra Efflatur ſanies late tollente veneno ipſe latet penitus
congeſto corpore merſus, Nec lorica tenet diſtẽti corpis
æſtũ. Mãtuanus. Et inflatis Preſter qui faucib⁹ æſtũ Expuit.

26 ¶ Seps modicus eſt ſerpens, cuius tamen ictu pcuſſa pu/
treſcunt membra. Nã quicquid momordit in putredinẽ
reſoluitur Lucanus li. 9. Oſſaq; diſſoluẽs cum corpore ta/
bificus Seps. Mãtuanus in Alphonſo. Mole breuis Seps,
peſte ingẽs, nec viſcera ſolum, Sed ſimul oſſa vorans, Co/
lorem quẽ attigit reddit. Quatuor dẽtibus armatus eſt.

27 ¶ Boa ſerpens in tantam excreſcit magnitudinem, vt in
aluo occiſæ repertus ſit infans imperante Claudio. Alitur
primo bubuli lactis ſucco, vnde meruit nomen. Mantua/
nus, Turpi Boa flexilis aluo.

28 ¶ Cenchris crebras habet maculas in milii ſimilitudinẽ.
Recte ſerpit. Vnde Lucanus lib. 9. Et ſemper recto lapſur⁹
limite Cenchris, Pluribus ille notis variatam tingitur al/
uum Quam paruis tinctus maculis thebanus Ophites.

29 ¶ Crocodilus quadrupes eſt. Fit ex minimo maxim⁹. Ex
ouo. n. ad. 22. cubitos excreſcit. Quatuor mẽſes hiemales
nõ comedit Elinguis eſt vẽtre, dorſo & cauda prælõgus,
ſquamis prædurus oſtrearũ modo obtectus, Audax in fu/
gientes in perſequẽtes timidus Sexagenis diebus oua pa
rit ſexagena, totidẽq; diebus fouet. Dẽtes habet & n. ẽſes

viuit eodē fere numero. Inſidiatur his qui aquatum eunt.
Si in potu irudines hauſerit, aduerſus ſolē in litore dehi-
ſcens extēdit. Mox auis Trochilus dapis illecebra captus
roſtro oris prælongo irudinem extrahit. Quinetiam dor-
mietem excitat crocodilum, ſi ab Ichneumone hoſte pa-
rari videat inſidias. Hoc animal venerātur Aegyptii eiq;
ſacros dies ſtatuerunt. Et ſi cōtingat liberos ab eo rapi pa-
rentes lætantur, tāquam ſe deo placere exiſtimantes, cui
eſcam genuerunt. Contra vero Tentyri populi reijciunt;
captūq; arbore ſuſpendūt, & multis prius affectū verberi-
bus poſt modum comedūt. Reperitur in Nilo. Vnde Ply-
nius, Crocodilum inqt habet Nilus quadrupes malum.
Oua parit humi. Diem in ſicco agit, totam noctē in flumi-
ne. Oculos habet ſuillos, dētes magnos prominētes atq;
ſerratos, inferiorē maxillā nō mouet. ſed ſupiorē inferio-
ri admouet. Vngues habet robuſtos, pellēq; circa tergum
īpenetrabilē. Inter aquas cæcus ſubdio perſpicaciſſimus.

30 ¶Enydris ſerpēs eſt maſculus & albus, Viuit in aquis. Ga-
za lutricem conuertit.

31 ¶Iaculus arbores ſubit, e quibus vi maxima turbinatꝰ pe-
netrat quodcunq; animal obuium fecerit fortuna. Luca-
nus. Et Natrix violator aquæ, iaculiſq; volucres.

32 ¶Scincos ſimilis eſt Crocodilo, minor Ichneumone cō-
tra venena precipuum antidotum, Item ad inflammandā
virorum venerem. Naſcitur in Nilo.

33 ¶Scitale tāta præfulget tergi varietate, vt notarum gra-
tia vidētes retardet. Et quoniā reptando pigrior eſt, quos
aſſequi nequit, miraculo ſui captat ſtupentes. Pellē exuit
hiberno tpe. Lucanus Et Scytale ſparſis ēt nunc ſola prui-
nis Exuuias poſitura ſuas. Mātuanus. Picta cutē Scytale.

34 ¶Sepa ſpecies eſt lacertę, q̄ in vino pota morſus ſuos ſa-
nat. Spōdylis ſerpens omnes perſequitur radices autore
Plynio. Acontia teli modo ſerpendo ruit.
Sipēdo reptilis eſt. Hęmorrhoide aliquāto velocior, Iter
obliquat. Morſu pfūde penetrat, plaga mox putreſcēte.

35 ¶Porphyrus palmi eſt magnitudine; capite cādidiſſimo,

reliquo corpore purpureo. Innocuus eſt morſu quia edẽ
tulus. Inuenitur in vadoſis Indiæ locis. Caprũ incolę cau-
da ſuſpendunt, & defluentem ex ore viuentis liquorem
excipiunt vaſculis æreis.

36 ¶ Draco bellum & odiũ genuinũ exercet in Elephantẽ
eiuſq; oculos & iugulum petit, donec humi concidẽs ele
phas, ſimul & draconẽ mole corporis occidit. Oculos hã
bet æſtimatione gemmarũ. Dẽtes graciliores apro Criſtati
ſunt mares. Vnde Ouidius lib. 4. Met. Lubrica placẽt cri-
ſtati colla draconis. Ferunt Indorũ regem duos dracones
aluiſſe, alterũ octogenum. Alterũ vero nonagenũ cubito
rũ magnitudine. Epyrotæ dracones in apollinis tẽplo ve
nerabant, ob iterfectum Pythonẽ. Tranquillus ſcribit Ti-
berium Imperatorẽ habuiſſe draconem in oblecta mẽtis,
quem ex conſuetudine manu ſua cibaturus, quũ conſum
ptum a formicis inueniſſet, monitus eſt vt vim multitudi
nis timeret. Plynius libro. 31. ſcribit draconem non habe
re venena, & primum eius ſpondilum id eſt vertebrã mul
tere aditus poteſtatum, eiuſq; adipem a venenatis refugi.
Aciem habet clariſſimã, vnde & ſeruandis theſauris plæ
runq; adhibitus eſt, vt pomis heſperidũ, & aureo velleri
apud colchos, ſicuti volũt poetæ. Antiq; præterea Aeſcu-
lapio ſacrum fecere vt vigilãtiſſimũ, quod febri maxime
cõuenit. Aciem habet peracutã. Ferũt Herode apud Iudæ
os principãte, puellam iam nubilẽ & cõſpicuã forma ada
matã a dracone, ipſumq; draconẽ amatoris inſtar pruriẽ-
tẽ ad virginis lectũ plærunq; acceſſiſſe, & inibi decubuiſ-
ſe. Cuius rei tædio ſimul & horrore pcita puella ſeceſſit
lõgius & integrũ mẽſem abfuit, vt tã turpi Beluæ amoris
obliuionẽ induceret. Res tñ aliter ſe habuit. Nec.n. deſiit
quotidie ad amaſiæ reditũ vſq; eo loci deuolare. Quum
ergo rediiſſet exoprata pridẽ puella, decumbentis cruri-
bus ſe implicuit draco, eamq; conuerberauit cauda molli
ter tamẽ & amatorie, vt interim palpo feriũt zelotypi, Si
quis in hoc mihi deroget fidẽ, ſciat meipſum veritatis lo
co aſſerere nolle, ſed cum Græcis loq & ſcribere, quibus

mentiri proprium eſt & genuinū. Porro oculis draconis inueteratis,& cum melle tritis inunctos nō pauescere ad nocturnas imagines etiā pauidos cordis ait Plini⁹. Apud eundem.Xāthus hiſtoriarum autor teſtis eſt occiſum draconis catulum reuocatum ad vitam a parente,herba.quā Bali nominat.Dracones habet India tantę magnitudinis vt elephantes(quibuſcum certant)circunflexu facili ambiāt,nodiq; nexu perſtringāt Indicis pares habet Aethiopia vicenum cubitorum.Apud Aſachæos æthiopum populos naſcuntur maximi qui cratium modo impliciti erectis capitibus velificant ad meliora pabula;

17 ¶Serpens latet hiberno tempore,æſtiuo prodit.Senectutem fertur exuere,quod in anguſto foramine (cui p vim ſe impenetrat) veterem deponat pellem.Tibullus.Crudeles diui,ſerpens nouus exuit annos,Formæ non illā fata dedere morā.Viſum lōgo ſitu amiſſum feniculo recuperat,Ferunt ſerpentem baculo ſemel percuſſum; exanimē reddi,ſed ſi iterū feriatur reuiuiſcere.Plutarchus ait ſerpētes ex hominum cadaueribus,mediis medullis gigni, ſicut apes ex bubus gignunt,ex equis fuci,ex aſinis crabrones. Terra autore Plynio ſerpētem non recipit homine percuſſo,Serpentum morſus non petit ſerpentes. Ferunt ictis ſaliua maxime humani ieiunioris vt feruentis aquæ contactu fugere.Quod ſi in fauces penetrauerit,etiā mori.His inimiciſſima eſt muſtella.Serpētes Pſyllis Marſiq; populus,nō nocent.Nunquam in trifolio aſpiciūtur.Habentes Onichilum & Staphilinum herbas nō feriunt.Lyſimachiæ herbę odorē fugiunt. Incluſæ circulo betonicę herbæ nequeunt exire quin,ſeſe interimunt flagellando. Dextri earum oculi adalligati contra epiphoras proſunt ſi viuę dimittantur.Aegre extrahuntur,præter quam læua manu.In India adoleſcunt ad tantam magnitudinem; vt ſolidos hauriant ceruos tauroſq;.Apud Rhindacū amnem in ponto ſuperuolātes quamuis alte perniciterq; alites hauſtu raptas abſorbent.Earum frequentia nomen fecit Ophiuſæ inſulæ. Populi ſunt orientales Candei no

mine, qui veſcuntur ſerpentibus. His aduerſantur cancri. Quum ſol eſt in cancro, torquentur. Oua pariunt. Coeũt amplexu adeo circũuolutæ ſibi, vt vna exiſtimari biceps poſſit. Cornus ceruini odore fugantur & nidore galbani. Vinum appetunt. Plynius ait viſas eſſe pedibus anſerinis. Hederam amant & fraxinum oderunt. De remediis aduerſus earum morſus vide Plynium.

38 ¶Coluber vmbras nemorum incolit. Bibiturus venenũ prius euomit, ne ipſum cũ aqua exhauriat. Nudũ hominem reformidat, audacior in veſtitum. Colubri in aqua viuentis fel habentibus & adipem, Crocodilus nihil poteſt nocere. Dicimus & colubra in fœmineo, Ouidius in ibin. Pectoraq; vnxerunt herebææ felle colubræ.

39 ¶Ammodites ſerpens eſt concolor arenis, quibus ſe impenetrat. Lucanus lib. 9. concolor exuſtis, atq; indiſcretus arenis Ammodites.

¶Vehiculorum genera.

1	Eſſedum	10	Carruca	19	Sarracum
2	Petoritum	11	Carpentum	20	Traha
3	Veha	12	Thenſa	21	Tribula
4	Arcera	13	Ciſium	22	Vectabulum
5	Baſterna	14	Comba	23	Octophorum
6	Benna	15	Couinus		Hexaphorum
7	Biga	16	Currus	24	Plauſtrum
	Triga		Curriculum	25	Burdones
	Quadriga	17	Rheda	26	Lectica
8	Birotum		Epirhedium	27	Staticulum
9	Cantherium	18	Pilentum		

1 Eſſeda currus erãt Britãnis peculiares, qbus vtebant in bello. Vñ & Cæſar in cõmẽtariis Eſſedarios vocat milites Britãnos, q ex Eſſedis pugnabant, & ex his interim deſiliebãt, rotarũq; ſtrepitu Cæſarianoꝝ ordines cõturbabãt. Propertius li. 2. Eſſeda cælatis ſiſte Britãna iugis. Ouid. Paruaq; q̃ primũ rapiẽtibus Eſſeda Manis. Horum tñ curruũ inuentũ gallis acceptum refertur. Propterea Virg. lib. 3. Geor. inqt. Bellica vel meliꝰ ferret Eſſen

da collo Interim Eſſedum promiſcue pro quouis curru accipitur. Tranquillus in Auguſto. Nos in Eſſedo panē & palmulas guſtauimus. Eſſedarii vocantur ductores Eſſedorum. Idem in Caligula. Quum quodā̄ die muneris Eſſedario Porio ob proſperam pugnā ſeruum ſuum manumittenti ſtudioſius plauſum eſſet.

2 ℭ Petoritū Gallica vox eſt, autore Gellio ſignificās aliud quoddam vehiculi genus, quatuor rotis ductile, Plynius lib. 34. Cœpere deinde & Eſſeda, & vehicula, & petorita exornare. Horatius lib. primo. Se. Atq; caballi Paſcendi, ducenda Petorita. nunc mihi curro Ire licet mulo.

3 ℭ Veha dicitur plauſtrum quo quid vehitur. Ethymo ſatis noto. Vehes etiā dicitur, vt placet nonnullis, qui apud Plyniū legunt & ſcribunt lib. 36. cap. 15. Amplitudinē cauis eā feciſſe prodit, vt Vehem fœni large onuſtā trāſmitteret. Idem ſibi vult vehiculum, vocabulum generale.

4 ℭ Arcirna plauſtrum eſt exile, aptū ferendis hominibus. Blondus arceram vocat, aitq; ruſticum eſſe plauſtrum, tectū vndiq; quo ſenes & ægroti vectari ſolent. Phauorin⁹ apud Gellium. Si homo in ius vocatus, morbo aut ætate eger ad ingrediendum inualidus eſt, arcera non ſternitur, ſed ipſe aufertur & iumento imponitur.

5 ℭ Baſterna vehiculum eſt itinerarium, quod mollib⁹ ſtramentis compoſitum a duobus equis, aut alijs animalibus deportatur. Ammianus Marcell. Quo cōitatu inquit, matronæ complures coopertis capitibus & baſternis per latera ciuitatis cuncta diſcurrunt.

6 ℭ Benna vocabulum eſt gallicum, ſignificans quoddam vehiculi genus in quo qui vehuntur, dicuntur combēnones id eſt ſedentes in eadem benna.

7 ℭ Biga currus dicit̄ duob⁹ equis volubilis, vt triga tribus, quadriga quatuor. Diciturq; Biga quaſi biiuga. Plyn. Bigas primū iunxerūt Phrygii, quadrigas Ericthoni⁹. Auguſtinus. Vinctos duos equos bigas vocam⁹. Suetoni⁹ in Tiberio. Natalem ſuum plebeis incurrētem Circenſibus vis vnius bigæ adiectione honorari paſſus eſt. Nota argentei

nummi fuerunt bigę atq; quadrigę. Inde bigati & quadrigati dicti. Grammatici contẽdunt Bigas pluratiuo ſolum numero dici debere, quoniã multitudinis numero tenentur. Nam ſicut. 4. equi iũcti quadrigas faciunt, ita iunctos duos equos bigas vocamus. Grãmaticorum autẽ opinioni refragatur autoritas veterum, qui bigam & quadrigã ſingulari numero dixerũt. Statius Rotiferũ gelida tenuauerat aera biga Plynius. In ſũmo mauſolæo eſt quadriga marmorea. A triga fit trigariũ. id eſt trigarũ certamẽ Plynius. Ne equos quidẽ in trigariis præferri vllis vernaculis animaduerto. De quadrigis ſic ait Gellius. Quadrigas Cęſar (etiam ſi currus vnus equorũ quatuor vinctoꝝ agmẽ vnum ſit) pluratiuo ſemper numero dicendas putat.

8 ℭ Birotum vehiculum eſt duas habens rotas, vt aperta dictionum monſtrat compoſitio.

9 ℭ Eſt & Cãtherium genus vehiculi. Seneca epiſtola tertia de nonageſima: M. Cato Cẽſorinus inquit, quẽ e Repub. tam fuit naſci q̃ Scipionem, alter enim cum hoſtibꝰ noſtris bellum, alter cum moribus geſſit, cantherio vehebatur æthiopico. Canthus vero ferrũ eſt, quo rotę vinciũtur teſte Quintiliano. Perſius Satyra. 5. Nam q̃uis prope te, q̃uis temone ſub vno vertentem ſeſe fruſtra ſectabere Cãthum, Quũ rota poſterior curras, & in axe ſecundo.

10 ℭ Carruca, Vehiculum eſt, cuiꝰ actores dicunt̃ Carrucarij Spartianꝰ de Alexãdro Suero. Carrucas Romę & thedas ſenatoribus omnibus vt haberẽt argẽteas permiſit, itereſſe Romanæ dignitatis putans, vt his tãtę Vrbis ſenatores vectarentur. Antiquitus Carrucæ ex argento celebrãtur. Plynius. Carrucas quoq; ex argẽto celari inuenimꝰ. Nero nunquam paucioribus mille carrucis iter feciſſe dicitur. Martialis lib. 3. Aurea quod fundi precio. Carruca parat̃.

11 ℭ Carpentũ vehiculũ eſt petorito ꝓpe ſimile, dictũ quaſi Carmentũ mutatiõe vnius literæ a Carmẽta Euandri matre. Vñ Oui. lib. 1. Faſt. Nã prius Auſonias mattes Carpẽta vehebãt, Hæc quoq; ab Euãdri dicta parẽte reor. Cor. Tacitus. Suũ quoq; faſtigiũ (inquit) agrippina altiꝰ extollere

Carpento capitoliũ ingredi, qui mos ſacerdotib⁹ & ſacris
antiquis cõceſſus, veneratione augebat fœminę. Ammia-
nus Marcell. Altrinſecus præeũtibus ſignis iſidebat aureo
ſolus ipſe carpento fulgenti claritudine lapidũ variorum
Auſonius. Dactilicos, elegos, Coriambum, Carmẽ, Eppo
dos, Socci & Coturni muſicam carpentis impone tuis.
12 ℭ Thenſe ſacra erant Vehicula, quæ in Circẽſi põpa defe
rebant. Tranquillus in Auguſto. Accidit votiuis Circenſi-
bus, vt coreptus valitudine, lectica cubãs Tẽſis deduceret
Idem in Ceſare dictatore. Sed & ampliora etiã humano
faſtigio decerni ſibi paſſus eſt, ſedem aureã in curia & pro
tribunali, Thẽſam & ferculum Circenſi põpa. Seruius ait
Thenſam, currum eſſe, quo deoꝝ portantur ſimulachra
Cicero in vltima Verrina. Oẽs dii, q vehiculis Thenſarũ,
ſolennes cœtus ludorum initis. Liuius lib. 5. ab Vrbe cõdi
ta. Que auguſtiſſima inquit, veſtis eſt, thenſas ducentibus
triũphantibus ve, ea veſtiti medio ædium eburneis ſellis
ſedere Thenſæ autem dicuntur, qđ ante eas linthea tẽde-
rentur, quæ manu tangere gaudebãt ductores. Feſtus ait
Thẽſam vehiculũ eſſe argẽteum quo exuuiæ deoꝝ ludis
Circẽſibus in circũ ad puluina vehebant. Aſconi⁹. Thẽſæ
inquit, ſunt ſacra vehicula, pompa ordinum & officiorũ
Sic hodie vocari poſſunt geſtatoriola, quibus Euchariſtia
& ſanctorũ reliquiæ in ſupplicationibus circunferuntur.
13 ℭ Ciſiũ vehiculũ eſt duabus rotis volubile, vnde Ciſiari⁹
id eſt Carrucarius. Cicero ſecunda Philipp. Inde Ciſio ce-
leriter ad Vrbem aduectus domũ venit capite inuoluto
Vitruuius. Sunt inumerabiles moderatione machinamẽ
toꝝ, vt ſunt. rotæ, folles fabrorum, Rhedæ, Ciſia, torni.
14 ℭ Comba Sabinorum lingua ſignificat lecticam.
15 ℭ Conuinus currus erat Britannicus, qui ſine auriga eqs
puſillis trahebant. Martia. li. 12. O iucũda Couine ſolitudo
Carruca magis, Eſſedoq; gratũ. Sulpiti⁹ ait couinũ, currũ
eſſe cameratũ galloꝝ lingua vbi carmẽ illđ Lucãi ex li. 1.
Pharſ. declarat, & docilis rector monſtrati Belga Couini.
16 ℭ Currus dicitur vehiculũ, quo veteres ad curſũ vtebant

Hoc ꝓprie veteres in bello ruſticiſq; & aliis neceſſitatibus
vtebātur. Plutarchus tamen de Cæſare, Quum per italiā
inquit Cæſar, curru veheretur, ſemper Antonium vna ſe/
cum habuit. Diminutiuum eſt Curriculus vel curriculum
Curtius. A liorū turbati equi in amnem præcipitauare cur
ricula, Capitur etiam pro curſu. Cicero pro Rabirio. Exi/
guum nobis vitæ curriculum natura circunſcripſit.

17 ¶Rheda vocabulum eſt gallicum ſignificans carrucā, vn
de Rhedarius id eſt auriga. Erat Rheda duarum ſemper
rotarum, ſed multiplicium quandoq; iugorū, qua omnibus
etiam abiectiſſimis vti licuit, & multi ſimul ea commode
vehebantur, dummodo mularum & equorū iuga adhi/
berentur, quæ ſufficere poſſent oneri Cicero pro Milone
Quum hic Milo cum vxore veheretur in Rheda penula
tus, magno & impedimētō ac muliebri & delicato ancil/
larū puerorūq; comitatu. Porro mulis ad vehicola vſos
fuiſſe veteres oſtendit Lampridius de Commodo īperā/
tore ſcribēs Dedit & vehicula cum mulabus & mulioni/
bus & iuncturis argēteis, vt ita a cōuiuio redirent. A Rhe
da fit vocabulum cōpoſitum & bigenū ex Græco & gal/
lico Epiredium, ſignificans idē aut ſimile vehiculi genus
Virgilius Tritoq; trahūt Epiredia collo Iuuenalis Satyra.
8. Trito ducunt Epirhedia collo Segnipedes.

18 ¶Pilentū vehiculum erat, quo ferbeant matronę. Erat
conſimile Petorito. Varro ſcribit ipſum veniſſe in ꝯſuetu/
dinem ſua primum ætate. Item autem fiebat, vt ibidē cō/
fidentes in puluinis fœminæ penſiles eſſe viderētur & in
aere agitari. His aut ſimilibus adhuc vtuntur Italæ mulie
res Olim quatuor rotis voluebatur. vnde nomen illi indi
tum, lingua Oſcorum volunt. Nā impetora Oſci quatuor
vocant. Solæ caſtæ vtebantur Pilentis. Virgilius lib. 8. Ca/
ſtæ ducebant ſacra per Vrbem Pilentis matres in mollibꝰ,
id eſt penſilibus. Penſilia geſtatoria ſunt, quos tremulos
currus vocamus. De pilentis Horatius lib. 1. Ser. Eſſeda fe
ſtinant, pilenta, Petorita, naues.

19 ¶Sarracum vehiculum eſt, quo ligna & lapides vehi cō/

ſueuerunt. Iuuenalis Satyra. 3. Scindūtur tunicæ ſartę mō do longa coruſcat Sarraco veniēte abies, atq; altera pinū Plauſtra vehunt. Idem. Frigida circumagunt pigri ſarraca Bootæ. Vitruuius. Portationeſq; eorꝝ non eſſent niſi Plauſtrorum aut Sarracorum per terram.

20 ℭ Traha vehiculum eſt ſine rotis, quo vtuntur coloni, dictum a trahendo. Hieronymus. Et fecit ſuper eos tribula, & trahas, & ferrea carpenta tranſire. Virgil. Tribulaq;, Traheæq; & iniquo pondere raſtri, vbi Epentheſin fecit.

21 ℭ Tribula ſeu tribulum vehiculum eſt a tribus nuncupatum lateribus, quo frumenta terūtur in aera. Auguſtinus Sub eadem tribula teſtæ comminuntur.

22 ℭ Vectabulū dr̄ a vetando vt a vehendo vehiculū & accipiť pro lectica illa volubili, qua circūferunť mulieres.

23 ℭ Octophorum fuit octo rotarum vehiculū, quo ſolus vſus eſt Caligula. Vnde Suetonius interdum adeo ſegniter & delicate inceſſit, vt Octophoro veheretur, atq; appropinquanti vrbem verri ſibi vias atq; conſpergi ꝓpter puluerem exigeret. Apuleius. Vectabatur Octophoro. Vidiſtis profecto qui affuiſtis. quam improba iuuenum circunſpectatrix quam immodica ſui oſtentatrix Alii Octophorum vocant lecticam delicatam, quam octo ſerui humeris ſuis ferebant iacentibus & ſupinis ibidem magnatibus, vt etiam hexaphorum lectica dicebatur, quæ a ſex miniſtris ferebatur. Marci. lib. 2. Laxor hexaphoris tua ſit lectica licebit. De hac intellexiſſe videť Iuuenalis ſcribens, Quum iam ſexta ceruice feratur Hinc atq; inde patens. De Octophoro Martia. Octophoro ſanus portatur Auite Philippus. Hunc tu ſi ſanum credis. Auite furis. Cicero actione ſexta in Verrem. Nam (vt mos fuit Bithynię regibus) lectica Octophoro ferebať in qua puluinus erat. perlucidus melitenſi roſa factus.

24 ℭ Plauſtrum currus dicitur, in quo palā eſt & patens quicquid vehitur. Vnde tracta eſt origo nominis. Sunt q̄ Plauſtrum dicant propter cognationē quæ eſt inter au & o vt aula & olla, Lautus pro lotus & contra Aſculū pro oſcu-

lum cautes pro cotes Propterea Veſpeſianus (vt eſt apud Tranquillum) quum videret Florum velle emendare conſuetudinem priſcorum vocabulorum, & Plauſtrũ dicere, quum prius Ploſtrum diceretur, die poſtero Flaurũ ſalutauit. Horatius. Ploſtellum dixit. libro ſecundo. Seruius. vbi ait Aedificare caſas, Ploſtello adiungere muros.

25 ¶ Burdones fuerunt vehiculi genus, vnico homini ferẽdo idoneum.

26 ¶ Lectica frequẽtiſſimum fuit apud priſcos vehiculum quo nobiles viri & fœminæ vtebantur. Integebatur velis, oculos a puluere, Sole & ventorum flatu defendentibus, quorum aliqua erant denſiora ad arcendam pluuiam grandinem & alios rigores hyemis. Erat duorum capax. Ea tamen vnicus homo quandoq; ferebatur. Suetonius de Nerone. Matrix ſæpe Lectica per publicum ſimul vectus eſt. Ei ſuccollabant deni duodeniq; ſerui, quibus longo in itinere vicarium in laborem alii ſuccedebant. Conficiebanturq; eo vectationis modo & longa ſimul & inquieta & quam libuiſſet, accelerata itinera. Seneca. Non faciet te beatum turba ſeruorum Lecticam tuam per itinera vrbana aut peregrina portãtium. Idem. Quoties occurrit domus ſplendida, cohors culta ſeruorum, Lectica formoſis impoſita calonibus, contemno. Iuuenalis. Namq; facit ſomnum clauſa Lectica feneſtra. Diminutiuum eſt lecticula. Suetonius in Auguſto. A cœna in lecticulam ſe lucubratoriam recipiebat. Lecticarii dicuntur ſerui, qui dominum in lectica portant. Idem in Caligula. Ad primum tumultum Lecticarii. cum aſſeribus in auxilium accurrerunt. Curtius ait Alexandrum magnum crure vulneratum, vſum fuiſſe Lectica militari in expeditione.

27 ¶ Fuit & ſtaticulum vehiculi genus, vt oſtendunt Plynii verba lib. 34. ſcribentis. Cœpere inde Eſſeda & vehicula & petorita exornari. Simili quoq; modo ad aurea quoq; & argentea ſtaticula luxuria peruenit.

¶ Vaſorum diuerſa genera.

1	Amphiterum	31	Capis	61	Cypellum
2	Ahenum	32	Ciſta	62	Depeſta
3	Ampulla	33	Capſa	63	Diota
4	Amula	34	Capſaces	64	Diſcus
5	Ancæſum	35	Capula	65	Dolium
6	Ariſtophorum		Capiſterium	66	Decem modiæ
7	Armillum	36	Caprũculũ	67	Fiſcina
8	Amphora	37	Carthallum	68	Fiſcella
9	Achana	38	Corbis		Fidelia
10	Amphotum	39	Catinus	69	Frixorium
11	Aconituum	40	Chytra	70	futis
12	Alabaſter	41	Ciſſimbium	71	Guttus
13	Aryſana	42	Clepſydra	72	Gabata
	Aryſtera	43	Coculum	73	Gutturnium
	Ariſticus	44	Colum	74	Gaſter
14	Antlia	45	Cophinus	75	Hydria
15	Bacchar	46	Coryla	76	Heracleum
	Bacchium	47	Crater		Hemitonus
16	Baſcauda	48	Creterra		Holmon
17	Batris	49	Cucumæ	77	Iſthmus
18	Batiola	50	Culigna	78	Linter
19	Brochus	51	Cumera	79	Lanx
20	Cancheſium	52	Cuppa	80	Lãſanum
21	Ciborium	53	Cyathus	81	Lebes
22	Concha	54	Cymbium		Larcos
23	Cacabus	55	Croſſus	82	Lechytus
24	Cadus	56	Cyrtum	83	Lepiſta
	Cadiſcus	57	Cottabus	84	Luter
25	Calathus	58	Cirnea	85	Labrum
	Calathiſcus	59	Culullus	86	Lebaſium
26	Caldarium	60	Cratanion		Leſbium
27	Calix		Cranion		Lyciurges
28	Calpar		Cylichnides		Lagena
29	Caniſtrum		Cothon	87	Malluium
30	Cantharus		Cononia	88	Manſiſterna

Metalla

89	Matella	110	Patina	130	Scutriſca
	Matellio	111	Pelluuium	131	Seria
90	Mergus	112	Poculum	132	Sitarchia
91	Metreta	113	Pollubrum	133	Stitula
92	Miſtarius	114	Præferriculū	134	Sporta
93	Mortarium	115	Pſycter.	135	Strigilecula
94	Mulctra	116	Pyrſophorū	136	Suturnium
95	Metanipttū	117	Podoniptrū	137	Sytropes
	Maſtus	118	Panathenaicū	138	Solium
	Mathallides	119	Pellæ	139	Syricum
96	Naſſa		Priſtis		Seleucides
97	Naſiterna		Prochytis	140	Sinum
98	Nanum		Panarium		Syntheſis
99	Neſtoris	120	Paropſis	141	Tepidarium
100	Obba		Quallus	142	Tinnia
101	Oenophoræ	121	Quaſillus	143	Trua
102	Olla	122	Rhytium		Trulla
103	Orca	123	Sympiuium	144	Trulleum
104	Oxybaphum	124	Sagana	145	Talarus
	Onyx	125	Salinum	146	Targelus
105	Patella	126	Sartago	147	Thericleum
106	Pelluis	127	Scaphium	148	Vannus
107	Perſillum	128	Scyphus	149	Vrna
108	Phiala	129	Scutta	150	Vrceus
109	Patera		Scutula		

1 AMphithetū fuit poculli genꝰ, ita factū, vt quauis ex parte poſitū ſtaret, nullumq; certum haberet fundum. Hinc ſumptū eſt adagium. Ex amphiteto bibiſti. In eū, qui liberius potaret ac meracius.

2 ¶ Ahenum vas eſt ære factum Horatius. Sub noctem gelidam lignis calefactat ahenum. Virgil. Aut foliis vndam tepidi deſpumat aheni.

3 ¶ Ampulla vas erat oleariū, quo in balneis vtebant. Apuleius in Floridis. Hippias prædicauit ampullā quoq; oleariam (quam geſtabat) ſemet ſibi fabricatū. Hoc genus vaſis turgidum erat & ventroſum. Hinc Horatiꝰ in arte am/

pullas vocat verba turgentia, vbi ait. Proiicit ampullas &
ſequipedalia verba. Suetonius in Domitiano Ampullam
accepit pro vaſe vitreo, vbi ait, Quoties ocium eſſe, alea
ſe oblectabant etiam pro feſtis diebus matutiniſq; horis
ac laudabat de die. Prandebatq; ad ſatietatem, vt non te/
mere ſuper cœnam præter Martianum malum & modi/
cam in ampulla potiunculam ſumere.

4 ¶ Amula vaſculum erat, quo ferebať aqua Luſtralis cau/
ſa religionis & expiandorum ſcelerum, Sumpſitq; nomē
ab amoliendis id eſt auferendis malis Vnde & amuletum
remedium aduerſus inuidiam & veneficia vocabatur.

5 ¶ Ancæſa dicebantur ab antiquis vaſa cælata a circūcidē
do, Quæ ſignis erant aſperſa, vocabantur Anaglypha.

6 ¶ Ariſtophorum dicitur vas, quo prandium defertur. La
tine vocatur diſcus.

7 ¶ Armilium vas erat vinarium aptum ſacris, Ita dictum,
quod armo id eſt humero deportaretur. Varro apud No/
nium. Etiam pocula, quæ vocant capulas & Capides,
quod eſt poculi genus. Item Armillum, quod vrceoli ge
nus vinarium.

8 ¶ Amphora vas eſt vinarium, quod qui ferunt, vocantur
Amphorarii. Horatiꝰ in arte. Amphora cœpit inſtitui cur
rent rota, cur vrceus exit? Martialis. Amphora nō meruit
tam precioſa mori Reperio etiam amphoras dictas fuiſ/
ſe de vaſis aut foricis excrementiciis. Monumentis enim
proditur, Romæ in Angiportis & angulis vicorꝫ ampho
ras fuiſſe collocatas, in quibus tranſitores ebrÿ & vinolē/
ti meiere ſolebant. Quod indicat Caius Ticius Lucilÿ coę
taneus, in oratione, qua legem faniam ſuaſit. Dum meiūt
(inquit) nulla eſt in angiportu amphora, quam non im/
pleant, quippe qui veſicam vini plenam habeant. Ad hoc
faciunt verba Suetonÿ ſcribentis Veſpaſianum nouū ſor/
didūq; tributum reperiſſe, pro amphoris in vrbe reficien
dis, quibus veſicæ commeantium exonerarentur.

9 ¶ Achana vas erat, quo recondebantur eorum cibaria, q
ad Theorias id eſt rem diuinam Delphos mittebantur.

10 ¶Amphotum vas erat vtrinq; anſatum.

11 ¶Aconita Græcis dicuntur vaſa non illita, quæ calido diluta humore aquam in ſe trahunt.

12 ¶Alabaſter ſeu alabaſtrum dicitur perlucidum marmor, quo antiquitus vaſa fiebant vnguentaria. Interdum tamẽ pro ipſo vaſe capit. Martia.lib.vndecimo. Quod Coſmi redolent alabaſtra, fociq; deorum, Cic.lib.2.Queſt.Acad. Quibus etiã alabaſter plenus vnguenti putere videtur.

13 Ariſanas Aryſteras, & Aryſtichos pro cyathis inueniri ſcribit Cælius. facta ab hauriendo nomenclatura.

14 ¶Antlia vas eſt hauriendis aquis idoneum. Hinc exãtlare verbum id eſt haurire. Martial.lib.9. Curua laboratas Antlia tollit aquas.

15 ¶Bacchar vas eſt vinarium, quod & baccharum dici poteſt, a Baccho vt ethymum docet,

¶Eſt & Bacchium nomen vaſis vinarii, quo in ſacrificijs Bacchi, vtebantur.

16 ¶Baſcauda vas fuit peregrinum, & britannis peculiare. Martial. Barbara de pictis veni Baſcauda Britannis, Sed me iam mauult dicere Roma ſuam. Iuuenal. Satyra.12. Adde & Baſcaudas, & mille eſcaria.

17 ¶Batrias vas eſt longo manubrio, quod Trulam nõnulli vocant.

18 ¶Eſt & Batiola nomen vaſis, Plautus apud Nonium. Batiolam auream octo pondo habebat. accipere noluit.

19 ¶Brochus vas eſt vinariũ gallis peculiare, deorſum verſum rotundum & capax, ſurſum verſum vero anguſtum. Brochus inquit (Budæus) vas fundendo vino accommodatum, implendis deplendiſq; culeis & vaſis conditoriis.

20 ¶Carcheſium poculũ erat forma procera & circa mediã partẽ compreſſa, anſis a ſummo ad infimum pertingentibus. Nomen & formã accepit a ſimilitudine cuiuſdã nauigii. Nã mediã veli partẽ Carchelon, ſummã vero Carcheſium vocabant veteres. Macrobius ait Carcheſiũ poculũ Græcis tantũmodo fuiſſe notum. Cui hac in re nõ eſt adherendum. Nam liuius Andronicus Latinorũ poetarum

vetuſtiſſimus hoc verbo vſus eſt, vbi ait. Florem antlabāt liberi ex Carcheſiis. Pherecydes apud eūdem Macrobiū ait Iouem Alecmenæ precium concubitus Carcheſium aureum dono dediſſe, De carcheſiis Virgil. Cape Meomi Carcheſia Bacchi, Oceano libimus, ait Idem Hic duo rite mero Libans Carcheſia Baccho.

21 ¶ Ciboria proprie dicuntur Colocaſiæ folia in quorū ſimilitudinem pocula facta, idem traxerunt nomen. Horatius lib. 2. Car. Obliuioſo leuia Maſſico Ciboria exple.

22 ¶ Concha ab eodem Horatio pro vaſe ponitur, vbi ait. Funde capacibus vnguenta de conchis.

23 ¶ Cacabus appellatur vas, in quo pulmentarium coquimus. Nomen traxit a ſono, quem ſupra ignem poſitus facit Apitius. Capita porrorum ſimul elixabis in cacabo nouo, vt aqua ad tertiam deferueat.

24 ¶ Cadus vas eſt vinarium, quo vinum ipſum conditur. Virgil. in Coppa, Eſt & vappa cado nuper diffuſa picato. Ouidius lib. 5. Faſt. Promit fumoſo condita vina cado Ruſtici cados ligneos circulis cinctos primi in Alpibus excogitauerunt. Diminutiuū eſt cadiſcus, ſignificatq; vaſculū, quo ſuffragia colliguntur.

25 ¶ Calathus vas eſt vimineū, in quo mulieres ſuos fuſos & penſa reponunt aut violas. Vnde Virgi. de Camilla. Nō illa collo calathis ve Mineruę Fœmineas aſſueta manus. Idē. in Bucc. Tibi lilia plenis Ecce ferūt nymphe calathis. Ouidius lib. 4. Faſt. Hæc implet calathos lento de vimine nexos. Idem in epiſtolis. Non pudet alcidę victricem mille laborum, Raſilibus calathis impoſuiſſe manū Claudianus libro ſecundo de raptu, Nunc vimine textos Ridētes calathos foliis agreſtibus implet. Calathus capitur quandoq; pro calice vinario apto ad ſacrificia. Vir. Vina nonū fundā calathis Aruiſia nectar. Martialis Libro nono Expendit veteres calathos, & ſi qua fuerunt Pocula Mentorea nobilitata manu. A calathus fit diminutiuū calathiſcus eiuſdem ſignificationis cum primitiuo, Catullus. Vellera virgati cuſtodiebant calathiſci, Politianus in Ruſt. Aut ci

ſta exportant aut raſilibus calathiſcis.

26 ℂ Caldarium dicitur ahenum, quo calida hauritur aqua. Nam caldam veteres calidam aquam dixerunt.

27 ℂ Calix vas eſt vinariū, licet Varro dictum velit ab aqua calida, quam veteres in eo bibebant. Conuiuiis enim antiquitus Calida & frigida adhibebantur Iuuenalis. Calidę gelidæq; miniſter. De Calice Horatius in Epiſt. Fœcundi calices quem non fecere diſertum? Martialis libro quarto. Prodat perſpicuus ne duo vina calix. Interdum Calix accipitur pro vaſe, in quo legumina coquuntur. Ouidius Libro quinto Faſt. Stant calices, minor inde fabas, olus alter habebat.

28 ℂ Calpar vas eſt fictile ſeu dolium. Varro apud Nonium. Quia antequam nomen dolij prolatum, quum etiam id vaſorum Calpar diceretur.

29 ℂ Caniſtrum ſeu caniſter dicitur Ciſta ſeu fiſcella contexta vimine. Ouidius lib. Meta. 8. Prunaq; & in patulis redolentia mala caniſtris. Idem lib. 2. Faſt. Stat puer & manib⁹ lata caniſtra tenet. Tibullus lib. 1. Hanc pura cum veſte ſequar Myrthoq; caniſtra Vincta geram.

30 ℂ Cantharus proprium eſt Liberi patris poculū. Virg. de Sileno. Et grauis attrita pendebat cantharus anſa. Stroza pater. Hinc faginus illi Cantharus effundit glocitanti pocula collo. Nomen autem ſumpſit a ſimilitudine nauigij eiuſdem nominis, Nam Cantharum nomen eſſe nauigij oſtendit Macrobius ex Menandri teſtimonio.

31 ℂ Capis capidis nomen eſt poculi dicti a capiēdo. Diminutiuum eſt Capidula. Hac dictione vſus eſt. M. Cato.

32 ℂ Ciſta vas erat myſticum, quo vtebātur in ſacrificijs Bacchi. Catullus. Pars obſcura cauis celebrabant orgia ciſtis. Nunc pro capſa capitur aut vaſe negociatorio. Iuuenalis. Iāq; vet⁹ Græcos ſeruabat ciſta libellos. Hinc ciſtifer Meccennarius dicitur. Martialis. li. 5. Nupſiſti Gellia ciſtifero. Diminutiuum eſt ciſtella. Capiturq; pro vaſe, quo ſuffragia populi in creandis magiſtratibus, legibusq; ferendis colligebātur. Cicero ad Herenniū. Saturnius legē fere co

pit,collegę intercedere,Ille nihilominus ciſtellã detulit.

33 ¶Capſa a capiendo dicitur,ſignificatq; loculamentũ ſeu vaſculum,quo aliquid includit̃. Diminutiuũ eſt capſula.

34 ¶Capſaces capit̃ ꝓ Lechyto & oleario vaſe.Cyprianꝰli. 2.Epi.Fidelia fr̃is nõ deficiet,& capſaces olei nõ minuet̃

35 ¶Capula vas eſt vinariũ, quo vtebant̃ veteres.Anſatum erat,& manu facile capiebatur.Vnde indictũ nomen. Varro.Capis & minores capulæ a capiendo nominant̃,quod anſatæ ſint.Eſt & aliud eiuſmodi,quod Capiſteriũ dicit̃.

36 ¶Caprũculũ vas eſt fictile,detorto a capacitate & hymo.

37 ¶Carthallũ Hier.in Deutero.poſuit ꝓ caniſtro Tolles(inquit)de cũctis frugibꝰtuis primitias,& pones i Carthallo.

38 ¶Corbis ciſta eſt viminea , qua vtuntur meſſores. Propertius lib.4.Corbis in impoſito põdere meſſor eram.Cicero in oratione pro Seſtio.Meſſoria ſe corbe contexit. Varro lib. i.de Re.Ruſt.Ad corbem meſſe factam ſpicilegium venire oportet.Diminutiuum eſt Corbula.Cato dicit corbulas amerinas quatuor villico neceſſarias eſſe , id eſt ex amerina ſalice contextas. Fuit enim Ameria vrbs vmbriæ quondam ſalicibus ferrax.Vnde Virgil.Atq; amerina parat lentæ retinacula viri.

39 ¶Catinus ſeu catinum vas dicitur,in quo iurelentum aliquid ad eſcariam menſam reponitur.Horatius libro ſecũdo Sermo.Anguſtoq; vagos piſces vrgere Catino.Cato, Catinum fictile vngito oleo Vbi bene omnia commiſcueris in Catinum indito.Catinum texto operito.

40 ¶Chytra ſeu chytron,latine dicitur olla.Idem ſibi volũt Chytrapos & Chytrapida.

41 ¶Ciſſimbiũ dicitur ligneũ poculũ ex hedera , quod Homerus Cyclopi ab vlyſſe datum ſcribit.Huius poculi Euripides & Callimachus apud Macrobium.meminerunt.

42 ¶Clepſidra dicebatur vas vitreũ modico foramine pertuſum horas dimentiens,in cuius fundo erat canalis guttatim aquam emittẽs.Nunc Cleſydras plæriq; vocant ea vaſcula multis ſubterforaminibus pertuſa,quibus æſtiuo tempore horti irrorantur.

43 ℭCoculum vas æneũ aptũ coctionibus. Plautus Aeneis coculis excocta eſt mihi omnis materia. M. Cato vritur.

44 ℭColum vas eſt vinarium. cõtextũ viminibus, dictum a colando Virgil. Colaq; prælorum fumoſis diripe teſtis.

45 ℭCophinus græca eſt dictio. Corbem latine interpretaẜ Priſcianus. Iuuenal. Saty. 3. Iudæis, quorum Cophin⁹, fœnumq; ſupellex.

46 ℭCotyla vas eſt aptũ bibẽdę aquę aut vino, quo Diogenẽ vſum fuiſſe ferunt. Capit aũt ſex vncias. Mar. li. 8. Poſt hunc in Cotylla raſa ſe libra data eſt. Capitur etiã Cotyla pro manus cõcauitate. Cotyla animalia. dicunẜ garrula.

47 ℭCrateram Nonius ait eſſe vas vinarium, Craterẽ vero oleariũ, Ego differentiam hanc credo nihili fieri ab autoribus Virg. Crateras magnos ſtatuũt, & vina coronãt, Idẽ Craterasq; duos ſtatuam tibi pinguis oliui. Ouidius lib. 2. Faſt. Coruus inauratum pedibus cratera recuruis Tollit. Rariſſime Cratera fœmineum reperitur ſi reperiatur.

48 ℭCreterra vas eſt aptum hauriẽdæ aquę, nos ſitulam vocamus. Neuius apud Noniũ. Vidimus prętet amnem creterris ſumere aquam ex ponte.

49 ℭCucumæ vaſa ſunt ænea ad calefaciẽdam aquam. Ambroſius. Dii tui aut ærei ſunt, ex quibus cucumæ melius fiunt ad vſus hominum.

50 ℭCuligna vas eſt potorium. Cato. Culignã in fœno græco põnito, vt bene oleat. In eo vinum tãtum reponebaẜ.

51 ℭCumera vas eſt frumentarium, ſeu quo frumẽta recondũtur. Horatius lib. 1. Ser. Cur tua plus cumeris laudes granaria noſtris. Idem lib. 1. Epiſt. Forte per anguſtam tenuis vulpecula riman Repſerat in cumeram frumenti.

52 ℭCuppæ dicunẜ maiora vaſa ex ligno ad condiẽdum vinũ in quibus vinitores pedibus primũ vuas calcant, Lucanus lib. 4. Nãq; ratem vacuæ ſuſtentant vndiq; cuppæ.

53 ℭCyathus paruũ eſt poculum vinarium. Hinc cyathiſſare Plautinum vocabulũ id eſt bibere. Stare ad Cyathũ dicuntur pincernæ & pręguſtatores, qui principibus vinum præminiſtrant. Horatius. Puer quis ex aula capillis Ad

cyathum ſtatuetur vnctis. C. Memmius obiecti Iulio Cæſari, quod ad cyathum & vinum Micomedi ſtetiſſet, au/tore Tranquillo.

54 ℭCymbium poculum eſt vinarium a cymbæ ſimilitudi/ne nuncupatum. Alii Cymbium per ſyncopam dictũ pu/tãt, quaſi Ciſſymbium, vt eſt apud Macrobiũ. Varro apud Nonium. Item erant (inquit) vaſa vinaria, ſicut cymbium Aquilinæ patere, gutti, Sextarii. Eſt tamen cymbium La/ctis quoq; poculum. Virgil. Inferimus tepido ſpumantia Cymbia Lacte.

55 ℭCroſſus vas eſt, cui oleum & vnguenta imponnntur. Plutarchus in Ariſtide. Subſequuntur lactis & vini liba/tiones in amphoris, Olei quoq; ac vnguenti Croſſos libe ri adoleſcentes deferunt.

56 ℭCyrtum vas eſt piſcatorium, quod in alueorum angu/ſtiis terræ infigitur, vt eo ſe intromittant piſces.

57 ℭCottabus vocatur Phiala ſeu peluis ænea. Interdum capitur pro genere potionis.

58 ℭCirnea vas eſt vinarium Plautus in Amphitrione Ca/dus erat vini, inde impleui Cirneam.

59 ℭCululli calices erant fictiles, qbus pontifices virgineſq; veſtalles in ſacris vtebantur. Horatius lib. I. Car. Diues & aureis Mercator exficcet Gulullis Vina. Idem in arte. Re/ges dicuntur multis vrgere culullis, Et torquere mero, quem perſpexiſſe laborant.

60 ℭCrataniõ Cranion, Cylichnides pocula ſunt apud Cæliũ. Apud lacones fuit Cothon. Vnde Acratocotonas vo/cant merum vbertim haurientes. Et ebrietas Cothoniſ/mus dicitur. ſunt & Cononiæ de artificis nomine.

61 ℭCypellum dr̃ a grecis poculum ad interna proclinatũ. Vocat̃ & Amphicypellũ, velut vndiq; intro inflexum.

62 ℭDepeſta fuit poculi genus, quo vtebant̃ vetuſtiſſimi.

63 Diota vas erat fictile & vtrinq; anaſatum, aptiſſimum ſer uando. vino. Horatius. lib. I. Car. atq; benigni⁹ Deprome re quadrimum Sabina O Thaliarche merum diota.

64 ℭDiſcus vas eſt eſcariũ, in quo reponunt̃ carnes & alia cl

baria. Apuleius. Cœnarũ reliquiis diſcus ornatus. Capitur etiam pro ludo & rotundo lapide, quem in ſublime iacu labantur iuuenes. Ouidius libro. 10. Splendeſcunt, latiq; neunt certamina diſci, Quem prius aerias libratum Phœbus in auras Miſit & oppoſitas diſiecit pondere nubes.

65 ¶ Dolia (inquit Nonius) vaſa ſunt grandia, in quibus vinum reconditur. Cato de Re Ruſt. Eos cõculcatos. in dolia picata indito.

66 ¶ Decemmodiæ & Trimodiæ vaſa ſunt ruſtica, quibus Ruſtici in ferendo frumento (dum ferunt) vtũtur His vocabulis vtitur Columella.

67 ¶ Fiſcina vas eſt vimineũ aut iunco textum. Plynius. Frõdarias piſcinas quatuor implere fundatorem iuſtum eſſe autumat. Eſt autem proprie vaſculum illud, quo exſiccãtur caſei. Virg. in Coppa. Sũt & caſeoli, quos iũcea fiſcina. ſiccat. Politianus in Ruſtico. Cõtextaq; cãnis Fiſcina lacte madens Diminutiuũ eſt fiſcella itidem vaſculum virgulteũ ſignificans, quo lac colatur, dum caſeus imprimitur. Virgi. Et gracili ficellam texit hibiſco. Tibullus lib. 2. Tũc fiſcella leui detexta eſt vimine iunci, Vtraq; etiam dictio capitur pro vaſe, in quo maioris ſummæ pecunia reponitur Aſconius. Sportæ. ſportulę. & ſportellæ nummorum ſunt receptacula. Et ſacci, ſacculi, & ſacelli, crumenæ. mãticæ & marſupia. Item fiſci fiſcinæ & fiſcelle.

68 ¶ Fideliam Nonius ait vas eſſe Samiũ ad plurimos vſus Plautus in Aul. Mulſi cõgialem plenã tibi faciam fideliã.

69 ¶ Frixorium dicitur ſartago, in qua quid frigitur. Nomẽ a ſono deductum.

70 ¶ Futis vas erat aquariũ, quo aqua ĩ tricliniũ ĩfundebat.

71 ¶ Guttus poculũ, erat quo in ſacrificiis vtebantur, quod forte oris eſſet anguſti, & guttatim diſtillaret. Plynius libro. 16. Cap. 39. Manius Curius iurauit ſe ex præda nihil attigiſſe præter guttum faginum, quo ſacrificaret. Gellius libro. 17. Guttum Samium imprudẽs inanem (aut quem ſi eſſet oleum) affert.

72 ¶ Gabatæ vaſa erant concauata, in quibus reponebãtur

pulmentaria & edilia. Martialis lib. 7. Tranſcurrunt Gab/
batæ, volantq́ lances, Has vobis epulas habere lauti.

73 ¶Gutturnium vas eſt gutturoſum, ex quo aqua gutta/
tim manat ad lauandas manus. Fluit autem ſtillatim pro/
pter oris anguſtias.

74 ¶Gaſter genus eſt vaſis. Gaſterium dixit Ariſtophanes.
Quali eſſet forma, non reperi.

75 ¶Hydriam latine vocamus vrnam aquariam. Budæus.
Lagena vas eſt ea forma, qua hydriæ fictiles hodie a Bel/
louacis importantur.

76 ¶Heracleũ dici volũt poculũ, in quo enauigauerit Her/
cules, ac eſſe Solis propriũ In eo genere ſunt Ethaniũ &
Hemitomus. Fuit & Holmon poculi gen⁹ Ceratio ſimile.

77 ¶Iſthmus poculum erat Cyprijs peculiare teſte Cælio.

78 ¶Linter gen⁹ eſt dolii ruſticani. Tibullus lib. 1. Aut mihi
ſeruabit plenis in lintribus vuas. Eſt etiam lignum cauatũ
inſtar nauiculæ. Vnde & pro naui ſolet accipi.

79 ¶Lanx vas eſt latum & rotundũ minus excauatum quã
patina. Apta lãx rebus diuinis. Auſonius. Thuribula & pa/
teræ, quæ tertia cura deum lanx. Virgilius Libro ſecundo
Geor. Lancibus & pandis fumantia reddimus exta. Capi/
tur etiam pro vaſe eſcario. Iuuenalis. Aſpice quã magno
diſtendat pectore lancem.

80 ¶Laſanum vaſculum eſt ad euacuandum ventrem. Ho/
ratius. Te pueri Laſanum portantes Oenophorumq́.

81 ¶Lebetes dicuntur vaſa ænea apta coquendis carnibus
aut aliis rebus. Ouid. lib. 12. Et prima pocula pugna Miſſa
volant, fragileſq́ cadi, curuiq́ lebetes. Idẽ in Epo. Viginti
fuluos operoſo ex ære lebetes. Virg. lib. iij. Aene. Ingens
argentum, Dodonæoſq́ lebetes.
¶Larcos vas eſt in quo feruntur carbones.

82 ¶Lechytus vocatur ampulla olearia. Hinc puerbiũ. Le/
chyto pinguior. Hieronimus li. iij. Regum. Hydria farinę
non deficiet, & lechytus olei non eſt imminutus.

83 ¶Lepiſta vas eſt ampullæ ſimile. Varro de vita patrum
Apud Nonium. Aliqui venditant oleum. Lepiſtę etiã nũc

Sabinorum fani pauperioribus plæriſq; aut fictiles ſunt
aut æneæ.

84 ¶Luter vas eſt,quo diluitur vinum,& immiſcetur aqua.
Hieronymus in Iouinianum vtitur.

85 ¶Labrum vas eſt aptum balneis & thermis,Dictum a la
uando.Cicer.in Epiſt.Labrum ſi in balneo non eſt,fac vt
ſit.Virg.Sicut aquæ tremulũ labris vbi Lumen ahenis So
le repercuſſum aut radiantis imaginæ Lunæ.

86 ¶Læbaſium & leſbium Cælius reponit inter pocula,&
lyciurges inter Phialas.

¶Lagena vas eſt fictile ad formã hydriæ. A tereti enim
collo diſtenta laxitas ſenſim ad imum gracileſcit.Martia-
lis.Nulla catenatis pila eſt præcincta Lagenis.

87 ¶Malluuium ſeu malluuiæ,vas eſt in quo lauant manꝰ.

88 ¶Manſiſterna vrceus eſt aquarius.Plautus. Effer manſi-
ſternam cum aqua foras.

89 ¶Matella vas eſt vrinarium, & in quod emittit lotium.
Martialis lib.x.Diſpeream ſi tu Pyladi præſtare matellã
Dignus es,aut porcos paſcere Pirithoi.Plautꝰ in Amphi.
Nec tu poſtulas metellam vnam infundi in caput tuum.
Diminutiuum eſt matellio,eiuſdem ſignificationis. Var-
ro.Poſtularet Trulleum,matellionem,peluim.

90 Mergus mergoris,nomen eſt vaſis a merendo dicti. Ca-
pitur forte pro ſitula.

91 ¶Metreta nomen eſt menſuræ,Interdum accipitur pro
amphora vinaria,ſeu alio vaſe.Martialis lib.v.Plurimus
Hiſpanas mittet tibi nauta metretas.Iuuenalis Saty.iij.At
hic tignum capiti incutit,Ille metretam.

92 ¶Miſtarius vas,quo vinum aqua miſcetur.Lucilius.Vr-
ceus aut gemina longus miſtarius vrna.

93 ¶Mortarium vas eſt in quo aliquid tũditur.piſtillo. Pla.
in Aulu.Cultrum,ſecurim,piſtillum,mortarium,quę vtẽ
da vaſa ſemper vicini rogant.A quam in mortario tunde
re Adagium eſt de inani opera.

94 ¶Mulctra quandoq; capitur pro vaſe,in quo mulgetur.
Virg.libro.iii.Georg.Quam magis exhauſto ſpumauerit

vbere mulctra, Læta magis præſſis manabunt vbera mā-mis. Politianus in Ambra. Cōplerant olidam ſupra caput vbera mulctram.

95 ¶ Metaniptrum calix erat, quo poſt cœnam vtebantur veteres, vbi lauiſſent. Maſtus a Paphis nuncupatur pocu-lum Mathallides quoq; eiuſdem ſunt vſus.

96 ¶ Naſſa vas eſt piſcatoriū, quo quum intrauit piſcis, egre di nequit. Plautus. Nunquā ex iſta naſſa hodie eſcam. pe-tam Cicero ad Atticum lib. xv. Ex hac naſſa exire ꝯſtitui, non ad fugam, ſed ſpem mortis meliorem.

97 ¶ Naſiterna vas eſt aquarium anſatū ac patens. Varro de re ruſtica. Vt ex ære ahena. vrceos naſiternam faceret.

98 ¶ Nanum vas eſt breue & latum. Calepinus ait aliter di-ci ſiculum barbatum.

99 ¶ Neſtorida Cæli⁹ ait poculū fuiſſe, quo ſit vſus Neſtor.

100 ¶ Obba genus eſt poculi. Pontanus in Lepidina. Obbā lactis, & hæc fumanti farta caniſtro.

101 ¶ Oenophorū, vas eſt vinarium, aptum ferendo vino, vt græca compoſitio docet Iuuenalis. Tandem illa venit ru bicundula totum Oenophorū ſitiens plena quod tendi-tur vrna Admotum pedibus.

102 ¶ Olla genus eſt vaſis. Varro. Cato ait vuam vimineam in ollis commodiſſime condi. Plynius lib. xxxiij. Quidā in ollis fictilibus tuſam vrunt, ac lauant in mortariis, po-ſtea ſiccant. Aula in eadē ſignificatione poteſt accipi. Vn-de Plautinæ Aulularię inditum nomen.

103 ¶ Orca vas eſt capaciſſimum hiſpanis peculiare, quo ſal ſamenta vinum & oleum & Salgana condebantur. No-men traxit ab Orcæ marinæ ſimilitudine Perſius, Angu-ſtæ collo nō fallier orcæ. Varro apud Noniū. Sed vbi cō-ditū vinū nouum Orcę in Hiſpania feruore muſti ruptæ.

104 ¶ Oxybaphum dicitur vas acetariū, Cratinus poſuit pro poculo. Onyx calix erat ligneus.

105 ¶ Patela vas eſt latum & aptū condendis obſonijs. Hora-tius li. I. epiſto. Nec modica cœnare times olus omne pa tella. Martialis. Quamuis lata gerat patella Rhombum,

106 ℂPeluis vas eſt aquarium,in quo proprie pedes lauanẽ, quamuis etiam dicatur de aliis rebus.

107 ℂPerſilũ vas erat picatũ,in quo ſeruebantur vnguenta.

108 ℂPhiela vas erat vinarium aut aquariũ. Iuuenalis Saty/ra.v.Vitro tenet Phialas,tibi non committitur aurũ.Conflabatur enim auro.Noſtri phialas vocant vaſa vitrea, in quibus acetum aut aliquid ſimile reconditur.

109 ℂPatera poculum eſt latum ac patens.Virgi.lib.4.Aene. ipſa tenens dextra pateram pulcherrima Dido.

110 ℂPatina vas eſt,in quo dapes elixæ & ſuculente ferũtur ad menſam a petendo,vt liquet,

111 ℂPelluuium ſeu pelluuia vas quo lauantur pedes a perluendo.

112 ℂPocullum vas quo bibitur.Virg.Pocula bina nouo ſpumantia lacte quotãnis.Val.Flaccus.Pars epulas manibus. pars aurea geſtant Pocula.Interim poculum capitur pro ipſa potione.Syllius.Et Ambroſiis aruiſſa pocula ſuccis. Virg.lib.2.Geor.Pocula ſiquãdo ſæuæ infecere nouercæ. Diminutiuũ eſt pocillũ.Plautus.Tecum vna poſtea,tecũ ꝗque pocilla potiter.Hinc pocillatores dicunẽ pincernæ.

113 ℂPollubrum vas aquatile ad lauãdas manus.Liui⁹apud Nonium.Argenteo pollubro & aureo gutto. Fabius pi/ctor apud eundem.Aquam manibus dato pollubrum ſi/niſtra manu teneto.

114 ℂPræferriculum vas erat ęneũ ſine anſa & patens,quod in ſacrificiis ſolebant præferre.

115 ℂPſyčter vas eſt ad vſum menſæ celebre,teſte apud Gælium Polluce.Ipſum refrigerandi commoditatibus deſtinatum erat.Pſyčteres tamẽ Nicander poſuit pro vmbro/ſis locis.Plutarchus ꝑ vaſe in vita Alexãdri magni. Glaucum medicũ(inquit)in Theatro nactus abſentem, caprũ prandit aſſatũ, & ingentem vini Pſyčterem hauſit.

116 ℂPyrſophorum vas eſt grandius,cui ſuccenſa imponuntur ligna.

ℂPodoniptrum vas eſt,in quo pedes lauanẽ.Vnde & vocabulum inditum a Græcis.

118 ℭPanathenaicum nomẽ eſt poculi,apud Poſidonium, quo etiam in genere ſunt Pellicæ.

119 ℭPellæ ſeu pellides.vaſa ſunt quibus excipitur lac, dum mulgetur.

ℭInter pocula etiam numerantur Priſtis,Procytis.Panaria dicuntur vaſa viminea,quibus panes inferũtur ad mẽſam.Statius lib.1.Syl.Hi panaria candidaſq; mappas Subuectãt,epulaſq; lautiores. Diminutiuum eſt panariolum Martia.Cum panariolis tribus rediſti.Suetonius in Caligula. Sparſit & miſſilia variarum rerum,& panaria cum obſonio viritim diuiſit. Idem in Domitiano, Septimontiali ſacrorum quidem die ſenatui equitiq; panariis, plebiis ſportellis cum obſonio diſtributis.

120 ℭParopſis vas eſt eſcarium.Martialis. Cui portat gaudẽs ancilla paropſide rubra alecem. Iuuenalis Saty.iij. quam multa magnaq; paropſide cœnat.

121 ℭQuallus vas eſt vimineũ, per quod vinum e prelo guttatim defluit,quum calcatur vua,Virgil.Tu ſpiſſo vimine quallos Collaq; prælorum fumoſis diripe tectis.Colu.li. 9.Vt palis in parietem vehementer actis vimineos quallos ſuperponant.Pontanus.Vidit ea pictos melius contexere quallos.Plyn.libr.xvij. Quas ſi longus ferre libeat, in quallis ſtatim aut vaſis fictilibus defodere propagines aptiſſimum.Diminutiuum eſt quaſillus. Tibullus lib.4. Sit tibi cura Togæ potior,preſſumq; quaſillo Scortum. Capitur etiam quallus pro calatho, in quo virgunculæ ſuos reponunt fuſos.

122 ℭRhytium vas eſt lunari ſpecie.Martial.In Rhytio poteris Phœbe lauare pedes.

123 ℭSympiuium vas erat vinarium,quo vtebãtur in ſacrificijs.Ply.lib.35.In ſacris quidem etiam inter has opes,nõ myrrhinis criſtallinis ue,ſed fictilibus prolibat Sympiuijs. Iuuena.Saty.6.Sympiuiũ ridere Numæ,paruũq; Catinũ.

124 ℭSagana dicitur vas,in quo aliquid teritur. Nomen eſt etiam veneficæ apud Horatium.

125 ℭSalinum vaſculum eſt in quo ſal reponitur, ad menſæ

vſum,aut ſacrificia.Horatius Viuitur paruo bene,cui pa-
ternum Splendet in menſa tenui Salinum.Perſius. Purū
& ſine labe ſalinum.

116 ℭSartago dicitur patella,in qua caro frigitur.Aliter vo-
catur frixorium.Hieronimus.Iuſſit ignem admoueri, &
adhuc ſpirantem torreri in ſartagine.

117 ℭScaphium vas eſt excrementitium,& ad recipiendam
corporis fæcem.Aliter vocatur matella.Iuuenal. Saty.6.
Et ride poſitis ſcaphiū quum ſumitur armis. Capitur quā
doq; pro omni vaſe lati orificii.Lucretius lib.6.Et ramē-
ta ſimul ferri,furere intus ahenis In ſcaphiis.Vitruuius in
eoq; collocetur circiter Solis occaſum ſcaphium æreum
aut plumbeum,aut peluis.

118 ℭScyphus vas eſt potorium Herculi dicatū,quo veteres
in conuiuiis & ſacrificiis vtebantur. Cælius ait Scyphos
quaſi Scythos,a Scythis populis,qbus frequens eſt ebrie
tas.Hinc Scythiſſare id eſt inebriari.In te Scyphos laudā-
tur in primis Bœotii,quibus Hercules primum in expedi
tionibus vſus eſt.Deinde Rhodiaci,ſequētibus Siracuſijs
De Scypho Virgil.Et ſacer impleuit dextram ſcyphus.

119 ℭScutra ſeu ſcutula vas eſt forma rotunda,aliquanto mi
nor diſco. Martialis accepit pro vaſe octo vnciarū lib.8.
dicēs.Beſſalem ad ſcutulam longo peruenimus æuo.Idē
Sic.iplet gabatas,paropſideſq;, Et leues ſcutulas,cauaſq;
lances.Nos etiam ſcutellam dicimus.

120 ℭScutriſca vas eſt itidem rotundum,quod a ſcutra vi-
detur deduci.Cato de re Ruſtica vtitur.

121 ℭSeria vas eſt oblongum & fictile.Liuius.Et in vico hi-
ſtrio,fontem tanta vi aquæ fluxiſſe,vt ſerias doliaq;(quæ
in eo loco erant proluta) velut impetus torrētis tullerit.

122 ℭSitarchia vas eſt repoſitoriū cibi.Hieronym⁹li.1.Regū
panis deficit in ſitarchijs noſtris,& ſportula nō habemus.

123 ℭSitula ciſta erat,qua ſuffragia populi colligebanť i creā
dis magiſtratibus legibuſq; ferēdis.Dicim⁹ & ſitella Cice
ro p Cornelio.Neq; mai⁹ eſt legere codicē,quū itercedať
quā Sitellā ipſā cū ipſo itercеſſore deferre.Situla ēt capiť

pro vaſe, quo aqua hauritur, Plautus. Si hanc ſitulā accepero, omnem illi puteo animam intertraxero.

134 ℭSporta ſeu ſportula, vas eſt vimineū caniſtro nō diſimile Aliter poteſt vocari Corbis, Saluſtius lib. 2. Hiſtoriarū. Emulis canes Sportis dimittebant, Capitur etiā pro diſtributione pecuniæ in populū, aut cibis ipſis, qui diſtribuebantur. Iuuena. Saty. 1. Nunc ſportula primo Limine paru a ſe de turbæ rapienda togatæ. Suetonius in Domitiano. Sep'imōtiali ſacrorum die, ſenatui, equitiq; panariis, plebeiis ſportellis cū obſonio diſtributis.

135 ℭStrigilecula, genus eſt vaſis. Apul. iuxtaq; honeſtā ſtrigileculam recta faſtigiatione clauſulæ, flexa tribulatione ligulæ vt & ipſa in manu capulo moraretur, & ſudor ex ea riuulo laberetur.

136 ℭSueturniū vrceolus eſt ſeu guttus ex quo aqua in peluuium diſtilat.

137 ℭSytropes Sytropedis, vas eſt fictile tribus fultū pedib⁹.

138 ℭSolium vas erat quo lauabantur, qui nolebant in thermis ſudare. Factum eſt olim tanto ſumptu, vt eſſet argenteum, quo mulieres lauabantur. Martialis lib. 2. Zoile. quid Solium, ſub luto podice perdis. Plynius aliter videt accepiſſe lib. 35. Vbi ait, Qui & defunctos ſeſe multi fictilibus condi maluere.

139 ℭSyricū vas erat plexile, in quod coniciebantur fici. Seleucides Athenæus pro poculis poſuit. Stamnium a Polluce numerantur inter vaſa vinaria.

140 ℭSinum vas erat ſinuoſum. aptum condēdo lacti. Virg. Sinum lactis, & hæc tibi liba Priape quotannis. Syntheſis vas eſt fictile, ex diuerſis vaſis cōpoſi m. Martialis. Septenaria ſyntheſis Sagūthi. Statius lib. 4. Syl. Vnā mittere ſyntheſin quid hotres Albotum calicum, atq; cacaborum.

141 ℭTepidarium vas eſt, in quo aqua tēperat. Tinnia apud antiquos vaſa fuerunt vinaria.

142 ℭTriental vas eſt. tertiam partem ſextarii capiens.

143 ℭTrua ſeu diminutiuū Trulla, genus eſt vaſis dictum a terēdo. eo vaſe aqua fundebatur in lauatrinā. Fiebat Trulla

ex ære

ex ære Corinthio & argẽto. Martialis poſuit pro ſcaphio libro nono dicens. Clinicus Herodes Trullam ſubduxe/rat ægro. Horatius pro vaſe potorio dicens. Qui Veienta num feſtis potare diebus Campana ſolitus Trulla, vap/pamq; pro feſtis.

144 ℭTrulleum vas eſt latum & aquatile, quo Perluũtur ma/nus. Varro apud Noniũ. Itaq; ea ſibi modo ponere ac ſu/ſpendere quæ vtilitatis poſtularet, Trulleum, matellionẽ peluim naſiternam,

145 ℭTalarus vocatur calathus, qui cõtexitur viminibus, in quo coagulatur caſeus.

146 ℭThargelus dicebatur olla, in qua percoquebantur fru/ctuum primitiæ in honorem Apollinis. Tragelaphũ Cæ/lius numerat inter pocula.

147 ℭThericlæũ poculũ eſt vinarium, in quo bibitur a The/ricle quodam inuẽtore nominatum. Hinc natum adagiũ, Thericlæi amicus. In paraſytos & amicos menſæ.

148 ℭVannus fœminei generis vas eſt latum & vimine cõte xtum, quo ſordes a frumẽtis auferuntur. Alij cribrũ cerea le vocant. Columella. Ipſæ autem ſpice melius fuſtibus tunduntur, vannii expurgantur.

149 ℭVrna vas eſt fictile, quo hauritur aqua. Pontanus. Non riui crepitantis opem non fictilis vrnæ. In vrna etiã quan doq; vinum & oleum reconduntur. Cato de re Ruſtica. Vrnæ olcariæ, vrcei aquarij vinariæ vrnæ, alia vaſa ænea Capuæ. Dicimus etiam vrnarium. Teſtis apud Nonium Varro.

150 ℭVrceus vas, quo aqua effunditur in vrnam. Diminutiuũ eſt vrceolus. Cato. de Re Ruſti. de hoc & aliis complurib⁹ ſic ait. Item in cella olearia hæc opus ſunt. Dolia olearia & opercula, & labra olearia. 14. Conchas maiores duas & minores duas, Trullas æneas tres, Amphoras olearias duas, vrceum aquarium vnum, vrnam quinquagenariã vnam ſeſtarium olearium vnum Labellum vnum, Infu/dibula duo, Spongias duas, Vrceus fictiles vrnales duos Trullas ligneas duas.

¶Figuli.

Dibutades	Lyſiſtratus	Arceſilaus
Idiochus	Dimophilus	Praxiteles
Rhetus	Gorgaſus	Turianus
Theodorus	Galcoſthenes	Vatinius
Encirappus	Poſſunius	Thericles
Eugrammus		

DIbutades Siconius primus fuit figulus Corinthi, qui ex Creta docuit fingere, primuſq; perſonas tegularũ extremis imbricib⁹ impoſuit. Vide Plynium libro. 35. capitulo vndecimo. Sunt qui in Samo primos omnium plaſticen inueniſſe Ideochum, Rhetum, & Theodorum tradant. Autor idem Plynius: Encirapus & Eugrãmus Italię plaſticen tradiderunt. Hominis imaginẽ gypſo ex ipſa facie primus omnium expreſſit, cæraq; in eam formam gypſi infuſa emendare inſtituit Lyſiſtratus Sycioni⁹ frater Lyſippi. Hic & ſimilitudinem reddere inſtituit, & de ſignis effigiem exprimere inuenit, Plaſtæ laudatiſſimi fuerũt Demophilus & Gorgaſus. Calcoſthenes cruda opera facit Athenis. M. Varro tradit ſibi cognitum Romæ Poſſunium, qui tubas, & piſces fecerit quos aſpectu diſcernere a veris non potuiſſes. Idem magnificat Arceſilaum Luculli familiarem cuius proplaſtice pluris vænibat ab artificibus ipſis quam aliorum opera. Idem fecit Venerem genitricem in foro Cæſaris. Praxiteles plaſticẽ matrem ſtatuariæ, ſculpturęq; & celaturæ eſſe dixit Neq; vnquam aliquid fecit, antequã finxit. Turianus Iouis effigiem fictilem in capitolio dicauit. Fecit & Herculem eadem materia. Tales enim effigies deum tunc erant laudatiſſimæ. Hæc omnia habet Plynius libro. 35. Vatinius Beneuentanus calices vitreos faciebat. Hinc vaſa Vatinia dicuntur vitrea. Martialis libro. 10. Vatiniorum proxineta factorũ. Idem in Diſtichis. Vilia ſutoris calices monumenta Vatini Accipe. Thericles figulus fuit Corinthius, a cui⁹ nomine fictilia quædam vaſa Therichea dicta ſunt.

¶Sacculorum nomina,

Loculi	Aſcopera	Veleiæ
Marſupium	Sacciperium	Scortea
Mantica	Fiſci	Hippoperæ
Calathus	Fiſcinæ	Paſceolum
Quallus	Fiſcellæ	Bulga
Pera	Sportulæ	
Culleus	Crumenæ	

SAccus in primis dicitur culleus ſeu maius marſupiũ in quo frumentum, aut quid aliud recõditur. Diminutiua ſunt ſaccullus & ſaccellus. Iuuenalis Saty. vndecima. Saccullus e cœlo deſcendit. Saccus niuarius dicebatur pannus lineus quo niues attenuabantur, vnde refrigerabantur vina. De hoc Martialis. Attenuare niues norunt, & linthea noſtra. Saccularii dicũtur latrones & inciſores marſupiorum. Plautus appellat ʒonarios ſectores. Græci Balantiotomos. Aeſchines apud Cælium. Adducent (inquit) illum veneficum, Balantiotomum, qui rempub. incidit.

¶Loculus ſeu loculamentum dicitur capſa in qua ſeruatur pecunia. Martialis. Hos niſi de flaua loculos implere moneta Non decet argentum vilia ligna ferent. Ouidius libro ſexto Faſt. Gramina continuo loculi depromit eburnis.

¶Marſupium. Cato, Maiorem curam habere marſupii noſtri, quam vitæ.

¶Mantica dicitur pera viatoria. Pera capitur pro ſacculo. Erat autem peculiaris cynicis. Martialis li. 4. Cum baculo peraq; ſenem. Idem in diſt. Dormiat & tetrico cum cane pera rogat. Compoſitum eſt hippopera, equeſtris capſa Et ſacciperium ex pera & ſacco.

¶Fiſci, Fiſcinæ & Fiſcellæ dicuntur marſupia, in quibꝰ reconduntur pecuniæ publicæ Vnde confiſcare verbum. Iuuenal. Saty. iij. Res fiſci eſt vbicunq; natat.

¶De paſceolo Plautus in rudẽte. Nummi (inquit) octingenti auri in marſupio inferunt pręterea centum denaria

Philippea in paſceolo ſeorſum, Idẽ de ſacciperio & vidulo. Quæ nã balena ingt, meũ vorauit vidulum, aurũ atq argentũ vbi omne cõpactum fuit? Eadem illa credo quæ meum marſupiũ, quod plenũ argenti fuit in ſacciperio.

¶ De hippoperis Anneus. Seneca in Epiſtolis. Catherio (inquit) vehebãtur impoſitis quidem hippoperis vt ſecũ vtilia portarent.

¶ Veſtimentorum genera.

1	Abolla	25	Colobium		Femoralia
2	Adaſus	26	Crocotula	50	Gauſapina
3	Amictorium		Crocoton	51	Galericum
4	Aulæa	27	Candys	52	Galerus
5	Amphitapæ	28	Cucullus		Galbanium
6	Arſineum	29	Chiton	53	Hemitogium
	Anaxyris	30	Conopeum		Homoleum
7	Brachialia	31	Cinctus gabinus		Hypotichos
	Burrhanicum	32	Cæſiceum		Hemiploidion
8	Brachæ	33	Carbaſus	54	Ianthina
9	Bardocucullꝰ	34	Culcitra	55	Impluuia
10	Batrachides	35	Caſiaca	56	Induſium
	Badiacus	36	Capyris	57	Infula
11	Birri		Calaſiris	58	Ias
12	Cyclas	37	Chortæus	59	Lacerna
13	Cento		Caunaces	60	Lena
14	Calanthica	38	Diphthera	61	Lanetum
15	Caliga	39	Diplois	62	Latuſclauus
16	Calyptra	40	Dalmatica	63	Limbus
17	Caltulla	41	Dextrocheriũ	64	Lumbare
18	Capitium	42	Endromis	65	Leuidenſa
19	Caſtulla	43	Encimibomata	66	Maſtruga
20	Cauſia	44	Epheſtris		Mollicina
21	Chalaſis	45	Epitogium	67	Multicia
	Campeſtre	46	Exomides	68	Mantile
22	Chitodita	47	Flamea	69	Manica
23	Chlamys	48	Forenſe	70	Mamillare
24	Chlęna	49	Fœminalia	71	Myoton

	Mandya		Perineſum	104	Subligaria
72	Nebris	88	Rhenones	105	Syndones
	Otho	89	Ralla	106	Subarmalia
73	Paludamentũ	90	Rechidimna		Singiliones
74	Penulla	91	Reciuium	107	Stola
75	Puluinar	92	Regilia	108	Sytheſis
76	Palla	93	Richa	109	Toga
77	Parnacides	94	Reticulum	110	Tyara
78	Patagium		Rhiza	111	Tibiale
79	Peplum	95	Strophium	112	Tunica
80	Periſcelis	96	Sagum	113	Tyriantina
81	Periʒonium		Sagulum	114	Tapetum
82	Pileus	97	Semitogium		Trabea
	Petaſus	98	Stragulum	115	Ventrale
83	Poderis	99	Strigium	116	Venſica
84	Polymitus	100	Subcula	117	Vmbella
85	Prætexta	101	Sudarium	118	Xerapellinæ
86	Palium	102	Syrma	119	Xyſtis
87	Phelo	103	Supparus		

1 ABola veſtis erat tragica & grauiorum perſonarũ. Ea vtebãtur externi reges, Erat enim magni ſplẽdoris & pretij. Martial. libro quarto Cærea quẽ nudi tegit vxor Abolla grabati. Idẽ libro octauo Neſcit cui dederit Tyriam Criſpinus abollam. Suetonius ſcribit Pompeium quendam baculo percuſum fuiſſe a Caligula quod ſpectacula ingreſſus, conuertiſſet omnium oculos fulgore purpuræ Abollæ. De hac Iuuenalis, Saty. 3. Atq; audi facinus maioris Abollæ.

2 ¶ Adaſus tunica erat ab humeris non conſuta.

3 Amictorium indumẽtum erat pectoris, quod dormiẽtes ſe integebant, ne nocturno frigore offenderẽtur. Erat autem ex lino, mulieribuſq; maxime in vſu.

4 ¶ Aulæa teſte Nonio genus erat veſtis peregrinæ. Nos Aulæum dicimus velamen beluatis intextũ picturis. Aliter dici poteſt Peripetaſma, Periſtroma, & tapes ſeu tapetum. Virg. lib. 1. Aene. Aulæis iam ſe regina ſupbis Au-

rea compoſuit ſponda. Syllius lib. 14. Quæq; attalicis va/ riata p artem Aulæis ſcribuntur acu, aut Mẽphitide tela.

5 ¶ Amphitapæ dicuntur veſtes, villos vtrinq; habẽtes Lucilius apud Nonium. Amphitapæ villis ingentibus molles, & ſi aliud quid deliciarum.

6 ¶ Arſineum autore Feſto ornamẽtum erat capitis mulie tis. Anaxyrim Cælius ait indumentum fuiſſe perſis peculiare. Nos pileum dicimus.

7 ¶ Brachialia dicuntur brachiorum tegumẽta, vt tibialia tibiarũ. Plynius lib. 25. Nec vllo malo medicamento lędi poſſę, aut veneno (ſi quis in brachiali habeat) arbitrantur magi. Erat & Burthanicum genus cuiuſdam veſtis.

8 ¶ Braca veſtimẽtum erat Gallis quondam peculiare. Vopiſcus. Gallicis (inquit) Braccis ornatus Tetricus in triumphum eſt ductus. Lãpridius ait Alexãdrũ principẽ iter militaria veſtimẽta braccas donaſſe Hoc ẽt vtebanť Sarmatæ. Lucanus libro. 1. Et q te laxis imitanť Sarmata braccis.

9 ¶ Bardocucullus veſtis erat Gallica, vnicuiq; tẽpori idonea, cum qua milites imbrium tẽpore iacebant in caſtris, & in agris ruſtici. Lucanus libro primo. Vrbica lingonicus Tyrianthina bardocucullus. Idem Gallia Santonico veſtit te Bardocucullo.

10 ¶ Batrachides veſtes erãt viriles & floridę quæ nomẽ traxerũt a colore ranæ, quę Batrachos gręce diciť. Similis ppe erat bardiacus, ſed ſine cucullo id eſt capitis ligamẽto.

11 ¶ Birri genus eſt veſtis Gallicæ, quo capita integuntur.

12 ¶ Cyclas veſtis eſt fœminea & in rotũditatẽ formata. Sidonius ait pronubam Cyclade honorari, ſicut toga ſenator honoratur. Alexander Romanus Imperator (autore Lampridio) dicere ſolebat matronas regias contẽtas eſſe debere Cyclade, quę ſex vncijs auri plus non haberet. De Cyclade Iuuenalis Satyra ſexta. Hæ ſunt, quæ tenui ſudãt in Cyclade. Propertius libro quarto. Hæc nũc aurata Cyclade ſignat humum. Cycladati dicuntur induti Cyclade. Tranquillus de Caligula. Sępe depictas, gemmataſq; indutus Penulas. manuleatus & armillatus in publicum pceſ/

fit. Aliquando ſericatus & Cycladatus.
13 ¶ Cento veſtis eſt craſſa, varijſq; pannis & partibus cōſu/
ta, ad quam alluſiſſe videtur Horatius in arte dicens, Pur/
pureus late qui ſplendeat vnus & alter Aſſuitur pannus.
Iuuenalis Saty.6.de Meſſalina Imperatrice. Intrauit cali/
dum veteri Cētone lupanar. Nomades autore Strabone
tentorijs vtuntur Centonum inſtarpilo contextis. Cento
nes per ſimilitudinem vocantur carminis genus, ex di/
uerſis carminibus & carminum fragmētis hinc atq; illinc
accerſitis conſutum. Qualis eſt Auſonij Cento nuptialis,
ex virgilianis carminibus cōcinatus. Hinc natum adagiū.
Farcire Centones, id eſt commenticijs nugis auditores lu
dere. Plautus in epidico. Quin tu inqt alium quæras, cui
Centones farcias, id eſt, quem tu glorioſis mendacijs ex/
pleas, De Centone veſtimento Poli. in Ruſt. Simul horri
da cautus Terga rudi Centone fouet.
14 ¶ Calantica tegmen erat capitis muliebre. Tullius in Clo
dium Quum calanticam capiti accommodares.
15 ¶ Caliga tegumentum eſt tibiarum. Hinc caligati caligis
induti. Imperator caligula nomen ſumpſit a Caligis quas
margaritis refertas primus portauit. Auſonius. Caius co/
gnomen caligæ cui caſtra dederunt. Tranquillus. Modo
in ſpeculatoria caliga, nonnunquam ſocco muliebri.
16 ¶ Calyptra genus erat veſtimenti, quo mulieres intege/
bant ſua capita.
17 ¶ Caltula veſtis nomen ſumpſit a Calta herba ſeu viola
coloris lutei.
18 ¶ Capitia dicuntur tegumenta capitum. Varro apud No/
nium. Nec capitia, nec ſtrophia, neq; zonas. Capidulum
idem ſignificat quod capitium.
19 ¶ Caſtula dicebat᷑ palliolū, quo puellæ nudæ infra pupil
las ꝑcingebant᷑. Varro. Caſtulā mulier ſumpſerat pro ſuc/
cula Hæc etiam Perizonium & præcinctoriū appellatur.
20 ¶ Cauſia ſeu Cauſea tegmē eſt capitis ad calores. Valeriꝰ
Max. Quemadmodū Antigonus caput Pyrrhi texit Cau
ſia, qua velatum caput more Macedonum habebat.

¶Chalaſis tunica erat laxa & muliebris,(vel vt alij malūt)nodus tunicæ muliebris,quo cōnexa circa ceruicem tunica ſumitur.Campeſtre dicitur lumbare ſeu ſubligar, quo integuntur lūbi.Horatius lib.1.Epiſto.Penula ſolſtitio,campeſtre niualibus auris.

22 ¶Chirodita vocatur tunica prolixa,vltra brachia manus operiens,peculiaris eſt Dalmatarum genti,Eius pannum galli Dalmaſcum vocant.

23 ¶Clamys dicit̃ veſtis militaris pallio ſtrictior & breuior Val.Flac.lib.6.Non auro depicta Chlamys,non flaua galeri Cęſaries.Sidonius.Humeroſq; ex more priorum Includat Sarrana Clamys depicta togarū Purpura plus capiat Plautus ad ornatū militis ait opus eſſe Chlamyde machęra & Petaſo.Trāquillus in Tiberio accepit pro veſte puerili.Munera inquit,quibus a Pompeia Pompeii ſorore in Sicilia donatus eſt,Chlamys & fibula, item bullæ aureæ durant.In Caligula vero poſuit pro veſte militari dicens. vt ſæpe Chlamydes, peltaq; & galea armatam & iuxta adequitantem militibus oſtenderit.Chlamydati dicuntur induti chlamyde. Plautus in Pſeudulo Quis hic homo chlamydatus eſt,aut vnde eſt?

24 ¶Chlæna veſtimentū erat,quod aliis omnibus ſuperponebatur.Nos lænam dicimus.

25 ¶Colobium tunica erat ſine manicis qua vtebant̃ quondam Romani.

26 Crocotulla veſtis crocei coloris,Plautus. Patagiatā Caltulam aut Crocotulam.

¶Crocoton genus eſt veſtis rotundæ,ac fimbriatæ.qua vtebantur diuites matronæ.Numerat̃ a feſto inter delicatas veſtes.Hinc adagium natum Feli Crocoton dare,quū indignis honor exhibetur.

27 ¶Candis indumentum erat Perſicum & regis quidē Haliporphyros.Plutarchus in Alexandro magno. Nunquā tamen vt mœdorum amictum barbarū nimis & ab ſe alienum aſſumeret,induci potuit ſemper anaxyridas,Cádyn tyaramq; repudians.

28 ¶ Cucullus veſtis erat quæ implicabaſ collo. Noſtri monachorũ geſtamen vocant, quod relinquere plane ſit nefas. Cucullam tamen dicere malũt fratres heremitani. De Cucullo Martia. lib. 10. Pullo Meuius alget in Cucullo. Iuuena. Saty. 6. Sumere nocturnos meretrix Auguſta Cucullos, Georgius Valla ait breue eſſe tegmen & ville, quo caput humeriq; ad arcendam pluuiam conteguntur.

29 ¶ Chitõ veſtis erat prętenuis & ſimplex, quæ fiebat lino. Capiſ etiã pro thorace, vnde & Homerus Chalcochitonas achæos vocauit, tanquam æneis præmunitos tunicis.

30 ¶ Conopeum genus erat tentorii ad culices prohibẽdos quo maxime vtebantur Alexãdrini, qui Conopeis lectos operiebant, ne a culicibus infeſtarentur. Propertius lib. 3. Fœdaq; Tarpeio Conopea tẽdere ſaxo. Horatius in Epodis Interq; ſigna turpe militaria Sol aſpicit Conopeũ, Iuuenalis Satyra. 6. Vt teſtudineo tibi Lẽtule Conopeo. Noſtri Conopeũ Cortinam lecti circũductilem vocant.

31 ¶ Cinctus Gabinus toga erat ſic in tergum reiecta, vt lacinia eius reuocata hominẽ cingeret. Ea vtebanſ Romani cõſules bellũ indicturi. Virg. lib. 7. Aen. Ipſe quirinali trabea cinctuq; Gabino Inſignis reſerat ſtridentia limina cõſul. Porro cinctus virorum erat cingulum mulierum.

32 ¶ Cæſitium linteolum erat purum & cãdidum ſic dictũ, ꝙ oras haberet circunciſas, autore Nonio.

33 ¶ Carbaſus (inquit idem) palliũ eſt, quo ſflumina amiciuntur, aut opulentiæ Sericeum erat aut lino tenui. Virg. li. 8. Aene. Eum tenuis glauco velabat amictu Carbaſus, Cicero in verrem. Tabernacula Carbaſiis intenta vellis collocabat, Lucanus libro tertio. Fluxa coloratis aſtringuntur Carbaſa gemmis.

34 ¶ Culcitram Noni⁹ ponit inter genera veſtimentorũ. Eſt autem tella illa ſeu lintheum, quod dormientibus nobis ad quietem ſupponimus, cuiq; plumã inculcamus. Martia. Fraudata tumeat facilis tibi culcitra pluma.

35 ¶ Caſiaca nomen eſt veſtis, qua vtebãtur Græci milites, Caſianã vocauit Euſtathius, a nomine Caſy montis.

36 ℭCapyris tunica erat Perſarum manicata. Calaſiris fuit itidem Perſarum veſtis omnium pulcherrima. Herodot⁹ in Euterpe. Veſtibus amiciuntur lineis circa crura fimbriatis, quas Calaſires appellant, ſuper quas candida ferunt amicula tanquam ſuperiecta.

37 ℭMaſſilienſiū erat Chortæus. Babylonicorū Caunaces.

38 ℭDiphthera paſtoricium erat indumentum ex pellibus, Herodotus ſcribit Ionas Biblos dicere Diphtheras, ꝙ aliquando Biblorum ſeu papyri penuria pellibus vterentur tum caprinis, tum ouillis. Alio nomine vocatur Beta.

39 ℭDiplois dicitur duplex pallium, vt dictio monſtrat. Diploidion Cælius numerat inter veſtes mulierum ꝓprias.

40 ℭDalmatica genus eſt veſtis, quæ a dalmatis populis (apud quos frequens fuit eius vſus) nomen ſumpſit Hac dictione vſus eſt Lampridius. Dalmaticatus inquit, poſt cœnam ambulabat.

41 ℭDextrocheria dicuntur dextrarum manuum ornamēta, Alio nomine vocantur dextrariola Iulius Capitolin⁹ ſcribit Maximinum patrē pollice fuiſſe ita vaſto, vt vxoris dextrocherio vteretur pro annulo.

42 ℭEndromis veſtis erat hirſuta & longiore villo, quibus vtebantur in gymnaſio & theatro ad munera arenę exercendę. Mittebatur autē ex gallia ob peritiam textoꝝ qui illic habebantur præſtantiſſimi. Martialis lib. 4. Hanc tibi Sequanicæ pinguem textricis alumnam, Quæ lacedæmonium barbara nomen habet, Sordida ſed gelido nō aſpernanda decembri Dona peregrinā mittimus Endromidē. Hec veſtis exigui erat prærij, licet a diuitibus tātū vſurpa retur Nā ſoli diuites in gymnaſijs ſolebant exercere. Idē. Martia. Pauperis eſt munus ſed nō eſt pauperis vſus Hāc tibi pro togula mittim⁹ Endromidem. Iuuenalis Saty. 3. Igniculum brumæ ſi tepore poſcas Accipit Endromidē, ſi dixeris ęſtuo, ſudat idē Saty. 6. Endromidas Tyrias & fœmineum Cæroma. Endromidatus dicit̃ Endromide indutus. Sidonius. Et nunc dum in carbaſo ſudat vnus alter in bombyce. Tu endromitatus exterius, intrinſecus faſceat⁹.

¶Encimibomata veſtes erant quædã puellares.Cato de liberis educãdis apud Noniũ.Vt puellæ habeãt potius in veſtitu clamydes,Encimibomata & Parnacidas,q̃ togas.

44 ¶Epheſtris a Grçcis dicit̃ quã milites armis ſuperponũt.

45 ¶Epitogiũ dicitur,pallium,quod ſuperponit̃ togę,verbum eſt bigenum ex grçco & Romano compoſitum.

46 ¶Exomides erant veſtimenta quædam,quæ aliis tunicis ſuperponebantur,Sunt qui Comicorum fuiſſe putent.

47 ¶Flammea erant indumenta capitis,quibus matronę & nubentes vtebantur ad velandum pudorẽ in nuptijs. De his videtur intellexiſſe Sene.Cui cõiugio corpora velas captiue pudor,Lucanus lib.2.Non timidum nuptæ leuiter tectura pudorem Luthea demiſſos velarunt flammea vultus.Idem. Fammea ſolicitum præuelatura pudorem. Martialis.libro vndecimo.Flammea texentur ſponſæ,iã virgo parata eſt.dicitur etiam eſt flamminium.

48 ¶Forenſia veſtimenta erant,quibus Romani vtebantur in foro Aliter vocãtur togæ forenſes.Suetonius in Auguſto. Forenſia autem & calceos nunquam non intra cubiculum habuit. Idem in caligula. Poſteriore epulo forenſia inſuper viris,puerilis ac fœminis faſcias purpurę ac cõchylij diſtribuit.

49 ¶Fœminalia ſeu femoralia dicunt̃ fœminum ſeu femorum tegmẽtã.Fœmina enim pro femoribus capiunt̃.Plynius.Prioribus pedibus Fœmina onerant,ꝑpter id natura ſcabra.De fœminalibus Sueto.in Auguſto. Hyeme quaternis cum pingui toga tunicis & ſubucula,& Thorace laneo.& fœminalibus & Tibialibus muniebatur.

50 ¶Gauſapina veſtis erat villoſa non tñ oneroſa. Martia. Et dolet,& querit̃ ſibi nõ contingere frigus.Propter ſexcentas Baccara gauſapinas.Idem.Is mihi candor ineſt villoꝝ gratia tanta eſt,Vt me vel media ſumere meſſe velis.

51 ¶Galericũ capitis indumentũ,quo crines operiebant̃ in vſu erat paleſtritis,ne capilli eorũ cęromate cõtaminarentur. Suetonius ſcribit Othonem Galericum capiti ꝑpter raritatem capillorum adoptaſſe,vbi galericum accipit ꝑ

adulterina coma, quæ ex alienis capillis inſtar galeri cõ-
pingitur & ita graphice capiti annectitur, vt a vera coma
internoſci nequeat. De hoc Martialis Ne luter immun-
dum nitidos cæroma capillos, Hac poteris madidas con-
dere pelle comas.
52 ¶ Galerus dicitur capitis tegumẽtum factum inſtar galeę
Poetæ fingunt mercurium in ferendis deum mãdatis vti
galero. Claudianus lib. 1. de raptu. Cylleni⁹ aſtitit ales Sõ-
niferam quatiẽs virgam, tectuſq; galero, Stroza pater. Pe
dibus talaria curẽ Picta galereti nectre Mercurij. De Ga-
lero, Statius lib. 4. Theb. Archadii morẽ tenet ille galeri.
Pontanus. Et picturatum buxi de fronde galerum.
¶ Gabanium habitus eſt græcanicus oblongis manicis,
quo nunc vtuntur plæriq; Itali.
53 ¶ Hemitogium dicitur media pars togæ. Ratio dictiõis
nota, Homoleũ genus erat pilei, quo vtebanť veteres. Hy
potichos dicitur ſubucula, eſtq; põtificum, autore Hiero-
nymo. Hemidiploidion numerať inter mulieres veſtes.
54 ¶ Iãthina dicitur veſtis Violacea. Martia. Coccina formo
ſæ donas & Ianthina Mœchæ.
55 ¶ Impluuia veſtis erat, qua ſacerdotes per imbrẽ vteban
tur. Varro. Salium quoq; ſereno tempore Impluuia ami-
ctum fuiſſe criminabantur.
¶ Induſium veſtis erat, quæ ſuper ſubuculam induebať.
Induſiatus id eſt induſio veſtitus.
56 ¶ Inſulæ dicebantur faſciæ factæ inſtar diadematũ, a qui-
bus vtrinq; dependebãt vittę. Virg. Nec te tua plurima pã
thu Labentẽ pietas, nec Apollinis infula texit. Idem libro
tertio. Geor. Lanea dum niuea circundantur infula vitta
Seneca in Agamẽnone. Sed cur ſacratas diripis capitis in-
fulas Infulati dicuntur infula operti.
57 ¶ Ias nomen eſt veſtis apud Herodotum ſcribentem. in
quas cum alia ratione animaduertere non poſſent, veſtẽ
illarum in Iadem mutauerunt.
58 ¶ Lacerna veſtis erat militaris & cocinea. Erant & lacer-
næ albæ apud veteres, quibus vtebantur in ſpectaculis, &

ad vſus theatrales.His albētes togas(vt indicat Epigram/
maticus)contegebant.De his intellexit Suetoniꝰin augu
ſto dicens.Ne quem poſt hæc de cætero paterentur,in fo
ro circo ve,niſi poſitis lacernis togatū conſiſtere.Plynius
Libro.16.Statimq; augent lacernam precia.Propertius li
bro tertio.Tu tamē iniecta tectus veſane Lacerna,vbi de
militari intelligit.Idem libro.4.Texitur hæc caſtris quar
ta lacerna tuis.Ouidius Libro ſecundo Faſt.Mittenda eſt
domino(nūc nunc ꝑperate puellæ)Quam primū noſtra
facta lacerna manu,a lacerna fit lacernatus.Iuuenalis Sa/
ty.1.Ipſe lacernatæ quū ſe iactaret amicæ.De amphithea
tralibus lacernis,Martia.Amphitheatrales nos commen
damur ad vſus,Quum tegit albētes noſtra lacerna togas.

60 ¶Læna veſtimētum erat,quod ſuperponebatur tunicis
omnibus.Virg.Tyrioq; ardebat murice læna Demiſſa ex
humeris.Græci Epigraphon dixere. Ab huius veſtis vſu
nomen traxerunt Lænates Romani.

61 ¶Lanetū genus erat veſtimēti confectū ex lana ſucida.

62 ¶Latuſclauus veſtis erat ſenatori ordinis inſigne,vt cal/
ceus lunatus.Tunicæ purpuram Plynius Latumclauū ap/
pellat.Suetonius in Auguſto.Sumenti virilem togā tuni
ca laticlaui reſuta ex vtraq; parte ad pedes decidit.Idem
in Cæſare dictatore.Ferunt vſum eū latoclauo ad manus
fimbriato,nec vt vnquam aliter quam ſuper eum cinge/
ret.Idem de gallis.Iidem in curia galli bracchas depoſue
runt,& latū clauum ſumpſerunt. Horatius libro primo.
Ser.deſcribere volens ſenatorē dixit.Et latum demiſi pe
ctore clauum.Clauus etiā & latuſclauus(quod etiam La/
ticlauium dicitur)capitur pro ſenatoria dignitate,vt ius
annullorum aureorum pro equeſtri ordine.Ouidius. Cu
ria reſtabat,claui menſura coacta eſt.Tunica laticlaui texi
cœpit Plynij temporibus,qui latiore clauo Tullum hoſti
lium e regibus primum vſum prodidit. Dictus eſt autē a
textura,qua in mappis vſos fuiſſe docet Martia. Et lato
variata mappa clauo.Ab hoc veſtimēto laticlauii dicunt
ſenatores & ſenatorum filij.Suetonius in Auguſto.Binos

plærunq; laticlauios præpoſuit ſingulis aliis. Idem in Ne/rone, A quodam laticlauio (cuius vxorem attrectauerat) prope necem cæſus.

63 ℭLimbus erat veſtimẽtum muliebre, purpuram in imo conſutam habens. Virgi. lib. 4. Aen. Sidoniam picto chla/mydem circundata limbo. Statius lib. 6. Theb. Subligat & picto diſtinguit tempora limbo. Idem lib. 2. Achil. Et pi/cturato cohibet veſtigia limbo. Limbotarii dicuntur hu/ius veſtimenti textore.

64 ℭLumbare quo integũtur lumbi. Hieronymus. Sicut tu poſuiſti lumbare iſtud ad lumbos tuos.

65 ℭLeuidẽſa genus eſt veſtis vile, raro tenuiq; textu. Hinc munus leuidenſæ prouerbiali figura dicitur munus mini mi precii. Cicero ad Dolobellam lib. 9 Epiſt. Sed ego ho ſpiti veteri & amico munuſculum mittere volui Leuidẽ/ſæ craſſo filo, cuiuſmodi ipſius ſolent eſſe munera.

66 ℭMaſtrugæ ſeu maſtrucæ veſtes erant Sardis peculiares. Plautus. Maſtrugatus & plenus puluere.

67 ℭMollicina veſtis a mollicie nomẽ ſumpſit. Multitia ve ſtes erant tenues & lucidæ & delicatis aptiſſimæ. Fiebant ſerico. Dicebantur autẽ multicia, quod ſuauitate ſua mul cerent. Iuuenalis Satyra ſecunda Non facient, alij, quum tu multitia ſumas.

68 ℭMantile dicitur lintheum, quo terguntur manus. Virg. Tonſiſq; ferunt mantilia villis. Pontanus. Pendent manti lia circum Alba quidem, croceis ſed flaueſcentia villis. Di cimus & mantellum. Plautus. Nec his ſycophantijs nec fu cis vllum mantellum obuiam eſt.

69 ℭManicæ dicuntur manuum tegumenta. Hinc manica/tæ veſtes, quæ olim probro datæ ſunt & molliciei. Virg. Et tunicæ manicas, & habent redimicula mytræ.

70 ℭMamillare indumentum erat ad compeſcendas papil las mulierum marmoſaꝝ. Martia. Taurino poteras pect⁹ cõſtringere tergo, Nã pellis mãmas non capit iſta tuas.

71 ℭMyoton Armeniorum fuiſſe veſtimentũ dicunt, muris figura varie ornatum Erat & Mandya veſtimenti genus,

quo ſe vt lorica muniebant,latini Mantellum dicunt.

72 ¶Nebrides veſtes erant villoſæ factę pellibus ceruorum, quibus in ſacrificiis Bacchi vtebantur.Sidonius.Rotat En thea thyrſum Baſſaris,& macullis Erithreę nebridos hor rens.Otho apud Homerum nomen eſt cādidi amiculi ex lana non ex lino,inquit Cælius.

73 ¶Paludamenta ornamēta erant & inſignia militaria. Iō quum ad bellū exiit imperator, Paludatus dicitur profi-ciſci.Cicero in Piſonē & Gabinum.Exierunt duo paluda ti vulturi Suetonius in Cęſare dictatore.Paludamentum mordicus trahens,ne ſpolio potiret hoſtis. Idē in Augu-ſto Priore cū Antonius fugiſſe ſcribit,ac ſine paludamen to,equoq; poſt biduum demū apparuiſſe.Paludamēta di cuntur a palam,quod his induti palā conſpicerentur. Ply nius ſcribit Coccum fuiſſe dicatum paludamentis impe-ratoriis.Licet autē bellicum & caſtrenſe imperatoris eſſet indumētū,paludati tñ erant lictores.Liuius. Cū paludatis lictoribus ꝑfectus ab vrbe Brunduſium venit.De hoc ve-ſtimēti genere ēt meminit.Val.Max.lib.1.de Craſſo apud parthos interfecto loquēs,Pullū (inquit)ei traditū eſt pa-ludamentū quū in ꝑliū exeūtibus albū aut purpureū dari ſoleret.Paludati(vt iā exēplis docuimus)dicunt paluda-mētis ornati.Iuuenalis Satyra.6.Cūq; paludatis ducib⁹ ꝑ-ſente marito,ipſa loq recta facie,ſtrictiſq; mām̄illis Palu damentū hodie Cotta armoꝝ vocamus,inquit Budæus.

74 ¶Penulæ veſtes erant ſeruorum & pauperiorū. Optimę texebantur ex lana appulla.Ea vtebantur ad arcendā plu uiā,ſed nunq̄ imperatores.Galba amico roganti Penulā non pluit,inquir,non opus eſt tibi.Si pluet,ipſe vtar. De Penulis Lampridius in Alexandro Seuero Penulis itra vr bem frigoris cauſa,vt ſenes vterentur,permiſit,quū id ve ſtimenti genus ſemp itinerariū,aut pluuiæ fuiſſet Matro-nas tamen intra vrbē Penulis vti vetuit,in itinere ꝑmiſit. Horatius lib.1.Epiſt.Incolumi Rhodos & Mytileni pul-chra facit quod Penula ſolſtitio brumale niualibus auris. Notatus eſt Caligula, ꝙ penulis vteretur, quæ iperatorē

minime decebāt Suetonius de eo ſic inqt.Sæpe depictas gemmataſq; indutus Penulas,manuleat⁹ & armillatus in publicum proceſſit Auguſtin⁹ Penulam accepit pro grā/maticorū indumento lib.1.Confeſ.vbi ait.Quis penula/torem magiſtrorū inquit,audit aure ſobria,ex eodē pul/uere hominē clamantem & dicentem,fingebat hæc Homerus.Vlpianus iuriſcon.inter cōmunia veſtimenta(qui/bus vir & mulier ꝓmiſcue vtuntur)penulas numerat.Penularium dicitur penulæ repoſitoriū,& penulati penulis veſtiti,Martialis lib.2.Nō ipſe Codrus alpha penulatoꝝ.

75 ℭPuluinar,puluinus & puluillus dicitur,quod dormiē/tiū capitibus ſupponit̃,a plumis pullorū.quibus fit.Catullus poſuit ꝓ plumeo lecto & geniali thalamo,in quo noua nupta quieſcit cū ſpōſo,vbi ait.Puluinar vero diuæ geniale locatur Idē puluinar cōplexa ſuo velabat amictu.

76 ℭPſalla dicitur honeſtæ mulieris veſtimētum.Statius li. 7.Theba.Et fibula raſilis auro Tænariam fulua mordebat Iaſpide pallam.Seneca in Hippolyto.Tenuē tyrio ſtami/ne pallam.In gallia viri etiam vtebantur palla. Martial. Dimidiaſq; nates gallica palla tegit.

77 ℭParnacides veſtes erant puellares. Teſtis apud Noniū Varro.

78 ℭPatagium erat clamys aurea, quæ precioſis tunicis ſu/perindui ſolebat.Patagiarii dicunt̃ veſtimenti huius tex/tores. Patagiati eo induti.Apul.libro ſecundo de aſino aureo.Vberes enim crines leniter emiſſos , & ceruice de/pendulos,ac deinde per colla diſpoſitos , ſenſimq; ſinua/to patagio reſidentes.

79 ℭPeplum ſeu peplus veſtis erat ſolēnis,quæ viro vel fœminæ,iniiciebatur,Plautus.Nūquam ad ciuitatem veni, niſi quum infertur peplum hodie Virg.Crinibus Illiades paſſis,peplumq; ferebant.Lactantius grammaticus ait peplum dici veſtem candore eximio,aureis diſtinctā clauis, ſine manicis,quam veſtitores deorum ſimulachris iniicie bant.Peplum primo inſtituerunt Athenienſes. Texebat̃ matronarum manibus,intraq; triēnium numini offerebatur

tur,ſed Mineruæ imprimis.Seruius ait Peplũ pallam eſſe fœmineam Mineruæ conſecratã.Xenophon ſcripſit Peplum etiam conueniſſe viris. Lactantius Peplos dixit in maſcu.genere His Peplos (inquit)& indumenta præcioſa,quibus vſus velaminis nullus eſt,his aurum & argentũ conſecrant.

80 ¶ Periſcellis dicitur pectoralis mulierum faſcia,ſeu ſimile aliquod indumentum puellare,aut (vt alij malunt) brachiorum eſt ornamentũ quod aliter dextrocherium vocatur Horatius libro primo Epiſt. Nota refert meretricis acumina ſepe catellam,Sæpe periſcelidem raptam ſibi flẽtis. Menander ſcripſit puellas geſtare periſcelidas. Cremialia vocat Cælius.

81 ¶ Perizonium palium eſt præcinctũ,quo nudæ virgines infra papillas præcingũtur. Aliter præcinctoriũ vocatur.

82 ¶ Pileus ſeu pilleum dicitur virile tegumentũ.Apuleius libro vndecimo.Vidi & vrſam manſuemcultu matronali ſella vehebatur. & ſimiã pileo textili crocoſiiſq; phrigiis catamiti paſtoris ſpecie.Perſius.Hanc nobis Pilea donãt Gælius ſabinus iuriſperitus teſtis eſt apud Gellium pileatos ſeruos vænum ſolitos ire,quo indicabant veteres,vænundandi legem non eſſe operiendam.Corona ſignum erat captiuorum vænalium,Pileus vero impoſitus demõſtrabat eiuſmodi ſeruos vænundari. Hinc pileus interim pro libertate capitur,cuius inſigne eſt.Liuius poſtero die ſerui ad pileum vocati & carcere vincti emiſſi. Suetonius in Nerone.Tãtumq; gaudium publice præbuit, vt plebs pileata tota vrbe diſcurreret.Idem in Tiberio.Seruiſq; ad pileũ fruſtra vocatis in Siciliam profugit.Serui enim (qui manumittebantur) accipiebant pileum capite raſo. Sex. Aurelius. Omnis (inquit) Roma adeo interitu Neronis exultauit,vt plebs induta pileis manumiſſionum tanquam ſæuo exempta domino triumpharet.Martia. Permittis puto pileata Roma. In Saturnalibus ad exprimendam libertatẽ pileata erat Roma,vnde idem Martialis. Dumq; decent noſtrum pilea ſumpta Iouem.

¶Petaſus dici poteſt capitis tegmē ſeu vmbraculum ad inſtar pilei formatum. Suetoni⁹ in auguſto. Domi quoq; non niſi petaſus ſub dio ſpaciabatur. Cicero ad Caſſium, Sed tabellarij petaſati veniunt, comites ad portas expectare dicūtur. Plynius libro. 36. ſcribit in ſummo labyrynthi Italici Petaſum vnum omnibus pyramidibus impoſitum fuiſſe.

83 ¶Poderis dicitur talaris tunica duplici ſydone. Ioſephus Byſſinam vocat, Hæc adeo arcta eſt & ſtrictis adeo manicis vt nulla ſit in veſte ruga. Tales interdum habent milites, vt onere expediti aptiores ſint torquendis haſtis, aut vibrandis ſagittis.

84 ¶Polymitus veſtis nomē ſumpſit a multiplici liciorum varietate. Nam mitos græce filum dicitur latine Hinc polymita veſtis dicitur multis liciis contexta. Plynius. Pluri mis vero licijs texere, quæ Polymita appellant, Alexandria inſtituit. Polymitarij dicuntur, qui huiuſmodi veſtimenta conficiunt.

85 ¶Prætexta veſtis erat patriciorū ab eo dicta, quod purpura prætexebātur. Hinc prætextatus Papyrius dictus eſt ob loquendi tacendiq; prudentiam in ætate prætexta. Et prætextatus ſermo dictus ab antiquis, q nihil haberet obſcœnitatis. Pompeius Sextus libr. 16. de verbis priſcis. Ne fas inquit apud veteres habitum eſt vti prætextati pueris verbi obſcœnis vterentur, ideoq; pretextatum ſermonē appellarunt, qui nihil obſcœnitatis refert. Quam ſententiam apud Macrobium videt probare Vectius prætextatus. Nam toga inquit, prætexta ea ratione pueris additur, vt ex colore purpuræ ingenuitatis pudor regeret, Diuiq; negatum libertinis fuit, vti prætexta, vnde etiā Prætextatæ fabulæ apud antiquos dictæ ſunt, quibus præcepta & monitiones ad optimos mores pueris tradebantur. Horatius in arte. Vel qui pretextas, vel q docuere togatas. Contra tñ Suetonius in Tito Veſpaſiano verba prætexta vocat impudica, qualibus ſolent vti laſciuientes pueri. Erat inquit. dicacitatis plurimę, & ſic ſcurrilis ac ſordidæ vt ne.

prætextatis quidẽ verbis abſtineret. M. Tullius in oratio-ne pro Murena ſcribit filios triumphantiũ maxime præ-textatos ſedere conſueſſe in equis triumphatoris.

86 ¶ Pallium veſtimentum erat Græcis peculiare, Hinc pal-liatæ comœdiæ, quæ ſcriptæ ſunt ſecundum ritus & habi tus Græcorum palliatorum. Palliati & paliolati dicuntur induti pallio. Sueto. in Cæſ. dictatore. vno quo ſagati pal liative, altero quo togati cum illuſtrioribus prouinciarũ diſcumberent. Idem in C. Claudio. Ob hanc tãdem vale-tudinem in gladiatorio munere (quod ſimul cum fratre memoriæ patris edebat) palliolat⁹ nouo more præſedit. Martialis. Hanc volo quæ facilis, quæ palliolata vagatur, De pallio. Suetonius in Aug. Togas inſup ac pallia diſtri-buit Idẽ in Cæſare Tiberio. Redegitq́ʒ ſe depoſito patrio habitu ad palliũ & crepidas. Pallium quoqʒ veſtimentum erat philoſophicũ. Herodes (vt eſt apud Gelliũ) quẽdam barbatum palliatumq́ʒ (qui ex eo habitu philoſophus vi-deri volebat) ita taxauit. Video barbam & pallium, philo ſophum nondum video. Diminutiuum eſt palliolum Iu uenalis Saty. 3. Vxorem comœdus agit vel Dorida nullo Cultam palliolo. Martialis. Succida palliolo vellera quqʒ petit. A palliolo fit aduerbium palliolatim. Plautus. Pal-liolatim amictus ſic inceſſi ludibundus.

87 ¶ Phelonem pro quondam tuniculæ genere accipit Cæ lius. Perineſa antiqui vocabant indumenta, in quorũ ex-tremitatibus aſſuta eſſet purpura quadã inſulę imagine.

88 ¶ Rhenones veſtes erant pelliceę, quibus autore Cęſare Germani vtebãtur. Sidonius. Viridatia ſaga limbis margi nata puniceis, pẽduli ex humeris baltei vel gladii balteis ſupcurrentib⁹ ſtruxerat clauſa bullatis latera Rhenonib⁹.

89 ¶ Ralla veſtis dicta eſt a raritate filorum. Plautus apud Nonium. Tunica Ralla, toga ſpiſſa.

90 ¶ Rechidimna ſeu recidipna veſtes erãt peregrinæ, qui-bus vtebãtur in Gymnaſiis. Iuuenalis Satyra ſecunda Ru ſticus ille tuus ſumit recidipna Quirine.

91 ¶ Recinium veſtis fuit antiquiſſima quadrata, cuius mediã

partem faciebant poſt humeros. Eadem Ricinus, & Rici-
num dicitur a reiiciendo. Feſtus. Ricinium eſt omne veſti
mentum quadratum

92 ℭ Regilla veſtis erat regia, vnde etiam tractum nomẽ. Ea
erat auro & purpura intexta & regibus peculiaris. Plaut⁹
Baſilicam an Regillam induam tunicam.

93 ℭ Richa veſtimẽtum erat, quod nos ſudarium dicimus.
Serenus. aut Zonulam, aut autem aut richam.

94 ℭ Reticulum capitis tegmen muliebre. Varro ſuiſq; ſu-
ſpẽdit laribus marinas molles pillas, Reticula & ſtrophia.
Capitur etiam pro quodam inſtrumento, quo antiquitus
panes ferabantur. Iuuenalis Satyra. 12. Mox cum reticu-
lis, & pane, & ventre lagæna, Horatius. Vt ſi Reticulum
panis vænales inter onuſto Forte vehas humero. Rhiza
veſtimentum fuit Thracium.

95 ℭ Stropium dicitur faſcia pectoralis ad deuiciendas puel
larum mammas. Nonius ait Strophium breuẽ eſſe faſciã,
quæ virginearum papillarum coercet errorem. Martialis
faſciam, vocat pectoralem, vbi ait. Faſcia creſcẽtes domi-
ne compeſce papillas, vt ſi quod capiat noſtra tegatq; ma
nus. De Strophio Catullus. Non tereti ſtrophio lactantes
vincta papillas, Pontanus libro tertio de ſtellis. In medio
iecit ſtrophiũ & cum pectine gemmas. Capitur etiã Stro-
phium pro religioſa quadam corona, qua vtebantur anti
qui ſacerdotes. Plinius Tenuioribus coronis vtebantur
antiqui ſtrophia appellantes. Diminutiuum eſt ſtrophio-
lum Autor hymni (qui in honorem diui Ioannis Baptiſtę
canitur) poſuit ſtrophium pro villoſo corporis tegumen
to, vbi ait. Præbuit hirtum tegimen Camelus, Artubus ſa
cris, Strophium bidentes.

96 ℭ Sagum erat militare veſtimentum, quod teſte Cicero-
ne, ſumi ſolebat in bello. Et quando in ſagis tota ciuitas
erat, cõſulares viri ſolebant eſſe togati. Martia. lib. 1. Ibis
ab excuſſo miſſus in aſtra Sago. Plynius libr. 17. Sacerdos
candida veſte cultus arborem ſcãdit, Falce aurea demetit
Candido id excipitur Sago. Iuuena. Saty. 6. An ſaga ven-

denti nubat caupone relicto.Suetonius.Ferebatur & noctibus vagari ſolitus,atq; inualidum quẽq; obuiorum vel potulentũ corripere,ac diſtento ſago impoſitum in ſublime iactare.Sagati dicuntur ſago induti.Idẽ Sueto.in Ceſ. dicta.Conuiuatum aſſidue per prouincias duobus tricliniis,vno quo ſagati palliati ve,altero quo togati cũ illuſtrioribus prouinciarum diſcumberent,Martialis. Vis te purpureum ruffe ſagatus amem.Sagarij dicuntur vẽditores ſagorum.Sagulum diminutiuum eſt a ſago.Virg.li.8. Aen.Virgatis lucent ſagulis,tũ lactea colla Auro inectuntur. Hinc etiam ſagulati ſagulo induti. Sueto.in vitellio. vrbem quoq; ad claſſicum introit paludatus,ferroq; ſuccinctus inter ſigna atq; vexilla ſagulatis militibus.

97 ¶Semitogium vocatur breuis & dimidia toga.Vnde ſemitogati dicuntur.

98 ¶Stragulum veſtis eſt,qua lecti ſternuntur colorum & figurarum multitudine variegata. Tibullus libro.1. Nam neq; tunc pluuiæ,nec ſtragula picta ſoporem.Nec ſonit⁹ placidæ ducere poſſet aquæ.Martia.Stragulla purpureis lucent villoſa tapetis.Idem tamen accepit ſtragulum pro Ephippio,vbi ait.Stragula ſuccincti venator ſume veredi.Varro. Quicquid inſternebant,a ſternendo ſtragulum appellabant.Hieronymus poſuit pro veſte muliebri.Stragulatam (inquit) veſtem fecit ſibi,Byſſus & purpura indumentum eius.

99 ¶Strigium veſtis erat hiſpanica.Plaut⁹ Nudus eſt, Iurat ſe ſtrigium oppigneraſſe.

100 ¶Subucula veſtis erat interior, quę ſub alia induebatur. Varro. Poſt quam binas tunicas habere cœperunt, inſtituerunt vocare ſubuculam. Horatius libro primo Epiſt. Rides ſi forte ſubucula pexæ Trita ſubeſt tunicæ vel ſi toga diſſidet impar.

101 ¶Sudarium dicitur lintheum ad detergendum corporis ſudorem & purgandas nares.Suetonius in Nerone. Neq; quicquã ſerio ioco ve gerit,niſi ſtãte Phonaſco, qui moneret parceretq; arterijs,ac ſudarium ad os applicaret. Ex

Setabi, Hiſpaniæ vrbæ mittebantur optima linthea, quæ ſudaria dicebantur Catullus. Nam ſudaria Setaba ex Iberis Miſerunt mihi muneri. Fabullus & Verannius. Diminutiuum eſt ſudariolum, Apuleius, Quanti ſudores innocentibus hoc vno ſudariolo afferantur, poſſum equidem pluribus diſputare.

102 ℭSyrma veſtis erat, quæ in recitandis grauiorib⁹ poematis trahebatur ab hyſtrionib⁹. Martialis libro quarto Muſa nec inſano Syrmate noſtra tumet. Seneca in Hercule furente. Auro decorum Syrma barbaricum trahit. Ea veſte maxime vtebantur tragœdi, quod etiam innuit illud diſtichon. Martialis libro duodecimo Tranſtulit ad Tragicos ſe noſtra Thalia cothurnos, Aptaſti tragicum tu quoq; Syrma tibi.

103 ℭSuparus ſeu ſupparum dicitur leuis & anguſta toga Feſtus ait veſtimentum eſſe puellare ex lino. Nos ſubuculã & Camiſiam dicimus. Nonius ait ſupparũ eſſe lintheum femorale vſq; ad talos pendẽs, quod ſubtus appareat. De ſupparo Afranius. Puella non ſum, ſuparos ſi induta ſum. Lucanus libro ſecundo Humeriſq; hærentia primis ſuppara nudatos cingunt anguſta Lacertos. Seneca accepit ſuppara pro velis, in Medea ſcribens. Et alto rubicunda tremunt ſuppara velo.

104 ℭSubligaria veſtes erant, quæ coxas vſq; ad vmbilicum a genibus cõtegebant. His vtebantur Mimi in theatro. Martialis lib. 3. Si pudor eſt, trãſfer ſubligar in faciẽ Iuuenalis Satyra. 6. Perſonam, thyrſumq; tenẽt & ſubligar Acci. Aliter vocatur ſubligaculũ. Cicero in Offi. Scenicorũ quidem mos tantam habet vetere diſciplina verecundiã vt in ſcœna ſine ſubligaculo ꝓdeat nemo, Imperit⁹ ſubligaculũ indutus omnibus id oſtentat. Adagiũ eſt in eos, q propter inſolentiam etiam ineptiſſimis rebus efferuntur.

105 ℭSyndones veſtes erant candidæ ex lino, quibus magis vtebãtur. Erant autem ſubtiliſſimæ & tenuiſſimis filis intexte. Martialis lib. 4. Nec ſic in Tyria Syndone tut⁹ eris. Idem Cultus Sindone non quotidiana De hac intellexit

Lucanus lib.10.ſcribens, Candida Sydonio perlucent pectora filo, Quod Niloris acus cõpreſſum pectine ſerũ ſoluit, & extẽſo laxauit ſtamia velo. Syndones vero populi ſunt ĩ Mæotidis ꝯfinio, teſte Põponio Mela, de qbus Val. Flac. li.6 Argõ. Vbi Syndon æq; phalãges Marte carent.

106 ¶Subarmalia ſaga erant & chlamydes, quibus arma ſuper induebant. Singuliones genus erat veſtis barbare, inquit Baptiſta Egnatius.

107 ¶Stola erat talaris tunica, qua matronæ vtebãtur. Tibullus li.primo. Quamuis nec vitta ligatos Impediat crines ſtola longa pedes. Ouidius lib.1.de arte. Eſte procul vittę tenues inſigne pudoris, Quæq; tegis medios inſtita lõga pedes. inſtita erat faſciola, que partem vnam ſtolæ ambiebat. Hora. Sunt qui nolunt tetigiſſe niſi illas, Quarũ ſubſuta talos tegit inſtita veſte. A ſtola pudor dicitur ſtolatus id eſt matronæ conueniens. Martialis libro primo Et ſtolatum permittit meretricibus pudorem.

108 ¶Syntheſis genus eſt veſtis breuis & negocijs aptæ, qua Romani omnes toga depoſita in Saturnalibus vtebant. Conſuta erat & compoſita quadã cõpoſitione verſicolori inditum nomẽ. Martialis de hac intelligit ſcribens Dũ toga per quinas gaudet requeſcere luces, Hos poteris cultus ſumere iure tuo. Idẽ. De noſtra praſina ſyntheſis empta toga Syntheſiatus hac dicit indutꝰ veſte. De Syntheſi Sue. In Nerone. Ac plęrũq; Syntheſim indutus ligato circũ collũ ſudario ꝓdierit in publicũ. Q. Serenus vilẽ deprẽdit in illis ſyntheſim, & vulgata ſatis medicamina riſit.

109 ¶Toga cõmunis erat Romanorũ veſtis q̃ vtriuſq; ſexus homines vtebantur Accipitur interdum pro peculiari habitu clientum & ſalutatorum, qui togati ſalutatũ ibãt, vt ſportulam conſequerẽtur. Mart. Mane vel a media nocte togatus ero. Idem ſi matutinos facile eſt tibi rũpere ſomnos, Mẽtita veniet ſportula multa toga. Suet. in Aug. Ac ſæpe regnis relictis nõ Romę modo ſed ꝓuincias pagrãti quotidiana officia rogati ac ſine regio iſigni more cliẽtũ pręſtiterũt. Sẽſus eſt Plęriq; reges depoſito diademate or-

namentiſq; regalibus ſoliti ſunt præbere officia Auguſto inſtar cliētū togati. Eutropius Multi reges ex regnis ſuis venerunt. vt Auguſto obſequerentur & habitu Ro. togati ad vehiculum vel equum ipſius cucurrerunt. Toga prætexta veſtis erat magiſtratuum. Togatæ fabulæ, quæ ſcriptæ ſunt ſecundum ritus & habitus Romanorū. Horati⁹. Vel qui prætextas, vel qui docuere togatas. Earū ſcænici actores vocantur togatarij. Suetonius Hiſtrionum licentiam adeo compeſcuit, vt Stephanionem togatarium (cui in puerilem habitum circuntonſam matronam miniſtraſſe cōpererat) per trina theatra virgis cæſum relegauerit Toga pura & virilis dicebatur, quam adoleſcentes tyrocinii die poſita prætexta puerili, ſumebant in capitilio, De toga Martia. libro. 3. Gallia Romanæ nomine dicta togæ. Claudianus. Latiaq; micantem Loricam mutare toga. A toga Romani dicuntur togati. Virg. Romanos rerum dominos, gentemq; togatam.

110 ¶ Tyara tegumentum erat capitis Perſarum genti peculiare, quo reges & ſacerdotes vtebant, Simile prope erat Mitræ aut galero. Iuuenalis Saty. 6. Et phrygia veſtit̄ bucca Tyara. Hieronymus in epiſtola ad Fabiolam. Quartum (inquit) genus eſt veſtimenti rotundum pileolum, quale pictum in vlyſſeo cōſpicim⁹, quaſi ſpæra ſit diuiſa & pars vna ponatur in capite. Hoc Græci & noſtri Tyarā, nōnulli galerum vocant. Non habet acumen in ſummo nec totū vſq; ad comas caput tegit, ſed tertiam partem a fronte inopertā relinquit. Atq; ita in occipitio vitta ꝯſtrictus eſt vt non facile labatur ex capite. Eſt aūt Byſſinū & ſic fabre operatum lintheolo, vt nulla acus veſtigia forinſecus pateāt. Ouidius lib. 11. Tēpora purpureis tentāt velare Tyaris. Reperitur etiam in maſ. genere & frequētiſſime. Virg. Sceptrūq; ſacerq; Tyaras. Politianus in Nutricia. Achæmenium ſeruantia buſta Tyaram. Sidonius Flectit Achæmenius lunatū Perſa Tyarā. Claudianus in. 4. Conſ. Honori. Barbarus Arſacio conſurgeret ore Tyaras. Seneca in Thyeſte. Hoc Phrygius loco Fixus Tyaras Pelopis.

111 ¶Tibialia dicuntur Tibiarum indumenta,atq; etiam ar/ma quibus crura muniūtur.Suetonius in Auguſto.Subu/cula thorace laneo & feminalibus & tibialibus munieba/tur.Paulus Iuriſ.Sicbiale vel humerale miles alienauit, caſtigari verberibus debet.

112 ¶Tunica veſtis erat breuior & ſine manicis,qua vtebanť viri.Manicata decebat fœminas,vt arguit illud Virgilius. Et tunicæ manicas,& habent redimicula Mitrę.Plautus. Manuelatam tunicam habere hominē decet.Gellius lib. 7.Tunicis (inquit) vti virum prolixis vltra brachia & vſq; in primores man⁹,ac prope in digitos Romæ atq; omnī in Latio indecorum fuit.Propterea pub.Africanus Pauli filius.P.Gallo homini delicato probro dedit,quod tuni cis vteretur manus totas operientibus.Diminutiuum eſt Tunicula.Gellius lib.1.Elegās illa veſtis & molles tunicu le ab emulis aduerſariiſq; probro datum.Tunicati dicunť tunica induti.Horatius lib.1.Epiſto.Vilia vendentē tuni/cato ſcruta popello.Tranquillus in Auguſto. vt ſtare in/terdū per totum diē iuberet ante prætorium tunicatos. Idem.Reliquias legerunt primores equeſtris ordinis tu/nicati & diſcincti,pedibuſq; nudis.Et in Caligula.Retiarij tunicati quinq; numero gregatim dimicātes.Tunica tala ris eſt,quā Græci vocant Poderim.Idem Suetonius. Cū palla tunicaq; talari proſiluit.

113 ¶Tyriantinæ veſtes erāt purpuræ ſumpto nomine a Ty/rijs qui vſu purpurę clauerunt. Martialis lib.1.vrbica Lin/gonicus Tyrianthina Bardocucullus.

114 ¶Tapetum ſeu tapes vocať tegmē diuerſis coloribus & figuris variegatum,quo precipue aulę & cubicula diuitū ornari ſolent,Aliter vocatur Aulæū,Periſtroma,Peripe/taſma.Virgilius lib.7.Inſtratos oſtros alipedes,pictiſq; ta/petis.Idem lib.9.Armaq; crateraſq; ſimul,pulcroſq; tape tas.Cn.Marius apud Gellium.Iam tonſiles tapetes ebrij, fuco,Quos chōca purpura ibuens venenauit.Stati⁹lib.2. Thebaid.Fuderat Aſſiris extructa tapetibus alto Mēbra thoro.Tabea veſtis erat togata purpura circūducta,ſub te

gmine puniceo, quam aureæ fibulæ annectabant. Virgili. Ipſe quirinali lituo, paruaq; ſedebat ſuccinctus trabea Iuuenalis Satyra octaua. Ancilla natus, trabeam in diadema quirini Et faſces meruit regum vltimus ille bonorũ. Trabeatus dicitur trabea indutus. Ouidius lib. 2. Faſ. Hoc igit vidit trabeati cura quirini.

¶ Ventrale ventris tegumentum, vt femorale femoris, brachiale brachij, humerale humerorum tibiale, tibiarũ. Plyni⁹ Patris mei memoria cœpere Amphimala noſtra, ſicut villoſa, etiam ventralia.

116 ¶ Venſica tegumentũ erat & mitella capitis ſubtiliſſima qua Germanorum crines contegebantur. Martialis l.b. 8. Fortior intortos ſeruas venſica capillos.

117 ¶ Vmbella itidem erat indumentum capitis, quo radij ſolis arcebãtur. Martialis libro vndecimo. vmbellam luſcæ Lygdeferas dominæ.

118 ¶ Xerapellinæ veſtes erant matronales dictæ ab Ampellino colore, qui medius eſt inter Croccum & muricem. Merula ait Atrabicas fuiſſe appellatas. Iuuena. Saty. 6. Et Xerapellinas veſtes donauerit ipſi.

119 ¶ Xyſtis autore Cælio dicitur talaris tunica & muliebris. Alii tragicum putant indumentum. Xyſtus vero appellatur lata porticus, in qua athletæ hiberno tempore exercebãtur. Vnde & Xyſtici athletæ dicti ſũt. Suet. in Aug. Nec tamen eo minus aut Xyſticorum certationes, aut gladiatorum pugnas ſeueriſſime ſemper exegit.

120 ¶ Porro acu veſtes facere Phryges inuenerunt, ideoq; Phrygiones appellati. Aurũ intexere in Aſia inuenit Attalus rex Pergami. vnde nomen Attalicis. Colores diuerſos picturæ intexere Babylon celebrauit, & nomen ipoſuit. Martialis. Non ego prætulerim Babylonica picta ſuperbe Texta, Semiramia quæ variatur acu. Plurimis licijs texere quæ Polymita appellant, Alexandria inſtituit, Scutulis diuidere Gallia. Autor Plynius libro octauo capitu. 48. Veſtimẽtorum ſunt omnia aut lanea, vel linea, vel ſerica, vel bombicina. Omnia item aut virilia aut puerilia,

aut muliebria, aut communia, aut familiaria, Afri, Mauri, Saraceni, ſcythæ gaudent colorum varietate Græci crepidati incedebãt. Fuerunt & priuatæ quorundã veſtes. Adã & Eua priuſq̃ peccaſſent, degebãt nudi. Poſt peccatũ texere folijs verenda. crudis pellibus humeros amicti. Ioãnes Zachariæ filius in heremo vtebaẽ veſte camelorum ſetis cõtexta, ſcorteaq; cingebatur zona. Vnica fuit Chriſto veſtis inconſutilis, quę nullo vſu detrita eſt. Pallium Bartholomei per annos viginti neq; ſordes vllas, neq; vetuſtatem ſenſit. Iacobus apoſtolus, qui a corporis ſimilitudine frater Chriſti dictus eſt lineo vtebatur amiculo. idem intonſus vixit, nunquã cinctus, nunquam balneo vſus. Paulus primus heremita veſtem habuit palmaceis cõtextam foliis. Mortui exuuias induit Antonius abbas dieb⁹ ſolẽ feſtis. Capilli texerũt Timotheum Anachoretam, & adeo deformarũt, vt a panucio in ſolitudine repertus, fera primo aſpectu ſit creditus non homo. Onophrius heremita conſumpta veſte nudus egit foliis verenda tegẽtib⁹ Franciſcus Aſiſias craſſi panni tunicam induit, quã funiculo cõpreſſit. Nudis pedibus ligneos ſubiecit ſucculos. Maria Aegyptia cõſumptis veſtib⁹ nuda egit in heremo. Herculem Nemæi leonis exuuio indutum, Græcia fabulata eſt, Diogenes vnico pallio vixit contentus, Portius Cato, nũquam toga vſus eſt, pluriſquã centum drachmis empta. Pythagoras alba vtebatur veſte, & coronam geſtabat auream. Empedocles Agrigẽtinus vtebatur veſte purpurea. æreiſq; calceamẽtis Hippias quoq; & Gorgias purpureis. Porphyrius a purpura nomẽ ſumpſit, quũ prius Malchus diceretur. Fuit Ariſtoteles victu veſtituq; delitioſus & ob id Platoni aliquãtulum infenſus. Cethegi exerto nudoq; erant brachio. Cæſar laxiore tunica. Auguſtus hiberno tẽpore thorace laneo, tibialibus & quaternis tunicis Mecœnas mollioribus veſtibus, vnde & Malacinus ab Auguſto cognominat⁹ eſt Demoſthenẽ Gellius ſcribit fuiſſe cultu corporis nitido & nimis accurato, Hortenſiũ quoq; multa cum mundicia & circunſpecte fuiſſe indutũ. De colori

bus veſtimentorum nunc aliquid adiciamus. Cymatilem colorem dixerunt marinum & cæruleum. Glaucus ꝓ viridi ponitur, habetq; virori cõmixtum arborẽ, hinc glauci oculi, glaucæ ſalices & oliuæ. Impluuiatus color quaſi fumato ſtillicidio. Crocinus & croceus a Croco. Hinc croceata veſtis. Cætinus a cætæ colore. Ferrugineus a ferro. Oſtrin⁹ ſubruber. Murex fuit purpureus Antracin⁹ niger, Antracus græce dicitur carbo. Amethyſthon vt viola ꝓpe purpureum ponit Plynius. Molochinum dixerunt colorem ſimilem Maluæ, Luteum croceum a luto herba.

ℭVeſtes gentium propriæ.

ℭPallium gabinium, Caſiaca græcorum. Toga & pretexta Romanorum. Maſtruga Sardorum. Bracæ, Bardocucullus galorum. Germanorum Rhenones. Aulea Britannorum. Strigium hiſpanorum. Arſineum tyara Candys Capitis Perſarum. Chottheus Maſiliẽſium. Myoton Armeniorum, Dalmatica Dalmatarum. Peplum Troadum Caunaces Babiloniorum.

ℭVeſtes quædam memorabiles.

Veſtis Antiſthenis Veſtis Tarquinij Veſtis Syloſontis
Veſtis Loliæ Paulinæ Veſtis Neronis Veſtis Frothonis

ANtiſthenes Sybarita veſtem elaborauit, in qua variæ deorum effigies erant depictę, Hæc quotãnis Liciniæ Iunonis tẽplo ſuſpendi miraculi cauſa ſolebat. Athenienſes magno precio eandem ſibi cõpararũt. ℭLollia Paulina tunicam habuit ex Margaritis æſtimatam quadringẽtis ſeſtertijs. Tarquinius priſcus aurea triũphauit tunica. Teſtis Verrius apud Plynium. Habuit Nero triclinaria Babylonica. 400. militibus empta. Syloſon veſtem habuit quam quũ Dario Hiſtapis filio dono dediſſet, totam ab eo & vrbem & inſulam Samiorũ in hoſtimentum muneris accepit. Autor Valerius de gratitudine Saxo grammaticus ſcribit Frotoni cuidam veſtem fuiſſe, qua circũamictus nullo telorũ acumine lædi poterat;

Calceamentorum genera.

1	Calopodium		pides	11	Crupezia
	Sandalium		Hypodeſis		Nymphides
2	Pero	6	Mullei	12	Harpides
3	Soccus	7	Sculponeæ		Carpicum
	Coturnus	8	Tentipellium		Phecaſij
4	Carpatinæ	9	Solea	13	Baſilides
5	Hopiſtro cre-	10	Crepida		Alia plæraq;

1 Calopodium genus eſt calceamenti lignei, alio nomine dicitur Soccus. Sandalium genus eſt calceamenti Ethruſcis peculiare, vt docet Iul. Pollux. Legimus in lib. Iudith, quemadmodũ illa induit Sãdalia in pedibus ſuis, aſſumpſitq; dextraniola & inaures. De ſãdalio, Terentius. Comminuã tibi Sandalio caput. Appollo Sandaliarius dictus eſt, a vico eiuſdẽ nominis, vbi Athenis colebatur Et Sandaliarii etiam dicuntur calceolarij.

2 Peronem Seruius ait eſſe ruſticum calceamentũ e crudo corio. Virg. Lib. 7. Crudus tegit altera Pero Iuuenalis. Satyra. 14. Nil vetitum feciſſe volet, quem non pudet alto Per glaciem perone tegi. Politianus in Ruſt. Capitiq; galerum induitur, cruduſq; operit veſtigia pero. Peronatus dicitur perone indutus.

3 Socci dicuntur calceamenta Comœdorum, vt Tragœdorum Cothurni. Actores enim comœdiarũ, proſcæniũ intrabant cum ſoccis, vt hi cum cothurnis. Hinc Soccus plerũq; capitur pro verſu comico. Horatius in arte. Hunc ſocci cepere pedẽ, gandeſq; cothurni. Martialis libr. 8. An iuuat ad tragicos ſoccũ transferre cothurnos. Põtanus li. 4. de Stellis. Atq; humili figet veſtigia ſocco. ſoccus etiã capitur pro calceamento muliebri. Sueton. in Caligula. Aliquãdo ſericatus & Cycladatus, ac modo in crepidis vel cothurnis, modo in ſpeculatoria caliga, nonnunquã ſocco muliebri. Diminutiuũ eſt ſocculus. Idem ſuetonius in Vitellio. Pro maximo munere a Meſſalina petiit vt ſibi pedes pberet excalceãdos, detractumq; ſocculum dextrũ inter togam, tunicaſq; geſtauit, aſſidue nõnunquam oſcu

labundus. Cothurnus aptus eſt vtriq; pedi, fiebatq; in mo
dum crepidarum. Hinc adagium natum. Cothurno verſa
tilior. In homines inconſtantes. Congruebat hoc calcea/
mentũ viris pariter & mulieribus. Virgil. Purpureoq; alte
ſuras vincire cothurno. Quod interim pro tragico verſu
accipiatur, varia docent exempla. Statius lib.5. Syluarum
Terrifico ſuper intonuere cothurno. Pollitianus in Am/
bra. Hinc & magniloquis voces creuere cothurnis.

4 ¶Carpantinæ calceamentum erat ruſticum, quod fiebat
ex recẽtibus corijs bubullis, ſic appellatum a Caribus, vt
ſcribit Iul. Pollux lib.9. ad Commodum Cæſarem. Ariſto
teles in ſecundo de animalium hiſt. ſcribit camelos calcea
ri carpatinis, ne in exercitu longiore fatiſcant itinere. Ca/
tullus. Cullos & crepidas lingere Carpatinas Sunt q crepi
das Carpatinas dicant eſſe calceamenta ſtercorata.

5 ¶Hopiſtocrepides genus eſt calceamenti fœminei. Hy/
podeſis ſeu hypodema calceum latine ſignificat.

6 ¶Mullei primum fuerunt calcei regum Albanorum pur
purei coloris, poſtea Patriciorum. Vopiſcus, Calceos mul
leos & hederaceos & albos viris omnibus abſtulit, mulie
ribus reliquit.

7 ¶Sculponeæ calcei ſunt ex lana confecti. Plautus. Quî
quæſo potius quam Sculponeas, quibus batuatur tibi os.
Næuius Sculponeis batuenda ſunt latera Cato ſcribit
Sculponeas bonas alternis annis dari oportere familię ru
ſticanæ.

8 ¶Tentipelium calceamentum eſt ferratum, quo exten/
duntur pelles.

9 ¶Solea calceamentum eſt, quo calces plantaq; obtegun
tur, cæteris pedum partibus prope nudis, ipſis tamẽ pedi
bus coriaceo vinculo ſuperne vinctis. Plautus. Date iam
ſoleas, atq; intro me actutũ ducite. Fiũt etiã ex ferro, quæ
pedibus equorum & mulorum ſubijciuntur. Catullus. Et
ſupinam animam graui delinquere cœno. Ferream vt ſo
leam tenaci in voragine mula. Suetoniꝰ ſcribit vxorẽ Ne
ronis Poppeam mulas & iumenta argenteis calceaſſe ſo/

leis. Plynius item lib. 33. Noſtra (inquit) ætate Poppea cõ
iunx Neronis principis delicatioribus iumẽtis ſuis ſoleas
ex auro induere ſolebat. Solea interdum pro calceo po/
nitur. Propertius Proſilit in lata nixa pedem ſolea Apu/
leius lib. 9. videt ſub lectulo ſoleas incognitas, qbus indu
tus Phileſiterius irrepſerat. Soleati ſoleis induti.

20 ℂ Crepida Grecanicum fuit calceamentum coriaceis ſu/
peruinctũ ligulis. Perſius. Non hic qui in crepidis graiorꝫ
ludere geſtit. Gellius lib. 13. Ca. 20. ait crepidas & crepidu
las eſſe, quas Roma. ſoleas vocant. Cicero apud eundem
Gallicas vocat dicẽs. Cũ Gallicis & lacerna cucurriſti. Ei⁹
item ſutores crepidarios dixerũt. Sempronius Aſellio li.
14. rerum geſtarum. Crepidarium (inquit) cultellũ a crepi
dario ſutore. Martianus Capella. Crepidas peragrãdę tel/
luris cauſa viatrix infatigata geſtabat Sueton. in Tiberio.
Redegitq; ſe depoſito patrio habitu ad palliũ & crepidas.

21 ℂ Crupezia autore Cælio tibicinum ſunt calceamenta.
Nymphides calceamenta ſunt muliebra & ſponſalia.

22 ℂ Harpides calceamenta ſunt multiplici ſutura. Similes
ſunt crepidis. Carpicum ſeu carpiſculum genus eſt calcea
mẽti autore Flauio Vopiſco, qui ait Aurelium abſentem
a ſenatu Vocatum fuiſſe. Carpicum. Hodie quoq; Itali
Scarpos Vulgo crepidas Vocant. Phecaſŋ dicebantur Ve/
terum ſacerdotum calcei.

23 ℂ Græcanici calcei ex Polluce ſunt Baſilides, quibus Vte
bant Athenis. Crepides geſtamẽ militare. Embades ſum/
ptuoſum calceamẽtũ. Crotopeziũ ligneũ calceamẽtũ, di/
ctũ a ſonitu. Sunt itẽ Schiſtæ, Singę, Cõpodes, Aſirce, Em
bades vtriq; ſexui cõmunes. Hypoſceſma Virile calceamẽ
tum Proſchema ſenile, Peribates ancillarum. Ploearia &
Acontia meretricũ. Radia Varium & circũuolutum erat.
Baucides ſumptuoſorum. Rurſus Crocotides, Aphracta,
Opitocrepides, Amphiſphira, Acroſphyra, Canobia, Gy/
nepodia, Niclipedeces, Meſopſicæ, Phytracides, Seleuci
des, Niſſides, Ambracides, muliebria fuerunt. Vtriq; ſexui
communia Phares, Ledarium, Chiton, Xyſtis.

℃Latrones, & ſacrilegi.

1	Prometheus	15	Siſyphus		Numenius
2	Scyron	16	Stamatus	28	Arſaces
3	Cacus	17	Dauid	29	Amaſis
4	Auctolius	18	Diſmas	30	Baliſta
5	Procuſtes	19	Marclylas	31	Barrabas
6	Scinis	20	Argiui	32	Tetrinius
7	Brennus	21	Pamphilus	33	Nero
8	Cilix	22	Mercurius	34	Dionyſius
9	Autolycus	23	Bargulus	35	Verres
10	Hermogenes		Viriatus	36	Pyrrhus
11	Spartacus	24	Votanus	37	Harpallus
12	Tittigias	25	L.Tubullus	38	Sambicus
13	Cercyon	26	Eurybatus	39	Leo
14	Capiton	27	Attabas	40	Fluuius Flaccus

1 PRometheus Deucalionis pater & Iapeti fili⁹ poſt factos homines, auxilio Mineruæ aſcēdit in cœlū, & ignem ferula de rota Solis ſurripuit, quē hominib⁹ indicauit. Quapropter irati dij febres & morbos terris īmiſerunt. Prometheum aut per Mercurium Caucaſo alligauerunt adhibita aquilla, quæ eius cor exederet. Virgil. in Bucc. Caucaſeaſq; refert volucres, furtūq; Promethei. Horatius libro primo Car. Audax Iapeti genus ignē fraude mala gētibus intullit, Poſt ignem ætherea domo Subductum, macies & noua frebium Terris incubuit cohors. Claud. in quarto Conſ. Honorij. Aethereis miſcens terrena Prometheus Syncerā patri mētem furatus olympo. Politianus in Nutricia. Tuq; o conſulte prometheu, Qui tenuem liquidis ignem furatus ab aſtris. Sabellicus. Primus dira luens æternum furta Prometheus.

2 ℃Scyron latro fuit prope Athenas, qui hoſpites e ſaxo præcipitabat in mare. Hunc interfecit Theſeus & in mare deiecit, vbi eiuſdem oſſa mutata ſunt in ſaxa, quę propterea vocantur Scyronia.

3 ℃Cacus Vulcani filius boues & armenta ſuffurabatur in Auētino mōte, quæ verſis veſtigiis cauda trahebat in ſuā

ſpeluncam

ſpelunca͂, Vt furtum non agnoſceret. Hunc Hercules de/dit morti. Properti⁹ lib.4. Sed nõ infido manſerũt hoſpite Caco Incolumes, furto poluit ille locũ. Incola Cac⁹ erat metuẽdo raptor ab antro Per tria partitos qui dabat ora ſonos. Hic ne certa forent manifeſtæ ſigne rapinæ, Auer/ſos cauda traxit in antra boues. Nec ſine teſte deo furẽ ſo nuere iuuenci. Furis & implacidas diruit ira fores. Mæna/lio iacuit fuſus tria tempora ramo Cac⁹, & Alcides ſic ait, ite boues. Sidonius. Collaq; flammigenæ dirũpens fumi/da furis, Tandẽ directas iuſſerit ire boues, Ouidi⁹ in Ibin. Quam ferus ipſe ſuo periit mactatus in antro Proditus in cluſæ Cacus ab ore bouis. Martialis libro. 5. Syluarumq; tremor, tacita qui fraude ſolebat ducere non rectas Cacus in antra boues. Caletius. Cacus erat teneros ſolit⁹ vincere iuuencos, Et trahere auerſas in ſua tecta boues.

4 ¶ Auctolius Mercuii & Lychiones filius, euaſit clariſſi/mus latro imitatus patrem.

5 ¶ Procuſtes latro fuit inſignis in Attica, qui hoſpites inte rimebat. Tandem & ipſe interfectus ab Hercule. Ouidius lib.7 Vidit & immitem Cepheſias ora Procuſtem. Seneca in Thyeſte. Quis ve Cetropiis metus Terris Procuſtes.

6 ¶ Scinis latro fuit in Iſthmo Corinthiaco, q hoies arbo/ribus alligatos diſerpebat in fruſta Hũc theſeus iteremit.

7 ¶ Brennus dux Senonum cupiditate prædæ inflamma/tus, Apollinis Delphici tẽplum inuaſit, Propertius lib. 5. Torrida ſacrilegum teſtantur limina Brennum, Dum pe/tit intonſi Pythia regna dei.

Martialis libro. 6. Epigrammatũ arguit furti Cilicẽ quen/dam his verbis. Fur notæ nimium rapacitatis Compilare Cilix volebat hortum.

8 ¶ Autolicus Mercurij fuit filius, qui proxima Parnaſo lo ca furtis infeſtauit. Martialis lib.8. Non fuit Auto lycitam piceata man⁹, Ouidius libro vndecimo Metamor. Alipe/dis de ſtirpe dei Verſuta propago Naſcitur Autolycus fur tum ingenioſus ad omne, Qui facere aſſuerat patriç non degener artis, Candida de nigris & de cãdentibus atra.

¶Martialis lib. 12. inceſſit Hermogenem & Maſſam fu/res, hunc nũmorum, illum mapparum, Vbi ait.
Hermogenes tantus. mapparum Pontice fur eſt
Quantus Nummorum Vix puto Maſſa fuit.
Tu licet obſerues dextram, teneaſq; ſiniſtram,
Inueniet mappam qua ratione trahat.
Nuper quum Myrino peteretur miſſio læſo
Subduxit mappas quatuor Hermogenes.
Cæratam prætor quum vellet mittere mappam,
Prætorij mappam ſurripit Hermogenes.
Attulerat mappam nemo dum furta timentur,
Mantile e menſa ſurripit Hermogenes.
Hoc quoq; ſi deerit, medios diſtringere lectos
Menſarumq; pedes non timet Hermogenes,
Quamuis non modico calceant ſpectacula ſole,
Vela reducuntur, quum venit Hermogenes.
Feſtinant trepidi ſubſtringere carbaſa nautæ,
Ad portum quoties paruit Hermogenes.
Linigeri fugiunt calui, ſiſtrataq; tuba,
Inter adorantes quum ſtetit Hermogenes:
Ad cœnam Hermogenes mappam non attulit vnquam,
A cœna ſemper retulit Hermogenes.

11 ¶Spartacus fuit latro quiſpiã & gladiatorum princeps, qui collecta fugitiuorum & perditorum hominũ manu bellum Romanis intulit, Hunc vicit. P. Craſſus, Luca. li. 2. vt ſimili cauſa caderes, qua Spartacus hoſtis. Sidonius. Mox per hũc ſpartacum quæcunq; ſunt clauſa, frangunt quæq; obſerata, reſerantur. Itaq; quas domorum nequie/runt machinis, aperte ſimultatib' impetere cuniculis clan deſtinæ proditionis impugnant.

12 ¶Tyttigias latro fuit & plagiarius in Arcadia qui res alie nas (quas furto abſtulerat) vendebat, eoq; queſtu diues factus eſt.

13 ¶Cercyon Atticam regionem latrociniis infeſtauit, Oui di. Cercyonis lœthum vidit Cerealis Eleuſis.

14 ¶Capiton latro quũ aliquandiu latrociniis vacaſſet, per

tæſus vitæ illius, tranſiuit ad heremum, vbi annis. 50. durauit in quodam antro.

15 ℭSiſyphus Aeloi filius latro fuit in iſthmo, quem Theſeus occidit.

16 ℭStamatus homo Cretenſis Sancti Marci theſaurum Venetijs expilauit. Autor Volaterranus.

17 ℭDauid latro fuit apud hermopolim, qui cũ alijs triginta prædonibus, quæſtũ ſolo parabat furto. Tãdem melio re ductus ſpiritu, incluſit ſe monaſterio vbi ad mortem vſq; ſanctiſſime vixit.

18 ℭDiſmas fuit latro, qui ad Chriſti dexteram in cruce pependit, & ſcelerum veniam impetrauit.

19 ℭTorteli⁹ ait Marclylã fuiſſe latronẽ in ſylua Dodonęa.

20 ℭAntiquitus Argiui furacitatis infamia laborarunt. Vnde adagium. Argiui fures.

21 ℭPamphilus veteris comœdiæ conuiciis notatus eſt, ꝙ ætarium expilaſſet.

22 ℭPoetæ faciũt Mercurium furẽ atq; etiam deum furũ. Lactantius. Fur ac nebulo Mercurius, quid ad famã ſui reliquit, niſi memoriã fraudũ ſuarũ. Mãtuanus. Thetidoſq; cubile Peleus inceſtor, rector Neptunus aquarum Phorcida, Ducalidem fraudis, furumq; magiſter Mercurius.

23 ℭBargulus nomen eſt latronis apud Cic. li. 2. de Off. qui propter æquabilem prædæ partitionem magnas opes aſſecutus eſt. Fuit & Viriatus Luſitanus latro, cuius ferocitatem Lælius prætor fregit & comminuit.

24 ℭVoranus fuit. Q. Luctacij Catulli furaciſſimus libertus, quem numularius nummos de menſa ſubtrahentem & in calceos in farcientem deprehendit.

25 ℭL. Tubullus fuit homo admodum flagitioſus & rapinator egregius qui quod multis ſacrilegijs & peculiarib⁹ vitam infamaſſet, multãq; pecuniam malo cœpiſſet dolo Lucili ſatyris notat⁹ eſt. Aſconius Pedianus ait virũ fuiſſe prætorium ætate patrum Ciceronis, qui propter multa flagitia de exilio accerſitus, ne in carcere necaretur, venenum hauſerit.

26 ℭEurybatus latro fuit aſtutia ſingulari quem depręſum quum cuſtodes vellent cogere, vt oſtenderet quibuſnam modis conſueſſet domos conſcēdere ille aptatis ſpōgijs & ſtimulis ferreiſq; retinaculis irepſit in parietem & ſpectantibus illis, artificiiq; nouitatem mirantibus prǽhenſo laqueari per tegulas effugit, eoq; modo periculū euaſit Hinc Eurybatiſſare verbum, id eſt malis moribus vti.

27 ℭAtabas & Numenius latrones fuerūt famoſiſſimi, q ſequenti adagio locum fecerunt, Conuenerunt Attabas & numenius, quoties improbus aggregatur cum improbo. Autor Diogenianus apud Eraſmum.

28 ℭAmmianus Marcellinus ſcribit Arſacē Parthorum regem inter adoleſcentię rudimenta doctorem fuiſſe atronum, verum mutato poſtea in melius ꝓpoſito multa glorioſe & fortiter egiſſe, ſuperato etiam Nicanore Seleuco Alexandri ſucceſſore.

29 ℭAmaſis Herodoto teſte, quum pecunia voluptati non ſufficeret, ſolebat circūeundo furari. Et quum repoſceretur, ab his quos expilauerant, eoſdem ad oraculum ſiſtebat, a quo tamen ſæpe conuictus eſt, & frequenter abſolutus, Nec tamen deorum templa habuit curæ qui furtis eius pepercerant.

30 ℭBaliſta ludimagiſter quiſpiam ob infamiam latrociniorum lapidibus coopertus eſt, in quem Virgil. hoc diſticho luſit. Mōte ſub hoc lapidum tegitur Baliſta ſepultus, Nocte dieq; tuum carpe viator iter.

31 ℭBarrabam fuiſſe latronem docent ſacroſancta Euangeliſtarum verba.

32 ℭTetrinius teſte Suetonio fuit latro qui quū poſtularetur & qui poſtularēt Tetrinios eſſe ait Caligula imp. hoc eſt ipſos accuſatores latrones eſſe. & tales, qualis diceba tur Tetrinius.

33 ℭExpilauit Nero prouincias ſpoliatis etiam in vrbe templis, quod triumphis & religioni vniuerſus populus Ro. in metu ſacrauerat. Peraſiam & Achaiam. non dona tātū ſed ipſa etiam numinum ſimulacra quātuliſcunq; ornata

diuitiis abripuit. Autor Cor. Tacitus.

34 ¶ Dionyſius ſiciliæ tyrannus fana deorum expilauit, eoſdem iocularibus verbis irridens. Nã (vt eſt apud Valeriũ) quum fano proſerpinæ Locris ſpoliato, ſecundo vẽto veheretur, ridens amicis, videtis ne inquit, quam bona nauigatio ab ipſis dijs immortalibus, ſacrilegis tribuatur? Idẽ cum Ioui Olympio aureum magni põderis amiculũ detraxiſſet, laneum iniecit pallium, dicens æſtate graue eſſe aureum amiculum hyeme frigidum, Laneũ vero vtriq; tempori aptiſſimũ, Idem Aeſculapio barbam aureã ademit, dicens non decedere filium eſſe barbatum patre imberbi, Inſuper menſas aureas argenteas a fanis abſtullit. Aureas item pateras & coronas, quæ ſimulachrorum manibus ſuſtinebantur. De hoc abunde etiam meminit Cic. libro. 3. de natura deorum.

35 ¶ C. Verres ſiciliam compilauit, ſublatis deorum ſimulachris, ornamentiſq; fanorum. Eum propterea Cicero cõparauit Dionyſio.

36 ¶ Pyrrhus e theſauro Proſerpinæ Locrenſis pecuniam ſubſtulit. vlciſcente demum numine, ſaxis illuſus in mari naufragium fecit.

37 ¶ Fuit etiam Harpalus inſignis & felix predo, qui autore Tullio diis illudebat, quod in illa fortuna tãdiu viueret.

38 ¶ Sãbicus latro templũ Dianæ expilauit in Elide. Quod flagitium quum fateri nollet annum perpetuum exquiſitiſſimis cruciatibus ad mortem vſq; tortus eſt. Hinc adagium, ſabico grauiora pati.

39 ¶ Leo imp. filius Conſtãtini. Capronymi coronã a Mauricio principe deo dicatam nefario capiti impoſuit, capt° gemmarum & auri ſplendore.

40 ¶ Fuluius flacus Cẽſor tectũ marmoreũ Iunonis Laciniæ ſpoliauit vt edẽ (q̃ dedicauerat equeſtri fortunę) tegeret.

¶ Piratæ.

Baſilus	Icarion	Thorias
Sextus pompeius	Mnas	Bero
Ceipalus	Rotho	

namentiſq; regalibus ſoliti ſunt præbere officia Auguſto inſtar cliētū togati. Eutropius Multi reges ex regnis ſuis venerunt. vt Auguſto obſequerentur & habitu Ro. togati ad vehiculum vel equum ipſius cucurrerunt. Toga prætexta veſtis erat magiſtratuum. Togatæ fabulæ, quæ ſcriptæ ſunt ſecundum ritus & habitus Romanorū. Horati⁹. Vel qui pretextas, vel qui docuere togatas. Earū ſcænici actores vocantur togatarij. Suetonius Hiſtrionum licentiam adeo compeſcuit, vt Stephanionem togatarium (cui in puerilem habitum circuntonſam matronam miniſtraſſe cōpererat) per trina theatra virgis cæſum relegauerit Toga pura & virilis dicebatur, quam adoleſcentes tyrocinii die poſita prætexta puerili, ſumebant in capitilio, De toga Martia. libro. 3. Gallia Romanæ nomine dicta togæ. Claudianus. Latiaq; micantem Loricam mutare toga. A toga Romani dicuntur togati. Virg. Romanos rerum dominos, gentemq; togatam.

110 ¶ Tyara tegumentum erat capitis Perſarum genti peculiare, quo reges & ſacerdotes vtebanť, Simile prope erat Mitræ aut galero. Iuuenalis Saty. 6. Et phrygia veſtiť bucca Tyara. Hieronymus in epiſtola ad Fabiolam. Quartum (inquit) genus eſt veſtimenti rotundum pileolum, quale pictum in vlyſſeo cōſpicim⁹, quaſi ſpæra ſit diuiſa & pars vna ponatur in capite. Hoc Græci & noſtri Tyarā, nōnulli galerum vocant. Non habet acumen in ſummo nec totū vſq; ad comas caput tegit, ſed tertiam partem a fronte inopertā relinquit. Atq; ita in occipitio vitta ꝯſtrictus eſt vt non facile labatur ex capite. Eſt aūt Byſſinū & ſic fabre operatum lintheolo, vt nulla acus veſtigia forinſecus pateāt. Ouidius lib. 11. Tēpora purpureis tentāt velare Tyaris. Reperitur etiam in maſ. genere & frequētiſſime. Virg. Scœptrūq; ſacerq; Tyaras. Politianus in Nutricia. Achæmenium ſeruantia buſta Tyaram. Sidonius Flectit Achæmenius lunatū Perſa Tyarā. Claudianus in. 4. Conſ. Hononi. Barbarus Arſacio conſurgeret ore Tyaras. Seneca in Thyeſte, Hoc Phrygius loco Fixus Tyaras Pelopis.

111 ℭTibialia dicuntur Tibiarum indumenta,atq; etiam ar/ma quibus crura muniūtur.Suetonius in Auguſto.Subu/cula thorace laneo & feminalibus & tibialibus munieba/tur.Paulus Iuriſ.Sicibiale vel humerale miles alienauit, caſtigari verberibus debet.

112 ℭTunica veſtis erat breuior & ſine manicis,qua vtebant̃ viri.Manicata decebat fœminas,vt arguit illud Virgilius. Et tunicæ manicas,& habent redimicula Mitrę.Plautus. Manuēlatam tunicam habere hominẽ decet.Gellius lib. 7.Tunicis(inquit) vti virum prolixis vltra brachia & vſq; in primores man⁹,ac prope in digitos Romæ atq; omni in Latio indecorum fuit.Propterea pub.Africanus Pauli filius.P.Gallo homini delicato probro dedit,quod tuni cis vteretur manus totas operientibus.Diminutiuum eſt Tunicula.Gellius lib.1.Elegãs illa veſtis & molles tunicu le ab emulis aduerſariiſq; probro datum.Tunicati dicunt̃ tunica induti.Horatius lib.1.Epiſto.Vilia vendentẽ tuni/cato ſcruta popello.Tranquillus in Auguſto. vt ſtare in/terdũ per totum diẽ iuberet ante prætorium tunicatos. Idem.Reliquias legerunt primores equeſtris ordinis tu/nicati & diſcincti,pedibuſq; nudis.Et in Caligula.Retiarij tunicati quinq; numero gregatim dimicãtes.Tunica tala ris eſt,quã Græci vocant Poderim.Idem Suetonius. Cũ palla tunicaq; talari proſiluit.

113 ℭTyriantinæ veſtes erãt purpuræ ſumpto nomine a Ty/rijs qui vſu purpurę clauerunt.Martialis lib.1.vrbica Lin/gonicus Tyrianthina Bardocucullus.

114 ℭTapetum ſeu tapes vocat̃ tegmẽ diuerſis coloribus & figuris variegatum,quo precipue aulę & cubicula diuitũ ornari ſolent,Aliter vocatur Aulæũ,Periſtroma,Peripe/taſma.Virgilius lib.7.Inſtratos oſtros alipedes,pictiſq; ta/petis.Idem lib.9.Armaq; crateraſq; ſimul,pulcroſq; tape tas.Cn.Marius apud Gellium.Iam tonſiles tapetes ebrij, fuco,Quos chõca purpura ibuens venenauit.Stati⁹lib.2. Thebaid.Fuderat Aſſiris extructa tapetibus alto Mẽbra thoro.Tabea veſtis erat togata purpura circũducta,ſub te

gmine puniceo, quam aureæ fibulæ annectabant. Virgil. Ipſe quirinali lituo, paruaq; ſedebat ſuccinctus trabea Iuuenalis Satyra octaua. Ancilla natus, trabeam in diadema quirini Et faſces meruit regum vltimus ille bonorũ. Trabeatus dicitur trabea indutus. Ouidius lib. 2. Faſ. Hoc igit vidit trabeati cura quirini.

℄ Ventrale ventris tegumentum, vt femorale femoris, brachiale brachij, humerale humerorum tibiale, tibiarũ. Plyni⁹ Patris mei memoria cœpere Amphimala noſtra, ſicut villoſa, etiam ventralia.

116 ℄ Venſica tegumentũ erat & mitella capitis ſubtiliſſima qua Germanorum crines contegebantur. Martialis lib. 8. Fortior intortos ſeruas venſica capillos.

117 ℄ Vmbella itidem erat indumentum capitis, quo radij ſolis arcebãtur. Martialis libro vndecimo. vmbellam luſcæ Lygdeferas dominæ.

118 ℄ Xerapellinæ veſtes erant matronales dictæ ab Ampellino colore, qui medius eſt inter Croccum & muricem. Merula ait Atrabicas fuiſſe appellatas. Iuuena. Saty. 6. Et Xerapellinas veſtes donauerit ipſi.

119 ℄ Xyſtis autore Cælio dicitur talaris tunica & muliebris. Alii tragicum putant indumentum. Xyſtus vero appellatur lata porticus, in qua athletæ hiberno tempore exercebãtur. Vnde & Xyſtici athletæ dicti ſũt. Suet. in Aug. Nec tamen eo minus aut Xyſticorum certationes, aut gladiatorum pugnas ſeueriſſime ſemper exegit.

120 ℄ Porro acu veſtes facere Phryges inuenerunt, ideoq; Phrygiones appellati. Aurũ intexere in Aſia inuenit Attalus rex Pergami. vnde nomen Attalicis. Colores diuerſos picturæ intexere Babylon celebrauit, & nomen impoſuit. Martialis. Non ego prætulerim Babylonica picta ſuperbe Texta, Semiramia quæ variatur acu. Plurimis licijs texere quæ Polymita appellant, Alexandria inſtituit, Scutulis diuidere Gallia. Autor Plynius libro octauo capitu. 48. Veſtimẽtorum ſunt omnia aut lanea, vel linea, vel ſericea, vel bombicina. Omnia item aut virilia aut puerilia,

aut muliebria, aut communia, aut familiaria, Afri, Mauri, Saraceni, ſcythæ gaudent colorum varietate Græci crepidati incedebãt. Fuerunt & priuatæ quorundã veſtes. Adã & Eua priuſq̃ peccaſſent, degebãt nudi. Poſt peccatũ texere folijs verenda. crudis pellibus humeros amicti. Ioãnes Zachariæ filius in heremo vtebat̃ veſte camelorum ſetis cõtexta, ſcorteaq; cingebatur zona. Vnica fuit Chriſto veſtis inconſutilis, quę nullo vſu detrita eſt. Pallium Barthol omei per annos viginti neq; ſordes vllas, neq; vetuſtatem ſenſit. Iacobus apoſtolus, qui a corporis ſimilitudine frater Chriſti dictus eſt lineo vtebatur amiculo. idem intonſus vixit, nunquã cinctus, nunquam balneo vſus. Paulus primus heremita veſtem habuit palmaceis cõtextam foliis. Mortui exuuias induit Antonius abbas dieb⁹ ſolẽ feſtis. Capilli texerũt Timotheum Anachoretam, & adeo deformarũt, vt a panucio in ſolitudine repertus, fera primo aſpectu ſit creditus non homo. Onophrius heremita conſumpta veſte nudus egit foliis verenda tegẽtib⁹ Franciſcus Aſiſias craſſi panni tunicam induit, quã funiculo cõ preſſit. Nudis pedibus ligneos ſubiecit ſucculos. Maria Aegyptia cõſumptis veſtib⁹ nuda egit in heremo. Herculem Nemæi leonis exuuio indutum, Græcia fabulata eſt, Diogenes vnico pallio vixit contentus, Portius Cato, nũquam toga vſus eſt, pluriſquã centum drachmis empta. Pythagoras alba vtebatur veſte, & coronam geſtabat aureã. Empedocles Agrigẽtinus vtebatur veſte purpurea. æreiſq; calceamẽtis Hippias quoq; & Gorgias purpureis. Porphyrius a purpura nomẽ ſumpſit, quũ prius Malchus diceretur. Fuit Ariſtoteles victu veſtituq; delitioſus & ob id Platoni aliquãtulum infenſus. Cethegi exerto nudoq; erant brachio. Cæſar laxiore tunica. Auguſtus hiberno tẽpore thorace laneo, tibialibus & quaternis tunicis Mecœnas mollioribus veſtibus, vnde & Malacinus ab Auguſto cognominat⁹ eſt Demoſthenẽ Gellius ſcribit fuiſſe cultu corporis nitido & nimis accurato, Hortenſiũ quoq; multa cum mundicia & circunſpecte fuiſſe indutũ. De colori

bus veſtimentorum nunc aliquid adiciamus. Cymatilem colorem dixerunt marinum & cæruleum. Glaucus ꝓ viridi ponitur, habetq; virori cõmixtum arborẽ, hinc glauci oculi, glaucæ ſalices & oliuæ. Impluuiatus color quaſi fumato ſtillicidio. Crocinus & croceus a Croco. Hinc croceata veſtis. Cærinus a cæræ colore. Ferrugineus a ferro. Oſtrin⁹ ſubruber. Murex fuit purpureus Antracin⁹ niger, Antracus græce dicitur carbo. Amethyſthon vt viola ꝓpe purpureum ponit Plynius. Molochinum dixerunt colorem ſimilem Maluæ, Luteum croceum a luto herba.

¶ Veſtes gentium propriæ.

¶ Pallium gabinium, Caſiaca græcorum. Toga & pretexta Romanorum. Maſtruga Sardorum. Bracæ, Bardocucullus galorum. Germanorum Rhenones. Aulea Britannorum. Strigium hiſpanorum. Arſineum tyara Candys Capitis Perſarum. Chortheus Maſilieſium. Myoton Armeniorum, Dalmatica Dalmatarum. Peplum Troadum Caunaces Babiloniorum.

¶ Veſtes quædam memorabiles.

Veſtis Antiſthenis	Veſtis Tarquinij	Veſtis Syloſontis
Veſtis Loliæ Paulinæ	Veſtis Neronis	Veſtis Frothonis

Antiſthenes Sybarita veſtem elaborauit, in qua variæ deorum effigies erant depictę, Hæc quotãnis Liciniæ Iunonis tẽplo ſuſpendi miraculi cauſa ſolebat. Athenienſes magno precio eandem ſibi cõpararũt. ¶ Lollia Paulina tunicam habuit ex Margaritis æſtimatam quadringẽtis ſeſtertijs. Tarquinius priſcus aurea triũphauit tunica. Teſtis Verrius apud Plynium. Habuit Nero triclinaria Babylonica. 400. militibus empta. Syloſon veſtem habuit quam quũ Dario Hiſtapis filio dono dediſſet, totam ab eo & vrbem & inſulam Samiorũ in hoſtimentum muneris accepit. Autor Valerius de gratitudine Saxo grammaticus ſcribit Frotoni cuidam veſtem fuiſſe, qua circũamictus nullo telorũ acumine lædi poterat,

Calceamentorum genera.

1	Calopodium		pides	11	Crupezia
	Sandalium		Hypodeſis		Nymphides
2	Pero	6	Mullei	12	Harpides
3	Soccus	7	Sculponeæ		Carpicum
	Coturnus	8	Tentipellium		Phecaſij
4	Carpatinæ	9	Solea	13	Baſilides
5	Hopiſtro cre/	10	Crepida		Alia plæraq;

1 CAlopodium genus eſt calceamenti lignei, alio nomine dicitur Soccus. Sandalium genus eſt calceamenti Ethruſcis peculiare, vt docet Iul. Pollux. Legimus in lib. Iudith, quemadmodũ illa induit Sãdalia in pedibus ſuis, aſſumpſitq; dextrariola & inaures. De ſãdalio, Terentius. Comminuã tibi Sandalio caput. Appollo Sandaliarius dictus eſt, a vico eiuſdẽ nominis, vbi Athenis colebatur Et Sandaliarii etiam dicuntur calceolarij.

2 Peronem Seruius ait eſſe ruſticum calceamentũ e crudo corio. Virg. Lib. 7. Crudus tegit altera Pero Iuuenalis. Satyra. 14. Nil vetitum feciſſe volet, quem non pudet alto Per glaciem perone tegi. Politianus in Ruſt. Capitiq; galerum induitur, cruduſq; operit veſtigia pero. Peronatus dicitur perone indutus.

3 Socci dicuntur calceamenta Comœdorum, vt Tragœdorum Cothurni. Actores enim comœdiarũ, proſcæniũ intrabant cum ſoccis, vt hi cum cothurnis. Hinc Soccus plęrũq; capitur pro verſu comico. Horatius in arte. Hunc ſocci cepere pedẽ, grandeſq; cothurni. Martialis libr. 8. An iuuat ad tragicos ſoccũ transferre cothurnos. Põtanus li. 4. de Stellis. Atq; humili figet veſtigia ſocco. ſoccus etiã capitur pro calceamento muliebri. Sueton. in Caligula. Aliquãdo ſericatus & Cycladatus, ac modo in crepidis vel cothurnis, modo in ſpeculatoria caliga, nonnunquã ſocco muliebri. Diminutiuũ eſt ſocculus. Idem ſuetonius in Vitellio. Pro maximo munere a Meſſalina petiit vt ſibi pedes pberet excalceãdos, detractumq; ſocculum dextrũ inter togam, tunicaſq; geſtauit, aſſidue nõnunquam oſcu

labundus. Cothurnus aptus eſt vtriq; pedi, fiebatq; in modum crepidarum. Hinc adagium natum. Cothurno verſatilior. In homines inconſtantes. Congruebat hoc calceamentũ viris pariter & mulieribus. Virgil. Purpureoq; alte ſuras vincire cothurno. Quod interim pro tragico verſu accipiatur, varia docent exempla. Statius lib. 5. Syluarum Terrifico ſuper intonuere cothurno. Pollitianus in Ambra. Hinc & magniloquis voces creuere cothurnis.

4 ¶ Carpantinæ calceamentum erat ruſticum, quod fiebat ex recẽtibus corijs bubullis, ſic appellatum a Caribus, vt ſcribit Iul. Pollux lib. 9. ad Commodum Cæſarem. Ariſtoteles in ſecundo de animalium hiſt. ſcribit camelos calceari carpatinis, ne in exercitu longiore fatiſcant itinere. Catullus. Cullos & crepidas lingere Carpatinas Sunt q crepidas Carpatinas dicant eſſe calceamenta ſtercorata.

5 ¶ Hopiſtocrepides genus eſt calceamenti fœminei. Hypodeſis ſeu hypodema calceum latine ſignificat.

6 ¶ Mullei primum fuerunt calcei regum Albanorum purpurei coloris, poſtea Patriciorum. Vopiſcus, Calceos mulleos & hederaceos & albos viris omnibus abſtulit, mulieribus reliquit.

7 ¶ Sculponeæ calcei ſunt ex lana confecti. Plautus. Quĩ quæſo potius quam Sculponeas, quibus batuatur tibi os. Næuius Sculponeis batuenda ſunt latera Cato ſcribit Sculponeas bonas alternis annis dari oportere familię ruſticanæ.

8 ¶ Tentipelium calceamentum eſt ferratum, quo extenduntur pelles.

9 ¶ Solea calceamentum eſt, quo calces plantaꝗ; obteguntur, cæteris pedum partibus prope nudis, ipſis tamẽ pedibus coriaceo vinculo ſuperne vinctis. Plautus. Date iam ſoleas, atq; intro me actutũ ducite. Fiũt etiã ex ferro, quæ pedibus equorum & mulorum ſubijciuntur. Catullus. Et ſupinam animam graui delinquere cœno. Ferream vt ſoleam tenaci in voragine mula. Suetoni⁹ ſcribit vxorẽ Neronis Poppeam mulas & iumenta argenteis calceaſſe ſo-

leis. Plynius item lib. 33. Noſtra(inquit) ætate Poppea cõ
iunx Neronis principis delicatioribus iumẽtis ſuis ſoleas
ex auro induere ſolebat. Solea interdum pro calceo po/
nitur. Propertius Proſilit in lata nixa pedem ſolea Apu/
leius lib. 9. videt ſub lectulo ſoleas incognitas, q̃bus indu
tus Phileſiterius irrepſerat. Soleati ſoleis induti.

10 ℂ Crepida Grecanicum fuit calceamentum coriaceis ſu/
peruinctũ ligulis. Perſius. Non hic qui in crepidis graiorũ
ludere geſtit. Gellius lib. 13. Ca. 20. ait crepidas & crepidu
las eſſe, quas Roma. ſoleas vocant. Cicero apud eundem
Gallicas vocat dicẽs. Cũ Gallicis & lacerna cucurriſti. Ei⁹
item ſutores crepidarios dixerũt. Sempronius Aſellio li.
14. rerum geſtarum. Crepidarium (inquit) cultellũ a crepi
dario ſutore. Martianus Capella. Crepidas peragrãdę tel/
luris cauſa viatrix infatigata geſtabat Sueton. in Tiberio.
Redegitq; ſe depoſito patrio habitu ad palliũ & crepidas.

11 ℂ Crupezia autore Cælio tibicinum ſunt calceamenta.
Nymphides calceamenta ſunt muliebra & ſponſalia.

12 ℂ Harpides calceamenta ſunt multiplici ſutura. Similes
ſunt crepidis. Carpicum ſeu carpiſculum genus eſt calcea
mẽti autore Flauio Vopiſco, qui ait Aurelium abſentem
a ſenatu Vocatum fuiſſe. Carpicum. Hodie quoq; Itali
Scarpos Vulgo crepidas Vocant. Phecaſij dicebantur Ve/
terum ſacerdotum calcei.

13 ℂ Græcanici calcei ex Polluce ſunt Baſilides, quibus Vte
bant Athenis. Crepides geſtamẽ militare. Embades ſum/
ptuoſum calceamẽtũ. Crotopeziũ ligneũ calceamẽtũ, di/
ctũ a ſonitu. Sunt itẽ Schiſtæ, Singę, Cõpodes, Aſirce, Em
bades vtriq; ſexui cõmunes. Hypoſceſma Virile calceamẽ
tum Proſchema ſenile, Perſbates ancillarum. Ploearia &
Acontia meretriciũ. Radia Varium & circũuolutum erat.
Baucides ſumptuoſorum. Rurſus Crocotides, Aphracta,
Opitocrepides, Amphiſphira, Acroſphyra, Canobia, Gy/
nepodia, Niclipedeces, Meſopſicæ, Phytracides, Seleuci
des, Niſſides, Ambracides, muliebria fuerunt. Vtriq; ſexui
communia Phares, Ledarium, Chiton, Xyſtis.

¶Latrones,& ſacrilegi.

1	Prometheus	15	Siſyphus		Numenius
2	Scyron	16	Sramatus	28	Arſaces
3	Cacus	17	Dauid	29	Amaſis
4	Auctolius	18	Diſmas	30	Baliſta
5	Procuſtes	19	Marclylas	31	Barrabas
6	Scinis	20	Argiui	32	Tetrinius
7	Brennus	21	Pamphilus	33	Nero
8	Cilix	22	Mercurius	34	Dionyſius
9	Autolycus	23	Bargulus	35	Verres
10	Hermogenes		Viriatus	36	Pyrrhus
11	Spartacus	24	Voranus	37	Harpallus
12	Tittigias	25	L.Tubullus	38	Sambicus
13	Cercyon	26	Eurybatus	39	Leo
14	Capiton	27	Attabas	40	Fluuius Flaccus

1 PRometheus Deucalionis pater & Iapeti fili⁹ poſt factos homines,auxilio Mineruæ aſcẽdit in cœlũ, & ignem ferula de rota Solis ſurripuit,quẽ homi-nib⁹ indicauit.Quapropter irati dij febres & morbos ter-ris imiſerunt.Prometheum aut per Mercurium Caucaſo alligauerunt adhibita aquilla,quæ eius cor exederet.Vir-gil.in Bucc.Caucaſeaſq; refert volucres, furtũq; Prome-thei.Horatius libro primo Car.Audax Iapeti genus ignẽ fraude mala gẽtibus intullit,Poſt ignem æcherea domo Subductum,macies & noua frebium Terris incubuit co-hors.Claud.in quarto Conſ.Honorij. Aethereis miſcens terrena Prometheus Syncerã patri mẽtem furatus olym-po.Politianus in Nutricia.Tuq; o conſulte prometheu, Qui tenuem liquidis ignem furatus ab aſtris. Sabellicus. Primus dira luens æternum furta Prometheus.

2 ¶Scyron latro fuit prope Athenas,qui hoſpites e ſaxo præcipitabat in mare.Hunc interfecit Theſeus & in mare deiecit,vbi eiuſdem oſſa mutata ſunt in ſaxa,quę propte-rea vocantur Scyronia.

3 ¶Cacus Vulcani filius boues & armenta ſuffurabatur in Auẽtino mõte,quæ verſis veſtigiis cauda trahebat in ſuã

ſpeluncam

ſpeluncã, Vt furtum non agnoſceret. Hunc Hercules dedit morti. Properti⁹ lib.4. Sed nõ infido manſerũt hoſpite Caco Incolumes, furto poluit ille locũ. Incola Cac⁹ erat metuẽdo raptor ab antro Per tria partitos qui dabat ora ſonos. Hic ne certa forent manifeſtæ ſigne rapinæ, Auerſos cauda traxit in antra boues. Nec ſine teſte deo furẽ ſonuere iuuenci. Furis & implacidas diruit ira fores. Mænalio iacuit fuſus tria tempora ramo Cac⁹, & Alcides ſic ait, ite boues. Sidonius. Collaq; flammigenæ dirũpens fumida furis, Tandẽ directas iuſſerit ire boues, Ouidi⁹ in Ibin. Quam ferus ipſe ſuo periit mactatus in antro Proditus inclusæ Cacus ab ore bouis. Martialis libro. 5. Syluarumq; tremor, tacita qui fraude ſolebat ducere non rectas Cacus in antra boues. Caletius. Cacus erat teneros ſolit⁹ vincere iuuencos, Et trahere auerſas in ſua tecta boues.

4 Auctolius Mercuii & Lychiones filius, euaſit clariſſimus latro imitatus patrem.

5 Procuſtes latro fuit inſignis in Attica, qui hoſpites interimebat. Tandem & ipſe interfectus ab Hercule. Ouidius lib.7 Vidit & immitem Cepheſias ora Procuſtem. Seneca in Thyeſte. Quis ve Cetropiis metus Terris Procuſtes.

6 Scinis latro fuit in Iſthmo Corinthiaco, q̃ hoies arboribus alligatos diſerpebat in fruſta Hũc theſeus interemit.

7 Brennus dux Senonum cupiditate prædæ inflammatus, Apollinis Delphici tẽplum inuaſit, Propertius lib. 3. Torrida ſacrilegum teſtantur limina Brennum, Dum petit intonſi Pythia regna dei.

Martialis libro.6. Epigrammatũ arguit furti Cilicẽ quendam his verbis. Fur notæ nimium rapacitatis Compilare Cilix volebat hortum.

8 Autolicus Mercurij fuit filius, qui proxima Parnaſo loca furtis infeſtauit. Martialis lib.8. Non fuit Auto lycitam piceata man⁹, Ouidius libro vndecimo Metamor. Alipedis de ſtirpe dei Verſuta propago Naſcitur Autolycus furtum ingenioſus ad omne, Qui facere aſſuerat patrię non degener artis, Candida de nigris & de cãdentibus atra.

Martialis lib. 12. inceſſit Hermogenem & Maſſam fures, hunc nūmorum, illum mapparum, Vbi ait.

Hermogenes tantus. mapparum Pontice fur eſt
Quantus Nummorum Vix puto Maſſa fuit.
Tu licet obſerues dextram, teneaſq; ſiniſtram,
Inueniet mappam qua ratione trahat.
Nuper quum Myrino peteretur miſſio læſo
Subduxit mappas quatuor Hermogenes.
Cæratam prætor quum vellet mittere mappam,
Prætorij mappam ſurripit Hermogenes.
Attulerat mappam nemo dum furta timentur,
Mantile e menſa ſurripit Hermogenes.
Hoc quoq; ſi deerit, medios diſtringere lectos
Menſarumq; pedes non timet Hermogenes,
Quamuis non modico calceant ſpectacula ſole,
Vela reducuntur, quum venit Hermogenes.
Feſtinant trepidi ſubſtringere carbaſa nautæ,
Ad portum quoties paruit Hermogenes.
Linigeri fugiunt calui, ſiſtrataq; tuba,
Inter adorantes quum ſtetit Hermogenes:
Ad cœnam Hermogenes mappam non attulit vnquam,
A cœna ſemper retulit Hermogenes.

11 Spartacus fuit latro quiſpiā & gladiatorum princeps, qui collecta fugitiuorum & perditorum hominū manu bellum Romanis intulit, Hunc vicit. P. Craſſus, Luca. li. 2. vt ſimili cauſa caderes, qua Spartacus hoſtis. Sidonius. Mox per hūc ſpartacum quæcunq; ſunt clauſa, frangunt quæq; obſerata, reſerantur. Itaq; quas domorum nequiverunt machinis, aperte ſimultatib' impetere cuniculis clandeſtinæ proditionis impugnant.

12 Tyttigias latro fuit & plagiarius in Arcadia qui res alienas (quas furto abſtulerat) vendebat, eoq; queſtu diues factus eſt.

13 Cercyon Atticam regionem latrocinijs infeſtauit, Ouidi. Cercyonis lœthum vidit Cerealis Eleuſis.

14 Capiton latro quū aliquandiu latrociniis vacaſſet, per

tæſus vitæ illius, tranſiuit ad heremum, vbi annis. 50. durauit in quodam antro.

15 ¶Siſyphus Aeloi filius latro fuit in iſthmo, quem Theſeus occidit.

16 ¶Stamatus homo Cretenſis Sancti Marci theſaurum Venetijs expilauit. Autor Volaterranus.

17 ¶Dauid latro fuit apud hermopolim, qui cũ alijs triginta prædonibus, quæſtũ ſolo parabat furto. Tãdem meliore ductus ſpiritu, incluſit ſe monaſterio vbi ad mortem vſq; ſanctiſſime vixit.

18 ¶Diſmas fuit latro, qui ad Chriſti dexteram in cruce pependit, & ſcelerum veniam impetrauit.

19 ¶Torteliꝰ ait Marclylã fuiſſe latronẽ in ſylua Dodonęa.

20 ¶Antiquitus Argiui furacitatis infamia laborarunt. Vnde adagium. Argiui fures.

21 ¶Pamphilus veteris comœdiæ conuiciis notatus eſt, ꝙ etarium expilaſſet.

22 ¶Poetæ faciũt Mercurium furẽ atq; etiam deum furũ. Lactantius. Fur ac nebulo Mercurius, quid ad famã ſui reliquit, niſi memoriã fraudũ ſuarũ. Mãtuanus. Thetidoſq; cubile Peleus inceſtor, rector Neptunus aquarum Phorcida, Ducalidem fraudis, furumq; magiſter Mercurius.

23 ¶Bargulus nomen eſt latronis apud Cic. li. 2. de Off. qui propter æquabilem prædæ partitionem magnas opes aſſecutus eſt. Fuit & Viriatus Luſitanus latro, cuius ferocitatem Lælius prætor fregit & comminuit.

24 ¶Voranus fuit. Q. Luctacij Catulli furaciſſimus libertus, quem numularius nummos de menſa ſubtrahentem & in calceos in farcientem deprehendit.

25 ¶L. Tubullus fuit homo admodum flagitioſus & rapinator egregius qui quod multis ſacrilegijs & peculiaribꝰ vitam infamaſſet, multãq; pecuniam malo cœpiſſet dolo Lucili ſatyris notatꝰ eſt. Aſconius Pedianus ait virũ fuiſſe prætorium ætate patrum Ciceronis, qui propter multa flagitia de exilio accerſitus, ne in carcere necaretur, venenum hauſerit.

26 ¶ Eurybatus latro fuit aſtutia ſingulari quem depreſum quum cuſtodes vellent cogere, vt oſtenderet quibuſnam modis conſueſcet domos conſcēdere ille aptatis ſpōgijs & ſtimulis ferreiſq; retinaculis irepſit in parietem & ſpectantibus illis, artificiiq; nouitatem mirantibus præhenſo laqueari per tegulas effugit, eoq; modo periculū euaſit Hinc Eurybatiſſare verbum, id eſt malis moribus vti.

27 ¶ Atabas & Numenius latrones fuerūt famoſiſſimi, q ſequenti adagio locum fecerunt, Conuenerunt Attrabas & numenius, quoties improbus aggregatur cum improbo. Autor Diogenianus apud Eraſmum.

28 ¶ Ammianus Marcellinus ſcribit Arſacē Parthorum regem inter adoleſcentiæ rudimenta doctorem fuiſſe atronum, verum mutato poſtea in melius ꝓpoſito mulia glorioſe & fortiter egiſſe, ſuperato etiam Nicanore Seleuco Alexandri ſucceſſore.

29 ¶ Amaſis Herodoto teſte, quum pecunia voluptati non ſufficeret, ſolebat circūeundo furari. Et quum repoſceretur, ab his quos expilauerant, eoſdem ad oraculum ſiſtebat, a quo tamen ſæpe conuictus eſt, & frequenter abſolutus, Nec tamen deorum templa habuit curæ qui furtis eius pepercerant.

30 ¶ Baliſta ludimagiſter quiſpiam ob infamiam latrociniorum lapidibus coopertus eſt, in quem Virgil. hoc diſticho luſit. Mōte ſub hoc lapidum tegitur Baliſta ſepultus, Nocte dieq; tuum carpe viator iter.

31 ¶ Barrabam fuiſſe latronem docent ſacroſancta Euangeliſtarum verba.

32 ¶ Tetrinius teſte Suetonio fuit latro qui quū poſtularetur & qui poſtularēt Tetrinios eſſe ait Caligula imp. hoc eſt ipſos accuſatores latrones eſſe. & tales, qualis dicebatur Tetrinius.

33 ¶ Expilauit Nero prouincias ſpoliatis etiam in vrbe templis, quod triumphis & religioni vniuerſus populus Ro. in metu ſacrauerat. Peraſiam & Achaiam. non dona tātū ſed ipſa etiam numinum ſimulacra quātuliſcunq; ornata

diuitiis abripuit. Autor Cor. Tacitus.

34 ¶Dionyſius ſiciliæ tyrannus fana deorum expilauit, eoſdem iocularibus verbis irridens. Nã (vt eſt apud Valeriũ) quum fano proſerpinæ Locris ſpoliato, ſecundo vẽto veheretur, ridens amicis, videtis ne inquit, quam bona nauigatio ab ipſis dijs immortalibus, ſacrilegis tribuatur? Idẽ cum Ioui Olympio aureum magni põderis amiculũ detraxiſſet, laneum iniecit pallium, dicens æſtate graue eſſe aureum amiculum hyeme frigidum, Laneũ vero vtriq; tempori aptiſſimũ, Idem Aeſculapio barbam aureã ademit, dicens non decedere filium eſſe barbatum patre imberbi, Inſuper menſas aureas argenteas a fanis abſtullit. Aureas item pateras & coronas, quæ ſimulachrorum manibus ſuſtinebantur. De hoc abunde etiam meminit Cic. libro. 3. de natura deorum.

35 ¶C. Verres ſiciliam compilauit, ſublatis deorum ſimulachris, ornamentiſq; fanorum. Eum propterea Cicero cõparauit Dionyſio.

36 ¶Pyrrhus e theſauro Proſerpinæ Locrenſis pecuniam ſubſtulit. vlciſcente demum numine, ſaxis illuſus in mari naufragium fecit.

37 ¶Fuit etiam Harpalus inſignis & felix predo, qui autore Tullio diis illudebat, quod in illa fortuna tãdiu viueret.

38 ¶Sãbicus latro templũ Dianæ expilauit in Elide. Quod flagitium quum fateri nollet annum perpetuum exquiſitiſſimis cruciatibus ad mortem vſq; tortus eſt. Hinc adagium, ſabico grauiora pati.

39 ¶Leo imp. filius Conſtãtini. Capronymi coronã a Mauricio principe deo dicatam nefario capiti impoſuit, capt⁹ gemmarum & auri ſplendore.

40 ¶Fuluius flacus Cẽſor tectũ marmoreũ Iunonis Laciniæ ſpoliauit vt edẽ (q̃ dedicauerat equeſtri fortunę) tegeret.

¶Piratæ.

Baſilus	Icarion	Thorias
Sextus pompeius	Mnas	Bero
Cephalus	Rotho	

PYrate dicuntur prædones marini, Qui nauigia cũ mercibus inuolant, eoq; furto queſtum faciunt. In his Baſilus a Lucano ponitur, vbi ait. Et Baſilum vi dere ducem noua furtá per æquor. Sextus Pompeius Põ peii magni filius pyraticá itidem exercuit Idem Lucanus Sextus erat magno proles indigna parẽte. Qui mox Scyl læis exul graſſatus in vndis, Poluit æquoreos ſiculus py rata triumphos. Cerpalũ Tortelius iter pyratas numerat. ℭ Icarion quoq; nomẽ fuit ſæuiſſimi pyratæ. Mnas quo que fuit pyrata, qui ſub ſexto Pompeio oras Italię & om ne circum pelagus prædatoria claſſe infeſtabat. Saxo grã maticus Rothonem quendam inter pyratas numerat. Ea tempeſtate (inquit) Rotho Rutenorum pyrata patriá no ſtram rapinæ & crudelitatis iniurijs profligabat, Eodem Teſte Thorias & Bero pyraticum munus exercuerunt.

ℭ Suppliciorum diuerſa genera.

Vngula	Cratis	Colus
Aſcia	Anchora ferrea	Crucifragium
Runcina	Neruus	Matella
Rota	Icrion	Lathomiæ
Centra	Paratilmos	Culleus
Scalæ gemoniæ	Aporaphadino	Stigma
Suſpendium	ſis	Beſtiæ
Vncus	Cyphon	Gyarus
Fuſtuarium	Archiuus	Exilium
Decimatio	Colaſis	

CYprianus apud Cellium prodit vngulá fuiſſe tor menti genus, aitq; aſcias & Rũcinas inter ſæuitiæ tormenta reperiri. Rota tormentum eſt Germa nis peculiare, Ariſtophanes apud Cælium Rota torque re te illic neceſſe eſt vt exculpatur, quod feciſti Erat au tem ſeruile ſupplicium. Rothæ inferebantur noxij & mẽ bratim radijs rotarum conuulſi lenta morte perimeban tur. Centra ſtimuli erant quæ admouebantur reis. Scalæ

Gemoniæ ſeu Gemonij gradus locus erat eminens, qui gradibus quibuſdam conſcendebatur Eo trahebãtur dã-natorum corpora. Legimus enim M. Claudio (quod fœ-dam cum Corſis pacem feciſſet) ademptam libertatem, mox & ſpirtum extinctum Corpus demum contumelia carceris & deteſtanda gemoniarum ſcalarum nota fœda tum. Dicuntur autem gemoniæ a loco gemitus & cala-mitatum Sueto. in Ceſa. tiberio Imputauit etiam, quod non laqueo ſtragulatum abiecerit in gemonias. Suſpen-dium eſt ſupplicij genus, quo ducti ad furcas malefici fau cibus laqueo conſtrictis infelicem reddunt ſpiritum. Quæ mors maxime erat probroſa. Nam in põtificalibus libris cautum fuerat, vt tales inſepulti abiicerentur. vn-de & Virgilius de Amata Lauiniæ matre ſic ait. Et no-dum in formis loethi trabe nectit ab alta. Pleriq; mortem hanc preposteram vocant. Ea hodie apud nos puniuntur latrones & homicidæ.

¶ Vncus etiam nomen eſt tormenti. Nã infames multiq; flagitijs adobruti poſt mortem vnco trahebãtur in ſenti-nas & ſordium receptacula Mortuo Commodo impera tore ſenatus hunc in modum acclamauit. Qui ſenatũ oc-cidit vnco trahatur. Qui omnes occidit vnco trahatur. Qui templa ſpoliauit vnco trahatur. Hoc & alia inſtru-menta. Carnifiſcinæ quum oſtentaret Carnifex, ferũt Ne-ronem ad voluntariã mortem coactum, Suetonius de vi tellio ſcribens ait. Tandem apud gemonias minutiſſimis ictibus excarnificatus & cõfectus eſt, & inde vnco tractus in Tyberim. Fuſtuarium dicitur caſtigatio fuſtium virga-rumq; ſupplicium. T. Liuius. Fuſtuariũ meretur, qui ſigna relinquit, aut præſidio decedit. Antiquitus in militari di-ſciplina duo fuerunt ſuppliciorum genera, Fuſtuarium & decimatio. Eum qui virgis cædit, Plautus virgatorem vo cat Liberum. erat cædi fuſtibus, virgis ſeruile. Erat & Cra-tis ſupplicium apud priores quo qs deiectus in aquã cra-te ſupne iniecta ſaxis cõgeſtis obruebat Pauſanias ancho ram ferreã eorũ ceruicibꝰ adaligabat, quos crudelius vel

let caſtigare, eaq; affectos ignominia vniuerſo populo vi dendos exponebat, Neruus ferreum erat vinculū quo i pediebantur pedes. Eo etiam ligabātur ceruices. Hinc Cato apud Gellium feſtine dicit priuatos fures in neruo & cōpedibus vitam agere, publicos in auro & purpura viſi Icrió erat inſtrumentū quo pauperes in adulterio deprę henſi puniebant. Ditiores enim pecunia ſe redimebāt, vt cōſtat verbis Ciceronis, qui ſcribit ſaluſtiū, vænalē expoſuiſſe domū paternam, vt ſe adulterij crimine purgaret. Aporaphanidoſis ſuppliciū erat, quo Raphani ī pudēdas reorū partes impingebantur. Cyphon ligneū erat vinculum aut ferreū quo maleficiorū colla inuoluebantur, Cyphoniſmus ipſum eſt ſuppliciū. Hoc adhuc noſtra ætate viſitur. Archiuus ſeu Archiuum locus eſt ad quē damnati ducebantur, in quo qui legum placita riſui habuiſſet diebus viginti vinctus Cyphone perſeuerabat nudus, melle & lacte delibutus, quo moleſte eſſent illi apes & muſcæ, Draco vnicuiq; & quantulocūq; furto extremū ſupplicium id eſt mortem irrogauit. Colaſis genus erat pœnæ, quæ adhibebatur cauſa caſtigandi aut emendādi. Colus maſ. generis tormētū erat carnificine ſeueritatis, quo rei flagellabātur. Ipſum erat Coriaceū, autore Feſto. Crurifragium ſuppliciū erat, quo crura maleficis mutilabantur & infringebantur. Apul. lib. 9. Tūc vxor egregia diras in eum deuotiones deprecata, & crurifragiū eius abominata exangui formidine trepidātem adulterum abſcōdit. Eodem modo Plautus Lumbifragium vocat Lumborū fracturā in Amphi. dicens, Nam ſi me irritaſſes hodie Lūbifragium hinc auferes a me. Damnari ad metalla ſupplicium fuit apud antiquos, quo vincti, fontes in opus metalli trahebantur, ſeu in metallicas mittebantur fodinas. In calcariam quoq; & ſulphurariam damnabantur aliqui. Nam iuriſconſulti inter pœnas metalli nominant ſulphurariā & calcariam, hoc eſt calcis fodinas & ſulphuris. Itē Lathomiam vbi cæduntur lapides. Plautus Tyndarus in Lathomias Lapidarias ab Egione dānatur. Fuit & Lathomias

miæ locus carceris Romæ,& ſyracuſis carcer. De Metal-
lorum pœna Tranquillus in Caligula. Multos honeſti or-
dinis deformatos prius ſtigmatũ notis ad metalla & mu-
nitiones viaꝝ,aut ad beſtias condẽnauit,aut beſtiaꝝ mo-
re q̃drupedes cauea coercuit, aut medios ferro diſſecuit
Plynius in epiſto. Erat fuſtibus cæſus,damnatus ad metal
lum ſtrangulatus in carcere. Culeus ſaccus erat,in quo ſi-
mia,ſerpẽs,canis & gallus gallinaceus cum parricida in-
cludebantur. ac demum præcipitabantur in aquas. Iuue-
nalis ſatyra octaua de Nerone. Cuius ſupplicio non de-
buit vna parari ſimia, non ſerpens vnus,nõ culeus vnus.
Suetonius. in Auguſto. ſiquidem manifeſti parricidii reũ
ne culeo inſueretur,quod non niſi confeſſa afficiebantur
hac pœna,ita fertur interrogaſſe. Val. ſcribit M. Tullium
duumuirum culeo inſutum in mare abiici iuſſum eſſe a
Tarquino rege ob librum ſecreta ſacrorum continẽtem,
quem exſcribendum dederat. Stigma dicitur nota,quæ
inuritur fronti reorum in perpetuum probi monumen-
tum Martialis. Frons hæc ſtigmate non meo notáda eſt.
Iuuenalis. Saty. 10. Mitius id ſane,quod non & ſtigmate
dignum Credidit. Quintianus in Cleopoli. Nota nulla
doloſi Criminis,hanc preſſo ſignabit ſtigmate frontem.
Suetonius de Auguſto. Valerium Catullũ (a quo ſibi ver-
ſiculis de Mamurra perpetua ſtigmata impoſita nõ diſſi-
mulauerat) ſatiſfaciẽtem eadem die adhibuit cœnæ. vbi
ſtigma metaphorice poſuit pro infamia & ſugillatiõe. A
ſtigma fit ſtigmaticus id eſt publica notatus infamia, Ci-
cero. O miſerum,qui fideliorẽ & barbarũ & ſtigmaticum
putaret,quam coniugẽ, Plynius ſcribit columbino fimo
deleri ſtigmata Ad beſtias damnari etiam ſuppliciũ erat
apud antiquos,quo rei cũ beſtijs,feriſq; agreſtibus & ieiu
nis depugnabãt. Propterea apud Gelliũ legimus Andro-
dum a domino datum ad beſtias. Beſtiarij erãt,qui beſtijs
obiiciebãtur,aut in eas decertabant. Tertulianus. Iupiter
eſt Romæ,quem ludis ſuis proluũt ſanguine beſtiarum.
Gyaros eſt inſula in mari Aegeo,quo mittebantur noxij.

Iuuenalis Satyr.prima Aude aliquid breuibus Gyaris & carcere dignum,ſi vis eſſe aliquid.

¶Exilium ſeu mutatio patriæ, numeratur inter pœnas reorum.Exules aliter dicuntur relegati & deportati.Diſferunt tamē.Relegatis enim licebat vti bonis proprijs in exilio deportati vero nihil poſſidebant ex ſuis bonis.

¶Exules nonnulli.

M.Aemilius le	Liuius Salinator	Tullia
pidus	Lucifer præſul	Tarquinius
L.Apul. Satur/	Decius	P.Rutilius
nius	M.Marcellus	Thraſybulus
Ariſtides	Marius priſcus	Thucidies
Boetius	Meletius	Cicero
Cliſthenes	Metellus	Hoſtaſius
Conon	T. Annius Mi/	Berengarius
Demaratus	lo	Albertus
Dion	Montanus	Benedictus. ſi
Dionyſius iu/	P.Nigidius	Pont.
nior	L.Opimius	Xenophanes
Egeſiſtratus	Oribaſius	Ouidius
Euſtathius	Paulus Diaco/	Pythagoras
Euſebius	nus	Solon
Hylarius	M.Popilius	Lycurgus
Ioānes Gothus	Protagoras	Scipio
Hippias	Philiſtus	

M. Aemylius Lepidus quum vellet exules in vrbē reuocare,ipſe vrbe detruſus eſt. Reuerſus demū ad obſidionem vrbis, a catulo cōſule & pōpeio pulſus,& hoſtis patriæ iudicatus exulauit in ſardinia,vbi dolore animi periit. L.Apuleius Saturnius tribunuſq.quū propter agrariam legem (quam per vim tulerat) aliaſq; item factiones videret ſe odioſum. plæriſq; ſummatibus Rhodum profectus eſt in voluntarium exilium.Ariſtides Athenienſis poſt multa in Remp.beneficia tādem ſua virtute incidit in odium malorum,quorū inuidia pulſus eſt

in exilium,vbi tamen deos precatus eſt vt omnia Athe-
nienſibus pro voto & animi ſentētia bene ſuccederent.
¶ Boetius imperante Zenone exilio dānatus eſt Theo-
derico rege ob affectatæ libertatis ſuſpitionem.
¶ Cliſthenes Athenienſis(qui primus legē tulerat de exi
lio)primus exulauit.Conon dux Athenienſis impatiens
cladis,quam a Lyſandro Lacedemonio in conflictu naua
li acceperat ſpontaneū delegit exilium.Iuitq; ad Artaxer
xem regē Perſarum in Cypriū,cuius auxilio libertati pa-
triam aſſeruit.cui pri⁹ ſeruitutem attulerat. Demarathus
Lacedæmonius,quum apud Athenienſes exularet, non
potuit tamen furtim non monere patriam bellici appara
tus q Athenis fiebat.Dion Syracuſanus quū plærūq; mo-
nuiſſet Dionyſium iuniorem(apud quē in ſumma digna
tione & familiaritate viuebat)vt patriæ libertatem reſti-
tueret,factus ei ſuſpectus & in exilium pulſus eſt vbi ta-
mē ad liberandas Syracuſas animū ſemper adiecit. Nā fa-
cto Apollini ſacrificio.habitaq; ad milites cōcione cōtra
tyrannum copias mouit,quem facta deditiōe coegit exi-
liū capere,quod prius aliјs dabat,Hinc Adagiū natū Dio
nyſius Corinthi de his q a pſpera fortuna ad humilē reda
cti ſunt.Athenieſes Demoſthenē in exiliū miſerūt, quod
pecunia fuiſſet corrupt⁹ab Harpalo qui fugerat ad Alexā
drū,& Athenas ſe receperat,Egeſiſtratus Ephe ſius obTri
bulis ſui necem exulauit,Euſtathius Pamphylius præſul
antiochenus ſub Cōſtantino principe in exiliū pulſus eſt
Traianopolim Traciæ ciuitatem, quod Arrianorum pla-
cita refelliſſet. Euſebius Vercelenſis præſul ob regionem
& doctrinam a Cōſtantino principe miſſus eſt Cappado-
ciā in exilium.Hylarius præſul Pictauenſis,qui ſcripſit in
Arrianos relegatus eſt in Phrygiam.Ioānes Gothus pre-
ſul Gerundenſis quum ſub Phoca.Principe Arrianā ſectā
oppreſſiſſet,ab hereticis relegatus eſt.Hyppias dux Athe
nienſis pulſus in exiliū,Darium in patriam cōmouit. Li-
uius Salinator quum de Illirijs triumphaſſet inuidiam ſi-
bi gloria cōparauit.Iudicatus enim reus peculatus,in vo

luntariũ exiliũ profectus eſt poſtea tñ reuocat⁹ Annibale Italiam opprimēte. Lucifer præſul Caralitanus a Liberio Poteſt ad imperatorem Conſtantinum miſſus, ab eodem relegatus eſt Paliſtinam, Decius Magius quum Annibali Capuam intranti ſolus aſſurgere nollet ab eodem relegatus eſt. Quum autem in exilium traheretur aperto capite vociferans habetis inquit, libertatem Campani quam petiiſtis ſemper enim patriæ deditionē diſſuaſerat. M. Marcellus Pompeianarũ partium vbi vidit Ceſarem victorē. Athenas profugit in exilium, Vnde proconſul Africæ domitiani tēpore dānatus repetundarum quod Africam diceretur expilaſſe actus eſt in exilium Meletius p̄ſul Arianæ hęreſis ſectator ſub Diocletiano pulſus eſt in exilium quod pręter opinionē fidem noſtram defendiſſet quũ tñ Arianam vellet tutari. Metellus Numydicus (q de Iugurtha triumphauit) relegatus eſt quod in legem Apuleiā p̄ vim latam iurare noluiſſet. T. Annius Milo Maſſiliæ exulauit, quod cliens fuiſſet Ciceronis in cauſa cædis Clodianæ Montanum vatienum oratorem patria Narbonēſem Tiberius relegauit ad Baleares. P. Nigidius Figulus, quē Lucanus Aſtrologiæ peritũ fuiſſe ſcribit, mortu⁹ eſt in exilio, teſte Euſebio. L. Opimius poſt Ful. Flaccum virũ conſularem, & C. Gracchũ tribunitium oppreſſos, iudicio circunuentus & in exiliũ actus eſt. Oribaſius ſardianus mortuo Iuliano principe, quocũ in ſumma familiaritate vixerat inuidia ſuccedentiũ principum & bonis ſpoliat⁹ eſt, & in exilium detruſus, vbi tamē in omni calamitate conſtāte manſit animo, ſeq; philoſophũ verũ exhibuit. Paulus Diaconus Aquileienſis a Carolo magno relegatus eſt ad Diomedis inſulam quod Deſiderio Longobardorum regi eiuſdem Caroli inimico faueret. M. Popiliũ Romani in exilium egerunt quod miſſus contra Numantinos rē ſua culpa male geſſiſſet. Protagoras Abderite Menandri filius & auditor Democriti, accuſatus ab Athenienſibus quod Perſas magiam & religionē didiciſſet, ſponte exulauit. Philiſtum Syracuſanum (qui res ſiculas libris duode

cim complexus eſt)Dioniſi⁹ ſenior in exiliũ pepullit, vbi tamen bonã hiſtoriæ partem abſoluit. Tullia Seruii Tulli filia acta eſt in exilium quod ſuper faciem parentis mortui currum traxiſſet. Tarquinius ſuperbus qui occiſo ſeruio Tullo regnum ſceleſte occupauit, miſſus eſt in exiliũ cum Tarquinio Collatino filio ſuo propter ſtupratam ab ipſo filio Lucretiam. P. Rutilius Conſ. Cnei Manlii collega relegat⁹ eſt a ſyllanis. Deinde quũ reuocaretur, Malo inquit, vt patria exilio meo erubeſcat, quam reditu mœreat. Traſybulus dux Atheniẽſis relegatus eſt a triginta tyrãnis Athenas per vim occupantibus, quos demum collecta aliorum exulum manu, iuuãte Lyſandro Lacedemoniorum duce expullit patriæq; libertatẽ peperit. Thucydides Atheniẽſis miſſus Amphipolim(quam rex Philippus per vim occupauerat)quum in ꝓditionis ſuſpitionẽ veniſſent, actus eſt in exilium, quã tamen fortunã cõſtãtiſſime tullit. Cicero ob clodii inimicitiam act⁹ eſt in exilium. Quod ægræ adeo tulerunt Romani, vt viginti hominum milia veſtem mutauerint. Tandem tamen rediit magno oium plauſu & vniuerſa prope Italia illũ ſuis humeris reuehente. Hoſtaſius Rauennæ dominus a ſuis ciuĩbus relegatus eſt, quod in ocio & ignauia torpeſceret publiceq; adminiſtratiõis ineptus videret. Berẽgarius Imp. & Albertus eius filius ab Othone victi & in exilium pulſi ſunt. Benedictus quintus Pont. Maximus ab Othone ĩperatore relegatus eſt ſuffecto Leone octauo. Xenophanes annis. 65. exulauit a patria. In exilio ſupra ſeptem annos verſatus eſt Ouid. vbi tamẽ barbaras gentes adeo ſibi demeruit, vt in eius obitu Gete ac Tumitani lachrymas cohibere neqeuerint. Spõte Pythagoras ſamõ liquit. Athenas Solon Lycurgus Lacedemonia, Romam ſcipio. Interrogatus ſocrates cuias eſſet, Reſpondit ſe ciuem mundi.

Viri Celebres mortui in aliena terra.

SAmos genuit Pythagoram texit Metapontus. Ciceronẽ Arpini ortum nutritũ Romæ ſinus Caietanus vidit exinanem Plynium infantẽ lauit Atheſis grã

deuũ extinxit veſeuus Virgilium dedit Mantua, Brũduſium abſtulit. Genuit Ouidium Sulmo põticum exilium ſuffocauit. Terentium Carthaginẽſem, quem Roma docuerat, Archadia ſepeliuit. Horatium Appulum Ennium Calabrum, Statium Narbonẽſem, Auſonium Burdegalũ Duos ſenecas & Lucanum Cordubenſes, Plautum Arpinatem, Lucilium Aruncum, Pacuuium Brundufinũ, Iuuenalem Aquinatem, Propertium Vmbrum, Valerium Antiatem, Catullũ veronenſem, Vatum Cremonenſem, Gallum Foroliuẽſem, Actium Piſaurenſem, Caſſium Parmẽſem, Claudianum Florentinum, Perſium volaterranũ tumulauit Roma Alexãdrum Pella genuit, Babylon peremit. Cyrum Perſis tulerat, ſcythia truncũ tullit. Craſſum & pompeium tulerat Roma, Hũc Aegyptus, illum Aſſyria ſuſtulit, Catoni principium & nomen dederat Roma, finem & cognomẽ vtica. Cornelios Scipiones Roma genuit, Hiſpania obruit. Decii extra patriam ceciderunt pater cum latinis pugnans cum Ethruſcis filius. Aemylium Paulum Cumæ, Claudium Marcellum venuſia, Tiberiũ Gracchum tumulauit, Lucania omnes natos Romę. Druſus obiit in Germania, Marcellinus Baionæ. Tarquinius Cumis, ſylla Puteolis expirarunt. Auguſtus Cæſar apud Nolam Campaniæ. Tiberius apud Campaniæ miſenum. Traianus in occidente natus. in Oriẽte mortuus eſt. Septimius ſeuerus ortum habuit in Africa, Imperiũ in Italia, tumulum in Britãnia. Theodoſium ortũ in Hiſpania mediolanum terra operuit. Annibalem Africæ lumẽ cœpit vrna Bithynica. Theſeum, Themiſtoclẽ & ſalonem Athenienſes ſepeliuerunt Syrus, Perſis Cyprus. Hæc exempla debes Petrarchæ lector optime qui in dialogo de morte extra patriam hæc affert. Faciamus nunc auctarium noſtro labore. Sextum Turpilium Romæ natum abſtulit ſinueſſa. Hermolaum Barbarum natione Venetum, Romæ peſtilẽtia ſuffocauit. Q. Cornificium, Ro. militaris factio foris abſtulit. Aemili⁹ Macer Verõnẽſis obiit in Aſia. Gn. Narbonus a ſylla victus apud Rhodios volũtariam oppe

iniit mortem.Nero extra vrbem ſeipſum confodit. Otho apud Betryacum mortu⁹ eſt. Labeonem Marſum Ro.tumulauit Macedonia.Maguentium imperatorẽ vidit Roma,Lugdunum habuit mortuum.Cleomeni Lacedæmonio tumulum præbuit Aegyptus.Demoſtheni Athenienſi Calabria. Critolao duci Achæorum Thermopylæ, Themiſtocles Athenienſis in perſide taurinum hauſit ſanguinem,eoq; perijt.Iugurtham peperit Numydia mortuum vidit Roma.Naſcẽtem.Aeneam vidit ſimois in Aſia,Raptũ abſorbuit Numyci⁹ in Italia.Didoni patria fuit Phœnicia Carthago tumulus.Aiacem Oilei rapuit mare, quẽ Græcia tulerat. Leandrum Abydenum , Aegeum Athenienſem Aegiptium Pharaonem Mænandrum poetam Palinurum & Miſenum non ſua ſed piſcium extinxit patria.Reperirẽ huiuſmodi exempla numero prope infinita niſi timerem ne nimia copia ſaturis plus ęquo ſtomachis nauſeam excitaret.

Contemptores deorum.

1	Glaucus	16	Cambyſes		Diocletianus
2	Aiax	17	Capaneus		Athanaricus
3	Pub.Clodius	18	Dionyſius	29	Euarix
4	Lycurgus	19	Xerxes	30	Demonax
5	Pentheus	20	Phlegyas	31	Anaxagoras
6	Cleopes	21	Salmone	32	Ilice
7	Amaſis	22	Celmis	33	Turcæ
8	Teuthis	23	Diagoras		Othomanus
9	Pyrrus	24	Theopolemus	34	Leo armenius
10	Mezentius	25	Cyanippus		Theophilus
11	Lycaon		Armitus	35	Genſericus
12	Alcithoe	26	Theron	36	Heroſtratus
13	Eriſichthon	27	Leo	37	Brennus
14	Phoetides	28	Traianus	38	Ful.Flaccus
	Atalanta		Decius	39	Pleminius
	Hippomenes		Valerianus		Pyrrhus
15	Diomedes		Galenus	40	Milites Alex.

1 GLaucus quum ſacra Veneris contēneret, illa irata
eius equabus furorem immiſit, quibus Vtebat ad
currum, eumq; morſu dilacerauerunt.

2 ¶ Aiax Oilei filius Caſſandram in templo Mineruæ ſtu/
prauit. dea facinus Vlciſcente, fulminatus eſt in mari, dū
euerſo Ilio redire vellet in patriam.

3 ¶ Pub. Clodius Pompeiā. Q. Pōpeii filiā & Syllæ neptē
inter pnblicas bonæ deæ ceremonias adulterauit.

4 ¶ Lycurgus rex Thracum, contemptor fuit Bacchi. Pro/
pterea Vlciſcente numine cruribus ſuis aſciā illiſit, dū vel
let amputare vires. Propertius lib. 3. Veſanuq; noua ne qc
quam in vite Lycurgū. Propterea a poetis bipēnifer & ſe
curiger appellatur, quod ſecuri ſeipſum oſtēderit. Ouidi*
lib. 4. Meta. Penthea tu Venerande, ſecuri gerumq; Ly/
curgum Sacrilegos mactas Idem lib. 5. Triſt. Oſſa bipenni
feri ſic ſint male preſſa Licurgi. Impia nec pœna Pētheos
vmbra vacet. Seneca ī Oedipo. regna ſecurigeri Bacchūs
ſenſere Lycurgi.

5 ¶ Pētheus Echionis & Agaues filius, dū ſacra Bacchi de/
ſpiceretur, a matre cæteriſq; Mænadibus interfectus eſt.
Propertius. Pentheos in triplices funera grata greges.

6 ¶ Herodotus ſcribit Cleopem Aegypti regē templa om
nia obſeraſſe, ne populos ſacrificaret dijs. Amaſis quo/
tieſcūq; accuſabat furti (erat enim maximus prædo, vt iā
diximus) cām deferebat ad deos ad velut iniuſte accuſat*
hominum querimonia. Conuictus a dijs, neq; eorum tē/
pla curæ habuit, nec illis ſacrificauit, tāquam male de eo
mererentur quod falſa (vt dicebat) oracula redderent.

7 ¶ Theutris fuit quiſpiam princeps, qui ad expeditionē
Troianam cum Græcis nauigare volens dum in Aulidis
rupes impegiſſet, indignatus Palladem vulnerauit haſta.
Vnde exitiali morbo correptus eſt.

8 ¶ Non erubuit Pyrrhus Achillis filius Priamū ſenio con
fectu ad aram Iouis Ercæi interficere. Virgilius libro ſecū
do Aen. Hoc dicens altaria ad ipſa tremētem traxit, & in
multo lapſante ſanguine nati implicuitq; comam læua,
dextraq;

dextraq; coruſcum Extulit, & lateri capulo tenus abdi‑dit enſem.

9 ¶ Inter contēptores diuum numeratur Mezentius a Vir gilio libro ſeptimo vbi ait. Primus init bellum Tyrrhenis aſper ab oris Contemptor diuum Mezētius. Fuit enim im pius in homines ſine deorum reſpectu, Inqt Macrobius.

10 ¶ Lycaon rex Arcadiæ quū Ioui pararet inſidias, ab eo‑dē mutatus eſt in Lupum, vt fabulantur poetæ vnde Iupi ter apud Ouidium lib. 1. Meta. ſic loquit. An ſatis o ſupe‑ri tutos fore creditis illos, Quū mihi qui fulmen, qui vos habeoq; regoq;, Struxerit inſidias notus feritate Lycaon.

11 ¶ Alcithoe fuit etiam contēptrix Bacchi. Ouidius lib. 4. Meta. At non Alcithoe Mineias orgia cenſet Accipienda dei, ſed adhuc temeraria Bacchum Progeniē negat eſſe Iouis, ſociaſq; ſorores Impietatis habet. Idē & adhuc Mi‑neia proles vrget opus, ſpernitq; deū, feſtūq; profanat.

12 ¶ Eriſicton Theſſalus Cereris (quam aſpernabatur) lucū abſcidit Vlciſcente dea ad tantam redactus eſt famē, vt ſua ipſa membra corroſerit. Ouidius lib. 8. Meta. Pater huius erat, qui numina diuum ſperneret, & nullos aris adole‑ret honores. Ille etiam Cereale nemus violaſſe ſecuri Di citur, & lucos ferro temeraſſe vetuſtos.

13 ¶ Prœtides filiæ Prœti Argiuorum regis Iunoni ſe ꝑfe‑rentes ab eadem mutatæ feruntur in vaccas. Alij fabulan‑tur hoc factum, quod venerem ſpreuiſſent.

14 ¶ Atalanta & Hippomenes venereo concubitu templū Cybeles profanarunt. Vterq; demum leones facti ſunt vl‑ciſcente numine. Autor Ouidius lib. 10. Meta.

15 ¶ Diomedes Tidei filius venerem in bello Troiano le‑ſiſſe fertur. Ouidius lib. 1. Elec. Peſſima Titides ſcelerum monumēta reliquit. Ille deam primus perculit, Idem lib. 1. de Reme. Nō ego Titides, a quo tua ſaucia mater. in li quidum rediit æthera martis equis.

16 ¶ Cambyſes rex Perſarum templa & leges ludibrio ha‑buiſſe fertur. vbi enim potitus eſt Aegypto vulcani tēplū ingreſſus, riſu & conuicijs inſectari cepit. Alia etiam ſimu

ſachra per ſummam iocorum licétiam cauillatus effuxit. Apertis item conditoris mortuorum cadauera introſpi/cere maxime duxit voluptati.

17 ¶Campaneum ſcalarum repertorem (quem poete ful/minatum fuiſſe dicunt) deorum contemptorem vocat Statius libro tertio Theb. vbi ait. ſed enim ipſe manu pre/greſſus auorum facta, diu tuto ſuperum contemptor, & æqui Impatiens.

18 ¶Iam diximus in capite de latronibus & ſacrilegis, Dio/nyſium Syracuſanum templa deorum ſpoliaſſe, ſuiſq; fur tis gratulatum, diis ipſis illuſiſſe. Stroza pater. Auratas ve ſtes ſiculi non more tyráni Dextera de ſanctis traxit ima/ginibus. Haud vlli per me contempto numine diuum ſa/crilega ablatas eſt aurea barba manu.

19 ¶Xerxes res Perſarum notatur impietatis, quod Neptu no maris deo compedes, & ſoli tenebras minaretur. Idẽ Stroza. Nec veluti Xerxes, Neptuno vincla minamur, Claſſibus inſolitum quum patefecit iter. Idem Templa in Græcia inflamaui, quod parietibus includerent deos, qui/bus omnia deberent eſſe patentia ac libera, equorum hic mundus templum eſſe ac domus. Autor Cicero libro ſe/cundo de legibus.

20 ¶Phlegyas rex Lapytarum & Ixionis pater templum delphici Apollinis incendit Hinc ad inferos detruſus ibi/dem grauiſſime punitur. Virgilius libro ſexto Aeni. Phle/gyaſq; miſerimus omnes Admonet, & magna teſtatur voce per ymbras. Diſcedite iuſtitiam moniti, & non tem/nere diuos.

21 ¶Salmoneus Aeoli filius Iouis fulmina in aere ſimula/bat, vt deus in Elide crederetur. Virgil. lib. 6. Aen. Vidi & crudeles dantem Salmonea pœnas, Dum flammas Iouis & ſonitus imitatur olympi. Quatuor hic inuectus equis, & lampada quaſſans Per graium populos, mediç; p Eli dis vrbem ibat ouans, diuumq; ſibi poſcebat honores Demens, qui nymbos & non imitabile fulmẽ Aere & cor nipedum curſu ſimularat equorum.

22 ¶ Celmis vnus fuit ex Idæis dactylis, qui matrem deorum Rheam violauit ſtupro.

23 ¶ Diagoras melius Athenienſium ſacrornm myſteria & cerimonias adeo, neglexit, vt permultos auerterit a religione Idem arcana myſteria (quæ non licebat profannis inuulgare) omnibus detexit Propterea Athenieñſes eum in exilium pepulerunt, talento propoſito, ſi quis hominē compertum occidiſſet.

24 ¶ Theopolemus & Hiero fratres apollinis fanum expilarunt. Quo facto pœnam iudſcii reformidantes domo ꝓfugerunt, Autor Cicero in quinta verrina.

25 Cyanippus Syracuſan⁹ ſoli Baccho ſacra facere neglexit. Iratus deus tantam ei ebrietatem immiſit, vt repertam in tenebris filiam nefando coitu ſtuprauit. Cōtemptor eius numinis Armitus ebrius factus eſt, & Medulinæ filiæ vlciſcente deo ſe commiſcuit.

26 ¶ Theron rex citerioris Hiſpaniæ furore correptus templum Herculis apud Gades expugnare voluit & incēdio dare. Iratus deus fecit, vt eius naues improuiſo igne corriperentur Autor Macrobius.

27 ¶ Leo imperator apud Conſtantinopolim ſanctoꝝ imagines depoſitas incēdit, iuſſitq; Romano pontifici, vt idē faceret, ſi imperialem gratiam ſibi promereri vellet.

28 ¶ Tertius poſt Neronem ſæuiit in Chriſtianos & religionem catholicam Traianus imperator, ſub quo Clemens tertius Pontifex, Simeon Hieroſolymitanus epiſcopus. Ignatius Antiochenus epiſcopus paſſi ſunt. Imperator quoq; Decius multa chriſtianorum milia dedit morti. Quod etiam fecerunt Valerianus & Galenus filius vnde pater a principe Turcarum deo volente captiu⁹ ductus, in miſera ſeruitute conſenuit. Diocletianus per annos quatuor eadem rabie debacchatus eſt in ortodoxe fi dei cultores. Athanaricus Gothoꝝ rex multos itidē Chriſtianos varijs tormentorū generibus enecauit. Alios detruncauit gladio, quoſdā in exilium pepulit, & ibidē fame & ſiti languere ad mortem coegit. Hinc iuſta numinis irā

miſerum exhalauit ſpiritum,ſanguinis fluxu toto corpo
re erumpentis.

29 ¶Euarix rex Gothorũ,templorum aditus ſpinis obſera-
bat & ſepiebat, vt introeundi raritas obliuionẽ religionis
induceret. Clericos carceribus includebat. Nullũ omitte-
bat tormenti genus,in quo feritatem ſuã non exerceret.

30 ¶Demonax philoſophus Adriani tempore,adduci nun
quam potuit.vt ad Eleuſina ſacra ac myſteria accederet.
Propterea accuſatus a populo,vt religionis contẽptor,fa
ctum excuſauit,teſtatus ea ſacra merito eſſe ſibi ſuſpecta,
quæ in occulto fierent. Nam ſi bona eſſent,dicebat ea ma
nifeſtari oportere,ſi mala,debere refugi.

31 ¶Anaxagoram Clazomenium Athenienſes in vincula
coniecerunt quod ſolem ignitum dixiſſet eſſe lapidem,
non deum,quem tamen illi pro deo colebant.

32 ¶Illice filia Ibyci Lydij vltione Martis (quem aſpema-
batur)in furorem verſa,e ſcopulo ſe precipitauit.

33 ¶Imperante Cõſtantino Manuelis filio,quum Turcę cõ
ſtantinopolim cepiſſent,nullæ ſcelerum facies diſuerunt,
nulla dignitatis,ſexꝰ aut ætatis habita eſt ratio. Stupra cę
dibus,cædes ſtupris additæ. Templa ſanctorũ diruta ſunt
Oſſa martyrum canibus & ſuibus obiecta. Redẽptor ipſe
iterum cruci affixus,Luto limoq; deformatus eſt. Nullũ
omiſſum eſt ludibriũ,quod prius exercuiſſent iudęi. Prin
ceps tantæ feritatis Othomanus vbi ſatis in ſanctorum re
liquias & ſimulacra ſæuitũ eſt feritatẽ cõuertit in vtriuſq;
ſexus homines quos omnes more porcorũ gregatim oc
cidit, præter nonnullas liberali forma fœminas quas ad
maiorem libidinis ignominiam reſeruauit. Hoc autem fa
ctum eſt in annum ſalutis. 1453.

34 ¶Leo Armenius iperator parta de Bulgaris victoria di-
uorum imagines deleri penitus iuſſit,paulopoſt a Micha
ele Traulo per inſidias iugulatus Theophilus quoq; im-
perator poſt Michaelem Traulum quum ſanctorũ imagi
nes itidem odio haberet,multos earum cultores ad mor
tem cædi iuſſit.

35 ¶Genſericus princeps vandalorum quum Carthaginẽ cepiſſet, omneſq; opes interfectis ciuibus in ius ſuum vertiſſet, animum ad eccleſiarum ſpoliationem adiecit, quas ſacris exinanitas & ſacerdotum adminiſtratiõe priuatas, equorum ſuorum fecit ſtabula.

36 ¶Heroſtratus templum Epheſiæ dianæ toto orbe nominatiſſimum, & inter ſeptem orbis miracula nominatum incendio dedit, vt immortalitatem nominis ſibi compararet. Autor Gellius.

37 ¶Brennus dux Gallorum Senonum templũ Apollinis Delphici cauſa prædæ ingreſſus ira numinis ſe interfecit. Autor Valerius.

38 ¶Fuluius Flaccus in Cenſura tegulas marmoreas ex Iunonis Laciniæ templo detraxit, & in ædem fortune equeſtris quam Romæ faciebat, tranſtulit. Poſt quod factũ negatur mente conſtitiſſe. Quin etiã per ſummã animi ægritudinem expirauit, quũ ex duobus filijs in Illirico militãtibus alterum deceſſiſſe, alterum grauiter vulneratum audiſſet. Autor idem Valerius Maxi.

39 ¶Pleminius Scipionis legat⁹ theſaurũ Proſerpine apud Locros ſpoliauit, nec defuit vltio. Nam poſtea in carcere teterrimo genere morbi conſumptus eſt.

¶Pyrrus quoq; e Sicilia rediens theſauros Locrẽſis Proſerpinæ itactos ad eam diem ſpoliauit & impoſuit claſſi, quæ poſtera die vicinis deæ littoribus illiſa naufragium fecit.

40 ¶Milites Alexãdri, qui Mileſiæ Cereris tẽplum ad prædam irruperant flamma obiecta, priuati ſunt oculis.

¶Hæretici nonnulli.

1	Aetius	8	Ebion	15	Fauſtus
2	Amonius	9	Helcheſaitæ	16	Iouinianus
3	Apollinaris	10	Eluidius	17	Pollio
4	Arrius	11	Eudoxus	18	Manes
5	Berillus	12	Eunomius		Paulus præſul
6	Carpocrates	13	Eutyches	19	Meletius
7	Cherinthus	14	Euſebius	20	Menander

21 Meſſaliani
Datoſius
Phibas
Dalphidius
22 Montanus
23 Monothelitæ
Sergius
24 Nauatus
25 Nepos
26 Neſtorius
27 Nicolaus
28 Paulus Samoſatenus
29 Praxeas
30 Photinus
31 Sabinus
32 Sabellius
33 Simon magus
34 Symmachus
35 Saturnius
Baſilides
36 Theodorus
37 Tertullianus
38 Appelles
39 Acephali
40 Almericus
41 Barbara
42 Cerdo
43 Ioannes hus
44 Alogij
Aquarij
Adamiani
Nyctages
Himero baptiſtæ
45 Marcion
46 Templarij
47 Donatus

1 AEtius ſophiſta Antiochenus primū Chriſtianus, Arrianorū ſectæ poſt modum adhæſit. Vnde Antiochia pulſus eſt, & Atheos vocatus.

2 ¶ Ammonius Alexandrinus præceptor Origenis, fuit a puero Chriſtianus, Prouectior vero factus ad Philoſophiam ſe conuertit deſerta fide.

3 ¶ Apollinaris iunior, dicebat animam a deo verbo facto non aſſumptam, aut ſi aſſumpta eſſet, non habere mentem. Huic propterea Chriſtianorum commercio interdictum eſt.

4 Arrius Alexandrinus Armodij filius, filium deum ab æterna patris ſubſtantia ſeparabat. ad quam hæreſim refellendam iuſſu Cōſtātini Imperatoris celebrata eſt Synodus Nicena, cui interfuerunt Alexander & Pannutius præſules. Item Athanaſius diaconus cum. 318. alijs præſulibus, qui ex ploſa Arij ſententia, filium patri conſubſtantialem fecerunt, Arrius in exilium pulſus, magnam nihilominus turbam hominum in ſuam traxit ſententiam, ſed nō impune. Nam dum in latrina corporis excrementa egeret, animam cum inteſtinis emiſit.

¶ Berillus Boſtrenæ vrbis Arabię preſul dicebat Chriſtū redemptorem ante humanitatem non extitiſſe, nec pro-

priam diuinitatis habere ſubſtantiam ſed tantum patris in eo habitaſſe. Quem eius errorem ita repreſſit Origenes, vt tandem eum ad meliorem mentem reuocauit.

6 ¶ Carpocrates hæreticus Simonis magi ſuperſtitiones imitatus eſt, quas palam tradebat.

7 ¶ Cherinthus dicebat regnum Chriſti poſt reſurrectionem Hieroſolymis futurum, vbi mille annis homines libidini & voluptatibus indulſiſſent.

8 ¶ Ebion putauit Chriſtum purum eſſe hominem ſine vlla deitate perfectum tamen & omni virtute cumulatiſſimum. Eius ſectatores vocantur Ebionitæ.

9 ¶ Helcheſaitæ quædam de ſcripturis refutabant, & quędam rurſum admittebant nouæ ac veteris legis teſtimonia. Paulum apoſtolum penitus reſpuebant. Librum quendam circunferebant, quem dicebant de cœlo lapſum, cuius verba ſi quis audiſſet, delictorum veniam cõſequeretur.

10 ¶ Eluidius Auxentij diſcipulus fatebatur virginem peperiſſe, verum poſtea congreſſam viro dicebat alios ſuſcepiſſe liberos fratres domini. Inſanam eius opinionem cõfutat Hieronimus.

11 ¶ Eudoxus præſul Conſtan. fuit imitator Arrianæ ſectæ, valentis principis ætate.

12 ¶ Eunomius præſul Cyzizenus diuinitatem negabat in Chriſto Plurima ſcripſit contra fidem, & differendi leges ſuis ſectatoribus reliquit. Hunc Gregorius Nazianzenus & Gregorius Niſſenus præſules ſuis argumentis confutarunt.

13 ¶ Euthyches Conſtantinopolitanus diſcernebat Chriſtum à verbo dei. Negabat præterea Chriſti carnem ſimilem eſſe noſtræ duaſq; in eo naturas inficiabatur. Aiebat ipſum Chriſti corpus e celo deſcendiſſe, & in virginis vterum tanquam Solis radios penetraſſe In hunc celebrata eſt quarta Synodus.

14 ¶ Euſebius Nicomedięſis præſul ſecutus eſt Arrium, cuius

& multos peperit aſſeclas.

15 ℭFauſtus Afer ſecta fuit Manicheus. Scripſit libros in or thodoxam fidem, quibus abunde reſpondit Auguſtinus.

16 ℭIouinianus nuptias virginitati præferebat, ſecutus opinionem Stoicorum de virtutum & vitiorum æqualitate. Eius ſcriptis reſpondit Hieronymus.

17 ℭPollio Macedonius dicebat ſpiritum ſanctum nihil habere commune cum patre & filio Fatebatur tamē filium patri ſimilem.

18 ℭManes hæreticus Imperāte Aureliano Romam venit e Perſide. Hic ponebat duo principia inuicem contraria. Dicebat ſe natum ex virgine, & in montibus educatū. Ponebat vnicam in Chriſto naturam diuinam. Eius vero humanitatem dicebat eſſe phantaſticam, cauſatus non eſſe veriſimile deum pati voluiſſe. Contra vero Paulus preſul Antiochenus affirmauit Chriſtum ſimplicem fuiſſe hominem maximum alioqui prophetā. De Manete ſic ait Euſebius Manes hæreſiarca, genere Perſa vita & morib⁹ barbarus tam acer ingenio, vt ex nominis argumēto inſanire videretur. Deniq; Chriſti ſe nunc formam gerere conabatur oſtendere, nunc ipſum ſe eſſe paracletum dictitabat eiuſq; more duodecim diſcipulos quaquauerſum ducebat qui ſtultiſſima dogmata nunciarēt. Sectatores eius dicti ſunt Manichæi.

19 ℭMeletius, præſul In Aegypto Arrianis adheſit habuitq; multos aſſedas eos maxime qui Petro præſuli Alexādrino aduerſabantur.

20 ℭMenāder magnus genere Samaritanus ſeruatorem ſe vocabat ex Olympo ad hominum ſalutē demiſſum. Docebat nullo pacto angelos ab hominibus vinci poſſe quā magicæ artis diſciplina. Varias paſſim hæreſes diffudit, quarum lolio multorum oculos viciauit.

21 ℭMeſſaliani cuiuſdam demonis effectum expectabant, quem ſanctū ſpiritum arbitrabantur. Reiiciebāt opus manuum tanquam malignum Somnio & ocio indulgebāt. Eius ſectæ principes fuerūt Datoſius, Pbibas, Dalphidi⁹,

22 ¶Montanus Phryx natione, vocabat ſe paracletũ. Multos in ſuam traxit hæreſim, & in his Priſcã & Maximillã, quas eo redegit inſaniæ, vt relictis viris eum ſequerẽtur, eiuſq; inſpiratione ſpiritum propheticum habere ſe crederent. Sectatores habuit, qui Cataphrygæ dicuntur. Hi ſpiritũ ſanctum ſibi non apoſtolis infuſum prædicabant.

23 ¶Monothelitæ duas in deo volũtates negabant diuinã ſcilicet & humanam, quum tamẽ res aliter ſe habeat. Nã Chriſtus multa vt homo voluit & fecit. Multa item vt deus. Contra hos celebrata eſt ſexta Synodus Anno ſalutis. 581. Sectæ princeps fuit Sergius præſul. Conſtan.

24 ¶Nauatus presbyter Ro. ſectam inſtituit Nauatianorum qui ſe mundos & puros appellabant. Hic in tãtam lapſus eſt dementiam, vt eos (quibus Euchariſtiã præbebat) pri⁹ iurare cogeret, ſe nũquam Corneliũ pontificẽ ſecuturos.

25 ¶Epiſcopus fuit in parte Aegypti Nepos nomine, qui dicebat ſanctos in terris cum Chriſto mille annis regnaturos in libidine & voluptate.

26 ¶Neſtorius germanicus præſul Conſtanti. cœlum ſuis ſectatoribus promittebat. Chriſtum hominem tantum eſſe prædicabat. duas negando naturas. in hunc celebrata eſt tertia Synodus ſub Theodoſio iuniore.

27 ¶Nicolaus (a quo Nicolaitarum ſecta orta eſt) legẽ matrimonii refellebat, volebatq; promiſcuos eſſe cõcubit⁹.

28 ¶Paulus Samoſatenus homo multæ arrogantiæ & nullius ꝑpe ſapientiæ pſalmos ſolitos cantari vetuit. Hiſq; alios ſuffecit, quos in ſuam ipſe laudem conſcripſerat. Negabat filiũ dei de cœlo deſcendiſſe, ſed in vtero virginis initium habuiſſe.

29 ¶Praxeas Aſiaticus plures negabat perſonas in trinitate, ſed eundem patrem & creaſſe omnia, & in cruce pependiſſe, quod (vt dicebat) communicata pluribus monarchia auctoritatem principatus minuat. Huius argumentis reſpondit Tertullianus.

30 ¶Photinus præſul Smyrneas humanam ſolum naturã in Chriſto poſuit inſtar Ebionitarum.

31 ¶Sabinus præſul Heracleæ ſecta fuit Arrianus. Is Chriſtianos omnes (qui in Synodo Nicena ab Arrio defecerant) idiotas vocabat & Ignauos. eoſq; infirmitate ingenii lapſos dicebat.

32 ¶Sabellius hereticus negabat Chriſtum dei filium primogenitumq; omnis creaturæ. Atq; etiam ſpirituſſancti auferebat intellectum. Ponebat vnicam in trinitate perſonam. Hinc variæ factiones & malorum germina pullularunt. Eius ſectatores Sabelliani dicuntur. Sunt qui ſabinū & ſabellum eundem faciant.

33 ¶Simon magus natione Samaritanus multos artibus magicis & ope demonum eluſit Romæ, Imperante Claudio principe, ita vt numinis loco habitus ſit, & honore ſimulachri decoratus cum hac ſubſcriptione. Simonis deo ſancto Eum ſamaritani omnes & deum fatentur. Sūt qui dicant eum, quum per aera deuolaret, Petri precibus cecidiſſe, eaq; ruina miſeram exhalaſſe vitam.

34 ¶Cymmachus vnus ex interpretibus bibliorum, putauit Chriſtum ex concubitu Ioſeph & Mariæ natum. Quā inſaniam probare voluit ex Euangelio Mathei.

35 ¶Saturnius Antiochenus ſecutus eſt hæreſim Menandri magi.

¶Baſilides ſcripſit in Euangelium. 24. commentarios cōfinxitq; prophetas quoſdā vt Barabam & Barcob, alioſq; barbaris nominibus nuncupatos. Hic inſtar Pythagoræ ſectatores ſuos quinquennio ſilere iuſſit.

36 ¶Theodorus Coriarius humanam tantum naturam tribuebat Chriſto. Fatebatur tamen verbum dei in eo habitaſſe ob excellentem virtutem, Mariamq; non dei ſed hōminis tantum matrem eſſe. In hunc celebrata eſt quinta Synodus Iuſtiniani principis & Virgilii pontificis tempore anno ſalutis. 540. vbi ſancitum eſt, vt Maria Theotocos id eſt dei mater vocaretur.

37 ¶Tertullianus patria Carthaginenſis, quum in fide aliquādiu perſtitiſſet, tandem Clericorum Ro. contumeliis ad Montani dogma delapſus eſt.

38 ¶Apelles hæreticus dicebat in Chriſto fuiſſe corpus phã taſticum,prophetias non recipiebat,quod ſeſe reſcinde/ rent,& implicarent contradictionem.

39 ¶Accephali duas in Chriſto negabant naturas,nullo ei° opinionis autore. Vnde & traxerunt nomen.

40 ¶Almeric° hæreticus dicebat ideas in mente diuina crea re & creari. Hunc Innocentius. 3. cremari iuſſit Luteciæ.

41 ¶Barbara Sigiſmundi Imperatoris coniux ſtultas voca/ bat virgines pro Chriſti nomine paſſas, quod voluptatis gaudia non guſtaſſent. Dicebat animas cũ corporibus in/ terire,nec futurã aliam vitam poſt hanc,quam viuimus.

42 ¶Cerdo hæreticus aſſerebat duo fuiſſe contraria princi/ pia. Eius aſſecle dicti ſunt Cerdoniani.

43 ¶Ioannes hus & Hieronymus de Praga quum ſcelera/ tiſſimas hæreſes Bohemorum animis inculcaſſent, ſentẽ tia publici conſilii incendio & flammis deuoti ſunt.

44 ¶Alogii hæretici verbũ negabant eſſe deum,ſpreta Ioã nis Apocalypſi. Aquarii fuerunt hæretici quidam qui ſo/ lam aquam offerebãt in calice ſacramenti. Adamiani exẽ plo Adam nudi ac ſine vllis veſtibus degebant,eoq; mo/ do cum fœminis verſabantur aſſerentes illud in vita me/ lius putandum eſſe. quod ad naturam magis accederet. Nyctages vniuerſam noctem ſomno & quieti concede/ bant,dicentes naturæ genium violari atq; corrumpi,ſi ip/ ſo noctis tempore vigilaretur. ¶Himerobaptiſtæ apud Iudæos vocati ſunt hæretici, q ſeipſos & ſua veſtimenta quotidie abluebant.

45 ¶Marcion hereticus bina principia binoſq; deos pone/ bat,bonum ſcilicet & malum.

46 ¶Templarii hæretici emerſerunt anno poſt imperiũ Au/ guſti. 1030. Hiſolymius in tantam ſanctitatis opinionem venerunt,vt breui tempore multas diuitias ac templa ſibi comparauerint,a quibus templarii dicti ſunt,quod frequẽ tes & aſſidui verſarent in tẽplis. Idem Chriſti ſacris impu/ dentiſſime abdicatis,in quędã flagitia diuerterũt. Cõflaue/ rũt enĩ ſimulachrũ quoddã miro artificio,cui hoĩs cutem

ſuperinduxerũt collocatis in fronte binis carbũculis oculorum vice promicantibus. Hoc autẽ loco numinis reuerebantur. Morientiũ cadauera reſoluta in cineres cæteris dabãt in potum, vt in ea ſecta firmiores eſſent. Natum ex Templarii virginiſq; coniugio torrebant igne, ſimul ex humore deliquato ſuum perungebãt ſimulachrũ. Neſanda maſculorum libidine conflagrabant. Dãnati ſunt autẽ in viennẽſi concilio, & deuoti flammis, ſententia Clemẽtis Ponti. Max. qui Benedicto ſucceſſit.

47 ¶ Donatus natione Afer dicebat filium eſſe minorẽ patre, & ſpiritum ſanctum filio.

¶ Vates augures & aruſpices.

1 Protheus
2 Laocoon
3 Eurypilus
4 Athyrtia
5 Melappus
6 Tyreſias
7 Tages
8 Caſſandra
9 Calchas
10 Helenus
11 Nautes
12 Carmentis
13 Manto
14 Rhamneptes
15 Aſilas
16 Tolunnius
17 Lapys
18 Choreus
19 Aruns
20 Labyſſa
Craco
21 Phemonoe
22 Martius
23 Amphiaraus
24 Mæon
25 Branchus
26 Thyodamas
27 Idmon
28 Trophonius
29 Apollonius
30 Mopſus
31 Polyxo
32 Philochorus
33 Soſipatra
34 Actius
35 Maſſurius
Mutius
36 Soſtratus
37 Spurina
38 Aſtylus
39 Tyburnus
Olenus
40 Prylis
41 Lampon
42 Euricles
43 Chyrſes
44 Aſtyphilus
45 Marta
46 Milthas
47 Peripoltas
48 Ariſtander
Cleomantes
49 Vmbritius
50 Theocritus
51 Demophoon
52 Amalthea
Marpeſia
Heriphile
53 Sabe
Demo
Phigo
Phaenis
Baccis
Lichas
54 Dauid
55 Symachia
56 Theano
Euexippe
57 Albigerius

58 Iacoba
59 Ophioneus
Polybius
60 Thraſybulus
Lamus
61 Scirus
62 Abaris
63 Vectius
64 Vggerus
65 Baudolinus
Theolapius
66 Amphilochus
67 Heleus
Callias
Perialla
Cleander
Megiſtias
68 Euenius
Deiphonus
69 Tiſamenus
Hippomachus
70 Daniel
71 Moſes
72 Galeotæ
73 Deiotarus
74 Tarchon
75 Parnaſus
76 Prophetæ
77 Auctarium.

1 PRotheum filium Occeani & Thethyos poete vatẽ faciunt. Virg. lib. 4. Geor. Eſt in Carpathio Neptuni gurgite vates Cæruleus protheus. Ouidius lib. 11. Donec Carpathius medio de gurgite vates Aecide dixit. Statius lib. 1. Achille. Hos abolere metus magici iubet ordine ſacri Carpathius vates. Syllius lib. 7. Tu ſic incipiens repetita oxordia retro incipit ambiguus vates, reſeratq; futura. Idẽ. Quæ dũ archana deũ vates euoluit in antro.

2 ℂLaocoon vates fuit Troianus, qui prædixit Græcos in fatali Sinonis machina deliteſcere, Troianoſq; obiurgauit quod eam in vrbem admiſiſſent. Vigilius libro ſecundo Aen. autor.

3 ℂEurypilus vates fuit Grecus, quẽ Sinon Virgilianus ait Apollinem conſuluiſſe ſuper ſimulato Græcorum reditu in patriam vbi ait. Suſpenſi Eurypilum ſcitatum oracula Phœbi Mittimus, iſq; aditis hęc triſtia dona reportat. Eſt & Eurypilus vates medicinæ apud Plynium libro vndecimo Nat. Hiſto.

4 ℂAthyrtia filia fuit Seſoſtris regis Aegypti diuinationis perita, quæ futuram patri monarchiam prædixit.

5 ℂMelapus filius Amythaonis medicus fuit & augur peritiſſimus. Tibullus libro. 4. Compertum eſt veracibus vt mihi ſignis, Queis Amythaonius nequeat certare Melapus. Propertius libro ſecundo Turpi perpeſſus vates eſt vincla Melapus. Statius libro tertio Theb. ſed mẽte virẽs Phœboq; Melapus, Politianus in Nutricia. Qui te cui vo

lucrum fibræ patuere Melápus? Plynius libro ſeptimo Diuinitas & quędam ſocietas cœlitum nobiliſſima ex fœminis in Sybilla fuit, Ex viris, in Melampode apud Gręcos, apud Romanos in Martio. Idem lib. 25. Melampodis fama diuinationis artibus nota eſt.

6 ℭ Tyreſias rex Thebarum & augur fuit, qui conſultus a Ioue, vtri maior eſſet in venere libido, viro ne an fœminæ, quum fœminę dixiſſet, ira Iunonis excæcatus eſt quã eius cæcitatem Iupiter vaticinio penſauit. Alij excæcatũ ferunt, quod Mineruã in fonte nudam conſpexiſſet. Properti⁹ libro quarto Magnam Tyreſias aſpexit Pallada vates, Fortia dum poſita Gorgone membra lauat. Ouidius libro tertio Meta. At pater omnipotens (neq; enim licet irrita cuiquam facta dei feciſſe deo) pro lumine adempto ſcire futura dedit, pœnamq; leuauit honore. Ille per Aonias fama celeberrimus vrbes irrepræhenſa dabat populo reſponſa petenti. Sabinus in epiſtola Vliſſis. Sed ſi Tyreſias tam læti prouidus augur. Quam verax vates in mala noſtra fuit. Statius libro ſecundo Thebaid. Longæui vatis opacos Tyreſiæ vultus, vocemq; & vellera nota Induitur. Politianus in Ambraſia. Bacculum dat deinde potentem Tyreſiæ magni, qui quondam Pallada nudam Vidit, & hoc raptam penſauit munere lucem, Suetus inoffenſos baculo duce tendere greſſus, Nec deeſt ipſe ſibi, quin ſacro inſtincta furore Ora mouet, tantiq; parat ſolatia damni.

7 ℭ Tages primus omnium aruſpicij diſciplinã dedit Ethruſcis. Ouidius libro vltimo Metamorpho. Indigenæ dixere Tagem, qui primus Ethruſcam edocuit gentem caſus aperire futuros.

8 ℭ Caſſandra priami filia quum Apollini copiam ſui corporis promiſiſſet, ab eodem vates facta eſt. Quum autem non ſtaret promiſſis, iratus deus fecit, vt eius vaticiniis non adhiberetur fides, Hæc prædixit futura ex Helenæ raptu infortunia. Propertius libro tertio. Certa loquar, ſed nulla fides, Neq; enim Ilia quondam verax

Pergameis Phebas habenda malis. Sola parim Phrygiæ fatum componere, ſola Fallacem patriæ ſerpere dixit equum. Ille furor patriæ fuit vtilis, ille parenti, Experta eſt veros irrita lingua deos. Idem libro quarto. Aut ſi Pergameæ ſero rata carmina vatis Longeuum ad Priami vera fuere caput. Virgilius libro ſecundo Aenei. Tunc etiam fatisaperi Caſſandra futuris Ora dei iuſſu nō vnquam credita teucris. Cicero libro ſecundo de diuinatione. At multi ſæpe vera vaticinati, vt Caſſandra. Mirandula in hymnis. Et patriæ repetens celebrem Caſſandra ruinam.

9 ¶ Calchas augur fuit Theſtoris filius, qui tempore belli Troiani, Græcis oracula reddidit, Virgilius libro ſecundo Aenei. Hic Itachus vatē magno Calchanta tumultu Protrahit in medios. Idem prædixerat Græcos omnes Troia diruta in patriam ſoſpites redituros, Quod ſecus accidit, Nam multi apud Caphareum Euboiæ naufragium fecerunt. Quo liquet veterum vatum præſagia non ſemper vera extitiſſe. De Calchante Ouidius libro duodecimo. At veri prouidus augur Theſtorides, vincemus ait, gaudete Pelaſgi. Troia cadet, ſed erit noſtri mora longa laboris, Atq; nouem volucres in belli digeret annos. Idem libro ſecundo de Arte. Quantus erat Calchas extis, Thelamonius armis. Statius libro tertio. Achille. Increpitans vatem magno Calchāta tumultu. Cicero libro primo de diuinatione. Alia autem ſubito tempore cōiectura explicantur vt apud Homerum Calchas, qui ex paſſerū numero belli Troiani annos auguratus eſt. Ferunt hunc Calchātem cum Amphilocho Amphiarai filio ab expeditione Troiana redeunte ad Apollinis Clarij lucum diuertiſſe, repertoq; ibidem Mopſo, quædam propoſuiſſe, Quæ quū ille ſoluiſſet, aiunt Calchātem animi ægritudine periiſſe. Queſtio ab Heſiodo talis memoratur.

¶ Mirabor ſane poteris ſi dicere ficus
Quot numero hęc Caprificus habet perparua licet ſit
Mille quidem decies modius menſura, ſuperq;

Vna ſit hanc nullo poteris comprendere pacto.
Dixit,& inuentus numerus,menſuraq; certa eſt.
Continuo mortis Calchāti ſomnus obortus.Pherecydes apud Cælium ſcribit Calchātem ſue oblata interrogaſſe. quot porculos geſtaret,Mopſum vero reſpondiſſe tres, atq; ex his vnam fœminam.Quem vbi vera locutum pa tuit,illum ægritudine intabuiſſe.

10 ℭHelenus Priami filius vaticinio claruit, autore Virgil. apud quem Aeneas ſic eum alloquitur lib.tertio Aeneid. his vatem aggredior dictis ac talia quæro.Troiugena in/terpres diuū qui numina Phœbi.Qui tripodas clarīj lau/ros,qui ſydera ſentis.Et Volucrū linguas,& præpetis om nia pennæ.Idem.Prǽterea ſi qua eſt heleno prudentia Va ti.Si qua fides,animum ſi Veris implet Apollo. Ouidius lib.decimotertio Metamor.Quam ſum dardanio(quem cepi.)Vate potitus.Cicero lib. 1.de diuinatio.Quid Aſiæ rex Priamus,nonne & Helenum filium & Caſſandram fi liam diuinantes habebat.

11 ℭNautes nomen eſt Vatis Troiani apud Virgilium libro quinto Aen.qui dum incenſæ ab Iride in Sicilia combu/rerent Aeneę naues docuit hoc ipſum fieri Iunonis odio, vt Latio Troianos auerteret, monuitq; Aeneam ipſum, vt non ſuccumberet calamitatibus,ſed inuicto perſiſteret animo.Verba Virgilīj ſunt hec.Tū ſenior nautes(vnū Tri/tonia Pallas Quem docuit,multaq; inſignem reddidit ar/te)Hæc reſponſa dabat,vel quæ portenderet ira Magna deum,vel quæ fatorum poſceret ordo.

12 ℭCarmentis Euandri mater erat præſaga & monitrix re rum futurarum.Prius vocabatur Nicoſtrata,verū vbi car minibus dare incœpit reſponſa,Carmentis vocata eſt.Vir gilius lib.8.Matriſq; egere tremēda Carmentis nymphæ monita & deus autor Apollo.idem.Et Carmentalē Ro/mano nomine portam,Quam memorant Nymphæ pri/ſcum Carmentis honorem vatis fatidicæ,cecinit quæ pri ma futuros Aeneadas magnos & nobile Pallātęum.Mar tianus capella,Alii quoq; huius generis homines,in diui

nandi

nandi vſum & præſciētiam procreati, vt Carmentis in Ar
cadia ab effuſo per vaticinia carmine dicta.

13 ¶ Manto filia Tyreſiæ (a cuius nomine dicta eſt Mātua)
fuit etiam fatidica & rerum futurarū preſaga. Virgilius li/
bro decimo. Ille etiā patriis agmen ciet Ocnus ab oris Fa
tidicæ Mantus, & Tluci filius amnis. Qui muros matriſq;
dedit tibi Mantua nomē. Pollitianus in Manto. venit &
Elyſio venturi præſcia Manto. Manto quæ iuuenē fluuio
conceperat Ocnum, Ocnum qui matris dederat tibi Mā/
tua nomen. Ouidius libro ſexto Meta Nam fata Tyreſia
venturi præſcia Manto, Per medias fuerat diuino conci/
ta motu vaticinata vias, Statius libro decimo. Fit prouida
Manto Reſponſis vt plena fides Stroza filius. Priſcaq; fa/
tidicæ referam fundamina Mantus, Mantus vnde ſuum
deduxit Mantua nomen.

14 ¶ Rhamnetes augur fuit chariſſimus Turno. Virgilius li.
nono. Rex idem & regi Turno gratiſſimus augur, Sed
non augurio potuit depellere peſtem.

15 ¶ Aſilas nomen eſt etiam auguris, qui ſuppetias tulit Ae
neæ contra Turnū. Virgilius libro decimo. Tertius ille ho
minum diuumq; interpres Aſilas cui pecudum fibræ, cœ/
li cui ſydera parent, Et lingue volucrum, & præſagi fulmi
nis ignes, mille rapit denſos acie, atq; horrentibus haſtis.

16 ¶ Tollunius nomen eſt auguris, qui pro turno bellauit
in Aeneam. Virgilius libro duodecimo. Expediuntq; ma
nus primuſq; Tolunnius augur. Idem. Capit ipſe Tolun/
nius augur, Primus in aduerſos telū qui torſerat hoſtes.

17 ¶ Lapis Iaſii filius nomen eſt auguris apud eundē Virgi/
lium libro duodecimo. Iamq; aderat Phœbo ante alios
dilectus Iapis Iaſides acri quondam cui capu a more ipſe
ſuas artes, ſua munera lætus Apollo Augurium cytaráq;
dabat, celereſq; ſagittas. Ille vt depoſiti proferret fata pa
rentis, ſcire poteſtates herbarum, vſumq; medendi Ma/
luit, & mutas agitare inglorius artes.

18 ¶ Chorreus ſacerdos fuit Cybeles diuinandi peritus Vir/
gil. libro vndecimo. Aureus ex humeris ſonat arcꝰ & au/

rei vati Caſſida.

19 ℭAruns vates fuit Thuſcus, cuius peritiam in diuinãdo deſcribit Lucanus dicens. Hæc ꝓpter, placuit Thuſcos de more vetuſto Acciri vates, quorum qui maximus æuo Aruns incoluit deſertæ mœnia Lunę Fulminis edoctꝰ mo tus, venaſq; calẽtes fibrarũ, & motus erantis aere pennæ.

20 ℭLabyſſa mulier fuit fatidica in Bohemia, quæ filiã habuit Craco nomine rerum quoq; futurarum peritam.

21 ℭPhemonoe virgo ꝓma delphici Apollinis vates fuiſſe dicitur, carmenq; Heroicum inueniſſe. Plynius li. 10. Phemonoe Apollinis dicta filia dẽtes ei fuiſſe prodidit. Lucanus lib. 5. Phemonoen errore vagã, curiſq; vacantẽ Corripuit, cogitq; fores irrumpere tẽpli. Limine terrifico metuens conſiſtere Phœbas, Abſterrere ducem noſcendi ardore futura Caſſa fraude parat. Idẽ. Sic plena laborat Phemonoe Phœbo. Statius lib. ſecundo Syluarũ. Referetq; arcana futuro Phemonoe fontes De hac Phœbaide frequens eſt mentio apud Autores, maxime apud Statiũ Lucanum, & quandoq; Politianum.

22 ℭPlynius lib. 7. ait maximam fuiſſe diuinitatem Melampodi apud Græcos, apud Romanos Martio.

23 ℭAmphiaraus Oiclei filius augur fuit & vates Græcus, quem quum Adraſtus rex in bellum cõtra Thebas vellet ducere, recuſauit, ac ne cogeretur ſeſe, oculuit, quod prędideret ibidem ſe periturum. Fraudem tamẽ vxoris Eryphyles (quam monili corruperat Adraſtus) proditus eſt, & inuitus in bellũ tractus, vbi terræ hiatu abſumptus eſt. Statius libro primo Thebaſ. Nun tu ipſe pater, non docte futuri Amphiarae vides. Idẽ libro tertio. Solers tibi cura futuri Amphiarae datur. Idẽ libro ſeptimo. Qui tripodas lauruſq; ſequi, qui doctus in omni Nube ſalutato volucrem cognoſcere Phœbo. Sabellicus Ignibus Oclides viſis ventura canebat Coniugis impulſus fatales viſere Thebas Proditiõe ſue. Martianꝰ Capella. Ex hac diuinãdi poſſibilitate Amphiaraus Mopſuſq; celebrati Herodotus in Clio. Sub hãc ſtatim cognationem tẽtare ſtatuit vaticinia

quæq; apud Græcos,quæq; in Affrica eſſent, aliis alio de/
miſſis,quibuſdam Delphos,quibuſdam Dodonam,non/
nullis ad Amphiaraum ac Trophonium.

24 ℭ Mæon nomen eſt vatis & auguris apud Statium lib.2.
Theb.dicentem. Ille hęc preuiderat omnia doctus Aeris,
& nulla deceptus ab Alite Mæon.

25 ℭ Branchum ferunt Apollinis fuiſſe filium,cui pater diui
nandi artem conceſſerit.Statius. Primoq; æqualis honori
Brāchus.Strabo ait eum ſacerdotem fuiſſe delubri Apol/
linis Didimæi. Mirandula in hymnis.Hinc quoq; Brāchia
co vatem ſtimulauit ab axe Delius innumeris ſubigens
ambagibus orbem.

26 ℭ Thyodamas filius fuit Melāpodis,diuinandi quoq; pe
ritus. Statius libro octauo Inſignem fama,ſanctoq; Me/
lampode tretum Tyodamanta volunt quocum ipſe arca/
na deorum Partiri & viſas vni ſociare ſolebat Amphia/
raus aues tantæq; haud inuidus arti Gaudebat dici ſimi/
lem,iuxtaq; ſecundum.

27 ℭ Idmō Apollinis & Aſteriæ filius & ex Argonautis vnus
claruit etiam vaticinio.Hunc a ſerpente occiſum ferūt.Se
ne.in Medea. Idmonē quamuis bene fata noſſet,Conſci/
dit ſerpens lybicis arenis.Politia.in Nutricia.Plenūq; pa/
rente Idmona fulminei percuſſum dētibus apri.Val.Flac.
lib.tertio Argon.Vbi Typhis vbi Idmon Fata canens? Au
ſonius.Idmona quod vatem,medicum quod iapyga di/
cunt.Hoc vate vſi ſunt Argonautæ.

28 ℭ Throphonius vates fuit quiſpiam,ſpelunca habitās,in
quam qui deſcendebāt,perpetuo erant agelaſti & irriſibi/
les,hinc adagium natum.In Trophonii antro vaticinatus
eſt de homine maxime triſti & prenimis ſeuero. Mirādu/
la in hymnis.Phœbæiq; antrū fundes cōſulta Trophoni.

29 ℭ Apollinis e Tyana ciuitate Græciæ rerum futurarum
præſagiis fertur claruiſſe. Preuidit enim Cilicem quendā
laſciuum hominē intra diem tertium occiſum iri, vt cōti/
git Aiebat ſe cuncta facere deo ꝯſultore & duce dæmone
ſcireq; oīm liguas & hoīm cogitatiões itroſpicere,futura

preuidere & iam preterita diuinitus cognoſcere. Somnia interpretabatur, declarabat portenta, damnabat animalium ſacrificia. Eius vitam compendioſe ſatis deſcribit Volaterranus.

30 Mopſus fuit omnium vatum peritiſſimus. vnus eorum qui Argonautis futura prædixerunt. Cum hoc incertamẽ deſcendit Calchas, victuſq; dolore animi in fata conceſſit vt iam diximus. Adagiũ fluxit in vulgus. Mopſo certior, de eo qui citra mendacium futura præuidet & enunciat, Fuit mopſus Ampyci filius. Ouidius libro decimo Nec tu crediderís tãtum ceciniſſe futura Amphycidẽ Mopſum, Mopſo iaculãtes biformis Occubuit, fruſtaq; loqui tentauit Odites. Apollonius apud Cælium. Vbi & Ampycidẽ die illa mopſum crudelis mors abſtulit, amarulentum vero non vitauit fatum vaticinijs. Nec enim mortis euaſio vlla. Seneca in Medea. Omnibꝰ verax, ſibi falſus vni côcidit Mopſus, caruitq; Thebis. Val. Fla. libro primo Argon. Phœbiq; fides non vana parentis Mopſus. Fuerunt & alij eiuſdem nominis, vt Mopſus Tyreſiæ filius, alius etiam a cuius nomine Attica regio Mopſopia vocata eſt.

31 Polyxo nomen eſt Phœbadis apud Val. Flaccum lib. I. Argon. Tunc etiam vates Phœbo dilecta Polyxo.

32 Philochorus Athenienſis fuit vates Eratoſthenis tempore, qui extinctus eſt inſidiis Antigoni Macedoniæ regis, quod veniſſet in ſuſpicionem contractæ cum Ptolemæo rege amicitiæ. Hic ſcripſit Atthidis Libros. 17. qui continẽt res geſtas Athenienſium, & reges & magiſtratus vſq; ad Antiochum deum. Scripſit etiam libros quatuor de vaticinio.

33 Soſipatra mulier genere Lyda, vxor Aedeſij ſophiſtæ ſpiritu fatidico & futurorum præſago fuiſſe prædicatur, atq; etiam a quibuſdam numinibus educata fertur.

34 Actius Nauius augur fuit, qui nouacula cotem præſcidit ſpectante Tarquinio. Quo factum eſt, Tarquinius ipſe in rebus dubijs eo augure ſemper vteretur & populus de ſuis rebus ad eum deferret.

35 ¶ Maſſurius & mutius nomina ſunt augurum Romanorum apud Plynium lib.10.Cap.7.

36 ¶ Soſtratus vates fuit,qui per furorē multa prædixit Gręcis,vt Xerxis aduentum in Grcciam.

37 ¶ Spurina vates Cæſarem monuit,vt idus Martias caueret Tranqllo teſte,eoq; die interfectus eſt imperator,quē cauendum eſſe prædixerat vates.

38 ¶ Aſtylus Centaurus Ixionis filius,quum diuinandi peritia clareret,fratres ſuos monuit,ne bellum contra Lapythas molirentur.Idem prædixit Neſſo vulnus,quod Herculis ſagitta erat accepturus.Ouidius. Aſtylus ille etiam metuenti vulnera Neſſo Ne fuge,ad herculeos inquit,ſeruaberis arcus.

39 ¶ Tyburnum Plynius lib.16.ait fuiſſe Amphiarai filium peritum augurij,a quo Tyburtes populi originem traxerint multo ante Romam conditam.

¶ Olenus Calenus nomen eſt vatis apud eundem lib.28. vbi ait.Quum in tarpeio fodientes delubro fundamenta, caput humanum inueniſſent,miſſis ob id a ſenatu legatis Ethruriæ celeberrimus vates Olenus Calenus præclarū id fortunatumq; cernens,interrogatione in ſuam gētem transferre tentauit.

40 ¶ Prylis Mercurij fuit filius diuinandi apprime peritus. Hinc adagiū Leſbius Prylis,in hominē ſagaci cōiectura.

41 ¶ Lampon fuit ſacrificus & vates oraculorum,ſolitus iurare per anſerem velut auem auguralem.

42 ¶ Eurycles vates fuit qui de ſe ſuiſq; incommodis aliqđ ſemper diuinabat.Hic per aſſiſtētem dæmonem vera vaticinabať.Propterea Euryclite dicunť omnes diuinaculi.

43 ¶ Chryſes vates fuit Iunonis, cuius filiam Chryſeidem quum Græci rapuiſſent,dea iniuriam vlciſcente peſtilentia in ſuis caſtris laborarunt.

44 ¶ Aſtyphilus Poſſidoniates vir fuit vaticinij peritus qui Cimoni Athenienſi(quocum in ſumma familiaritate viuebat)mortem prædixit ex præcedentibus prodigijs. Autor Plutarchus in cimone.

45 ¶ Martha nomē eſt mulieris fatidicæ, quam in lectica ſtā tem honorifice circunduxit Marius, & ſacrificia ea iubēte celebrauit. Hanc ſenatus, ꝙ futura obſeruaret, & prædiceret, libertate donauit. Autor idem Plutarchus in Mario.

46 ¶ Apud eundem Milthas nomen eſt vatis, quo in explicandis prodigijs Dion vſus eſt.

47 ¶ Peripoltas vates fuit ex Theſſalia, qui Opheltē regem ſuoſq; in Bœotiam populos deducens, familiam multis deinde temporibus nobiliſſimam ex ſe reliquit.

48 ¶ Ariſtander & Cleomantes nomina ſunt diuinaculorū apud Plutarchum in Alex. vbi ait, Quod prodigium conſpicatus Alexander, accitis ariolis Ariſtrandro & Cleomanti Spartano aperit.

49 ¶ Vmbritius apud eundē in Galba nomen eſt augris. Nā illo die inquit, ſimul cū diluculo & Galba pſentibus amicis ſacrificabat in palatio augur Vmbritius Cor. Tacit⁹. Sacrificanti pro æde Apollinis Galbæ, aruſpex Vmbriti⁹ triſtitia exta & inſtantes inſidias ac domeſticū hoſtē pdicit.

50 ¶ Theocritus nomen eſt auguris apud eundem Plutarchum in Pelopida.

51 ¶ Demophoon fuit vates, qui periculum Alexandro imminere prædixit. Autor Curtius, Cuius verba citaſſē, niſi timerem calumnias eorum qui tantam teſtimoniorū multitudinem vt nauſeabundam refugiunt.

52 ¶ Amalthea, marpeſia heriphile nomina ſunt ſybillarū aut aliarum Phœbadum apud Tibullum libro ſecundo. Quicquid amalthea, quicquid marpeſia dixit. Heriphile Phœbo grataq; quod monuit.

53 ¶ Politianus quaſdam phœbades atq; vnam viros diuinādi peritos his verbis enumerat.

Quin & veteres prompſere Sybillæ
Carmen, Amalthea, & fati Marpeſia diues.
Herophileq; Idæa genus prædoctaq; Sabæ.
Demoq;, Phygoq; & veri gnara Phaennis,
Et carmenta parens, & manto & Pythia longos
Phemonoe commenta pedes, & filia Glauci

Deiphobe nimium viuax,& marcia fratrum
Nomina lymphatuſq; Bacis,ſubterq; Triones
Natus hyperboreos Ollen,inq; Atride terra
Clarus honore Lichas,Dodoniadeſq; columbæ.

54 ℂDauidem eccleſiaſtici omnes ſacrorũ vatum principẽ fuiſſe fatentur.Idem Politianus. An memorem Solymos præluſtria nomina vates,Pſallẽtemq; deo regem qui tür/bine fundæ Icta Philiſtæo ſecuit puer ora giganti.

55 ℂSymachiam Martianus Capella ait vnam fuiſſe ex Sy/billis,quas duas numero ſolum ponit dicens. Quas non decem (vt afferunt) ſed duas fuiſſe non neſcis,id eſt Hero/philam Troianam marmenſi filiam & Symachiam Hip/potenſis filiam,quę erythræa progenita,etiam Cumis va ticinata eſt.

56 ℂTheano & Euexippe filiæ,cuiuſdam Scedaſi Spartanis cauenda oracula præcinuerũt.Poſtea tamen ab adoleſcẽ/tibus eiuſdem loci cõſtupratæ,& in puteũ conie&te ſunt. Quod vbi reſciuit pater animi dolore ſeipſum interfecit.

57 ℂAlbigerius Cartaginẽſis fuit adeo diuinãdi peritus,vt dæmonibus afflãtibus reſpõderet quicquid egiſſet quiſq; aut omnino cogitaſſet.Quod teſtatur Auguſtinus,qui il/lis ipſis vaticiniis ſe plerunq; ſcribit interfuiſſe.

58 ℂCælius ſcribit fuiſſe in patria ſua mulierculam nomine iacobam ex cuius vẽtre immundi ſpiritus acclamati futu ra prædicerent,ac vnum ex his Cincinnatulum fuiſſe nun cupatum,qui & præterita & futura percontantibus reſpõ ſa dabat mirifica,Interrogatus tamen de futuris mentie/batur ſæpe numero.

59 ℂOphioneus fuit meſſeniorum vates,qui ſemper a nata li die luminibus captus priuatim & publice vaticina pere/git.Polibius Corinthius filio Troiã proficiſcenti & mul/tis aliijs mortem prædixit,Autor Cicero.

60 ℂThraſybulus fuit inter Elœos quiſpiam,multis præſa/giis nobilitatus,quo etiam titulo ſimulachrum meruit in Olympia. Lamus Apollinis fuit filius qui fatidico ſpiritu magnum apud veteres nomen adeptus eſt.

61 ¶Scirus vates fuit Eleuſinius, a cuius nomine Minerua ſciras dicta eſt.

62 ¶Abaris filius cuiuſdam Seuthæ inter Scythas, ſcripſit oracula, quæ nuncupata ſunt Scythica.

63 ¶Terētinus Varro in libris antiquitatum ſcribit vectium in augrandi diſciplina nobilem fuiſſe, eumq; affirmaſſe, futurum Romani imperij terminum poſt.1200.annos.

64 ¶Saxo Grammaticus ait Vgerum vatem fuiſſe ætatis incognitæ & ſupra humanum terminum prolixe.

65 ¶Paulus diaconus ait, Baudolinum quendā vitæ ſanctitate conſpicuum prophetico ſpiritu claruiſſe, Regnante apud Lōgobardos Luit prando. Fuit & eo tpe alter Theolapius homine, qui præſago ſpiritu multa pdixit futura.

66 ¶Amphilocus rex fuit & augur inter Argiuos. Mirandula in hymnis. Amphilochi aut monitus adiit male ſana nefaſtos.

67 ¶Heleus vates fuit Polycrati Samiorum tyrannos familiaris. Autor Herodotus. Callias vates fuit Elæus, q Amyclis vaticinia reddidit. Perialla antiſtes fuit mulierū apud Delphos vaticinantiū, ætate Cleomenis. Cleāder quoq; nomen eſt vatis arcadici apud eundem Herodotum. Fuit & megiſtias patria Acarnanius, oriundus a Melāpode, clarus vaticinio Nam proſpectis extis futura prædicebat Floruit ætate Leonidæ Spartani.

68 ¶Eueni⁹ vates fuit apud Apolloniates initio paſtor, quo dormiente quū lupi.60. gregē inuaſiſſent oueſq; ad vnā trucidaſſent Re cognita Vocatu eſt in ius & iudiciū ſentētia excæcatus, mox tamen inſitam obtinuit diuinationē, habuitq; filium Deiphonum, qui ductus a Corintiis exercitui vaticinabatur. Autor Herodotus in Calliope.

69 ¶Apud Græcos aruſpex fuit Tiſamenus Antiochi filius qui apud Delphos reddebat oracula Habuerūt etiā Græci alium aruſpicē Leucadium, Hippomachū nomine.

70 ¶Claruit Daniel ſpiritu prophetico, ſcripſit librū partitum in decem viſiones Suſannā falſo accuſatam liberauit a morte. Floruit ætate Nabucodonoſor Chaldæorum re-

gis a quo captiuus ductus & enutritus eſt, Datus eſt leonibus in prædam a quibus tamen euaſit illæſus. Sabel fatidico iuueni mirabile dictu, ſæpius obiecto ſæui parſere leones.

71 ℂMoſes ſeu Moyſes Hebræorum dux vaticinio ſpiritu omnium maxime claruit. Ei dominus in mõte Sinay gloriam ſuam patefecit. Seruanti oues apparuit in rubo ardẽti, qui tamen non cõburebatur. Deum vidit, quod mortalium nemini contigit vnquã Decalogi præcepta accepit in tabulis æneis, quæ dedit filiis iſrael. De Moſe Iuuenalis Tradidit arcano quodcũq; volumine Moſes. Mantuanus Fatidicus Moſes orbis dum ſcriberet ortum.

72 ℂGaleotæ vates fuerunt in Sicilia & Attica, a Galeote Apollinis filio. Hos ſolebat conſulere Dionyſius.

73 ℂCicero lib. I. de diuinatione ſcribit Deiotarum regem fuiſſe peritũ auſpicii, ac nihil vnquã geſiſſe niſi auſpicato.

74 ℂTarchon fuit dux, & aruſpex in Ethruria, cuius meminit Virgilius.

75 ℂParnaſus vates fuit & fatidicus, qui Parnaſo mõti (vbi reddebat oracula) nomen impoſuit.

76 ℂProphetarum nomina apud Eccleſiaſticos ſunt. Eſdras ſcriba hebræus, Neemias Artaxerſis pincerna, Agab⁹. itẽ Amos, Agge⁹, Achias, Baruch, Delbora. Ezechiel, Eſaias Helias, Enoch, Symeon, Moyſes, Dauid, & alij plæriq;.

77 ℂPorro diuinationem Græci Manticen appellant id eſt ſcientiam rerum futurarum. Hanc ſcientiam primi excogitarunt Aegyptii & Chaldæi ex obſeruatione ſyderum, Cilicum & piſidarum gens & his finitima Pamphila, volatib⁹ auium, cantibuſq; declarari res futuras crediderũt. Romulus vrbem auſpicato ipſe optimus augur condidit Auguribus reges vſi ſunt nec ſine auſpiciis res olim gerebantur. Colophonius Xenophanes diuinationẽ negauit Cõtra vero Democritus comprobauit, Chryſippus duos libros ſcripſit de diuinatiõe, vnum de oraculis, vnum de ſomniis. Diogenes Babylonius vnum, duos Antipater quinq; Poſſidonius. Diſcipulus antipatri Panutius dubi-

tauit an eſſet vis vlla diuinandi. Cicero ait Diuinationē eſſe earum rerū (quæ fortuitę putanť) prædictionem atq; præſenſionem. Duo ſunt diuinādi genera, alterum artis vt in extis pecudum & in ſortibus, alterū naturæ, vt ſomniorum & vaticinationū. Diuinatio coniectura nitur, vltra quam progredi non poteſt. Lituus clariſſimū erat inſigne auguratus, quo Romulus regiones direxit. quum vrbem condidit. Erat autem Lituus bacillū leuiter a ſummo inflexum. Tiberius Grachus augurum & aruſpicum diſciplinam comprobauit. Arte carent diuinatores, qui non ratione aut coniectura, ſed concitatione quadam animi futura preſentiunt, Sagire eſt acute ſentire, hinc ſagaces, quī multa ſcire volunt. Qui ſagit priuſquā res oblata eſt, preſagire dicitur. Hinc præſagatio diuinatio, quæ ſi exarſit acrius, furor appellatur, quū abſtractus a corpore animus diuino inſtinctu concitatur. Vaticinia quæ explicanť coiectura, aut euentis notata ſunt artificioſa dicūtur non naturalia. Apud perſas magi congregabantur in fano commētandi cauſa, vt augurarent ac diuinarent. In Telmeſſo Cariæ vrbe claruit aruſpicū diſciplina. In Syria Chaldæi cognitione aſtrorum & ingeniorum ſolertia antecelluerūt Ethruria facile interpretabať quid quęq; portēta ſibi vellēt, ꝓpterea antiqui Romanæ vrbis principes filios Ethruriæ populis dabāt in diſciplinam. Phryges Piſidæ & Cilices Arabiæ auium ſignificationibus obtēperabant, quod & fecerunt Vmbri. Fortuna, caſus euētus, nihil aliud, quā quum aliquid ſic cecidit & euenit, vel non cadere ac euenire, aut aliter cadere atq; euenire potuerit. Conſtat falſa quandoq; aruſpicum fuiſſe vaticinia & conſilia. Ná Cæſar quum a ſummo aruſpice moneretur, ne in Africam ante bruma tranſmitteret, tranſmiſit tamen. quod niſi feciſſet, vnum in locū oēs aduerſariorū copiæ conueniſſent. Falſū fuit & rñſum illud ex delphico de rege Pyrrho. Aio te Aecida Romanos vincere poſſe, nunquā enim Apollo latine locut⁹ eſt Deinde Pyrri tēpore Apollo verſus facere deſierat. Apud Lygureos Thraçiæ populos, antiſtites ora

cula reddituri,multo prius vino ſe ingurgitabant. Cōtra vero apud Clarios,futura pdicturi aquā prius large hauriebant. Diuinatio quę per aquā fiebat,hydromātia dicitur, Axinomantia erat diuinatio per ſecurim,Lecanomātia p peluim,in qua aqua mouebat a dæmone,& vox tenuis index futuri reddebatur. Geomātia erat illa,quā de punctis terræ fixis conflabāt. Pyromantia erat,quā de variis figuris ex flamma glomeratis colligebant. Capnomātia erat diuinatio per fumū, Capyromantia,quæ de ſpeculis ex diſſultantibus imaginibus trahebatur. Aeromantia quæ fiebat ex aere. Coſchinomātia ex Cribro. Cleromantia ex ſortibus. Phyſiognomia ex membrorū natura, Chiromātia ex manibus. Botanomātia ex herbis. Gaſtromātia ex amphora ventroſa,quæ a puero ſolebat introſpici. Augurium ex auibus, Extiſpiciū ab extis. Cęterū fidē non eſſe diuinaculis adhibendam Phauorinus apud Gelliū arguit hoc modo. Aut enim (inquit) aduerſa euētura dicūt aut proſpera. Si pſpera,& fallunt, miſer fias fruſtra expectando. Si felicia pmittunt,eaq; ventura ſunt, expectatio te ſpei ſuſpenſum fatigabit,& futurum gaudii fructū ſpes tibi iam deflorauerit. Si aduerſa,dicant & mētiantur, miſer fias fruſtra timendo. Si aduerſa,& non mentiantur,iā inde exanimo miſer fies,antequam e fato fias.

¶Prodigia & portenta diuerſa.

Coelum ſanguinea ſpecie apparuit,quū rex philippus Græciā inuaſit. Stellę circa Solis orbē viſe ſūt Auguſto Cæſare in prima iuuenta vrbem intrāte poſt mortē patris. Circa Solē arcus apparuit. L. Opimio, & Q. Fabio cōſulibus. Trini Soles apparuerunt. Sp. Poſthumio,& Q. Minutio conſulibus. Lunæ trinæ viſæ ſunt. Gn. Domitio & L. Annio conſulibus. Clypeus ardens ab occaſu ad ortum ſcintillans. L. Valerio. & Gn. Mario conſulibus. Relatū eſt cœlū lacte pluiſſe & ſāgnine M. Acilio & C. Portio cōſulibus. Itē carne. L. Volūnio & Seruio ſulpitio conſulibus. Item ferro in lucanis paulo antequam M. Craſſus a Parthis occideretur. L. Paulo & C. Marcel-

lo conſulib⁹ lana pluit & lateribus coctis. Armorum cre/
pitus & ſonitus tubarū auditi ſunt e cœlo Cimbricis bel/
lis. Tertio cōſulatu Martij viſa ſunt ab Amerinis & Tuder
tibus arma cœleſtia ab ortu & occaſu inter ſe concurren/
tia, pulſis ad extremum, quæ ab occaſu erāt. L. Martio &
Sex Iulio conſulibus in agro Mutinenſi duo montes in/
ter ſe concurrerūt, crepitu maximo aſſultantes & recedē/
tes, & inter eos flāma fumoq; exeunte Quo cōcurſu villę
omnes eliſæ ſunt, Animalia permulta (quæ intra fuerāt)
exanimata ſunt. Tiberio principāte maximus poſt homi/
num memoriam terræ motus factus eſt, quod duodecim
vrbes Aſiæ vna nocte proſtratæ ſunt. Quum Dionyſi⁹ iu/
nior ſuo principatu pulſus eſt, accidit prodigium, vt vno
die in portu dulceſceret mare. Inter initia Marſici belli Al
cippe mulier peperit Elephantum & quædam ancilla ſer
pentem. Natus eſt hippocētaurus in Theſſalia, & eodem
die mortuus eſt. Quo anno Sagunthus deleta eſt ab An/
nibale, puer in eadem vrbe reuerſus eſt in vterum matris.
Annotatū eſt in antiquis prodigiis canē locutum fuiſſe,
& ſerpentem latraſſe, quum pulſus eſt regno Tarquinius,
Bouem quoq; locutum fuiſſe, proditur veterum monu/
mentis C. Epidius apud Plynium teſtis eſt arbores quan/
doq; locutas. Oliua in totum ambuſta reuixit. in Bœotia
deroſæ a locuſtis ficus germinauere. Laodiceæ aduentu
Xerxis Platanus in oleam mutata eſt. Paulo ante mortē
Cæſaris, equorum greges comperti ſunt pabulo abſtine/
re, vbertimq; flere. Pridie vero quam interficeretur, auē
regaliolum cum laureo Ramulo Pompeianæ curie ſe in/
ferentem volucres varijs generis diſcerpſerūt. Ante mor/
tem Caligulæ ſimulachrum Iouis Olympiæ tantum ca/
chinum repente edidit, vt machinis labefactis opifices
diffugerint. Ante mortem Sergij Galbæ quum opidatim
victimæ cæderentur, taurus ſecuris ictu conſternatus ru/
pto vinculo eſſedum eius inuaſit, & totū cruore perfudit
Neronis principatu arbores ſedē mutauerunt. M. Lepido
& Q. Catulo conſulibus in villa Galerij locut⁹ eſt Gallus

gallinaceus. Cecinere Galli nocte tota qua Matheus vice comes primum ſuſcepit filium, vnde Galeatio inditũ nomẽ. Neapolis ſub Nicolao. 5. põtifice Max. tremuit, eoq; motu multa hominũ milia periere. Seruio tullio adhuc puerulo dormienti flamma emicuit circa caput. Tempore belli, quod Romani gerebant in Veientes, albanus lacus ſolitum ſtagni modum exceſſit.

¶ Dum L. Sylla conſul ſociali bello in agro Nolano immolaret, ſubito ab vna parte aræ ꝓlapſus eſt anguis quo viſo Poſthumus aruſpex ſuaſit vt exercitũ in expeditionem educeret. C. Volunnio & Seruio ſulpitio conſulibus Bos mugitu in humanum ſermonẽ cõuerſo locutus eſt. Puer infans ſemeſtris in foro Boario triumphum proclamauit, Alius cum Elephantino capite natus eſt. Traditur ẽt in antiquis prodigiis lapides in agro Piceno pluiſſe, in galia lupum vigili e vagina gladium abſtuliſſe. in Sicilia ſcuta duo ſanguinem ſudaſſe, metentibus cruentas ſpicas in corbem decidiſſe, aquas ſanguine mixtas fluxiſſe. Secũdo etiam bello Punico bouem dixiſſe, Caue tibi Roma. C. Hoſtilio mancino in hiſpaniam ituro talis vox ſine autore vllo peruenit ad aures. Mancine mane. Quum Tiberius Gracchus cõſul in Lucanis ſacrificaſſet, angues duo ex occulto ꝓlapſi hoſtiæ quam ĩmolauerat, iecur adederunt, demũ in eaſdem latebras ſe retulerũt. Idem quoq; ſecundũ ſacrificãti accidit. M. Craſſo in Parthos ituro datum eſt pullum paludamentũ, quum exeuntibus in prælíũ album aut purpureũ dari ſoleret. Quũ Pompeius Dyrrarchio egreſſus in Cæſarẽ proficiſceretur, eius ſigna apũ examinibus obſcurata ſunt quo portento Iupiter eum a bello reuocabat. Sonus tympanoꝝ Pergami abditis delubri editus eſt. Palma viridis Trallibus in æde victoriæ ſub Cæſaris ſtatua enata eſt. In exercitu Xerxis aduerſus Græciam ꝓtracti equæ partu lepus editus eſt, Eidem priuſquã Athenas deleret, de inuadendis lacedæmoniјs cogitanti hoc accidit. Infuſum nanq; pateræ eius vinum ter in ſanguinem conuerſum eſt Mydæ puero dormienti formicæ

in os grana tritici congeſſerunt, vt Platoni mel & fauos apes intulerũt. Anno quo hieroſolymas deleuit Veſpaſianus, ſydus in cœlo apparuit gladii figura, vrbi imminens. Apparuerunt & currus varijs cœli regionibus vagantes, viſæ ſunt armatæ acies concertare in nubibus. Sedente in pontificatu Ioanne vndecimo, Genuæ fons ſanguinis ꝓdigioſe fluxit. Paulopoſt vrbs ipſa a Saracenis capta eſt. Pridie quã Veneti liguſtico bello vincerẽtur, Corui diuerſis inter ſe agminibus conflixere, ita vt ſanguis ſupnẽ cadens naues ipſas cruẽtaret. Imminẽte Romanis primo ciuili bello ignis ex haſtis ſubito emicuit, q vix potuit extingui. Tres corui pullos ſuos in viã productos laniarunt, quod ex laniatu ſuperfuit, retulerunt in nidum. Mures aurum in templo roſerunt. Capta ex his fœmina quos muſculos in muſcipula enixa eſt, & tres ex illis deuorauit. Tubarum clãgor in aere concrepuit. Triumuiralibus copiis ad Bononiam contractis, ſedit aquilla ſuper Octauij tabernaculum, duoſq; hinc & inde coruos inceſſentes vehemẽter afflixit, Quod vniuerſo exercitui futuram triumuirorum diſcordiam portendebat. Moyſes (cuiꝰ virga ſe in draconem conuerterat, ac demum priorem acceperat formam) rubrum vidit incombuſtum. Daniel quum Suſis eſſet in Meſapotamia, concidiſſetq; in faciẽ terræ motu, iuſſus poſtea cœleſti voce ſurgere, ipſumq; cœlum intueri, arietem vidit in aere multicornem. Eo die quo virgo Chriſtũ peperit, oleum Romæ in tranſtyberina regiõe erupit, & diẽ totũ perpetuo manauit fluxu. Quo die Chriſtus affixus eſt cruci, ſol a ſexta hora diei ad nonã obtenebratus eſt Mauritio imp. (qui Gregorio põtifici erat infeſtiſſimus) apparuit homo ignotus monaſtico habitu cum gladio, quẽ imperatoris ſtatuæ circũferens, predixit Mauritiũ gladio periturũ, vt accidit. Dario Babylonẽ obſidenti vox e muris reddita eſt vrbem ipſam tũc a Perſis captũ iri, quum mula pareret, quo præſagio omnes capiẽdæ vrbis deſperatio iã ceperat, donec Zophyrii Perſę mula enixa eſt Anno quo Nero excidit pricipatu oleę & prata in

contrarias ſedes trãſiere Ante paulo quã Auguſtus Imp. factus eſſet, bos in ſuburbano Romæ ad arantem locutus eſt, fruſtra ſe vrgeri. Nõ enim frumenta, ſed homines breui defuturos. Sedente in pontificatu Leone. 7. Sol per aliquot dies veluti ſanguinolẽtus apparuit, Quod prodigiũ calamitoſa peſtis ſecuta eſt. Anno. 1117. chriſtianæ ſalutis figura crucis in luna publice viſa eſt. Imperante Henrico ſeptimo & ſedente in pontificatu Clemẽte quinto, tres lunæ ſimul apparuerunt. Anno ſalutis. 1348. Imperante Carolo quarto ceciderunt e cœlo quædam beſtiolæ, quarum corruptio & fœtor peſtem attulerunt. Anno ſalutis. 1456. ſedente Calixto tertio natus eſt ſabinis vitulus biceps Romæ apud Veneris portã ſãguis cecidit e cœlo carnes in liguria Imperãte Henrico. 4. monſtrũ ſupne bicorpor natũ eſt in agro Britãnico. Imperante Hẽrico qnto in agro Hemiliano & flaminio ſãguis pluit idibus Iunij. Regnãte apud Gallos Ludouico duodecimo & ſedente in pontificatu Iulio ſecundo monſtrũ natum eſt Rauennæ, habens cornu in capite vtrinq; alas, brachia nulla, pedem vnum oculum in genu, vtrunq; ſexum, in medio pectore ypſilon & crucis effigiem. Quum Roſcius eſſet in cunabulis, noctu lumine appoſito experrecta nutrix animaduertit puerum dormientem circumplicatum ſerpẽtis amplexu. Lacedæmone in Herculis fano arma ſonuerunt, eiuſdemq; dei Thebis valuæ clauſę ſua ſponte ſe aperuerunt, ſcuta ſublime prius fixa humi reperta ſunt. Tibullus libro ſecundo meminit de quibuſdam prodigiis, quæ Romæ acciderunt, vbi ait.

Hæc fore dixerunt belli mala ſigna Cometam,
 Multus vt in terras deplueritq; lapis,
Atq; tubas, atq; arma ferunt ſtrepitantia cœlo
 Audita, & lucos præcinuiſſe fugam.
Ipſum etiam ſolem defectum lumine vidit
 Iungere pallentes nubilus annus equos.
Et ſimulachra deum lachrymas fudiſſe tepentes.
 Fataq; vocales præmonuiſſe boues.

Miracula quædam naturæ, cum aliquot alijs prodigijs & portentis.

Miracula naturæ vocamus, quæ præter conſuetudinem accidunt, idq; rariſſime cuiuſmodi ſunt ſequẽtia. Cæcilius Agrippa ex vtero matris egreſſus eſt in pedes Hinc ab ægro partu traxit nomen Amonius. Alexandrinus phs Origenis præceptor, Aſinum habuit ſapientiæ auditorem, Ferũt Anaxagoram Clazomenium, Catonem, & M Craſſum nunquam riſiſſe. L. Pomponium nunquam ructaſſe, Antoniam nũquam expuiſſe Zenophantum riſum cohibere nequiuiſſe. Epimenides Cretẽſis miſſus ab Agiſarcho patre ad ouium cuſtodiam dormiuit in ſpelunca annos. 50. Polyſtratus & Hippoclides Epicuri diſcipuli, eodẽ die nati, eodẽ die mortui ſunt. Philetas Cous Elegiographus fertur fuiſſe corpore tam tenui, vt neceſſe fuerit plantis eius plumbũ adhibere, ne ventorũ flatu raperetur. Telepus Herculis filius iuſſu aui expoſitus in ſyluis nutritus eſt cerua. Ceneus, Iphis Tyreſias ſexum feruntur mutaſſe Põtanus in ſtellis. Pœniteat generis tamẽ & ſe Cenea malint, Aut in fœmineã penitus tranſire figuram. Auſonius. Mœret in antiquã Ceneus reuocata figurã. Martia mulier Romana partu fulmine exanimato ſuperuixit. Plynius ait ad cutillias aquas opacam eſſe ſyluam, quæ nunquam die ac nocte eodem loco viſitur in Tarquinẽſi lacu duo nemora olim circũferebantur, nunc triquetrã figuram edentes, nũc rotundam, nunquã quadratam. Fanum Veneris habet Paphos in cuius aream nũquam impluit. Iuxta harpaſa oppidum Aſiæ cautes eſt horrenda vnico tamen digito mobilis, ſi toto corpore impellatur, reſiſtens. Locris & Crotone nunquã fuit peſtilẽtia. Licinio Craſſo & C. Craſſio longino Cõſ. Caſini puer factus eſt ex virgine. Licinius Mutianus apud Plyniũ prodit viſum a ſe Argis Ariſtontẽ, cui nomen Areſtuſę fuiſſet Nupſiſſe etiã, mox barbam & virilitatem proueniſſe vxoremq; duxiſſe, Plynius ipſe ait ſe vidiſſe in Africa mutatũ in marem die nuptiarũ. L. Coſſicium ciuem Tiidritanum

M. Curius

M. Curius & Cn. Papyrius Carbo cum dẽtibus nati ſunt, quo etiam modo nata eſt Valeria. Filius Pruſiæ Bithyniorum regis in ſuperna oris parte habuit os vnum cõtinuũ vice dentium. Riſit eo die quo genitus eſt Zoroaſtes, eiq; cerebrum ita palpitauit, vt impoſitam repelleret manũ. Orionis corpus. 46. cubitorum in abrupto quodã monte Cretę repertũ eſt. Eutimenis filius triẽnio in. 3. cubita adoleuit. C. Mecœnas vltimo vitę triẽnio ſomnũ oculis non vidit vllo hore momento. Reuixit in rogo Auiola cõſularis, crematus tamen, quoniã præualente a flãma ſubueniri nõ potuit. Cælius Tubero prætura functus relatus eſt a rogo. Hermotinii Clazomenii anima relicto corpore errabat & vaga e longinquo multa enũciabat. Corfidius funere locato reuixit, & locatorem funeris extullit. Nõ eſt alienum a miraculo, Elephãtibus intellectum eſſe ſermonis patrij & obedientiam, officiorumq; (quæ didicerint) memoriam. Item amoris & gloriæ voluptatem, Solis & Lunæ venerationem. Regem adorant, genua ſubmittũt, per funes ambulant. Mutianus apud Plynium teſtis eſt fuiſſe quẽdam, qui ductus literarum græcarum didicerit, atq; hæc ſcripſerit. Ipſe ego hæc ſcripſi, & ſpolia Celtica dicaui. Copas apud Plynium ſcribit Demarchum Parraſium in ſacrificio (quod Arcades Ioui Lycęo humana hoſtia faciebant) immolati pueri exta guſtaſſe, & ĩ lupum ſe conuertiſſe, ac decimo demum poſt anno priſtinæ reſtitutum formę. Suffoſſum a cuniculis in Hiſpania oppidum a Talpis in Theſſalia, a Ranis ciuitatem in Gallia pulſam, a Locuſtis in Africa, Ex Gyaro inſula a muribus fugatos, Amyclas a ſerpentibus deletas aſcribendum eſt miraculo Cecina volaterranus equeſtris ordinis captas hirundines victoriæ nuncias amicis mittebat, in eundẽ nidum poſtea remeantes. Philarchus apud Plynium teſtis eſt Aſpidẽ in Aegypto fuiſſe, quæ ad menſam cuiuſdã ventitans, ibidẽ ſit enixa catulos. Quorum vnus quum hoſpitis filium occidiſſet, re cognita, mater extremum de eo ſuppliciũ ſumpſerit, nec poſtea redierit in tectum. Nicolaus quidam Ca

lapiſcis cognomēto ex Appullia oriūdus, ita à puero vrīnationi inſueuerat, vt poſtea inter marinas beluas remaneret illæſus dies multos. Albertus magnus ſcribit mulierem fuiſſe in colonia agrippina, quæ per dies. 30. durauerit ſine cibo. Fuiſſe item virū melancholicū qui captiuꝰ in carcere ſeptē hebdomades ieiunus māſerit. Cicero apud Plynium teſtis eſt in nuce incluſam Iliada Homeri carmē in mēbranā ſcriptum. Achemenis herba coniecta in hoſtes, facit eorū agmina trepidare, & terga vertere. Autor Plyniꝰ. Pyrro regi pollex fuit in dextro pede, cuius tactu Lyenoſis medebatur. Albertus magnus ſcribit quandam fuiſſe mulierē in Germania, quę. 60. filios pepererit, quolibet partu quinq; quorū nullus ad dimidiū annum peruenerit. Alterius meminit Auicenna. quæ duos & viginti abortiuos ediderit. Ion Chius prodit apud Cælium Herculem fuiſſe triplici dentium ſeriæ. Ferunt vetuſtiſſimum quendam fuiſſe Marin nomine, antica corporis parte humana, poſtica vero equina, qui equum primus inſcēderit, annos. 123. vixerit, ac ter mortuus ter itidem reuixerit. Anates ponticę venenis viuunt. Matreas feram habebat, quæ ſemetipſam vorabat. Fuit quiſpiā nomine Philinus, qui tota vita nullo vſus eſt potu, nullo cibo præterquam lactis. Smyndirides Sybarita dicebat ſe nec orientem vidiſſe Solem nec occidentem annis plus minus viginti, quod etiam de ſe prędicabat Ponticus heſtieus. In Co inſula ouis de grege cuiuſdā Nicippi Leonem peperit, præter ritum naturæ, quod Nicippo tyrannidem portendebat, quam mox aſſecutus eſt. Græci Aeſopum, Herculem. Tyndareum & Glaucum reuixiſſe dicunt, Abaris fuit Hyperboreus, qui per vniuerſum orbem terræ ſagittam circuntulit, nihil omnino comedens. Quo tempore Bocchorus Dynaſtes pręerat Aegyptijs, agnum locutum ferunt. Cælius ait ſe duorum fere ſtadiorum, ſpacio a mœnibus vrbis patriæ vidiſſe cornicem albam, capite nigricante. Hinc Cornix alba prouerbio dici ſolet, res inuētu rara, Sunt qui veritati & hiſtoriæ tribuant Gryllum a

Circe deformatum fuiſſe in brutum. Aelianus prodit cer-
uum a Ptolemæo Philadelpho ita educatum, vt grȩce lo-
quentem magiſtrum perſpicue intelligeret. In partē mi-
raculi pono, quod Scipio Africanus ānis. 54. nihil emerit
nihil vendiderit, nihil ædificauerit, libras argenti. 33. auri
tres tātum moriens reliquerit, cuius tamē poteſtate victa
fuerat Carthago. Plutarchus in libro de Oraculis ſcribit
Cleonem ex daulia multos quibus vixerat annos, nulla
vnquam inſomnia vidiſſe. Quod & Traſimedi contigit.
Theon Stoicus dormiens paſſim ambulabat, quo ēt mor
bo laborauit ſeruus Periclis, adeo vt dormiens in ſumma
tecta reperet. Scribit Cȩlius Buddā gymnoſophiſtaꝝ prin
cipem e latere ſuo virginem generaſſe. Ferunt & princi-
pem philoſophorum Platonem natum de virginis partu
Perictione eiuſdem matre Apollinis oppreſſa phantaſma
te. Amore laſciuo & venereo puellam Vrſus adamauit
Vide in capite de hominibus adamatis a brutis. Herodo-
tus in Euterpȩ ait ſuo tempore hircum palam coiuiſſe cū
muliere. Xerxe in Græciam copias parante mula pepe-
rit mulum maſculis, fœmineiſq; genitalibus. Ex vna ma
re genitos. 120. Ita apud Perſas prægnātes in vtero paren
tis reptas ſcribit Ply. li. 10. ca. 95. Euriphæus Cyreneus ha
buit in ſuperiore maxilla vnicū os cōtinuū vice dentium.
Timarchus Meſtoris Cyprij filius habuit vtrinq; geminū
dentiū ordinem. Agrippina Claudij Cæſaris vxor turdū
habuit imitantē ſermones hominū, quo tēpore Plyni⁹ hi
ſtoriā ſuam ſcribebat. Habebant & Cæſares iuuenes Stur-
nū & Luſcinias græco latinoq; ſermoni aſſuefactas, & aſſi
due noua loquētes lōgo etiam verborū filo. Atys Crœſi
filius ſemeſtris locutus eſt in crepundijs, dum videret ho-
ſtilem gladiū paterno imminere iugulo. Fauſta mulier e
plebe Oſtie duos mares ac totidē fœmias vno edidit par-
tu. In labra Iouis Gnidij fōte anguillæ veſcunt manibus
hūanis, & additas inaures accipiunt. Idē faciunt in Cabu
ra Meſopotamiæ fonte. In Lymira fonte Lycię Apollini
ſacro ter fiſtula euocati piſces ad auguriū veniūt, & abie-

ctas carnes diripiunt. Hierapoli Syriæ in lacu Veneris vocati parent æditiuorũ vocibus, ornati auro veniunt adulãtes & ſcalpendos ſe præbent. Cornelius Ruffus Manij Curionis in conſulatu collega dormiens excæcatus eſt, quũ id ſibi accidere ſomniaret. Echeneis piſciculus naues quãlibet impetuoſo ventorũ flatu agitatas remoratur, ſi carinis adhereat. Formicæ viuæ mortuas ſepeliunt magna in ſuam ſpeciem charitate. Lacydi philoſopho anſer perpetuus adhæſit comes, ab eius latere nunquam diſcedens. Circa fontem Gangis populi ſunt Aroſtomi ſine ore, corpore toto hirti veſtiti frondium lanugine, halitu tm̃ viuẽtes & odore, quem naribus trahunt. Zoroaſtes annis viginti caſeo vixit in deſertis. De miraculis aquarũ loquemur in capite de fluuiis. Eo tempore quo Veturia Curiolanum filium ab obſidione vrbis reppulit, fortunæ muliebris ſimulacrum his locutum eſt. Seruij Iulij ſtatua (quum ædes fortunæ conflagraſſet) inuiolata permãſit. Pamphilius Pheræus cæſus in aciæ decem diebus iacuit, biduoq; poſt quã inde ſublatus eſſet impoſitus rogo reuixit. Vxor Nauſimenis Athenieñſis quum liberos in inceſtu depræhẽdiſſet, horrore facinoris pmota vocẽ amiſit. Egles Athleta Samius quum videret ſortitionem inter ſocios nõ bona fide fieri, indignatione motus vocalis factus eſt, quum ſemp antea fuiſſet mutus. Gorgias Epyrota in funere matris ſuæ vtero elapſus, lectũ ferentes cõſiſtere coegit inopinato vagitu. Iaſonem Pheræum quum per inſidias neſcio quis inferendæ mortis animo percuſſiſſet, vomica eũ liberauit, quæ nullis medicorum artibus curari potuerat. Daphidas ſophiſta quum irridẽdi cauſa Apollinem Delphis conſuluiſſet, an equum inuenire poſſet, quum prius nullum habuiſſet accepit ab oraculo inuenturum equũ, ſed quo deturbatus periret. Inde quum neglecto per calũniam oraculo reuerteret incidit in manꝰ Attali regis, quẽ contumelioſis verbis abſentem plærunq; momorderat. Eius itaq; iuſſu præcipitatus eſt e ſaxo, cui nomẽ erat eq. Philippus res Macedonum monitus ab oraculo, vt caue/

ret a quadriga, toto regno diſiungi currus imperauit. Poſtea tamen interfectus eſt gladio Pauſaniæ in cuius manubrio cælata erat quadriga. Direptina Mithridatis filia duplici dentiũ ordine deformata eſt. Linceus oculorũ acie, tam longe contendit, vt egredientes Carthaginenſiũ naues a Lilybæo portu inſpiceret. Ariſtomenes Meſſenius ab Athenienſibus ob calliditatẽ diſſectus, repertus eſt hirſuto & piloſo corde. Antipater Sidonius omnibus annis eo die quo genitus erat, febre laborabat, qua ad extremũ conſumptus eſt eodem natali ſuo.

ℭ Venefici.

1	Circe	11	Guthrune		Folia
2	Vmbro	12	Onomacritus	18	Mœris
3	Medea	13	Marſi	19	Thracia
4	Mycale	14	Pſylli	20	Neuri
5	Ericto	15	Oblogenes	21	Choatræ
6	Dipſas		Triballi		Choaſtes
7	Paſetes		Vitiæ	22	Harcalo
8	Exagonus	16	Canidia		Atyr
9	Eriphia	17	Sagana	23	Cyge
10	Locuſta		Veia		

1 Circe Solis & Perſæ nymphæ filia, quũ venefica eſſet peritiſſima, poetaꝗ fabulis dicta eſt commutaſſe ſocios Vlyſſis in porcos. Habitauit autẽ non procul a Caieta Cãpaniæ vrbe. Virgilius in Buccolic. Carminibus Circe ſocios mutauit Vlyſſis. Tibullus libro ſecũdo Quicquid habet Circe, quicquid Medea veneni. Propertius libro ſecundo Seu mihi Circæo pereũdum eſt gramine, ſiue Colchis Colchiacis vrat ahena focis. Plynius. Homerus multus in admiratione Circes gloriã herbarũ Aegypto tribuit. Mantuanus in Alphonſo. Gramina ſuſpendũt, viroſi infamia Ponti Gramina, queis olim Medea veneſica matris Docta ſcelus, nec non Ithaci ducis hoſpita Circe. Et Veneris quondam furijs agitata Calypſo, In varios vultus homines mutare ſolebãt. Ouidius libro tertio

Eleg. Aut te traiectis Aeæa venefica ramis Deuouet, Stroza filius, Deſpectus magicæ petit impia carmina Circes.

9 ¶ Vmbro fuit ſacerdos, e gente Marrubiorum prope Fucinum lacum habitantium, adeo peritus veneficij & herbarũ potens, vt hydros ſopiret & innocuos ſerpentes tractaret manibus. Virgilius libro ſeptimo.

Quin & Marrubia venit de gente ſacerdos,
Fronde ſuper galeam & felici comptus oliua,
Archippi regis miſſu fortiſſimus Vmbro.
Vipereo generi & grauiter ſpirantibus hydris
Spargere qui ſomnos cantuq; manuq; ſolebat
Mulcebatq; iras, & morſus arte leuabat.
Sed non Dardaniæ medicari cuſpidis ictum
Eualuit, Nec eum iuuere in vulnera cantus
Somniferi, & Marſis quęſitæ in montibus herbæ.

¶ Medea filia Aetæ regis Colchorum & Ipſeæ, ac ſoror Circes multarũ herbarum ac radicum vires inuenit, eãq; artem didicit a ſorore & adeo exercuit, vt tauros flãmã faucibus eructantes, draconemq; peruigilem aurei velleris cuſtodem ſopiuerit, ne rapturo vellus ipſum Iaſoni incommodaret. Quo beneficio permotus Iaſon eã ſibi copulauit vxorem. Vbi autem ambo in Theſſaliã peruenerunt, medea Aeſonem patris Iaſonis iam ſenio confectũ, ſuis artibus reduxit ad iuuẽtutem, Nihilominus Iaſon obſequii oblitus eam poſtea repudiauit, & Creuſam filiam Creontis regis Corinthiorũ ſuperinduxit. Qua ingratitudine permota Medea, nouę nuptæ diſſimulato odio, pallã venenis infectã muneri miſit. Quã quũ illa induiſſet, ſubito flagrauit incẽdio, Pariq; exitio periere Creon & eiꝰ regia. Quo facto Medea filios ex Iaſone ſuſceptos laniauit palã, demum a Draconibꝰ in aerẽ ſubleuata, Athenas deuolauit, ibiq; iterũ nupſit ęgeo, cuius filium Theſeum potauit Cerberi ſpuma, ac demum nubes carminibus excitauit, quibus cum Medo filio (quem ex ægeo ſuſceperat) inuoluta peruolauit in Aſiã. Hæc ſunt notiſſima omnium Medeæ veneficia. Ouidius libro. 7. eam ſic inducit

loquentem, vbi artis ſuæ peritiam fatetur deos omnes al loquens, vt Aeſonem iuuentuti reſtituat.

Tuq; triceps hecate quæ cœptis conſcia noſtris.
Adiutriſq; venis Cantuſq; arteſq; Magorum,
Quæq; magos tellus pollentibus inſtruis herbis,
Auræq; & venti, monteſq;, amneſq;, lacuſq;.
Diiq; omnes nemorum, diiq; omnes noctis adeſte.
Quorum ope (quum volui) ripis mirantibus amnes
In fontes redire ſuos, Concuſſaq; ſiſto,
Stantia concutio cantu freta, nubila pello,
Nubilaq; induco, ventos Abigoq; vocoq;.
Vipereas rumpo verbis & carmine fauces.
Viuaq; ſaxa, ſua conuulſaq; robora terra
Et ſyluas moueo, iubeoq; tremiſcere montes
Et mugire ſolum, maneſq; exire ſepulchris,
Te quoq; luna traho, quamuis temerata labores
Aera tuos minuant, currus quoq; carmine noſtro
Pallent, ac pallet noſtris aurora venenis.

Idē in Epiſt. Barbara narrat veniſſe venifica tecum. Idem Illa reluctantē curſu deducere lunā Nitit, & tenebris abdere Solis equos Illa refrenat aquas, obliquaq; flumina ſiſtis, Illa loco ſyluas, viuaq; ſaxa mouet. Per tumulos errat ſparſis diſcincta capillis, Certaq; de tepidis colligit oſſa rogis Deuouet abſentes ſimulachraq; cærea fingit. Et miſerum tenues in iecur vrget acus. Propertius li. 2. Non hic herba valet. nō hic nocturna Citæis, Non per Medeæ gramina cocta manus. Idē lib. 3. Colchis flagrātes adamantina ſubiuga tauros Egit, & armigera prælia ſæuit humo. Cuſtodiſq; feros clauſit ſerpētis hiat⁹, iret vt Aeſonias aurea lana domos. Val. Flac. lib. 8. Contra tartareis Colchis ſpumare venenis Cunctaq; Lethæi quaſſare ſilentia rami Perſtat. Ply. li. 25. Certe quid nō repleuere fabulis Colchis Medea, aliæq; à

¶ Mycale nomen eſt veneficæ mulieris apud Ouid. libr. 12. ſcribentem, Mater erat Mycale, quem deduxiſſe canēdo, Sæpe reluctantis conſtabat cornua Lunæ.

¶ Erichtho maga fuit Theſala multis venefi. famoſa de q̄

Lucanus libro ſexto ait. Hos ſcelerum ritus, hæc diræ carmina gentis, Efferat dânatat nimiæ pietatis Erictho, Inq; nouos ritus pollutam duxerat artem. Illi nanq; nefas vrbis ſubmittere tecto Aut laribus ferale caput, deſertaq; buſta icolit, & tumulos expulſis obtinet vmbris Grata deis herebi cœtus audire ſilētum; Noſſe domos Stygias, arcanaq; ditis operti, Non ſuperi non vita vetat. Tenet ora profanę Fœda ſi tu macies, cœloq; ignota ſereno Terribilis ſtygio facies pallore grauatur. Impexis onerata comis. Si nymbus & atræ Sydera ſubducunt nubes, tūc Theſſala nudis Egreditur buſtis, nocturnaq; fulgura captat. Longa eſt ſeries carminum, quibus ſceleratam hanc magā depingit. Si quis appetit videre graphicam veneficæ artis narrationem videat eundem Lucanum. Nemo latinorum poetarū melius rem aperuit. Ouidius in Epiſt. Sapphus. Illuc mentis inops vt quam furialis Erictho Impulit.

6 ℭDipſas nomen eſt vetule veneficæ apud eūdem Ouidium libro primo Elegiarum ſcribentem.

Eſt quædam, quicunq; volet cognoſcere lenam
  Audita eſt quædam nomine Dipſas anus.
Ex re nomen habet, nigri non illa parentem
  Mennonis in roſæis ſobria vidit equis.
Illa magas artes æ æaq; carmina nouit,
  Inq; caput liquidas arte recuruat aquas.
Scit bene quid gramen quid toto concita Rhombo
  Licia, quid valeat virus amantis equæ.
Quum voluit, toto glomerantur nubila cœlo,
  Quum voluit, puro fulget in orbe dies.
Sanguine (ſi qua fides) ſtillantia ſydera vidi,
  Purpureus lunæ ſanguine vultus erat.
Hanc ego nocturnas verſam volitare per vmbras
  Suſpicor. & pluma corpus anile tegi,
Euocat antiquis proauos, atauoſq; ſepulchris,
  Et ſolidam longo carmine findit humum,

7 ℭPaſetes fuit quiſpiam præſtigiatum & magiæ peritiſſimus, qui ſuis incantamentis faciebat, vt repente conuiuiis

omnibus epulis inſtructiſſimum appareret. Rurſus quum volebat omnia iubebat euaneſcere. Quum quid emebat, præcium & nummus redibat, a venditore ad emptorem Teſtis Eraſmus in explanatione illius adagij. Patetis ſemiobolus.

8 ℂExagonus legatus Oblogenum (qui populi ſunt in Cypro) quum Romam veniſſent, ibiq; de herbarum viribus multa diſſereret, volens, coniectus eſt a conſulibus in dolium plenum ſerpentibus experimenti cauſa, vbi ſerpentes ipſi non ſolum non eum mordebant, at etiam demulcebant linguis, Autor Plynius libro. 28.

9 ℂEriphia venefica fuit & faſcinatrix, quę quum aliquod animal aſpiciebat, illi accidebat mali quidpiã. Hinc adagium. Anus Eriphus, in mulierem excantatricem.

10 ℂLocuſta apud Cor. Tacitum nomen eſt mulieris veneficæ, quæ boletos venenis infecit, quibus Agrippinna Claudium maritum ſuffocauit, Capitur etiam Locuſta ꝓ quacunq; venefica. Iuuenalis Satyra prima. Inſtituitq; rudes melior locuſta propinquas.

11 ℂGuthrune fuit venefica, quę ſuis incãtamentis plęroſq; excæcauit, nulla morbi cauſa apparente. Autor ſaxo.

12 ℂOnomacritus ſortilegus fuit apud Athenienſes & Muſæis ſocius, quem Hipparchus Athenis expulit. Autor Herodotus in Polyhymnia.

13 ℂMarſi populi Italiæ a Circe orſundi herbarum vires & veneficia apprime calluerunt. Vnde Syllius libro octauo Ac Marſica pubes, Et bellare manu, & Celydris cantare ſoporem. Vipereumq; herbis hebetarę & carmine dentẽ, Aetæ prolem anguitiam mala gramina primam Mõſtrauiſſe ferunt, tactuq; domare venena, Et lunam excuſſiſſe polo ſtridoribus amnes Frenantem, ac ſyluis montem nudaſſe vocatis Gellius lib. 16. Cap. 11. Gens in Italia Marſorum, orta fertur a Circes filio Marſo. Propterea Marſis omnibus vi quadam genitali datum, vt ſerpentem virulẽtorum domitores ſint, & incantationibus herbarũ ſuccis faceant medelarum miracula.

14 ¶Pſyllis populi fuerunt in Africa Naſamonibus cōter/
mini,quorum terra quum auſtri flatu exaruiſſet,collecto
exercitu ſumptiſq; armis in auſtrum ipſum,perinde ac ho
ſtem profecti ſunt.Contra vero ventus magno ſpiritu de
currens,eos oēs arenarū cumulis adobruit.Quod priuſq̃
accidiſſet, ferunt eos eadem vi & potentia in veneficijs
præditos fuiſſe,qua & Marſo.De Pſyllis Plynius libro ſe
ptimo ſic ait.Horum corpori ingenitum fuit virus exitia
le ſerpentibus,ex cuius odore ſopirent eas.

15 ¶Crates Pergamenus apud Plynium teſtis eſt Obloge/
nes populos eſſe in helleſponto,ſerpentum ictus cōtactu
leuare ſolitos,& manu īpoſita venena extrahere corpo/
ribus. Populi ſunt in Triballis & Illyrijs,qui viſu effaſci/
nant & interimunt,quos diutius intuētur iratis præcipue
oculis.Huius generis & potētiæ ſunt fœminæ in Scythia
quæ vocantur Vitiæ.

16 ¶Canidia Neapolitana fuit vnguētaria,faſcinatrix & ve
nefica.Horatius in Epodo.An malas Canidia tractauit da
pes.Idē. Canida breuibus implicata viperis,Crines & in
comptum caput,Iubet ſepulchris caprificos erutas,Iubet
cupreſſos funebres,Et vncta turpis oua ranæ ſāguine Plu
mamq; nocturnæ ſtrigis,Herbaſq; quas Colchos atq; Ibe
ria Mittit venenorū ferax.Et oſſa ab ore rapta ieiunæ ca
nis,Flammis aduri Colchicis.

17 ¶Apud eundē Sagana,veia,& folia,nomina ſunt venefi
carū,quæ Varū puerum prætextatum ſuis veneficijs incā/
tarūt.De Sagana,ſic inquit At expedita Sagana per totā
domum ſpargēs auernales aquas,horret capillis.De Veia
Abacta nulla Veia cōſcientia, Ligonibus duris humū Ex/
hauriebat,ingemēs laborib⁹.De folia Nō defuiſſe maſcu
le libidinis.Ariminēſē Foliā,Et ocioſa credidit Neapolis.

18 ¶De Mœri venefico Virgi.in Buccolicis ſic ait.Has her/
bas , atq; hæc ponto mihi lecta venena Ipſa dedit Mœris
naſcuntur plurima Ponto.His ego ſæpe lupum fieri & ſe
cōdere ſyluis Mœrim,ſępe imis animas excire ſepulchris
Atq; ſatas alio vidi traducere meſſes.

19 ¶ Thracia fuit nympha ſaga & faſcinatrix. quę ꝓpter pe-
ritiam herbarum & veneficiorũ habita eſt loco numinis
apud Thraces, quorum etiam regioni dedit nomen.

20 ¶ Neuri populi fuerũt in Scythia incãtatores maximi, vt
qui ex hominibus in lupos ſe verterẽt. Autor Herodotꝰ.

21 ¶ Choatræ populi (quos Plynius circa Mœrotim locat)
fuerunt etiam incantatores maximi. Vnde Valerius Flac-
cus libro ſexto Argõ. Centoras, & diros magico terrore
Choatras. Apud eudem Choaſtes nomẽ eſt venefici, vbi
ait Maximus hos inter Stygia venit arte Choaſtes.

22 ¶ Harcalo veneficus fuit, qui inocuos leones impune at-
trectabat manibus. Syllius libro primo Harcalo non pauí
dus fœtas mulcere leenas. Apud eundem. Atyr nomẽ eſt
incãtatoris, qui ſerpẽtes ſolo tactu ſopibat, de quo ſic ait
Nec non ſerpentes diro exarmare veneno Doctus Atyr,
tactuq; graues ſopire Chelydros, ac dubiam admoto ſo-
bolem explorare Ceraſte.

23 ¶ Pariſatis mater Cyri famulam habuit Gygẽ nomine,
qua vtebatur ad veneficia.

¶ Porro venefici apud Perſas hac pœna legibus punie-
bantur. Ampla erat petra, in qua capita eorum impoſita
alia petra feriebãt, quod ad faciem & caput infregiſſent.
Quo mortis genere Gyge interijt. Autor Plutarchus in
Artaxerxe. Veneficarum autem vis eſt, vt ſuis cãtibus ho-
mines in porcos commutent, fruges excantent, ſcabiem
& velut peſtem quandã armentis eorum (quos oderunt)
immittant, herbas cogant areſcere, mẽtes illaqueent, ocu-
los faſcinent, membra illigẽt, manus & pedes ſic perſtrin-
gant, vt ſuum ſatis officium nequeant facere dureſcere fa-
ciãt limum cæram liqueſcere, quoſdam tabeſcere ſenſim
emorientes, vmbras ſepulchris eruere, accerſere cacodæ-
mones, deducere lunam cœlo, & alia relatu mirã, & cre-
ditu difficillima facere. Cuiuſmodi ſunt ea quę Tibullus
memorat libro dicens.

Hanc ego de cœlo ducentem ſydera vidi,
Fluminis hæc rapidi carmine vertit iter.....

Hæc cantu finditq́ſolum, maneſq́ ſepulchris
Elicit, & tepido deuorat oſſa rogo.
Iam ciet infernas magico ſtridore cateruas,
Et iubet aſperſas lacte referre pedem.
Quum libet, hæc triſti depellit nubila cœlo,
Quum libet, æſtiuo prouocat orbe niues,
Sola tenere malas Medeæ dicitur herbas.
Solas ferro hecates perdomuiſſe canes, Idem.
Cantus vicinis fruges traducit ab agris.
Cantus & iratæ detinet anguis iter.
Cantus & e cœlo deducere nubila tentat.
Et faceret, ſi non ara repulſa ſonent.

¶ Magi & alij Venefici.

1	Cetieus		Empedocles		Amphion
2	Dardanus		Democritus	6	Simon Sama-
3	Zoroaſtes		Apllonices		ræus
	Hermippus		Captidenes	7	Gobrias
	Agonax		Hoſtanes		Craca
4	Apuſcorus.		Druydæ		Thor
	Zaratus		Britanni		Othinus
	Marmaridius	5	Tyridates	8	Cynops
	Zarmocenidas		Nero	9	Arnuphis
	Hippocus		Apollonius	10	Salomon
	Hoſthanes		Apuleius		Eleazarus
	Pythagoras		Cobares		

1 CEtie9 magus fuit, cui9 augurio Bocrebiſta rex Getarum Romanos vicit.

2 ¶ Dardanus fuit ſceleratiſſim9 quiſpiã magus, a cuius nomine artes magicæ vocant̃ Dardaniæ. Columella. At ſi nulla valet medicina repellere morbũ, Dardaniæ veniũt artes Hinc etiã Dardanarij dicuntur propolæ, qui omnia præmunt, vt carius poſtea vendant. Latine reuenditores. Hic Dardanus libros de magia ſcripſit, quos in ſepulchro fertur conſtituiſſe. Eos Democritus editis cõmẽtarijs illuſtrauit, diſciplinãq́ ex illis reconditam accepit.

3 ¶ Conuenit inter autores Magicã artem in Perſide a Zo

roaſtre inuentam,qui etiam cẽtum milia verſuum de ea ſcripſit,quæ Hermippus commentariis explanauit.Præceptorem in ea vanitate habuit Zoroaſtres Agonacem,qui aliquot annorum milibus floruit ante bellum Troianum autore Plynio.Nam ſi vera eſt Coſmographorum ſupputatio,Troia capta eſt,annis.4010.poſt mũdi creationem.

4 ¶ Plynius inter primi ſeculi magos recenſet Apuſcorũ & Zaratum Mœdos, Babylonium Marmaridiũ Hippocum Arabem,& Aſſyrium Zarmocenidam,quoꝝ tamen nulla extant monumenta. De Magia etiam cõmentatus eſt Hoſthanes Xerxem regem Perſarũ bellum inferẽtem Græciæ comitatus. Cuius artis ſemina adeo diffudit, vt quacũq; commearet,inficeret & ĩterficeret plurimos. Pythagoras Empedocles & Democritus ad eam perdiſcẽdã exilium patriæ ſibi ꝓpoſuerunt,quam reuerſi prędicauere,& velut myſteriũ aliquod in arcanis habuere.De ea ẽt ſcripſerũt Appollonices & Captidenes,quorũ opera Democritus ſuis commẽtariis locupletauit circa bellum Peloponeſiacum.Plynius ait aliam fuiſſe Magicę artis factionem quam exercuerit Moſes, ſed multis annis poſt Zoroaſtem.Fuit & Hoſtanes ſecundus Alexandri magni comitatu exornatus qui huic arti autoritatem & incrementum addidit poſſeſſione.Eam etiam apud Gallos exercuerunt Druydæ eorundem philoſophi.

5 ¶ Plinij temporibus Britanni tantis ceremonijs eam celebrabãt,vt dediſſe Perſis videri poſſent,quibus tamen eiꝰ artis commentum refertur acceptum.Nunc apud chriſtianos iam deſinit,ea vanitas.

6 ¶ Tyridatem regem Armeniæ magum fuiſſe indicãt verba Plynij,qui ait Neronem ab eo cœnis magicis initiatũ adeo vt maior citharæ aut cãtus libido non ei fuerit,quã eius artis Ferunt & Apollonium Tyanæum arte magica inſignem fuiſſe,teſte Lactantio,adeo vt cum Domitianꝰ eum puniri vellet,repẽte in iudicio non cõparuerit. Medaurenſis quoq; Apuleius non aliam ob cauſam fingitur commutatus in aſinum,quã ob earum vanitatum peritiã

Cobares natione Mœdus magicæ artis profeſſione celeber habitus eſt, quo tempore Alexáder bellum mouebat in Bactrianos. Autor Curtius Aegyptii crediderunt Amphiona Thebanum magicæ artis peritum fuiſſe, ac ppterea factam eſſe fabulam de arboribus, auritiſq; ſcopulis eius cantui obtemperantibus.
7 ℂSimon Samaræus magicis artibus & ope dæmonũ ſuffultus, egregie adeo Romanos luſit, & faſcinauit, vt pleriſq; fecerit ſe numen metueritq; inter duos pontes ſimulachrum, hoc titulo Simoni deo ſancto.
ℂGobrias fuit magus, a quo Socrates multa didicit de pœnis animarum & beatitudine. Idē dicebat mortalium animas in occultiorē locum ſub terrã demigrare, in quo Iunonis eſſet regi. Craca mulier, Thor & Othinus nomina ſunt magorũ apud Saxonē. Quorum illa (vt ait) appoſitas dapes in aliarũ rerũ formã cõmutabat hi ludificatis idiotarum mentibus, diuinitatis faſtigium ſibi arrogabát.
8 ℂCinops magus fuit, qui Ioãni reſiſtens, fingebat ſe ſuſcitare mortuos, & dæmonibus colloqui in Pathmo inſula, quæ eſt vna ex Sporadibus Mirandula in hymnis. Et Cynopem magiæ confiſum diſpulit altæ Mentis Ioannes.
9 ℂArnuphis ægypti⁹ philoſophus, arte magica & dæmonum præſtigiis in aera ſe ſublimabat. Idem tempore M. Antonij principis, quum Romanorum exercitus aquarũ ſitiret penuria, imbrem cum fulgure & tonitru æſtiuo tēpore fertur ſuſcitaſſe.
10 ℂIoſephus lib. 8. antiquitatũ ſcribit Salamoni adeo conceſſum fuiſſe, vt artem contra dæmones ediſceret ad hominũ ſalutē curationes itē inſtitueret, quibus ægritudies poſſent mitigari. Quam edoctus artē Eleazarus, ſpectáte Veſpaſiano, eos curabat, qui a Dæmonib⁹ vexabant Porro vim artis magicæ Ouidius exprimit his verbis. Carmine læſa Ceres ſterilem vaneſcit in herbam, Deficiunt læſi carmine fontis aquæ. Ilicibus glandes, cantataq; vitibus vua Decidit. & nullo poma mouente fluunt. Quanto autem in precio fuerit primis ſæculis, vide apud Plynium li.

bro.30.Nat.Hiſt.Cap.primo.

ℭAſtrologi.

	Anaximāder	12	Palamedes	19	Beroſus
1	Apollonius		Protagoras	20	Soſigenes
	Eudoxus	13	Ptolomæus	21	Melon
2	Iul.Higinus	14	Sulpitius Gal/	22	Metheon
3	Comon		lus		Tarnutius
4	Archytas	15	Thales	23	Zoroaſtes
5	Babylonii		Theon	24	Polyenus
6	Hipparchus	16	Atlas	25	Neceपſus
7	Manilius	17	Cleoſtratus	26	Aratus
8	Manethus		Pythagoras	27	Sulla
9	Meſon	18	Endymion	28	Pontanus
10	Nigidius		Anaxagoras	29	Biliottus
11	Oenopides		Pherecydes		

ANaximander Mileſius Thaletis diſcipulus ſphærā
ꝯſtruxit,horologiū & gnomonē inuenit. Cōuer
1 ſiones ſolis notauit & eqnoctia. Apollonius Tya
næus ſcripſit libros de aſtrologica diuinatione quatuor.
2 ℭEudoxus Gnydi⁹nobilis fuit aſtrologus Platonis ęqua
lis.Scripſit poeticæ de aſtrologia.Curuas lineas prim⁹ re/
perit.Habuit etiam cum aſtrologia , Geometriam quoq;
& medicinam.
3 ℭIulius Hyginus familiaris Quintiliani ſcripſit de mun/
di & ſphæræ narratione Preterea de ſignis cœleſtibus li/
bros quatuor Item cōmētarios in Virgiliū,qui nō extāt,
& librum nomine Gromaticon , de modo obſidēdarum
vrbium & caſtrorū.Conon Mathematicus ægyptius na/
tione libros de aſtrologia ſeptem reliquit.De hoc Virgi.
in Bucco.In medio duo ſigna Conon,& quis fuit alter,
Deſcripſit radio totū qui gentibus orbem.Hic quū vellet
inire gratiam Ptolomæi regis,dixit crinem reginæ Bere/
nices in cœlo collocatum.
4 ℭArchitas Tarētinus Mechanica primus expoſuit & in
Geometria cubum inuenit.Ab eo deſcendit horus etiam
in aſtrologia clarus.De vtroq; & Conone Propertius lib.

quarto. Me creat Archytæ ſoboles Babyloniꝰ horus, Horus & a proauo ducta Conone domus.

5 ¶Babylonii primi omnium aſtrologiã dicuntur inueniſſe, omnemq; curam in cõtẽplatione ſyderũ collocaſſe, Lucretius libro quinto. vt Babylonica Caldeum doctrina refutans Aſtrologorũ artem. Ab his Græci pollum gnomonem & duodecim horas diei didicerunt.

6 ¶Nipparchus Nicæus ſcripſit de ſtellis fixis de lunæ motu contra Platonem. Inſtrumenta Mathematicis inuenit. De hoc Plynius lib. 2. Cap. 12. &. 26. loquitur.

7 ¶C. Manilius Antiochenus primus poetarum latinorũ aſtrologiam verſibus aggreſſus eſt quod opus nũcupauit Auguſto, Hipparchum, Eudoxum & Aratum ſecutus.

8 ¶Manethus ęgyptius ſcripſit Philologiam & aſtrorum effectus verſibus.

9 ¶Meſon aſtrologus Athenienſibus in expeditionẽ Siciliæ nauigaturis tempeſtatem prædixit futuram. Atq; etiã inſanum ſe finxit. ne cum eis traheretur inuitus.

10 ¶P. Nigidius figulus ſecta fuit Pithagoræus aſtrologiæ & medicine peritiſſimus De quo Luca. li. 1. At figulus cui cura deos ſecretaq; mundi Noſſe fuit, quem non ſtellarũ Aegyptia Memphis Aequaret viſu numeriſq; mouentibus aſtra.

11 ¶Oenopides Chius Aſtrologus. dedicauit in Olympia æreum libellum, in quo magnum annum prædicabat.

12 ¶Palamedes Naupli & Climenes filius, quũ eſſet aſtrologiæ peritus, annum menſeſq; ad curſum ſolis apud Grçcos accommodauit Primuſq; viſam multorũ metu in caſtris eclypſim, dixit rem eſſe naturalem & minime timendam. Protagoras Diogene teſte. fuit aſtrologus, in quem Euphorion ſcripſit Epicedium.

13 ¶Ptolemeus ægyptius (qui floruit Antonini tẽporibus) in aſtrologiæ ſcientia antiquos omnes æquauit. Primus apud Græcos cœli rationem omnem explicuit, inuẽtaq; ab Hipparcho inſtrumẽta, clarius illuſtrauit. Edidit compoſitionem illam, quã Almageſtum vocãt. Scripſit & de his, quæ

his,quæ ad practicam aſtrorum prognoſticam ſpectāt & alia permulta.

14 ¶Sulpicius Gallus in exercitu Pauli æmylij contra Perſeum,depræhenſam noctu Eclypſim Lunæ mirantib⁹ militibus enarrauit.

15 ¶Thales mileſius aſtrologiæ ſecreta penetrauit omniū primus.Primus Solis Eclypſim prædixit,& de vrſa minore diſſeruit.Theon philoſophus Alexandrinus ſcripſit de aſtrologia & Commentarios in Ptolemæum. Item paruum Aſtrolabium.

16 ¶Ideo poete fingunt Atlantē cœlum humeris ſuſtinuiſſe,quod ſyderali ſcientia clariſſimus extiterit. Sunt enim qui ſphæræ inuentum eidem referant acceptum.

17 ¶Cœli ſigna primus dicit aperuiſſe Cleoſtrat⁹ Aut.Ply. ¶Sydus veneris quod naſcentem ſolem præuenit,& in ortu Lucifer,in occaſu refulgens nuncupatur veſper,primus Pythagoras enarrauit,eiuſq; docuit naturam.

18 ¶Lunæ rationem & naturam primus deprehendit Endymion.Hinc poete fabulati ſunt eum a Luna fuiſſe adamatum.Anaxagoras ſcientia cœleſtium literarum p̄dixit q̄bus diebus ſaxum caſurū eſſet e ſole,Anno ſecūdo Olympiadis.78.Quod & factū eſt ad Egos flumē Thracię. Eius quoq; artis peritia pherecides ſyrius hauſta e puteo aqua futurum ibidem terre motum prædixit.

19 ¶Beroſo ob ſyderalium rerum peritiam,diuinaſq; prædictiones ſtatuam in aurata lingua poſuerunt Athenienſes in publico gymnaſio.

20 ¶Soſigenes fuit aſtrologus,quem Cæſar dictator annos vicio pontificum per intercallandi licentiam turbatos ad ſolis curſum redigēs adiutorem ſibi adhibuit.Autor Plynius lib.18.Cap.25.

21 ¶Melon nomen aſtrologi apud Plutarchum in Nicia q quum eſſet militiæ.videretq; peſſime ſuæ parti futurum, inſaniam mentitus eſt.atq; etiam domum incēdio dedit, vt miſſionem & militiæ vacationem impetraret.

22 ¶Apud eundem in Alcibiade Metheon ponitur aſtrolo

gus,qui Athenienſibus in Syracuſanos expeditionẽ agi/
tantibus,quum ex aſtrologiæ diſciplina præuideret futu/
ram belli calamitatem,combuſta domo,ſuaq; fortuna pa
lā in concione deplorata ſic populū cōmouit,vt p̄ter con
ſuetudinē filiū ſuū receperit ab omni militia exēptū.Tar/
nutius vir fuit tū philoſophię tū mathematice īprimis ſtu
dioſus,ꝗ quū in aſtrologia putaret excellere huic īpoſuit
Varro,vt Romuli ꝯceptionē in diē & horā deduceret,in/
ſpectiſq; eius vitę inſtitutis ac rebus geſtis ex illis cōſequē
tiam colligeret,veluti geometricarum propoſitionū re/
ſolutiones præcipiunt Autor Plutarchus in Romulo.

23 ℭSuidas apud Budæū ponit Zoroaſtrē in numero aſtro/
nomorum,aitq; floruiſſe Nini regis Aſſyriæ tempore.

24 ℭCicero lib.4.Quæſtionum Acad.ait Polyenū quendā
magnum fuiſſe Mathematicū,qui Epicuro poſtea adhæ/
ſerit,totamq; Geometriam falſam crediderit.

25 ℭNecepſus rex fuit Aegyptiorum in aſtrorū cognitione
peritiſſimus de quo Auſoni⁹ ſcribit.Quiq; magos docuit
Myſteria vana Necepſi Iulius firmicus. Necepſus inquit,
imperator iuſtiſſimus ægypti,& aſtrologus valde bonus,
per ipſos decanos omnia vicia,valetudineſq; collegit.

26 ℭAratus poeta floruit antigono regnante,ſcripſitq; Phe
nomenona latio iure a Cicerōe & Ceſare Germanico do
nata,Item multa alia opera,vt docebimus in poetis.

27 ℭSulla fuit Mathematicus,qui caligule conſulēti de ge/
nitura ſua,certiſſimā necem appropinquare affirmauit.

28 ℭNoſtro ſæculo magna literariæ Reip.vtilitate emerſit
Iouianus Pontanus poeta(parcant mihi,qui ſolā miran/
tur & ſuſpiciūt antiquitatem)cum hominibus ſuperioris
ſæculi citra ſcrupulum conferendus,qui de ſtellis li.5.Me
teororū vnum ſcripſit,erudite non minus quam docte q̄/
uis tamen argumentū ipſum ęgre & labore maximo cul/
tum ſermonis & verborum phaleras admittat.

29 ℭMarullus ait Biliottum fuiſſe aſtrologum,extinctū bo
letis.Hæc eius verba.Dum cauet aſtrologus perituris ſy/
dera amicis,Dum ſibi boletos non cauet,ipſe perit.

Geometræ.

1	Archimedes		Marinus	7	Steſicorus
	Archytas	5	Pappus		Mamertinus
	Dicearchus		Pauſanias		Timoſthenes
2	Dionyſius		Polemon		Dionyſiodorus
3	Eudoxus	6	Ptolemæus		Alij
4	Eupompus		Scylax		

1 ARchimedes Syracuſanus Geometriā adeo exer/cuit, vt ductus aliquādo ad balnea, dū vngendus in labro thermulario cōſtitueretur, per corporis vnguēta figuras & liniamenta digito inſcriberet. Archy/tas Tarētinus, etiam Geometriæ operam dedit, in qua di ſcipulum habuit Platonem Prim⁹ Mechanica expoſuit, cubumq; reperit teſte Diogene. Dicearchus ſiculus ariſto clis auditor geometra fuit ætate ſua clariſſimus, q ſcripſit de Rep. Lacedæmoniorum. H c reguin cura mōtes per/menſus eſt, ex quibus altiſſimū prodidit Pelion. 12 ſo. paſ ſuum ratione perpēdiculi nullam eſſe eam portionē vni/uerſæ rotunditatis colligens. Teſtis Plynius.

2 ℭDionyſius afer ex Bizāte ciuitate. ſcripſit geographiā verſibus hexametris, quos Priſcianus latinos fecit.

3 ℭEudoxus Gnydius primus geometriæ rationes difficileſq; demōſtrationes per ſenſum & inſtrumentorum exēpla edidit vna cum Archyta præceptore. Quapropter ambo conuicia a Platone paſſi ſunt, quod geometriæ digni/tatem ſuſtuliſſent à cogitatione & rebus incorporeis, ad ea quæ ſenſibus perciperentur declinantes.

4 ℭEupompus Macedo Zeupis coetane⁹ Arithmeticæ & geometriæ fuit peritiſſimus, ſine quibus negabat artē poſ ſe perfici. Marinus Tyri⁹ geographia ſcripſit, ex qua Pto/lemeus ſuam detorſit.

5 ℭPappus phs Alex. ſcripſit de ſitu orbis de fluuiis Afri/cæ & commentarios in Ptolemeum. Pauſanias Cæſarienſis ſcripſit vniuerſæ Græciæ geographiā cum eius hiſto/riis. Polemon helladicus ſcripſit de origine ciuitatum, & Lacedæmoniæ Geographiam, & de curſu Solis lib. 3.

6 ¶Ptolemæus Aegyptius pręter libros de ſyderali ſciẽtia editos, ſcripſit etiã de geographia. Scylax Cariãdeus (Cariãda ciuitas eſt Cariæ) ſcripſit circuitum mẽſuramq; maris extra columnas Herculis.

7 ¶Steſichorus poeta fratrem habuit Mamertinũ geometram. Timoſtenes prefectus claſſis Ptolemæi Philadelphi geographus fuit nobilis. Scripſit de portubus libros decẽ. Dionyſiodorus fuit quiſpiam geometrica ſciẽtia nobilis. in cuius mortui ſepulchro affines reperiſſe dicunt epiſtolam eius nomine ad ſuperos ſcriptã perueniſſe eum a ſepulchro ad infimam terram, eſſe quæ eo ſtadiorũ. 42. milia. Autor Plynius in fine ſecundi. Leguntur etiam aliorũ nomina, qui in hac arte præſtiterunt, vt Euclides, Hippias Elæus. Theodorus Cyrenæus, Leodamas Thaſius, Eratoſthenes, Plato, Proclus, Theon, Nicephorus, Iſacius, Cenſorinus, Boetius. Geometriã autem inuenerunt Aegyptij in Nili auctu ac dimenſione. Sita eſt in phantaſia, non opinabili, ſed certa ex apparentibus ſpeciebus notitia.

¶Citharœdi, Tibicines, Cantores & Muſici.

1	Iopas	14	Anaxenor	24	Olympius
	Creteus		Antigenides		Philiſtus
2	Iapys	15	Ariſtonus	25	Phytnis
3	Philamon	16	Hippachion		Scylax
4	Dorceus		Rufinus		Simon
5	Linus	17	Cheris	26	Tellen
6	Arion	18	Clinias		Timotheus
7	Orpheus.	19	Corœbus	27	Xenophilus
8	Thamyras		Eunomius	28	Moſcus
9	Amphion		Ariſton	29	Ariſtoxenus
10	Hermogenes	20	Hippomachus		Demodochus
11	Echion	21	Laſus	30	Hiſmenias
	Glaphyrus		Marſyas		Dioniſiodorus
	Choraules	22	Mymnernus		Nichomachus
12	Hydimeles	23	Nicoſtratus	31	Aſpendius
13	Amœbeas		Laudocus		Conna

32 Babys
33 Ialemus
Pronomus
Menedemus
34 Lamia
35 Epicles
Pylades
36 Philomelus
37 Diodorus
Tarpeius
38 Canus
Conus
39 Eucerus
Batalus
40 Agathon
41 Carneus
42 Stratonicus
Propis
Bos
43 Chryſogonus
44 Terpander
45 Terpnus
46 Octauius hetẽnus
47 Achilles
Chiron
48 Alexander
49 Apollo
Mercurius
50 Pan

1 IOpas nomẽ eſt citharœdi apud Virgilium lib. primo Aene. ſcribentem. Citara crinitus Iopas Perſonat aurata, docuit quæ maximus Atlas. Idem libro nono facit Cretea quendam Philomuſum & Lyricum, vbi ait, Et Clycium Aeoliden & amicum Cretea muſis Cretea muſarum comitem, cui carmina ſemper, Et citharę cordi, numeroſq; intendere neruis, Semper equos, atq; arma virũ, pugnaſq; canebat.

2 ¶Apud eundẽ Iapys nomẽ eſt auguris & Citharœdi li. 12. vbi ait. Iãq; aderat Phœbo ante alios dilect⁹ Iapis Iaſides, acri quõdã cui capt⁹ amore ipſe ſuas artes, ſua mũera lætus Apollo Auguriũ citharãq; dabat, celereſq; ſagittas.

3 ¶Philamon fuit Apollinis filius, clarus cithara. Oui. lib. 11. Naſcitur e Phœbo (nãq; eſt enixa gemellos) Carmine vocali clarus citharaq; Philamon.

4 Dorceus cantu citharæ apud Thraces ſecundam poſt Orpheum meruit palmã. Val. Flac. lib. 3. Argon protinus inſignem cithara, cantuq; fluenti Dorcea, qui dulci feſtis aſſiſtere menſis. Pectine Biſtoniæ magnũ poſt auſus alumnũ.

5 ¶Linus Apollinis & Vraniæ filius Lyricæ muſæ fuit peritiſſim⁹, in qua magni nominis diſcipulos habuit, Orphea Tamiram & Herculem De hoc Propertius lib. 2. Tũc ego ſim Inachio notior arte Lino. Hũc ab Hercule plectro & cithara occiſum ferunt, dum eum ruſtitius canentem acerbe nimis corripuiſſet.

6 ¶Arion Methymnæus citharœdus & poeta Lyricus dũ

Leſbon patriam peteret, videretq; inſidias & cõiurationẽ parari ſibi a ſocijs (quibuſcũ nauigabat) ꝑpter opes, quas ferebat ſecum, rapta cithara non nihil prius modulans in mare ſe cõiecit. Cuius cantu illectus Delphin dorſo excepturn portauit ad litus, & exemit a periculo, In cuius rei monumentũ erecta eſt illi ſtatuta cum Græco epigrãmate, quod Volaterranus latinũ fecit hoc modo. Cernis amatorem. qui vexit Ariona delphin, A Siculo ſubiẽs pondera grata mari. Politianus in Nutricia. Iam Methimnæum vatem Delphine reuectum. Idẽ in Ruſt. Quos glomerãt imbres, aut preſſus Arione Delphin, Aut pleas. Ouid. lib. 2. Faſtorum, de eo abunde meminit his verbis.

Quod mare non nouit, quæ neſcit Ariona tellus?
Carmine currentes ille tenebat aquas.
Sæpe ſequens agnam lupus eſt a voce retentus,
Sæpe auidum fugiens reſtitit agna lupum.
Sæpe canes. leporeſq; vna iacuere ſub vmbra,
Et ſtetit in ſaxo proxima cerua Leæ.
Et ſine lite loquax cum Paladis a lite cornix
Sedit, & accipitri iuncta columba fuit.
Cynthia ſæpe tuis fertur vocalis Arion
Tanquam fraternis obſtupuiſſe modis.
Nomen Arionium ſiculas impleuerat vrbes,
Atq; ita quæſitas forte ferebat opes.
Forſitan infelix ventos vndaſq; timebas,
At tibi naue tua tutius equor erat.
Namq; gubernator diſtricto conſtitit enſe,
Cæteraq; armata conſcia turba manu.
Quid tibi cum gladio? dubiam rege nauita puppim,
Non ſunt hæc digitis arma tenenda tuis.
Ille metu pauidus mortem non deprecor inquit,
Sed liceat ſumpta pauca referre Lyra. Subiungit itẽ:
Protinus in medias ornatus deſilit vndas,
Spargitur impulſa cærula puppis aqua.
Inde (fide maius) tergo Delphina recuruo
Se memorant oneri ſuppoſuiſſe nouo.

Ille ſedet citharamq; tenet, preciumq; vehendi
Cantat. & ęquoreas carmine mulcet aquas. De hoc etiã loquunt Gellius li. 6. Capi. 19. & Herodot⁹ in Clio. Ab arione Lyra vocat Arionia. Idẽ Oui. li. 3. de arte. Quãuis mut⁹ erat voci fauiſſe putat piſcis Arioniæ fabula nota Lyrę.

7 ❡ Orpheum Apollinis & Calliopes filium poete faciunt principẽ Muſæ Lyricæ, adeo vt fabulentur delinitas eius cãtu arbores ſuis ſe locis exeruiſſe ſenſificatas cautes egiſſe choros, fluuios curſum cohibuiſſe, exarmatas feras poſuiſſe feritatem, & alia id genus incredẽda. Quod ideo fictum eſt, quoniam agreſtes & beluino prope ritu degentes homines ad meliorem vitę cultũ redegiſſet, Vnde Horatius in arte. Syluestres homines ſacer interpreſq; deorũ Cædibus & fœdo victu deterruit Orpheus, Dict⁹ ob hoc lenire tygres, rabidoſq; leones. Fingitur etiam ab inferis cantu ſuo exoraſſe Eurydicen vxorem, ea lege vt ſequentẽ a tergo non proſpiceret, priuſquam ad ſuperas auras ambo rediiſſent. Cui legi quũ amor nimius ſtare nõ permiſiſſet vatem, Eurydicen demum euanuiſſe ferunt. Virg. libro. 6. Aen. Si potuit manes accerſere cõiugis Orpheus Threicia fretus cithara, fidibuſq; canoris. De eodẽ Ouid. lib. 3. de arte. Tu licet & Thamyram ſuperes, atq; orphea cantu, Non erit ignotæ gratia magna Lyræ, Idem libro vndecimo de eodẽ mortuo. Te mœſtę volucres Orpheu, te turba ferarum, Te rigidi ſilices, tua carmina ſæpe ſecutæ Fleuerunt ſyluæ, poſitis & frondibus arbos Tonſa comas luxit, Lachrymis quoq; flumia dicũt Increuiſſe ſuis, obſcuraq; carbaſa puellæ Nayades & Dryades paſſoſq; habuere capillos. Propertius lib. 3. Orpheu te tenuiſſe feras, & flumina dicunt Flumina Threicia detinuiſſe lyra. De eodem Claudianus in præfactione lib. 2. de Raptu.

Et reſides leni modulatus pectine neruos,
Pollice feſtiuo nobile ducit ebur.
Vix auditus erat, venti ſternuntur & vndæ,
Pigrior aſtrictis torpuit Hebrus aquis.
Porrexit Rhodope ſitientes carmina montes,

Excuſſit gelidas pronior Oſſa niues,
Ardua nudato deſcendit populus Hæmo,
Et comitem quercum pinus amica trahit.
Cirrhæaſq; dei quamuis deſpexerit artes,
Orphæis laurus vocibus apta venit.
Securum blandi leporem fouere Moloſſi,
Vicinumq; lupo præbuit agna latus.
Concordes varia ludunt cum tygride Damæ,
Maſſyllam ſerui non timuere iubam Ab Orpheo lyra vocatur Hæmonia.Threicia, Orphæa Biſtonia,& Biſtonis, quod Thrax fuerit natione.Ouidius libro.4.Triſt.Hæmonia curus attenuaſſe Lyra.Idem in Epiſt. Threiciā digitis increpuiſſe Lyram.Mātuanus in Parth.Mariana,Orpheamq; Lyram & flammis lucētibus aram.Claudianus.Syluaq; Biſtoniam ſæpe ſecuta Lyram.Pontanus libro ſecundo.Amorum.Vos mihi perſephonem cantu placate,moueri Namq; poteſt,mouit Biſtonis ante Lyra.

8 ¶Thamyras citharœdus fuit Tracius Lini diſcipulus quē poete a Muſis fabulantur excęcatum,quod eas ad certamen cantus irritaſſet.Politianus in Nutricia.Iam Thamyram cantu doctas ante ire ſorores Fretū mox cithrarę dānatū & luminis orbū.Idē in Epigrā.Cederet huic Thamyras docti certamine cāt⁹,Cederet aurata Calliopæa Lyra.

9 ¶Amphionem poete fabulātur Lyræ adeo peritum fuiſſe,vt ſequentibus cantum ſcopulis Thebarum muros cōdiderit.Horatius in arte.Dictus & Amphion Thebanę cōditor vrbis Saxa mouere ſono teſtudinis,& prece blanda Ducere quo vellet.Propertius li.3.Saxa Cytheronis Thebas agitata per artem ſpōte ſua in muri membra coiſſe ferunt.Martianus Capella.Nā Orpheus,Amphiō, Arionq; doctiſſimi,aurata omnes teſtudine conſonantes flexanimū pariter reddidere concentū.Sene.Natus Amphiō Ioue Struxit canoro ſaxa modulatu trahēs.Idę in The.Poteris has Amphionis Quaſſare moles, nulla quas ſtruxit man⁹Stridēte tardū machina ducēs on⁹.Sed cōuocat⁹vocis & citharæ ſono Perſe ipſe turres venit in ſūmas lapis.

10 ¶Hermogenes fuit citharœdus,q Iulio Cęſari ſuauitate cãtꝰ admodũ placuit. Apud Martia. nomē eſt furis mapparũ. Apud Hora. lib. 1. Ser. nomē cantoris, vbi ait. vt q̃uis tacet Hermogenes cãtor, tamē atq; Optimꝰ eſt modulator.

11 ¶Echion & Glaphyrus nomina ſunt citharœdorũ apud Iuuenalem Satyr. 6. vbi ait Accipis vxorem, de qua citharœdus Echiõ, Aut Glaphyrꝰ fiat pater. Ambroſiuſq; Choraules. Hic Choraules proprium eſt nomen viri fiſtulicinis. De Glaphyro. Martialis libro. 4. Plaudere nec cano, plaudere nec Glaphyro.

12 ¶Hydimeles nomē eſt etiã Citharœdi apud Iuuenalem Saty. 6. ſcribentē. Quo tenet Hydimeles operã dedit hũc tenet, hoc ſe Solatur, gratoq; indulget baſia plectro.

13 ¶Amœbeas citarœdus fuit caſtiſſimus, qui vxorem nunquam attigit.

14 ¶Anaxenori citharœdo M. Antonius tributa quatuor ciuitatũ legenda cõceſſit, propter eius artis peritiam. Antigenides Thebanus fuit muſicus & tibicen Philoxeni diſcipulus, qui calceamētis Mileſiis & laſciuioribus primus vſus eſt. Huius meminit Plynius Idē (vt eſt apud Ciceronem in Bruto) diſcipulo frigēti ad populum, dixit. Mihi cane, & Muſis. De eo vide non nihil apud Gellium.

15 ¶Ariſtonus citharœdus fuit qui quum ſexies Pythia viciſſet, vt Lyſandri amicitiam demereret, pollicitus eſt ſe ſeruum eius palam proclamaturum, ſi denuo vinceret.

16 ¶Hipparchion & Rufinus præcipui fuerũt apud Gręcos citharœdi, qui quum ſolēnibus ludis inter ſe certaturi eſſent, cõtigit. vt theatri tumultu & ſtrepitu commotus & attonitus Hipparchion obticuerit. Vnde natum ꝓuerbiũ. mutus Hipparchion. de his qui repente ſilent, a quibus tamen grande aliquid expectatur.

17 ¶Cheris nomen fuit citharœdi de quo nihil reperi pręter nudum nomen.

18 ¶Clinias philoſophus fuit ſecta Pythagoræus, q ſi quando ad iram cõcitaretur, motus animi ſumpta protinus cithara leuabat quod & Achillem feciſſe prædicant.

19 ¶Corœbus filius atys regis Lydorum in cithara quintã chordam inuenit.Eunomius citharœdus Locrẽſis ſtatuã meruit,quæ inſidentem citharæ cicadam habebat. Nam quum in certamine(quod cũ ariſtone regio muſico de cãtu ſuſceperat)corda vna fracta defeciſſet,cicada ſuperuolans vocem fertur ſuppleuiſſe.

20 ¶Hippomachus fuit tibicem,qui quum videret a plebe laudari diſcipulum,quem tamẽ in arte peccare cognoſcebat.baculo tactum deſiſtere iuſſit,dicens maximum erroris argumentum eſſe,quod ab ignara turba laudaretur.

21 ¶Laſus herminæus(qui floruit principante Dario) primus de muſica ſcripſit,& dithyrãborum certamẽ primus protulit.Marſyas tibicen Phryx natione tibijs a Minerua inuentis auſus eſt Apollinẽ ad certamẽ prouocare,a quo victus & excoriatus eſt.De quo Ouid.lib.6.Meta.Quem Tritoniaca Latous arundine victum Affecit pœna,quid me mihi detrahis inquit?Ah piget,ah non eſt(clamabat) tibia tanti,Clamanti cutis eſt ſummos direpta per artus.

22 ¶Mymnernus Colophonius poeta fuit Elegiographus & tibicem clariſſimus.

23 ¶Nicoſtratus & Laudocus citharœdi fuerunt qui quum in certamen veniſſent.Nicoſtratus dixit Laodocum eſſe in magna arte paruum,ſe vero in parua magnum.

24 Olympius myſius tibicem citharæ legem dedit,modoſq; pulſandi reperit & docuit.

¶Philiſtus Mileſius muſicæ primum operam dedit,euaſitq; clariſſimus tibicen.Ad oratoriam demum cõuerſus auditor fuit Iſocratis.

25 ¶Phyrnis Mitylenæꝰ diſcipulus ariſtoclidis,primũ apud Athenienſes pulſauit citharam & vicit Panathenea.

¶Scylax Cariandæus mathematicus,claruit etiam arte muſica.

¶Simon Magneſius in ſignis muſicus neglecto ſuperiorum muſicorum more Simodiam introduxit,ſicut & Lyſis Lyſiodiam.

26 ¶Tellen fuit tibicen,qui ſuauitate cantus ſequenti pueri

bio locũ fecit. Cane ea quæ ſunt Tellenis, ꝗ optima fuiſſent. Timotheus Mileſius muſicus decimã & vndecimã Lyræ chordã addidit, & antiquã muſicã in meliorẽ modũ mutauit. Eius ſono excitatũ ferũt Alexãdrũ, & ad res bellicas alacrius euibratũ. Huius Timothei meminit Cic. lib. 2. de legibus. Itẽ Fabius, Propter quod (inquit) Timotheꝰ clarus in arte tibiarũ, duplices ab iis (quos alius iſtituiſſet) ſolebat exigere mercedes, quam ſi rudes traderentur.

17 ¶ Xenophilus muſicus fuit patria Chalcidẽſis, qui anno 107. vixit citra vllum corporis incõmodum, quæ magna eſt homini felicitas. Autor Plynius.

18 ¶ Moſchus citharœdus fuit imperitus, qui citra reſpirationem diu & in longum producebat vocem, neq; tamẽ ſonabat aliquid, quod ad ſtomachum auditorum faceret. Hinc adagium natum. Moſchus canens Bœoticũ. in multiloquos & intempeſtiuos locutores Bœoticum genus erat cantionis.

¶ Ariſtocenus genere Italus. patria Tarẽtinus cognominatus eſt muſicus propter peritiã eius artis. Autor Plutarchus in Ariſtotele Demodochus fuit citharœdus, quẽ Homerus inducit canentẽ, in cõuiuio Alcinoi regis Phęacũ, vbi Alcinous ipſe Demodocũ vocat diuinum cantorem.

¶ Hiſmenias tibicẽ fuit peritiſſimus, Antigenis diſcipulus, qui teſte Boetio, multis ægritudine laborantibus oẽs animi moleſtias abſterſit. Solitus erat gemmis vti fulgentibus & præcioſis, vt ea oſtentatione artes muſicæ pluris æſtimarentur. Antiſthenes quum audiſſet Hiſmeniã optimum haberi tibicinem At inquit, eſt homo nequam Nõ enim (ſi probus foret) tibicen eſſet. Quo dicto muſicos aeguebat vt vnguentarios & miniſtros voluptatum. Idẽ feciſſe fertur Philippus, qui quum accepiſſet filium ſuauius alicubi ceciniſſe, tacite eum obiurgauit. Non te pudet inquit, quod tam bene canere ſcias? Hiſmeniæ equalis fuit Dionyſiodorus & æmulus. Ply. teſte.

¶ Nicomachus fuit ẽt muſicꝰ, quẽ idẽ Ply. ſcribit multas gẽmas habuiſſe, ſed nulla peritia electas, ſed ſorte quadã.

31 ¶ Aſpedius fuit cithariſtes,qui oĩa ſibi intus cecinifſe dr̃.
¶ Conna fuit citharœdus ſeu lyriſta,extremæ ſortis,qui deuorato patrimonio factus eſt pauperrimus & homo nĩ hili.Hinc adagium natum.Conne calculus,In hominem nullius momenti,cuiuſq; opinio nihil æſtimatur.

32 ¶ Babys frater fuit Marſiæ,quem quũ Apollo excoriato Marſya vellet quoq; perdere,ſuppliciũ deprecata eſt Mi nerua dicens,Babym abiectionem eſſe & infelicius cane re,quam vt dignus eſſet ſupplicio. Quibus verbis pacat⁹ Apollo Babym cõtempſit,ſuaq; inſcitia grauiter ſatis pu nitum credidit.Hinc adagium Peius Babys tibia canit.

33 ¶ Ialemus Calliopeſ fuit filius muſicus quidem,ſed infe lix,& in cantu multum frigidus.Hinc Ialemi cantilenam pro deſpicabili & abiecta poſuerunt. Pronomus tibicen fuit,qui barba vtebatur promiſſa.& veſtitu nimis accura to,adeo vt molliciei ſuſpectus haberetur. Plutarchus aſt Menedemum fuiſſe muſicum & diſcipulũ Ariſtotelis.

34 ¶ Lamia mulier fuit ætate Demetrŷ formoſa,quæ tibŷs optime fer ur ceciniſſe,& canẽdi ſuauitate magnã apud homines promeruiſſe gratiam.Qua arte ſic Demetrium ineſcauit,vt ille nihil haberet charius,& quod maiore be niuolentia proſequeretur.Autor Plutarchus.

35 ¶ Epicles fuit cithariſta magno quodam in precio apud Athenieñſes,quẽ Themiſtocles orauit,vt apud ſe artẽ exer ceret.Volebat enim domũ ſuam a multis frequentari.Py lades fuit citharœdus,qui quoſdã Timothei verſus audiẽ te Philopemene cãtauit ad citharã.Quorũ ſequens citat a Plutarcho hoc duce libertas Græcas ornauerat vrbes.

36 ¶ Philomelus nomẽ eſt citharœdi apud Martialem lib. 3.Plus habuit Didymus,plus philomelus habet.

37 ¶ Diodorus cithariſtes fuit tempore Veſpaſiani.cuius ar te princeps delectatus,multis eum donis cumulauit. Mar tia.Tarpeias Diodorus ad coronas Romam quũ peteret pharo relicta.Fuit & Tarpeius citharœdus Veſpaſiani tẽ pore.Autor Tranquillus.

38 ¶ Canus fuit choraules,& tibicẽ qui multas pecunias ac

repit a Galba, quum eũ in cœna delectaſſet. Martialis lib. 10. Et concupiſcat eſſe Canus aſcaules. Tranquillus. Cano autem coraulæ mire placenti denarios quinq; donaſſe, platos manu ſua peculiaribus loculis ſuis Conus fuit alter fidicẽ quo pceptore hac in re vſus eſt Socrates qui apud Platonẽ de eo ſic meminit. Vnũ tñ vereor, ne his dedecori ſim, quemadmodũ Cono Metrobij filio citharıſtæ qui me etiã in fidibus docet Pueri igiť condiſcipuli me quotidie rident & Conũ ipſum ſenum magiſtrum nuncupant.

39 ¶ Eucerus fuit tibicen, natione Alexãdrinus, & eſt apud Cor. Tacitum. Batalus fuit Ephæſius tibicẽ, qui calceamẽtis fœmineis primus omniũ in ſcœna vſus eſt, fractiſq; cãtibus tibiarum artem emolliuit. Hinc Batalos vocamus mulieroſos, & parum viros homines.

40 ¶ Agaton fuit tibicen. cantilenarum ſuauitate commendabilis, ſed mollicei nota famoſus. Ab eo Agathonia cantio dicitur oratio blanda magis quam fructuoſa.

41 ¶ Carneus fuit cithariſtes, qui Terpandrũ viciſſe legitur.

42 ¶ Stratonicus fuit citharœdus, qui habuit in ludo nouẽ muſarum imagunculas, & Apollinis vnam, Diſcipulos duos. Propterea interroganti cuidam, quot haberet diſcipulos, Cũ diis inquit, duodecim. Idem ridere ſolebat & cauillis nonnunquam afficere duos alios ſua ætate citharıſtas. Propin. Rhodium, & quendam, qui Bos vocabať, quod imperiti eſſent, & rudes in arte.

43 ¶ Chryſogonus fuit modulator, qui tanta arte remigum manus dirigebat, vt quum remorum pulſum Gryſogoni cantibus accõmodarent. delectabilem & iucundam redderent harmoniam.

44 ¶ Terpander Leſbius acerſitus a Lacedemonijs, qui ſeditionibus inter ſe tumultuabãtur, ſuauitate cantus eorum animos adeo deliniuit, vt rediren in amicitiam, & a ſeditione deſiſterent. Vnde Leſbii cãtores primas ſemper meruerunt Spartanorum iudicio.

45 ¶ Tepnus fuit citharœdus. cuius cãtu oblectatũ Neronẽ ſcribit Tranquillus his verbis. Statim vt imperiũ adeptus

eſt Terpnum citharœdum vigentē tunc præter alios ac/ cerſit,diebuſq; continuis poſt cœnā canenti in multā no/ ctem aſſidens paulatim & ipſe meditari exercitariq; cœpit nec eorum quicquā omittere,quæ generis eius artifices, vel conſeruandæ vocis cauſa,vel augendæ factitarent.

46 ℂ Macrobius ſcribit Octauium Herenum fuiſſe quēpiā prima adoleſcentia tibicinem,qui arti ſuæ diffiſus merca/ turam poſtea inſtituerit.

47 ℂ Fortiſſimus Græcorū Achilles muſicis cantibus oble/ ctabat adeo vt a Chirone Theſſalo armoniam lyricā vo/ luerit edoceri qua emergētes animi curas diſcutere & pri ſtinæ ſerenitati reſtituere ſe ſibi poſſet.Sciebat.n.nihil eſ/ ſe vtilius mortaliū vitæ,quā remediū habere ab abigēdas ægritudines mētis,medullarū & oīs leticię popularices. De Chirone & Achille,Horatius,in Epodis Nobilis vt ce cinit grandi cētaurus alumno.Vide caput de preceptori/ bus virorum illuſtriū De Chirone.Sido.Apollinaris.Hos inter Chiron ad plectra ſonantia ſaltans.Flectit inepta ſui mēbra facetus equi.Semifer audiri meruit meruitq; place re,Quamuis hinnitum dum canit,ille daret.

48 ℂ Achillem imitans Alexander Macedo citharæ dedit operam,vt haberet vnde ferias illas de monarchia & prin cipatu meditationes quandoq; reprimere , aut exercitio maiore fatigatum corpus ſubleuaret.

49 ℂ Tonius nomen fiſtulicinis pagani apud mantuanū ſcri/ bentem in Bucc.Et cum multifori Tonius cui tibia buxo. Tandē poſt epulas & pocula multicolorem Ventriculum ſumpſit,buccaſq; inflare rubentes Incipiens oculos aperit ciliiſq; leuatis Multotieſq; altis flatu a pulmonib⁹ hauſto vtrem implet,cubito vocē dat tibia preſſo.Nūc huc,nunc illuc digito ſaliēte vocauit Pinguibus a mēſis iuuenes ad compita cantu Saltidico,dulciq; diem certamine clauſit.

50 ℂ Apollinem & Mercurium muſicæ & citharæ inuento/ res faciunt poete.Vnde Ouid. Me fide conſpicuus Troiæ munitor amauit.Val.Flac.Muſarū chorus & citharæ pul/ ſator Apollo Plynius.Item Apollinē citharœdum,ſerpē/

temq; eius confici ſagittis. Statius lib. ii. Syl. Ipſi quos pe-nes eſt honor canẽdi. Vocalis cithare repertor Aicas Oui-dius lib. v. Faſt. At tu materno donaſti nomine menſem, Inuentor curuę fidibus apte fidis.

51 ¶ Pana deum fiſtulæ repertorem faciunt. Virgil. Pan pri-mus calamos cæra coniungere plures inſtituit. Eandẽ ob cauſam Sidonius. Panas vocat cicuticines, vbi ait, Alta Ci cuticines liquerunt mænala Panes. Poſtq; chelyn placuit fiſtula rauca Ioui.

¶ Sambucam inſtrumentũ muſicum reperit Ibicus Rhe ginus, De tribus citharœdis omnium præſtantiſſimis me minit Pacificus his verbis.

Orpheus Eurydicen cithara reuocauit ob Orco.
Et q; ſuis mouit ſaxa nemuſq; iugis.
Piſce fuit pellagus per longum vectus Arion,
Hac etiam Amphiõ mœnia ſtruxit ope. Porro harmo-niæ rationẽ primus extullit in lucẽ Ariſtoxenus repertis etiã inſtrumẽtis, deinde Ptolemæus, Nicephorus, & Gre goras, Cõmentatores in ea fuerunt Pappus, Theon, Aly-pius, Gaudẽtius Iſacius, Apuleius. Boetius Lyrã triũ chor darũ inuenit Mercurius ægyptius. Quintã chordam Co-rœbus Atys filius, Sextã hyagnis Phrix ſeptimam Terpã der. Lyram primus in Græciã attulit Cadmus Agenoris filius. Lyra plectro & digitis percutiebatur. Parũ antiqui-tus differebat a cithara. Hoc inſtrumẽtum factũ in formã teſtudinis. vtrãq; nunc exigit manum. Epigeneũ inſtrumẽ tum erat muſicum, ab Epigono inuentore dictum, hoc ſi ne plectro pulſabaẽ chordis. 40. Toſinõ chordis. 35. Mo-nochordũ fuit Arabum, penthecordũ Scytarũ, Pſithryos Lybicorum, Pſalterium exercebatur in hymnis, Barbitõ tetrachordum Anachreontis inuentũ in Lyricẽ. Pſalterio-canẽs vocatur Pſaltes, & Pſalmicem a Sidonio. Olim Ma gada vocabaẽ a Magado inuentore. Magades apud Ana creontẽ cithara eſt. 30. chordarum Sãbuca ſoni erat acu-tiſſimi, a Sãbuco inuẽtore nominata. Ea vtebãtur Parthi & Troglodytæ. Tripus præbebat vſum trium citharaũ,

vt tres citharœdi concordes videretur pulſare. Habebat enim triplicem harmoniam Cymbala & Crotali agitabã tur manib⁹. Fuit olim multiplex tibia, Trenetica, quã vte bantur ad luctus Thebani eam ex ceruinis oſſibus factita bant, Scythe ex oſſibus aquilarũ & vulturũ, Aegyptij ex calamis, Anthippus in tibiis reperit harmoniam Doricã & Lydiam. Nicopheles Athenam tibiam ſacrã Mineruæ. Odontimus erat quatuor foraminũ. Parœniæ erãt tibiæ quibus vtebantur in conuiuiis, vt ſpõdiace aptę erãt hym nis, Choryce dithyrambis, hipperteliæ virorum choris, Pa rathretæ threnis. Naulium erat muſicũ inſtrumẽtum, Or gano ſimile. Monaulon erat cõuiuiorum, Caulas poſuit Philemõ. Volaterranus eas putat, quas hodie Cornumu-ſas vocant. Phenix fiebat inſtar Coni galeæ Fiſtula cõpin gebatur ex cannis, lino, & cæra, Cornibus, tubis, lituis, & buccinis vtebantur in bello. Nũc etiam tympano Lacedæ monii inſtrumẽtis muſicis ſuorum animos ad bellum eui brabãt. Pandura apud Lampridium, nomen eſt inſtrumẽ-ti muſici, quod qui pulſat, vocatur Panduros, Tibicines, fi ſtulicines, cicuticines, Pſalmicines, citharœdi, cithariſtæ, Lyriſtæ, Coraulæ, Tympaniſtæ dicũtur qui muſicis inſtru mentis vtuntur. Iulius Pollux multa inſtrumẽta ad hanc artẽ facientia enumerat. Inter ea quæ pulſantur inquit, ſũt Lyra, Cithara, Barbiton, Pſalterium, Phœnix, Spadix, Ly rophœnicium. Clepſiambus Patiambus, Iambice, Scinda pſus, Epigoneũ. Hypoſpadius. Cælius ait Nulam alio no-mine pſalterium dici, Fuit & Crembalum organum. De generibus tibiarum vide Cælium lib. 5. lect. antiq. Capiti bus. 13. et. 15. et. 16.

¶ Tubicines.

Miſenus	Stentor	Aglais
Triton	Olympius	Agyrtes

Miſenum Aeolidem Vir. ait fuiſſe tubicinẽ Hecto-ris, mortuo demũ Hectore, adhæſiſſe Aeneæ co-mitem, & tandẽ a Tritone deo ſubmerſum, quod ad certamẽ tubæ deos marinos irritaret. Verba Virgi. ſunt hæc.

hæc. Atq; illi Miſenum in littore ſicco Vt venere, vident indigna morte peremptum, Miſenū Aeolidem, quo non præſtantior alter Aere ciere viros, martéq; accendere cantu. Hectoris hic magni fuerat comes, Hectora circū Et lituo pugnas inſignis obibat & haſta. Item ſubiungit. Sed tū forte caua dum perſonat æquora cōcha. Aemulus exceptum Tritō (ſi credere dignum eſt) Inter ſaxa virū ſpumoſa immerſerat vnda. Idem lib. iii. Aen. Dat ſignum ſpecula Miſenus ab alta Aere cauo. Propertius lib. 3. Qua iacet & Troiæ tubicen miſenus arena. Tritō fertur eſſe deus & tubicen marinꝰ. Autor Aetnæ. Nā veluti ſonitu diu Tritone canoro. Ouid. li. ij. Meta. Cæruleos habet vnda deos Tritona canorum. Stētor fuit tibicē in bello Troiano, cui Homerus ferream & inuictam tribuit vocem. Iuue. Satyr. xiij. Tu miſer exclamas, vt tentoria vincere poſſis. Homerus apud Eraſmū. Stētoris in ſpecie validi, cui ferrea vox qui Quinquaginta alios ęquas clamore ſonoq; Olympiꝰ Phrygius tubicen fuit etate Mydę regis. Aglais Megaclis filia tubicino vitam fouit Agyrtes nomen eſt tubicinis apud Statium in Achil. libro. iiii. ſcribentem Tecum lituo bonus adſit Agyrtes, Occultanſq; tubam tacitos apporter in vſus.

¶ Inuentores diuerſarum rerum.

Pan inuenit fiſtulā. Minerua oliuā. Virg. lib. 1. Georgi. adſis o Tegeæ faueus, oleæq; Minerua Inuentrix, Syllius lib. 3. Qua virgo (vt fama eſt) bellatrix edita lympha Inuento primā Lybien perfudit oliuo. Triptolemus, vel vt alij malūt, Oſyris aratrū, Virg. lib. 1. Geor. Vnciq; puer monſtrator aratri. Sidonius. Nō cum Triptolemo verandam Eleuſim, Qui primas populis dedere ariſtas. Ceres cultū terrę & fruges. Virg. li. 1. Geor. Prima Ceres ferro mortales vertere terrā inſtituit, quū iā glandes, atq; arbuta ſacræ Deficerent ſyluę & victū Dodona negaret. Oui. li. v. Meta. Prima Ceres vnco glebā dimouit aratro. Prima dedit fruges, alimētaq; mitia terris, Prima dedit leges. Cereris ſunt oia munꝰ. Item Et frugū genitris i

menſos ſiſte labores. Idem li. 3. Eleg. Prima Ceres docuit turgeſcere ſemen in agris. Falce colorata ſubſecuitq; comas. Prima iugis tauros ſupponere colla coegit. Et veterem curuo dēte reuellit humum. Lucretius libro quinto Namq; Ceres fertur fruges liberq; liquoris Vitigeni laticē mortalibus inſtituiſſe. Ericthonius rex Athenienſis Vulcani & Mineruæ filius currus & quadrigas. Virgilius libr. 3. Georgi. Primus Ericthonius currus, & quatuor auſus iungere equos. rapidiſq; rotis inſiſtere victor. Peletronij Theſſaliæ populi frena. Idem Virgilius Frena. Peletronij lapythæ, gyroſq; dedere Impoſiti dorſo atq; equitem docuere ſub armis Inſultare ſolo, & greſſus glomerare ſupbos. Belge Eſſeda vehicula. Virgil. libro tertio Aene. Belgica vel molli melius feret eſſeda collo Ariſteus rex Arcadiæ apum & mellis vſum. Virg. libro. 4. Geor. Tempus & Arcadii memoranda inuēta magiſtri pandere. quoq; modo cæſis iam ſæpe iuuēcis Inſincærus apes tulerit cruor. Ouidius inuentū mellis Baccho tribuit lib. 3. Faſto. dicens. Liba deo fiunt, ſuccis quia dulcibus idē gaudet, & a baccho mella reperta ferūt. Idem. Liber & inuenti pręmia mellis habet. Achates ignem ſilice excutere. Virg. lib. 1. Aene. Ac primum ſilis ſcintillā excudit. Achates. ſecundū alios Pyrodes Cilicis filius. Aegyptii ſiſtrū. Virg. lib. 8. de Cleopatra Regina in medijs patrio vocat agmina ſiſtro. Sidoni⁹. Quum patrio Cleopatra feros circundata ſiſtro. Martia. lib. 12. Linigeri fugiunt calui, ſiſtrataq; turba. Ouid. libr. 3. Eleg. Quid nunc ſacra iuuant, quid nunc Aegyptia ꝓſunt Siſtra? Apollo medicinā. Vnde apud Ouid. lib. 1. Meta. ſic loquitur. Inuentum medicina meum eſt, opifexq; per orbem Dicor, & herbarum ſubiecta potentia nobis. Idē lib. 1. de Remedio Carminis & medicæ phœbe reptor opis. Aegyptij linum. Ouid. lib. 1. Meta. Nunc dea linigera colitur celeberrima turba. Secundum alios Arachne. Talus puer ſerram. Ouid. lib. 8. Ferroq; incidit acuto Perpetuos dentes & ſerræ repperit vſum. Primus Iaſon & Typhys, nauim ſecūdum eccleſiaſticos Noe. Ouidius libro primo

Meta. Primaq; ratis molitor Iaſon. Tibulus hoc inuentū Tyriis aſcribit dicens Prima ratē ventis credere docta Tyros. Mercurius lyram. Statius in ſyluis. vocalis cithare repertor Arcas. Græci trochum. Horatius libro tertio Carminum. Venariq; timet, ludere doctior ſeu Greco iuberis trocho, ſeu malis vetita legibus alea. Archilochus iambicum carmen. Horatius in Arte. Archilocum proprio rabies armauit iambo. Bacchus vinum. Ouidius libro. xv. Victa racemifero lyncas dedit india Baccho, Zoroaſtres artem magicā. Stroza pater. Nec zotoſtreas artes, magicive requiram Carminis auxilium. Purpuram Hercules Politianus in Ruſt. Aut bis in herculea Mileſia vellera cōcha verſantur. Alcman poeta carmen amatorium. Anaximander mileſius horologium & ſphęram. Bizes Naxius tegulas. Sp. Carbilius grammaticus G. literam Claudius Centinianus. R. literam. Daphinis paſtor carmen Buccolicū. Palamedes Nauplius ordinem literarū, Corax & Cteſias. ſiculi artem & præcepta Rhetoricæ. Ibicus Rheginus ſambucam. Perrilius taurum Aeneum, qui propterea dicitur Perrillæus, Ouid. Ipſe Perrillæo Phalaris permiſit in ære Edere mugitus & bouis ore queri. piſeus & Tyrrheus æneam tubam. Phemonoe carmen hexametrum. Pollitianus. Et delphica longos Phemonoe commenta pedes. Simonides Ceus artem memoriæ. Amphion rationem muſicam. Ariſteus lactis coagulum Atreus Solis eclypſim. Aeſculapius dentiū euulſionem. Aregillus quadrigam in græcia. Amphitrio ſomniorum interpretationes. Anagallis puella ludum pilæ Palamedes aleā. Tages artem aruſpicinā, Capaneus ſcalas. Cadmus lapidicinas, auri & metallorū conflaturam. Cyclopes ferrariam fabricam. Cecrops coniugium apud athenienſes. Dædalus fabricam lignariam, aſciam, & perpēdiculum. Empedocles artem oratoriā, Epimetheus ſtatuā ex luto, Etholus iaculum. Gorgoris mellis vſum apud hiſpanos. Anaximenes vmbrarum rationem. Cadmus ſolutam orationē. Belus ſcīētiam ſyderalem. Ethruſci prætextas veſtes Idæi Phry

ges acu veſtes facere, aurum Attalus intexere, Alexãdrini colores picturæ intexere. Galli ſcutulis diuidere. Fuluius Hirpinus viuaria inuenit, L. Sergius Orata Oſtrearum, Licinius murena reliquorum piſcium. C. Hirrius murenarũ. Deliaci gallinas ſaginare. M. Lelius auiaria. Cn. Matius nemora tonſilia. Argeus agrorum ſtercorationem. Numa deorum cultũ apud Romanos, Mercurius Moly herbã Hercules heracleon herbã, Mercurius Parthenion, Achilles Achilleon, Melampus Melãpodion Teucer teucrion, Gentius rex gentianam. Lyſimachus Lyſimachiam, Iuba rex Euphorbiam, Scithæ Scitic̃e, Thraces Iſchemonem, Vetones Betonicam, Seruilius Democrates Hiberid̃e, Hirundines Chelidoniam, Canes canariam, Cirnæ Elaphoboſcon, Sardonia peucedanũ herbas. Anchus martius Salinas Seruius rex æs ſignare. Gallias Athenienſis miniũ, aſinius pollio bibliothecam apud Ro. Glycera coronas. Dibutades plaſticen. Græci ſubdialia. Annus Aegyptius vſum clibanorum, in quibus panes coquerentur. Apollodorus pictor vmbrarum imitationem. Staphilius vinum aqua diluere. Secũdum Plynium Ariſteus Glaucus ferruminationem. Atracius artem magicã in Thracia. Attalus tapetes, qui ꝓpterea dicũtur Attalici. Dipelus ſculpturam marmoris. Dithyrambus Thebanus verſus dithyrãbicos. Endymion curſum lunę. Iphytus Olympiadem. Meliſſus rex Cretenſis deorum ſacrificia, Paralus longam nauem. Pilũnus Iouis filius & Dauni pater. pinſcendi frum̃eti vſũ Prometheus ignem in ferula ſeruare. Thon apud Aegyptios medicinam. Thimele mulier ſaltationem ſcænicã Martialis Qua Thymelem ſpectas. deriſoremq; latinum, Illa frõte precor carmina noſtra legas. Aegyptij vel Cleãtes picturam. Rhodii Celocem nauem. Cinyras tehulas Aegyptii ciuitatem regiam. Hoſtilius rex latum clauum genus veſtimenti. Craſſus coronas argenteas. Danaus puteos. Bacchus diadema. Nicias artem fullonicã. Cloſter fuſos. Hanno Carthaginenſis leonum manſuefactionem. Chiron artem herbariam. Salaminij hypagiũ.

Hortenſius pauos occidere. Lydi lanas inficere. Dæda/
lus malum nauis. Thraſon muros vrbium. Typhis admi/
nicula nauium. Nero aquæ decoctionem. Perſæ vnguen/
ta Rhadamantus leges. Zeno Eleates & Alexamenes
dialogos. Sp. Coruinus diuortium. Prometheus boues
occidere. Boetius artem ſutrinam. Thales horologium
apud Mileſios. Bacchus triumphos. Cyclopes turres.
Phryges vehiculum quadrirotum. Icarus vela. Lygurgus
munus humandi. Oppidum Cecrops. Rhadamantus Aſ/
ſyrias literas. Anubis & Mennon. Aegyptias Phœnices
Græcas. Carmenta Euandri mater latinas. Copæ popu/
li remum. Plateę populi latitudinem remi. Phœlon num
mum & menſuras. Vulcanus fabricam, Minerua artes.
Melon comicus perſonam. Damon Athenienſis remiſ/
ſam harmoniam. Clonas elegiographus tibicinicas regu
las & concentus, Terpander citharædicas. Polymneſtus
Colophonius carmina heroica. ſecundum alios Phœmo
noe, vt aliis placet Delphici in honorem Apollinis poſt
interfectum Pythonē. Sabellicus. Heroica carmina Phœ
bo Delphica poſt cæſum cecinit Pythona iuuētus. Olym
pius Phryx legem tibialem. Hyagnis tibiam lugubrem.
Cecrops ſimulacra. Pelaſgus tuguria. Licaō. Licea. Rhœ
cus & Theodorus Samij artem æris fundendi & conflan/
di ſtatuas. Theuth numeros, ſupputationem, geome/
triam, talorum & alearum luſum. Artaxerxes longima/
nus legem venationis. Chalybes, ferrum. Combe Puella
Aſopi filia armaturam Aeneæ. Anacharſis folles, ancho/
ram bidentem, figuli rotam. Pyxodorus vſum marmo/
ris. Aſclepiades medicus lectos penſiles. Architas crepi/
taculum. Cteſibius hydraulicas machinas. Pollux pale/
ſtram, ad quod alluſit Statius libro ſecundo Syl. ſiue cate
natis curuatus membra paleſtris ſtaret, Amyclæa conce/
ptum matre putares. Chus filius Cham idolatriam. Ni/
nus bellum. Vulcanus fulmen. Pontanus. Tum deus igni/
potens inuento fulmine primū Ipſe ſuum. miratur opus
Lydi ludum teſſerarum. Darius tributa. Amazones ſecu/

rim, quæ propterea Amazonia & Penthesilea dicitur, & Thermodontia, quod Amazones ad Thermodontem fluuium habitauerint. Horatius libro quarto Car. Amazonia ſecuri dextras obarmet. Ouidius libro tertio de ponto. Nec tibi Amazonia eſt prome ſumenda ſecuris. Mãtuan⁹ in Alphonſo. Pentheſileea non inferiora ſecuri. Cottalus ſiculus libare pocula. Lycaon bellorum inducias, Prætus & Acritus clypeos, Autore Plynio. Loricã. Mydias Meſſenius. Gladium, galeam, haſtam lacedæmonii. Ocreas & criſtas Cares. Arcum & ſagitam Scythes Iouis, Iaculum cum amento Aetolus Martis filii Lanceas Aetoli, Haſtas velitares & pilum Tyrrhenus. Piſeus venabula. Scorpionem Cretes. Catapultam Syri. Baliſtam & fundam Phœnices. Teſtudines Artemõ Clazomenius. Arietem Epæus repertor machinæ Troianę. Turres ambulatorias Diades miles Alexandri. Equeſtrẽ pugnam centauri. Bigas Phryges. Ordinem exercitus, ſigni dationem & vigilias Palamedes in bello Troiano Fœdera Theſeus. Sarmenes primus de eqꝛtatu ſcripſit. Corſes primus barbã ſibi raſit Alexandri ſæculo. Alexander Citherius primus pſalteriũ implicuit chordis. Aeginitæ primi nummum cuderunt. Maris Theſſalus primus equũ aſcendit. Gregorius põt. Max. primus ſe ſeruum ſeruorũ dei appellauit. Paulus heremita ſolitudinem heremiticã inuenit. Caliſtus pont. Ieiunia quatuor tẽporum. Simon Græcus ſpeculam. Sidon menſuras & pondera, regnante apud Solymos Hieroboã. De literarum inuentoribus reperti ſunt ſequentes verſus ad modum vetuſti, quos Cinitius ait ſe legiſſe in bibliotheca Septimana. Moyſes primus hebraicas exarauit literas, Mente Phœnices ſagaci condiderunt Atticas Quas latini ſcriptitamus, edidit Nicoſtrata, Abraam Syras & idem reperit Chaldaicas, Iſis arte non minore ꝓtulit Aegyptias, Gulfila prompſit Getarum quas videmus vltimas. Aegyptii geometriam inuenerunt. Dierum natalium obſeruationem Chaldæi. Scapham lybici. Sunt & diſciplinę quędam quarum inuentum muſis tribuitur. Clio fertur hy-

ſtorias inueniſſe, Melpomene tragœdias, Thalia comœdias, Euterpe tibias, Terpſicore pſalterium Erato geometriam, Calliope literas, Vrania aſtrologiam, Polyhymnia rethoricam. De aliis rerum inuentoribus vide Plynium.

De deis.

Dei ſuperni ſunt Dæmogorgon repertus in viſceribus terræ, Saturnus inuẽtor falcis, cuius ſæculo ætatem auream floruiſſe dicunt. Iupiter Saturni filius, quẽ poete cœlo preeſſe pulſo parente fingũt, ibiq; fulminare. Apollo qui propter interfectos Cyclopes diuinitate priuatus, Admeti regis Theſſaliæ pauit armẽta. Fertur inuentor medicinæ. Triplex eſt eius poteſtas. Vocatur ſol in cœlis, liber pater in terris, Apollo in inferis, Muſis præeſt, armatur arcu ſagittis & clypeo. Perpetua iuuentus eidem tribuitur. Deus eſt poetarum, vatum & augurum. Genitus fertur in Delo eodem partu quo Diana. Bacchus Iouis filius & ſemeles biſgenitus, & fulminata matre natus ex femore Iouis, dictus propterea femorigena. Vinum reperit, vniuerſum orbem peragrauit, debellatis indis primus omnium triumphauit. Sacrificas habuit & ſacerdotes. quæ dicuntur Bacchæ, Mænades, Thyades & Mimallonides. Perpetuam iuuentutem habere fertur vt Apollo. Mercurius deorum nuncius, deus furum, galero & caduceo ornatus, indutus talaria, deus facundiæ, Argi centoculi interfector. Mars deus belli & armorũ, apud Thraces natus, frater Bellonæ, cuius miniſtri fingunt impetus, diſcordia, ira, furor. Hercules monſtruorum domitor, armatus claua, exuuium leonis indutus, Iouis & Alcmenæ filius, odioſus Iunoni, cuius mandato portenta ſubegit, combuſtus in Oetha propter indutum palliũ Neſi cruore tinctum. Vulcanus deus ignis, fulminũ fabricator, Maritus Veneris, Deę ſupernæ, Cybelle vxor Saturni vecta leonũ iugo, deũ mater. Venus nata maris ſpuma, dea amorũ, vxor vulcani, mr̃ cupidinis & grarũ facibus arma

ta ceſto incincta. Themis quã Deucalion & Pyrra conſul/uerunt ſuper humani generis reparatione. Iuno Saturni filia, deũ regina, maxima cœlicolũ, coniux & ſoror Iouis dea diuitiarum, quæ nubentibus præeſt parietibus Ceres dea frugum, ſaturni & Opis filia, legũ latrix apud ſiculos vnde & legifera vocatur a Marone. Minerua nata ex Io/uis cerebro, dea ſapientiæ diſciplinarũ & armorũ. Diana Iouis & latone filia dea virginitatis, quę in cœlo Luna, in terris Diana in inferis vocatur Proſerpina. Vnde a triplici poteſtate vocatur triformis. De hac Catullus ait. Montiũ domina vt fores, ſyluarumq; virentium, ſaltuũq; recondi torũ Amniumq; ſonantiũ, Tu Lucina dolentibus, Iuno di cta puerperis, tu potẽs triuia & noto es dicta lumie Luna.

¶Dei inferni Pluto, Cerberus, Charon, Minos, Aeacus Rhadamanthus, Deæ infernæ Proſerpina, Megera, Chi/mera Thiſiphone, Cloto, Lacheſis, atropos. Dei marini Ocean⁹ Neptunus, Palemõ. Pollux, Caſtor, Nereus, Pro/theus. Phorbas, melicerta, Glaucus. Deæ marinæ amphi/trite, Thetys, Doris & Nereides. Dii nemorum Fauni, Pa nes, Satyri, ſyluani.

¶Pan fingitur deus paſtorum. Virgil. in Buccoli. Pan cu/rat oues, ouiumq; magiſtros. Tethym deam eſſe maris indicat illud Virgilianũ libro primo Geor. Teq; ſibi gene rum Tethys emat omnibus vndis. De Glauco Panopæa nympha & Melicerta deis marinis, Idem Virgi. libro pri/mo Georg. Votaq; ſeruati ſoluẽt in littore nautæ, Et Glau co & Panopææ, atq; Inoo Melicertæ. Propertius libr. 2. de Glauco. Quod ſi forte tuos vidiſſet Glaucus ocellos, Eſſes Ionij facta puella maris, Alcinous rex phæacum fin gitur deus hortorum, quod hortos & pomaria diligen/tiſſime curauerit. Statius. Quid bifera alcinoi laudẽ po/maria. Virg. li. 2. geor. pomaq; & alcinoi ſyluę de Protheo deo maris Virg. li. 4. Geor. Eſt in Carpathio Neptuni gur/gite vates Cæruleus protheus, Aliter vocatur Vertunn⁹. Propertius libr. 4. Quid mirare meas tot in vno corpore formas, accipe Vertuni ſigna paterna dei. Syluanus deus

eſt pecoris & aruorum. Virg. libr. 8. Syluano fama eſt veteres ſacraſſe pelaſgos Aruorũ pecoriſq; deo. pomona dea hortorum & pomorũ. Ouid. libro. 14. Rege ſub hoc Pomona fuit, qua nulla latinas Inter Hamadryades coluit ſolertius hortos, Nec fuit arborei ſtudioſior altera fœt⁹. Vnde tenet nomẽ. non ſyluas illa, nec amnes, Rus amat & ramos felicia poma ferentes. Augurellus, Hinc calathos replet fruticis Pomana beati Fœtibus. Plynius libro. 23. Nõ ceſſit his Pomona, parteſq; medicas pãdentib⁹ quoq; dedit Sidonius. Hic grauidos Pomana ſinus pro tẽpore portat. Ariſteus deus mellis. Vnde Ouidius libro primo Faſt. Flebat Ariſteus quod apes cum ſtirpe necatas viderat iceptos deſtituiſſe fauos Flora dea florũ. Oui. li. 5. Faſt. Hunc meus impleuit generoſo flore maritus, Atq; ait arbitriũ tu dea floris eris. Carna dicebat̃ dea cardinis. Oui. li. 6. Faſ. Prima dies tibi carna datur, dea cardinis hæc eſt, Numine clauſa aperit, claudit aperta ſuo. Hãc deam veteres vitalibus humanis præeſſe opinabant̃, petebantq; ab ea, vt iocinora, corda & alia quæ ſunt intrinſecus viſcera ſalua cõſeruarent̃. Huic tẽplum dicauit Brutus. Hypona dea erat equorum, quã ſtabularij colebant, eius ſimulachrũ locabat̃ in ſtabulis Iuuena. Saty. 8. Iurat Solã hyponã & facies olida ad p̃ſepia pictas Apuleius lib. 2. Meta. Reſpicio pilæ medio, quę ſtabuli trabes ſuſtinebat, in ipſo vero meditullio Hyponæ deę ſimulachrũ reſidẽs ędiclę. Oſyris marit⁹ fuit Iſidis & rex Aegypti, quẽ a Typhone fratre iterfectũ Aegyptij in forma bouis coluerunt, & frequenter immerſum aquis, quæ fiuerunt cũ luctu, vocauerũtq; Apim, quę dictio eoꝝ lingua ſignificat bouẽ Tibul. li. 1. Te canit, atq; ſuũ pubes miraẽ Oſyrim, Barbara Mãphitẽ plaudere docta bouẽ. Primus aratra manu ſolerti fecit Oſyris. Et tęnerã ferro ſollicitauit humũ Prim⁹ in expertæ cõmiſit ſemina terræ Pomaq; nõ notis legit ab arboribus. Sidoni⁹. Hic cererem Siculã Pharius comitatur Oſyris Fr. Mirãdula in hymnis. Aegyptus lacerũ mœrẽs plãgebat Oſyrim. Iſis vxor Oſyris & anubis fuerũt Aegyptiorum numina

quorum hunc canina ſpecie reuerebantur. Idē Mirandu-
la Et latratorē tēplo ſacrarat Anubim, Iſidis & Phariæ nu
men crocodilon, & Ibin. Atq; etiā Phariū inſtituit male-
ſana ſerapim. Lucanus lib. 8. Nos in tēpla tuā Romana ac
cepimus Iſim, ſemideoſq; canes & ſiſtra iubētia luctus, Et
quē tu plangens hoiem teſtaris Oſyrim. De Iſi Properti⁹
li. 2. Io verſa caput primos mugiuerat ānos, Nūc dea, quę
Nili flumina vacca bibit. Caſtor & pollux iter numina ma
ris ponunt. Plynius lib. 2. Et ob id Polluci & Caſtori in nu
men aſſignāt, eoſq; in mari deos inuocant. Catullus. Iam
prece Pollucis, iā Caſtoris implorata, Tale fuit nobis Mal
lius auxiliū. Angerona dea a Romanis culta eſt, quū tota
ciuitas angina laboraret. Sacra eius dicebātur Angerona-
lia. ſimulacrum fingebatur digito labris admoto Plynius
li. 2. Nāq; diua Angerona cui ſacrificat ad diē. 13. Calēdas
Ianuarij, ore obligato obſignatoq; ſimulachrū habet. Syl
uani ruſticorum ſunt numina, vt etiā Fauni & Panes. Ply.
lib. 12. Quin & ſyluanos Faunoſq; & deorū genera ſyluis
ac ſua numina tanq̄ cœlo attributa credimus. Politian⁹ in
Ruſt. Et nymphę & Fauni & capripedes Satyrici. Panq; ru
bens, & frōte cupreſſi fera Syluanus. Veteres Seiā deā a ſe
rēdo & Segeſtam a ſegetibus appellabant. Simulacra Ro
mæ habuerūt, ætate Plynij. Agonius deus dicebat, qui re
bus agendis præerat. Gallis Romā aduētātibus audita eſt
noctu vox quædā, quę eius rei magiſtratus monebat. Ex
eo tēpore Aius deus a Romanis cœpit honorari. De hoc
meminit Cicero lib. 1. de diuinatione. Budæus li. 4. de aſſe
Nempe inquit, quod aius ille locutius arcanū nihil eſſe ſi-
nit eorum quæ in aula geruntur. Anculi & anculæ putabā
tur dii & deæ ancillarum Anaitis dea colebatur a Lydis,
eiuſq; miniſterio nobilitate prēſtantes puellas dedicabāt,
quæ inibi corporis pudicitia in vulg⁹ data velut auguſtio
res factæ, mox viris nubunt. Atergatis dea colebatur a ſy-
riis Strabo. Trans Euphratē eſt Bābyce, quam Edeſſam &
Hierapolim vocāt, in qua atergatim ſyriam deam colūt.
Deuerram deam venerabātur, vt ſcopis domum poſſent

verrere. Empanda vocabatur dea quæ rebus patentibus prçerat. Bona dea colebaẽ a Romanis mulieribus, ab eius ſacrificiis arcebantur mares. Tibullus li. I. Sacra bonæ ma ribus non adeũda deæ. Ea fuit Dryas Fauni filia vel vxor quę virilem aſpectũ adeo refugiſſe fertur, vt nunq̃ proſpe cta ſit in publico Maximo opprobrio datum eſt. P. Clo/ dio, quod eius ceremonias violaſſet adulterata Pompeia Q. Põpeii filia & ſylle nepte. De hac Iuuenalis. Nota bo/ næ ſecreta deæ Proper. li. 4. Fœmineæ loca clauſa deę fõ/ teſq; plãdos, Impune & nullis ſacra retecta viris. Priapus deus & cuſtos hortorũ falcẽ habuiſſe fingitur, cuius motu aues & furũculos terreret. Colu. inguinibus puero prędo nii falce minetur. Oui. li. 14. Quiq; deus fures, vel falce vel inguine teret. Idẽ in Faſtis. Et rubet hortorũ cuſtos. Tibul lus lib. I. Pomoſiſq; ruber cuſtos ponaẽ in hortis, Terreat vt ſæua falce priapus aues. Hymeneum Veneris filium & deum nuptiarum fecerũt. Eius laudes Catullus in Epitha lamio Iulię & Manlii cumulatiſſime ſcribit. Thalaſſii nu/ men Romani etiam in nuptiis inuocabant. Catullus. Luſi ſti nucibus lubet iam ſeruireThalaſſio. Feronia fuit nemo rum dea. Virgil. Et viridi gaudens feronia luco. Fidiũ ſunt qui Iouis filium dicant a fide. Plautus. per deũ fidium cre dis iurato mihi. Fuit apud veteres Romanos in honore maximo, adeo vt tẽpla cũ ſacrificiis meruerit, Cultus eſt a veteribus in quirinali iugo Nonis Iuniis. Ouidi⁹ in Faſt. Quærebam nonas ſancto fidio ne referrem. Lauernã ap/ pellarunt deam furum a qua & Lauerniones dicti ſunt fu res. Horatius lib. I. Epiſt. Pulchra lauerna Da mihi fallere, da iſanctum iuſtumq; videri. Limẽtinus deus prçerat limi/ nibus. Meditrina dea erat medicamẽtorũ, a medẽdo, Eius ſacra vocanẽ Meditrinalia Mellonia putabatur dea mel/ lis. Mena credebatur præeſſe menſtruis mulierũ Murcea dea quę reddebat homines murcidos & deſidioſos. Mya grus erat de⁹ muſcarũ. Aliter vocabaẽ Myodes & Achor, vt docet Plutarchus. Portunus de⁹, qui portubus prçerat Aliter vocatur Palemon & Melicerta. Robigo dea &

Robigus deus, quos Romani opinabant a ſegetibus rubi ginem auertere. Eorũ ſacra vocabantur robigalia.

Salacia dea dicebat a cõcitãdo Salo. Pacuuius. Hinc ſe uitiam ſalaciæ fugimus. Vacuna dea, quæ præerat ocioſis & vacãtib⁹. Huic ſacrificabãt agricolæ, quũ poſt collectas fruges quieſcebãt. Vallonia putabatur pręeſſe vallibus.

Vitulla dea, quæ iuuenili præerat lætitię. Nam veteres vitulari dicebant, pro gaudere. Nundina erat dea Romanorum, a nono die nuncupata, qui luſtricus dicit. Die Luſtrico pueris imponebãtur nomina, maribus nono, fœminis octauo inquit Macrobius. Aſſirij deo quem ſummum habebant & venerabantur, Adad nomen dederunt. Quæ dictio ſignificat vnum ſubiungũt eidem Atergatim deã, de qua iam diximus. His autem duobus omnem rerũ poteſtatem tribuebant. Dii Palici colebant in Sicilia. Horũ autem genealogiam Macrobius hunc in modum ſcribit. Iuxta Symetum Siciliæ fluuium nympha Thalia cõpreſſu Iouis grauida metu Iunonis optauit, vt terra ſibi dehiſceret Quod & factum eſt. ſed vbi venit partus maturitas, recluſa terra infantes emerſerunt.

Hebe Iouis filia, Herculis vxor dicta eſt dea iuuẽtutis. Catullus. Hebe nec longa virginitate foret Bap. pius, Eſſe ſuam credet læta iuuenta deam. Eellenus deus fuit Aqleienſium tutelaris ac præſes Fro. & Thor. nomina ſũt deorum in hiſtoria Saxonis grãmatici. Furina ſignificat deã furum. Secundũ Ethruſcos tamen deam ſortiũ, ad dirimẽdas lites. Horchia erat dea Etruriæ vrbis, cui dicatũ eſt fanũ ab ea vicus Horchianus ſũpſit nomẽ. Razẽna deus erat Etruſcorũ qui cõiugiis pręerat Mania fuit dea & mater larium, cui pro familiariũ ſoſpitate mactabant pueri. Verũ Iunius Brutus cõſul, hoc ſacrificij genus cõmutauit. Nã capitibus alij & papaueris ſupplicari iuſſit. Eanus deus q eũtibus pręerat vel deus anni. Cuius imaginẽ quum Phœnices vellẽt exprimere, draconem finxerũt in orbem redactũ, caudãq; ſuã deuorantẽ, vt appareat mundũ in ſe reſolui. Voluptas dea voluptatis credita eſt. Stercutius Fauni fi

lius,ob artem ſtercorãdi deus habitus eſt. Achilles in Epy ro olim vt deus colebatur. Autor Plutarchus. Eodẽ teſte Oromaſdes fuit Perſarum deus. Rumiliã veteres dixerũt deam,quæ lactẽtibus adhuc infantulis præerat. Nam Ru ma dicitur mãma. Vnde agni ſubrumi Cõſum apellarunt deum conſiliorum,cuius aram ſub terra inuentã fuiſſe di cũt. Eius feſta vocabãtur Conſualia. Autor Plutarchus in Romulo. Dice erat dea & pręſes iudiciorum,quę lites & contentiones dirimebat. Eius miniſtri vocabanť Dicaſtæ, quaſi litium diremptores. Simulachrũ Apollonij Tyanei ſub herculis Alexicaci nomine cõſtitutum adorabatur ab Epheſiis Teſtis Lactantius Arungus fuit deus, qui mala a frugibus auertebat vt Robigus. Autor Gellius. Proſa & poſtuerta deæ fuerunt ita appellatæ a recti peruerſiq; par tus poteſtate ac nomine. Bubona dea boum & armento rũ. Pecuniam quoq; inter dearum numina repoſuerunt. Deus æris vocabať Aeſculanus. Aeolus habitus eſt vento rum deus Vnde Iuno apud Virg. ſic eum aloquitur. Aeole nãq; tibi diuum pater,atq; hominum rex, Et mulcere de dit fluctus,& tollere vento Mantuanus in Apollonia. Vẽ ti potẽs ſubito lictoris imagine ſũpta Aeolus. Leucothoe dicitur dea maris,latini matutam vocãt. Ouidius, Leuco thoe Graiis,matuta vocabere noſtris. Proper. li. 2. Quęq; tibi excepi tum dea Leucothoe. Veteres pudicitiã cõcor diam,mentẽ,ſpem,honorẽ,Clementiã fidẽ numero deo rum aſcripſerunt. ſed & templum honori dicatum eſt Au tore Plynio. Libitina habita eſt dea ſepulchrorum & exe quiarum. quam Pompilius inſtituit coli. De hac Horatius libro. 3. Car. Nõ omnis moriar. magnaq; pars mei Vitabit libitinã. Pitho credita eſt dea eloquentiæ,hanc latini ſua dam nominãt. Zamolſis Pythagoræ diſcipulus cũ præce ptore ad Aegyptios penetrauit,quorũ rit⁹ & ceremonias quũ ad Getas adduxiſſet,ibidẽ haberi cœpit numinis lo co Ianus (quem poete bifrontem faciũt quod vt opinor finem & principium anni videat aut quod pręterita ſciue rit,& præuiderit futura) templum habuit Romæ,apertũ

Menā, Tellumonem, Ruſona, Neniam. Ad frumēta & ſegetes Tutulinā, Nodinū, volutinam, patalenā, Hoſtilenā, Florā Lactucinā, Maturā, auerruncū, Rūcinā. ſpinēſcm: ꝓpter ſpinas Fructeſam propter fructus, Rurinam, ruri tribuerunt, Collinam collibus Iugatinū mōtium iugis, Forulum foribus, Terminū terminis, palem paſtoribus, Empādam paganis, Arculum arculis, Fornacem fornacibus, vnde facta foruacalia. Adiecerūt Tanagreā, Allocutiū anteuortam, Latūdam, Monetam Februū, Larētiā, Mutinū alburnum, Maieſtā, veniliam, Bonum euentū, vertunnū deum Hetruriæ, Permiſſum non fuit in vrbe Roma deos alios aſſumere, quę quos ſenatuſcōſultū iuſſiſſet. vnde in libris pontificū ita ſcriptū erat. Separatim nemo ſit habēs deos nouos, ſiue aduenas, Niſi publice aſcitos priuatim colunto. Diuos (qui cœleſtes ſemp habiti) colonto. Conſtructa a patribus delubra habento. Tutanus & Tutilina dei a tutādo dicti ſunt. ennius deos æuiternos & æuintegros vocauit, ꝙ integra eoꝝ ætas atq; perfecta ſit. Deos quū dicim⁹, tā de fœminino genere q̄ de maſculino intelligere poſſum. Virgi. de venere Deſcendo, ac ducēte deo flāmam inter & hoſtes Expedior. vnde & Lunū deū pro luna veteres dixerūt. Sed & quædā animalia atq; etiā res aliæ apud antiquos numinū loco habitę ſunt. Troglodite adorant teſtudines autore Plynio. Aegyptii aliū & cepas pro deis colunt, & Crocodilum habent in honore maximo, cui etiam ſacra faciūt, maxime Ombitæ Aegypti populi, qui ſacros dies eidem conſtituerunt, vt Græci Olympia Ioui. Et ſi cōtingat liberos ab eo rapi, parētes gaudēt, exiſtimātes ſe deo placere, cui eſcam genuerint. Serpentes etiam coluntur a phœnicibus. In Gadera Hiſpaniæ vrbe templa fuerunt ſenectuti & morti cōſecrata, Senectuti qđ eā ætatē vt rerū magiſtrā venerarent, Morti vt cōmuni quieti & portui miſeriaꝝ. pauptati quoq; & fortunę ſacra cōſtituere. Fluuii quoq; diuinis quodā honorib⁹ culti ſunt, habuerūtq; ſimulachra quędā hūana faciē, qdā bubula. Apud Lacedęmonios Plutarcho teſte templa timori ri

ſui & morti dicata ſunt Aegyptij Solem & Lunā deos fecerunt, Apud eoſdē Feles ibis, aquilia, hircus pro deis habentur. Columbæ colebantur a Syrijs, Anſeres a Romanis propter ſeruatum capitolium anſeris clangore. Apud Theſalos capital erat Ciconiam occidiſſe. Quis Syenē incolunt, Pharos piſces venerantur. Qui Mæotim habitāt, Oxyringos piſces habent in honore. In Ambracia leenā colebant, vt vindicem libertatis, quod tyrannum interfeciſſet. Delphici lupum, quod ſacrum aurum in tēplo expilatum & defoſſum refodiſſet. Samii ouem, quod aurū itidem ſurreptū e templo indicaſſet. Argiui ſerpentē. Tenedii prægnantē vaccam, cui fœtæ miniſteria veluti puerpere exhibent. Draco apud Albam in luco iuxta templū Iunonis argiuæ colebatur a virginibus, quē certis diebus adhibant, eūq; ſuis manibus paſcebāt Aſpides ægyptii habebāt in honore ac delicijs, quas vna cū pueris educabāt, Muſtella colebāt a Thebanis Medioxumos deos antiq minores vocarunt. Plautus in Ciſtel. Ita me dii deæq; ſuperi atq; inferi & medioxumi. Idē deos vocat patellarios, qui patellis & vaſis ſacrificio accommodis placabantur. Ouidius. Fert miſſos veſte pura patella cibos, Plaut⁹ ipſe. Dii me omnes magni minutiq; & Patellarij. Semōes eos vocant, qui habēt, quicquid a media regione aeris ad terram patet, Semidiei a nobis appellantur. Fulgētius Semones appellat deos qui cœlo digni non cenſerētur, ob meriti paupertatem, cuiuſmodi ſunt Priapus, Hippo, Vertunus, Fuerunt in Italia dii municipales vt Cruſtuminorum Deluentinus, Namiēſium Viridianus, Aeſculanorum Ancharia, Volcinienſium Nortia.

¶ Filij deorum & Heroum.

Filli Demogorgonis. Litigium, Pan, Clotho, Lacheſis, Atropos, Polus. Pythō, Terra, Herebus. Filij Terræ, Tartarus. Taygetes, Anthe⁹, Nox, Fama. Filij Herebi, Amor. Labor metus, Dolus, Morbus, Pallor, Sōnus, Charon, Dies, Aether, Gratia, Inuidentia, Fraus, Pertinacia, Egeſtas, Miſeria, Fames, Querela, Senectus, Tenebra, Mors.

Mors.Filij Aetheris.Iupiter prim⁹,Cællus.Filij Iouis pri/
mi.Apis,Sol,Mercurius,Tritopatre⁹,Epuleus, Dioniſi⁹,
Hercules,Liber pater,Epaphus,ſcytha,Minerua, Diana,
Proſerpina.Filii Mercurii ſecũdi.Cupido,Auctolius Filii
Beli priſci,Danaus aegyſtus,Agenor,Filii agenoris tertij.
Polydorus,Phœnix.Cadmus,Labdac⁹,Taygeta,Europa
Filiæ Cadmi.Semele,agaue, autonoe,Ino. Filii Oedipi,
Etheocles.Polynices,Antigona,Iſmena.Filii Cælij.Vulca
nus primus,Mercurius.3.ToxiusTitanus,iupiter ſecũdus
Oceanus,Ops,Tethis magna,Ven⁹ magna. Filii.Acherõ/
tis,Aſcalaphus,alecto,Theſiphõe,Megera victoria,Styx
Filii Titani.Hyperion Briareus,Ceus,Typhõ ſeu Tiphœ⁹
Enceladus,Aegeon,Iapetus,aſtreus,alous Palenes,Run/
cus Purpureus,Lycaõ,aurora Filii Hiperionis,Sol.Luna.
Filii ſolis.Phaeton,Miletus,Phetuſa,ſalẽpetii,Dirce,Pa/
ſiphae Oeta,Cyrce,aegina.Filii Latonæ Apollo,Diana.
Filiæ Heſperi.Aegle,Heretuſa,Heſperetuſa.Filii atlantis.
Hyas,Eudora,ambroſia, Pyridile Croni, Phi:o Polixo,
Thyenes,Electra,Maia, ſteropes, Celeno,Taygeta alcio/
ne,Meropes,Calypſo.Fili Promethei Pandora,Iſis,Deu
calion. Filii Iouis ſecundi.Apollo,Tityus, Bacchus, am/
phion,Zetus,Calais,Lacedæmon Tantalus Hercules,ar/
cas Diana; Paſythea,Egiale,Euphroſine, Minerua Filii
Apollinis ſecundi.Mopſus,Linus, Philiſtenes,Garamas,
Branchus Philemon,Orpheus,Ariſteus Nonius,Actous,
Argeus,aeſculapius,arabs,Lapyta Eurynome, Piſce. Filii
Bacchi.Hymeneus,Thyoneus,Thoas.

¶Filli amphiõis.Archemorus,antegorus,Tãtalus,Phe/
dimos,ſipolos,Xemarchus Epinitos aſticraria. Pelopia
Chelotis,Cleodoxe,Ogune,Phytia.Nerea.Filii Laome/
dontis.Lãpus,Clition,Ioctaõ,Titon,Priam⁹,Antigona,
Heſiona.Filii Priami Paris,Hector,Helenus,Caor, Troi/
lus,Deiphob⁹,Polydor⁹,Lycaõ,Eſachus, anthyſus. Iſus,
Teucer,Dimocoontes,Echemõ Cremenon, Gorgiton.
Cebrion,Phorbas,Doricon,Pammon Al:phon,agaton,
Hippothous, Agãnõ,Lacoontes, Miſtor,Iphates,Teſto

tius Tymetes, Polytes, Creuſa. Caſſandra, Iliona, Laodi/ce, Lycaſte, Medificaſtis, Polyxena. Filii paridis. Daphnis, Idæus. Filij Saturni. Pluto, Chiron, picus, Neptunus, Iupiter tertius, Cromis, veſta, Ceres Glauca. Filii Fauni. Acys Eurymedon, Latinus, Filii Martis. Cupido Enomaus, Te/reus, aſcalaphus, ialmenus, parthaon, Zefius, phlegyas, Euānes, Hiperius, Ftholus, Remus, Romulus Britona. Filii Neptuni. Dorus, amycis, phorcus, albion, Borgion, Thara, Polyphem⁹ Tilemus, Brontes, ſteropes, Pyragmō Naſicheus, Meliō, Aſteriō, aon, Meſappus, Buſyris, pelaſgus Naupli⁹, ſicanus, ſiculus. Celeno, aello, Ocypete. Filij Iouis tertij. Acheus, amor, Caſtor, pollux, paliſtus, iarbas, Myrmidon, Xanthus, Lucifer, Orion, Minos, ſarpendō, Rhadamātus, archiſius, Tātalus, Dionyſius, perſeus, aon, Eacus, pylumnus, Mercurius, vulcanus, Hercules, aeolus, venus, Proſerpina, Helena, Clitenneſtra, Mena, nouē muſæ. Filii Minois. Androgeus, Glaucus Deucaliō, Ariadna, phædra. Filii Vlyſſis. Telemachus, Telegonus, Auxonius. Filij Tantali. Niobe, Pelos, Filij pelopis. Atreus. Thye/ſtes, phyſtenes, Lyſidice. Filii mercurij. Eudorus, Myrtilus Lares, Euander, Pan. Filij Vulcani Erictonius, Cacus, Ceculus, Tullius Seruilius. Filii Herculis. Oxias Creōtiades, Tyriomachus, Dychoontes Ithoneus, Cromis, agillis, Illus, Sardus, Cirnus, Diodorus, Tlipolemus, Theſſalus, Auen/tinus, Telephus, Lydus, Lamirus. Filii Aeoli, Machareus, Miſenus, Criteus, Salamoneus, Iphiclus, ſiſyphus, Cephalus, Athamas, Canace, alcyone.

Loca deis ſacra.

1 Apollini Parnaſus, Grynæum nemus, Phaſelis, Cynthus, Delos, Claros, Delphi, patara, Tenedos, Chryſa, Cyrrha.

2 Terapnæ, Soracte, Rhodos, Hyperborei, Malloes, Tegy/ra, Miletus.

3 Amori Cholchi, Idalium, Teſpienſes, Pariani, aegyra.

4 Aeſculapio Epidaurus, Cos, Pergamus, Tricca.

Ariſteo Arcadia.

5 Baccho Thebæ,Nyſa,Callichoros,Naxos.
6 Cybele Dindymus,phrygia,Reate,Berecynthus,Peſinũtium,almo.
7 Cereri,aetna,Enna,Catana.
8 Dianæ,Parthenius,Cynthus,Epheſus, Brauron, auentinus,algidum.Delos,Taurus.
9 Fauno, Arcadia
10 Fortunæ,antium,Rhamnus.
11 Gratiis.Orchomenos.
12 Herculi,Tybur,Thebæ,Gades,Tyrintha.
13 Iunoni,Carthago,Proſimna,Samos,Argos,Mycene,
14 Ioui,Creta,Pyreus,Elis & alia loca.
15 Iſidi,paretonium,pharos,Memphis,aegyptus, Copton.
16 Latonæ,Delos.
17 Mineruæ,Ithynus,Pyreus,Arachyntus,Nea,Athenæ,alcomeneum.
18 Marthi,Termodon,Tracia.
19 Muſis,Libethris,aganippe,Helycon,Hippocrene,ſicilia, Theſpiæ.
20 Neptuno Tænarus,Oncheſtus.
21 Nemeſi Rhamnus.
22 Oſyridi Aegyptus.
23 Proſerpinæ,ſicilia,Enna.
24 Plutoni Elis.
Priapo lampſacus.
25 Soli Scytæ.
26 Sortibus,præneſte.
27 Veneri.amathus,paphos,Cythera,Idalium,Gnidos, Cyprus,Eryx,Hypæpa.
28 Vulcano,Imbros,Theraſia,Lemnos.
29 Alia loca.

1 SEquentia imprimis loca Apollini ſacra fuerunt.parnaſus mons phocidis biuertex, vbi e ſpelunca reddebantur oracula teſte Lucano. Virgilius in Bucc. Nec tantum phœbo gaudet parnaſia rudes. Grineum

nemus ſeu oppidum in Ionia,ſacrũ Apollini habuit fanũ
Virgil.in Buc.His tibi Grynei nemoris dicat origo,Ne q̃s
ſit lucus,quo ſe plus iactet Apollo.Ab hoc nemore apol
lo ipſe dicitur Grynæus.Virgil.lib.4.Aene. Sed nunc Ita-
liam magnã Gryneus Apollo,Italiã Lyciæ iuſſere capeſ-
ſere ſortes.Phaſelis mons eſt in Lycia,vbi Apollo oracu-
la reddebat. Autor Aetne Dexter mihi carminis autor
apollo.Seu tibi dodone potior,tecumq; Phaſelis,Seu te
Cynthos habet. Cynthus mons eſt imminens Delo,vbi
Apollo celebre tẽplum habuit,qui ꝓpterea Cynthius dr̃.
Horatius Inthonſum pueri dicite Cynthiũ. Delos inſu-
la maris Aegæi,Cycladum vna in qua natus eſt Apollo.
prius Ortygia dicebať.Vnde Apollo Delius & Ortygius,
Ouidius li.1.de arte.Et Paros,& Clario Delos amata deo
Idem lib.3.Meta.Intrat Apollineam ſociis comitantibus
vrbem.Augurellus.Te Claros,necnõ pataræa regna,teq;
natalis tua Delos amplis Laudibus tollit,colit & verẽtet
Delphica tellus.Claudianus. Hæſit Apollineo Delos la-
tonia partu.Tibul.lib.ſecũdo Delos vbi nũc Phœbe tua
eſt? Claros fuit etiam vna Cycladum,in qua Apollo cole
batur,qui inde clarius dictus eſt Valerius Flaccus.Nec cla-
rii nũc antra dei,quercuſq; tonãtis arguerem.Idem apud
Ouidiũ lib.1.Meta.ſic loquitur.Mihi delphica tellus , Et
claros,& Tenedos,Pataræaq; regia ſeruit. Pollitianus in
Nutricia.Hũc Phœbæa Claros,Cumæa Neapolis illũ ꝑ-
tullit.Delphi oppidũ fuit Phocidis,vbi etiam Apollo co
lebatur,qui propterea Delphicus vocatur.Seneca.amba-
ge nexa Delphico mos eſt deo Arcana tegere. Auſonius.
Luſit & aecidẽ Parnaſia Delphicolæ ſors.In patara Lycię
ciuitate ſex anni menſibus dabãtur Apollinis reſpõſa.Te-
nedos aegæi maris inſula ſacra fuit etiã Apollini. Chryſa
Phrygiæ ciuitatis itidem & Cilla vrbs ſacræ fuerũt Apol-
lini.Ouidius libro.13.Me tenedon,Chryſemq; & Cillan
Apollinis vrbes,Et ſyron cepiſſe. Chriſſa vrbs Phocidis
ſacrum etiam habuit Apollini templum.Colebatur etiã
in Cyrrha oppido phocidis.Stroza pater.& Cyrrhędomi-

nus bis genituſq; puer. Statius libro tertio Syl. aut Cyrrhę pater aſpernetur opacæ. Colebatur etiã apud Therapnas vrbem Laconiæ. Statius libro tertio Thebai. Tænareũq; cacumen Apollineſq; Therapnas.

¶ Soracte mons eſt in Phaliſcis quõdam Apollini ſacer. Syllius lib. 7. Phœbæi Soractis honor Carmelus agebat. Idem lib. 8. Haud procul & ſacrum Phœbo Soracte frequentat. Virg. libro vndecimo. ſumme deum ſancti cuſtos Soractis Apollo.

¶ Apollo apud Rhodios in tanto honore habitus eſt, vt ibidem Coloſſum habuerit inter ſeptẽ orbis miracula numeratum. Politianus. Cõferat aut vaſte molem Rhodos aurea Phœbi. Idem in Ambra. vtq; Rhodos Solem, Venerem Paphos atq; Cythera, Iunonemq; ſamos, Ceremq; Typhoias Aetna. Me mea Creta colit. Hyperborei, ſeptẽtrionales populi frugum primitias Delon mittebãt Apollini, quem præcipue colebant. Autor Plynius.

¶ Acrephnia vrbs fuit Phocidis, vbi Apollo Acrephnius colebatur. Malloes locus fuit in leſbo, vbi templum erat Apollinis.

¶ In Entreſi Phocidis vrbe, Apollo & reddebat oracula.

¶ Tegyra vrbs Beotiæ ſacra fuit Apollini, a qua Tegyręus dictus eſt. In Mileto Ioniæ aſiaticæ vrbe fuit oraculum Apollinis, qui propterea dictus eſt Mileſius. Apul. Dæi Mileſii vetuſtiſſimum percontatur oraculum.

2 ¶ Loca Amori ſacra fuerunt Colchorum regio & Idaliũ nemus. Catullus. Sãcte pater curis hominum qui gaudia miſces, Quiq; regis Colchos, quiq; Idalium frondoſum.

¶ Theſpienſes & Pariani populi in Helleſpõto amorem ſumma veneratione proſequũtur, eiuſq; ſacra vocãt Erotidia. Apud Aegyram vrbem Achæorum Amor colebat cum fortuna ſub eodem tecto.

3 ¶ Aeſculapium Apollinis filium colebat Epidaurus vrbs Peloponneſi. Plynius lib. 4. In eo Epidarum oppidũ Aeſculapii delubro celebre. Ab Epidauro dict⁹ eſt Epydarius Oui. li. 15. Aequore placato patrias Epidaurius aras Lin-

quit. Statius libro primo Sylua. progreſſuſq; moras hinc mecum Epidauria proles.
¶ Cos ciuitas ſeu inſula eidē ſacra faciebat. Colebaẗ etiā pgami. Martia. lib. 9. pergameo poſuit dona ſacrata deo.
¶ Tricca vrbs Theſſaliæ templum habuit aeſculapio ſacrum, Dolopibus & pindo vicinum.
4 ¶ Ariſteum mellis deum colebat arcadia. Virgilius lib. 4. Geor. Tempus & archadii memoranda inuenta magiſtri.
5 ¶ Thebis colebatur Bacchus, qui propterea & Dircæus appellatur. Horatius lib. primo. Car. vel Baccho Thebas vel Apolline Delphos inſignes.
¶ Naxos vna Cycladū Coluit Bacchū. Statius li. 4. Achil. Et a tergo decreſcit Bacchica Naxos. Claudianus. Herculis & Bromii ſuſtentat gloria Thebas. Plyn. lib. 4. Nec cedētes Athenis claritate q̄ cognominanẗ Bœotiæ Thebæ duorum numinū Liberi, atq; Herculis (vt volūt) patria.
¶ Apud Nyſam vrbem Arabiæ ferunt Bacchum a Nymphis educatum fuiſſe. Hinc Bacchus dicitur Nyſęus. Statius libro quarto Theb. Omnipotens Nyſæe pater.
¶ Callicoros fluuius eſt apud Heracleam Paphlagoniæ Baccho ſacer, ꝙ ab India reuertens chorum ibidē conſtituerit. Val. Flac. lib. 5. Argon. Præterit & feſta vulgatū nocte Lyei Callichorō, Nec vana fides, his Bacchus in vndia abluit Eoo rorantes ſanguine thyrſos.
¶ Tamaritæ populi hircanis proximi Bacchū ab India victorem redeuntem hoſpitio ſuſceperunt, eiq; ſacra ſolennia conſtituerunt actis circum torcularia choreis, q̄diu ſpumarent muſto.
6 ¶ Cybelen deorū matrē colebant ſequentia loca. Ida & Dindymus phrygiæ mōtes. Virg. lib. 10. Alma parēs idæa deū, cui Dindyma cordi. Catullus, Dea magna, dea cybele, Dea domina Dindymi. Hinc cybele Dindymene. Martialis. Non per myſtica ſacra Dindymenes. Lucretius li. 2. Idæā vocitāt matrē phrygiaſq; cateruas. in phrygia Galli Cybelles miniſtri in honorē deæ inter ſe cōcertabāt & digladiabanẗ ab effuſiōe ſāguinis Demū cruore vbertim

manante concurrebāt ad aliquem fluuiū deæ ſacrū ibidē cultros & plagas loturi. Romani hoc faciebāt ad almonē fluuiū proximū Romæ vndecimo Cal. apriles, Val. Fl. lib. 8. Argon. Sic vbi Mygdomos planctus ſacer abluit almo, Lætaq; iam cybelle. Statius. Eſt locus ante vrbem, qua primum naſcitur ingens appia. quaq; Italo gemitus almone Cybelle ponit, & Ideos iam nō reminiſcitur amnes. Lucanus. Et lotam paruo reuocant almone Cybellē. Sylli⁹ lib. 8. Tepidoq; lauant almone Cybelen. Ouidius. Eſt locus in Tyberin quo lubrici⁹ influit almo, Et magico nomē perdit in amne minor, Illic purpurea canus cū veſte ſacerdos Iunonis dominā ſacraq; lauit aquis. Rheate vmbriæ ciuitas. Syllius li. 8. Magneq; Reate dicatum cœlicolū matri. Berecynthus mons phrygiæ a cuius nomine Berecinthia dicta eſt. Virg. li. 6. Aen. Qualis Berecinthia mater inuehitur curru phrigias turrita per vrbes.

Peſinuntium oppidum phrygiæ, a cuius nomine dicta eſt peſinuntica. Apul. li. 11. inde primi genii phryges peſinunticam nominant deum matrem.

7 Cererem venerabātur Eleuſis vrbs atticæ, quod ibidē frugum vſum & agriculturæ dea docuiſſet. Vnde & Eleuſina vocata eſt. Virgilius lib. 1. Geor. Tardaq; Eleuſinæ matris voluentia Plauſtra. Colebatur etiam in aetna monte, enna & catana vrbibus ſiciliæ, a quibus locis vocatur aetnea, Ennæa, catanenſis, Claudianus. Aeneæ cereri proles optata virebat vnica. Syllius lib. 1. Nec cerere Ennęa, phario nec victa colono. Lactantius. De cerere catanenſi vel Ennenſi, quarum alterius tanta fuit religio, vt adire tēpli eius ſecreta penetralia viris nefas eſſet.

8 Sequētia loca Dianæ ſacra fuerūt, Parthenius paphlagoniæ fluuius. Val. Flac. lib. 5. Argon. Et fatis Tiphy negatum parthenium ante alios Triuiæ qui credit amnis. Cynthus mons imminens delo, in quo nata eſt cum apolline. Hinc vterq; cynthius appellatur. Statius libr. 1. Theb Illa ſuas cyntho comites agat.

Epheſus vrbs Ioniæ ſeu Lydiæ, in qua tēplum habuit.

magnificũ inter ſeptem orbis miracula numeratũ. Brau-
ron vrbs Atticæ, vbi etiã colebatur. Colebatur & in auen-
tino & algido montibus Italiæ. Horatius. Quæq; auenti-
num tenet, Algidumq;, Quindecim diana preces virorũ
curet. Martia. lib. 6. Laudat Auẽtinę vicinus ſura Dianæ.
Colebatur etiam in Delo. Virg. Notior vt iam ſit canibus
non delia noſtris. Item in Tauro ſcythiæ monte. Lucanus
lib. 1. Et Taranis Scithicæ non mitior ara Dianę. Idẽ li. 3.
Qua ſublime nemus Scythicæ qua regna Dianæ. Ouid.
lib. 14. Quæq; colunt Scythicæ ſtagnũ nemorale Dianę.

9 ℭ Colebatur faunus in Archadia. Ouidius libro. 2. Faſto.
Faunus in arcadia templa licæus habet. Idem lib. 4. Stabat
Menalio ſacra relicta deo.

10 ℭ Antium maritima vrbs Latinorũ Fortunam habuit in
honore maximo, cui etiã ſacra fecit, tẽplumq; erexit ma-
gnificum. vnde Horatius li. 1. Car. O diua, gratum quæ re-
gis antium. Rhamnus ſeu Rhamnis oppidum fuit in atti-
ca, in quo Nemeſis & fortuna colebant. Hinc vtraq; Rha-
mnuſia appellatur. Virg. iu Cyri. Haud falor, quod te po-
tius Rhamnuſia fallat. Ouid. 14. lib. Idaliam, memoremq;
time Rhamnuſidis iram.

11 ℭ In Orchomeno Bœotiæ vrbe templum fuit dicatum
gratiis ſeu Charitibus.

12 ℭ Herculi ſacrum fuit Tybus oppidum vicinum Romæ,
quod inde vocatur Herculeum. Properti⁹ li. 2. Curua ten
Hercnleum deportant Eſſeda Tybur? Ten id eſt tene per
interrogationem. Virgil. in Priapeiis. Gades Herculis hu-
midũq; Tybur. Martia. lib. 1. Tybur in Herculeum migra-
uit nigra Licoris. Idẽ. Itur ad Herculei gelidas qua Tybu-
ris arces, Stroza filius, Herculeum Tybur. vicinaq; rexit Iu-
lus. Bœotię Thebæ etiã Herculem coluerũt, qui propte-
rea Thebanus dicit. Propertius lib. 3. Cymbala Thebano
concrepuere deo mantuanus de Tropæis Gonzage, Bra-
chia Thebani pingit labor Herculis hydra. Gadib⁹ quoq;
(vbi colũnas poſuit) tẽplum habuit Hercules, in quo qui-
dem templo Iulius Cæſar animaduerſa Alexãdri magni

imagine ingemuit,& quaſi pertæſus ignauiã ſuam,quod nihil dũ a ſe memorabile actũ eſſet in etate,qua iã Alexã der orbem terrarũ ſubegiſſet.De Gadibus Liuius. Annibal Gades profectus Herculi vota exoluit, Hinc Gades Herculeæ dicuntur.Syllius lib.16.Nam repeto Herculeas Erythrea ad littora Gades. Stroza filius: ad Herculeas ſtirps greſſa pelaſgica Gades.Tyrinta ciuitas argis vicina Herculẽ nutriuit,& vt deum venerata eſt.vnde & Tyrinthius appellatur.Virg.lib.7.Aen.poſtquã laurentia victor Geryone extincto Tyrinthius attigit arua.Idẽ libro octa uo. Ecce furens animis aderat Tyrinthius.

13 ¶Sequentia loca Iunonem coluerũt.Carthago vrbs afri cę.Virg.li.1.Aen.Quam Iuno fertur terris magis omnibus vnam poſt habita coluiſſe ſamo,hic illius arma, Hic currus fuit Colebatur etiã.in Profimna ciuitate.Statius li.1a Theb.Hinc ceſę Iunonia temola Profimanæ.In ſamo inſula maris Icarij habebatur in honore præcipuo, Nam & ibidẽ fuerat nutrita.Ouid.lib.8.Et iam Iunonia læua parte ſamos fuerat.Argos & Mycenæ vrbes achaiæ Iunonẽ quoq; venerabâtur.Horatius lib.1.Car.Plurimus in Iunonis honorẽ aptũ dicet equis argos,diteſq; Mycenas.

¶¶Phaliſci populi Iunonẽ coluerunt.Ouid.lib.6.Faſt. adde ſenem Tatium Iunonicolaſq; Phaliſcos.

14 ¶Creta inſula centum vrbibus memorabilis Ioue aluit, eiq; ſacra fecit,Vnde & Cretæus dicitur.Virg.lib.3.Aene. Creta Iouis magni medio iacet inſula ponto.Mons idęus vbi,& gentis cunabula noſtræ.Claud.Cretaq; ſe iactat tenero reptata tonanti.Lactantius.Ipſius autem iouis Creti ci ſacra,quid aliud oſtendunt,quam quomodo ſit aut ſubſtractus patri,aut nutritus?Pyreus portus atticę ſacer erat Ioui,vt etiã Homole mons Theſſaliæ ſeu Bœotiæ,a cuius nomine iupiter Homolius dicitur.

¶Colebatur etiam in ida,in Latio,in Lybia vbi erat eius oraculum,in Elide.vnde Virg.eum vocat idæum, Lucanus Latialem,Latinum Ouidius & Lybicum,Elæũ Propertius quoniam in Elide quinto quoq; anno celebraban

tur ludi Olympici in eius honorem.

15 ¶ Iſim Inachi filiā & deā Aegyptioꝝ ſeq̄ntia loca hēbāt ī honore. Paretoniū vrbs aegypti, pharos, Mēphis, & Mareotis ps Aegypti. Oui. li. 9. Iſi. Paretoniū, Mareoticaq; arua, Paroq; Que colis, & ſeptē digeſtū ī cornua nilū. Idē li. 2. Ele. Iſi Paretoniū, genitaliaq; arua Canopi Quę colis, & Mēphim, palmiferāq; Pharon. Aegyptū ſacrā fuiſſe Iſidi Proper. docet lib. 2. dicēs. An tibi nō ſatis eſt fuſcis Aegyptus alūnis? Coptō quoq; īſula eſt in Aegypto ſacra Iſidi.

16 ¶ Latona colebatur in delo, ꝙ Apollinem, & Dianā ibidem peperiſſet. Virgil. libro tertio Georg. Cui non dictus Hylas puer. & Latonia Delos. Ouidi⁹ in Ibin. Prædaq; ſis illis, quibus eſt Latonia Delos.

17 ¶ Ithynus fuit domicilium Mineruæ in arce Atheniēſi. Catullus. Vnigenamq; ſimul cultricē montis Ithyni Pallada. Pyreus mōs Atticæ ſacer fuit etiam Mineruæ. Colebatur & in Aracyntho Aetolię monte, a quo Aracynthia dicta eſt. Stati⁹ de Diana & Pallade li. 2. Theb. Illa ſuas Cyntho comites agat, hæc Aracyntho. Nea Cycladū vna, ſacra fuit etiā Mineruæ, autore Ply. lib. 4. Nat. Hiſt. Cap. 12. Præcipua eius dignatio fuit athenis, vbi & artes inueniſſe fertur, atq; etiā vrbem ipſam cōdidiſſe, hīc Athenea, Attica, Cecropia, & Mopſopia dicitur. Horatius lib. 1. Car. Sunt quibus vnum opus eſt intactæ Palladis vrbē Carmine perpetuo celebrare. Alcomeneū fuit oppidum Bœotiæ, cuius conditor iuſſit ibidem coli Mineruam.

18 ¶ Loca Marti ſacra ſunt Termodon fluuius Scythiæ & Rhodope mons, quoniā fertur natus in Thracia, Claudianus. Flumina lauerunt purum Rhodopeia martem.

¶ Colebatur & in tota Thracia & apud Getas. Vñ Odryſium eum vocat Statius & Geticum. Sythonium Pontanus & Threicium.

19 ¶ Libethris fons Magneſiæ ſacer fuit Muſis, vt ēt Hippocrene, a quoꝝ noīe dicunt Libethrides & Hippocrinides Virgi. Nymphe noſter amor Libethrides. Eam ob cām Feſtus Auien⁹ camœnalē vocat Hippocrenen, vbi ait. Lym-

pha camœnalē fudit procul Hippocrenen. Sūt & alia lo-
ca ſacra Muſis, vt Sicilia, vnde Sicelides dicuntur a Virgi.
Aonia ſeu Bœotia. Helycon mons Bœotiæ, Pimpla locꝰ
vicinus Parnaſo, Aganippe fons Bœothiæ, Sebethꝰ fons
apud Neapolim, Theſpiæ oppidū Bœotię, a quibꝰ oībus
locis Epitheta meruerunt. Vide in capite de Muſis.

20 ¶ Neptunus templum habuit in Tęnaro Laconiæ ꝓmon-
torio, a quo Tęnarius dicitur. Proper. lib. 1. Tænarius faci-
li preſſit amore deus. Oncheſtus vrbs Bœotię habuit etiā
templum Neptuno ſacrum.

21 ¶ Nemeſis dea vltionis & indignatiōis (quæ ſupbos pu-
nit & vaniloquos) tēplū habuit in Rhamnunte Aſię oppi-
do, a quo Rhamnuſia dicta eſt, vt Fortuna. Ouid. li. 3. Me-
tamor. Dixerat aſſenſit precibus Rhamnuſia iuſtis.

22 ¶ Oſyris deus colebatur apud Aegyptios. Tibullus li. 1.
Te canit, atq; ſuum pubes miratur Oſyrim Barbara Mem
phitem plaudere docta bouem.

23 ¶ Proſerpina cereris filia colebatur in Sicilia teſte Plutar
cho, vnde & Sicula vocatur a poetis. Seneca. Vidiſti Sicu-
læ regna Proſerpinæ? vbi primam huius dictionis Proſer
pina corripit, quod eſt inuenturarum. Colebatur etiam in
Enna vrbę ſiciliæ, vnde Ennæa quoq; dicitur. Lucanus li-
bro. 6. Eloquari immenſo terrę ſub pondere, quæ te Con
tineant Ennæa dapes. Syllius libr. 1. Atq; Ennææ numina
diuæ, Atq; Acheronta vocat.

24 ¶ Apud Elæos delubrum ſacrum fuit Plutoni ſemp clau
ſum & obſeratum, præterq̄ quod ſemel tantum quotan-
nis aperiebatur. Plutonem autē ideo colebant Elęi, quod
eius præſidium ſenſiſſent contra vim Herculis. Lāpſacus
vrbs Helleſponti Priapum coluit. Oui. libro. 6. Faſt. Lam-
pſacos hunc ſoli ſolita eſt mactare Priapo.

25 ¶ Scythę vnicū ſolē deū putant, cui equum immolant.

26 ¶ In Præneſte vrbe Italiæ colebantur ſortes & Fortuna,
quę propterea Præneſtinę vocantur. Propertius libro ſe-
cundo. Nā quid pręneſtis dubias o Cynthia ſortes, Quid
petis Aei mœnia Thelegoni? Syllius. Sacriſq; dicatum

Fortunæ Præneſte iugis: Statius libro primo Syl. Et Præneſtinæ poterant migrare ſorores.

17 ¶Sequentia loca ſacra ſunt Veneri. Amatus inſula maris Aegæi a qua vocat amathuſia & amatuſis, Virg. lib. 10. Eſt Amath⁹, eſt celſa mihi Paphos, atq; Cythera, Idaliæq; domus. Stroza filius. Eſt Paphos eſt Amatus Veneri ſunt pulchra Cythera. Põtan⁹. Quę referãt veteres formoſę Amathuſidis ignes. Politia. Semp & ancipiti ſtimulãs amathuſia cura. Colebat etiam in Cypro inſula, & Papho eiuſdẽ inſulę vrbe. De Cypro & Memphi Aegypti vrbe (vbi etiã fanũ habuit) Horatius lib. 3. Car. O quæ beatã diua tenes Cyprũ & memphim carentẽ ſythonia niuę. Idem li. 1. Sic te diua potens Cypri. Ouid. lib. 10. Feſta dies veneris tota celeberrima Cypro venerat. A Cypro dr̃ Cypria, Cypris & Cyprigena. Mantuanus in Faſtis. Cyprigene cãpos & regna per ardua phœbi. De papho & Gnydo Hora. lib. 3. car. Quæ Gnydon, Fulgenteſq; tenet Cycladas & Paphũ. Statius lib. 1. Syl. Non ſecus alma venus quam ſi Paphon æquore ab alto, Idaliaſq; domos, Ericinaq; templa ſubiret. a papho paphia, & Gnydo Gnydia dicitur. Plyn. li. 7. Praxiteles marmore nobilitatus eſt, Gnydiaq; Venere p̃cipue præcedẽtia exempla docent Idalium nemus & Cyclades & Cythera ſacra fuiſſe Veneri. ab Eryce monte Siciliæ ſibi ſacro dicta eſt Erycina. Horatius libr. 1. Car. ſiue tu mauis Erycina ridens. Hypæpa vrbs proxima Timolo ſacra fuit etiã veneri. De hac vrbe Ouidius de Arachne. Orta domo parua paruis habitabat Hypepis.

18 ¶Imbros inſula eſt Thracię vulcano ſacra, quę inde Imbranium vocant. Val. Flac. Proræq; acceſſerat Imbros Inter Liparam & Theraſiam inſula eſt Theraſia vulcano ſacra. Autor Plynius libro tertio. Præcipuus vulcani cultus fuit in Lemno inſula, a qua Lemnius dictus eſt, vt Lẽnos ipſa vulcania. Oui. li. 13. Nec pæantiadẽ quod habet vulcania Lennos. Virg. lib. 8. Aen. Hæc pater aeoliis properat dum Lemnius oris. Ouidius. Lemnius extemplo valuas patefecit eburnas.

62 ❡De aliis locis in quibus dii habiti ſunt in honore.Ouidius libro tertio Faſtorum.

Pallada Ceropidæ, Minoia Creta Dianam,
  Vulcanum tellus Hypſipylæa colit.
Iunonem Spartæ, Pelopeiadeſq; Mycenæ.
  Pinigerum Fauni Mænalis ora caput.

Mars latio venerandus erat,quia præſidet armis. Lactantius lib.1.de falſa religione.Summa veneratiõe coluerũt Aegyptii Iſidẽ,Mauri iubam,Macedones Gabyrim,pœni vranum,Latini Faunum,Romani Quirinum,Athenæ Mineruam,Samos Iunonem,paphos venerem,Lemnos vulcanum,Naxos liberum,Apollinem Delphi.

❡Deorum victimæ.

1	Bacchi caper	8	Fauni Capra
2	Cereris porca	9	Neptuni Taurus
3	Solis equus	10	Mineruæ capra
4	Dianæ cerua & canes	11	Herculis Taurus
5	Priapi aſinus	12	Saturni puer
6	Iſidis anſer	13	Aeſculapii Gallus
7	Noctis Gallus	14	Maie Sus

1 CAper & aſinus immolabãt Baccho,Caper quod eius vites roſiſſet.Virgi.lib.2.Georg.Non aliã ob cauſam Bacco caper omnibus aris Cædit.Ouid. lib.2.de ponto. Nec dabit intonſo iugulum caper hoſtia Baccho. Martialis lib.5.Vite nocens roſeas ſtabat moriturus ad aras Hircus,Bacche tuis victima grata focis.De aſino Plynius lib.24.Ferulæ aſinis gratiſſime ſunt in pabulo cæteris vero iumẽtis preſentaneo veneno.Qua de cauſa id animal libero patri aſſignatur,cui & ferula.Herodotus ait porcum etiam fuiſſe immolatum Baccho.

2 ❡Cereri mactabatur porca,quod hoc animal eiuſdẽ fruges violaſſet Ouidius lib.1.Faſto.Prima ceres grauidę gauiſa eſt ſanguine porcæ, Vlta ſuas merita cæde nocentis opes. Nam ſata vere nouo teneris lactentia ſuccis Eruta ſetigeræ comperit ore ſuis Idem libro ſecũdo de ponto. Accipiet grauidæ cur ſuis exta Ceres.

3 ℭPerſę imolāt equū ſoli. Oui. li. 1. Faſt. Placat equo Perſis radiis Hyperiona cinctū, Ne detur celeri victima tarda deo. Sabell. Non tibi Phœbe celer hic cadit ictus equus.

4 ℭDianæ cerua immolabaṫ. Ouid. lib. 1. Faſt. Quæ ſemel eſt triplici pro virgine cæſa Dianę. Nunc quoq; pro nulla virgine cerua datur. Sabei & Theſſali canes Dianæ etiam immolabāt. Idem Ouidius. Exta canum Triuiæ vidi maſtare ſabæos, Et quicunq; tuas accolit Hæme niues.

5 ℭPriapo etiam imolabāt aſinum, ꝙ quum hic deus Lotiden nymphā dormientem furtim ſtuprare vellet, intempeſtiuo aſini clamore coitu fuiſſet impeditus, eumq; excitata virgo manibus reieciſſet magno oium (qui aderāt) riſu. Oui. li. 1. Faſto. Cædiṫ & rigido cuſtodi ruris aſellus. Cauſa pudenda quidem, ſed tamen apta deo. Lactantius. Quum dii omnes ad feſtum magnę matris conueniſſent, epuliſq; ſatiati noctem luſibus ducerent, quieuiſſe ibi Lotidē, ſomnumq; cepiſſe. Ibi Priapum ſomno eius ac pudicitie inſidiatum, ſed illam intēpeſtiuo clamore aſelli (quo Silenus vehebatur) excitatam, libidinem vero inſidiatoris eſſe detectam. Hac de cauſa Lampſacenos Aſellū priapo quaſi in vltionem mactare conſueuiſſe.

6 ℭAnſer Iſidi Inachi filiæ. Ouid. lib. 1. Faſt. Nec defenſa iuuant Capitolia, quominus Anſer Det iecur in lāces Inachi lauta tuas.

7 ℭGallus gallinaceus immolabatur nocti. Idem Oui. Nocte deæ noctis criſtatus ceditur ales, Quod tepidum vigili prouocat ore diem.

8 ℭFauno Capra. Ouid. lib. 2. Faſto. Cornipedi Fauno cęſa de more capella, Venit ad exiguas turba vocata dapes.

9 ℭNeptuno Taurus. Statius libro. 5. Achil. Cæruleum regem tauro veneratur auumq; Nerea. Syllius lib. 15. Principio ſtatuunt aras, cadit ardua taurus victima Neptuno pariter, pariterq; tonāti. Virgilius. Taurum Neptuno, taurum tibi pulcher apollo.

10 ℭMinerug capra, ꝙ caprarum morſus exitialis ſit oliuæ, quam illa amat. Ply. lib. 8. Oliuam lambēdo quoq; ſterilē

faciunt, Eaq; ex cauſa Mineruæ immolatur.

11 ¶ Menœcius actoris filius taurũ Herculi primus ſacrifica uit propter fulmineum taurũ ab ipſo Hercule interfectũ, de quo Seneca in Hercule Oethęo. vna eſt Geryō ſparſus manu, Taurusq; popul s horridus centum pauor.

12 ¶ Carthaginēſes vſq; ad excidiũ vrbis ſuæ ingenuos pue ros ſaturno ſemper immolarunt, autore Curtio libr. 4. de geſtis Alexandri. Quod genus ſacrificii Tauricæ Dianæ factum legimus in ſcythia.

13 ¶ Priſci Aeſculapio medico Phœbi filio Gallum ſacrifi/cabant authore Cælio.

14 ¶ Sus prægnās mactabatur Maiæ autore Macrobio li. 1. ſatur. De victimis deorum vide Ouidium lib. 15. Meta.

¶ Deorum feſta quibus vocentur nominibus.

FEſta ſeu ſacrificia Bacchi vocantur Bacchanalia, Orgia, Trieterica, Nictileia, Liberalia, Dionyſia & Co/tytia a Cotyde rege Thracũ, q ſacra Baccho iſtituit. Sacra Ceteris vocantur cerealia & Theſmophoria, vt Ceres ipſa Theſmophoros id eſt legifera. Ply. li. 24. Q̃m ma/tronę in Theſmophoriis athenienſiũ caſtitatē cuſtodiētes ijs foliis cubitus ſibi ſternūt. Plut. ait adonia fuiſſe ſacra Ceteris. Proſerpinę Cocytia a cocyto iſernali fluuio. Saturni Saturnalia & chronia. Nā Saturnus ipſe chronos dicit a Græcis. Laurētię laurētalia. Opis (quę cœli & Veſte filia & Saturni vxor dr̃) Opalia. Palis deæ paſtorũ palilia. Tibul/lus li. 2. At madidus Baccho ſua feſta palilia paſtor ꝯcinet. Proper. lib. 4. Annuaq; accēſo celebrare palilia fœno. Idē. Vrbi feſtus erat dixere palilia patres. Romuli vel Martis: Quirinalia. Vertũni ſeu prothei Vertũnalia. Bonę deę Gynecia, nā Græci eā vocant Gyneciā. Autor plutarchus in Cęſare. Mineruę panathenea. Erant autem agones Gym/nici, quos Theſeus in honorem deę primus athenis inſti/tuit. Autore Plutarcho. Erant etiam Mineruæ Quinqua/tria, quæ fiebant quinq; diebus poſt atrũ diem. Ater autē dies erat poſt idus. Ouidius vna dies media eſt, poſt fiũt ſa cra Mineruę, Nomina quæ a iunctis quinq; diebus habēt

Floræ deę floralia. Carne deę cardinum Carnia, quę fiebāt Spartę. Iouis diipolia, ſeu diaſia teſte Cęlio. Iunonis herça quod Iuno ipſa hera diceref Ennius apud Ciceronē li. I. de Offi. vos ne velit an me regnare hera, vbi per herā nō/nulli fortunam intelligunt. Mercurij Mercurialia & her/mça. Muſarū muſea. Herculis Nemæa ab argiuis inſtituta ob leonē ab ipſo iterfectū in Nemea ſylua. Fauni Luper/calia, quę februario mēſe fiebant, Solis Mitriaca, quoniā perſæ ſolem appellāt mitram. Apud eos autē fiebant hæc ſacrificia in antro, educto cornibus boue, quē deo imola/bāt. Priapi phallagogia, Nam phallum antiqui virile mē/brum appellabant. Autor Theoderitus Cyrenenſis.

¶ Sacrificiorum & victimarum genera diuerſa.

Agonia	Munichia	Rubigalia
Dapſa	Nouendium	Fontanalia
Farreatio	Nudipedalia	Ornea
Hecatombe	Myctileia	Parentalia
Hoſtia	Palatual	Inferiæ
Hyacinthina	Paſtillum	Conſualia
Armiluſtrum	Popularia	Lampteria
Ianual	Proteruia	Amburbium
Lucaria	Scænophægia	Vinalia
Lupercalia	Solitauria	Thyia
Meditrinalia	Stata	Holocauſtum

AGonia & agonalia ludi erant, qui fiebāt in hono rem dei agonij, vel in monte, quē illi agonē vo/cabāt. Agonias etiam veteres dixerūt hoſtias, ab agendo. Dapſa genus erat ſacrificij, quod fiebat hyeme ſę uiente. Farreatio in nuptiis fiebat fareo libo. Aliter voca/batur conferreatio, at quum diſſoluebātur nuptiæ, diffar reatio. Hecatombe ſacrificium erat centum victimarum, vel quia centum peloponneſi vrbes id faciebant. Iuuena/lis Satyra duodecima. Exiſtunt qui promittunt Hecatom ben. Sidonius Apol. vix ſe poſt hecatombeō litatum ſue/tus promere ſyricum baratrho. Hoſtia erat victima, quæ immolabatur cæſis hoſtibus. Sacrificabatur autem Lati/

bus

bus, quorum ope victi credebãtur hoſtes. Ouidius Hoſti/bus a domitis hoſtia nomen habet. Hyacinthina erãt quę/dam ſacra nocturna. Armiluſtrum ſacrificium erat apud Romanos, in quo armari rem diuinam faciebant, tubiſq; canebant ſacrificantes. Ianual erat genus libi, quod ſoli Iano immolabatur. Lucaria feſta Romani celebrabant in luco, in quo fugati a Gallis ſeſe occuluerant. Lupercalia erant ſacra inſtituta ab Euãdro rege arcadum in honorẽ panos propter Romulum & remum nutritos a lupa in auentino monte, vbi fiebant. Luperci dicebantur miniſtri horum ſacrorum. Statius lib. 5. Syluarum. Et tua multum verbera ſuccincti formidauere Luperci. Meditrinalia ſa/cra erant, quæ fiebant in honorem Meditrinæ deæ medi/camẽtorum. Munychia erant feſta palladis, a Munychio athenarum portu, vel a Munychio rege quodam, eorũ autore. Nouendium ſeu Nouendiale ſacrificium erat exe quiale, quod fiebat nono die poſt mortem alicuius, Hora tius. Nouendiales diſſipare pulueres. Nudipedalia erant quędam ſacra quæ ſacerdotes nudis pedibus faciebãt Hie roſolymus. Nyctileia Bacchi ſacrificia, quæ nocturno fie/bant tempore. Palatual ſacrificium erat, quod Romæ fie bat in palatio. Paſtillum autore feſto fuit genus libi rotun di, quod diis offerebatur popularia ſacra, quæ ab omni/bus ciuibus fiebant nec erant priuatarum familiarum, ſed omnium communia, vt a diis impetrarentur, quæ ſpecta/bant ad communem populi ſalutem. Proteruia fuit ſacri ficii genus, in quo quicquid ex epulis ſupererat, incendio dabat. Auſonius capripedes agitat quum læta proteruia panas. Albidius adoleſcens quum vniuerſum patrimoniũ decoxiſſet, & ædes vnas (quę ſupererant) rerum deſpera/tione, dediſſet incẽdio, ferunt catonem hoc in eum cauil/lo vſum fuiſſe. Hic propteruiam facit facere autem ꝓter/uiam adagium eſt in prodigos, qui omnia abſumunt vſq; ad aſſem. Scęnophegia erãt tabernaculorũ feſta in quibus Iudæi faciebant tabernacula ad ſimilitudinem eorum in quibus habitauerant quum peruagarentur aegyptum. So

ſi taurilia ſacrificia erant trium victimarũ tauri, arietis, & ſuis, Plyn.lib.8. Si potiatur, matri ſolitaurilibus piaculum fieri, Stata erãt certa ac ſtabilita, ſtatutiſq; diebus fieri ſolita Cato, Sacra ſtata, ſolẽnia ſancta ſeruaſti, Rubigalia dies erant feſti inſtituti ab antiquis ad amoliendã frugũ rũbiginẽ. Quales ſunt noſtro tempore ſupplicatiões amburbiæ & ambaruales, quæ fiunt vt fructus terræ agricolarũ voto reſpondeãt. Plynius. Rubigalia Numa cõſtituit, quę nunc agũtur ad ſeptimum Calendas Maii, quoniã tunc fere ſegetes rubigo occupat. Fontanalia ſacra erant fontiũ, quæ fiebãt coronatis pueris & fontibus. Ornea ſacra erãt Priãpi, quem Corinthii Orneũ vocabant. Celebrabãt aũt hæc feſta nymphæ ad Alebedum prope Colophonem. Parentalia erant ſacra funeſta, quæ fiebant ab antiquis in honorem parentũ mortuorũ. Cuiuſmodi ſunt anniuerſaria noſtra. Parentare eſt hoc ſacrificiũ facere. Cicero in philipp. Vt parentalia cũ ſupplicationibus miſcerenẽ. Idem. Vt cuius ſepulchrum nuſquã extet, vbi parentetur, ei publice ſupplicetur. Decius & Brutus parẽtabant decembri mẽſe qui a ſaturno conſecratus eſt hic mẽſis, quẽ habent in numero deorum inferorum. In parẽtatione abſumebanẽ fabæ, quod in eis mortuorum animas eſſe dixerint. Inferiæ ſacra ſunt etiam mortuorũ. Sueto. in Caligula. Inferiaſq; his annua religione publice inſtituit. Idẽ in vitellio. Adhibita publicorum ſacerdotum frequẽtia inferias Neroni dedit. Cor. Tacitus de vitellio. Apud bonos inuidiæ fuit, quod extructus in cãpo Martio aris inferias Neroni feciſſet. Conſualia ſacrificia fiebant in honorẽ Conſi, q habebaẽ deus conſiliorum, Græci Dionyſiũ colebant cognomento lãptera, id eſt faculã, eiuſq; feſta vocabant Lampteria, Ferebãt enim noctu faces ad tẽplum vini pateris tota vrbe cõſtitutis. Amburbium ſeu Ambaruale ſupplicationes erant, quę fiebãt in ambiendis vrbibus agriſq; luſtrandis. De hoc itellexit Luc. li. 1. dicẽs. Mox iubet & totã pauidis a ciuibus vrbẽ ambiri, & feſto purgantes mœnia luſtro lõga per extremos pomæria cingere fines. Talia erãt

apud Romanos vinalia, qualia apud Thebanos Dionyſia. Thyia feſtum erat Bacchi apud Elæos, in quo vacuæ hydriæ, tẽplo obſerato, vino implebãtur noctu. Holocauſtũ ſeu Holocauſtoma ſacrificiũ erat, in quo extra victimarũ aris ſuperpoſita cõburebantur. de quo Virgilius. Et ſolida imponit taurorum viſcera flammis, pingue ſuperq; oleũ fundens ardentibus extis Ioſephus. Quando (inquit) tota victima quæ immolatur, incenditur, id ſacrificiũ nomẽ holocauſtomatis habet. Porro Orgia Orpheus iuenit in Thracia. Matris deorum ſacra phrygii quotãnis crudeliſſimis certaminibus faciebant. Rhodii hominem ſaturnõ ſacrificabãt. In ſalamine inſula homo Diomedi imolabatur Diana Taurica humanis placabaẽ victimis. Dionyſio apud Chios homo crudeliter diſcerptus ſacrificabaẽ. Lacedæmonii hominem Marti imolabant. phœnices in bello & peſtilentia amiciſſimos homines imolabant ſaturno Eidem in Creta ſacrificabanẽ pueri. In laodicea ſyriæ virgo immolabatur palladi. Arabes ſingulis annis puerũ imolantes ſub ara ſepeliebant. Græci priuſquam prodiderẽt in bellũ humanas victimas diis offerebãt. Ariſtomenes Meſſenius. 200. homines Ioui ſacrificauit. Athenieẽſes bello petiti & victi a Minoe rege Cretæ propter interfectũ androgeum eius filium cogebantur quotãnis ſeptem mares ac totidem feminas in Cretã mittere ſacrificandos Cythæ quoſcunq; aduenas reperint, Dianæ immolãt, In pella Theſſaliæ ciuitate ſingulis annis homo immolabaẽ peleo & chroni. Galli Eſum & Teutatẽ humano cruore placabant. Lactantij tempore Latialis Iupiter ſanguine colebaẽ humano. Carthagineẽſes ab agathocle victi, quũ iratũ ſibi ſaturnũ crederẽt, ducẽtos ei nobiliſſimos iuuenes immolauerunt autor Lactan. apud Romanos ſacrorũ autor fuit numa, q inſtituit colere deos fruge, & mola ſalſa ſupplicare, vocabula ad religionẽ ſpectãtia ſunt Ceremoniæ, ſacrificiũ, cõſecratio, ſupſtitio, dedicatio, piaculũ, iuſiurãdum, hoſtiæ. Mola erat far toſtum, ſale aſperſum ſacrificare eſt petere, vt deẽ venia, Litare eſt ppiciare, vel ſacrificiũ

rite facere. Apud Lyndum oppidum Rhodiorum fiebat ſacrificium in honorem Herculis, quod probris & conuiciis peragebatur. Hinc adagium natũ Herculi Lyndio ſacrificare, id eſt ſacris deuotióibus vti, Ritũ ſacrificij quod fiebat in honorẽ Cybeles, Ouidius in Faſtis ſic exprimit. Ardua iamdudum reſonat tinnitibꝰ Ida, Tutus vt infanti vagiat ore puer. Pars clypeos ſudibus, galeas pars tundit inanes, Hoc curetes habent, hoc Corybantes opus. Res latuit, priſciꝗ manent imitãtia facti Aera deæ, comites rau caꝗ terga mouẽt. Gymbala pro galeis, pro ſcutis tympana pulſant, Tibia dat phrygios (vt dedit ante) modos, Salii ſacerdotes Martis, eidẽ ſacra faciebant ſaliẽtes. Victimarum ſupſtitio emanauit ab Hyperbio Martis filio, vt placet nonnullis quod animal primus occiderit, vt prometheus occidit bouẽ. Apud Delphos nullum reddebat oraculum, niſi tota victima ab imo contremuiſſet, membris omnibus agitatis. Phaſelitæ populi ſalſos piſciculos diis immolabãt. Cares vero canem. Hinc Caricam victimam dicuntur immolare, qui viliſſima largiunt. Libabatur etiã vinum ſed merum. Prope Aſopum fluuium habitatores ſingulis annis diem vnum ſacrũ faciunt Eumenidibus, qbus prægnantes oues imolãt. Amaſtris Xerxis regis vxor pro ſalute propria decem defodit viuos homines. Beroſus prodit fuiſſe apud Babilonios feſtũ ſaceas nomines ſolitũ agi quinꝗ diebus, quibus ſerui imperabant dominis. Coi Iunoni ſacrificante ſeruos a conuiuio reiiciebant.

Sacerdotes deorum.

8	Panthus	4	Calybæ Alcione		Lyſimache
	Anius	5	Potius Theron	9	Meta
	Lychas		Pinarius	10	Iphigenia
	Hermonides	6	Choreus		Megabyzus
	Pœbades		Meliſſa		Myxus
2	Laocoon		Barthabaces	11	Sethon
3	Polybetes	7	Cotys	12	Salii
	Soſtratus		Bacchæ	13	Hierophantæ
	Alphitus	8	Hippeccauſtria	14	Alij

1 APollinis ſacerdotes fuerunt panthus Othrij filius Virg.li.2.Aen.Pāthus Othriades arcis phœbiq; ſacerdos.Idem Nec te tua plurima Panthu labētem pietas,nec apollinis inſula texit. Anius rex.Virg.li.3. Aen. Rex anius, rex idem hominum phœbiq; ſacerdos. Ouid.lib.13.Hunc anius,quo rege homines,antiſte phœbus rite colebatur.Licas.Vir.lib.10.Inde Lychā ferit exectum iam matre perempta Et tibi Phœbe ſacrū. Hemonides.Idē lib.10.Nec procul Hemonides phœbi Triuieq; ſacerdos,infula cui ſacra redimibat tempora vitta.

¶Phœbades dicuntur Phœbi ſacerdotes.

2 ¶Neptuni Laocoon Troianus.Virg.lib.2.Aen.Laocoon ductus Neptuno ſorte ſacerdos, ſolēnes taurum ingentē mactabat ad aras.

3 ¶Cereris polybetes.Virgilius libro ſexto Aeneid. Treis Antenoridas,Cereriq; ſacrum polibetem. Fuit & ſoſtrat[9] Cereris ſacerdos,autore Cornelio tacito.Alphitus Ouid. libro quinto.Meta.Cereriſq; ſacerdos alphitus,albēti velatus tempora vitta.

4 ¶Iunonis Calybe.Virgi.lib.7.Aenei.Fit Calybe iunonis anus templiq; ſacerdos.Alcyone Ouidi[9] libro vndecimo ante tamē cunctos iunonis tēpla colebat,Proq; viro(qui nullus erat) veniebat ad aras.

5 ¶Herculis potitius.Virg.libr.8.Iāq; ſacerdotes primuſq; potitius ibant.Teron.Syllius libro ſecūdo Iam noua molitus ſtimulato milite Teron,alcidæ templi cuſtos areq; ſacerdos.Fuit & Pinarius cuſtos ſacrorum Herculis Autore Macrobio.

6 ¶Cybeles Choreus.Virg.lib.11.Forte ſacer Cybele Choreus olimq; ſacerdos,inſignis longe phrygiis fulgebat in armis Meliſſa fuit ſacerdos Cybeles,a cuius nomine cæteræ eius deæ ſacerdotes Meliſſæ poſtea dictæ ſūt.Fuit & Barthabaces cybeles ſeu opis ſacerdos.Plutarchus in Mario. Per ea tempora adueniens Barthabaces,magnę mr̄is ſacerdos,nunciauit deam in templo ad ſe locutam,victoriam prædixiſſe.Galli quoq; ſacerdotes erant Cybeles.

7 ℭCotys rex Thraciæ ſacra q̃dam inſtituit Baccho,q̃ co-
tytia dicuntur.Fœminę Bacchi ſacerdotes dicuntur Thya
des,Mænades,Bacchæ,Eleides,Mimallonides , aedoni-
des,Euhyades,baſſarides,Triaterides,Thyades. Val.Flac.
lib.6.Arg.Mox rapuere deum iamiam quodcunq; paratę
Thyades,infuſis per ſua colla comis. Męnades.Martialis
lib.11.Ad matrē fugiet pentheus,ad Męnades Orpheus.
Ouid.lib.11.Mænades Orphæi titulum rapuere theatri.
Bacchæ,Ouid.li.6.Faſt.Diſſimulata deam latias ſaturnia
Bacchas Inſtimulat.Eleides,Idem in Epiſt.Nunc feror,vt
Bacchi furijs Eleides actę.Mimallonides,Idem li.1.de ar
te Ecce Mimallonides ſparſis in terga capillis.Aedonides
Lucanus libro.1.Aedonis Ogygio decurrit plena Lyæo.
Euyades.Horatius li.1.Car.Non ſecus in iugis Ex ſomnis
ſtupet Euhyas.Baſſarides,ſidoni⁹.Rotat Enthea thirſum
baſſaris.Idē.Ire in Baſſaridas,vel infulatos aram ad thu-
ricremam rotare myſtas Statius lib.2.Syl. Et tu Baſſaridū
rotator Euhan.Triaterides,Statius lib.4.Theb.Et atra ſa-
crum recolit Triateris Opheltem.

8 ℭHypeccauſtria ſacerdos erat Mineruæ apud ſolos. Ply-
nius libro.34.ait Lyſimachē fuiſſe Mineruæ ſacerdotem
annis.64.

9 ℭVeneris ſacerdos fuit Mera.Statius lib.8.Theb.Aegęæ
veneris quos mera ſacerdos Ediderat prohibente dea.

10 ℭDianæ Tauricæ ſacerdos fuit Iphigenia agamenonis
& Clitemneſte filia.

ℭMegabyzus ſacerdos erat Dianæ Epheſię,eunuchus a
cuius nomine cęteri dicti ſunt magabyzi. Plynius libr.35.
Pinxit & megabyzi ſacerdotis.Dianæ Epheſię pompam.
Idē.Epheſi vero eſt megabyzi ſacerdotis Epheſię Dianæ
ſepulchrum.Fuit & myxus Dianę ſacerdos,imodicus ſui
nominis pręco & oſtentator.Hinc myxos appellamus hu
iuſmodi homines ventoſos,qui plus æquo ſibi tribuunt.

11 ℭSethon rex fuit apud aegyptios poſt amyrrhęū,quem
Herodot⁹ in Euterpe vulcani ſacerdotē fuiſſe memorat.

12 ℭMartis ſacerdotes erāt ſalii,quos,in portādis ancilib⁹

ſaltare mos erat. Hi per vrbem cũ tripudiis canebant quę-dam carmina admodum obſcura, quæ nec ipſi intellige-bant vt innuunt verba Fabii.

13 ¶Hierophantæ erant athenienſium ſacerdotes, qui cicu tæ ſorbitione ſeipſos caſtrabant, quo caſtius in ſuo ſacer-dotio durarent ac perſiſterent.

14 ¶Cor. Cethegus, & Q. Sulpicius flamines fuerunt apud Romanos, qui ſuo ſacerdotio priuati ſunt, hic quod inter ſacrificandum apicem (quem flamines ferebant) de capite cadere permiſiſſet, Ille quod exta victime non rite admo uiſſet. L. Bebius flamẽ fuit quirinalis, vt plautius Hypſęus. Coris ſacerdos fuit funerarius. Cinarades, & Baſilides no mina ſunt ſacerdotum apud Cor. Tacitum. Sacerdotes le gis fuerunt Salamon, Hieroboam, Nadab, Bahaſa, Hela, Zambri, Achab, Ocozias, Ioram, Heliſeus, Hieu, Ioas, Io nas, Zacharias, Sellum, Manahen, Phaceias, Ozee, Aarõ, Eleazarus, Phinees, Abiud, Achito, Samuel, Hely, Abia-thar, Sadoch, Achimas, Azarias, Vrias, Gonnias, Eleachim Chelcias, Soreas, Ieſus huius filius, Ioachin, Melchiſe-dech. Simeon, Iad, Onias.

¶Parcæ ſeu deæ fatales.

Clotho Lacheſis Atropos

PArcæ ſeu deæ fatales dicuntur a poetis Cloto, La-cheſis, atropos. Ceſelius vindex apud Gelliũ libr. tertio ponit alia earũ nomina, vt Nonã, Decimam Mortam, citatq; verſum hunc Liuii poetæ antiquiſſimi. Quando dies aduenit, quam profata morta eſt. Fingun-tur autem Dæmogorgonis filiæ, ſecundũ ciceronem he-rebi & noctis. Alio nomine vocantur fata. Seneca. Multi ad fatum venere ſuum, dum fata timent. Dicunt inſuper metiri vitam hominũ fuſis, & ſtaminibus, quæ ex ſua co-lo nent & deducunt. Vnde & lanificę vocant a poetis. Idẽ Seneca. Parcarumq; colos irremeabiles. Virg. Talia ſæcla ſuis dixerũt currite fuſis Concordes ſtabili fatorũ numi-ne parcæ. Oui. li. 5. Triſt. Silicet hãc legẽnẽtes fatalia par-cę ſtamia. Martia. li. 1. Lanificas nulli tres exorare puellas

contigit, obſeruāt quem ſtatuere diem feruntur eſſe inexorabiles, nulliſq; precibus moueri, vt quam impoſuerūt rebus ſeriem commutēt, aut vitæ exitium prorogēt, quē naſcentibus nobis conſtituerunt. vnde Seneca. Nulli iuſſo ceſſare licet, nulli ſcriptum proferre diem Earum autem officia poetæ diſtingunt, vt velint vnam eſſe, quæ vitā hominis ordiatur, aliam quæ contexat, tertiam quæ filū rumpat, ac finiat. Prima eſt cloto, quam Statius ferream vocat, Grandeuam Seneca, Improbam & ſedulam pōtanus. Secunda eſt Lacheſis, dura Ouidio, inuida Martiali, ferrea claudiano dicta. Tertia atropos, de qua Statius libro quarto Theba. Hos ferrea neuerat annos atropos. Idem libro quinto Sylua. O vtinam, quos dira mihi rapit atropos annos ſunt qui in numero parcarum ponant Ilithyiam.

¶ Iudices inferorum.

Minos Acacus Rhadamantus

IVdices inferorum poetæ faciunt, quorum arbitrio & ſentētia puniantur animæ, & cogantur fateri, quę piacula in ſeram noctem diſtulerint, vt inquit Maro. Caſtigant, dolos audiunt, vmbris ſuas ſedes conſtituunt, nullum ſcelus relinquunt impunitum. De his. Seneca Et quī fronte nimis crimina tetrica Querunt, ac veteres excutiunt reos. Eorum nomina ſunt. Minos, Aeacus, Rhadamantus Seneca in Herculc furente, Auditur illo Gnoſius Minos foro, Rhadamātus illo. Thetidis hoc audit ſocer. Idem in hercule Oethæo. Aeacos iter, geminoſq; Cretas Fata diſcernes. Sed iam ſeriatim de his loquamur. Minos rex fuit Cretenſium, pater androgei, & ariadnes, qui propter extremam ſeueritatem (quā viuens exercuerat) poſt mortē iudex inferorum factus eſt a poetis, vt alij duo iudices. De hoc Virgilius libro ſexto Aeneidorum. Quæſitor Minos vrnam mouet, ille ſilentum Conſiliūq; vocat, vitaſq; & crimina diſcit. Propertius lib. 3. Non tamē immerito Minos ſedet arbiter Orci. Statius lib. 4. Theb. Arbiter hos dura verſat Gortinius vrna, vera nimis poſcens, adi-

gitq; expromere vitas Vſque retro & tandem penarum lucra fateri. Claudianus. Nigriq; trahunt ad iudicis vrnā. Aeacus Iouis, & Europe filius propter incorruptam æquitatem iudex quoque inferorum factus eſt. Propertius libro quarto. Aut ſi quis poſita iudex ſedet Aeacus vrna. Ouidius in Ibin. Tuaſq; Aeacus in pœnas ingenioſus erit. Oratius libro ſecundo. Carminum. Quam pene furuæ regna Proſerpine. Et iudicantem vidimus Aeacū. Martialis libro decimo. Sed modo ſeueri ſectus Aeaci loris. Rhadamātus Iouis fuit filius, & Europæ, frater Aeaci quem æquiſſimum fuiſſe & incorruptæ ſeueritatis ferūt. Hinc adagium. Rhadamātæo pollere iudicio. Propterea orta eſt fabula conſtitutum fuiſſe illum vmbrarū iudicē. De hoc Virgilius libro ſexto Aeneidorum. Gnoſius hæc Rhadamantus habet duriſſima regna, Caſtigatq;, auditq; dolos, ſubigitq; fateri, Quæ quis apud ſuperos furto lætatus inani diſtulit in ſeram commiſſa piacula noctem. Statius libro tertio. Syl. Et immitem potuit phryga vincere ſupplex Tracius.

¶Heſperides.

Aegle Heretuſa Heſperetuſa

Heſperus Iapeti filius, tres habuit filias, quæ a patris nomine dictæ ſunt Heſperides. Earum nomina ſunt Aegle, Heretuſa, Heſperetuſa. Poete fabulantur hortum eis fuiſſe aurife is arboribus conſitum, cui cuſtodem adhibuerint Draconem peruigilem, quo tamē vel ſopito, vel occiſo Hercules aurea poma ſuſtulerit. Vnde Pōtanus Heſperides vocat pomicolas. Seneca iu Aga. Arborq; pomis fertilis aureis Extimuit manus. Lucre. lib. 5. Aureaq; Heſperidum ſeruans fulgentia mala aſper acerba tuens immani corpore ſerpens.

¶Pleyades.

Electra Sterope Taygeta Meropo

Maia Celeno Alcyone

PLeyades filiæ fuerunt Atlantis ex Pleyone, a qua traxerũt nomẽ. De his Ouidius. Pleyades incipiũt humeros reſerare paternos, Quæ ſeptem dici, ſex tamen eſſe ſolent. Seu quod in amplexum ſex hinc vene re deorum, Nam Steropem Marti concubuiſſe ferũt. Neptuno Alcyonem, & te formoſa Celeno, Maiam, & Electrã, Taſigetamq; Ioui ſeptima mortali Merope tibi Siſy phe nupſit, Pœnitet & facti ſola pudore latet. Hoc autẽ ait Ouidius. Nã vt mathemathici volunt, vna eſt earum obſcura, quæ nunquã apparet, vt cæteræ. Re vera Pleyades ſtellæ ſunt in genu tauri, quæ circa æquinoctium vernum oriuntur. Vnde latini eas vergilias vocant. Sunt autem pluuioſæ & moleſtæ nautis. Lucanus libro. 8. Et imbrifera ſiccas cum Pleyade Thebas. Statius libr. 4. Quum taurum aut Pleyadas hauſit aquoſas. Claudianus. Madidaq; cadente Pleyade, Getulas intrabit Cyrtibus vndas. Dicuntur etiam Atlantides. Seneca in Hercule furente. Iſinc timendum ratibus ac ponto gregem, Paſſim vagantes exerunt Alantides.

¶Hyades.

Eudora	Croni	Thyene
Ambroſia	Phito	
Pyridile	Polixo	

HYades filiæ fuerunt Atlãtis ex Aethra, quæ nomẽ traxerunt ab Hyante fratre, quẽ a leena interfectũ quũ aſſiduis deflerent lachrymis, deorum commiſeratione relatæ ſunt in ſtellas pluuioſas, vel quod Hyas græce pluuiam ſignificet latine. Locatæ ſunt autem in tauri fronte. Ouid. Ora micant tauri ſeptem radiantia flãmis, Nauita quas Hyadas Graius ab vrbe vocat. Pars Bacchum nutriſſe putat, pars credidit eſſe Tethyos has neptes Oceaniq; ſenis. Alio nomine vocantur Suculæ. Plynius libro. 2. Qualiter in Siculis ſentimus accidere, quas græci ob id pluuio nomine Hyadas appellant. Earum ortus pluuiam protendit. Claudianus in Ruff. Imbribus humeſcant hedi, nymboſaq; taurum Ducat Hyas, totuſq; fre

tis deſcendat Orion. Statius lib. 1. Syl. Non tãtis Hyas inſerena nymphis Terras obruit, aut ſoluta Plyas. Alia eãꝗ nomina ponuntur a Cælio ex Heſiodi teſtimonio. Phęole, Coronis, Cleſa, Phęa, Eudora.

¶ Partes anni. 4.

Ver	Aeſtas	Autumnus	Hyems

MEnſes Veris ſunt Martius, Aprilis, Maius, Aeſtatis, Iunius, Iulius, Auguſtus. Autumni, Septẽber, October, Nouember. Hyemis, December, Ianuarius, Februarius. Auſonius. Aeternos menſes, & tempora quatuor anni.

Quatuor iſta tibi ſubiecta monoſticha dicent,
Martius. Aprilis, Maius, ſunt tempora Veris,
Iulius, Auguſtus, necnon & Iunius æſtas,
Septembri, Octobri autumnus, totoq; nouembri,
Brumales ianus, Februarius, atq; December.

¶ Pythagoras comparabat verno tẽpori pueros, æſtati adoleſcẽtes. Autumno iuuenes. Hyemi ſenes. Itẽ ait Oui. li. 15. Quid nõ in ſpecies ſecedere quatuor annum aſpicis ætatis peragẽtẽ imitamina noſtræ? Nam tener, & lactẽs puerią; ſimillim⁹ æuo vere nouo eſt tũc herba nitẽs. Idẽ. Tranſit in ęſtatem poſt ver robuſtior annus. Fitq; valẽs iuuenis, neq; enim robuſtior ætas vlla nec vberior, nec quæ magis ardeat, vlla eſt. Excipit autumn⁹ poſito feruore ſuuente, Maturus, mitiſq;, inter iuuenemq; ſenemq; tẽperie medi⁹, ſparſus quoq; tẽpora canis, Inde ſenilis hyems tremulo venit horrida paſſu, aut ſpoliata ſuos, aut quos habet, alba capillos. Ver botros emittit, hyemis rigorẽ mitigat, ſpoliatas arbores induit, terrę ſuũ reſtituit virorẽ, hortis ſuos flores & violas. Hinc vtile ſyluis odoriferũ, & purpureũ vocatur a Virgilio, a Statio pecoroſum, Iucundũ a Catullo, a Ruffo feſto Floricomũ, ab Auſonio & Seneca floriferũ, & nidificum, geniale a Mãtuano dicitur. Aeſtas enatas iam fruges, & lactẽtes culmos calore ſuo cõcoquit & maturat. Autũnus maturos fructus colligit. Morbis eſt obnoxius propter corruptiones & putrefactiones, quas

ex humido & calido generari dicunt Phyſici. A fructibus vocatur vuifer, pomifer, frugifer. Quatuor anni tempora egregie deſcribit Virgilius in opuſculis.

¶ Menſes anni.

Ianuarius	Maius	September
Februarius	Iunius	October
Martius	Iulius	Nouember
Aprilis	Auguſtus	December

ROmulus ab vrbis origine decē tantū menſes cōſtituit, ꝙ decimeſtre tēpus ſufficeret ad mulieris partum. Primūq; fecit Martiū a nomine Martis, qui deus eſt & autor Romanorū. Numa Pōpili⁹ duos adiecit Ianuariū & Februarium. Ianuarius dicitur a Iano. Februarius a februis. i. purgatoriis quibuſdā ſacrificijs. Nā Februare purgare eſt, & febrū ſabini purgamentū vocant. Eo aūt menſe conſueuerant Romani per dies duodecim vrbē & agros cū ſupplicationibus luſtrare. Quod genus ſacrificij dicebat Amburuiū, Ambaruale. Febrū & Luſtrale. Marti⁹ a marte vrbis autore. Aprilis ab aperiēdo vt opinatur Varro, ꝙ tunc clauſtra naſcendi aperiat natura. Vel ab aphrodite Venere, vt vult Cenſorinus, ꝙ Romani ſuam a Venere traxerint originē. Maius a maioribus ſenibus. Iunius a iuuenibus, vel a Iunone, cui eo menſe maximi honores exhibebant. Iulius prius dicebatur Quintilis, ꝙ eſſet quintus in ordine, vt Auguſtus Sextilis, quum decē tantū haberentur menſes. Tandē tamen mutato nomine dicti ſūt Iulius, & Auguſtus in honorem primorum imperatorū. September, October, Nouēber & December nomina ſua traxerunt ab ordine, quem prius habebāt, quum decimeſtris eſſet annus. De quibuſdam Ouid. lib. 1 Faſto.

Martis erat primus menſis, Veneriſq; ſecundus,
  Hæc generis princeps, ipſius ille pater.
Tertius a ſenibus, iuuenum de nomine quartus,
  Quæ ſequitur, numero turba notata fuit.
At numa nec Ianum, nec auitas præterit vmbras,
  Menſibus antiquis præpoſuitq; duos.

¶ Ianuarius erat in tutela Iani & Iunonis. Februarius Neptuni, Martius mineruæ, Aprilis Veneris, Maius Apollinis, Iunius Mercurij, Iulius Iouis, Auguſtus Cereris, September Vulcani, October. Martis, Nouẽber Dianæ, December Veſtę, Luna ſingulos ſuos menſes conficit diebus vnde triginta circiter & dimidiato. Hinc Lunigenę menſes vocantur a mantuano in ſomnio Romano, vbi ait, Ex horis nox atque dies, ex nocte dieq; Lunigenæ ſurgunt menſes, ex menſibus anni. Menſium alij ſunt maiores, minores alii. Aprilis, Iunius, September, Nouember ſinguli habẽt dies. 30. Reliqui. 31. præter Februarium, qui ſolum habet. 28. A menſis fit adiectiuum menſtruus, vt menſtrua Luna.

¶ Mutati in varias formas ſecundum metamorphoſim poetarum.

Achelous in anguem & taurum. Acis in flumen Actæon filius autonoes in ceruum, Aegeria in fõtem, ægle ſoror Phaetontis in populum arborẽ. æſacus in mergum, Aeſculapius in Draconem, aglauros Cecropis filia in lapidem, alcyone in auem, Alcithoe in veſpertilionem, anaxerete in lapidem, antigone in Ciconiam, Apollo in paſtorem, Coruum, accipitrem, Leonẽ, Appulus paſtor in Oleaſtrum, arachne in araneam, Ardea in oppidum, Aſcalaphus in bubonem, atalãta in leenam, Atlas in montẽ, Atys in pinum, Bacchus in caprum, vuã, Ceruum. Battus in ſaxũ, Baucis in arborẽ, Biblis in fontẽ, Bura vrbs in ſcopulũ, Cadmus in agnẽ, Ceneus in auẽ, Caliſto in vrſam, Celmus in adamãtẽ, Cercops in ſimiã, Clytie nympha in heliotropium, Coronis in cornicẽ, Crocus & Smilax in flores, Cycn⁹ in auẽ, Cypariſſus in cupreſſũ, Dædalion in accipitrẽ, Daphne in laurũ, Daphnis in lapidem, Dercetis in piſcem, Diana in felẽ, Dryope in Lotõ, Echo in vocẽ, Ephyre in ſerpentẽ, Euphorb⁹ in pythagoram, Galãthis in muſtellã, Harmonia vxor Cadmi in draconẽ, Hecuba in canẽ, Heliades ſeu phaetõtiades in populos. Hippomenes in leonem, Hyacinthus in florẽ, Io in iu

uencam, Iphis puella in puerum, Iphigenia in ceruam, Ino in anum, Iupiter in taurum, aurum, arietem, aquilam, Cycnum, ſatyrum, Amphitrionem, ignem, paſtorem, ſerpentem. Leucothoe in virgam thureã, Lycaon in lupũ, Lycas in ſcopulum, Lyncus in Lyncem, Mæra in canem, Marſyas tibicen in fluuium, Mente nympha in mentam, Mercurius in Ibin, Myrrha in arborem, Nays nympha in piſcem, Narciſſus in florem, Neptunus in iuuencum, Enipeum fluuium, arietem, Delphinum, Niobe in marmor, Niſus in auem, Nyctimene in noctuam, Ocyroe in equã Olen[9] in lapidem, Periphas in auem, Perimele in inſulã, Philomela ſoror Prognes in luſciniam, Progne in hirũdinem, Prætus in ſaxum, Saturnus in equum, Scylla in ſcopulum. Stelles puer in Stellionem, Talus puer in perdicẽ, Tereus in Vpupam, Tyreſias in fœminam, Venus in piſcẽ. Vertumnus in anum, Vlyſſis ſocii in porcos. Cauſas harũ tranſmutationum vide apud Ouidium in Metamorphoſi, & alios mythologos.

¶Nymphæ diuerſæ.

AEgeria vxor Numæ, quæ colebatur in Aricino lacu. Ouidi[9]. Aegeria eſt quæ prębet aquas dea grata camœnis, Illa Numæ coniux, conſiliumq; fuit: Aegle filia ſolis & Nereę. Virg. Timidiſq; ſupuenit Aegle, Aegle Nayadum pulcherrima. Agaue nympha a nimio ſplendore. Cloto & Galathea. Virgi. lib. 9. Aenei. Quales Nereia Clotho & Galathea ſecãt ſpumantem pectore põtum. Idem in Bucco. Huc ades o Galathea, quis eſt nã ludus in vndis. Cymodocea vna fuit earũ nympharum, in quas mutatæ ſunt naues Aeneæ. Virg. lib. 10. Aenei. Quarum quæ fundi doctiſſima Cymodocea Pone ſequẽs dextra puppim tenet Cerceis nympha a texẽdo. Deiopeia. Virgil. li. 1. Aene. Sũt mihi bis ſeptẽ præſtãti corpore nymphæ, Quarum quæ forma pulcherrima, Deiopeiam Connubio iungam ſtabili, propriamq; dicabo. Dynamene ẽt nomen eſt nymphę. Dione Oceani & Thetyos filia, Veneris mater. Electra Oceani filia & vxor Atlantis, quæ filiã

habuit eiuſdē nominis, matrē Dardani. Erate Oceani fi-lia. Eudora itidem. Eurybia, quæ ſtellas & luciferum ge-nuit. Eurymone mater Leucothoes. Halia nympha mari-na, vt Heliocopis, & Iantha Oceani filiæ. Item Ianira, Ie-ra. Lara quę Iouis furta cum Iuturna patefecit Iunoni, Le-gæa a ſuauitate cantus, Meneſtho, Marica Latini mater, quæ templum habuit in Minturnenſium litore. Horatius Et innātem maricę litoribus tenuiſſe Lyrim. Lucanus lib. 2. Et vmbroſæ Lyris per regna Maricæ. Mintha Plutonis pellex, quā Proſerpina mutauit in mentam. Panope, Sa-garytis cū qua ſe miſcuit Atys phrygius. Syrinx nympha Arcadiæ, quæ nympharū precibus mutata eſt in paluſtres calamos, quū acrius eā inſequeretur Pan ruſticorū deus. Martialis lib. 9. Sæpe ſub hac latuit ruſtica fronde Dryas, Dumq; fugit ſolos nocturnū Pana per agros, Terruit & tacitam fiſtula ſera domum. Teleſto. Thyella, Thyca, Tor-rebia, ex qua Iupiter ſuſcepit Carium Lydiæ modulatio-nis inuētorem, Xantha, Xantho Virgiliana, Zeuxo, Ama-thyea, Amphinome, Amphitoe, amphiro, Calianaſſa, Ga-lianira, Creſeis Plexaura, De nymphis filiabus Doridis Propertius libr. primo. At vos æquoreæ formoſa Doride natæ. Candida felici ſoluite vela choro. Niſæe & Cimo-thoe nomina ſunt nympharum apud eundē lib. 2. vbi ait. Et tibi ob inuidiam Nereides increpitarēt, Cādida Niſęe, cærula Cymothoe. Virgilius lib. 4. Georg. enumerat quaſ-dam his verbis, Drymoq;, Xanthoq;, Ligeaq;, Phillodo-ceq;, Niſoq;, Spioq;, Th. liaq;, Cymodoceq;, Cydippeq;, & flaua Lycorias, altera Virgo, Clioq;, & Beroe ſoror Ocea-nitides ambę, Atq; Ephyre, atq; Opis, atq; aſia Deiopeia, Et tandē poſitis velox Arethuſa ſagittis, Inter aquas Cly-mene curam narrabat inanem Vulcani. Idem li. 6. Aenei. Læua tenēt Thetis, & Melyte, Panopæaq; virgo. Niſęq;, Spioq;, Thaliaq;, Cymodoceq;. Pholoe nomen eſt nym-phæ apud Statium libr. 2. Syl. Pontanus libro. 2. de ſtellis quadam alias ponit his verbis.

Mox cærula Tyro,

Flauaq; Laodice, Pannopeæq;, Cymothoeq;,
Et Tylbe, & niueo conſpecta peloris amictu,
Puniceoq; ſinu Xantho, exertiſq; papillis
Niſæe, longaq; coma ſpectabilis arte,
Atteq;, opiſq;, Orithyiaq;, Theſpioq;,
Et niues galathea genis, Arethuſa lacertis.

Idem. At blãda Hyale non lumina torquet a puero. Reperiuntur & aliarum nomina, vt Eurynome, Perſa, Plyone, Clymene, Melantho, Idothea, Corufice, Glaucis, Liminoria, Amphitoe, Doto, Proto, Pheruſa, doxa, Nimertis, Dianaſſa Amathia, Leontadome, Nenopene, Thero, Lycaſte, Agaperte. Porro nymphe maris vocantur Nereides, & Oceanitides, Fluuiorum Nayades, Fontium Napeæ, Nemorum Dryades, Arborum Amadryades, Montium Oreades, Pratorum Hymnides. Politianus in Ruſtico. Vda choros agitat Nays, decurrit Oreas Monte ſuo linquunt faciles iuga celſa Napeæ, Nec latitat ſub frõde Dryas.

¶ Feces & excrementa diuerſarum rerum.

Magmata	Analecta	Graſum
Amurca	Furfur	Sciri
Apluda	Flaces	Schidia
Scoria	Floces	Tartarum
Helcyſma	Metys	Muccus
Præſegmina	Spatyle	
Reſegmina	Bolytus	

VNguenti fæces dicunt magmata autore Ply. lib. 13. capi. 2. Amurca fæx eſt olei. Idem Plynius lib. 15. ca. 3. Oliuæ conſtãt nucleo, oleo, carne, amurca Sanies, eſt hęc eius amara. Columella. Palladia ſine fruge ſalis conſpergere amurca. Idem. Nam eſt inimiciſſima oleo amurca, quæ ſi remanſit in bacca, ſaporem olei corrumpit. Apluda vocatur purgamentum Milii, panici, & ſiſamæ. Plynius libro. 18. Naturalis Hiſto. Capite decimo. Milii & panici, & ſiſamæ, Apludam vocant purgamenta. Spurcitia in omni metallo vocatur Scoria, inquit idem

Idem lib.23.Cap.4.Itē libro.24.Cap.11.Et ſcoria æris (in
quit) ſimili modo lauatur,minor effectu quam æs ipſum.
Scoriam in argento græci vocant Helcyſma,cuius vis eſt
aſtringere & refrigerare corpora Acus aceris purgamentū
frumenti.Col.lib.8.Nam ſuburbanis lactens porcus acere
nutricandus eſt,Præſegmina,& reſegmina quæ ex vnguī
bus amputātur,a præſecando & reſecando.Plynius.Om-
nia perſecuti ſumus,vſq; ad reſegmina vnguium. Anale
cta ciborum ſunt purgamenta,quæ ſcoparii pauimentum
verentes colligunt,vel pro ipſis inſtrumentis ad colligen
das cœnarum reliquias ex pauimētis.Nam vt ſcribit Ply-
nius,purgamenta cænæ euerri ſolent in pauimēto veluti
relicta.Martialis libro ſeptimo,Colligere lōga turpe nec
pudet dextra analecta,& quicquid canes reliquerunt. Idē
in Diſtichis. Ocia ſed ſcopis nunc analecta dabunt Furfur
farinæ purgamentum,hinc panes furfurei.Varro libro ſe-
cundo de re Ruſt.Commode paſcuntur farre,& furfurib⁹
hordeaceis,Idē ſemeſtribus vitulis obiiciunt furfures tri-
ticeos,& farinam hordeaceam & teneram herbam.Collu
mella libro decimotertio Furfures hordeaceos adiciunt,
& vuas ita ſuperponunt,vt altera alteram non cōprimat
Flaces purgamenta ſunt oliuarum. Plynius. In amurca &
flacibus hæ ſunt carnes,& illæ feces. Floces purgamenta
vini & vuarum.Cæcilius.Aedepol ego neq; florem,neq;
floces volo mihi,vinum volo.Romæ vetus quidam ho-
mo & celebratus in cauſis(inquit Gellius)quū apud præ-
fectum vrbis verba facere,& dicere vellet,quēdam inopi
miſeroq; victu viuere,& furfureum panem eſitare,hic in-
quit,eques Romanus apludam edit,& floces bibit. Me-
tys purgamentum eſt cæræ,quo partem aluei priorē apes
illinunt.Hominis retrimenta Cælius vocat ſpatylen ; nos
merdā,ſed aliarū etiam rerum.Horatius.Merdis caput in
quiner albis Coruorum.Boliton vocant ſtercus bubulū.
Hinc adagium.Boliti pœnā luere,id eſt puniri pro mini-
mo delicto.Solon enim ſuis legibus eos puniri iuſſit, qui
ſtercus bubulum furto ſuſtuliſſent.Aſini retrimenta Cæli⁹

ait dici Onida & Onthō.Suis ipeleuthrū,Ouiū Oiptotō, Caprarum ſpyrada,& ſpirathiam,Murium Myſceledra.

¶ Graſum ſignificat lanarum ſordes in ouibus.Sciri dicū tur ſordes & ſpurcitiæ caſei. Item fragmenta,quæ ex operibus deiiciūt marmorarii,aſſulas vitruuius vocat.Schidia fragmenta lignorum,quæ reiiciūtur ab abietariis.Tartarum fæx vini Muccus narium ſordes.Catullus.Muccus & mala pituita naſi.

¶ Harpyæ.

Aello Ocypete Celeno Thyella

HArpyas ſeruius ait fuiſſe Neptuni & terræ filias,volatiles,vultu virgineo,vncis manibus De his Virg. libro tertio Aen.Strophades Graio ſtãt nomine dictæ inſulæ Ionio in magno, quas dira Celeno Harpyæq; colunt aliæ,phineia poſtquã Clauſa domus,menſaſq; metu liquere priores.Triſtius haud illis mōſtrum,nec ſęuior vlla peſtis & ira deum ſtygiis ſeſe extulit antris. Virginei volucrum vultus,fœdiſſima vētris proluuies,vncęq; manus & pallida ſemp Ora fame.Eis autem inditū eſt nomē a rapina,quæ gręce Harpya dicitur. Hinc harpax rapinator.Harpagare rapere,harpeſax harpedophorus falcifer. Poete aiunt eas a diis immiſſas fuiſſe ad polluēdas dapes Phinei regis arcadiæ,quod is filios interfeciſſet,fugatas demū a Zeto & calai argonautis & filijs Boreæ,Heſiodus ait eas fuiſſe Iris ſorores ex Thaumante genitas.Val.Flac. libro quarto Argō.eas vocat Typhonides id eſt filias Plutonis,qui dicitur Thyphon. Sic autem ait de Phineo loquens. Inſuper hunc Typhonides Harpyie ira tonantis Depopulant,ipſoq; dapes prædantur ab ore.Talia prodigia,& tales pro crimine pœnas Perpetif.Aello ex ethymologia gręca dicitur,quaſi alienum tollens,Ocypete citius auferens,Celeno nigrorē ſignificat Quartam Homerus addidit Thyella.Morabantur autem in ſtymphali arcadie lacu vnde Arcadicæ & ſtymphalides vocãtur. Lucanus libro quinto vnguibus arcadicæ volucres ſtymphalla colentes.Virgilius in opuſculis.Stymphalidas pepulit vo

ſuctes diſcrimine quinto.Idem.Deiicit horriſono quinto ſtymphallidas arcu.Vocant etiā phinęæ a phineo rege Seneca in Thy.Phinæis auib⁹ pręda fugatior.Sidonius Harpyas poſuit pro cruentis raptoribus,qui lucro immoriuntur,vbi ait.In foro ſcythę,in cubiculo viperę,in exactionibus Harpiæ,in collocutionibus ſtatuæ.

¶Domitores monſtrorum & Beluarum.

Meduſa phorci fuit filia,quam Neptunus ſtuprauit in templo palladis.Vnde irata pallas eiuſdem capillos mutauit in colubros,fecitq; vt oēs in ſcopulos verterentur qui eam proſpicerent.Hanc autē truncauit perſeus Iouis filius ex Danae. Propertius libro tertio Sectaq; perſea phorcidos ora manu.Ouidi⁹ libro quarto Meta.Gorgonis anguicomę perſeus ſuperator,& aliis Aethereas auſus iactatis ire per auras.Pontanus lib.quarto de ſtellis.Aegidaq; obiiciens,caput anguineoſq; meduſæ pretendit crines.ſparſit coma tetra venenū.Per fauces tumuere fere tum guttura.Sylli⁹ libro tertio Fama refert (cæſę rapuit quum Gorgonis ora Perſeus) in Lybia dirū fluxiſſe cruorē,Inde Meduſeis terrā exūdaſſe Chelydris.

¶Apollo Pythonē ſerpentem, a cuius nomine Pythius vocatus eſt.Ouidius libro primo Meta.Hunc deus arcitenens, & nunquam talibus armis ante, niſi in damis, capreiſq; fugacibus vſus,Mille grauem telis,exhauſta pene pharetra.Perdidit effuſo per vulnera nigra veneno.Propertius lib.4.Aut qualis flexos ſoluit Pythona per orbes ſerpentē imbelles quem timuere lyræ. Claudia.Phœbęō domitus Python quum decidit arcu.Statius libr.1.Theb. Terrigenam pythona deus ſeptem orbibus atris Amplexum Delphos,ſquamiſq; annoſa teretem Robora Caſtaliis dum fontibus ore triſulco Fuſus hiat,nigro ſitiens alimēta veneno,perculit aſſumptis numeroſa in vulnera telis,Spicula dixerit mellius Pythone ſuper ſtans Pęan,quū vacua turbatus pene pharetra Figeret innumeris numeroſa volumina telis.

¶Bellorophō filius Glauci regis Corinthiorū falſo accu

ſatus ſtupri a ſtenobæa prœti argiuorum regis vxore, expoſitus eſt chimeræ triformi, quam tamen domuit. Ouidius libro ſecundo de Triſt. Nam quid de tetrico referam domitore Chimeræ, Quē lœtho fallax hoſpita pene dedit Mantuanus. Alcides Lapythas, Indos deuicit Iacchus Iſthmiacos iuueni præda chimera fuit. Theſeus interfecit minotaurū in cretæ labyrintho. Ouidi⁹ in Epiſt. Ariadnes Nec tua mactaſſet nodoſo ſtipite Theſeu ardua parte virū dextera, parte bouem. alcon ſagittarius cretenſis ſerpentē confodit illeſo filio ſuo, quē ille iam habebat in faucibus. vide in capite de ſagittarijs. Attilius Regulus apud Bragadam fluuium ſerpentem. 120. pedum longitudine baliſtis tormentiſq; expugnauit. Autor Ply. lib. 8. cap. 14. Georgi⁹ Capadox tribunus militū ſub diocletiano maximum ſerpentem in africa peremit liberata puella, quæ eidē deuota fuerat in prædam. Pallas alcidam beluam flammas ore vouentem interfecit. Cadmus quoq; Agenoris filius aliū ſerpentem, cuius dentes quum ſeuiſſet, nati ſunt protinus armati homines, qui mutuis vulneribus ſe confoderūt, vt fabulantur poetæ. Corœbus monſtrum toti Peloponeſo formidoloſum occidit. Ouidi⁹ in Ibin. inq; tuos ea peſtis eat quā dextra Corœbi vicit opē miſeris Argolicisq; tulit Lyſimachus Alexandri miles leonē, vt iam diximus. Hercules hydram leonem, aprū. Ceruam aeripedē, Draconē Heſperidum, antheum, taurum flāmiferum, cæteraſq; bel uas, de quibus prius meminimus. pręcipua autem mōſtra (quorū frequens eſt mentio apud poetas) ſunt Minotaurus biformis. Geryon tricorpor, Sphinx. Chimera. cacus Maris theſſalus antica corpis parte homo poſtica equus.

¶ Liberatores quorundam hominum a periculis.

Perſeus liberauit andromedam filiam cephei & caſſiopes ceto marino mōſtro expoſitā. ad cuius ſubſidiū conuolauit inſidens pęgaſo ęquo alato. Ouid. libro quarto Meta. Auxiliumq; domus, ſeruatoremq; fatentur caſſiope cepheuſq; pater. Mātuanus de fortuna gōzage, Mōſtris obiecta marinis Andromede, quum nec pe

lagus,nec terra ſalutem Mitteret,auxilium veniſſe per aëra fertur. Stroza pater. Perſea quid memorem, dubię quũ præmia pugnæ andromedá ſubito ſaucius igne tullit. L. Lucullus aduerſus Mithridatem miſſus Cottam Chalcedone obſeſum liberauit. Lucilius miles quum videret inclinatam Bruti aciem apud Philippos, obtulit ſe periculo & inimicorũ manibus, vt ipſi Bruto faceret tempus ad fugam. Q. Minutius conſul a ſabinis & volſcis in algido obſeſſus, ſubſidio. Q. Cincinnati dictatoris liberatus eſt. Quũ ob perfidiam Laomedontis qui neptuno & apollini murorum Troię conditoribus pactam denegauerat mercedẽ peſtis vrbem ipſam popularetur & vbiq; ſerperet, ad pacanda numina Heſione monſtro marino deſtinata eſt. Ab hercule tamẽ liberata. Calphurnius Craſſus captus a Maſilinis, quum ſaturno duceretur imolãdus, Balſacia puella patris a ſe proditi eum victorem fecit, eoq; modo exemit a periculo. Diomedem Troia diruta ventis in lybiam pulſum, quũ Lycus rex imolare vellet, Calluce puella patrem lycum prodidit, vt Diomedem (cuius forma conflagrabat) eximeret a morte. Vtriuſq; exempli Autor eſt Plutarchus.

¶Elementa. 4.

IGni, aer, aqua, terra. Summum eſt ignis, vnde ſtellarum collucentium apparẽt oculi. Proximum aer ſeu ſpiritus, qui vitalis eſt & per cũcta rerum meabilis & vnicuiq; rei conſertus. Eius vi ſuſpenſa cum quarto elemẽto terra libratur in medio ſpacii. Ouidius libro. 1. Faſt. de chao loquens. Lucidus hic aer, & quæ tria corpora reſtãt, Ignis, aqua, & tellus vnus aceruus erant. Idem lib. 15. Meta. Quatuor æternus genitalia corpora mundus. Cõtinet, ex illis duo ſunt oneroſa, ſuoq; pondere in inferius tellus atq; vnda feruntur. Et totidem grauitate carent, nulloq; premente alta petunt aer, atq; aere purior ignis. Verbi multo pluribus eorum poteſtatem deſcribit & naturam vide locum.

¶Adulatores, Scurræ, & paraſyti.

1	Zopyrus	7 Cypriæ mulieres		Patroclides
2	Ariſtippus	8 Dromeas		Demagoras
3	Curio	9 Decius laberius		Euagoras
4	Lælius	10 Timagoras	15	Burra
5	Hages	11 Cliſophus	16	Sarmentus
	Cleo	12 Miceſias		Alpicius galba
6	Philoxenus	13 Chariſophus	17	Tectius
	Apollophães	14 Andromachus	18	Rhyntum

1 DArij Babylonem obſidione prementis fauorē & gratiam aucupari volens Zopyrus perſa, faciē & nares inhoneſto vulnere ſibi deformauit, vt Babyloniis (ad quos ſe receperat) fidē faceret & mentiretur ſe perpetuum Dario inimicū fore, a quo tam turpiter mutilatus eſſet. Quibus verbis moti Babylonii eū in ſuam vrbem admiſerunt, quā paulo poſt prodidit ſuo regi. Hinc adagium Zopyri talentum, de his qui plurimum ſibi nocent, vt aliis afferant emolumentum.

2 ¶Ariſtippus Cyrenæus ſocratis auditor meruit nomē regij canis & aulici, quod adularetur Dionyſio, & ſequeretur quaquauerſum iret ille, ſaginandi ventris cauſa. Vnde Horatius. Si pranderet olus patienter, regibus vti Nollet Ariſtippus.

3 ¶Venienti ab expeditione Galliarum Cæſari, & in Pompeium copias parenti, Curio obuiam approperauit multis blanditijs eundem confricās. Ait enim ſe inuito ſenatu Cæſaris partes fouiſſe, tantiſper dū coactę bello ſiluiſſent leges. Præualēte demum pompeio ſe expulſum Roma, velut exulem. ſed tamē exilium non grauate perpeti, ꝓpter imperatorē. Vnde ſic apud Lucanum inducitur lib. 1. Dum voce tue potuere iuuari Cæſar ait partes, quamuis nolente ſenatu Traximus imperium, tunc quum mihi roſtra tenere Ius erat, & dubios in te transferre quirites. At poſtquam bello leges ſiluere coactæ, Pellimur e patrijs laribus, patimurq; volentes Exilium, tua nos faciat victoria ciues. Vide alia eius verba plena aſſentationis,

Audita Curionis oratione Lęlius primipilus ſtatim Cę ſarii ad quæcunq; diſcrimina ſeſe obtulit, teſtatus nullum eſſe flagitium, quod non cõmitteret Iubens, ſi imperator iuberet. Hæc ei⁹ verba ponit idem Lucanus. Iuſſa ſequi tã velle mihi, quam poſſe neceſſe eſt. Nec ciuis meus eſt in quem tua claſſica Cæſar audiero. Per ſigna decem felicia caſtris, perq; tuos iuro quocunq; ex hoſte triumphos, pectore ſi fratris gladium, iuguloq; parentis Condere me iubeas, plenæq; in viſcera partu Coniugis, inuita peragã tamen omnia dextra. Si ſpoliare deos ignẽq; immittere tẽplis, Numina miſcebit caſtrenſis flamma monetę. Signa ſup Truſci ſi ponere Tybridis vndas, Heſperios audax veniam metator in agros. Quæ verba quantum adulationis præ ſe ferant, appareat cęco.

Quum Alexander Iouis filiũ appellari ſe voluit, & more perſarum. proſtratis humi corporibus a Macedonib⁹ ſalutari, talia concupiſcenti protinus acceſſerunt Hages argiuus peſſimus carminum autor poſt Cherilum, & Cleoſiculus, quos maximorum exercituũ principatibus anteferebat. Hi quum intelligerent nutum domini, & qd crepares pollice, cœperunt protinus plenis eum buccis ĩmodice prędicare, & iam tum ante mortem deũ facere, Adiecerũt inſuper Herculem, Bacchum. pollucem cum Caſtore nouo numini ceſſuros. Horum fumis permotus Alexãder, conuiuiũ omni opulentia exornauit, cui nõ Macedones tantũ ſed & principes Græci interfuerũt. Quũ autem omnes vna cũ rege diſcubuiſſent, Cleo inſtitutũ & pmeditatũ ſermonẽ cum admiratione laudũ eius exorſus eſt, Enarratiſq; meritis quibus eũ noua Apotheoſi dignũ predicabat iam vnũquemq; cœpit hortari, vt regẽ inter deos colerent. Quod ne quis recuſaret, obtulit ſe primũ, quippe ſtrato humi corpore regem adoraret. Autor Curtius.

Philoxenus fuit paraſytus quiſpiam qui cœna quadã vbi atriorem panem vidiſſet apponi, ne multum inquit attuleris, ne tenebras nobis inducas.

Appollophanes Antigoni fuit adulator.

7 ¶Cypriæ mulieres tranſlatæ in ſyriam, currum incēſuris rogum vxoribus humeros ſubincuruabant, vt eis ſuppedanei loco gradū ſtruerent, & ſcalarem præberent vſum.

8 ¶Dromeas fuit paraſytus, a quo quum quæſiſſet neſcio quis in vrbe, an apud Chalcidem lautius pararetur conuiuium, reſpondit iocundius ſibi videri Chalcidienſis cœnę procœmium, oſtreorum numero & varietate.

9 ¶Decius Laberius actor mimorū inuitat⁹ a Cæſare vt in ſcænam prodiret, reſpondit ſe neceſſario coactū nihil tanto viro denegare poſſe, cui & ipſi dii omnia tribuiſſent.

10 ¶Tymagoras Athenieñſis dariū regē perſaꝝ (ad quē legatus miſſus fuerat) adulādo more pſarū adorauit. Q̄d vbi reſciuerūt Athenieñſes. eundē ſupplicio capitis puniuerūt.

11 ¶Cliſophus philippi Macedonis paraſytus, claudum ſe fingebat, quod philippus fractum crus haberet. Os & oculos eodem modo & iiſdem geſtibus contorquebat, quibus dominus.

12 ¶Niceſias quum videret Alexandrum magnum petitū a muſcis, quanto inquit hæ cæteris præſtāt, quæ ſanguinē tuum deguſtant imperator. Idem quum vulneratū eum conſpiceret, illud Homericum ſtatim protulit. Qualis diuorum percurit corpora ſanguis.

13 ¶Cariſophus videns Dyoniſium (cuius erat paraſytus) ſeparatim cum amicis ridētem, procul quoq; ridebat. Interrogat⁹ autem ab ipſo Dionyſio, quid rideret, quod inquit ea putem digna riſu, quæ dici is.

14 ¶Andromachus Carrenus fuit adulator Craſſi, quem tamē parthis prodidit. Patroclides aſſentator fuit Philippi, Demagoram Athenienſes decem talētis mulctauerunt, quod alexandrum deum appellaſſet. Euagoram vero interfecerunt, quod eundem adoraſſet. Quum quidā cliens Cælio oratori omnia concederet, longa aſſentatiōe faſtiditus Cælius, dic inquit contra, vt duo videamur.

15 ¶Burra fuit quidam ſcurra natione Hiſpanus, quē ſigiſmundus imperator in conuiuio argēto onerauit, adeo vt ſub pondere iam fatiſceret.

16 ¶Sarmentus fuit Romanus eques ſcurrilitate notiſſimus ſub Auguſto Cæſare.

¶Fuit & Apicius Galba nobilis ſcurra ſub Tyberio Cæſare. De vtroq; Iuue. Saty. v. Si potes illa pati, quæ nec Sarmentus iniquas Cæſaris ad menſas, nec vilis Galba tuliſſet. De Sarmento Horatius in Ser. Nunc mihi paucis Sarmenti ſcurræ pugnam Meſſiq; Ciceri Muſa velim, memores, & quo patre natus vtriq; contulerit lites meſſi clarum genus Oſci.

17 ¶Tectꝰ caballus ſcurrilitate claruit apud Romanos. De eo & (quem nunc diximus) Galba, Martia. lib. 1. Qui Galbam ſalibus tuis, & ipſum Poſſes vincere Tectiū Caballū.

18 ¶Rhynthon fuit villiſſimus nugator Tarentinus, de quo Varro & Galba meminerūt. Adulationes vero adeo & repreſſit & neglexit Auguſtus, vt ſe dominum appellari ne a liberis quidem & nepotibus ſuis vel ſerio vel ioco ſuſtinuerit. Atq; huiuſmodi blanditias inter ipſos etiam probibuit. Cæſar quoq; Tyberius adulationes adeo auerſatus eſt, vt neminem ſenatorum aut officii aut negocii cauſa ad lecticam ſuam admiſerit, Conſularem vero ſatiſfacientem ſibi ac per genua orare conantem, ita ſubfugerit, vt caderet ſupinus. Idem ſi quid in ſermone vel oratiōe blādius de ſe quicquam audiſſet, interpellabat & commutabat protinns. Domini appellationem vt maledicum nomen exhorruit. Quendam dicentem ſacras eius occupationes, alium autore eo ſenatum ſe adiiſſe, verbis mutatis iuſſit dicere pro autore ſuaſorem, pro ſacris occupationibus laborioſas. Porro nihil magis principes inflat & infatuat, q̄ adulatio. Hoc perpetuum eſt in aulis malum, per quod veritas infringitur, & vana virtutis induitur opinio. Adulatorū mores ſeruiles ſūt & humiles, vt dicebat clearchus Solēſis. Neq; diu placere poſſunt paraſyti, Nā quum eadem mendacia repetunt, deſinūt placere. Anazilas cōparabat eos vermibus, qui triticum nacti non prius deſinunt, quam vacuum reliquerint. Antiſthenes meretricibꝰ quæ ſuis amatoribus bona omnia præter mentem & pu

dorem exoptāt. Euripides dicere ſolebat, amicos minime blandos poſſide, Qui tecum gratię cauſa loquūtur, mali. Chritias. Qui cum amicis inquit, gratiæ cauſa verſat, po/ ſtremo aſſentationis voluptatem in odium cōuertit. Alij adulatores Polypo piſci cōparant. Nam vt Polypus colo rem mutat ad ſpeciē ſubiecti ſoli, ita & aſſentator ad volu ptatem audientiū verba cum geſtu variat. Diogenes dice bat, ſatius eſſe in coruos q̄ adulatores icidere, corui enim morticina & cadauera conſectātur, hi vero viuos laniant & exſuggunt. Plutarchus monet nihil intentius cauendū, q̄ adulatores. Eos qui ſubblandiēdo floccos piloſq; ex ve/ ſtibus legūt, Græci crocidas vocant, vt crocidiſmū & car/ phologiam feſtucarum collectionem. Habuit Dionyſius adulatores, qui expuenti faciem obiiciebāt, in quā is con ſpueret. Superfluitates oris eiuſdem collābebant. Aſſeue/ rabantq; ea videri ſibi mellita quę ille euomuiſſet. Qui cā cibi patitur plagas, Pſomocolaphus dicitur a Gręcis.

¶Homines pingues & macilenti.

LEo Byzantius ſophiſta fuit adeo pingui & obæſo corpore, vt quū ad pacandā factionē Athenis (vbi tum legatus agebat) ſuggeſtum cōſcēdiſſet, riſum vnicuiq; mouerit, At ille quid ridetis inquit Athenienſes, an ꝙ vobis videar pinguis? Scitote vxorem eſſe mihi lon ge pinguiorē. Tales tamen ac tantos (quum ſumus cōcor des) breuis admodū lectulus capit, diſcordes ne tota do/ mus quidem. Quibus verbis tēpeſtiue & pro re adductis, populum reſtituit paci. Dionyſius Heracleotes tyrannus fuit adeo vētroſus, & corpulētus, vt noctu dū quieſceret, cogeretur ſuis lateribus hirudines admouere, quæ humo rem ſuperfluum paulatim exhaurirēt, eoq; modo aliquid adimerēt de craſſitudine. Ludouicus Craſſus Philippi pri mi filius, & Gallorum rex fuit adeo vaſta corporis mole, vt ex re ſumpſerit cognomētum. Iam diximus imperato rem Maximinum fuiſſe tanta membrorum mole, vt vxo ris ſuę dextrocherio vteretur loco anuli. Cōtra vero Chę rephon tragœdiographus (qui res heraclidarum proſecu

tus eſt) nocturnis lucubratiõibus ſeſe adeo extenuauit, vt per iocũ noctua diceretur. Hinc etiam natum prouerbiũ, Nihil differs a Cherephonte. Quam tenuis & macer fuerit Philetas Cous, vide in Cap. de miraculis.

Horti celebres & memorabiles.

PHæacum regio (cui⁹ rex fuit Alcinous) hortos habuit tãta pomorum varietate nobiles, vt præmaturis primis, noua ſtatim renaſcerent̃, vt iam dixim⁹ in noſtro Cornucopię. Iuue. Illa iubebit Poma dari, quorum ſolo paſcaris odore, Qualia perpetuis Phæacum autumnus habebat. In hortis Heſperidum poete fabulantur fuiſſe arbores auriferas, quarum cuſtos eſſet inſomnis draco. Epicurus primus omniũ hortos Athenis inſtituit, quũ antea ruri tantum haberentur non in vrbibus. Hinc Epicurus hortorum magiſter appellatur. Laertius refert Epicuri ſcholam fuiſſe in horto. Iuuenalis. Suſpicit exigui lætum plãtaribus horti. Sta. Mallet deſerto ſenior Gargetius horto. Vocatur autẽ Gargetius Epicurus a natali pago. Propertius libro tertio. Illic vel ſtudiis animum emẽdare Platonis Incipiam, aut hortis docte Epicure tuis. Laudantur etiam horti Adonidis, & penſiles qui fuerunt in Aſſyria, ſiue illos fecerit rex Cyrus, ſiue Semiramis. Lucanus hortos habuit cultiſſimos, in quibus ſepultus eſt. Mecœnas quoq; hortos habuit Romæ pulcherrimos in Eſquiliis, ad quos propter amenitatem loci plærunque diuertebat Octauius.

¶Præcones.

ARchias præco fuit, q tres Olympiadas vicit, & ſtatuam meruit. Talthybius fuit Agamenonis p̃co. Teſtis Herodotus. Aethalis fuit præco, cui quandoq; inter viuos, qñq; inter mortuos eſſe conceſſum eſt.

¶Somnolenti.

MAximianus, Malchus, Martinian⁹, Dionyſi⁹, Ioannes, Serapiõ, Cõſtãtinus nõia ſunt eorũ, quos eccleſiaſtici ſeptem dormiẽtes appellãt. Dormierunt autem annis. 196. Poetæ fabulantur Endymionem

beneficio lunę (a qua adamabatur) impetraſſe, vt perpe/tuum dormiret ſomnũ, immortalis & expers ſenii. Hinc adagiũ natum. Endymionis ſomnũ dormire, in homines ſomnolentos & deſides. Cic. li. v. de finibus. Itaq; ne ſi iu/cundiſſimis quidẽ nos ſomnis vſuros putemus, Endymio nis ſomnũ nobis nolimus dari. Idẽ li. 1. Quæſt. Tuſ. Endy/mion vero (ſi fabulas audire volumus) quãdo in Lathmo obdormiuit, qui eſt mons Cariæ, nondum opinor eſt ex/perrectus, Poetæ propterea ſomnum & ſoporem vocant Endymioneũ. Auſonius. Qualis per Lathmia ſaxa Endy/mioneos ſolita affectare ſopores. Martia. lib. x. Quid tibi dormitor proderit Endymion? Epimenides Gnoſius an/nis. 57. dormiuiſſe fertur in ſpelunca. Hinc adagium. Vltra Epimenidem dormire.

ℂFullones.

ANaſtaſius Aquileiẽſis, qui ſub Diocletiano paſſus eſt, artem fullonicã prius exercebat. Fuit & Cleſip pus fullo cuius meminit Ply. li. 34. cap. 3.

ℂColumne Herculis.

ABýla & Calpe montes ſunt in extremis Iberię fini bus, non procul Gadibus & Carteia, quos Hercu/lis colũnas vocant. Plynius libro tertio. Proxima aũt faucibus vtrinq; impoſiti montes coercent clauſtra, Abyla Africæ, Europe Calpe laborum Herculis metæ. Quam ob cauſam indigenæ columnas eius dei vocãt, cre duntq; perfoſſas excluſa antea admiſiſſe maria & rerum naturæ mutaſſe faciem. Syllius. At laudibus olim termi/nus herculeis Calpe. Idem. Dum fert Herculeis garaman tica ſigna columnis, Auſonius. Cõdiderat iam ſolis equos Tarteſſia Calpe. Politia. in Ambra. Et quos herculeę ſum/morunt orbe columnæ.

ℂFames memorabiles.

CAmbyſes Ciri filius in æthiopas iugum detrectan tes copias mouit, quibus quum deeſſent cõmeat⁹ & annona, coacti ſunt milites, decimũ quẽq; ad ci bum ſortiri & occidere, Durauitq; tãtiſper illa calamitas.

dum rex ipſe ſibi metuēs receptui cecinerit. Annibale Caſilinū oppidū (in quo erant Romani milites) obſidēte ve⸗niſſe murem ducentis nūmis, eūq; qui vēdiderat, fame periiſſe, emptorē vixiſſe tradit Ply. lib. 8. cap. 57. Peruſia op⸗pidū eſt Ethruriæ, in quo Antonius obſeſſus ab Auguſto quū extrema fame laboraret, annonę penuria coactus eſt deditionem facere. Hinc fames peruſina proprio vocatur Epitheto. Lucan⁹. His Cęſar Peruſina fames, Mutineq; la⸗bores accedant fatis. Alexādri exercitus aduerſus Beſſum Bactrianorum ducem tanta fame laborauit, vt ſingulę am⸗phoræ ſucci ex ſiſama, venirent quadragenis denariīs. Sin⸗gulæ vero mellis amphoræ, denariis. 30. Amphoræ vini totidē. Tritici nihil omnino, aut exiguum admodū repe⸗riebatur. Itaq; frugū penuria milites herbis & piſcibus fa⸗mē leuabant, His demū alimentis deficiētibus iumēta (q⸗bus onera portabant) interfecerunt, & eorū carne traxe⸗runt vitam. autor Curtius. Quodam tempore ſerpentum multitudo apud Laconas emergens, ſequentē portendit famem, quæ tāta extitit, vt Spartani ipſi annonæ raritate, ſerpentes illos in cibum cōmutauerint. Melus oppidū eſt Theſſalię, quod Nicias Athenienſiū dux expugnauit, non tā machinis bellicis, q̄ fame. Hinc fames Melia prouerbio locum fecit. Sagūthus vrbs hiſpanię olim amiciſſima Ro manis, lōga Pœnorum obſidione eo famis redacta eſt, vt ciues extructo in foro igni ſuas res omnes in eum coniice rent, Seq; ac ſuos poſtremo liberos eodē pręcipitarent, ne venirēt in manus inimicorum. Hinc Sagūthina fames, di⸗citur de extrema rerū penuria. Auſonius. Iamiam pereſā ſam Saguntina fame Lucaniacum liberet. Hanc autem fa⸗mem triſte prius portēderat prodigiū. Nā quū fere enixa mulier eſſet, infans in vterū regreſſus ciuitatis excidiū ſi⸗gnificauit. autor Eutropius. Calagoriū vrbs eſt hiſpaniæ. Quintiliani patria, cuius icolæ a Gn. Pompeio obſeſſi, vt fidē Sertorio pręſtarent in tantā famē durauerunt, vt vxo res ſuas ac liberos in vſum extremę dapis conuerterēt, cū nullum aliud animal in vrbe ſupereſſet, Saxo ait humanos

quadam tẽpeſtate in tãtam famem redactos, vt nec aſinis nec canibus pepercerint, quibus ad paſtum vterentur. Dõ da Syriæ rege Iorã in Iudæa obſidente matres inedia coactæ filiorum viſceribus famẽ expleuerũt. Triſtis adeo fuit illa Samaritana fames, in qua etiã aſini caput vænijt octogenis nũmis argenteis. Captis hieroſolymis Romani milites (qui merebant ſub Veſpaſiano) repererũt in domo cuiuſdã mulierculę puerilia mẽbra minutatim diſcerpta, q̃bus infelix mater occulte veſcebatur. Quo tẽpore Gothi opprimebãt Italiã, fœmina obſcuri nominis filij a ſe interfecti carnes eſitauit. Sabellicus ait tantã ſuo tẽpore rei frumentarię caritatẽ incidiſſe in nõnullis Flaminæ regiõis & Piceni agri locis, vt rude vulgus & plebecula arborũ radicibus, herbiſq; victitauerit. Frãciſco Sfortię filio Mediolanũ obſidẽte, modius tritici venijt vicenis aureis nummis. Obſeſſo a Gallis barulo Appulię opido, tãta laboratũ eſt fame, vt milites detractas ſcutis pelles aqua emollitas abſumerẽt, herbiſq; (ſi quas reperiſſent) veſcerent. Athenienſes a Sylla (q poſtea fuit dictator) obſeſſi medimnũ tritici mille drachmis emerũt. Plebei vero (q̃bus tãta erat argẽti penuria q̃ta annonę) graminib⁹ circa vrbẽ naſcẽtib⁹ & calceis coctis auidius veſcebant. Eadẽ vrbs a Demetrio antigoni obſeſſa, modiũ tritici emit drachmis. 100. Petelini a pœnis in Italia obſeſſi, coria ex ſcutis detracta corroſere, vt præſtitã Romanis fidẽ conſeruarẽt. Cęterũ Gręci olim conſueuerant famem virgis ex edibus eijcere dicẽtes, Foras tamẽ intro diuitias & ſanitatem. Magna fames vocat Bulimus. Famẽ Ouidius lib 8. Meta. deſcribit hoc modo.

Quæſitamq; famem lapidoſo inuenit in agro,
Vnguibus & raris vellentem dentibus herbas.
Hirtus erat crinis, caua lumina, pallor in ore,
Labra incana ſitu, ſcabri rubigine dentes.
Dura cutis, per quam ſpectari viſcera poſſent,
Oſſa ſub incuruis extabant arida lumbis,
Ventris erat pro ventre locus, pendere putares
Pectus, & a ſpinæ tantummodo crate teneri.

Auxerat articulos macies, genuumq; tumebat
Orbis, & immodico prodibant tubere tali.

¶ Menſuræ quædam.

Paraſanga	Drachma	Cotula
Chœnix	Decempeda	Chus
Congius	Cubitum	Ceramium
Gomor	Stadium	Metreta
Gruma	Orygia	Triens
Hemina	Plethrum	Hemihectum
Medimnus	Diaulus	Culeus
Modius	Dolichos	Batus
Palmus	Schœnus	Corus
Semiſſis	Stathmos	Mna
Sitometra	Paſſus	Libra
Artaba	Greſſus	
Acetabulum	Pes	

PAraſanga apud Perſas erat mẽſura. 50. ſtadiorum, Plynius libro. 6. Inconſtantiam menſurę autorum diuerſitas facit, quum Perſę quoq; Schœnos & paraſangas alia menſura determinent. Chœnix menſura eſt eſcę diurnæ. Hinc Chœnici inſidere dicũtur, qui ſup futuro victu curioſi ſunt. Herodotus in Erato. Regibus ad cœnam non euntibus mittãtur binæ Chœnices farinæ, & vini ſingulæ cotylæ, ideſt Sextarij. Eſt & Chœnix ſemodiũ. Grãmatici aiũt Chœnicas. 48. modio cõtineri. Homer⁹ in odyſſea. Chœnica accepit pro cibo, vbi ait. Ná quæcunq; mea dignabor Chœnice prorſus Haud ceſſare finã, quãq; procul aduena fertur. Citãtur hi verſus a Budæo. Cõgius menſura eſt ſex ſextariorũ, & eſt pars amphoræ. Gomor interpretaẽ menſura vini, Gruma eſt mẽſura, qua fixa vię ad lineá diriguntur, hinc degrumari viam dirigere & exgrumari a via recedere. Hemina menſura dimidiũ ſextarii cõtinet. Gellius. Si ex ſextario hemina fuſa eſt. Medimnus ſex modios continet. Herodotus. Singulis quoq; calẽdis inſtantis menſis ſingula pecora vtriq; e publico dẽtur Apollini immolãda, & farinæ Medimnũ ideſt ſex modia

& vini Laconitus quartarius. Modius continet duo & vi-
ginti ſeſtertia. Hinc ſemodius & trimodius. Colu. Eadem
quatuor modiis nõnunq̃ tribus, etiã duobus ac ſemodio
iugerũ occupat. Palmus maior eſt digitorũ. 12. grçce voca
tur Spithamn & latine dodrans Minor. 4. digitorũ, græce
Paleſtes, Dicitur etiam Palmũ in neutro genere. Semiſſis
menſura eſt dimidii aſſis. Semiſſem hoiem vocamus vilẽ
& abiectũ. Sitometra mẽſura eſt frumẽtaria. Artaba mẽſu
ra. 72. ſextariorũ, de qua Herodotus. Artaba inqt, Perſica
eſt mẽſura capacior q̃ articus Medimnus tribus Chœnici-
bus Atticis. Acetabulũ menſura eſt continẽs quartã hemi-
næ partẽ, ideſt drachmas. 15. Drachma Attica pondus ha-
bebat denarii argentei, efficiebatq; ſex obolos pondere.
Obolus decẽ calcos. autor Ply. li. 21. Decẽpeda decẽ pedũ
menſura. Cicero. Quã iam peritus metator & callidus de-
cempeda ſua, ſaxa diuiſerat. Horatius. Nulla decempedis
metata priuatã Porticus excipiebat Arcton. Hinc decẽpe-
dator qui pertica decẽ pedũ vtitur. Hexapeda ſex pedum
pertica aut menſura. Stadium pedũ. 600. Orygia ſenũ pe-
dum & quatuor cubitorũ Plethrum menſura eſt centum
pedum & ſexta pars ſtadii. Diaulus menſura eſt duorum
cubitorum. Dolichos ſtadiorũ. 12. Hinc Diaulodromi &
Dolichodromi. Schœnus Aegyptiorum eſt menſura ca-
piens ſtadia. 60. teſte Herodoto. Stathmos ideſt mãſio mi-
lia continet. 18. ſemis, & eſt menſurarũ maxima. Stathmi
etiã dicuntur diuerſoria tabellariorũ curſorũ, id eſt certa
ſpacia, quæ vno actu ſolent conficere. Paſſus quinq; pedũ
eſt, ideſt duorũ greſſuum. Greſſus cubiti vnius & pedis. Cu
bitum ſexquipedale eſt, conſtatq; digitis. 24. Græci vocãt
Pygon. Pes eſt. 4. palmorum ſeu. 16. digitorum. Sed hæ
ſunt viarum menſuræ. Cotula eſt tertia pars Chœnicis,
Sextarius continet octo Chœnicas, Chus menſura eſt At-
tica capiens heminas octo. Ceramium Græci amphoram
vocant. Metreta decem congios continet. Et capitur pro
amphora vinaria. Martia. Plurimus hiſpanas mittet mihi
nautra metretas. Triens ſeu hecteus ſextarius eſt Medimni,
capitq;

capitq́ Chœnices octo. Hemihectũ ſeu hemihecteum di citur ſemiſextarius Medimni. Culeus mẽſura eſt cõtinẽs vicenas amphoras, vel vrnas quadragenas. Plyni⁹ de vinea Palemonis grammatici loquens, Quando & poſtea ſępe nũero ſeptenos culeos ſingula iugera, hoc eſt amphoras cẽtenas quadragenas muſti dedere. Batus hebraicum eſt vocabulum. Capit ſextarios. 72. Sabellicus. Cui quamdiu opus tenuit, ex Iudæa quotãnis Coros tritici viginti millia dono miſit Salomon, totidemq́ Batorum olei.

℄ Corus Medimnos atticos. 41. Mna grȩca habet vncias 16. Romana. 10. Libra vncias. 12. vncia drachmas. 8. Drachma grãmata. 3. Grãma obolos duos. Obolus Ceratia. 3. & calchos. 8. Ceratiũ calchos duos. Cyamus ægyptius grãmata. 12. Sed alia ſunt menſarum apud nos vocabula. Porro autẽ culpam me oportet deprecari, quod hic viarum mẽſuras, liquorũ & aliarum rerum meſuris cõfudero. Scribebã enim vt occurrebant variæ lectiones. Prætera nemo eſt vt opinor, adeo ſimus & expers naſi, qui prima ſtatim fronte diſcrimen nõ intelligat, Variam menſurarum genera leges apud doctiſſimum Budæum, plęraq́ etiam in antiquis lectionibus Celii.

℄ Serui diuerſi, liberti & famuli.

Daphnis.	Druſillannus	Perſeus
Plocius	Pub. Catienus	Diogenes
Manlius Antiochus	Paronetemus	Epictetus
	Splachnoptes	Aeſopus
Staberius	Demetrius	Ioſephus
Auge	Eros	Eunus
Chryſogonus	Pachus	Epophroditus
Heron	Alcman	Toko
Hipparchus	Demetrius	Carellus
Mena	Melanthius	Terentius
Menacretes	Mys	Pub. Syrus
Pallens	Phedon	Statius Cęcilius
Calliſtus	Menippus	Eupopus
Narciſſus	Pompilius	Mycithus

Zamolſis	Pōpeius leneus	Mneſter
Tyro tullius	Patrobius	Chilo
Laurea Tullius	Annicetus	

DAphnis fuit ſeruus, quem Cn. Piſaurēſis vēdidit. M. Scauro tribus milibus &. 70. ſeſterciis. Ploci⁹. Mālius Anthiochus & ſtaberius Erotes nomina ſunt ſeruorum apud Plynium libro. 35. Capite. 16.

¶Auge ſerua fuit Demetrii, Chryſogonus ſeruus ſyllæ. Herun Luculli, Hipparchus. M. Antonii, Mena & menacrates ſex. Pompeii.

¶Pallens, Caliſtus, & Narciſſus tres fuerunt ſerui, q Claudii principatu ſeruitute liberati dites admodū euaſerunt.

¶Druſillanus ſeruus fuit claudii principis, qui lancē habuit quinquagenariam, autore Plynio, cui fabricādę offi cina prius ex ædificanda fuerat.

¶Publius Catienus Philotim⁹ ſeruus fuit qui, hęres om nibus bonis inſtitutus cōiecit ſe in rogum patroni. Autor Plynius libro ſeptimo.

¶Paronetemus ſeruus fuit & ſpado, quē ſutorius priſcus magna pecunia vendidit ſeiano. Splachnoptes verna fuit Pericli Athenienſium principi charus.

¶Demetrius ſeruus fuit Pompeii autore Plutarcho in Catone vticenſi.

¶Pachus ſeruus Catonis cenſorii, qui mortem ſibi conſciuit. Eros ſeruus fuit antonii a quo quum Antoni⁹ ipſe ab Auguſto ſuperatus, rerum deſperatione gladium peti uiſſet ad inferendam ſibi mortem, ille gladium quidē accepit quaſi antonium percuſſurus, at conuei ſoꝑpere ictu ſeipſum confodit, & ad pedes domini ꝓlapſus eſt. Alcmā poeta inuētor carminis amatorii ſeruus fuit Ageſidis, ꝓpter ingenium manumiſſus. Demetrius nomen eſt ſerui apud Martialem libro primo ſcribentem. Deſtituit primos virides Demetrius annos.

¶Melanthius ſeruus fuit vlyſſis quem vlyſſes ipſe reuerſus ab expeditione Troiana interfecit. Mys ſeruus fuit pythagoræ vel epicuri ſecundum Gellium.

¶Phedon ſocraticus(cui plato librum de anime immortalitate nuncupauit)ſeruus fuit,quē Cebes ſocraticus hortante ſocrate emit.

¶Menippus itē,cuiꝰlibros.M.Var.in ſatyris ęmulatꝰ eſt.

¶Pōpilius ſeruus fuit Theophraſti Peripatetici, Perſeus Zenonis ſtoici.Diogenes Cynicus ſeruitutē ſeruiuit Húc quum emere vellet Xeniades Corinthius,& quid is artificii nouiſſet,percontatus eſſet,noui inquit Diogenes,hominibus liberis imperare.Quod reſponſum miratus Xeniades emit,& manumiſit,Filioſq; ſuos ei tradens,accipe inquit,liberos meos quibus imperes. Epictetus phs ſeruum ſe confeſſus eſt his verbis. Seruus epictetus fueram qui corpore mācus pauperie preſſus,charus erā ſuperis.

¶Aeſopus Trax ſeruus fuit conditione,manu tamen ab Idmone miſſus. Ioſephus iudeorum fuit vernaculus & templi ſacerdos.

¶Ammianus in Eunum Ergaſtulariū fuiſſe ſeruum , qui in ſicilia duxerit captiuos.Epaphroditus ſeruus fuit & libertus Neronis.Toko ſeruus fuit cuiuſdā Gunnonis teſte ſaxone.Carellus ſeruus fuit Gundibergæ Longobardoꝝ regine,autore paulo diacono. Romæ ſeruiuit Terentius Carthaginenſis.Seruiuit & publius ſyrus attellanarū autor,Statiū Cęciliū comœdiographū ſeruum fuiſſe nomē ipſum arguit.Nā ſtatiꝰ nomē erat ſeruile teſte Gellio.Euporus ſeruus fuit.C.Cracci,qui dn̄m ex auētino fugientē qua potuit rōne tutatus eſt,ac ſup occiſum aīam ſciſſis ꝓprio vulnere viſceribus effudit inqt Macro.Mycithus ſeruus fuit Anaxilai meſſenij Rhegynorū tyrādi q moriēs liberos ſuos eidē cōmēdauit.Herodotꝰait zamolſim ſeruū fuiſſe pithagorę.Tyro Tulliꝰ& Laurea Tulliꝰ ſerui fuerūt & liberti Ciceronis.Pōpeius leneus pōpeii magni, patrobius neronis autore Ply.Anniceꝰ autore Cornelio Tacito libertus fuit Neronis,& Mneſter agrippinę Chilo ſeruꝰ fuit Porcij Catonis Zoſimus libertus fuit Plynij oratoris.

¶Syris ſerui imperār,Nam quū apud eos ſoli ſerui militēt ex illis creatur imperator,cuius virtutē habent explo

rariſſimam Cretenſes ſeruis ſuis (quos vocabant Epan/
miotas) permittebant omnia præter gymnaſia & armorũ
poſeſſionem. Maryandini a mileſiis ſubacti vendebãtur
in contemptũ. Publica ſeruitus in creta vocatur Mnœa.
Helotæ dicebãtur Lacedæmoniorum ſerui a Laconiæ ci
uitate, quam Helos vocant. Serui feruntur eſſe in Pannó
nia ipſa ſeruitute ſeruiliores. Thracum populis peculiare
fuit ſale mãcipia commutare. Hinc adagium. Sale emptũ
mancipiũ, Seruis argento comparatis primũ vſi ſunt chii
Apolides dicunt viles ſerui, qui ſine ciuitate in opus per/
petuo dantur, & deportãtur in inſulas, ad metalla ſalinas
& ſulphurarias. Ferritribaces a Plauto dicũtur, qui ſemp
compediti ſunt ferro. aliter dicũtur genus hominum fer/
ratile. Salutigeruli qui iuſſu domini aut dominæ hũc vel
illum ſalutãt. Mediaſteni qui in media domo iter ſeruos
abiectiſſima quequę munia obeũt. Horatius. Tu mediaſti/
nus tacita prece rura petebas. Tales ſunt in nauibus meſo
natæ, Hercithę ſerui ſunt qui verſãtur in agris apud Lace/
dæmonios ancillę vocant chalcides. Catanocophori fue
runt ſicyoniorum ſerui proſpelatæ arcadũ capſarii dicun
tur qui ſeruanda in balneis veſtimẽta mercede ſuſcipiũt.
Portius cato vir alioqui in omni vita laudatiſſim⁹ ſeruos
ſenio debilitatos ſolebat eiicere, ſeu accepto commodo
nihil amplius humanitatis debeatur hominib⁹. Mãcipia
iure belli capta, olim vęniebãt ſub coronis. Pauſicape di/
citur orbicularis ſeruorum machinula, qua ori man⁹ ad/
mouere prohibentur. Trita mancipia & veterana dicunt
quæ emendari nequeũt. Seruorum turba vocatur Thera
pia. Quin mancipia cædunt, ſtigmatię dicuntur & ſtigo/
nes, qui cæduntur maſtigiæ, Flagella ipſa vocantur maſti
gides, hyſtrichides, Rhyteres Callicirii nuncupantur exu
lum ſerui. Trapezopœi dicuntur ſerui menſam curantes
Eleatri ſerui qui pręficiuntur ciborum miniſterio. Scapo/
lares ſerui, quibus ſcapulę cęduntur & qui oſtrearum ter/
gũ vlceribus geſtant. Equi caracter fronti impreſſus ſerui
tutis erat argumentũ autore Plutarcho volſinienſes quũ

ſeruos ſuos omnes manumiſiſſent, ab eis poſtea oppreſſi ſunt ſerui antiquitus accepta libertate raſis capitib⁹ pilea induebant. Moris erat etiam vt pedes ſeruorũ venalium Creta notarentur, Vnde Iuue. Saty. 1. Nuper in hanc vrbẽ pedibus qui venerat albis. Tibulus. Vera loquor, regnum ipſa tenet, quæ ſæpe coegit Barbara gypſatos ferre Cataſta pedes. Ouid. Deſpice gypſati nomẽ inane pedis Sedu culum flagellum eſt ita vocatũ, quod vapulãtes ſudare faciat. Scutica verber factũ loris. Diminutiuũ eſt ſcuticula.

¶ Vincula diuerſa,

Boiæ	Pedica	Manica
Circites	Numella	Capiſtrum
Cohum	Compes	Pantheron
Epidromes	Retia	Panagron
Lorum	Cataſta	

Boiæ dicuntur vincula tã lignea quã ferrea, quod ſic illaqueant, vt iuga ſuos boues. Circites circuli ſunt ex ære facti. Cohum lorũ eſt, quo temo buris iugo adaligatur. Epidromes funes ſunt, quibus retia tẽduntur circa ſummã & imam partem. Lorum vinculũ eſt ex corio, Capitur etiam pro retinaculo iumentorum, & cingulo veneris. Gellius. Videbamus Androdũ & Leonẽ loro tenui reuinctum vrbe tota circum tabernas ire. Lorari dici poſſunt carnificum famuli qui reos loris vinciũt imperantibus dominis.

¶ Pedica laqueus pedum. Mantua. in Bucco. Vt captã pedicis circundat aranea muſcam. Numella vinculum eſt ligneum, quo reorũ pedes & colla in foramina rotũda immittunt & ibidẽ conſtringũt, vt ſe nequeãt educere. Plautus in Aſina. Qui aduerſum ſtimulos, laminas, cruceſq; cõpedeſq; neruos, catenas, carceres, numellas, pedicas, Boias cõpes vinculũ eſt pedũ, quo alligant rei ne carceres effugiãt. Horatius. Ibericis peruſte funib⁹ latus & crura dura cõpede. Retia ſeu reticula dicunt caſſes venatorum ad illaqueandas feras. Capiũtur & interim pro aliis vinculis Cataſta cõpes erat ſeruilis. Perſi⁹. Cappadocas rigida pin

gues pauiſſe Cataſta Martialis libro nono. Sed quos arcane ſeruāt tabulata Cataſtę. Capit etiā pro loco in quo vęnales pueri & puellæ ſeruabantur. Manicæ dicuntur proprie manuum vicula propertius libro tertio Regales manicas rupit vtraq; manu. Virgilius ipſe viro prim⁹ mā icas atq; arcta leuari vincula iubet Priamus,

¶ Capiſtrum capitis vinculum in equis & iumētis, Martialis, Paret purpureis aper capiſtris. Pantherō genus eſt retis ex eo nomen habens, quod omnes aues concludat. Panagron appellatur rete piſcatorium.

Centaurorum nomina.

EVritius Neſſus, Aſtylus, ophionides, Grineus, Rhetus, Orneus, Licidas, Medō, pyſerior. Taumas. mermeros, Phol⁹, Menalas, Abas, Eurinom⁹, Hyreos, Hymbros, Ceneus, Alphidas. Elops, pacreus, Lyc⁹, Cromis, Dictys, Pharcus, Bianor, Hedianus, Lycet⁹, Hypaſon Thereus, Ripheus, Demoleō, Plageō, Hylō, Ephinous, Damus, Dorylus, Cyllar⁹, Pheo, Thom⁹, Theboas, pyretus, Ethodus, Epidupus, Odites, Styphellas, Brom⁹, Antimachus, Elymus, pyramus, Latreus, Monych⁹ Hyllo nome fœmina, Maris.

¶ Ixion phlegiæ filius vt fabulātur poetæ Cētauros genuit ex nube, qui ꝓpterea vocātur nubigenæ, & ab Ixione patre Ixionide. Virgili⁹, lib. 7. Ceu duo nubigenę quū vertice montis ab alto Deſcendunt Cētauri. Ouid lib. 12. Certe mihi ſæpe referre nubigēas domitos a ſe pater ipſe ſolebat. Lucanus li. 6. Illic ſemiferos Ixionidas Cētauros Fœta peletrōiis nubes effudit ī antris, Aſpera te pholoes frangentē Monyche ſaxa, Teq; ſub Oethæo torquentē vertice vulſas Rhete ferox, quas vix Boreas īuerteret ornos, Hoſpes & alcidæ magni phole teq; per amnem Improbe Lernæas vector paſſure ſagittas, Fingunt præterea fuiſſe humana facie & equino tergo, vnde ſemiferi, bimēbres. bicorpores, & ſeminares vocātur. Virg. in opuſculis. Centauruſq; biformis adeſt. Idē. lib. 8. Aen. Tu nubigenas inuicte bimēbres. Hylæumq;, pholumq; manu,

tu Creſſia mactas prodigia. Statius libro. 9. Semifer aeria talis Cētaurus ab Oſſa Deſilit in valles. Ouid. lib. 12. Nos ſemimari ſuperamur ab hoſte. Hoc autem ideo fingitur, quoniā equos domare & equo pugnare primi oium excogitarunt autore Plynio. Bellum geſſerūt in Lapythas, victi ſunt ab hercule. Aliter etiā vocant Hippocentauri.

¶ Syrenes.

SYrenes filiæ fuerūt Acheloi & Calliopes muſę, quarum primam voce, ſecūdam cithara, tertiam tibijs aiunt canere. Hæ cantus amenitate dicuntur ſopire nautas, ſopitos demū ſubmergere, vnde & pro meritricibus accipi ſolent, quæ verborum lenocinniis blandiūtur vt totum exſuggāt hominem. Corpus habent ſupne fœmineum ad vmblicū vſq; inferne deſinunt in piſces, earū autē nomina ſunt Aglaoſi, Telcipoi, piſno. Illigi. Sūt qui Parthenopen vrbem dictā velint ab earum vna, quæ ibidem tumulata ſit, nomēq; habuerit paternopeia. Alij leucoſiam & Ligiam nymphas faciunt.

¶ Miniſtri ſomni.

POete ſomnum deum faciunt, vt videre eſt in fine quinti Aeneidis, herebi filium, cui & miniſtros aſſignant, quorū hæc ſunt nomina Morphæus, Icelō ſeu phabetor, & pāthus. Morpheus ille eſt, qui dormiētibus varia phantaſmata & multiplices rerū imagines obiicit, Ouidius li. 11. At pater e populo natorum mille ſuorum Excitat artificem, ſimulatoremq; figuræ Morphea, non illo iuſſos ſolertior alter Exprimit inceſſus, vultūq; ſonumq; loquendi, Adiicit & veſtes, & cōſuetiſſima cuique verba, ſed hic ſolus homines imitat, De Icelone ſeu phabetore, Idem, at alter fit fera, fit volucris, fit lōgo corpore ſerpens. Hunc Icelon ſuperi mortale phabetora vulgus nominat. de Phanto ſeu phantaſo. Idē. Eſt etiā diuerſæ tertius artis phantaſos, in humū ſaxūq; ille vndāq; trabēq;, Quæq; vacant anima fallaciter oīa tranſit. Regibus hi, ducibusq; ſuos oſtendere vultus Nocte ſolēt populos alii plebēq; pererrant. De Morpheo Bab Pius. Sis comes

& ſocio moueas veſtigia paſſu Morpheu, qui ſcœptrum nocte ſilēte geris. Anxia tu mihi deflectis lumia ſomno, Irriguo & falax corda ſopore foues, Tu potes oblitā reuocare ad priſtina mētem Gaudia, tu curis ſolitare iecur. Induis abſentis faciem gemebundus amantis, Mollib⁹ & lachrymis mollia corda moues.

¶ Synonyma quædam poetica.

Athenienſes ī primis dicunt Attici, athenæi, actęi, Theſęi, Theſidę, Cecropii cecroipdæ, Munichij, Mopſopii, Aeacidæ, Ericthæi, Erictoni. Aegidæ Marathonij. Cranai, Ericthidæ, Codridæ, athenienſes & Athenei a minerua, quæ Athena græce dr̄ Attici & actæi ab Actione rege. Ouid. lib. primo Meta. Separat Aonios, Actæis phocis ab aruis. Theſæi. & theſeii & theſidę a Theſeo filio aegei athenarum regis. Virg. libro. 2. Geor. Præmiaq; ingentes pagos & cōpita circum Theſidæ pōſuere Martialis eadē ratiōe fauos Theſæos vocat id eſt atticos, vbi ait. Maſſica Thæſeis tam bene vina fauis. Cecropidæ a Cecrope rege. Virgilius lib. 6. Aen. Tum pēdere pœnas cecropidæ iuſſi Munychia erat Atheniēſiū nauale, vnde & Munichij dicti ſunt, Ouidius lib. 2. Meta. Munychioſq; volens agros, gratāq; Mineruæ. Deſpiciebat humū. Mopſopii a Mopſo athenarū rege. Ouidius lib. 5. Meta. Mopſopiū iuuenem ſacros agitare iugales. Aeacidæ ab æaco Idem Ouidius lib. 8. Dant placidi curſum redeuntibus auſtri Aeacidis. Erictæi & erictoni ab ericteo & ericthonio regibus. Ouidius lib. 8. Erictæas Tritonidos ibat ad arces Eadem ratione vocātur Erictidæ, Aegidæ ab ægeo Athenarū rege. Ouidius in Epiſt. Inter & Aegidas media ſtatua tris in vrbe. Marathonij a marathone atticæ campo. Vnde Statius lib. 5. Syl. Erigonen vocat Marathoniā. Sylli⁹ lib. 14. Armaq; fixa deis aut quæ marathonius hoſtis pdidit. Sidonius. Et dū Mopſopiū ſtipantur per marathonē. Cranai a Cranao rege Athenarum, Codridæ a Codro rege q ſe ꝑ patria deuouit. Attica, mopſopia, Ionia, Poſſidonia,

Cecropia,Cecropis,Attis,Acte,idem ſibi volūt.Atheniē
ſes ēt dicātur Pandionii a Pādione rege Ericthonii filio.
¶ Aſcanius filius Aeneæ aliter vocatur Iulus & Ilus.Vir/
gilius lib. 1.Aene.At puer Aſcanius cui nunc cognomen
Iulo additur,Ilus erat dū rex ſtetit Ilia regno,Arcades,ar
cadii,arcadici,aliter vocātur Tegæi,tegeæi,& tegiatici a
Tegeo arcadiæ oppido,Virg.lib.5.Aene.Alter ab arcadia
Tegeæ de ſanguine gētis.Idem lib.8.Tum lateri atq; hu/
meris Tegeæū ſubligat enſem, ideſt Arcadicū. Sidonius.
Tegeaticus arcas nunc plantis nūc frōde volat. Parrhaſii
a Parrhaſia arcadiæ regiōe.Vir.li.11.Qui Parrhaſio Euā/
dro armiger ante fuit.Ouidius li.1.Faſt.Deſerit arcadiā,
Parrhaſiūq; larem.Lycæi a Lyceo monte arcadiæ.Ouid.
lib.2.Faſt.Faunus in arcadia templa Lycæus habet,Nona
cris locus eſt in Arcadia , a cuius nomine arcades vocan/
tur Nonacrini & nonacrii.Ouidius lib.5.Faſt.Et matri &
vati paret nonacrius heros,ideſt Euander arcas. Idē li.2.
Metamor. Dum redit,itq; frequens,in virgine nonacri/
na arſit.Parthenii a Parthenio monte arcadiæ. Ouidius
lib.9.Veſtrum opus Elis habet,veſtrū Stymphallides vn/
dæ Partheniumq; nemus.Piſæi a Piſa oppido Archadiæ
prope Alpheum fluuium.Ouidius lib.2.Triſt.Quid non
tantalides agitante cupidine currus Piſæam Phrigijs ve/
xit eburnus equis?Piſæam ideſt hippodamiam,Arcadicā
Molorchæi a molorcho Arcadiæ paſtore,cuius precibus
Hercules leonē interfecit. Elæi ab Elæa oppido arcadiæ
prope Tegeum,vbi Minerua fanum habuit.Statius li.4.
Syl.Aut Eleæ lucis vidit Tegeæa ſacerdos.Erymanthii &
erymanthæi ab erymanto monte, Statius libro.5.Theb.
Affuit hippomedon , rectorq; erymantius,ideſt Parthe/
nopeus.Cyllenii a Cyllene arcadiæ monte,a quo mercu/
rius vocatur Cyllenius.Cleonæi a Cleone oppidulo, Ca
liſtonii a caliſto filia Lycaonis regis Arcadiæ.
¶ Alemani aliter vocantur Teutones,Teutoni,& teuto/
nici a teutone deo,quem venerabantur.Virgi.libro ſepti
mo,Teutonico ritu ſoliti torquere Cateias Lucanus li.1.

Vidimus & martem lybies,curſumq; furoris Teutonici. Idem libro ſexto. Cantaber exiguis,aut longis teutonus armis. Germani quod vicini ſint belgis. Item & germanici, Sueto. in Auguſto. Vt tamē in quibuſdam Pannonicis atque Germanicis aut interueniret,aut nō longe abeſſet. Rhenicolę,q̄ habitent ad Rhenum fluuium. Aetoli populi Græcię Epyro & Arcananie finitimi aliter vocantur Calydonij a calydone vrbe. Hinc Calydonides eius loci mulieres, Statius libro ſecundo Theb. Centū ibi virgineis vote Calydonides aris. Oenei ab Oeneo rege Aetoliæ & Deianyre patre. Ouidi⁹ libro octauo. Et Oeneios vltorē ſpreta per agros Miſit aprum. Pleuronii ab eiuſdem loci vrbe, quę dicitur Pleuron. Ouidius lib. 14. Talibus iratam venerē pleuronius agmon Inſtimulat verbis. De Pleurone Statius libr. 2. Theb. Et reduci pateat mihi martia Pleuron. Eadem ratione vocantur Pleuronis alumni. Idē Statius libro octauo. Nūc mœſtę fundens Pleuronis alūnos, Naupactęi a naupacto eiuſdē loci oppido. Hinc achelous dicit̄ Naupactęus. Ouidius li. 2. Faſt. Amphiaraiades naupactęo acheloo. Aegyptii aliter vocātur Paretonij a Paretonio Aegypti vrbe. Mareotici a mareotide lacu eiuſdē loci. Ouid. lib. 9. I ſi paretoniū mareoticaq; arua Paronq; Quę colis. Sidoni⁹. Nec ſic leucadio claſſis mareotica portu Actiacas abſcōdit aquas. Claſſis mareotica ideſt Aegyptia, qua vehebat̄ Cleopatra. Iſiaci ab Iſi filia Inachi, quā pro dea coluerunt. Ouidius li. 1. de Pōto. Vidi ego linigenę numē violaſſe fatentē Iſidis Iſiacos ante ſedere focos, Mēphęi & memphitici a Memphi Aegypti vrbe. Ouidi⁹ lib. 1. de arte. Ne fuge linigenæ mēphitica ſacra iuuēcæ. Lagei a Lago primi Ptolemæi patre, a quo Nilus vocatur Lagæus. Luca. li. 1. Qua mare Lagæi mutat̄ gurgite nili. Idem li. 8. Vltima Lageæ ſtirpis, perituraq; proles. Idē lib. 10. Pręſtet Lagæa iuuēt⁹ hoc regi. Niliaci, nilotici, nilicolę & niligenę a Nilo fluuio. Lucanus lib. 5. Te niſi Niliaca propius nō vidit arena. Idem libro nono. Rege ſub impuro nilotica regna tenēte. Peluſii & peluſiaci a peluſio nili.

hoſtio. Lucanus libro. 8. Qua diuiduſ pars maxima nili ſ vada decurrit Peluſia ſeptimus ãnis. Ptolemeęi a Ptolemæo Lagi filio, a quo deiceps Aegyptii reges oẽs idem traxerũt nomen. Vnde & Pharon Ptolemeęam poete appellãt. Pharii a pharo Aegypti inſula. Cleopatrici a Cleopatra regina. Vnde & Sidonius dapes Cleopatricas appellat. Aegyptus aliter vocatur terra Mẽphitis, tellus nilotica, & Delta. Appulli Italię populi aliter vocãtur Meſappii a Meſappo rege. Ouidius libro decimoquarto. Peucetiosq; ſinꝰ Meſappiasq; arua reliquit. Aetholidę ab Aetholo Diomede, qui ibidẽ imperauit. Syllius libro decimotertio. Aetholidas iter fuit haudignobile nomẽ. Daunii a Dauno patre Turni, qui ibidem regnauit.

¶ Appulia ipſa vocatur Iapygia ab Iapyge Dędali fillo Meſappia a meſappo, Daunia a Dauno. Arcadia aliter vocatur regio Męnalis a Mænalo ꝓmontorio. Ouidius libro tertio Faſt. Pinigerum Fauni Mænalis ora caput. Statius libro tertio Sil. Sed quem te Mænalis Auge Confectum Thyaſis & multo fratre madentem Detinuit.

¶ Arabes Nyſii & nyſiadę. Hinc nymphe Nyſiades a Nyſa oppido. Ouidius libro tertio, Faſt. Nyſiades nymphas puerum quęrente nouerca.

¶ Angli ſeu Anglici aliter vocantur Britãni. Virgiliꝰ. Et penitus toto diuiſos orbe Britãnos. Caledonii, Martialis lib. I. Nuda Caledonio ſic pectora præbuit vrſo. Idẽ libro 10. Quinte Caledonios Ouidi viſure Britãnos. Dicuntur & Brutigenæ, quoniã deſcenderunt a Bruto. Anglia ipſa aliter vocatur Britãnia, Caledonria, Albiõ & Angli terra

¶ Afri ſen Africani aliter vocantur Tuniſei a Tuneto ſeu tunitio Lybie ciuitate Sidonius. Torrida Tuniſeos infert mihi Byrſa furores. Aeolia inſula dicitur etiam Aeolis Bap. Pius. Vt Lipparæus ager, vtq; Aeolis inſula flagrat. Aeoliæ inſule prius etiam dicebantur Epheſtiades & Vulcaniæ. Allobroges populi aliter vocantur Pedemontani. Stroza pater. Et pedemontanum ſigna ſecura ducem. Aurelia prius vocabatur Genabũ, Aquiſgranum vetterra.

Aetna inſula, Ineſia. Agrigentum Agragas. Virgilius. Arduus vnde Agragas deſpectat maxima longe Mœnia. Aegina vrbs adiacens peloponneſo aliter vocatur Oenopia. Ouidius libro ſeptimo Metamor. Oenopiā veteres appellauere, ſed ipſe Aeacus Aeginam genitricis nomine dixit. Ambracia vrbs Epyri prius dicebatur Eponia & Paralia. Ambracienſes & ambraciotæ idem ſibi volunt.

¶ Achelous fluuius prius Thoas dicebatur. Mutauit nomen ſub Acheloo rege. Arar fluuius influens in Rhodanum ętate noſtra vocatur ſagona. Achaia regio aliter vocatur Aegyalos ab ægyalo rege. Argos hippium idē ſibi volūt autore Plynio. Antiochia Seleucia a ſeleuco rege: Auſter notus, idem Plynius libro. 18. Hæc auſtrum ventum dabit, quem a Græcis notum diximus vocari. Apollo, Pæan, Phœbus, idem. Aurora, Mennonis mater Eos, idem. Seneca in Hercule Oethæo. Noctesq; duas cōtulit Eos. Achilles æacides, Pelides, Chironis alumnis, idem. Ariadna Minois, quod ſit Minois filia. Aeſculapius, epidaurius anguis, quoniam in Epidauro colebatur in forma colubri. Anien fluuius, anio, anienus. Aeolus hippotades ideſt nepos hippotæ cuiuſdam Troiani. Ouidius libro vndecimo. Quod ſocer hippotades tibi ſit, qui carcere fortes Cōtineat ventos. Idem lib. 14. Aeolon hippotaden cohibentem carcere ventos. Argo nauis aliter vocatur Pinus Theſſala & Pagaſæa a Pagaſa Theſſaliæ ciuitate. Bithynia aliter vocatur Mygdonia a Mygdono rege, & Bebrycia a Bebryce. Ouidius in Epiſt. Nunc quoq; mygdonia flebilis aſtat humo. Bœotii aliter Bœoti. Lucan⁹. libro tertio. Bœoti coiere duces. Phœcæi & Phocaici a Phocide propinqua regiōe. Hyanthæi a vetuſtis Bœotiæ populis. Statius li. 1. Theb. Exul hianthæos inuenit regna per agros. Ouidius lib. 5. Meta. Fonte meduſæo, & hyanthæa Aganippe. Teumeſii a Teumeſo Bœotiæ mōte. Statius libro. 1. Theb. Nō alias tacita iuuenis Teumeſius iras Mēte acuit Meleagrii a meleagro Vnde & Pleuron meleagria vocatur a Statro. Theſpiaci a Theſpiis oppido ei⁹

loci.Statius li.2.Syl.Centũ Theſpiacis odora lucis ſtẽt al/
taria.Helycõii ab helycone mõte Bœtię muſis ſacro.Sta
tius li.7.Horrent tyrrhenos helyconia plectra tumultus.
Cyrrhæi a Cyrrha oppido Phocidis.Idẽ Sta.li.7.Mœnia
Cyrhęa mõſtrauit apollo iuuenca.Hippocrini ſati ab Hip
pocrene fonte.Vocabulũ eſt Sidonii apollinaris.Aganip/
pæi ab aganippe fõte eiuſdem loci.Aonii & aonidę,quo
niam aonia pars eſt Bœtiæ.Caſtalii a caſtalia fonte.Bithy
ni aliter vocantur bithynici Tynniaci,Mygdoni,Bebrya
ci,Biturici bituriges,Sidoniꝰ,Spectabilem virũ epiſcopũ
ſibi flagitat populus, biturix ordinari,Bizantii,bizantini,
Bizantium,ligos,Plynius libro.4.In quo oppidum bizã/
tium liberæ cõditionis,antea ligos dictum,Bononia,Fel
ſina,Bœtia,Aonia,Ogygia,Hyantis,Boreas,aquilo,Bac
chus liber,Iacchus,Euã,puer ſemeles.Briareus,Aegeon.
Belides,Danaides. Bellona,Pallas,Enyo. Belgæ belgici,
Burgundi burgundiones. Baleares Gymneſiæ. Bellouá/
ci bellocauenſes. Corinthii vocantur Corinthæi & Co/
rinthiaci,Ouidiꝰ libro decimoquinto. Iamq; corinthiaci
carpebam litora põti,Cypſelidæ a cypſello ixionis filio,
Vir.in Cyri,Cypſelidæ magni , florentia regna Corinthi,
Ephyrei & Ephyræii,quoniam corinthus primus vocaba
tur ephyre,Lucanꝰ libro ſexto.Inſedit caſtris,ephyręaq;
mœnia ſeruat.Iſthmiaci & Iſthmii ab Iſthmo terra angu/
ſta prope Corinthum,quæ ſeparat Aegæum mare ab Io/
nio. Statius libro ſecundo Syl.Talis in Iſtmiacos plora/
tus ab æquore portus. Idem,Aeraq; ab Iſthmiacis auro
potiora fauillis.Idem,Quiſquis collibꝰ Iſthmiæ Diones,
Cenchrei a cenchro portu. Statius libro quarto Theb. It
comes , Inoas Ephyre ſolata quærelas, Cenchreæq; ma/
nus,Carthaginenſes vocãtur Tyrij a Tyriis colonis,quos
Illuc adduxit Dido poſt Sichæi mortem,Virg.Vrbs anti/
qua fuit Tyrii tenuere coloni Carthago. Cadmæi , quo/
niam Tyrii & Phœnices deſcenderũt a Cadmo.Syllius li/
bro primo.Sacri quum perfida pacti gens Cadmęa ſuper
regno certamia mouit.Aſdrubaliani ad Aſdrubale duce

Verbũ eſt Sidonii, Eliſæi ab Eliſa Didone, Byrſici quoniã Carthago prius dicebať Byrſa a corio. Sidonius. Spernis Eliſeę Byrſica tecta domus. Carthago ipſa vocatur Byrſa & Chalcedõ. Syllius lib. 2. Quis procul a Tyria dominos depellere Byrſa Virg. li. 1. Aene. Mercatiq; ſolum facti de nomine Byrſam. Claudianus in Eutropiũ. Bacchatus per operta tremor Chalcedona mouit. Cretenſes aliter dicũtur Cretæi. Virg. li. 3. Aen. Tertia lux claſſem Cretęis ſiſtet in oris. Creſſii. Idem lib. 4. Quam procul incautã nemora inter Creſſia fixit Paſtor agẽs telis. Creſſi. Idẽ lib. 5. Creſſa genus Pholoe, Gnoſii a Gnoſo vrbe Cretæ, Virgil. lib. 6. Aene. Gnoſius hęc Rhadamantus habet duriſſima regna Gnoſiaci, Ouidi⁹ libro octauo, Gnoſiacæq; hæret comes inuidioſa carinæ. Dictæi a Dycte vrbe Crete, Virgi. lib. 3. Aene. Dyctæa negat tibi Iupiter arua, Lyctii a Lyctio vrbe Cretæ, Virgilius lib. tertio. Aene. Et ſalentinos obſedit milite campos Lyctius Idomene⁹, Cydonæi, Cydonij, & Cydoniaci a Cydone vrbe Cretæ, Ouidius libro octauo Armaq;, equoſq;, habituſq;, Cydonæaſq; pharetras. Statius libro quarto, Theb. Terga Cydoniaca Choritos arũdie puſat, Ariadnæi ab Ariadne Minois filia. Minoi a Minoe rege. Ouidi⁹ in Epiſt. Phedrę. En ego nũc ne forte parũ minoia credat, Androgenęi ab ãdrogeo filio Minois, Gortynii & gortyniaci a Gortyna vrbe. Statius lib. quarto Theb. Arbiter hoc dura verſat Gortynius vrna, Dorici & Doriẽſes, quoniam tẽpore belli Troiani Dorici venerunt in Cretam, duce Althemene, ibiq; decem vrbes cõdiderunt. Creta inſula aliter vocatur terra Curetis a Curetibus, qui in ea habitarunt. Ouidius libro octauo. Vt egreſſus ratibus Curetida terram Contigit. Terra Gortynis vocatur etiã Aeria & macaros. Plynius libro quarto. Maleotes Crates primum Aeriã dictam, deinde poſteri Curetim appellauere. Et Macaron nõnulli a temperie cœli appellatam exiſtimauere. Cumani aliter Cumęi, Chalcidici, Euboici. Capitolium, ſedes Tarpeia, Templum Iuliũ. Cares aliter Bubaſii. Ouidius libro nono. Bubaſides videres nu

rus. Colchi, Colchiaci, Phaſiaci, Açtęi, Aeæi. Aætij, Cytęi Cynoſura, Helyce, Arctos, Parrhaſis vrſa. Ratione repe- ries apud interpretes vocabulorũ. Si vnicuiq; dictiói ſem per immorari vellẽ, nunq̃ explicarẽ me hoc labyrintho. Corſica, Cyrnos, Plynius, In mari Liguſtico eſt Corſica, quam Gręci Cyrnon appellauere, Carmentis Nicoſtrata. Cátabri Cátabrici. Cappadoces Cappadoci. Carteia vrbs Hiſpaniæ Tariffa. Delos Ortygia a multitudine Coturni- ciũ. Virgilius libro tertio Aene. Linquimus Ortygię por- tus. Danubius, Iſter, Adubanus. Dyrrhacium, Epidamnũ Plynius. Epidamnum colonia propter inauſpicatum no- men a Romanis, Dyrrhacium appellata.

¶Diana Cynthia, Luna,

¶Dido, Eliſſa, Phœniſſa, Dalmatæ Dalmatici,

¶Euboici, Caphatæi, Abantij, Tanagræi a Tanagreo Eu boiæ ciuitate. Statius libro nono. Prima Tanagræum tur bauit arundo Corœbum. Epyrotœ, Epyrotici, Leucadij a Leucade promontorio, Actii & Actiaci ab actio oppido, Phocæi, Phocaici, Chaonii, Dodonigenæ ℞bo Sidonij, Moloſſi, Pyrrhidæ. Idẽ. Epyrus, terra Chaonis, Euboia, terra Eubois. Statius in Achil. Quatitur naualibus or Eu- boiſa. Chalcis, Abantis. Equus Troianus, equus durateus, Epei machina. Eduenſes, edui, Auguſtudunenſes. Euphra tes, Pixyrates autorę Plynio.

¶Elis, Epia. Elienſes, Elæi Epei.

¶Flora, Chloris, Zephyritis, dea florũ, vxor Zephyri, Furiæ, Eumenides, Diræ, Erymnies.

¶Græci, Graii, Graiugenæ, Argæi. Virgilius in opuſcu- lis. Septima iam Argæis ſtabulis impenſa laboris. Argiui Argolici, Dorici, Dorienſes, Pelaſgi, Pelopeii & Pelo- peiadæ a Pelope filio Tantali. Virgi. libro ſecundo Aene. Vltro Aſiam magnam Pelopæia ad mœnia bello ventu- ram. Statius lib. decimo. Ad patrias fuſæ Pelopeides aras Achillæi & achillidæ ab achiliæ. Argolæ apud Euripidẽ. Achęi, achiui, achaici, inachi, inachij, inachidæ ab inacho argiuorum rege, patre Iſidis. Ouidius libro. 5. Faſt. Littus

ad Inachium puluis inanis eã. Statius libro primo Theb. Qua noſtræ cecidere animæ ſtupet inacha pubes. Idẽ libro quinto Lectiq; potentes Inachidę, Agamẽnonii, Agamẽnonidę ab Agamẽnone, Vir. li. 6. Aen. At Danaũ proceres, Agamẽnonięq; phalanges. Acriſionęi ab Acriſio rege Argiuorum Abantis filio. Ouidius li. 5. Meta. Acriſionęas Prœtus poſſederat arces. Abantæi & Abantiadæ ab Abãte argiuorũ rege patre Acriſii. Ouidius lib. 15. Nuper abãtęis templo Iunonis in Argis. Thyeſtęi a Thyeſte. Mycenæi a mycenis vrbe, Ouidi⁹ in Epiſt. Briſeidis. Nulla mycenæum ſociaſſe cubilia mecum iuro. Menelaæi a Menelao. Phoronidę & phoronęi a phoronio inachi filio & argiuorum rege. Statius libro. 2. Syl. Iſi phoronæis quondã ſtabulata ſub antris. Perſęi a Perſæo Acriſii nepote. Stati⁹ libro primo, Theb. Perſeos alter in agros ſcinditur, Danaęi. Idẽ. Tũc ſedet Inachias vrbes, Danęaq; regna. Dolopeii a Dolopibus Græcie populis. Val. Flac. Vidiſſe putãt Dolopeiaq; buſta. Iaſidæ ab Iaſio Argiuorum rege. Tãtalidę a Tantalo, Achillæi & Achillidæ ab Achille. Græcia Achaia, Dulichia, Hellas. Idem. Galli, Gallicani, Gallige nę Galatæ, Sequanici, Sequanide. Garamantes Garamantici. Gygantes fratres Philegræi. Titanes. Gorgon Meduſa. Gratiæ, Charites. Gorgoris, Habis, Gades, Gadera, Cotynuſa, Hiſpani, Iberi, Iberici, Iberiaci, Virgilius libro ſeptimo. Tyrrhenoq; boues in flumine lauit Iberas. Sydonius. Terrarum indigenas Ibericarum. Syllius libro duodecimo. Omen Iberiacis victa Carthagine terris. Beticolæ & Betigene, Syllius libro primo. Beticolaſq; viros ſpaciis agitabat iniquis. Idem libro nono. Betigeneq; viri celſus media ipſa coercet. Heſperii, Tartaſſii & Tarteſſiaci a Tarteſſo vrbe Gadibus vicina. Hiſpania, tellus, Tarteſſia, Iberia, Idem. Hyrcani Caſpij. Hyades ſuculę. Heraclęa, Syris, Trachin, autor Plynius. Italia, Heſperia maior, ab Heſpero Atlantis fratre. Oenotria ab Oenotro rege Sabinorum, Virgilius. Eſt locus, Heſperiam Graii cognomine dicunt, Oenotrii coluere viri, nunc fama minores Italiam

ſiam dixiſſe ducis de nomine gentē. Idem libro. 7. Hinc Italæ gentes, omniſq; Oenotria tellus In dubiis reſponſa ferūt. Latium, quod ibidem ſaturnus latuerit, arma Iouis fugiens & regnis exul ademptis. Idem Virgil. libro. 8. Latiumq; vocari maluit, his quoniam latuiſſet tutus in oris Saturnia a ſaturno. Ouidi⁹ libro primo Faſt. Inde diu gēti manſit ſaturnia nomen, Dicta quoq; eſt latium terra latēte deo. Terra auſonis & auſonia ab auſone Vlyſſis filio. Ouid. li. 1. Faſt. Captaq; erat lyricis auſonis ora ſonis. Stroza filius. Ductori auſonio ſed pareat auſonis ora. Terra Italis. Ouid. lib. 1. de ponto, Mœſtiſq; cadētes Excepit lachrymas Italis ora genis. Itali Italidæ, Italici. Ouid. li. 14. Litorem in Italico meſſenia mœnia contra. Laurētes, Lauinii, Laurēti, Tyrrheni, Laurētii, Latiales, auſones, auſonii Auſonidæ. Lucanus lib. 9. Grata vice mœnia reddent auſonidæ Phrygibus. Infern⁹, Infernalis auernus, auernalis, Tartareus, Hærebæus, plutonius, Cocytius, acheruſi⁹ phlegetōtæus, ſtygius, Acherontæus, Lethus Orcius. Indi, Indici, Gangetici, quod prope Gangem habitēt. Lucanus libro quarto. Et quas ſentit arabs, & quas Gagnetica tellus. Sillius lib. tertio Hinc laxos arcus olim Gangetica pubes ſumittet. Dicūtur etiam Nyſæi a Niſa vrbe Indiæ, Idaſpæi ab Idaſpe. Sidonius, Frangat Idaſpæas, aries īpactus Erithras. illirici, Illyrii, Taulātii. Sillius lib. 15. Quaq; p Illiricū Taulantius incola littus. Inarime, ænaria, pythecuſa, autore Plynio. Aenaria a ſtatione nauium æneę. Hodie vocatur Iſchya Iudęi iudaici India terra Gāgetis, terra Euphratis Euphratidis. Sidonius, Ripa Euphratide vix putat tuendam. Ilua inſula æthala. Iphigenia Iphianaſſa. Lucretius. Iphianaſſæo turparunt ſanguine fœdæ. Iaſon Aeſonides ab Aeſone patre. Lydi ſeu lydii populi maioris Aſiæ aliter vocanť Mæonii, Mæones, & Mæonidę. Virg. li. 8. o Mæonię delecta iuuētus. Idem libro vndecimo. Ducis exemplū euentūq; ſecuti mæonidæ incurrūt. Itē & mæonici. Oui. in epi. Deianyræ. Mæonicas inter calathum tenuiſſe puellas. Ethruſci & Tyrrheni, quoniam

Tyrrhenus atys filius colonos ex Lydia duxit in Ithaliæ regionem,quæ nunc vocatur Ethruria.Gygei a Gyge,rege vt Crœſii a Crœſo.Statius libro duodecimo ſi patriũ marathona metu,ſi tecta leuaſti Crœſia.Lydia vocat Tyrrhenia,Mæonia,Ouid.libro.14.Concurrit Latio Tyrrhenia tota.Laconia prouincia in Peloponneſo aliter vocat Oebalia & Tænaris a Tænaro ꝓmontorio.Ouid.in Epiſt. Paridis.Tænaris eſt claſſi terra petita meæ.Idem in Epiſt. Helenæ.Excepit portu Tænaris ora ſuo.Lacones ipſi ſeu Laconici vocãtur Oebalii & Oebalidæ.Ouid.libr.1.Faſt. Protinus oebalii retulit arma Tati.Stati⁹ lib.5.Theb.Ambiguo viſus errore laceſſũt oebalidę geminie.Therapnei a Therapnis vrbe Laconiæ,patria Helenę,Ouidius lib.5. Faſt.Prima Therapnæo feci de ſanguine florem.Idem in Epi,Paridis. Nec dedignare maritum Rute Therapnæo nata puella phrygem.Tænarii & tænaridæ a Tænaro ꝓmontorio.Lybia terra Lybiſſa.Idem libro nono Terræq; in fine Lybiſſæ. Lybici libiſſini, Marmarici a marmarica regione africæ.Syllius lib.3.Marmaricis ales populis reſponſa canebat.Naſomonii & naſomoniaci a naſomonibus populis Lybiæ.Liguria ora liguſtica idem.Lycii patаræi,quoniã patara eſt vrbs Lycię.Statius lib.primo Theb. Seu te lyciæ pataræa niuoſis Exercent dumeta iugis. Locrenſes,Heſperii,ozolæ Lucani,Tanagræi a Tanagro fluuio Lucaniæ,Statius.Tanagræumq; Phalantum. Latini, Faunigæne. Syllius libro octauo Faunigenæ ſocio bella inuaſere ſicano.Lucifer,Veneris ſtella,phoſphorus, Cythereus ignis.Syllius lib.12.Haud ſecus Oceano rediens Cithereus ignis Veſper,veſperugo,Heſperus, ſidus Veneris.Lacedæmones,lacedæmonij,Tyndarei a Tyndaro rege Oebaliæ.& Helenæ patre.Vnde & ſyllius Tarentũ vocat Tyndarium.Spartani,ſpartiaci,ſpartiatę.Sidonius,ſpatiatæ rupium variatarũ poſuere cruſtas.Lacedęmõ ſparta Idẽ Ligures,liguſtici,liguſtii,Genuenſes.Idem Sidonius. Qui liguſtiis,Euganeiſq; montibus oriebãtur.Lipara inſula prius longonis & meligunis vocabat,autor Plynius li-

bro tertio Capitulo octauo.Leucadia peninſula prius vocabatur Neritis. Idem autor.Lutecia Parihiſii idem.

¶ Mantuani ſeu Mantoi dicti ſunt a mãto Tyreſiæ filia. Aliter vocant Bianorei & Bianoridæ a Bianore Mãtus filio qui aliter vocat ocnus.Virg.in Bucco.Nãq; ſepulchrũ Incipit apparere Bianoris.Stroza filius.Arua Bianoreis p mutat Iberica campis.Politianus in manto.Quippe bianoreã manet hæc victoria gentem.Ocnæi ab ocno filio Manthus.Stroza filius.Orbita ab ocnæis euexit ad aſtra lacunis.Minciadæ & Mincigenę a Mincio fluuio propinquo.Pontanus.Vos Minciadę vos o mihi manes Eſte boni.Moloſſi,Epyrotici,Chaonii,Leucadii idẽ.Myſii Theutrantæi,theutrantij.

¶ Meſſenii. Pylii.Megarenſes,Megarici,Lelegij. Ouidius libro octauo Metamorpho.interea Minos lelegeia littora vaſtat.

¶ Mercurius Hermes.Macedones Pallenæi a pallene vrbe,vbi geſta eſt Gygantomachia.Statius lib. quarto Syl. Et Pallenæos Phœbum laudare thiumphos,Mediolani, mediolanenſes,Inſubres.Placet hic obiter aperire ethymum dictionis huius Mediolanũ nam non temere reperias,qui hoc ediſſerat.Certum eſt imprimis vrbem hãc a Gallis conditam Cuius fundamẽtis iaciendis dum excauarentur foſſæ,ferunt in terræ viſceribus inuẽtam fuiſſe (mirum dictu) ſuem dimidiatim lanatam,a quo portẽto inditum ſit Mediolanæ vrbi nomẽ,ad quod alluſit Claudianus de nuptiis Honorii & Mariæ ſcribens. Continuo ſublime volãs ad mœnia Gallis Cõdita,lanigerę ſuis oſtẽtantia pellẽ Peruenit.Item Sidonius.Rura paludicolę tẽnis populoſa Rauene.Et quæ lanigero de ſue nomen habet.Meſſana,Zancle.Marſi Celenæi.Statius lib.2.Theb. Fœda Celenæa committere prelia buxo.Mare rubrũ erithreũ Miletus,Lelegeis,Phitiuſa. Anactoria.Autor Plynius.Mars,Mauors,marſpiter.Gradiuꝰ. Minerua pallas, Athena.Nuſæ,Camœne.Neapolitani,parthenopei. Neapolis,Parthenope,Eubois. Statius libro.1.Syl. Niti-

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

dum cõſurgat ad æthera tellus Eubois. Naſamones Naſa monii, namõiaci. Normani, neuſtrici, normania, neuſtria. neptunus Ennoſigæus niobe tantalis a tãtalo patre nilus melo naxos. Dia. Catullus nãq; fluenti ſono proſpectans littore Diæ Orientales. Eoi, aurorę populi, Mennonii a mẽnone aurore filio. nabathęi a nabathea regione. Oui. lib. 1. Meta. Eureus ad aurorã, Nebathęaq; regna receſſit. Occidentales. occidui. Oui. veſper & occiduo quæ litora ſole tepeſcunt Tartheſii a tarteſſo vrbe Gadibus propinqua Ouid. li. 14. Prefferat occiduus Tarteſſia littora phœbus, Tarteſſiaci. Syllius libro ſexto. Iam Tarteſiaco quos ſoluerat æquore Titan. Heſperii.

¶ Parthi, parthici, achœmenii & achęmenidę ab ahęmene rege. Ouidius libro quarto Metamor. Rexit achęmenias vrbes pater Orchamus. arſacidę ab arſace primo parthorum rege. Lucanus li. 1. plus illa vobis acie quam creditis, actum eſt arſacidę phaetontiades Climenides a climene matre, Helyades a patre Sole qui helyos gręce dicitur. Ouidius ad Liuiã. Sic fleuit Climene, ſic climeneides altæ. phocęi, phocẽſes, phocaici, Cyrrhęi, Caſtalii, padus, Eridanus, phaetõtius amnis, a phaetonte ibidem ſubmerſo Syllius lib. ſeptimo. Nunquam phaetõtius amnis Sanguinea pontum curuaſſet decolor vnda. padoſa meſſanicius, Bodincus. vide cauſam horum nominum apud Plynium libro tertio. Cap. 15.

¶ Puteolani, Dicarchęi a iuſtitia adminiſtrationis. Sylli* libro octauo, prole Dicarchęa multo cum milite Graia petragori., petragorici. perſę Gazetici, nã gaza perſaꝝ eſt opulẽtia. Sidonius. Vina mihi non ſunt Gazetica Chia falerna. Pannonia pannonis peſtum Poſidonia, autor Plynius, parce deæ fatales, fata.

¶ Phœnices, pygmalionęi, Agenoride pella vrbs Macedoniæ, Bunomus, Bunomea parnaſus Larnaſus prius dicebatur Peneiope, Icaris, Icariotis, pyratæ, Cilices. pictones, pictauenſes.

¶ Peloponeſus, apia pelaſgia, arx helladis Romãi remu

leſ,romuli romulidę Aeneadę ab Aenea.Iulei ab iulo.Lu canus lib.primo phrigiq; penates Gentis Iuleæ. Latiales Romulares.ſcithæ,ſitici,Riphei. Virgilius libro ſecundo Georg.Gens effrena virum Ripheo tunditur Euro. meo tici a meotidę palude.Thermodontæi & thermodontia/ci a thermodonte fluuio Statius libro.12.Thermodōtia/co lætum remeare triūpho.Boriſtenidæ ab eiuſdē regio/nis fluuio.meotii,Tanaitici a tanai fluuio.Sidonius Tellu ris Tanaiticū rebellem.Boſphorani.Idem plaudentes ſtu puere Boſphorani ſacæ,Aramei. Plynius lib.ſexto Vltra ſunt ſcytharum populi perſæ illos ſacas vniuerſos,appel/lauere a proxima gēte,antiqui arameos ſicilia ſicania Tri nacria,trinacris,triquetra,triquetris vocatur Ouidius lib. quinto Meta.Vaſta Gygantæis iniecta eſt inſula membris Trinacris Statius libro ſecundo Ser. Quid militibus pro/miſſa Triquetra Lucretius libro primo inſula quā Trique tris terrarum geſſit in oris ſiculi,ſicani,ſicanii, Lilybæi a Lilybæo ꝓmontorio.Virg.lib.3.Aen. Et vada dura lego ſaxis Lilybea.cecis Ennęi ab enna vrbe.Lyparei & Lypa rēſes a Lypara inſula.Sidonius ſtrauit ſub Lyparēſibus ca minis.Taurominitani a taurominio monte Siciliæ. Are/thuſii & Arethuſei,ab aretuſa fonte ſiciliæ.Syl.li.14.Erigi tur ſubitas in ſpes arethuſia proles.Claud.lib.2.de raptu, Quas arethuſæi latices quas aduena nutrit alpheꝰ agato clæi ab agatocle rege ſicilie Syl.li.14.Hic agatocleis ſedes ornata tropheis aeolii.Depranitani a Deprano ꝓmonto rio iuxta ſiciliam ſidonius Agonem Depranitanū Troia/næ ſupſtitionis imitari. Catinenſes a Catina vrbe ſiciliæ de qua Syl.lib.14.Tum catine nimium ardenti vicina Ty phoeo Syrii,paleſtini,Orōtęi,ſyracuſani,ſyracuſij,arethu ſide.ſcythia,mæotis ora ſamos parthenia ſalaminii ſala/miniaci ſabini,ſabelli,ſabellici.ſannites ſardinia ichnuſa. Syl.libr.12.inde ichnuſa prius Grais memorata colonis mox Lybici ſardus generoſo ſanguine fides herculis ex eſe mutauit nomina terræ ſandaliotes ſtrophades,plotę ſymplegades Cyanee.

¶ Syria, palæſtina, Iudæa, phœnicia Sardinij, Iolẽſes. Sar matæ ſauromatę, Troiãi, troes, troici, troiugenæ, Ericth/ tonii ab Erichtonio filio Dardani. Virgilius in culice. Vrit Erichtonias oriens non ignibus arces. Idem. Erichtonias proſtrauit funditus arces. Idæi ab Ida monte, Ilii iliaci, ilia dæ, Aeneade, Hectorei Hectoridæ, Dardani. Dardãij, dar danidæ, ſigęi, Teucri, Teucrigenæ, phriges, phrigii, Rhœ tæi, pergamei, Laomedontæi. Laomedõtiadæ, Anchiſæi Anchiſiadę, Priamęi Priamidæ, Troia Teucria, Iliõ, Ilios, Dardania, Pergamꝰ Troades, Iliades, Teucrides, Darda/ nides, mulieres Troianæ Theſſalici, Theſſalidę, iolchiaci ab iolcho Theſſalię ciuitate. Virgilius in Cyri. Regis Iol/ chiacis animũ defigere votis Meliboei & Melibẽſes a me liboea vrbe Theſſalię Pagaſæi a Pagaſa vrbe Ouid. lib. 7. Iamq; fretum Minyæ Pagaſæa puppe ſecabant. Atracij, Atracidæ, ab Atracio, qui magicas artes ibidem edocuit. Peneii a peneo fluuio. Ouidius lib. 12. Exigit Atracides, peneiaq; arua pererrat. Lapytheii a Lapythis populis Teſ ſalię. Idem Ouid. Et tum Lapytheia tecta Intrarant. Pele/ thronii a populis eiuſdem nominis Peliaci a Pelio mon/ te. Oui. lib. 1. Faſt. Sũmaq; peliacus ſydera tãgat apex. phe ræi Sene. Paſtor pheræos Delius pauit greges Ouidius in Epiſto. ipſe repertor opis vaccas pauiſſe pheræas Ferẽ Amphryſiaci ab amphyſo fluuio. Sta. li. 1. ſyl. aut amphry ſiaco paſtor de gramine carpſi. Pharſalii pharſalici. Luca. li. 6. Qua iuga deuexus pharſalica porrigit Hemꝰ. Hemo/ nii, hemonidę Magneſſi, Magneſii. Hora. libro. 3. car. Ma gneſam Hippolytem dũ fugit abſtinẽs. Politia. in Mãto. hemonidis refer & Brõtẽ, Vulcaniaq; antra Val. Flac. li. 6. ſtãt littore fixi Hæmonidæ. Lariſſei a Lariſſa Centaurei a centauris. Sta. ſperchiuſq; minax, centaureuſq; Lycormas Lapythonii a Lapythis. idẽ Statiꝰ, Cõfudere modos pue rũ, lapythonia nympha Oſſæi ab oſſa mõte Sta. li. 12. Nec Oſſęi bello cecidere bimbres. Pholoetici a pholoe Sido. Non ſic pholoetica monſtra atq; pelotronios Lapythas Semeleius Euan miſcuit, Aemathii, Philippęi a philippis

campis Theſſaliæ.Lucanus. Romanas acies iterũ videre philippi,Thraces,thracii,thraicii.Mãtini a mantinis Tracię populis.Virg.in Cyri.Vos o mãtina ſi qui de gente venitis,Iſmarii ab iſmaro mõte.Pangæi a pangeo Thraciæ ꝓmontorio.Ouid.lib.3.Faſto.Iamq; erat ad Rhodopem pangeaq; flumina ventũ.Odryſiii a populis eiuſdẽ nominis.Rhodopeii a rhodope monte.Abderitani,ab abdera vrbe Tracie.Martia.lib.10.Abderitanæ pectora plebis habes Biſtones,biſtonij,biſtonidæ a biſtone fluuio. Oeagrij ab Oeagro fluuio Traciæ.Hinc Orphe⁹ Oeagrius, Aedoni ab Aedone Thraciæ monte. Boſphorani, boſphoreí. Sidonius.Boſphoreis Elephas inglorius ora tributis.Boriſthenidæ a boriſthene fluuio Tracię.Bap.Pi⁹. Mitior ad ſeuos aura Boriſthenidas.Tracia,Biſtonidis,Scythõis,terra Aedonis,Theſſalia,Hæmonia, pharſalia , Aemanthia Aemathis,Theſſalis ora,Driopis Macedonia,Pyrrhea.

¶Tybris,tyberis tyberin⁹,Albula,Ouid.li.2.Faſt.albula, quẽ Tyberim merſus Tyberinus in vndis reddidit, Tebani,Echionii,echionidæ,ab echione Cadmi ſocio. Ouid. li.5.Triſti victor Echionias ſi vir penetraſſet in arces,Hiãthii & Hiantæi.Iſmeni,Iſmenidæ ab iſmeno fluuio.Learchęi a Learcho Athamãtis filio.Ouidius li.6.Faſt.Mœſta Learchęas mr̄ tumulauerat vmbras.Athamãtæi ab athamãte.Cadmæi a Cadmo.Labdacii & Labdacidæ a Labdaco rege patre Laii.Statius lib.2.Theb.Labdaciũq; ducem præmiſſæ cõſona nocti.Ogygii,ogygidę ab ogyge rege. Theumeſii a teumeſo Bœotiæ mõte,Stati⁹.Subit ore cauo teumeſia cornus. Eryphilæi ab Eryphile Amphiarai vxore:Statius lib.4.Theb.Sic Eryphilæos aurũ fatale penates irrupit. Oedipodionii oedipodionidæ ab Oedipo rege Laii filio.Sta.li.7.Aſt ego non proprio diros ipono labori Oadiponionidas.Idem lib.10.Oedipodionii mittent diademata fratres.Megaræi a Megara Creontis filia Statius lib.12.Magno Megareia ꝑceps Arua capit paſſu. Agenoride ab Agęnore patre Cadmi.Sta.li.12.Exanimes in terga reducit.Pallor Agenoridas Draconigenę a dẽti

bus ſerpentinis a Cadmo ſatis, quibus nati ſunt homine armati. Sidonius, Quæq; Draconigenæ portas nō clauſerat hoſti: Eadem ratiōe vocātur ophionii. Nam ophis græce ſerpens dicitur latine, ſeneca. Cadmea ꝑles, atq; ophionius ciuis. Amphionii, ab Amphione, Tyrii, Sarrani. Tyros, Sarra. Tarteſſus, Carreia.

ℭ Tempſa, temeſe. Thuſci, Ethruſci Tyrrheni.

ℭ Taurus mons, imaus, Edigis Paropaniſus, circius, cābades, Pharphariades, choatras, oreges, oroādes, nyphates autor Plynius lib. 5. capite. 27.

ℭ Veneti, Eneti, Zephyrus, Fauonius.

ℭ Auium nomina.

1	Aquila	17	Carduelis		Calidris
2	Alcyones		Caſſita		Calcis
3	Aedon	18	Cenchris		Crex
4	Aegocephalus		Cercos		Cerula
5	Alauda		Cicina		Certhia
6	Apiaſtra	19	Ciconia		Collurio
	Ardea	20	Circanea		Cephus
7	Aſterias		Cocyx	34	Drepanis
8	Attagen	21	Coturnix	35	Epops
9	Acantis	22	Curuca		Eſalos
10	Accipiter	23	Cycnus		Egitus
11	Anthus	24	Cypſelus		Erythacus
	Argatytis	25	Cataracta	36	Falco
	Anſer	26	Chlorio	37	Ficedula
12	Alectorides		Cynnamulgus		Frigilla
13	Anas		Cliuina	38	Fulica
14	Apodes	27	Cloreus	39	Galerita
	Aematopedes	28	Cornix		Galgulus
	Aeſalus	29	Coruus	40	Gallus
	Aſiones	30	Cinclus	41	Gallina
	Auis icẽdiaria	31	Corydus	42	Grus
15	Bubo		Ciſſa	43	Glottis
16	Caladrius	32	Columbus	44	Graculus
	Caprimulgus	33	Chenalopex	45	Gryphes

46 Hirundo
47 Hybris
Herodius
Harpa
48 Ibis
Immuſulus
49 Lagopus
50 Larus
51 Luſcinia
52 Linx
53 Mergus
Merula
Merops
54 Monedula
Motacilla
55 Miluus
56 Mennoniæ
Monticula
57 Noctua
58 Nicticorax
59 Onocrotalus
Ophiomachus
Oenanthe
60 Otus
Otides
Oenas
Ortygometra
61 Pelicanus
62 Perdix
63 Phœnicopterus
64 Picus
Pica
65 Porphyrio
Ptynge
Pygargus
66 Palumbus
67 Parra
Paſſer
68 Pauo
69 Phænicurus
70 Phœnix
71 Pſytacus
72 Phaſianus
73 Phalerides
Phalocrocoraces
Pyrrocteres
Phoicus
Pardalus
74 Querquedala
75 Regaliolus
Riparia
Ruſtica
76 Satyria
Spinturnix
Stritomellus
Stryx
Struthius
Struthiocamelus
77 Sanqualis
Sylla
Sturnus
Subis
78 Terraneola
Tragopanades
Trochilus
Truo
Turdus
79 Turtur
80 Tinungulus
81 Vlula
82 Vpupa
Vultur
83 Veſpertilio
84 Vipiones

1 Aquila alitum regina dicit̃, quod altiſſime volet, Ideoq; armigerum Iouis eam poete vocant. Cõgredit̃ magnis animalibus, vt ceruo, cuius cornibus inſidet puluerulentas alas de induſtria concutiens, vt viſu & oculis præpeditus decidat in curſu, mortuuſq; fiat præda. Ferunt Aquile pennam aliis etiam rebus conſertam non putreſcere. Pullos ſuos probat ad ſolem, quẽ ſi ſuſtinere nequeant, vt degeneres excludit. Oppetit nõ ſenio nec ægritudine, ſed fame. Creſcẽs enim roſtri ſupioris aduncitas impedit, ne cibum queat capere. Quum ſenuit, grauantur eius pennæ & oculi. Cui rei vt medeatur,

quærit fontem,calorem in ſe colligit,& ſanatur.In fontē ter ſe mergit,eoq; modo redire fertur ad iuuentutē.Hinc pſalmographus.Renouabitur vt Aquilę iuuētus tua. Plutarchus in Mario ſcribit aquilam geminos tātum pullos parere.Propterea nōnulli mentitū aſſerunt Muſeum,qui ſcripſit Aquilā tres pullos parere,duos ſuſtrahere,& vnū alere.Aquilarū genera ſex ſunt teſte Plynio. Melenatos colore nigricās,minima magnitudine,quæ ſola aquilarū fœtus ſuos alit,cæterę fugant.Conuerſatur in montibus. Secundi generis Pigargus albicante cauda. Tertii Morphos,cui vita eſt circa lacus,nigerrima eſt aquilarū, prominentiore cauda, Teſtudines frangit e ſublimi iaciendo,Qua forte periit Aeſchylus poeta.Quarti percepterus vel pernocterus,morans p lacus,ſpecie vulturina,alis minimis,reliquas magnitudine antecellens,ſed imbellis & degener,nam ſuccumbit coruo.Eadē ieiunæ ſemper auiditatis eſt & querulæ murmurationis. Sola aquilarū exanima fert corpora,Cæteræ quū occidere,conſidūt.Quintum genus Halietus ceruice magna,lata cauda,circū mare verſaſ.Sextū gneſion magnitudine media,colore ſubrutilo,rarum aſpectu.Reliquæ aues quas Aquila petit ad prædā,gregatim ſępenumero volant,vt reſperſu pēnarū hoſtē excęcent.Nidificat in petris & arborib⁹.A meridiano tēpore operaſ & volat,Prioribus horis ignaua ſedet, donec ipleantur conuentu hominū fora.Eius pennæ mixtas auium pēnas deuorāt. Ex volatilibus nunq̄ fulmine tangitur. Pugna eſt illi in draconē,qui ꝑpterea eius oua conſectatur auiditate malefica.

¶Alcyones,aues ſeptem diebus nidificant ante brumā, & totidē ſequentibus pariūt.Duplex eſt earū genus. Alterū vocale arūdinibus inſides,Alterū mutū ampliore corpore.Antiqui eas Alcedones vocabant,Dies illi ſeptē,quibus pariūt,Alcyonides & Alcedonia vocātur. Oui.li. 11. Meta. Perq; dies placidos hiberno tēpore ſeptē incubat Alcyone pendētib⁹ęquore nidis.Tū via tuta maris,vētos cuſtodit & arcet Aeolus egreſſu,ꝓſtatq; nepotib⁹ æquor,

Eſt Alcion paulo maior paſſere,colore nigro,& cęruleo,
qui Cyaneus vocatur.Dũ procelloſum eſt mare,ſi Alcyo
num oua obiiciãtur,inducunt tranquillitatẽ.Ferũt inſup
eas hãc a Ioue gratiã conſecutas,vt in tẽpore ſollicitudi/
nis ſuę ſerenos.14.dies in hyeme accipiãt.Hinc Propertiꝰ
tẽpeſtate vexatus eas alloquiť & inuocat lib.1.vbi ait.Et
merito(quoniam potui fugiſſe procellã)Nũc ego deſer/
tas alloquor Alcyonas.Minores Alcyones canũt in arũdi
netis.Collo ſunt gracili & ꝓcero.Raro apparent,nec niſi
circa ſolſtitia,& in brumã,in aqua oua deponunt.De his
Seneca in Agamẽnone.Licet Alcyones Cæyca ſuum Flu
ctu leuiter plãgente ſonent,quũ tranquillo male confiſæ
credunt ſe iterum Pelago audaces,fœtuſq; ſuos Nido pa
uidæ titubãte fouent.Pariturę Alcyones nidũ inſtar con/
chę ſpinis icredibili duritia ſubtexũt,deinde ad mare de/
ferentes,vndis imponunt,atq; illis ſe conſtipantes,dũ ve
huntur,fœtificant.Piſcibus viuunt,Pariunt oua quina.

3 ¶Aedon græce,nobis Luſcinia dicitur.Calfurnius.Voca
lem ſuperet ſi turpis Aedona bubo.

4 ¶Aegocephalus auis eſt lyene carens.

5 ¶Alauda plumam habet elatã in capite inſtar Galeritę:
Vnde & Galerita a Gręcis diciť Corydalus.Vocabulo Gal
ligo Alauda,Hanc Plynius & Tranquillus aiunt Legionĩ
dediſſe nomen,quę alauda vocabatur.De qua Cicero ad
atticum.Antonius inquit,cum legione alaudatum ad vr/
bem pergere,pecunias municipiis comparare. Alaudatũ
duo ſunt genera.Alterum terreum criſtatum.Alterũ gre/
gale minore corpore & ſine criſta.

6 ¶Apiaſtra auis meruit nomen ab apibus comedẽdis.Ar
dea auis dicitur velut ardua,ꝙ in ſublime volet. Virgiliꝰ.
Notaſq; paludes Deſerit,atq; altam ſupra volat ardea nu
bem.In mediis arenis triſtis imbrem indicat & etiã quum
altior volat.Lucanus lib.5.Quoq; auſa volare ardea ſub/
limis pennę confiſe narãti.Eius tria ſunt genera.Pulla na
tura ſagax,& victus prouida,color prauo. Reliqua duo
pulchro.Ardeam gaza Erodium vocat.

7 ¶Aſterias auis eſt ex Ardeaꝶ genere, dicta a colore aſtrorum. Docilis eſt humanę vocis, frequens in Aegypto.

8 ¶Attagen ſeu attagena auis Aſiatica iter cibos electiles quōdam numerata eſt, maxime quæ in Ionia naſcitur autore Gellio. Hinc attagen Ionicus vocatur. Plynius. Attagen maxime Ionius celebratur vocalis alias, captus vero obmuteſcens quondā exiſtimatus inter raras aues. Martialis. Communemq; duobus Attagenam. Idem, Inter ſapores fertur alitum primus Ionicarū guſtus Attagenarū.

9 ¶Achantis auis eſt ſtridula, quæ paſcit̄ ſpinis & carduis. Vnde & Carduellis dicitur. Virgil. lib. 3. Georgi. Littoraq; Alcyonem reſonāt, & Achantida dumi. Calfurnius. Aſtyle credibile eſt, ſi vincat Achantida cornix. Gaza ligurinū interpretatur.

10 ¶Accipiter auis eſt rapax & prędatoria, dicta ab accipiendis auibus. De qua Martialis. Prædo fuit volucrū, famulus nunc aucupis idem Decipit, & captas non ſibi mœret aues. Imbelles volucres inſectatur vt colūbas. Quod ſtudium prædæ Stroza filius graphice deſcribit, his verbis. Qualis hyperboreus celerem de nube columbam accipiter ſuper inſtat agens, propiorq; fugaci Fit magis atq; magis, iamq; huc iamq; exigit illuc, Alarum ad ſonitū trepidantem & ſæua pauentem. Seneca. Qualis accipitris minas fugit & ſparſos metu Colligit fœtus auis. Aucupatur hæc volucris quadam ſocietate cū homiue, maxime circa Amphipolim Thraciæ, vbi homines ex ſyluis & arūdinetis exitant aues, Illi ſuperuolantes deprimunt. Captas cum iis diuidunt aucupes. Iones Cymindin vocant. Accipitrum genera. 16. ponit Plynius Circon claudum altero pede proſperrimi augurii, nuptialibus negociis & rei pecuariæ, Triorchem a numero teſtium, Buteonem Romani vocant Eſalona Græci vocant, qui ſolus omni tēpore apparet. Varius eſt omniū in præda modus, Alii non niſi ex terra auem rapiunt. Alii circa arbores volitantem, Aliȷ ſedētem in ſublimi, Aliqui volantē in aperto. Accipitres Maſſiliæ humi fœtificant nec alibi naſcuntur, Non come

dunt auiũ corda. Nocturnus accipiter Cybindus vocatur rarus in ſyluis, minus interdiu videns. Bellum gerit iternecíuum cum aquila. Odit hęc volucris & refugit radicẽ ſylueſtris Aſparagi. Propterea aiunt tutas eſſe villaticas aues, ſi quis eam extruxerit in villa.

11 ℭ Anthus aquatilis eſt magnitudie Frigillę. Argatilis auicula eſt, nidum filis lineis intexẽs aditu anguſto. Anſeres ſtomacho ſunt calidiſſimo. Gaudẽt herbis riguis & frigidis, Laurum nõ attingunt. Cor eorum olim fuit laudatiſſimum inter menſarũ cupedias. Scipio vel Metellus, aut vt alii malũt, Seſſius primus docuit anſeris iecur eſſe optimi ſaporis. Propter quod olim ſeruabatur in corte. Martialis li. tertio. Vagatur omnis turba ſordidæ cortis Argutus anſer, gemmeiq; pauones.

12 ℭ Alectorides aues roſtro ſunt oblongo, curſu agili, hominẽ amant. Capiuntur inter ſepes hortorũ & vinearũ.

13 ℭ Anas iuxta aquas parit, & ſtatim a partu aquas petit. Aquilá formidat. Huius auis pectus tãtum & ceruix gulæ dabatur. Martialis. Tota quidem ponatur anas, ſed pecto re tãtum. Et ceruice ſapit, cætera redde coquo. Volãt Anates protinus in ſublime, atq; e veſtigio cœlum petunt ẽt ex aqua. Purgãt ſe herba ſiderite, quum quid moleſtum comederunt. Anates ponticæ venenis viuunt.

14 ℭ Apodes carent vſu pedum, ſpecie ſunt hirundinũ, nidificant in ſcopulis. Cernuntur toto mari. Circũuolitant naues. Nulla his requies niſi in nido. aut pendent, aut iacẽt. Aematopodes aues ſunt aquatiles peculiares Aegypto. Aeſalus auicula eſt, q̃ oua corui frãgit. Ouidius. Neſcius aſumptis Priam⁹ pater Aeſalõ alis. Aluco auis eſt nocturna maior Gallo Gallinaceo. Aſiones capiũtur ſaltatione quadã ridicula, quã ſcopã vocant. Maiores ſunt noctuis colore plũbeo, alis albo ſparſis duabus pennis a ciliis ad tẽpora pendentibus. Auis incendiaria dicta eſt, ꝙ incẽdiis naſcatur, Ea eſt inauſpicatiſſima. Propterea ea viſa vrbes quandoq; luſtratæ leguntur.

15 ℭ Bubo auis ẽ feralis debilis ad volatũ i cauernis lociſq;

deſertis cōmorans. Noctu volitat ſolus, Deſerta incolit
deſolataq; & iacceſſa loca. Nō habet cantū vocalē ſed ge
mitū. Propterea viſus in vrbibus ſuſpitionē affert & por/
tentū futuri mali. Quum Capitolium intraſſet Sexto Pa/
pellio Iſtro & L. Pediano cōſulibus, vrbs luſtrata eſt. Plu/
mæ ſunt ei velut aures. Bubonis pedes vſti cū pulpagine
herba auxiliantur cōtra ſerpentes. Eius cor impoſitū ſini/
ſtrę māme mulieris dormiētis efficit vt oīa ſecreta ꝓnun-
ciet. Aiunt ꝑterea ferentes ipſum in pugnā fortiores fieri,
Itē ſanguine pulli bubonis criſpari capillū, Cinis oculoꝝ
eius collyrio mixtus claritatū oculis facere promittitur.

16 ❡Caladrius auis eſt albi coloris. Caprimulgi aues ſūt ma
iores paulo merulis, eodē fere aſpectu quæ nec interdiu
vident, nec videntur. Nocturno tempore ſunt furaces. Di
cuntur autē caprimulgi, ꝙ ſtabula intrent, caprarūq; vbe/
ribus propter ſuccum aduolent. Qua iniuria vber emori/
tur, & capræ cæcitatem contrahunt.

17 ❡Carduelis auicula eſt capite rubro, alis luteis, albo ni/
groq; diſtinctis. Semine carduorū paſcitur, vnde illi indi/
tū nomen. Cardueles imperata faciūt autore Plynio, nec
voce tantum, ſed pedibus & ore pro manibus. Caſſita aui
cula eſt, quæ habitat & nidulatur in ſegetibus. Feſtiuus eſt
de ea apologus apud Gellium lib. 2. cap. 29.

18 ❡Cēchris auis eſt ex accipitrum genere, quæ aliter a tin/
nitu vocis appellatur tinungulus. Cercos auis eſt de gene
re accipitrum, altero claudicans pede, quam aliter buteo/
nem dici aiunt. Cicina auis eſt nocturna.

19 ❡Ciconiæ lingua carent, Nutriūtur a Theſſalis cōtra ſer/
pentes, quos perimūt. Nidos repetunt, hyemis aduenę cū
gruibus, noctu tantum volāt. Parentes ſenio cōfectos nu
triunt inſigni pietate. Propterea Aelianus ait eas deorū
beneficio in qbuſdam inſulis cōuerti in homines. Et Pe/
tronius arbiter ciconiam vocat pietati cultricem his ver/
bis. Ciconia etiā grata peregrino hoſpita, pietati cultrix
gracilipes, choraliſtria, Auis exul hyemis, titulus tepidi tē
poris, Nequitiæ nidum in cacabo fecit meo. Imago eius

olim ſolebat inſculpi in ſcœptris regum,quo eorũ pietas
& induſtria indicaretur. Veniũt Ciconiæ e lõginquo eo-
dem modo,quo grues. Abituræ congregãtur in loco cer
to,& ſic comitatæ vt nulla ſui generis relinquaẽ,niſi for-
te captiua. Certaturę in ſerpẽtes Origano herba ſe fouẽt.
In fidenate agro nidum non faciunt.

20 ¶ Circanea meruit nomen a circuitu quem facit volitãs.
Cocyx auis nidulatur ſemper in nidis alienis maxime pa
lumbiũ. Eſt de genere accipitrũ,licet aduncos nõ habeat
vngues. Procedit vere,occultaẽ ortu caniculæ. Aliter vo
catur cuculus. Interficitur a ſuo genere,mutat vocẽ. Parit
ſingula oua,raro bina. Subiicit pullos,ꝙ ſciat ſe inuiſam
cunctis auibus, ac propterea non fore tutam generi ſuo
ſtirpem opinatur,niſi fefellerit.

21 ¶ Coturnix aliter dicitẽ Ortygometra a ſono vocis. Hic
etiã Delos Ortygia a coturnicum multitudine. Coturni-
cibus veneni ſemẽ gratiſſimus eſt cibꝰ. Propterea dãnatæ
ſunt mẽſis,tum etiã ꝓpter comitialẽ morbũ,quẽ ſolæ ani
malium ſentiũt ꝑter hominẽ, Ad nos anteueniũt q̃ grues
Terreſtres ſunt potius q̃ ſublimes. Nidulantur in ſegetibꝰ
aut gramineis locis. Auſtro non volant,aura tamen vehi
volunt propter modicas vires & pondus corporũ. Quũ
redire volunt comitatum ſolicitant,ne quã rapiat accipi-
ter. Eas vulgus nunc appellat qualeas.

¶ Curruca auicula eſt,quę alienos pullos nutrit ſuos eſſe
22 putans. Fouet enim oua cuculi. Iuuenalis Saty.6. Tu tibi
nunc Curruca places,fletumq; labellis Exſorbes.

¶ Cycnus auis eſt cãdida maior anſere,argutę vocis,qui
23 imminente morte dulciſſime cãtat,& velut funus ꝓpin-
quũ deplorat. Ouid. Sic vbi fata vocant,vdis abiectus in
herbis, Ad vada Mæandri cõcinit albus olor. Idẽ. Dulcia
defleta modulatur carmina lingua, Cãtator Cycnus fune
ris ipſe ſui. Idẽ. Veluti canẽtia dura Traiectus pẽna tẽpora
cantat olor. Poetæ fabulanẽ Cycnũ fuiſſe amatorẽ Phae
tontis,poſtq; eius ruinã,mutatũ fuiſſe in hãc volucrẽ. Mi
tis eſt. Infeſtaẽ ab aquila,cui tamen fortiſſime reſiſtit,Ha-

bitat in locis amenis circa fluuios,Freduens eſt apud Cay/
cum,& Cayſtrum,vt docuimꝰ in Cornucopiæ.Pythago/
ras opinabatur immortalem eſſe animam cycnis,ac pro/
pterea lætari īminēte funere.Sacri ſunt Apollini,ob præ/
ſagiū finis.Mutua carne veſcuntur inter ſe.De his Lucre.
lib.4.Vallibus & cycni nece dotorti ex Helyconis.Quum
liquidam tollunt lugubri voce querebam.Virg.Et longa
canoros dant per colla modos.

24 ¶Cypſeles auis nidum facit ex luto in modū Cyſtellæ.
Cypſeli ab aliis vocantur Apodes.Nidificant in ſcopulis.

25 ¶Cataractis Iuba apud Plynium teſtis eſt eſſe dētes ocu
loſq; igneo colore,cætero candidas tradens.Duobꝰ ſem
per ducibus vtuntur.Altero qui ducat agmen,altero ve/
ro qui cogat.Scrobes excauant roſtro,inde crate conſter
nunt & operiunt terra,quā prius egreſſerunt.In his fœti/
ficāt,Binæ ſunt fores omnium ſcrobibus.Orientem ſpe/
ctant,qbus eunt in paſcua,occidentē,quibus redeunt,Al/
uum exonerature ſubuolant ſemp & contrario flatu Eas
habet inſula,in qua tumulatꝰ eſt Diomedes.Hic Diome/
dæas aues nōnulli vocant,cuius ædem pleno gutture &
madentibus pennis quotidie perluunt & purificant.Pro/
pterea poetæ fabulati'ſunt Diomedes ſocios in earū effi/
gies mutatos,autor Plynius.

26 ¶Chlorio auis eſt viridis,magnitudine turturis,quæ hy
berno tempore nō deliteſcit.ſed æſtiuo per ſolſtitium ap
paret,male volat.Docilis eſt & īgenioſa,tota lutea.Cyn
namulgus auis arabica nidificat in ſurculis Cynnami. Eiꝰ
nidos acolæ niſi ſagittis & plumbatis iaculis diſiiecere ne
queunt,quod faciunt mercis gratia.Cliuinam quidā cla/
matoriam dicunt,Labeo prohibitoriam,Apud nigidium
ſubis,quæ aquilarum oua frangat.

27 ¶Cloreus auis eſt coruo inimica, cuius oua noctu exq/
rit,vt ille huius.

28 ¶Cōmendat fides & caſtitas cornicū in mr̄imonio. Nā
extincta cōſorte,alteri'viduitas manet īpolluta. Propte/
rea antiquitꝰin coniugiis vocabat ad auſpiciū ɔcordię &
pudicitiæ

pudicitiæ Nocturnę aduerſanť cornices, inuicēq; oua ſibi ſuffuranť. Inauſpicatæ ſūt garrulitatis, Vnde Virg. Sępe ſiniſtra caua ṗdixit ab ilice cornix. Volantes pullos aliquādiu paſcunt. Inauſpicatiſſime ſunt fœtus tpe, qui accidit poſt ſolſtitium. Nucum duritiam ſi roſtro perfringere nequeant, in altum volantes, in ſaxa & tegulas iaciunt iterū ac ſæpius, donec quaſſatam perfringere valeāt. Ardeolas amant Cornicis cerebrū coctum & in cibo ſumptū remedio eſt ad cerebri & capitis dolores. Si contra aquam clāgores dederit, perfundēs ſeſe, pluuiam pręſagit. Virgi. Tū cornix plena pluuiā vocat iproba voce, Et ſola in ſicca ſecū ſpatiať arena. Luc. lib. 5. Quodq; caput ſpargens vndis velut occupet imbrē, iſtabili greſſu metiť littora cornix.

25 ℭ Corui media æſtate ſitiunt, in cuius initio profluuio vētris ſunt obnoxii, propterea tūc abſtinēt ab humore. Eorum oua proſunt atrandis capillis. Tauros inuadūt, & ex omni corpore oculos appetūt maxime. Humanā imitať vocē. Vnde & hiſtoriis Romanorum legimus fuiſſe coruū, qui Romanū populū nominatim ſalutaret, maxime Germanicū & Druſum Cæſares. Martialis ꝓpterea coruū ſalutatorē vocat. In regionibus fœcūdis gregatim volāt, In ſterilibus bini. In cibi & eſcæ penuria parētes ſenio cōfecti pullos cōcerpūt. Hinc adagiū. Mali coruí malū ouū. Cameleontē occidūt, qui ne victorib⁹ noceat, Lauro infectū virus extingūt. Cloreū oderūt cui⁹ oua ſuffuranť Eſalō quoq; auicula eoꝶ oua frāgit. Generāt ante ſolſtitiū Aegreſcūt ſexagenis dieb⁹, pariūt qnos, Ore coeunt. Inauſpicatū ꝑſagiū afferūt quū glutiūt vocē, velut ſtrāgulati Corui aquatici naturaliter caluēt, corui ſingultu quodā latrātes & ſe concutiētes. ſi continuauerint, ventos præſagiūt ſi vero captim vocem reſorbebunt, ventoſum imbrem.

30 ℭ Cinclus auicula ē palmipes iuxta mare viuēs. Aſtuta ē hæc volucris & difficilis captu. Capta nihilomin⁹ ſubito mitteſcit. Culū ꝯtinuo mouet, debilis ē poſteriore corporis parte, Propterea quū nō ſit aptus cōgerēdo ſibi nido, incubat alieno. Hinc prouerbio cinclos dicim⁹ pauperes.

31 ¶Coridus viliſſima eſt auicula. quæ quũ non ſit canora ſtrepit tamen vtcunq; inter aues mutas. Hinc adagium natum. Inter idoctos etiam Corydus ſonat. Ciſſa auicula eſt imitatrix humanæ vocis.

32 ¶Columbus propter genuinum timorẽ nidificat in ſummis locis. Fœtui plærũq; indulget. Vnde ſacer Veneri eſſe creditur. Parientibus fœminis mares ſubueniũt, & oua incubãt, quum illæ nequeũt. Bina pariunt oua, primũ mas, deinde fœminã, Fidẽ ſeruant in matrimonio. Mutua ſemper illis ante coitũ eſt exoſculatio. Nihil illis fœcundius, quadragenis diebus cõcipiunt interuallũ tantũ ad ægnoſtiũ facientes. Varro ponit duo genera columborũ agreſtes qꝺ in turrib⁹ & culminibus villarũ habitat domeſticũ domi paſcit. Colũbæ cõmunæ ſeruãt domũ. Nec niſi celibes & viduę relinquunt Imperioſos mares ẽt iniquos ferunt. Nã tunc ſuſpicio eſt adulterij quis natura nõ ſit. tũc pleno gutture obmurmurãt, & plęrũq; roſtro feriũt. Facta demũ cõciliatione ſeſe oſculant. Aequalis vtriq; ſobolis amor. Hinc fœmina tardius ad pullos intrãte orit interdũ caſtigatio. Quũ bibunt, colla nõ reſupinãt. large bibunt iumẽtorũ modo. Purgãt ſe herba, quę vocat Helxine, Viuũt colũbę ãnis octonis Legumina amãt, q̃ vocant Craca. Amicę ſunt pauonibus, Aquilis & accipitricibus odioſæ.

33 ¶Chenalopex dr̃ ex vulpis & anſeris forma audax in felẽ & aquilã, a quib⁹ infeſtat. Fœt⁹ tãta charitate cõplectit, vt aucupi obuiũ ſeſe offerat, quo fugę tp̃s p̃beat ſuis pullis. Frequẽs olim fuit apud Britãnos, & in mẽſarũ delitijs. Calidris auicula eſt colore cinereo varie diſtincta. Chalcis mõtes incolit colore niger, magnitudie accipitris, forma tenui & oblõga appet raro. Crex auis eſt pugnax & ad cõparãdũ victũ ingenioſa. Certhia ingenio eſt audaci voce clara nidificat in arborib⁹. Cęrulea auicula eſt ſaxatilis, colore ſui nominis & tenui roſtro. Collurio veſcit hiſdẽ cibis qb⁹ merula, Capit hyemali tpe. Cephus auis eſt multis operta plumis, exiguo corpore, quæ vociferat pariẽs Hinc adagiũ. Cephus parturit. In eos q magna pollicent.

34 ¶Drepanis auis eſt ſine pedibus rariſſime apparens.
35 ¶Epops auicula eſt ſordida & criſtata, quæ a litera ſono vocatur Vpupa: Eſalos auis eſt de genere accipitrum, quę apparet omni tempore. Aliter vocatur buteo. Infeſta eſt coruo, cuius oua etiam frangit. Egitus auicula eſt inimicitias cum aſino exercens. Eritacus auis eſt ſolitaria, quę nũquam fere in eodẽ ſaltu niſi vna reperitur. Hanc Gaza ſyluiam & rubeculã interpretatur. De hac ortum eſt adagiũ Vnicum arbuſtum haud alit duos Erithacos, in eos q̃ eodem munere concorditer fungi nequeunt.
36 ¶Falco auis eſt rapax & prędatoria curuatis & adũcis vnguibus de genere accipitrũ. Varij autẽ generis ſunt falcones. Eſt quem britannicum vocant, aquilæ magnitudine, capreolos inuadẽs. Alium vocant Gyrofalcum a gyro & circuitu, quo in minores vtitur, vt eas agat in Prædã. Tertium moranum. Quartum peregrinum, cuius generis Falcones nidificãt in altis mõtibus. Quintum gibboſum, qđ breuitate colli & allis eminẽtibus in ſignis gibbo videaṫ.
37 ¶Ficedula nomen ſumpſit a ficubus quibꝰ veſcitur. Martialis. Quum me ficus alat, quũ paſcar dulcibus vuis Cur potius nomẽ nõ dedit vua mihi. Formã & colorẽ mutãt ficedulæ. Hoc ſolum nomen habet autũno, Poſtea Melãcorphi vocãtur. Frigilla dicta eſt a frigore, quo cãtat & viget, æſtate moratur in locis calidis, hyeme frigidis.
38 ¶Fulica auis eſt aquatilis degẽs prope ſtagna & lacꝰ. Nomen ſumpſit a furuo colore. Paulo maior eſt colũba. Pullos aquilæ ante tempus excluſos nutrit. Matutino clãgore tempeſtatem præſagit, & quum ludit in litore. Virgiliꝰ lib. 1. Georg. Iam ſibi tũ curuis male tẽperat vnda carinis. Quũ medio celeres reuolãt ex ęquore mergi, Clamorẽq; ferunt ad litora, quũq; marinæ in ſicco ludunt fulicæ.
39 ¶Galerita plumã habet in ſimilitudinem galeri, vnde & nomen ſumpſit. Ea aſſa & in cibo ſumpta coli vitiũ efficaciſſime ſanatur. Autore Plynio. Galgulus auis eſt, quã ſi inſpexerit affectus morbo comitiali. ſanari dicitur. Cõtra vero auis emori. Alitur ligno, frequẽs eſt in pelopõneſo.

℃Gallus nuncius eſt lucis Latonæ charus,quod ei pariẽ
ti aſtiterit. Mortua fœmina oua incubat gloriam ſentit,
noſcit ſydera,it cubitũ cum ſole,iperitat ſuo generi,& re
gnũ in quacũq; domo fuerit exercet.Certãt inter ſe Galli
ſtudio gloriæ,Canũt in victoria,& ſe principes teſtantur,
victi,occultãtur,Lucẽq; & hominũ aſpectũ refugiũt.gra/
diũtur alta ceruice,& elatis criſtis Cœlũ cerebro aſpiciũt
in ſublime falcatas erigunt caudas Terrori ſunt leonibus.
Vnde Lucretius Quẽ nequeũt ꝯtra rabidi cõſtare leones,
Inq; tueri,ita cõtinuo meminere fuga,Nimirũ qa ſũt Gal
lorũ in corpore quędã Semina quæ,quum ſint oculis im
miſſa leonũ,Pupillas interfodiũt acrẽq; dolorẽ prębẽt,vt
nequeãt cõtra durare feroces.Itẽ Politianus in Ruſt.Stat
ceruix ardua,qualẽ Pręfert Marmaricis metuẽda leonib⁹
ales,Ales quæ vigili lucẽ vocat ora morãtẽ,pugnaciſſimi
Galli olim naſcebanť apud Tanagrã & Rhodũ ſecundus
honor fuit melicis & Chalcidicis teſte Varrone. Nobiles
quõdã habiti ſũt in auguriorꝝ obſeruatiõe.Victoriã Bœo
tijs aduerſus Lacedęmõios pſaginauerũt,quũ tota nocte
ceciniſſent,caſtrati deſinũt canere,ꝑgami oib⁹ ãnis Gallo
rũ ceu gladiatorũ ſpectaculũ publice edebať.Plyn.ſcribit
Alectorias gẽmas reptas fuiſſe in vẽtriculis gallinaceorũ
criſtallina ſpecie & magnitudĩe fabę,Gallinacei nõ attin/
gunť vulpib⁹,q iecur ei⁹ aĩalis ederint.Acini liguſtri ſanãt
Gallinaceorꝝ pituitas.Sacri ſunt ſoli cui veniẽti aſſurgũt,
& quo quũ eũt dormitũ,vt dixim⁹.Cõtra ſerpẽtes & mil
uos ꝓ gallinis dimicãt vnic⁹gallus ſufficit multis gallinis
Hui⁹naturã ſcire admodũ & ingenioſe deſcribit politian⁹
in Ruſt.dicẽs.adde gregẽ cortis.criſtatarũq; volucrũ Indu
peratores,laterũ q ſydera pulſu Explaudũt,vigiliq; citãt
titana cãore,Et regnũ ſibi marte parãt,qppe obuia roſtris
roſtra ferũt,crebiſq; acuũt aſſultib⁹ iras.Igneſcunt animis
& calcẽ calce repulſant.Infeſto,aduerſumq; affligunt pe/
ctore pectus.Victor ouans cãtu palmam teſtatur, & hoſti
Inſultans victo,pauidũ pede calcat iniquo.Ille ſilet,late/
braſq; petit dominumq; ſuperbũ, Ferre gemit, comes it

merito plebes cætera regi,Formoſo regi cui,vertice purpurat alto faſtigatus apex,dulciq; errore coruſcæ Splendeſcunt ceruice iubæ,perq; aurea colla Perq; humeros it pulcher honos,palea ampla decenter Albicat ex rutilo, atq; toroſa in pectora pendet Barbarum in morem , ſtat adunca cuſpide roſtrum,Exiguũ ſpacij roſtrũ.flagrãtq; tremendũ raui oculi,niueaſq; caput late explicat aures.Crura pilis hirſuta rigent,iuncturaq; nodo vix diſtante ſedet, durus veſtigia mucro armat,in imẽſum pinnęq; hirthiq; lacerti protenti excurrũt,dupliciq; horrẽtia vallo Falcatę ad cœlum tolluntur acumina caudæ.Ipſe ſalax totam fœcundo ſemine gentẽ Implet,& oblongo nunc terrã ſcalpurit vngui,Rimaturq; cibos,nunc edita nubila viſu explorat cauto,non illum ſquamea tuto Aggreditur ſerpẽs non raptor ab æthere miluus.De Gallis & Gallinis vide Varonem libro tertio de re Ruſtica Cap.9.

41 ¶Gallinarum varia ſunt genera.Cortales quæ corte alũtur.Ruſticæ ſimiles ſunt fere villaticis,quæ decipiũtur ab aucupe.Numydicæ varijs ſparſæ plumis,Aliter vocantur meleagrides a meleagri tumulo quas poetæ fabulanť ex filiabus Oenei(qui Meleagri fuit filius)mutatas fuiſſe in has volucres.Albertus magnꝰ ſcribit Gallinã fuiſſe apud Macedones,quę duo de viginti ouaſcerit,& ex quolibet eorũ duos ſuſceperit pullos. Aiunt Gallinas nõ poſſe interfici ab aſpide,quo die ciminũ animalis fœtidiſſimi comederint.Villaribus Gallinis religionẽ ineſſe ſcribit Plynius.Nam inhorreſcunt edito ouo,ſeſeq; excutiũt,& circumactæ purificant,aut feſtuca aliqua ſeſe & oua luſtrãt. Gallinas ſaginare Deliaci cœpere vndecim ãnis ante tertium punicum bellum lege C.Fannii conſulis interdictũ eſt ne quid volucrum in cœnis ꝓponeretur ꝑter gallinã vnam quæ nõ eſſet altilis Gallinis inimiciſſima eſt pituita maxime inter meſſis & vindimiæ tẽpus,Pipire eſt gallinarum,vt boum mugire,Politianꝰ.Pipia inuolucer pullus.

42 ¶Grues æſtate aduenæ ęthera tranãt triãguli figura.Lapides pedibus librãt cõtra vim ventorum. Gerunt bellũ

cum pygmæis. Ducem quem ſequātur eligunt. Habēt & in extremo agmine diſpoſitos qui viciſſim acclamēt, ne qua deeſſe videatur item qui regem voce contineāt. Ex his nōnullæ excubias agunt nocturnas, lapillum pede ſuſtinētes, qui laſſatis ſomno decidens indiligentiam ſono coarguat, Cæteræ dormiunt capite ſubter alam condito, alternis pedibus inſiſtētes. De his Lucanus lib. quinto ſcribit Strymona ſic gelidum bruma pellente relinquunt poturæ te Nile grues primoq; volatu Effingunt varias viſu monſtrante figuras. Mox vbi percuſſit denſas not⁹ altior alas, Confuſos temere immixtæ glomerātur in orbes, Et turbata perit diſperſis litera pennis. Cæterum grues ſilentio volantes per ſublime ſerenitatē præſagiunt. Feſtinantes vero tēpeſtatem. Ferunt eos nullis omnino laboribus delaſſari, qui neruos ex alis & cruribus gruis habeāt, Purgant ſe grues iunco paluſtri, Dicuntur aliter Naupliadæ volucres & Palamedis aues, quoniam Palamedes Nauplii filius ex earum ordine tres literas reperiſſe fertur Politianus, Clangunt Naupliadæ volucres. & peruia pinnis Nubila conſcribunt.

43 ℭGlottis quam Gaza lingulacam vertit, linguam exerit, quum peregrinatur, ducitur pœnitentia in volatu propter laborem. Reuerti demum incomitatam piger, & ſequi, Nec vnquam plus vno die cœpto volatui inſiſtit, & in proximo hoſpitio cōſidit. Verum inuenitur alia antecedente anno relicta. Similimodo in ſingulos dies, inquit Plynius.

44 ℭGraculi coluntur in Lemno propter locuſtas, quarum exitio, occurrūt aduerſo volatu. Loquaces ſunt & obſtreperi, Graculæ annuum faſtidium lauri folia purgant. Graculi ſero a pabulis recedentes hyemen preſagiunt, Graculus ab Ariſtole vocatur Coracias a coruina nigredine, roſtro tamen rutilo. Docilis eſt & facile manſueſcēs. Gauia volucris eſt littoralis colore cinereo, nidificans in petris.

45 ℭGriphem habet India quadrupedem volucrē, recuruis vnguibus, dorſo nigrum, priori parte purpureū, alis albis

cantibus,ore aquilino,igneis oculis,difficilem captu,niſi rapitur pullus & inuolucer. Nidificat in altis montibꝰ. Cōgreditur cuiuis fere animali. Equis infeſtus eſt maxime. Vnde Virgil. Iungētur iam Gryphes equis. Aurum fodit apud Bactrianos in deſertis locis & prope accedētes abigit. Nidos ex eo ſibi texit. Ad quod arripiendū numeroſæ hominum turme ſimul eunt magno periculo, Superat elephantos & dracones,& omnia animalia,pręter Tygrīdem,quam propter leuitatem nequit arripere.

46 ¶Hirundines auiculæ ſunt loquaces & garrulę,quæ aduerſæ coeunt præter naturam cæterarū auium. Deficiēte Luna imbre ſeſe perfundunt & humi obuoluūtur,donec materiam repererint,qua nidum ſibi ſternant. Quinq; numero pariunt,quos magna nutriunt æquitate. Nā portionem ſingulis alternant & diſtribuunt,habita ętatis ratiōe Incipiunt enim a primo ſenſim ex ordine cōtinuantes ad minimum natu. Si viderint pullos ſuos non ſatis moliter iacere,lanam ab ouium dorſo exerunt, & iacētibus ſubſternunt. Quinetiam excæcatis herba quadā viſum reſtituunt. Ariſtoteles ait eſſe albas in Samo inſula quibus excæcatis lumen iterum reſtituitur, Cecina volaterranus cōpræhenſas hirūdines,nuncias belli mittebat amicis,in nidum priſtinum redire ſolitas. Hibernis mēſibus diſcedūt hirundines. Solæ ex his quæ aduncos nō habēt vngues, carnibus veſcuntur. Thebas non ſubeunt,quod vrbs illa ſæpe numero capta ſit. Conſtructos luto nidos ſtramento roborant. Inopia luti puluerem aqua pennis madefactum ſpargunt. Nidū ipſum mollibus flocis & culmis cōſternūt. Pulloꝝ excremēta magna mūdicia egerunt. Sūt nonnullæ,quæ ripas excauāt & in terra fœtificant. Non obnoxiæ rapinis cæterarū auium. Ex volucribus indociles ſunt hirūdines,vt ex terreſtribus mures. Bis anno pariunt. Oriunt ante delphini ortū. Nā depręhenſę intereūt Tēpeſtatē præſagiūt,ſi iuxta aquam volitantes ipſam pēnas ſæpe percutiāt. Chelidoniā herbā inuenerūt,qua oculis pulloꝝ in nido viſū reſtituūt erutis ēt oculis. Hirūdinē

ſub tecto ne recipias, adagium eſt, quo monemur vt a cōuentu & contubernio vel boſorū hominum caueamus.

47 ¶Hybris auis ex accipitrum genere raro īterdiu apparet Nam tunc modice videt. Contra vero venatur noctu. Pugnat cum aquila acriter adeo, vt ambæ mutuo aſſultu implexæ quādoq; deferātur in terram. Harpa auis eſt bellū gerens cū Triorche. Herodiꝰ auis eſt littoralis frequens in diomedæa inſula. Veſcitur conchis, quas per calorē diſcuneatas inuenit. Blāditur grçcis aduenis, vt nōnulli volūt.

48 ¶Ibis auis ægyptia duplex eſt, altera nigra, altera vero Ciconiæ ꝑpe ſimilis, quæ ſerpētibus veſcitur. Cicero li. 1. de natura deorū. Velut Ibes maximam vim ſerpentū conficiunt, quū ſint aues excelſæ, cruribus rigidis, corneo ꝓceroq; roſtro auertunt peſtē ab ægypto, quū volucres angues ex vaſtitate Lybiæ vento Africo inuectas interficiūt atq; cūſumunt, Ex quo fit, vt illæ viuæ nec morſu noceāt nec odore mortuę. Eam ob rē inuocanť ab ipſis ægyptijs Ibes. Hæc auis aduncitate roſtri per eā partem ſe perluit, qua ciborum onera reddi ſolent. Immuſulum aliqui arbitrantur eſſe vulturis pullum. Maſſurius apud Plyniū opinatur eſſe pullum aquilæ, priuſquam albicet cauda.

49 ¶Lagopus auis pedes habet leporino villo, vnde inditū illi nomen. Nam lagos græce dicitur lepus latine. Cādida eſt reliquo corpore, & columbarū magnitudine. Martialis lib. 7. Si meus aurita gaudet Lagopode Flaccus.

50 ¶Larus auis eſt nigra habitans prope aquas in quibꝰ degit, vt ēt in terra. Voracis & rapacis eſt naturę, latoq; oris rictu. Hinc larus hians, prouerbio dicitur homo auiditatis nimiæ.

51 ¶Luſciniam Græci Philomelam vocant. Hæc dum oua quodā velut ſinu corporis & gremio fouet, ſpacioſæ noctis laborem aſſiduis fallit canticis. Verno tēpore frondeſcentibus arborum ramis dies. 15. cōtinuos perſiſtit in cātu. Volaterranus Homeri de ea verſus citat, quos hunc in modum latinos fecit. Pandaris vt quondam florēte ętate puella vere nouo ramis denſa ſuꝑ arbore mœſtū ingemi

nans carmen variis loca cãtibus ĩplet. Vnica hæc auis paruo corpuſculo paruuliſq; faucib⁹ varios emittit cõcẽtus. & diuerſa cãtica, quę tot exqſitis tibiarũ tormẽtis ars hominũ excogitauit. Hæc auis ceciniſſe fertur in ore ĩfantis Steſichori. Concertãt inter ſe. Victa morte finit ſæpe vitã ſpũ prius deficiente q̃ cãtu. Iuniores verſus accipiũt, quos imitẽtur. Audiũt diſcipulę intẽtione magna, vicibuſq; recitãt. Intelligit̃ in docẽte repræhẽſio & correctio. Durat hęc argutia. 15. diebus. Aeſtu aucto aliã habent vocẽ non modulatã aut variã. Mutat̃ & color, hyeme nõ cernunt̃. pariunt vere primo cõplurimũ ſena oua. Hæc & alia multa habet Plynius, qui igeniũ exercuit in luxurioſa tãtillæ auiculæ deſcriptiõe. Idẽ ait Cęſares iuuenes Luſcinias habuiſſe gręco & latino ſmone dociles. Pręterea meditãtes in diẽ & aſſidue noua loquẽtes, lõgiore etiam contextu.

52 ¶ Linx auicula eſt, colore vario, lingua ſerpentina, quã menſura quatuor digitorũ porrigit, vnguibus, grãdibus, & ſtridula voce. Hanc aliqui Torquillam vocant.

53 ¶ Mergus nidificat in arbore veris initio apud mare. Tẽpeſtatem pręuidens reuolat ex æquore, & ad litus contẽdit cũ clamore. Virg. Iam ſibi tum curuis male tẽperat vnda carinis. Quũ medio celeres reuolãt ex æquore mergi, Clamoremq; ferunt ad littora. Merula ſola volat, & ſolitaria paſcitur. Ex nigra ruffeſcit. Canit æſtate, hyeme balbutit, circa ſolſtitiũ muta. Bis anno parit. Turdum amat. Merops auis eſt, quæ alio noĩe vocatur apiaſtra a comedẽdis apibus. Meropes contra naturam cæterarũ auium retro volãtes feruntur. Rubentibus ſunt cruribus, & ore pręlongo. Genitores ſuos reconditos paſcũt pallido intus colore pennaꝝ, ſuperne cyaneo, priori ſubrutilo. Nidificant in ſpecu ſex pedum defoſſa altitudine.

54 ¶ Monedula auis eſt auri & argẽti furaciſſima, vnde ſm aliquos ethymum trahit a moneta, quam ſurripit. Ariſtoteles ponit tria eius genera, Graculũ, Lupum, quę parua eſt & paraſyta. Tertiã palmipedem in Lydia & Phrygia frequẽtem. Condit monedula ſemina in theſauros cauer

narum. Motacilla auis, ſemper mouet caudam.
11 ¶ Miluus auium rapaciſſim⁹ ſectatur etiam cadauera in
Mas in hoc genere (vt ælianus putat) non inuenitur. Fœ/
mina auſtro aut euro ſeſe pandẽs cõcipit & pullos parit.
Inſidiat̃ pullis gallinaceis & anſerinis. Molliter volat. La/
tet hibernis menſibus, non tamẽ ante diſceſſum hirundi/
num. Plynius ait miluos ſolſtitiis affici podagra. Flagrant
odio coruorum & vulpiũ. Eorum iocinora efficaciſſima
ſunt ad inunctiones omniũ vic orum. De miluo, Martia.
lib. 9. Hinc prope ſumma rapax miluus in aſtra volat.
¶ Mennoniæ aues quæ ad ſepulchrum Mennonis apud
Ilium quotannis aduolant, ſpeciem habent accipitrum,
carne tamen abſtinent. Monticula auis longa cauda no/
men cepit a montibus, in quibus habitat.
17 ¶ Noctua auis eſt inauſpicata, Architrenius. Diuitibus ſu
premus honos, prę̃nũcia facti Noctua præcedit. Hęc pyr/
rhi contra Argos copias mouẽtis inſidit haſtæ, & ſiniſtrã
ei portendit fortunã. Non cernitur in Creta. Noctu videt,
canit & volat ſola. Ouid. lib. 11. Si quãdo luce vagantem
Noctis auẽ cernunt. Martianus Capella. An mage nocti/
uidę tibi traditur alitis vſus. Odioſa eſt cæteris auibus, in
quas aſtuta vtitur dimicatione. Nã maiore circũdata mul
titudine, reſupina pedibus repugnat, collectaqꝫ in arctum
roſtro & vnguibus tota tegitur. Ei auxiliat̃ accipiter, fœ/
dere quodã naturæ inquit Plynius. Nigidius apud Plyn.
teſtis eſt noctuas ſexagenis diebus hyemis cubare, & no/
uem voces habere. Noctua in imbre garrula tempeſtatẽ
præſagit. Contraria eſt apibus, veſpis, crabronibus, & ſan/
guiſugis. Eius cerebrũ vel iecur cum oleo infuſum ꝓdeſt
auriculis. Frequentes fuerunt Athenis noctuæ, hinc factũ
adagiũ. Noctuas Athenas mittere, in eos qui potentiori/
bus & nullarum rerum indigis aliquid mittunt.
13 ¶ Nocticorax ſeu nycticorax nocturnus appellatur cor/
uus. Hęc auis nigra eſt, & ſola clamat, habitatas domos re
fugit deſertas amat.
19 ¶ Onocrotalus auis eſt ſimilis fere cycno, quę collum in

aqua mergens ſpiranſq; ſimilē reddit ſonum aſinino rudi
tui.Quicquid comedit,in fauces congerit, diuq; cōtinet.
Martia.lib. 11.Turpe Rauēnatis guttur Onocrotali.Ono
crotalos habet Gallia ſeptentrionalis oceano proxima.
Ophiomachus auis eſt dimicans in ſerpētes,vnde accepit
nomen.Oenanthe auis ſtatos latebræ dies habet,Exoriē
te Syrio occultata,ab eiuſdem occaſu prodit.

60 ¶Otus bubone minor eſt,noctuis maior,aurībꝰplumeis
eminentibus.Aſionē latine vocāt.Imitatrix alioqui auis
& paraſyta & quodam genere ſaltatrix. Arripit quādoq;
lapidum ponduſcula,aut guttur arena replet,vt aduerſo
vētorum flatu volet ſtabilita.Otides ſimiles ſunt perdici-
bus,q̄ præ pinguedine corporū,alis tollere ſeſe nequeūt.
Quapropter quum videāt ſe canum latratibus obnoxias
deliteſcunt inter frutices.Oenas auis eſt magnitudine co
lumbi,quæ capitur autūno.Ortygometra eſt,quā dicimꝰ
coturnicem,cuius vocem quum ſentiunt aucupes,parari
diſceſſum intelligunt.

61 ¶Pelicanus vbi pullos ſuos necatos videt a ſerpētibus,
latꝰſibi fodit roſtro,& educto ſanguine vitā reſtituit mor
tuis.Hieronymus. Pelicani(inquit) quum ſuos a ſerpēte
filios occiſos inueniūt,lugēt,ſeq; & ſua latera percutiūt,
& ſanguine excuſſo corpora mortuorum ſic reuiuiſcūt.
Volaterranus ait Pelicanum eſſe,quem Plynius Plateam
vocat.Eſt autem Platea auis aquatilis conchas deuorās,
quas vbi calore ventris concoxit,euomit,vt poſteā diſcu
neatas comedat facilius.

62 ¶Perdices aues ſūt ſalaciſſimæ.Oua deperdūt mares ne
cura incubatus Venerē impediat,Ad aucupes accedūt ve-
lut deditionē facturæ,vt pullis tempus præſtent ad fugā.
Quos vbi ſecuros vident,proripiunt ſeſe,eoſq; ſequūtur
& voce acclamāt.Fœmina paritura ſtipulis & multa terra
ſe circumuallat aduerſus inſidias.Septimo die pullos ex-
cludit.Parit oua.15.Sacra eſt Ioui & Latonæ Paphlagōię
perdices feruntē eſſe duplici corde. Author Theophraſtus
apud Gellium libro decimoſexto. Perdices ouis ſtragu-

lum molle puluere contumulãt,nec in quo loco pepere-re,incubant. Et ne cui conuerſatio ſit ſuſpecta,nidos tranſferunt & pullos. Capto duce totius gregis, ſinguli facile capiuntur,atq; etiam circa conceptũ fœminæ,contra aucupẽ fœmina exeũte,vt rixando abigat eũ. Si contra mares ſteterint fœminæ,aura ab iis flante prægnãtes fiunt. Hiantes aũt exerta lingua per id tẽpus æſtuant & ſupuolantium afflatu concipiunt, interdum voce tantum maſculi audita. Quod eſt argumentum maximi caloris venerei. De his maiora multo Plynius. Purgãt ſeſe lauro. Nullæ reperiuntur in Bœotia.

63 ℭ Phœnicopterus auis eſt habẽs rubras pẽnas,cuius linguam prȩcipui ſaporis eſſe docuit Apitius. Martialis li. 3. Nomenq; dedit,quæ rubẽtibus pennis. Idem lib. 13. Dat mihi penna rubens nomen,ſed lingua guloſis. Noſtra ſapit. Tranquillus ſcribit linguas phœnicopterorum fuiſſe in patina Vitelliana.

64 ℭ Picus auicula eſt aduncis vnguibus arbores excauãs in quibus pullos educat. Sacer eſt Marti. Vnde & Martiꝰ appellatur. Numeratur inter auſpicatas aues. Pica diſſimilis Pico. Eodem die commutat voces. Nidificat in arboribꝰ. Parit oua. 9. Expreſſior eſt ei loquacitas, quam Pſytaco. Adamat verba quæ loquitur. Nec diſcit tantum, ſed diligit. Emoritur victa difficultate verbi. Et niſi ſubinde eadẽ audiat,memoria fallit. Plynius ait eas faciliꝰ diſcere,quæ glande veſcuntur,& qui nos habent digitos in pedibus. Nullæ tamen duobus primis vitȩ annis. Omnibus lata eſt lingua,quæ ſermonem imitantur humanũ. Mar. lib. 7. Pica ſalutatrix ſi tibi Lauſe placet.

65 ℭ Porphyrio auis eſt roſtro & cruribus prælongis & rubentibus, quæ auium ſola morſu bibit. Omnem cibum aqua tingit,quem pede ad roſtrum veluti manu affert. Laudatiſſimus eſt in Comagena. Ptynge auis rapax, noctu volitat, & venatur more aquilæ, cum qua plærunq; dimicat. Pygargus auis eſt de genere aquilarum albicante cauda.

66 ¶Palumbi viuunt ad annos.30.Hyeme muti,vere voca les.Sunt autem ſylueſtres columbæ.Nidificāt in arborib⁹ & ſepib⁹.Duo ſunt eorum genera.Vnum quod vinaginē dicunt ab vſu Labruſcæ.Alterū quod torquatū a torque. quo videnť inſigniti.Martialis li.13.Inguina torquati tar dant hebetantq; colūbi, Non edat hanc volucrē,qui cu/ pit eſſe ſalax.Politian⁹ in Ruſt.Dum ſua torquati recinūt dictata palumbes.Vtrūq; enim dicimus & Palūbes & pa/ lumbus.Quum ad ſenectam venerunt,ſpoliantur vngui/ bus.Pariunt poſt ſolſtitia bis in anno oua terna,nec tamē plus duobus educant.Palūbes incubat fœmina poſt me/ ridiem in matutinum. Cætero mas. Purgant ſe Lauro, Hyeme abeunt.

67 ¶Parra auis eſt inauſpicata,quæ oriente Syrio nō appa/ ret,donec occidat.De hac Horat.lib.3.Car.Impios Parrę recinentis omen ducat. Paſſeres ſalaciſſimi ſunt & argu/ tiſſimi,Vita breuiſſima.Mares diutius anno nō viuere ar/ gumentum eſt,quia nullus veris initio apparet.Nigricies quæ eſt in roſtro æſtate incipit,Fœminis lōgior paulo vi ta.Martialis.Et arguto paſſere vernat ager.

68 ¶Pauo concipit tertio vitæ anno,quo fere varietate co lorū induitur.Viuit annos viginti quinq;.Glorioſus eſt & inuidus.Erecto pēnarum flabello ſeipſum miratur. Fimū ſuum reſorbet hominum vtilitati inuidens.Eius caro du ra & concoctu difficilis,Samius pauus(vtrūq; enim dici/ mus)numeratur iter cibos electiles,Expādit colores ad/ uerſo maxime ſole,quia ſic fulgētius radiat. Omnes ocu los pennarum cōtrahit in aceruum.Cauda annuis vicib⁹ amiſſa pudibundus quærit latebrā,donec renaſcatur. Pa uonem cibi gratia primus occidit Rome Hortenſius ora tor. Ferunt Alexandrū magnum pauone primum India viſo admiratum fuiſſe & edicto cauiſſe , ne quis tam ſpe/ cioſum animal interficeret.Colūbas amant mutuo pauo nes.Sacri ſunt Iunoni.De pauone,Pōtanus. Pandētemq; alas caudamq; ad terga rotantem Pauonem ſpectare.Vo cat Iunoni⁹ ales Cōſortem thalami,& ſpeculoſa volumi/

na verſat.Cauda micat,mediis fulgent ſua ſydera pennis. Venit amans,cupidis miſcent ſimul oſcula roſtris. Iungit amor geminos,geminataq; gaudia gliſcunt.

69 ℭPhœnicurus auis eſt rubra cauda. Vocatur Erythacus hyeme.Pyralis auis eſt inimica turturi.

70 ℭPhœnicem vnũ in toto orbe habet Arabia,aquilę magnitudine,auri fulgore circa collũ,cætera purpureũ,cauda cærulea,roſeis pẽnis diſtincta,facie criſtis ornata & plumeo apice caput honeſtante.Quorundã eſt opinio neminem extitiſſe,qui viderit veſcentẽ.Sacer eſt Soli.Viuit annos.660.Seneſcens caſia thuriſq; ſurculis conſtruit nidũ, quem odoribus replet,& ſuper emoritur.Ex oſſib⁹ deinde & medullis naſcitur vermiculus,inde fit pullus,q priori funeri iuſta.reddens totum nidũ defert in vrbẽ quandã Panchaiæ ſoli ſacrã,ibiq; in ara deponit. Plyni⁹ ait allatũ fuiſſe Phœnicẽ in vrbem Romã Claudii principis cẽſura anno vrbis.800.Martialis lib.6.alludit ad nidũ huius volucris dicẽs.Quod ſemper Caſia.13.Cynnamoq; Et nido niger alitis ſuperbe Fragas. De hac Ouid.lib.15.Vna eſt, quæ reparet,ſeq; ipſa reſeminet ales.Aſſyrii Phœnica vocant,nec fruge nec herbis,Sed thuris lachrymis & ſucco viuit amomi.Hæc vbi qnq; ſuæ cõpleuit ſecula vitę Ilicis in ramis tremulæq; cacumine palmæ Vnguib⁹ & duro nidũ ſibi cõſtruit ore Quo ſimul & Caſias & Nardi lenis ariſtas,Quaſſaq; cũ fulua ſubſtrauit Cynnama myrrha,Se ſuper imponit,finitq; in odoribus æuũ.Inde ferunt (totidẽ q viuere debeat annos) Corpore de patrio paruũ Phœnica renaſci.Quũ dedit huic ętas vires,oneriq; ferendo eſt, Ponderibus nidi ramos leuat arboris altæ. Ferq; pius, cunaſq; ſuas,patriũq; ſepulchrũ,Perq; leues auras hyperiõis ęde potit⁹ Ante fores ſacras hyperionis ęde reponit.Sidonius.Indo Cynnamõ ex rogo petitũ.Quo Phœnix iuueneſcit occidẽdo.Sabellic⁹.Sic vbi in Eoo reparauit ſecula buſto.Sẽſit & inuiſa ſe exutũ mẽbra ſenecta,Lęt⁹ad ęthiopas remeat,terraſq; beatas,Aſpiciẽs læto phœnix clãgore ſalutat.Phœnicẽ Virgilius reparabilẽ vocat,vbi de ani

maliū ætatibus loquitur dicēs. Alipedē ceruū coruus ter
vicit, at illū Multiplicat nouies Phœnix reparabilis ales.
Viuacē Ouidius, nobilē Plynius, Phariū Statius, Lōgæuū
Claudianus, Gangeticum Auſonius Aſſyrium Stroza.
71 ¶Pſytacos hūane vocis imitatores habet India. Virides
ſunt toto corpore, torque tātum miniato in ceruice. Quę
accipiunt verba pronunciāt. Salutant imperatores in vi/
no laſciui ſunt, duriciā eandem habēt in capite, qua & in
roſtro. Quū loqui diſcunt, ferreo verberātur radio, aliter
non ſentiunt ictus. Quum deuoluant, roſtro ſe excipiunt
cui innituntur. Amici ſunt turturibus. Plyniꝰ ait ſyluā eſſe
Gagādē, in qua primū viſi ſunt Pſytaci. De Pſytaco Clau
dianus in Eutropium. Qui ventrem inuitant precio, tra/
duntq; palato Sydereas Iunonis aues, & ſi qua loquendi
Gnara, coloratis viridis defertur ab Indis. Statius li. 7. Syl.
Pſytace dux volucrum, domini facūda voluptas, Huma/
ne ſolers imitator Pſytace lingue.
72 ¶Phaſianę aues a Phaſi Colchoꝝ fluuio ſumpſerunt no/
mē. Geminas ex pluma aures, ſubmittunt ſurriguntq; Pe
diculis infeſtant & interimuntur quandoq;, niſi ſeſe pul/
uerēt. De his Iuue. Saty. 11. Et Scythicę volucres & Phœ
nicopterus ingēs. Martia. lib. 13. Argoa primum ſum de/
portata carina. Stroza pater. Phaſiacis robur profuit aliti
bus. Stroza filius, ſeu perquirere Phaſias volucres.
73 ¶Phalerides aues ſunt aquatiles in Seleucia Parthorū.
Phalacrocoraces peculiares ſunt Balearibus inſulis.
¶Pyrrocteres luteo ſunt roſtro, peculiares alpibus.
¶Phoicus auis eſt harpæ cōtraria. Pardalus auicula gre/
gatim volans colore cinereo.
74 ¶Querquedula auis eſt ſemper in aquis natans. Aliter
Sanqualia dicitur.
75 ¶Regaliolus, auis eſt de volatu cū aquila diſſidēs. Voca/
tur hoc nomine tanq̄ rex auium. Vocat̃ aliter Trochilus.
Regaliolū aues diuerſi generis diſcerpſerunt, pridiæ quā
Cæſar interficeretur manibus coniuratorum.
76 ¶Riparia auis nomen ſumpſit a ripis, in quibus habitat

Ruſtica auis eſt ſimilis perdici, roſtro tñ longiore. Mar/
tia. Ruſtica ſum perdix, quid refert ſi ſapor idẽ, Chario
eſt perdix, ſi ſapit illa magis.
¶ Satyria auis eſt, quæ aliter coruus appellatur. Spintur/
nix auis eſt inauſpicata, quę alio nomine vocatur incẽdia
ria. Stritomellus auia aliter dr̃ marinus paſſer. Stryx auis
eſt nocturna & inauſpicata, quę nomẽ ſumpſit a ſtridore.
Luc. li. 6. Quod trepidus bubo, quod ſtryx nocturna quę/
rũtur. Horatius. Plumãq; nocturnę ſtrygis. Hęc ĩfantes no
ctu inuadit. Plynius ait non eſſe fabuloſum ſtryges vbera
infantium labris immulgere. Struthius auis eſt grãdi cor/
pore & graui. Fœmina vocatur Struthio. Hieronym⁹ Pẽ
na autem Struthionis ſimilis eſt pennæ herodij & accipi/
tris. Sunt qui eundẽ eſſe velint cum Struthio camelo. Sũt
aũt Struthiocameli auiũ grãdiſſimi. In Africa & Aethio/
pia altitudinem equitis equo inſidentis vincũt & celerita
tem. Pẽnas habent, cętero non ſunt volucres, nec a terra
tolluntur. Vngulas habẽt ceruinis ſimiles, quibus dimicãt
biſulcas, & compræhendis lapidibus vtiles, quos in fuga
contra ſequẽtes ingerunt pedibus. Quum colla infrutici/
bus occultarũt, latere ſeſe exiſtimãt. Eorum oua propter
amplitudinem vſum vaſorũ præbent. Naturaliter caluẽt.
Soli auium palpebras habent.

77 ¶ Sanqualem auem Maſſurius apud Plynium oſſifragã
dicit eſſe. Sylla auis eſt, in cuius ventre reperitur Chlori/
tes gẽma herbacei coloris. Sturnis proprium eſt caterua/
tim volare & quodam pilæ orbe circũagi, omnib⁹ in me/
dium agmen tendẽtibus. Plynius ſcribit Cæſares iuuenes
ſturnum habuiſſe græco & latino ſermone docilem. Hæc
auis maculoſa eſt magnitudine merulæ. Vulgus Sturnel/
lum vocat, Græce vocať Pſarus. Subis auis eſt, quæ aqui/
larum oua frangit.

78 ¶ Terraneola auis eſt alaude prope ſimilis, præterquam
quod apicem habet in vertice. Tragopanades auis maior
aquila cornua habet curuata in temporibus, caput phœ/
niceum, cæteras partes ferruginei coloris. Aliter vocatur

Tragopa

Tragoba ab arietinis cornibus Hác habet Aethiopia. Trochilus auis Crocodilo amica & obſequioſa. Nã ſanguiſugas linguæ ei⁹hæretes deuorat. Aliter vocat̃ regaliolus.
℃Truo auis, quæ aliter vocatur Onocrotalus. Cæcilius. Proh dii immortales vnde proceſſit truo.
79 ℃Turdi in cacuminibus arborum nidificāt luto A coitu decem diebus oua matureſcunt in vtero, Loquaciſſimi ſunt, ſed peculiaris ſurditas eiſdem aſcribitur. Hinc adagiũ. Surdior turdo. Fertur hæc auis pręcipui eſſe ſaporis. Horatius. Nil melius turdo, nil vulua pulchrius ampla. Inaſſat⁹ turdus cum Myrti baccis prodeſt dyſentericis & vrinæ. Turdis color æſtate circũ collum varius. hyeme cõcolor. Frequētes ſunt in germania tpe hiberno. Agripina vxor Claudŋ Cęſaris turdũ habuit imitātē ſmones hoĩm ætate Plynŋ. Turdoꝝ fim⁹ optimus eſt ſtercorandis agris.
80 ℃Turtures vere occultā'ur, pennaſq; amittunt. Quũ bibunt, colla nõ reſupinant Octonis viuunt annis. Bis anno pariunt, oua plurimum terna. Pyralim volucrem oderũt. Pſytacis amicæ. Purgant ſe herba quæ vocat̃ Hexine. Earum fimũ albugines extenuat. Turtur erepta cõpare ſemper gemit & caſtitatem ſeruat. Virgil. Nec gemere aeria ceſſabit turtur ab vlmo. Pollitianus in Ruſt. Inſidit mutilo turtur, ſeſeq; ſaginans Rauca gemit. dulceſq; miſer ſuſpirat amores. Mantua. in Maria. Munus erat veteri gentis de more pudicæ Turturis.
81 ℃Tinungulus auis terret accipitres adeo vt eius vocem reformident. Propterea amatur a columbis.
82 ℃Vlula auis eſt luctiſona & funebris, quę ab vlulatu meruit nomen. Fel eius prodeſt ad albugines, ſuffuſiones & caligines, adeps ad claritatem.
℃Vpupa auis criſtata, ſemper commoratur in fimo. Colorem mutat, criſtam habet plicatilem. Cor eius laudatur in lateris doloribus.
83 ℃Vultur ſeu vulturius auis rapax tarde volat ꝓpter corporis molem. Cadauera ſectatur & carne viuit. Aiunt hãc auem concipere ſine maſculorum ſemine & ſine coniun

ctione generare,natoſq; ex iis in multam ætatē procede re ad annum vſq; cēteſimū. Clarent odoratu vultures. Ni/ gri præualent. Nidificāt in altis rupibus,nidos nemo atti git. Fœtus fere cernunt bini, Vmbriti⁹ apud Plyniū ait pa rere oua. 13. Biduo p̄ſentiūt futura cadauera. Fugant vn guento, Comedūt ſemen Siſeris. Auxilio ſunt cōtra ſerpē tes, Hermodorus Ponticus apud Celliū teſtis eſt vultures eſſe omniū animalium innocentiſſimos. qa nihil prorſus attingant eoꝝ, quę ſerant homines, plantēt. alant. Animā tium præterea nullam interimant, volucribus quoq; vel mortuis abſtineāt, quodam cognatiōis intellectu. Preſtā/ tiſſimi habebātur in auguriis, vt indicant vrbis Romę pri mordia. Euro grauidæ fiunt. Membra tabida affectāt. Ca/ tullus ligua exerta auido ſit data vulturio. Quū cœperūt oua edere aliqd afferūt ex Indico tractu, quod eſt tanquā nux intus habēs, quod moueat, ſonūq; ſub inde reddat. Qđ vbi ſibi appoſuerūt, multos fœtus p̄ducunt, ſed vn⁹ tantum remanet, qui Immuſulus vocat, Ferunt per. 100. millia paſſuum a vulturibus præſentiri cadaueris putorē.

84 ¶ Veſpertilio ſola volucrū animal parit. habetq; pro pē/ nis membranam. Pullos nutrit lactæ, vbera admouens, infantes amplectit, ſecūq; deportat. Vnicam habet coxē dicem, Culices amat in cibatu, ſola volucrum dentes ha/ bet Habet etiam mamas.

¶ Vipiones appellantur minores grues.

Aues inauſpicatæ ſunt, Cornix, Coruus, Bubo, Noctua, Parra, Auis incēdiaria. Quibus adduntur ex aliorum ani/ malium genere diuerſo, prȩgnans canis Lupa rana, fœta Vulpes, Muſtella & Lepus. Horati⁹ lib. 3. Car. Impios Par ræ recinentis omen Ducat & prȩgnans canis, aut ab agro Rana decurrēs lupa lauinino, Fœtaq; vulpes, Rumpat & ſerpens iter inſtitutum. Aues nocturnæ ſunt Bubo, Picus. Troho, Cornix, Noctua. Auiū aliquæ ambulant, vt corni ces. Saliunt aliquæ, vt paſſeres & merulæ. Currunt vt pdi ces, ruſticulæ. Ante ſe pedes iaciunt vt Grues & Ciconiæ Aliæ expandūt alas pandenteſq; raro interuallo quatiūt.

Aliæ tota latera pandunt. Quædã compreſſis pennis vo/
lant, aliæ iaculantur ſe in ſublime, in rectum, in pronum.
Aliæ videntur ab alto cadere, Aliæ ſalire. Auium fecũdio
res ſunt fugaces quam fortes. Aquilæ clarius cernunt quã
homo. Vultures ſagacius odorãtur. Liquidius audiũt Tal
pæ obrutæ terra.

ℭ Auium & aliorum animalium inimicitiæ.

Bellum inter ſe gerũt Cornices & Noctuæ, Miluus
& Coruus, Aqla & Trochilus, Coruus, & Cloreus
Noctuę & minores aues. Turtur Pyralis, Brenthus
Phagus. Muſtella Cornix, Ichneumones Veſpæ, aquaticę
Anates Gauiæ, Harpe & Triorches Accipiter, Sorices &
Ardeolæ. Egithus auis cũ Aſino, vulpes & Milui, Angues
& Muſtellæ & Sues. Eſalon auicula & coruus, Thoes leo/
nes Araneus ſerpens, Leones Galli, Hyena pardalis, Scor
piꝰ Scalabotes, vulpes Cycnus, Tauri Cornices, Canes Da
mæ & lepores, Lupus Ouis & Capra, Eq & Gryphes. Del
phinus Balena, Ceſtres lupus, Murena Congrus, Elephan
tes oderunt murem, adeo vt ſi pabulum in pręſepio poſi/
tum cõtingi ab eo viderint, faſtidiant. Bellant & cum dra/
conibus perpetua diſcordia, Camelli odium gerunt natu
rale aduerſus equos. Hoſtis eſt Elephanto Rhinoceros.
Muſtellarũ virus exitio eſt Baſiliſco. Aſpis bellũ habet cũ
Ichneumone, Ceruis pugna eſt cum ſerpẽte. Lacertæ ini/
micæ ſunt Cocleis, Leontophonũ odit Leo, Balenis infe
ſtæ ſunt Orcæ. Conchis apertis inſidiantꝛ Polypi, polypũ
lacerant Concri. Lupus marinus caudã prærodit Mugili.
prælium eſt aquilæ cum ceruis & dracone. Cybindo cum
aquilla. Scorpioni cum Stellionibus, Salamandræ cum te
ſtudine, Ranis cum apibus Formicæ cum Sorice, Apibus
cum Cabronibus, Apes infeſtantur ab Hirundinibus.

ℭ Contra vero amici ſunt Pauones & Colũbæ, Turtures
& Pſytaci, Merulę & Turdi, Cornix & Ardeolæ. Oues cã
pris conueniunt Palũbes perdicibus Larus Graculo, Har/
pa Miluo, Muſculi Balenis, Columbæ Tinungulis.

ℭ Auium & aliorum animalium voces.

VArii ſunt auiũ cantus. Gallis expergificus, Bubonibus gemulus, Vlulis Querulus, Noctuis Stridulus, Cicadis Obſtreperus, Hirundinibꝰ Perargutꝰ, Luſciniis dulcis, Turdus trutilat, Sturnus piſitat, Cacabat pdix, gratitat Anſer, Turtur & Colũba gemunt, Palumbę plauſitát, Anates tetrinunt, Grus gruit, Cycnus dreſat. Accipiter pipat, Miluus lipit, Galli cucurriũt, Gallina gracillat, pupillat pauo. Truſat hirũdo, Aqla clangit, vultur pulpat Crocitat coruus, Graculus frigulat. glotorat Ciconia, paſſer pipit, Cuculus cuculat. Cicada fritinit. Apes bõbilát. Bubo bubat. Stryx & Veſpertilio ſtridẽt. Noctua cucubat, Vlulę vlulát, Regulus & merops zinzulilát. Thomas Radinus de vocibus auiũ ſic meminit. Philomela ſiqdem mille vocũ diſcrimina cõtexebat. Pſytacꝰ & pica loquutu vario mẽtiebant hoies. Cuculabat cuculus, zinzilulabat Regulus, modulãs odis Merulꝰ cõcinebat, parus tinninabat, Acredula mitilabat, Turdus aderat trutilans, Sturnus piſitans, Perdix cacabãs, Palumbes plauſitãs, Anſer gratitãs, Hirundo trinſans, Ciconia glotorãs, Coruus crocitãs Graculus frigulãs, Pauo pupillãs, Vult pulpans, Accipiter pipãs. Gaudebat & Cycnus dreſare, Grus gruere, Turt & Colũba gemere, Paſſer pipire. Miluus hiãdo lipire. Aqla clãgere, Anas tetrinire, Gallus cucurrire, Gallina gracillare. Quod ad cętera ſpectat aĩalia Tygres rancant, Leones rugiũt, Lynces fremũt, Vrſi vncãt, Lupi vlulát Frẽdẽt apri Elephantes barriunt, Cerui & Onagri glocitát. Tauri mugiunt, Equi hinniũt, Verres quirritant, Aſelli rudũt & oncant, Arietes blaterant, Oues balant Sues gruniunt, Hircꝰ mutit, Latrat canis, vulpes gãnit, Vagiunt lepores, Mures mintrát, Muſtellæ dintriũt, Grilli grillát, Serpẽs ſibillat, Rana coaxat.

Aues deorum.

1	Halciones Thetidis	6	Picus Martis
2	Columbæ & Cynus veneris	7	Aquila Iouis
3	Pauon Iunonis	8	Phœnix Solis
4	Coruus & Cycnus Apollinis	9	Cataractæ Diomedis
5	Noctua Mineruæ		Grues palamedis

1 HAlciões Thetidis. Virg.li.1.Geor.Nõ tepidũ ad ſo
lē pēnas in litore pãdũ Dilectę Thetidi Halciones.
2 ¶Columbæ & Cycnus Veneris De Colũbis Pro/
per.libro.3.Et veneris dominæ volucres mea turba colũ/
bæ idem lib.4.Sed cape torquatæ Venus origina colũbæ
Virg.lib.6.de Aenea.Tum maxim⁹heros Maternas agno
ſcit aues.Syllius lib.3.Hanc ſedem primo Cithereia cõdi/
dit ales.Venus apud Statium li.1.Syl.Hic noſtræ defleuit
fata columbæ.Sabellicus.Vela rapi gnydias longe menti
ta columbas.De Cycno Statius li.3.Syl.Et molles agitat
venus aurea Cycnos.Horatius libro tertio Car. Et paphũ
iunctis viſit oloribus.
3 ¶Pauo Iunonis. Ouid.lib.1.Meta.de Argo centoculo,
Arge iaces quodq; in tot lumina lumē habebas,Extinctũ
eſt centumq; oculos nox occupat vna:Excipit hos volu/
criſq; ſuæ Saturnia pennis Collocat,& gēmis caudã ſtellã
tibus implet.Idem libr.15.Iunonis volucrem quæ cauda
ſydera portat.Statius libro.2.Syluarum.Quem non gem
mata volucris Iunonia cauda Vinceret.Claudia.libr.2.de
Raptu.Non tales volucris pandit.Iunonia pennas.
¶Coruus & Cycnus Apollinis.Ouid.li.2.Meta.Sed ales
4 Senſit adulterium Phœbeius.Apollo apud Ouid.libr.2.
Faſt.Imea dixit auis.ne quid pia ſacra moretur.Stroza pa
ter.Albus erat quõdam volucris Phœbeia coruus. Auſo
nius Tres quoq; ætates ſuperat phoebeius Oſcen Noctua
Mineruæ.Ouid.libro ſecundo Faſto. Et ſine lite loquax
cum Palladis alite cornis.
¶Picus Martis.Ouid.lib.3.Faſto.Martia.picus auis ge/
5 mino ſtipite pugnant Et lupa.
¶Aquila Iouis,Syllius lib.4.Donec Phœbeo veniēs Io
6 uis ales ab ortu.Ouid.li.15.Armigerũq; Iouis Cithereia/
deſq; columbas.Virg.lib.1.Aene.Aetherea quos lapſa pla
ga Iouis ales aperto.Turbabat cœlo.
¶Phœnix Solis Manilius apud Plynium teſtis eſt phoe/
7 nicem in Arabia ſacrum ſoli eſſe.Claudia.de laudib⁹ Sti/
liconis. Conueniunt Aquilæ cunctæq; ex orbe volucres,

vt ſolis mirentur auem.

8 ℂ Gataractas Plyniꝰ vocat aues Diomedæas. Aues Palamedis ſunt grues, quoniam Palamedes ex earum ordine literas quaſdã fertur inueniſſe. Vocantur etiã Naupliadæ a Nauplio Palamedis patre. Politianus, Clangunt Naupliadæ volucres & peruia pennis nubila conſcribunt.

ℂ Animalia diuerſa.

1	Equus	22	Lepus		Rhinoceros
2	Aſinus	23	Cuniculus		Leucrocuta
3	Canis	24	Daſypus		Eale
4	Capra	25	Alces		Moneceros
5	Lupus	26	Pardus		Caſtor
6	Ceruus	27	Panthera		Tragelaphus
7	Vrſus	28	Tygris	34	Chameleon
8	Mulus	29	Tarandus	35	Thoes
9	Bos		Hyena		Mures pontici
10	Sus	30	Pœphagus	36	Erinaceus
11	Ouis		Monops	37	Leõtophonus
12	Simia	31	Hyſtrix		Meles
13	Elephas	32	Phattaga		Sycurus
14	Hippolaphus		Ortus		Mus
15	Vulpes		Oricentaurus		Glis
16	Leo		Aſpalacus		Muſtella
17	Lynx		Phyrna		Feles
18	Camælus		Charandrius		Mus araneus
19	Cameleopardalis	33	Catoblectus	38	Salamandra
20	Mantichora		Cauus		Oryx
21	Hircus		Cepphus		Talpa

1 IAm ſcripſimus in Epithetis naturam equorũ, aſinoꝝ, canum, leonum, Ne quid tamen deſit huic operi, aut pars vlla videatur mãca repetemꝰ, ſed breuiꝰ multo. Equi, vt ab his principium ſumamus, bimi, in vtroq; ſexu cõcipiũt ſed pulos generãt debiliores, quã q trimi. Equa fert vterũ mẽſes vndecim & duodecimo parit. Columellæ placet vt & maribus & fœminis cõcedat admiſſura circa ęquinoctiũ vernum, partim vt reuoluto anno eodem

tempore pariat, partim etiam quod hoc armẽtum libidi/nis furiis maceratur ſi prohibeatur coitu. Fœminæ tanto coeundi ardore plærumq; mouentur, vt maſculorum penuria Venerem ſibi figurent, verſæq; ad meridiem hau/ſto concipiant vento. Quod aiunt fieri in vlteriore Hiſpania, vnde Virg. libro tertio Georg. Scilicet ante omnes furor eſt inſignis equarum, Illas ducit amor trans gargara, tranſq; ſonantem Aſcanium, ſuperãt montes & flumina tranãt. Cõtinuoq; auidis vbi ſubdita flamma medulis, Vere magi, quia vere calor redit omnibus, Illæ Ore omnes verſæ in Zephirum ſtant rupibus altis Exceptantq; leues auras ac ſæpe ſine vllis Cõiugii vtero grauidæ (mirabile dictu) Saxa per & ſcopulos & depreſſas conualles Diffu/giunt. Plynius ait hanc rabiem mitigari coma tonſa, Apuleius teſticulorum amputatione. Pariunt equæ ſingulos, quandoq; gemellos Parituræ ſe erigunt, ſtanteſq; enitun tur quum tamen ceteræ quadrupedes iacentes pariãt. Ariſtoteles equis vitam annorum. 25. aſcribit. Plynius tamẽ ait mares ad annos. 33. generare. Fœminas gignere ad annos. 40. Ariſtoteles ſentit mares minus viuere quam fœ/minas, quoniam debilitãtur coitu. Contra vero Plynius breuiorem facit equarum vitam. Qui domi alunt minus viuunt, quã qui in grege. Fœminæ finem creſcendi faciũt poſt annos quinq;, mares anno addito. Mares citius perfi ciuntur in vtero quam fœminæ. Partu edito non ſtatim generoſa implet equa ſed intermiſſo tẽpore. Dũ peperit carunculã quandã ex frõte pulli (quam hippomanes vo/cãnt) deuorat, eoq; deuorato pullum melius amat. Nã ſi alia equa preriperet partũ ad vbera nõ admitteret mater. Equę plerũq; macreſcũt deſyderio pullorũ abſentiũ. Pro/pterea dimittẽdi ſunt in eadẽ paſcua qbus mater, Tãta eſt in hoc genere charitas, vt amiſſa parẽte reliquę fœtę educent orbũ. Fœminę grauidę hiberno tẽpore, recto ꝯtinendę ſunt nõ anguſto, ne alię cõceptũ elidãt. Pullus poſtquã genitus eſt terrã ante triduũ ore nõ attingit. Equus dẽtes habet. 40. Dũ bimus eſt & ſex menſium, medij dẽtes & ſu

periores & inferiores cadunt, Dum quartū annum attin-
git, deiectis dētibus caninis alii naſcunt. Intra ſextum an-
num molares cadunt Oēs ſeptimo complētur. Senectute
plus ſolito candeſcunt, quū ceteris animalibus nigreſcāt.
Plures ſunt dētes maribus quā fœminis. Vitæ ſunt breuio
ris quibus pauciores, viuacioris, quibus plures Equi ſuas
matres & filias ſuperueniunt, Sunt tamen exēpla, quę co
gnatam libidinē eiis odioſam eſſe doceant, Equi ducunt
gloriæ cupiditate Nā victores exultant & victi dolēt. Ca-
melum reformidāt, adeo vt nec ei⁹ aſpectū ſuſtinere nec
odorē ferre valeāt. Aquā amant turbulentā in potu vt vi
dere eſt. Nā priuſq̄ bibāt, limpidā pedibus inturbāt. Qua-
triduanā ſitim poſſunt tolerare ſed poſtea auidiſſime bi-
būt, Fruge & herba veſcunt & potu pingueſcūt. Exanima
to eorū corpe naſcunt veſpæ & crabones. Fœminę caput
affixū palo ī hortis fugat erucas, aetiopia pēnatos equos
generat & cornib⁹ armatos. Fluuiatiles vocant Hippota-
mi. Quod ad eoꝝ bonitatē ſpectat & generoſam indolē
varro ꝓbat equū breui capite nigris oculis, mēbris nō cō
fuſſis, naribus nō anguſtis aurib⁹ applicatis nō anguſta iu-
ba, crebra, fuſca ſubcriſpa, ſubtenuib⁹ ſetis īplicata in dex-
teriorē partē ceruicis lato pectore & pleno. humeris latis
vētre modico, lūbis deorſum verſū præſſis ſcapulis latis
ſpina duplici, cauda ampla, cruribus rectis æqualibus, in-
trouerſis, genib⁹ rotūdis, vngulis duris, toto corpe veno-
ſo columel. Quū vero natus eſt pullus inquit, cōfeſtim li
cet indolē exiſtimare, ſi hilaris, ſi intrepidus, ſi neq; cōſpe
ctu noueq; rei auditu terret ſi añ gregē ꝓcurrit, ſi laſciuia
& alacritate īterdū & curſu certaminis ęquales exuperat,
ſi foſſam ſine cōctatione trāſilit, pontē flumēq; traſcēdit.
Corpis vero forma cōſtabit exiguo capite, nigris oculis.
naribus aptis, breuibus auriculis, ceruice molli, lataq; nec
longa dēſa iuba & in dextrā partē profuſa, lato pectore,
grādibus armis & rectis, laterib⁹ inflexis, vētre ſubſtricto
teſtibus parib⁹ & exiguis, cauda lōga & ſecta criſpaq; mol
libus & altis cruribus rectiſq; tereti genu paruoq;, neq; in

trorſus ſpectãte, rotundis clunibus, fœminibꝰ toroſis, du/
ris vngulis, cõcauis & rotundis, quibꝰ coronæ mediocres
ſuppoſitæ ſint. Sic vniuerſum corpus cõpoſitũ, vt ſit grã/
de, ſublime, erectum, ab aſpectu quoq; agile, & ex longo
(quãtum figura permittit) rotundum. Varii poetarũ ver/
ſus naturam & indolem generoſi equi exprimentes citã
tur a me in Epithetis. Qui videre volet, habeat ſibi.

2 ¶ Aſinoꝝ duo ſunt gña. Feri quos onagros vocãt, mãſue
ti vt noſtrates. Viuũt aſini exiguo pabulo vt foliꝭ, ſpinis,
carduis, ſtramine. Tolerantiſſimi ſunt plagaꝝ & penurię.
Propterea tardiꝰ deficiũt, q̃ vllũ aliud armẽtũ. Negligẽtiã
cuſtodis fortiſſime ſuſtinẽt. Laborẽ & famẽ patiunt̃. Raro
afficiunt̃ morbis, apti ſũt ferẽdis ſarcinis & oneribꝰ, Pro/
pterea Columella merito ait eos ruri neceſſarios eẽ, ĩpa/
tiẽtes ſunt frigoris, Hinc Põtꝰ & Scythia regiões frigidiſſi
mę aſinis carẽt. Tertio mẽſe coire ĩcipiũt, vbi partꝰ ẽ ocyſ
ſimus, ſed a trimatu legitimꝰ. Aſinæ ſingulos pariunt, nõ/
nunq̃ ẽt gemellos. Parituræ lucẽ fugiũt, & tenebras q̃rũt,
ne ab hoie cõſpiciant̃. Viuunt annos. 30. & ampliꝰ. Fœmi
na viuacior eſt mare. Per ignes ad fœtꝰ tendũt, quũ tñ in/
terpoſitũ riuũ cõtingere horreãt. Propterea ſicco tramite
eunt ad potũ, nec põtes trãſeunt, quoꝝ trabes diſcuneatę
aquã deorſum oſtẽtũt. Ferulas amãt, q̃ cęteris iumẽtis ꝑſẽ
taneo ſũt veneno. Pediculis carẽt. Ex mortuoꝝ tñ cadaue
ribus gignũt̃ ſcarabei. Fœminę ſi nõ pepererint, priuſq̃ dẽ
tes amittãt, qđ ſolet accidere mẽſe trigeſimo ſterilitas cer
ta. Laborãt morbo, quẽ malidã vocãt. Qđ viciũ in capite
orit̃. Aſini Indici armant̃ cornibꝰ. Aſini iecur aſſatũ comi
tialibꝰ ꝓdeſt ſi ieiuni comederit. Cinis quoq; vngulaꝝ aſi
ni naꝝ binis coclearibꝰ potus comitiales ipſos adiuuat, &
eiſdẽ ſtrumas diſcutit. Aſinini lactis potus addito melle ꝓ/
deſt dyſẽtericis. Prouocat & nitorẽ cutis, Propterea ferũt
poppeã Neronis vxorem eo lacte faciem ſibi perunxiſſe.

3 ¶ Canes fideliſſimi ſunt hoĩ, vt multis exẽplis docet Ply.
Propterea Athenienſes canẽ publice alẽdũ mãdauerunt, ꝗ
in Aeſculapiꝭ tẽplo cuſtos adhibitus cõpilantẽ ſacra indi/

caſſet. Tonephoe canẽ hñt ꝑ rege motu eius ĩperia augurãtes. Tẽplũ fuit apud Aeternã, qđ ſoli cuſtodiebãt canes, caſte adeũtib⁹ innocui, pollutis vero infeſtiſſimi. Beſtiã & furẽ ꝑdicãt ſuo latratu. Dños amãt, comitanť, cuſtodiũt, excubãt ꝑ forib⁹, Noĩa ſua & vocẽ domeſticã agnoſcunt, Itinera q̃uis lõga meminere, magno memorię argumẽto. Lacedęmonii hoc aĩal tẽplis oĩb⁹ arcebãt, qđ ĩpurũ ſit & palã coeat. Romani placãdis caniculæ ardorib⁹ ĩpm ĩmolabãt. Gñoſi ſũt ĩprimis Lacõici, Arcadici, Locrẽſes, Iberici, cretici, moloſſici, orcani, Indici, Elymęi, melytæi puuli ſunt & dñis ſuis inter delicias. Inhumanť apud moloſſos, Annui ſũt eis ꝑtus, & ad pariẽdũ annua ętas. Gerũt in vtero ſexagenis dieb⁹. Gignũt cęcos, q quo largiore alunť lacte, eo tardi⁹ viſum recipiũt. Nõ tñ vltra viceſimũ primũ diẽ, nec añ ſeptimũ. Optim⁹ eſt in fœtu, q nouiſſim⁹ cernere incipit. Mares q̃rto ãno gignere ĩcipiũt, fœminę tertio vſq; ĩ nonũ. Poſtq̃ pepererũt, coeũt nõ añ ſextũ mẽſẽ. Sũt q̃. 72. dieb⁹ vterũ ferãt, q̃ꝝ catelli. 12. diebus cæcutiunt. Tenenť libidine dieb⁹ ad ſummũ. 14. Lac earũ craſſum eſt & craſſi⁹ q̃ cęteroꝝ aĩaliũ ꝑterq̃ ſcrofę & leporis. Fœmię ꝯſi dẽtes meiut, mares crure poti⁹ elato. Parit canis qnq; aut ſex, iterdũ duodecĩ. Nec mari nec fœmię ꝑmittẽda ẽven⁹ añ ãnũ, qa ſi teneris ꝯcedereť, vires carperet. Quos volum⁹ eẽ gñoſos, eos oportet nõ educari alienę nutricis vberib⁹, qa lac mẽnũ magis ꝑdeſt ad ĩcremẽta corpis. In canibus ętatis ĩdiciũ dẽtes arguũt. Nã iuuenib⁹ albi ſunt & acuti, ſenib⁹ nigri & obtuſi. Viuũt ãnis. 14. Mutãt dẽtes quos caninos dicibus. Canũ alii ſunt venatici ad feras, Alii villatici ad armẽtoꝝ & villaꝝ cuſtodiã Bõi canes debẽt eẽ formoſi, magnitudine ampla, oculis nigrãtibus & rauis, naribus ꝯgruẽtibus, labris ſubnigris, acutis dẽtibus & labro rectis, capitib⁹ & auriculis magnis & flaccis, craſſis ceruicib⁹ & collo, Internodiis articuloꝝ lõgis, cruribus rectis, pedibus magnis, digitis diſcretis, vnguib⁹ duris & curuis, talo fermẽtato & molli, corpe a ſummis fœminib⁹ ſuppreſſo, ſpina neq; eminula, neq; curua, cauda craſſa, latratu graui

hiatu magno colore albo.Fœminę debēt eſſe mãmoſæ,
equalibus papillis.Villatici debēt eē neq; mitiſſimi, neq;
nimis crudeles,quod hi domeſticos ēt īuadãt,Illis facile
adulent̃ fures.Degeneres ſūt,q caudã ſub aluũ reflectūt.
Infeſtant̃ trib⁹ morbis,angina,podagra & rabie. Rabioſi
qcqd mordēt,ĩ rabiē vertūt,Rabies in eis cognoſcit̃,quū
potum & eſcã auerſant̃,largã ſpumãtēq; pituitã narib⁹&
ore piiciunt,torue & ſolito triſti⁹ ītuent̃,in oēs paſſim ſi
ne latratu irruunt.Aeque feras hoīeſq; tã ignotos q̃ fami
liares mordēt,aquę metu afficiunt̃,vt ea viſa pili plerũq;
inhorreſcãt,& nõnunq̃ ex ea formidine emoriãtur.Quo
etiã metu afficiūtur ab iis demorſi.Eorũ autem rabies pe
ſtifera eſt ĩprimis homini,Syrio ardente,Radix ſylueſtris
roſæ(q̃ Cynorhodã appellant)remedio eſt aduerſus eorũ
morſum.Laborãt & ſcabie canes,fiuntq; pudicoſi, & his
ſcatent vermibus,quos Plynius Ricinos appellat.

¶Capræ dicuntur a carpendo teſte Varrone,q̧ virgulta
carpãt,& agreſtibus paſcant̃ fruticibus.Maleficę ſunt frō
dibus & arboribus oliuæ maxime,quã ſi lambendo cõti
gerint depauerintq;,ſterileſcere faciunt & enecãt.Amant
dumeta potius q̃ ſitum campeſtrē,aſperiſq; locis & ſylue
ſtribus optime paſcūtur.Nã nec auerſantur rubos,nec of
fendūtur vepribus.Citiſum maxime amant,Ocymũ ve
ro aſpernantur,quod inſaniã faciat,Alſioſæ ſunt,& obno
xiæ frigori.Propterea melius ad hibernos exortus ſtabu
lantur.Iubet Columella vt diligens paſtor earum ſtabulã
quotidie cõuerrat,neq; permittat ſtercus,aut humorem
conſiſtere,lutum ve fieri,quod cuncta hæc capris ſint ini
mica.Varro ait ſtabulum caprile lapide aut teſta ſubſternī
oportere,quominus ſit vliginoſum & lutulētum.Subſti
tuenda item virgulta,ne oblinantur. Capris glans nõ eſt
permittēda,niſi affatim dari poſſit.Nã citra ſatietatē data
facit vt abortum pariant.Laudãtur mãmoſæ,& abundã
tiſſimæ lactis.Debent eſſe firmæ,magnæ corporæ leni &
crebris pilis tecto. Meliore ſunt feminę,q̃ bis pariūt.Deſi
ſtente autumno exigunt a grege in cãpo hircos in capri

lia,Concipiunt nouēbri menſe,Martio pariũt turgētibꝰ virgultis,Reddunt fœtum quarto poſt cōceptū mēſe.Pariũt frequēter duos interdũ quaternos,ſed raro.Implent̄ terno aut quaterno coitu.Viuũt annos octo.Coeũt q̄diu viuũt.Crebro loca permutāt, ſummaq; depaſtoꝝ fruticũ ſolũ ꝯtingunt.Sterileſcunt nimia pinguedine.Oculis nō lippiũt.Cornibꝰ inter ſe quādoq; pugnāt,quibus ſunt cornua.Nā non omnibus.Auribus ſpirant non naribꝰ Noctu cernunt nō minus q̄ interdiu. Propterea caprinum iecur veſpertinā aciem his reſtituit,quos Nyctilopas vocāt.Sēper febriculoſæ ſũt.Sole in occaſum decliui auerſę iacēt, & ſeſe nō cōtuentur.Villus quē habent penſilē in mento, vocat̄ arũcus,quo ſi quis vnā eaꝝ traxerit,aiunt reliquas ſtupefieri.Guſtato pulegio ad balatũ cōcitantur.Differũt a capreis,ꝙ hæ ſilueſtres ſint,illæ domeſticę.In Africa naſcuntur agreſtes equi altitudine.Sunt & in regiōe Caſpia eadē magnitudine,ſine cornibꝰ,colore albo,villis lōgis, & conſilibus,q lanis mileſiis certāt.Apud Mendeſios populos capræ colunt̄,& caprarii ipſi maximo afficiunt̄ honore,Sũt & in parte Africe tonſiles,ex quoꝝ villis nautæ rudētes cōficiunt.Habitatores Sardiniæ pellibus caprarũ vtuntur pro veſtimētis,Peſtilētia quādoq; vexātur,Qua quũ agnoſcũtur correptæ,Iis oībꝰ ſanguis detrahēdus eſt. Ebulliēte eaꝝ ſāguine mollitur adamas. Fel vaſe in terra cōcluſum cōgregat ranas,Iecur comeſtũ ꝓdeſt contra viſus obſcuritatē.Vngulaꝝ cinere perunctę ex aceto ſanant̄ alopeciæ.Eaꝝ cornibus vel pilis accēſis fugant̄ ſerpētes, Cinis potus vel illitus prodeſt cōtra ictus.Fimus in aceto decoctꝰ & illitus ꝯtra ictus ſerpētũ. Caſeus cũ origano ad morſus aliaꝝ beſtiaꝝ.Lac contra cātharidas remedio eſt. Sāguis decoctus cũ medulla,ſumitur ꝯtra toxica.Lacte ēt caprino tollunt̄ lendes. Vrina calefacta & inſtillata ꝓdeſt auribus.Fel cũ vino ſumit̄ contra cicatrices,albugines,& caligines.Caſeus ſiccus ex aceto & melle purgat vlcera. Capreaꝝ ſāguis cũ palma marina pilos detrahit.Lacte caprinoperũctę gingiuę faciles dētiōes faciũt.Fel ſacrificatę

capræ oculis illitũ,vel ſub puluino poſitũ ſomnos allicit.

5 ℂLuporũ rapax eſt natura & ignobilis.Nã vbi caulas intrauerunt,nõ ſolũ interficiũt ꝙ ſatis eſt ad ventrẽ,at totũ gregẽ paſſim iugulãt.Dicũtur vocẽ ad pręſens tp̃s adimere ei,quem priores cõſpexerint.Virg.Lupi mœrim videre priores.Sæuiores ſũt,qui frigida naſcũtur plaga,q̃ qui in Africa aut Aegypto.Habẽt in cauda amatorium virus exiguo in villo,qui tamẽ non idem pollet niſi viuẽti fuerit direptus.Coeunt toto anno non amplius q̃ dies.12.In ſumma fame veſcũtur terra.Craſſantur noctu. Animalia cornuta inuadũt a tergo.Flumina tranãt ſeriatim,omnes præcedentium caudis mordicus appræhenſis. Sacri ſunt Apollini & Latonę,ꝙ ei parienti aſtiterint.In mareotide Aegypti parte piſcatoribus aſiſtunt more domeſticorum canum,& partem prædæ ab eiſdem accipiũt,alioqui rhetia & omnem apparatum concerperent.Pereunt guſtata herba quæ ex argumẽto vocatur lycoctonia.Lupis oculi noctu ſplendẽt & lucem iaculantur.Ferunt lupi roſtrum inueteratũ veneficiis reſiſtere.Ob id villarũ portis olim præfigebatur. Veſtigia lupi calcata equis afferunt torporem,Excrementa ſuffuſiõibus proſunt,adeps cõtra lippitudies. Luporũ iecur ſimile eſt equinæ vngulæ.In Olimpo Macedonię monte & in Creta iſula non ſũt lupi.Nullos etiam fouet Britãnia.In eodem genere ſunt lupi ceruarii,quibus in fame mãdentibus ſi reſpexerint,obliuionem cibi ſurrepere aiunt,digreſſoſq; quærere aliud.Congrediunt cum leonibus.Hominem a cæteris animalibus oppreſſum vlciſcũtur.Lupus a græcis dicitur lycos,Lycãtropia vocatur melancholica affectio,qua qui afficiũtur, vocant lycantropi,quoniam lupos imitari videant.Exiliunt quippe noctu & inter ſepulchra diuerſantur ad diẽ vſq;.Ferunt lupos in magna armenta certaturos vẽtrem explere terra,vt illa ſarcina factus oneroſior,nõ tam facile excutiatur,ſed reſiſtat fortius.

6 ℂCerui vrgentibus canibus vltro confugiunt ad hominem,viaſq; humanis tritas veſtigijs minus cauẽt,q̃ ſecre

tas & feris opportunas. Concipiũt poſt arcturi ſydus, Vte-
rum ferunt octonis menſibus. Pariũt interdum geminos.
A conceptu ſeparãt ſe. Relicti mares libidine pruriũt, Fo-
diunt ſcrobes, tunc eorum roſtra nigreſcũt, donec imbri-
bus abluant. Fœminæ ante partum purgãt ſe herba q̃ dici-
tur Siſelis, ad faciliorẽ partũ. Paſtæ redeunt ad fœtꝰ quos
exercent curſu, & fugam meditari docẽt. Ducunt etiã ad
prærupta & ſaltum demonſtrant. Mares deſyderio libidi-
nis ſoluti auide petunt pabula, Pingues facti redeũt in la-
tebras. Fugiunt audito canum latratu, mulcentur cãtu &
fiſtulis. Erectis auribus acute audiunt, ijſdem depreſſis, ſur-
deſcũt. Tumidiſſimi ſũt & admodũ ſtupidi, adeo vt equo
aut buccula propius accedente iuxta venantem non cer-
nant, Aut ſi cernunt, arcum & ſagittas mirẽtur. Maria tra-
nant gregatim nantes ordine porrecto & capita imponẽ-
tes præcedentium clunibus, alternatimq; ad terga redeũ-
tes Natant in odore terrarum, quas nõ videt. Cornua ha-
bent mares, quę amittunt omnibꝰ annis ſtatuto veris tpe.
Cornibus amiſſis deliteſcunt vt inermes. His accẽſis odo-
re fugantur ſerpentes & comitiales morbi depræhendun-
tur. Aetatis indicia arguũtur in illis ſingulis annis ramos
adiicientibus vſq; ad ſexẽnes Sunt q dicãt fœminis quoq;
naſci cornua. Euripides. Ceruã (inquit) cornigeram mani-
bus Achæorum tradã, quã pro tua mactabũt filia. Et poe-
tæ Ceruã ab Hercule expugnatam aiũt cornigeram fuiſ-
ſe. In ceruis etiam ſenecta dentibus declaratur. Tũc enim
aut paucos habẽt aut nullos, nec in cornibus imis ramos,
qui prominent ante frontem iuniorib꞉. Caſtratis neq; de-
cidunt cornua, neq; naſcuntur. Quãdiu carent cornibus,
noctu procedunt ad pabula, nam interdiu non audẽt im-
belliæ ſuæ & infirmitatis conſcii. Vbi creuerunt, ea ad ar-
borem experiunt. Si firma viderint, in apertum prodeũt
ſecuriores ſolito. Pugnant cũ ſerpentibus. Cauernas inue-
ſtigant, nariumq; ſpiritu extrahunt renitentes. Propterea
aduſto cornu ceruino odor ſerpẽtes ipſos abigit. Febrem
non ſentiũt quin potius huic morbo medentur. Cẽtenos

excedunt annos. Cornua in locis inacceſſis proiiciunt, ne
imbelles inueniantur. Felle carent, vermes habēt in capi/
te, Eorum caro mane commanducata vitam hominis au
gere dicitur. Nulli ſunt in Africa cerui. Vulnerati iaculis ſa
nant ſe dictamo herba, quā primi mōſtrauere. Extractos
cauernis ſerpentes mandunt. In Helleſponto non com/
meāt in alienos fines & circa Arginuſſam, elatum nō ex/
cedunt montē in quo fiſſis ſunt auribus. Viciſſim ad alias
tranſeunt fœminas & ad priores redeunt. Parituræ ceruę
paſcuntur Siſeli. Quum ſentiūt ſe grauidas, lapillū deuo/
rant, qui in excrementis repertus, aut in vulua partus cu/
ſtodit adalligatus. Vuluas pilo ceruino ſuffiri prodeſt. Cer
uina pellis vocatur Nebris, quoniam nebrus eſt de gene/
re ceruorum. Ceruorum ſanguis tenuis eſt & aquoſus.
Martia. Seruos fugitiuos nūcupauit ceruos ab huius ani/
malis celeritate. A cuius timiditate viri ceruini dicunt ho
mines nimis meticuloſi.

¶ Vrſi coeunt hyemis initio ambobus cubātibus comple
xiſq;. Deinde ſeparatim abeūt in latebras, in quib⁹ pariūt
triceſimo die, & plurimū quinos, ſine oculis & ſine pilo.
Vngues tm̄ prominēt. Hos partus lābendo paulatim figu
rāt. Raro viſa eſt pariēs vrſa. Mares. 40. diebus latent. Fœ/
minę. 4. mēſib⁹. Latebrā ſi nō habeāt, fruticum & ramoꝝ
congerie ædificant molli fronde conſtratā, ventiſq; & im
bribus impenetrabilē. Primis. 14. diebus adeo graui ſōno
ꝓmuntur, vt ne vulneribus qdem excitari queāt, Tuncq;
veterno pingueſcūt. Ab iis dieb⁹ prioꝝ pedū ſuctu viuūt.
Fœta dies. 14 imobilis manet. Sine cibo dies. 40. Fœtus ri/
gentes pectori admotos fouent, eodē incubitu, quo volu
cres oua. Vere ꝓcedūt, ſed pingues mares ad laxāda inte/
ſtina concreta Aron herbā deuorāt, Eoꝝ oculi hebetant
crebro. Inualidiſſimo capite ſūt vrſi. Ideo ſi vrgēre vi ali/
qua præcipitare ſe velint, ipſum manibns operiūt, & infli
ctis in arena colaphis quādoq; examinātur. Suſpenſi tau
rorū cornib⁹ eoſdē pōdere fatigāt. Sunt ſolertes in malefi
cia. Non gignunt in Africa. Vrſa reſupinata ſerpit ad fœ/

tus & latebram in qua paritura eſt,ne veſtigia venatorib⁹ ſpeluncam prodāt.Saturitati occurrit vomitione, quam ſibi excitat commanducatis formicis.Si venatores inſtēt, catulos partim dorſo,partim ore rapiens fugit in ꝓxima arborem.Fœmina ſæuior eſt & fortior mare. Vrſus erect⁹ duobus aliquādo pedibus ingreditur. Carnes depaſcitur etiam putres.Vrſi ſunt in Myſia adeo venenati,vt ſolo af flatu canes perimant. Apud Roxolanos inueniuntur ple/ riq; manſuefacti,Vrſi in longiore itinere ſine calciatu fa/ tiſcunt.Viuunt fruge,fronde,vindemia,pomis,apib⁹,can cris & formicis.Aiunt eorum manus,ideſt anteriores pe/ des eſſe inter eſitandū ꝑdulces & inſigni ſuauitate,quod frequenter partem hanc agitent, quum apprehenſione, tum inceſſu.

8 ℭMulus gignitur ex aſino & equa.Eximius eſt in feren/ dis oneribus. Mula gignitur ex equo & aſina,animal tar/ ditatis indomitæ, Conceptū ex equo ſi ſequatur aſini coi tus,abortu perimit,ſed non equus conceptū e aſino.Fœ/ minę a partu ſeptimo die impleri poſſunt. Fatigati mares melius implēt.Equo & aſina genitos mares antiqui voca bāt hinulos ſeu hinuleos.Hora. Vitas hinuleo me ſimilis Chloe.Mulę non pariūt niſi prodigioſe,quoniā ex duo/ bus diuerſis generibus genitæ ſunt. Theophraſtus apud Plynium teſtis eſt mulas in Cappadocia parere.Mulæ cal citratum inhibet crebrior vini potus.Generātur etiā mu læ ex equa & onagris māſuefactis veloces curſu,eximia duricia pedum,rugoſo corpore,indomito animo ſed ta/ mē generoſo.Naſcunť apud Indos muli ex aſino & equa agreſtibus.Athenienſes mulum emeritū(cuius labore in extruendo templo vſi fuerant)publice aluerūt,data lege ne quis hordeum appetenti auerteret.Aiunt puluerem in quo mula ſe volutauerit,corpori inſperſum mitigare ar/ dores amoris.Varro lib.2.de re Ruſt.ait mulas non vbiq; ſteriles eſſe,quāuis ſint in Italia.Nam mago & Dionyſius apud eundem teſtes ſunt, mulam & equam quum conce perunt,duodecimo menſe parere.

❡Bos in re pecuaria primam habet autoritatẽ. Eſt enim
ſocius hominũ, in ruſtico opere & cereris miniſter. Pro/
pterea olim cautum fuit lege, ne quis occideret. Ex ei⁹ ca
dauere naſcũtur apes mellis matres Quatuor ſunt ætatis
gradus in genere bubulo. Prima eſt vitulorum. Secũda iu
uencorum, Tertia boum nouellorum. Quarta vetulorũ.
Vacca ſterilis vocatur taura, prægnãs horda. In hoc armẽ/
to præcipui ſunt, qui ſunt mẽbris piloſis, nigrantibus cor
nibus, latis frõtibus, oculis magnis & nigris, auribus com
preſſis, ſpina leniter remiſſa, apertis naribus, labris ſubni/
gris, ceruicibus craſſis & longis a collo corpore amplo &
bene coſtato, latis humeris, bonis clunibus, ad inferiorẽ
caudę partẽ frequentibus pilis, ſubcriſpis, cruribus potius
minoribus rectis genulis eminulis diſtãtibus inter ſe pedi
bus non latis neq; ingrediẽtibus, qui diſplodant nec quo/
rum vngulæ diuaricent. Cõmode paſcuntur boues in ne/
moribus, vbi virgulta & frõs multa. Macra vacca facilius
concipit, Propterea ante admiſſuram non debet impleri
cibo aut patione menſem vnum, Contra vero tauri ante
amiſſionem herba, palea & fœno implẽdi ſunt, & a femi/
nis ſecernendi. Quum taurus vaccam iniit, ex eius deſcẽ/
ſu cognoſcitur an mas conceptus ſit an fœmina. Siqdẽ ſi
mas eſt, abit in dexteriorem partẽ, Si fœmina in ſiniſterio
rem. Non oportet inire fœminas ante bimatum, vt trimę
pariant, Et melior erit fœtus, ſi quadrimæ Idoneũ tẽpus
ad concipiendũ eſt a delphini exortu vſq; ad dies quadra
ginta. Vaccæ menſibus decem ſunt prægnãtes, quas paſci
oportet in locis viridibus & aquoſis, Aeſtiuo tẽpore inſe
ſtãtur tabanis & quibuſdã beſtiolis, his frondem ſubſterni
oportet. quo mollius quieſcãt. Aeſtate ducẽdæ bis ad po/
tũ, hyeme ſemel. Locus frigidus facit eas macreſcere. Vac
cæ probant, quę ſunt maximis vterib⁹ frõtibus latiſſimis,
oculis nigris & patẽtiſſimis, cornibus venuſtis & nigrãti/
bus, piloſis auribus, compreſſis malis, caudis ampliſſimis,
vnguli modicis & crurib⁹, Cãpania boues albos & exiles
gignit, Vmbria vaſtos & albos, Ethruria & latium compa

ctos & ad opa fortes. Appœninus & Gallia vegetos & la/
bori aptiſſimos. Aelian⁹ ait taurum cornupetam alligato
dextro teſticulo cohiberi. Morbi boum ſunt podagra &
ſtruma, Concipiũt vno innitu, quod ſi aberrauerint, vige/
ſimo poſt die fœmina repetit marem. Tauri non ſæpius
quam bis die ineunt. Boues ſoli animaliũ retro ambulan
tes paſcũtur. Fœminæ viuunt ad annos. 15. Mares ad. 20.
Robur eis inquinatu, pingueſcunt lauatione calidę aquę.
Domitura boum fieri debet in trimatu, ante p̃matura eſt
poſtea ſera. Fuit hoc animal tãtæ curæ apud Ro. vt in exi
lium pulſus ſit, qui bouẽ occideret ad comedendũ oma/
ſum. Boues lapilium habẽt in capite, quem expuũt, ſi ne/
cem timeát. Ludos boum cauſa celebratos Bubecios vo
cabant, Seruius ouium & boum effigie æs ſignauit. Fons
eſt in narbonẽſi ꝓuincia Orge nomine, in quo herbæ na/
ſcuntur adeo bobus expetitæ, vt merſis capitib⁹ eas inqui
rant. Boues ſe olfactantes, ſeq̃ labẽtes contra pilum, tẽpe
ſtatem prę́ſagiunt. Eorum fimũ vtile eſt aluearijs. Scabie
ſi inſiciantur, ea ſanat Corcoro herba. Bupreſtis herba eſt
venenum bobus. Nã ea guſtata diſſiliunt. India boues ha/
bet vnicornes & tricornes. Habet & atrociſſimos tauros
ſylueſtres, maiores agreſtibus, colore fuluos, oculis cęru/
leis, præſtãtes curſu, cornibus mobilibus, quorum tergo/
ra ſilicis æquant duriciam, & omne reſpuũt vulnus. Bouẽ
primus occidit Prometheus.

¶ Sues bis anno pariunt, vterũ ferunt mẽſibus tribus. Vi/
10 cenos quãdoq̃ enitũtur porculos, ſed tã multos educare
nequeunt. inire incipiunt octauo menſe. Admiſſura eſt a
Fauonio ad ęquinoctium vernum. Implentur vno coitu,
mares poſt trimatum nõ generant. Fœminæ ſenio confe
ctæ cubantes coeunt. Fœtus comedunt nõnunquá. Viuũt
ad annos. 15. nonnulli ad vicenos. Aiunt ſuem exoculatũ
cito emori Obnoxii ſunt anguine & ſtrumæ Cruor in ra/
dice ſæte dorſo euulſæ & caput obliquum in inceſſu, idi/
cia ſunt infirmitatis. Præpingues penuriam lactis ſentiũt.
Gaudẽt volutari in luto. Facilius in dextrum iacẽt quam

læuum. Veteres exiſtimabant animam eis pro ſale datam, quod ad eſcam tantum nati ſint. Caſtrantur quandoque fœminæ. Pingueſcũt adeo, vt Plynius ſcribat ſoricem in corpore cuiuſdam præpinguis nidificaſſe. Bis anno pariunt. Porcus olim ſacer erat Cereri. Et in feriẽdo pacis fœdere quondã mactari ſolebat Sues mares ſunt ſalaciſſimi & ab annicula ętate cõmode progenerant, ac etiam ſeme ſtres implere poſſunt fœminam. Collumella ait, fœminã eſſe idoneam ad edendos partus vſq; ad annos ſeptem, que quanto fœcundior eſt eo ſeneſcit citius Caſtrati ſues celerius pingueſcũt. Melius paſcuntur in agris paluſtrib⁹, quam ſitiẽtibus. Gaudent & ſyluis glandiferis ac pomiferis, Amant & radiculas aquatilis ſylue narib⁹ in coitu plurima eſt aſperitas. Tunc inter ſe dimicant indurantes attritu arborũ coſtas, Fœminæ in partu aſperiores. In Arabia ſuillum genus non viuit Sues in coitu ſpumã ore fundũt. Verres ſubantis audita voce niſi admittatur, cibum nõ capit in maciem. Fœminæ tantum plerũq; efferantur vt hominem lacerent, candida maxime veſte indutum. Quæ rabies mitigaẗ aſperſo aceto. Fœminæ prægnãtes coeũt. Suibus quandoq; ſerpentes ſunt in pabulo. Galenus ſuillam carnem cæteris laudabiliorem facit. Phorine dicitur ſuilla pellis. Porro verres dicitur porcus non caſtratus, Aper porcus ſylueſter dentatus eſt, & excellit feritate. In morbis medetur ſibi hedera. Solidum aprum primus Romanorũ in epulis apposuit P. Seruilius Rullus. Apris maribus non niſi anniculis generatio. Indicis apris cubitales ſunt dẽtium flexus gemini ex roſtro, Totidẽ a fronte ſeu Vituli cornua exeunt. In Creta & Africa nulli reperiuntur apri Multi ſunt in Macedonia, Apri cerebrum cũ ſanguine laudatur contra ſerpẽtes, iecuritem inueteratum & potum cum ruta & vino. Itẽ adeps cũ melle & reſiua. Apro tam grauis eſt ſua vrina, vt niſi egeſta ſit, fugę nõ ſufficiat, & velut deuinctus opprimatur.

11 ¶ Oues quadrupedum ſunt mitiſſimæ. In admiſſura ſi fœminas cupiũt, auſtrũ obſeruant, ſi mares, aqlonẽ. Oues

arabicæ caudam trium cubitorum per humũ voluunt In Chio ſunt minutiſſimæ inopia pabuli, quarum tum lacte caſeus fit laudatiſſimus. agni ſtatim a partu matrẽ agnoſcunt circaq; illã petulca geſtiunt laſciuia. probę oues debent eſſe corpore amplo molli & denſo villo, vẽtre piloſo, cruribus humilibus omnes infirmo ſunt capite Viuunt annos. 10. arietes agnas faſtidiunt, ſenectam ouium conſectantur. Generant in vtroq; ſexu a bimatu ad nouenos annos. Coeũt a tertio idus maias ad. 13. Calẽ. Auguſti. Gerũt partus diebus. 150. Arietis ferocia cohibeť corno iuxta aurem terebrato. Dextro teſte pręligato fœminas generat, leuo mares. Tonitrua ſolitariis ouibus obortus inferunt, Propterea congregari debent vt cœtu iuuentur. Oues tectæ molliores ſunt Colonicæ in Paſcuo elegantiores Plynius laudatiſſimas oues & lanas facit appulas & Italicas. Tærtium locum dat mileſiis Circa Tarentum & Canuſiũ ſummã quoq; nobilitatem habent, & in Aſia laodiceæ. oues frequentius quã vllum aliud animal infeſtantur ſcabie quã facit macies vt maciem exiguitas cibi, huic morbo niſi occurratur vnica totum pecus coinquinabit, nam oues contagione vexantur, agni ſi laborent morbo, non debẽt admitti ad matres. Tondendaq; ouium tempus eſt in Iulio. Olim mulctatio non niſi ouium, boumq; impendio dicebatur Lac ouillũ dulci⁹ eſt bubulo, & magis alit. veruex dicitur cui inuerſi ſunt vel adempti teſticuli, Aries qui generat Ferunt arietinis cornibus defoſſis aſparagum gigni. Laberius poeta vocabat arietes reciproci cornes, & lanicutes quod reciproca habebant cornua, & cutem lana opertam. Veruex ſectarius dicitur, qui gregem agnorum præcedens ducit.

¶ Simiis figura eſt homini proxima, Imitãtur quicqd ab homine fieri vident. Propterea Venatores hac ratiõe eas plærunq; fallunt, Nam in radicibus arborum (in quas illæ repſerunt) aqua ſe perungũt, demum vaſculum viſco plenum aquæ loco reponunt, Quo quum oculos & ora peruunxerunt ſimiæ, facile capiũtur, Falluntur & alio modo,

quum ſcilicet relictis dedita opera a venatoribus calceis ſeſe impediũt Triſtes ſunt luna cana. Noua letãtur. Fœtus amant maxime, Catulos (quos in domibus peperere) oĩbus demonſtrãt, gaudentq; tractari. & quãdoq; amplectẽdo necant, Ex ſimiarum genere ſunt Cercopytheci maxĩmi magnitudine, cauda quinum cubitorũ, barba propenſa humana coma, alba facie reliquo corpore nigrãtes. Cõfugiunt ad arbores. Verſantur in montibus indiæ. Capiuntur eo (quo diximus) modo alexandri exercitum quandoq; terruerũt Item ſphinges viloſæ, mammis prominẽtibus, quę manſueſiunt facile, & feritatis obliuiſcunť. Callitriches toto fere aſpectu differunt a cæteris. Barbam habent in facie, latam caudam. Viuunt in Aethiopico tãtum ſolo. Satyri facie ſunt admodum grata. Cynocephali formam habent ſimiarum, humani geſtus æmuli, & puerorꝝ amatores, quibus etiam mulgenda præbent vbera. Cynoproſopi capite dentibus & pelle ſimiles ſunt canibus reliqua hominibus, veloces curſu, vnguib⁹ manuum prę acutis. Petiti ad aquas cõfugiũt. Propterea captu ſunt difficiles. Cæpus faciem habet ſatyro ſimilẽ, cætera inter canẽ & vrſum, Manthicora & crocuta ſunt etiam de genere ſimiarum, imitanturq; hominum geſtus & ſermones.

13 ¶ Animaliũ maximũ eſt Elephas, & humanis ſenſibus ꝓximũ. Patrium enim ſermonẽ intelligit. Reminiſciť officiorũ, quæ didicit. Duciť gloriæ voluptate. Solẽ Lunã & ſydera venerať Regẽ adorãt elephãtes, genua ſubmittũt, coronas porrigũt, Indicis minores ſunt Arabici. Viſi ſunt qui per funes inceſſerint, Ply. ſcribit vnũ tardioris ingenij in accipiendis (qua tradebantur) ſæpius caſtigatum verberibus, eadẽ illa meditãtẽ noctu repertũ fuiſſe. Apud eũdem Mutianus teſtis eſt fuiſſe quẽdã qui ductus græcarũ literarꝝ didicerit. atq; hęc ſcripſerit. Ipſe hęc ego ſcripſi, & ſpolia Celtica dicaui Dentiũ cãdore inuẽta in his ĩtelligitur. Hoĩe in deſertis obuio & oberrãte clemẽtes ſunt, atq; etiã demõſtrant viam. Animaduerſo hoĩs veſtigio ĩtremẽſcũt inſidiarꝝ metu, Subſiſtũt ab olfactu. Circũſpectãt, iras

proſlant, Gregatim ingrediũtur. Agmen ducit maximus natu, cogit ætate proximus. Amnem tranſituri minimos præmittunt, ne maioribus alueũ atterentibus, creſcat gurgiti altitudo. Sutrum & Aiax nomina ſunt duorum elephantum apud Plynium. Gaudent phaleris argenteis. Victi vocem victoris fugiũt. Pudore nũquam coeunt niſi in abdito. Mas quinquennis, Fœmina decẽnis, Fœmina initur biennio, quinis cuiuſq; anni diebus. Adulteria non nouere. Nulla propter fœminas inter ſe mouent prælia, Memoria clarent, nam aiunt fuiſſe quendam, qui in ſenecta nouerit rectorẽ ſuæ iuuẽtutis, Tanta ſunt clemẽtia in animalia minus valida, vt in grege pecudũ occurrẽtia manu dimoueãt. ne quid obterant imprudentes, nec niſi laceſſiti noceant. Infirmos feſſos, aut vulneratos in medium agmen recipiunt, & per vices ſubeunt. In africa foueis capiũtur oberantes. Troglodítæ qui venatu elephantũ viuunt, arbores eorum itineri propinquas inſcendũt, Inde nouiſſimum agminis ſpeculati extremas in clunes deſiliũt, neruoſq; feriũt ſecuri. Fœminæ pauidiores ſunt maſculis Domantur fame & verberibus, Domiti militant, & turres armatorũ in hoſtes ferunt & in oriente magna ex parte bella conficiũt. Proſternũt acies, & proterunt armatos. Terrentur minimo ſuis ſtridore, territiq; retro cedunt nõ minore partium ſuarum pernicie. Decem annis (vt nonnullis placet) vterum ferunt. Hinc adagium. Citius parient elephanti. Secundum Ariſtotelem biennio tantum ferũt nec amplius quam ſingulos gignunt. Multi viuunt annis ducentis. Iuuenta eorum ſexageſimo anno incipit. Gaudent amnibus, circa quos vagantur, Frigoris ſunt impatientes, inflationem & profluuium alui ſentiunt. Terram ediſſe iis tabificum eſt, niſi ſæpius mandant. Deuorant etiam lapides. Truncos habent in cibatu gratiſſimo, Palmas proſternunt, & iacẽtium aſſumunt fructum, mandũt ore, ſpirant, bibunt, & odorantur. Murem odore, adeo vt ſi pabulum in præſepio poſitum ab eo attingi viderint, faſtidiant. In potu quandoq; hirundines hauriunt, a quibus

maxime cruciantur. Ventres habent molles, duriſſimũ in
dorſo tergus, Muſcarum tedio afficiuntur, Dentes in tan
tam magnitudinem excreſcunt nonnullis, vt poſtium vi
eſſe in domiciliis prebeant, iſq; fiant ſepes & palli in ſtabu
lis pecoꝝ. Elephãtes hñt Africa, Mauritania, Aethyopes
& Troglodytæ. Maximos India certant cum draconib⁹.

14 ¶Hippolaphus animal eſt forma cerui & equi cõpoſitũ
cerui magnitudine, villo & barba hircinis. Dorcas aliter
vocatur caprea. Martia. Tam diſpar aquilæ columba non
eſt, Nec dorcas rigido fugax leoni. Non lippit hoc ani
mal. Noctu cernit vt interdiu. In lycia dorcades non tran
ſeunt mõtes Syris vicinos. Muſimones animalia caprarũ
inſtar villos ferunt. Reperiũtur in Germania. Damę timi
diſſimi ſunt e genere capreaꝝ. Gregatim incedũt, & qñq;
deſiliũt in fuga. De his Martia. Dente timet aper, defen
dunt cornua ceruũ, Imbelles damæ quid niſi pda ſumus?

15 ¶Vulpes vafrum eſt animal. Echinis infeſtum quos quũ
aliter propter aculeos nequit ſuperare, reſupinat & inuer
ſos, in ventrem (qui mollis eſt) lacinat, eoq; modo interfi
cit. Vexatus veſparum multitudine impenetrat ſe in cõca
uum locum extenta ſotinſecus cauda, cui quum ſe impli
cuerũt veſpæ, egreditur, & ad murũ ſiue arborẽ ꝓfugiens
eas ibidem perfricãdo excutit & atterit, mortuaſq; depa
ſcit. Inſidiat & piſculis ripam oberrans, caudaq; in aquã
demerſa, cuius villis quũ ſe obuoluerũt, extrahunt quaſi
defoſſi Vulpes inimici ſũt miluis. Gallinaceos nõ attingũt
qui vulpinũ iecur comederint. In Thracia amnes gelatos
lacuſq; nõ niſi ad paſtus ituri, redditurique trãſeũt Nulli re
periunt in Creta. Odorẽ reddunt graueolentẽ. Martialis
Hic olidã clamoſus ages in rhetia vulpẽ Vrgẽtib⁹ a tergo
canib⁹ caudas ſuas lotio pfundũt, hiſq; inſectãtiũ ꝓpius ca
nũ ora diuerberãt, q̃ moleſtia affecti canes inſeq deſiſtũt.

16 ¶Leo ſupbũ eſt animal, cuius p̃cipua generoſitas arguit
quũ colla & armos veſtiũt iube. Qđ cõtingit cõceptis ex
leõe. Nã geniti ex pardis carẽt hoc iſigni. vt fœmię. Leo.
vbi pdi coitũ ſẽtit in adultera leęna ſuppliciũ ſumit, & to

ea vi conſurgit in pennā. Propterea leæna culpā & odorē flumine abluit, aut conſcia ſceleris, & maſculi metu fugiē tem adulterū comitat. Fœmina primo partu parit quinq; catulos & p annos ſingulos vno minus ab vno ſterileſcit. Parit adeo paruos, vt vix poſt ſecūdum menſem ingre/ di valeant, quod accidit verno tempore Naſcūtur apertis oculis. Vrinam mares crure ſublato reddunt vt canes, co/ euntq; auerſi. Rari ſunt in potu, alternis diebus veſcūtur. triduo quandoq; inediam ferunt. Quum quid deuoraue/ runt ventri moleſtū aut pernicioſum, iactis in fauces vn/ guibus euellūt, ne nimia corporis ſartiua fugā impediat ſi fugiēdum ſit. Leo nō paſcitur cum leæna, ſed ſeparatim errat. Camelorum carnes appetūt. vrbes fame coacti iter/ dum adeunt, & in homines ſæuiunt præcipue ſenio cōfe/ cti. Tunc enim per corporis imbecilitatem, & dentiū defe ctionem venari nequeunt, Propterea Africani ſibi timen tes, captos leones pro portis vrbium crucifigunt, vt cęte/ ros pœnæ ſimilis abſterreant metu. Paſti & ſaturi faciles ſunt & exarmati. Leæna ꝑ catulis dimicās, oculos in ter/ ram defigit, ne venabula expaueſcat. Leo caninos tātum dentes mutat ſexto ætatis menſe. Oliquo poſt partū in/ grediuntur itinere, ne cubile depræhendatur. Solida ha/ bent oſſa, & minimæ vacua, Dolis carent & ſuſpitione, nec limis intuētur oculis, nec eo modo conſpici volunt, Leo ſi in venatu videatur, erubeſcens dare terga, ſeſe pau latim recipit, ſi multitudine opprimatur. Remot⁹ ab aſpe ctu venātium. fugam propere molitur, turpitudinem ab/ ſconſione purgari exiſtimans, Saltu caret in fuga, quo vti tur, dum quid inſectatur. Vulneratus percuſſorem obſer/ uat acutiſſime, & in quantalibet appetit multitudine. Fu/ git interdum demiſſa in crura cauda, vt canū degeneres. Infirmus eſt parte illium contra ictus, reliquo corpe mul tas patit plagas, vimq; ſūmā gerit in pectore. Oculos ha/ bet glaucos, ſplēdeſcētes & ꝯcauos, nō valde rotūdos nec admodū ꝓiectos. Quicqd momorderit aut vnguib⁹ lace/ rauerit ater inde ſāguis & qdā ſanies ꝓfluit. Diu viuūt. Nā

plærisq; reperiuntur dẽtibus defecti præ ſenio. Hoſtem aggreſſuri caudæ verbere excitant ſibi furorẽ. Modice dormiunt, Quieſcentum oculi ſublucent. Dormientibus cauda non mouetur, qua vigilãtum quoq; arguitur animus. Immota enim index eſt clementiæ & tranquillitatis, Erecta vero, & quaſi ſpineſcens iracundiam arguit, Tria ſunt quibus terrentur maxime, Rotarum orbes circũacti curruſq; inanes. Gallinaceorum criſtæ & cantus. Omniũ maxime ignes reformidant. Videntur ex natura ſolis ſubſtantiam deducere. Nam impetu & calore cætera præſtãt animalia, vti ſol ſydera. Preterea oculis ſemper igneis & patẽtibus cernuntur, vt ſol parenti igneoq; oculo terrã conſpicit. Hanno Carthaginenſes primus omniũ leonẽ manſuefecit, propterea relegat⁹, quod hoc ipſum affectatę tyrannidis ſpeciem præferret, aut ꝙ videretur exoraturus, qcquid petiuiſſet, qui ignaras ſocietatis humanæ beluas demulceret. Qui in caueis leonum curam gerunt vocantẽ leontocomi. Nigri ſunt leones in Syria. Eorum adeps cũ roſaceo cutem in facie cõſeruat a viciis, & quotidianis febribus medetur, Eo adipe perũcti faciliorem apud reges & populos gratiam dicuntur mereri.

17 ℭ Lynx eſſe dicitur de genere luporũ ceruariorũ. Eſt autem vario collo & maculoſo tergore. Virg. lib. 1. Aen. Succinctam pharetra & maculoſæ tegmine lyncis. Mantuanus lib. 1. Agelariorum. Fidentes pedibus lepores, & tergore lynces Verſicolore. Eius vrina vertitur in lyncurinũ gemmã duricie calculi. Ouidius. E quibus vt memorant, quicquid veſica remiſit, Vertiť in lapides, & cõgelat aere tecta. Gẽma illa in quam glaciatur humor lyncum, ſimilis eſt calculis & igneo colore fulgẽs. Lynces acutiſſimo ſunt viſu. Mammas habent in pectore. Sacræ ſũt Baccho.

18 ℭ Camelus bina in dorſo habet tubera, vnũ in pectore, cui incumbat, quum genua reclinãtur. Papillas quatuor, caudam aſino ſimilẽ, genitale retro, genua ſingula in ſingulis cruribus, pedes biſulcos, vt bos dẽtatus. Sitim quatriduo tolerat, Equos odit, bibiturus aquam pedibus ob/

turbat peruenit ad annos. ſo. quidã ad centenos. Caſtratis feritas tollitur, & augetur robur. Coituri latebras quęrũt crura poſteriora gerunt conuerſa, paſcunt apud oriẽtales inter armenta, vbi iumẽtorꝫ loco ſeruiunt, Fortiores fiũt coitu negato. Cameli cerebrũ areſactum potumqꝫ ex aceto, comitialibus morbis prodeſt. Fel cum melle potũ anginæ, Cauda areſacta ſoluit aluum, Fimi cinere cum oleo criſpantur capilli. Fœminæ vterum ferunt duodecim mẽſibus a trimatu, Pariunt vere, Iterumqꝫ poſt annũ implentur a partu. Dulciſſimum eſt lac camelinum.

19 ℭ Camelopardalis (quã aethiopes Nabim vocant) collo eſt equino pedibus bouinis, camelino capite, maculis rutilum colorem diſtinguentibus. Romæ viſa eſt circenſib⁹ ludis dictatoris Cæſaris. Onagri ſunt aſini ſylueſtres curſu pnices in mauritania, ſed cito deſiſtẽtes. & anheli a Venatoribus capiuntur. Reperiuntur in India agreſtes equi magnitudine, capite pene rubenti, oculis cęruleis, vno in fronte cornu, magnitudine cubitali, ab radice albo, in cuſpide purpureo, pte media nigro diſcriminata. Talos habent & felle carent. Onagri præcipui ſunt in Phrygia & Lycaonia pullis eorũ ſeu præſtantibus ſapore Africa gloriatur quos Laliſiones appellant. Onagrorum oſſa cõfracta & decocta proſunt contra venenum leporis marini.

20 ℭ Mantichoram habet India magnitudine leonis, pelle villoſa & purpurea, vultu & aurib⁹ prope humanis, tripli ci vtrinqꝫ dentiũ ſerie, qui acuti ſunt & caninis paulo maiores. Oculis itẽ villoſis & fere noctuinis. vnguib⁹ leoninis cauda bifida, aculeis vtrinqꝫ cuſpidata quos ꝑ telis iaculatur. veſcit hũano cadauere. Excellit curſu, propterea indi catulos eius venantur, priuſquam aculeati ſint.

21 ℭ Hirci obliquis ſunt oculis & ad nares reſpiciẽtib⁹. Sex menſes hibernos ſupra ſiniſtrũ latus dicuntur iacere, quũ dormiunt ab Aequinoctio hiberno totidẽ menſes ſupra dextrum. Hircorum rabies mitigatur, ſi mulceaẽ barba. Olidi ſunt maxime. Vnde & hircoſos vocamus homines graueolentes Politianus. Non olidi coniunx hirci. Idẽ.

Quoſq; alios olidum cantor produxit ob hircum. Hirci pro fœminis pugnam ineunt. Vt tamen placet nõnullis facile permittũt fœmellas ſui generis iniri etiã ſi viderint.

22 ¶Lepores dormiũt oculis apertis. Quieſcũt interdiu noctu vagantur. Locum natalem amãt. Cãpeſtres parui ſũt, & valde pernices. Mõtani magnitudine excedũt. Omnes curſu accliui ſũt velociores, propter priores pedes poſterioribus breuiores. Excitant ſe ad fugam auribus in tergũ declinatis. Flexuoſo curſu canes plærunq; decipiunt. Fœmina enixa ſuos fœtus multis locis diſpertit & abſcõdit. accipitres reformidat. In vulpem ſi inciderit, euadere curſu contẽdit. Vulpes vero dolum opponit celeritati. Nam in medio curſu fingit ſe deſiſtere, & quieſcit. Paulopoſt leporem nihil ſibi timẽtem inſectatur acrius, & cubile inuadit. Præterea ferunt leporem vltro citroq; commeare vt cõfuſis veſtigiis cubile depræhẽdi nequeat Archelaus apud Plynium teſtis eſt lepori tot eſſe annos ætatis, quot ſunt corporis cauernæ ad excremẽta. Benigna eſt natura & innocua, & omnium prædæ naſcens. Solus præter Daſypodem ſuperfœtat, Illati in Ithacam lepores moriuntur. Pariunt omni menſe. Circa Briletum, & Tharnem & in Cheroneſo ad Propontidem bina habent iocinora. Veteri ſuperſtitione creditum eſt eos olim ſeptem diebꝰ formoſos fore, qui leporem eſitaſſent. Vnde Martialis. Quũ leporem mittis, ſemper mihi Gellia mandas, Septem formoſus marce diebus eris, Si verum dicis, ſi verum Gellia mandas, Ediſti nunquam Gellia tu leporem. Lepus ab aurium magnitudine vocatur Lagos.

23 ¶Ex leporum genere ſunt etiam cuniculi, ſed aliquanto breuiores. Quorum tanta olim frequentia extitit apud Baleares inſulas, vt famem popularis meſſibus attulerint, Terram excauant, in quam ſi vrgeant canes, ſe impenetrant, nec illinc extrudi, aut extrahi poſſunt niſi coniectis intro viuerris animalibus eorum generi infeſtis. Nulli ſunt in Ebuſo.

24 ¶Daſypodẽ Plyniꝰ diſtinguit a lepore aliquot in locis,

vt libro.8.Cap.59.vbi ait.Lepus omnium prædæ naſcẽs, ſolus præter Daſypodem ſuperfœtat.Idẽ lib. 10.Daſypodes omni menſe pariunt & ſupfœtant ſicut lepores,a partu ſtatim implẽtur.Qua in re Plyninm carpit Budæus dicens idem eſſe Daſypodem & leporem, quod & verbis Ariſtotelis,& multis aliis cõfirmat argumentis.Plynio patrocinatur Cęlius,facitq; daſypodem diuerſum a lepore, & vt victor opinionem Budæi ſuppreſſo tamen nomine refellit vt temerariam,nec conuiciis poteſt parcere miſertus tãti autoris,cui colaphũ infringi videt.Sequare vtrũlibet.At ſecurius mihi videtur Budæi vexillum.

25 ℭAlces ſimiles,ſunt capris figura & pellibus,ſed aliquanto maiores.Crura habẽt ſine nodis &articulis.Propterea in ſomno arborib⁹ adhærent ſtantes Quas vt capiant venatores,arbores ipſas pene totas amputant,ita vt facili ipulſu valeant proſterni.Itaq; decidentibus illis cadunt & alces ſupinæq; nequeunt exurgere.Grandia habent ſuperiora labra,Retrogradiuntur in paſcendo,ne in priora tẽdentes inuoluantur.Vri minores ſunt elephantibus,colore & figura tauri,mira velocitate, in feras & hoies æque ſæuiunt.Reperiuntur in Germania.Biſontes prolixas habent iubas,figurã cerui,medium in frõte inter aures cornu.Reperiuntur in Germania.Martialis libro. 1. Illiceſſit atrox Bubalus atq; Biſon.Seneca in hippolyto.Tibi dant variæ pectora tygres,tibi villoſi Terga biſontes,latiſq; feri cornibus vri.Bubali boues ſunt agreſtes,quos nõnulli biſontes eſſe putant. Martialis diſſimiles facit,vt præcedens carmẽ indicat.Bona ſi iuba ſunt equina,cętera ſimiles tauro,cornibus ita reflexis,vt pugne ſint iuutilia.

26 ℭPardus bene olet,quo odore cęteræ agreſtes ferę inuitate propius accedũt,quas ille inuolat.In Caria & Lybia reperiũtur admodum prælõgi,animo imbelles,ſaltu agiles,pelle adeo dura,vt ferro non cedat.In prioribus pedibus quinos habet digitos,poſteriorib⁹ quaternos,Fœmina frequẽtior eſt inuentu.Ex pardorum genere eſt bitis, qui ſi a muliere aſpiciatur,eam in morbum adducit.

27 ¶Pantheris verſicolores ſunt maculæ, qui color cũctas quadrupedes ſolicitat,ſed oris toruitas deterret. Propterea capite ipſo occultato pātheræ reliquas feras dulcedine illectas corripiunt.Feruntur habere in armo ſimilē lunæ maculam creſcētem in orbes,& pari modo curuantē cornua.Pantheraꝝ mares ſunt pardi.Scaurus in ædilitate ſua.150.miſit.Pompeius magnus.410.Auguſtus.420. Tactis aconito carnibus & guſtatis necātur. Vnguiũ mucrones in corporis vaginas recondũt,ne refringātur & hebetentur.Solæ animaliũ odoratæ ſunt.Eaꝝ oculi in vmbris refulgent,hebetētur in ſolæ,& longius q̃ cęteri nitēt.His tantum terrorem afferunt hyenæ, vt ne conentur quidē reſiſtere.Quinetiam aliquid de corio earum habentē nō appetunt.Et ſi pelles vtriuſq; cōtrarie ſuſpendantur,aiũt deciderepilos pātherę,Pantherarũ carnibus viuũt Agriophagi populi.Pantheræ nō attingunt perunctos iure gallinarum,præcipue ſi & allium fuerit incoctum.

28 ¶Tygris in India & Hircania reperitur,mirandę velocitatis animal.Maribus nō eſt cura ſobolis. Fœminis vero ꝓcipua.Propterea ſi venator equo inſidēs catulos eiꝰ abſtulerit,Illa vbi vacuũ cubile reſpicit,prędonem mira celeritate proſequitur.Raptor vero audito eiꝰ fremitu vnũ ex catulis in viā proiicit.Quem quum illa refert ad nidũ priuſquam poſſit regredi,nauem conſcēdit prædo.Mox reuerſa tygris vbi nullum vindictę locũ ſupereſſe videt, ſæuit in littore.Lucanus libro.5.Ocyor & cœli flāmis,& tygride fœta Tranſcurrit.Apud Praſios Indiæ populos reperiuntur tygres duplici leonum magnitudine. Tres dētiũ ordines habere dicuntur,Item aculeos in cauda,quos vt ſagittas iaciunt.Tygrim in cauea manſuefactā primus oĩum Romę oſtendit Auguſtus.Claudius vero quatuor.

29 ¶Tarādum animal habet Scythia dorſo & magnitudīe tauri,pelle verſicolore,qua Scythæ ſcuta conficiũt ferro impenetrabilia.Tarandis cornua ſunt ramoſa,vngula biſida,villus magnitudine vrſorũ. Colorem omnium arborum,fruticum & locorum (in quibus latēt) reddunt.Hye

ha ſexum alternatim mutat & naturã,nunc mas nunc fœmina. Vim habet ſoporiferam, qua actos in prædã canes enecat.Quinetiam ſimulató hominis vomitu eoſdẽ illectos interficit. Colum eiꝰ & iuba continuitate ſpinæ porrigitur,flectiq; niſi circũactu totius corporis nequit,Sermonem humanũ inter paſtorum ſtabula mentitur,nomenq; alicuius ediſcit,quem euocatum foras lacerat. Sepulchra eruit inquiſitiõe corporum. Oculis mille ſunt varietates oculorumq; mutationes. Vmbræ eius contactu canes obmuteſcunt, Et in veſtigio hæret,quodcunq; animal ter luſtrauerit.Ex hyenæ coitu leena parit Crocutam voces hominum & pecoꝝ imitantem,cui acies perpetua in vtraq; oris parte,nullis gingiuis dente continuo,qui ne contrario occurſu hebetetur capſarum modo includitur. Crocutas Plynius ait omnia dentibus frangere protinuſq; deuorata ventre conficere.Hyenæ plurimæ gignũtur in Africa Mares ſingulis fœminarum gregibus imperitant, grauidas cuſtodiunt,timent enim libidinis æmulos,morſu natos mares caſtrant.Grauidæ latebras petunt & furtim volunt parere,gaudentq; copia libidinis,De hyena Mãtuanus.Eſt in eis pietas Crocodili aſtutia hyenæ.

30 ¶Poephagus eſt in india,equi magnitudinẽ duplo excedẽs,cauda nigrãti & ſpecioſa,mulieribꝰ indicis ad capitis ornatum expetita. Animal alioq timidiſſimũ,Nã obuios quoſq; refugit præciſa ſponte cauda,ob quã appeti ſe ſuſpicatur. Monops reperiuntur in Mœonia magnitudine tauri.Fugiẽs igneũ neſcio quid & acutũ excreat,in quod ſi inciderint venatores,tabẽ incurrũt.qua facile pereunt.

31 ¶Hyſtrices aculeatas habẽt pinnas,quas iaculi modo intorquẽt.Hinc adagiũ.Spinoſior hyſtrice,in homines agreſtes & in amenos,Calphurnius,Venit & hirſuta ſpinoſior hiſtrice barba.Sũt ex Erinaceoꝝ genere maioribus tamẽ aculeis.quibus ora vrgentiũ canũ figũt.Hibernis mẽſibus ſe condũt.Partus cõceptos hyſtricũ cinis potus continet.

32 ¶Phattaga animal Indicũ ſimile eſt terreſtri Crocodilo magnitudine melitei catulli, pelle ſquamoſa & aſpera,

qua etiam ferrum hebetatur.

¶ Ortus reperitur circa Erithræũ mare, colore vario. ma gnitudine canis, ore vſq; ad genas albicáre. inde lineis au reis ad ceruicem pertinentibus, dorſo plano, maculis in curſantibus, aureis pedibus, priorib⁹ albis, poſteriorib⁹ ni gris, mammis duabus Mnam menſuram implentibus.

¶ Onicentaurus an: icá corporis partem ſimilẽ habet hu manæ, poſticam aſininæ, albo colore, curſu velociſſimo. Captus amore libertatis mauult inedia perire, quam cibũ manu rap' oris oblatum comeſſe. Aſpalacum habet Bœo tia. vnde ſi tráſferať, ſtatim perit Phyrna animal eſt a quo ſi quis inſpiciať, dies aliquot maciem cõtrahet & pallorẽ Cõtra vero Charandrium ſiquis ictericus viciſſim proſpe xerint ſanitatem recipiet. Neades animalia ſunt in Samo inſula grandi magnitudine, quoꝝ voce abrumpiť tellus.

33 ¶ Catoblectus ſimilis eſt tauro, terribilis aſpectu, ſuperci liis altis & extantibus, oculis ſanguineis, & minorib⁹ pau lo q̃ ſint bouini, ſemp in terrá aſpicientibus, iuba equina quá ad certamen erigit. Frendens ore aperto haurit aera. Chaus habet effigiem lupi & pardorũ maculas. Cepphus pedes poſteriores pedibus hũanis & cruribus, priores ma nibus ſimiles. Rhinoceros vnũ habet in nare cornu. Certa turus in Elephátum cornu ad ſaxa limato præparat ſe pu gnæ. In dimicatióe aluũ eius maxime petit, vt partẽ mol liorẽ. Par ei lõgitudo. crura multo breuiora, color buxe⁹ Leucrocuta fera eſt perniciſſima. aſini magnitudine, cruri b⁹ ceruinis, collo cauda & pectore leoninis, capite meliũ biſulca vngula ore ad nares vſq; reciſſo, oſſe perpetuo vi ce dentium, imitatur humanas voces. Ea eſt aut ei ſimilis quam Crocutam diximus. Eale fera eſt magnitudie equi fluuialis, cauda elephanti, colore nigro vel fuluo. maxil lis apri, cornibus cubito maioribus, iiſdemq; mobilibus, q̃ alterna in pugna ſiſtit, variátq; infeſta aut obliqua. Mono ceros caput habet cerui, pedes elephãti, caudá apri. mugi tũ grauẽ, vno cornu nigro media fronte duoꝝ cubitorũ eminente Hæc fera nunquam capitur viua. Fibri pontici

teſtes ſibi amputant,propter quos intelligũt ſe a venato
ribus vrgeri.Hoc animalis genus aliter appellatur caſtor,
horrendi adeo morſus,vt arbores iuxta flumina perinde
ac ferro cædat.Hominis parte compræhẽſa nõ prius mor
ſu reſoluit,q̃ fracta cõcrepuerint oſſa.Tragelaphus naſci/
tur iuxta Phaſim fluuium Colchorum,ſpecie cerui, bar/
ba tantum & armorum villo diſtans.

34 ℂCameleontem habet Africa, ſed frequẽtiorem India.
Crura eius recta ſunt.Latera ventri iunguntnr vt piſcibus
& ſpina ſimili modo.Roſtrum habet Suillo nõ multum
diſſimile.Caudam prẽlõgam,quæ in tenuitatem deſinit,
viperinis orbibus ſe implicans.Vngues aduncos, Mot⁹ ei
tardus,vt teſtudini.Corpus aſperum vt Crocodilo.Oculi
in receſſu cauo,tenui diſcrimine,prægrandes & concolo
res corpori,qui nunquam operiuntur,nec pupillę motu,
ſed totius oculi verſatiõe cicũaſpiciunt.Celſus eſt & hian
ti ſemper ore.Solus animalium nullo alio quam aeris,ali
mento nutritur.Colorẽ mutat oculis,cauda,& toto cor/
pore,redditq; ſemper quẽcunq; proxime attigit p̃ter ru/
brum & cãdidum.Hinc adagium.Chameleonte mutabi
lior,In verſipelles & varios homines.Cæterum defuncto
pallor eſt,ſanguis in corde & circa oculos tantum. Viſce/
ra eius ſunt ſine ſplene,latet hibernis mẽſibus.

35 ℂThoes animal eſt de genere luporũ venatu viuens, in/
nocuum homini,habitum non colorem mutans, hyeme
hirtum,æſtate nudum.Pontici mures guſtu ſunt ſagaciſſi
mo.Cõduntur hyeme,vt alpini, quibus magnitudo me/
dia eſt.Pabulum in ſpecus cõuehunt,Faſcem herbæ mas
& fœmina ſupini cauda mordicus apprẽhenſa detrahunt
ad ſpecum.Ideoq; illo tempore detrito ſunt dorſo. Reſi/
dent in clunes,binis pedibus gradiuntur,prioribus vt ma
nibus vtuntur.

36 ℂErinacei cibos hyemi preparant,arbores conſcẽdunt,
e quibus excutiunt poma,quæ demum volutati ſuis infi/
gunt ſpinis,portãtq; ad cauas arbores. Mutationẽ Aqui/
lonis in Auſtrum condẽtes ſe in cubile prẽſagiunt.Vbi ſen
fere

ſere venantem, conuoluuntur in formā pilæ, ne quid cō-
præhēdi poſſit præter aculeos. In deſperatiōe vero, vrinā
ex ſe reddunt tabificam, tergori ſuo ſpiniſq; noxiā, pro-
pter quod ſe appeti ſentiunt Vrina exinanita præcipua eſt
dos tergoris. Si vero tergus ipſum ea fuerit aſperſum, ſpi-
næ fiunt putres & deciduæ. Propterea nūquā niſi in extre
ma ſpe maleficio illo ſe perfundit. Calidæ aquæ aſperſu
reſoluitur pila, in quā ſe conuoluerunt. Appræhenſi alte
ro e poſterioribus pede ſupendio & fame necantur. Si in-
terficerentur aliter. tergori noceretur. Eorum cute expo-
liuntur veſtes, Nulli reperiuntur in Creta.

37 ¶Leontophonus animal eſt odioſum leoni, a quo quū
rapitur & exanimať, vrinā ſpargit ipſi leoni exitialē. Re-
peritur ijſdē in locis, quibus leones. Meles ſuflata cutē di-
ſtētæ. ictus hominum & morſus canum ercent, Scyuri tē-
peſtatem prçuident obturatiſq; (qua ſpiratus eſt ventus)
Cauernis, ex alia parte fores aperiunt. Caudā habent vil-
loſam pro tegumento Muribus magna eſt dulcedo furā-
di. Varia ſunt eorum genera in Cyrenaica regiōe. Alij lata
fronte, alii acuta, alij pungētibus pilis ex Erinaceorū gene
re. Ex Gyaro inſula incolas aliquādo fugauerunt, ferrūq;
poſtea roſerunt. Conduntur hyeme. Muriū cinis cū melle
inſtillatus, aut cū roſaceo decoctus, aurium dolores ſedat
Glires genitores ſenio confectos alunt inſigni pietate. Se
nium finitur hiberna quiete. Conditi enim hi cubant, rur
ſus ætate iuueneſcunt, hyemē integram dormiunt. Mar-
tialis lib. 5. Sōniculoſos ille porrigit glires. Apud eūdem
hoc aial ſic inducitur loquēs. Tota mihi dormiť hyems.
& pinguior illo tempore ſum. quo me nil niſi ſomnº alit.
Muſtellarum tria ſunt genera, Gales, ictis, meles, Teſticu
li muſtellæ mulieri alligati partus continent. Hoc animal
infeſtum eſt ſerpenti, cui congreditur cōmanducata ruta,
quā ſcit eſſe ipſi ſerpenti infenſam & exitialem. Colitur a
Thebanis. Timidiſſima eſt muſtella. Gaudet latebris. Me-
lim (de quo iam ſumus locuti) foinam vel foinū dicimus.
Calētius Et laqueo vulpes, & decipe caſſe foinas.

℄ Feles antiquit⁹ non erãt mãſuefactæ, Viuebãt in agris, inde vrbes & domos repleuere. in genere feliũ mas ſalacisſimus eſt, Fœmina amantiſſima fœtuum, Tetro odore offendunt, ideo excrementa ſua terra operiunt, ne ab homine premantur, aut ne prodantur odore. Noctu vident non minus q̃ interdiu. Inſidiantur muribus, Vocãtur a nobis Cati & Catæ. Mantuanus in Buc. Sicq; repugnabant votis contraria vota, Non ſecus ac muri Catus, Ille inuadere pernã Nitit, hic rimas oculis obſeruat acutis. Idẽ in Nicolao Tolentino feles, vocat tectiuagos, vbi ait. Putes vlulare lupos, grunire ſagaces Vulpeculas, grunire ſues. certare canẽdo. Tectiuagos feles viuũt ſex ãnos. Mus araneꝰ eſt muris magnitudine, muſtellina ſpecie, ore oblõgo cauda gracili, ordine dentium quadruplici, frequẽs in britannia. Græci Mygalem vocant.

58 ℄ Salamandra habet ſpeciem lacerti Nũquam prouenit niſi magnis imbribus a ſerenitate deficiẽs, Ignẽ tactu extinguit veneni ſui frigiditate. Nihil gignit. Nullus eſt in hoc aĩali ſexus teſte Plyn. Si arbori irrepſerit. oĩa poma inficit veneno, & eos q ederint, necat, frigida vi nihil aconito diſtans. Saliua eius in quacunq; corporis pte reſperſa omnem toto corpore decutit pilum. Hoc eius venenũ extinguitur ab ijs, qui veſcuntur illa. Ranarum marinarũ ex aceto & vino decoctarũ ſuccus bibitur cõtra Salamandras. Origem perpetuo ſitientem habet Africa, Quod tñ animal liquorem habet in veſica magni cõtra ſitim remedii. Talpe oculis capti frumẽtum in area populant. Græci blactas vocãt, Similes prope ſunt muribus, Terram excauant, in qua effodiunt ſibi cubilia dicente Virgilio. Aut oculis capti fodere cubilia talpæ, De Salamandra Martialis. Hoc ſalamandra notet, vel ſæua nouacula nudet.

℄ Animalia diuerſa manſuefacta, quorumq; miniſterio vſi ſunt homines.

Remum imprimis & Romulum ferunt a Lupa nutritos fuiſſe, quos Amuli⁹ auus pdendos expoſuerat. Properti⁹ lib. 2. Tu criminis autor Nutrit⁹ du

to Romule lacte lupæ. Idem libro quarto. Nil patriũ niſi nomen habet Romanus alumnus. Sanguinis altricem nõ putat eſſe lupam. Ouid. lib. 2. Faſt. Venit ad expoſitos (mirum) lupa fœta gemellos, Quis credat pueris non nocuiſſe feram? Nõ nocuiſſe parum eſt, prodeſt quoq;. Quos lupa nutrit, Perdere cognatæ ſuſtinuere manꝰ, Conſtitit, & cauda tenetis blanditur alumnis. Et lingit lingua corpora bina ſua. Marte ſatos ſcires, timor abfuit, vbera ſugũt, nec ſibi promiſſi lactis aluntur ope. Idem lib. 3 Lacte q̃s infantes neſcit creuiſſe ferino. Et picum expoſitis ſæpe tuliſſe cibos? Ferunt & Iouem educatũ fuiſſe ex capra, a cuiꝰ nomine dictus eſt Aegiocus. Idẽ Ouid. lib. 3. Faſt. Stat quoq; capra ſimul, Nymphæ pauiſſe ferunt Cretides, infanti lac dedit illa Ioui. Politianus in nutricia. Siquidẽ Cretæa fertur in Ida Capra Iouẽ puerum fidis aluiſſe papillis, Polyphemus Cyclops nutritus eſt a lupa. Sylliꝰ lib. 14. Aetnæo Poliphemus erat nutritus in antro. Atq; inde antiquę nomen feritatis amabat. Vbera præbuerat paruo lupa.

¶ Cyrus (qui poſtea rex fuit Perſarũ) aſtyagis aui mãdato expoſitus, nutritꝰ eſt a cane. Sidonius. Non Cyrũ Aſtyagis loquor nepotem. Nutritũ vbere quem ferũt canino.

¶ Telephus Herculis filiꝰ ex Auge nympha repertꝰ eſt inter frutices, quũ adhuc eſſet infans, cerua paſtum ſuppeditante. Ouid. in Ibin. Nec leuius doleas, quã qui bibit vbera ceruæ. Philonomia Victimi & Arcadiæ filia paſtoris cuiuſdam concubitu prægnans facta, quum gemellos partu ſium & Lycaſtũ peperiſſet, metu patris ambos abiecit in Erymanthum, vbi in cõcauam quercum delati lupam repererunt, quæ abiectis proprijs catulis eoſdẽ lactauit. Autor Plutarchus. Plato quum tener adhuc infans dormiret in cunis, apes non paruam mellis copiã dormientis labellis inſtillare viſę ſunt Qua in re conſulti prodigiorũ interpretes futurum prędixerunt, vt aliquando ex eius lingua melle dulcior flueret oratio Teſtis Plutarchus.

¶ Mydę Phrygio (qũũ puer eſſet) dormienti, formicę in os tritici grana cõgeſſerunt. Quod ex aruſpicũ reſponſo

portendebat eum mortalium fore ditiſſimum, Autor Ci/
cero lib. 1. de diuinatione.

¶ Peliam Neptuni & Tyrus filium nutriuit equa. Alexan
dro Priami filio (cui poſteà Paridi fuit nomen) alimen/
tum ſuggeſſit vrſa.

¶ Aegiſthum Thyeſtis & pelopię filium educauit capra,
a q̃ & nomē ſumpſit. Derceto Semiramis mater ſpecioſi
adoleſcētis coitu prægnans facta dum opprobrium time
ret natam mox puellā in deſerta expoſuit ſylua volucro/
ſa quidē. & referta multis auibus, quæ Semiramidē ipſam
nutriuerunt dato ex re nomine. Syrorū enim lingua ſemi
ramis auitium ſignat. Camilla reginā Volſcorꝝ armētalis
equę māmis & lacte ferino nutriuit pater Metabus Auto
re Virg. Penelope ab Icaro & Peribœa parētibus in mare
proiecta, a penelopibus auibus nutrimentū ſuſcepit, atq;
ēt nomē, quū prius Arnea diceret. Habidē Hiſpanię regē,
feræ, canes, ſues, & cerua incredibili pauerūt humanitate.
In ore Steſigori infantis cecinit Luſcinia. Autor Ply. li. 10
Cap. 19. Pythagoras vrſam omnib⁹ formidoloſam & cō/
ſpicuā feritate, apud ſe demulctā & exarmata aluit Quā
dimiſſurus verbis neſcio quibus, & quodā velut iureiurā
do adegit, vt nulli cūctarū animaliū faceret iniuriā, Abiēs
illa ſe cōiecit in latebras ſyluarū ſummaq; fide præſtitit in
quod adiurata receſſerat. Idē boui ſegetes abrodenti quū
verba quædā magica in aurē ſufflaſſet, eūq; monuiſſet, vt
inferēdo agricolis dāno parceret, aiūt obediētiſſimū bo/
uē lacerādis frugibus deſtitiſſe, Credat qui volet. Hoc tñ
ꝓdit Cœli⁹ ex veterū monumētis. Agrippina cōiūx Clau
dii Cęſaris turdū habuit imitantē ſermones hoīum ætate
Plynij. Habebāt & Cęſares iuuenes Sturnū & lucinas græ
co latinoq; ſermōe dociles. Fuit & coruus Romę, q ſmo/
ni aſſuefactus, omnibus matutinis in roſtra & forū deuo/
lās Tyberium, Germanicum & druſum Cæſares nomina
tim, mox trāſeuntē populū Ro. ſalutabat. Cecina Volater
ranus equeſtris ordinis cōpręhēſas hitūdines victorię nū/
cias amicis mittebat cum literis quas earum pedibus ferē/

das alligabat. Columbæ epiſtolas pedibus annexas, obſi-
dione mutinenſi in caſtra conſulum pertulere Decio Bru
to mittēte. Tygrim Romæ oſtēdit in cauea manſuefactā
diuus Auguſtus. Tyrrheo pecoris magiſtro ceru⁹ fuit mā-
ſuefactus, & quē Syluia puella pectebat ornabatq; violis
Virg. li. 7. Aen. Soror omni Syluia cura Mollibus intexēs
ornabat cornua ſertis, Pectebatq; ferum, puroq; in fōte la-
uabat. Ille manum patiens, mēſęq; aſſuetus herili Errabat
ſyluis, rurſuſq; ad limina nota ipſe domum ſera quamuis
ſe noctes ferebat. Ouid. li. 10. Idem ait de ceruo Cypariſſi
his verbis. Gratus erat Cypariſſe tibi, tu pabula ceruū Ad
noua tu liqdi ducebas fontis ad vndas, Tu modo texebas
varios per cornua flores. Nūc eques in tergo reſidens huc
lætus & illuc Mollia purpuræis frenabas ora capiſtris.

¶ Apes innocuæ ſederūt in ore Ambroſii infantis. Aues
Baſilio epiſcopo in heremo pabulum miniſtrarūt. Corbi-
niani epiſcopi Romam eūtis quum vrſus aſinū deuoraſ-
ſet, deuorati loco ſarcinam vectauit imperante præſule.
Seuerus abbas paſſerem habuit manib⁹ ſuis intrepide ad-
uolantem, & porrectum capientem cibum. Laxatus e ſpe
lunca leo famelicus in Darium martyrem non ſolum nō
ei nocuit, ac etiam ab aliis feris eū tutatus eſt ſub impera-
tore Numeriano. Didimus abbas & anachoreta colubros
& ſerpentes innocuos pedibus cōculcabat. Eraſmo Cam-
pano epiſcopo (qui Diocletiano īperāte floruit) inter va
ſtas nemorum ſolitudines coruus paſtum attulit. Eadimū
di Anglorum regis & martyris abſciſſum caput, lupus
alioqui ſęuiſſimus intactum ſeruauit & illæſum. Eutycius
vrſum habuit ſibi obſequioſum & obedientem. Mādato
Euſtorgij mediolanēſis epiſcopi lupus iugo ſe ſubmiſit &
currū traxit, quo tria magorꝝ corpora aduehebātur in Ita
liam. Prius enim comederat duo iumenta, qbus currus ip
ſe voluebat. Adrianus īperator geminos leones inuſitata
feritate horribiles & diuturna frendētes, inedia ad cōcer-
pendū raptim Eleutherium epiſcopū laxari īperauit. Qui
tñ nō ſolū nō nocuerūt ſancto, & pedibus ad ei⁹ aduoluti

ſnnocua reclinauerũt capita. Egidio Atheniẽſi in deſerta ſolitudine degẽti, cerua miniſteriũ præbuit & alimẽtum. Paulo primo anachoretæ ſolitariã in latebris ferarum vi tam agenti, coruus quotidie dimidiatum panẽ afferabat Quum autem eo veniſſet Antonius, vt paulum ipſum vi deret, coruus integrum attulit panem, & propter nouum hoſpitem cibum duplicauit. Paulus leonenſis draconem mãſuefecit. Philippus apoſtolus draconi imperauit, vt i/nocuus abiret in latebras Quod & fecit draco nemini, pr/ſus iniurius. Heraclides philoſophus draconẽ habuit mã/ſuefactũ, euntiq; & quieſcenti ſolitum adeſſe & aſſiſtere velut comitem. Syluestres aues relicto nemore intrepidę aduolabant ad maxentium abbatem Pictaueſem, ei⁹ ma/nu tritici grana & fruſtula panis roſtro decerpẽtes Sindri/gal Lituaniæ princeps poſt Vitoldum vrſam habuit, quæ omnibus matutinis relicto nemore domum eius accedẽs fores pedibus percutiebat, apertoq; hoſtio porrectum ca piebat cibum Thoas achaicus draconem domi diu fouit, Conſyderans demum quam periculoſum eſſet ſerpẽtem alere ipſum in ſolitudines procul tulit atq; ibidẽ reliquit Quo facto rediens quum incidiſſet in latrones & inſtãtis periculi metu acclamaſſet, audita hominis voce, aduola/uit draco, & aduerſum vim latronũ ſuppetias attulit. Fe/runt Aiaci locrenſi manſuetũ ſerpentem fuiſſe, quocũ bi/bebat & verſabat Sertori⁹ ceruam habuit, quam in expe/ditionibus ſuis habebat ſemper comitem fingens Dianæ eſſe numen, a quo res gerendas auſpicaretur. Porus (quẽ Alexãder debellauit) habuit elephantũ, qui rectore iubẽ te procũbebat in genua & ſe ſubmittebat Autor Curtius. Helyas propheta cibum accipit a coruo in torrẽte. cui no men Carith. Helenus abbas fatigatus ſarcina (quam fere/bat) Onagrũ iuſſit accedere & dorſum oneri ſubmittere. Paruit fera & quam lõge ſancto placuit, onus ipſum per/uexit idem a reperto Crocodilo flumẽ præteruectus eſt. quũ neq; põs adeſſet, nec apareret portitor. Liberalis epi ſcopus (qui ſub Adriano paſſus eſt) poſt varia tormẽta, ſa

melico leoni deuotus fera ad eius pedes innocua procũ/
bente,illeſus permanſit,Diuerſæ quoq; & horrendæ feri
tatis beluæ laxatæ ſunt ad deuorandum Manmetẽ mar/
tyrem,quæ tamen ſeuitiæ prioris im memores ad eius pe
des exarmatę ſe prouoluerunt.Habuit macarius cõfeſſor
in deſertis nemorũ locis vicinã cellæ ſuæ leenã,cuius ca/
tulis cæcis quũ reſtituiſſet viſum. fera obſequii memor,
eidem pelles ouium & pecudũ(quas venabať) afferebat.
¶Zozimo abbati paruit agreſtis leo. Háno Carthaginẽ
ſis primus omnium leonẽ mãſuefecit. Marthes rex Aegy
pti cornicẽ habuit adeo cicurem & manſuefactã,vt quo/
quo iuſſiſſet ille epiſtolas deferret,non ignorãs quo tranſ
uolandũ eſſet,aut vbi conſidendũ. Cælius prodit Cyno/
cephalos in Aegypto literarum ductus perdidiciſſe,& ſal
tationem geſticuloſos motus,tibiarũq; modulos. Plyni⁹
ſcribit Pantheram patri cuiuſdam Philenis affectatoris ſa
pientiæ blanditam fuiſſe,vt delapſos in foueam catulos
extraheret ille.Niciæ venatori in foueã lapſo canes mul/
tis latratibus dolorem teſtati, ſubſidium ferre voluerunt
eumq; appræhenſa mordicus veſte illinc extrahere.
¶Mẽtor Syracuſanus leonẽ in Syria repertũ quũ expaue
ſcere timẽti ,prinus ſeſe.oppoſuit fera,eiuſq; veſtigia cœ/
pit lãbere ſimilis adulãti,donec ille ex pede leõis(in quo
tumorẽ & vulnus animaduerterat)ſurculum ingentẽ ex/
traxerit,ipſumq; leonem liberauerat cruciatu.Helpis Sa/
mius viſo in Africa leone pauidus arborẽ conſcẽdit.Tum
leo ad arborẽ procũbens hiatu miſerationẽ q̃rebat.Habe
bat enim ingẽtẽ ſpinã pedi infixã,quã quũ reuelliſſet Hel
pis,gratiã retulit,ferã venatus aggerẽdo.Chriſtina virgo
viperis & aſpid:b⁹(quarũ ſimulachra excitabat neſcio qs
magus)deuota,euaſit incolumis & illæſa,Vrſus laxat⁹ fo
uea ad inferendã mortẽ Cerbonio epiſcopo,relicta ferita
te eũdẽ cœpit amplecti,& circum lãbere.Eodẽ modo la/
xatus in donatillam virginem vrſus poſita feritate, ad
eius pedes manſuetus decubuit.Expoſitus famelicis leo/
nibus in prædã Daniel euaſit icolumis. Põtianus martyr

(qui paſſus eſt ſub imperatore Antonio) geminos leones in ſuam mortē laxatos exarmauit. Vrſi laxati ad interficiē dū Pōtium epiſcopū, decubuerunt ad eius pedes innocui Repertū & alij ſācti feris & beluis expoſiti, qui tamē mortem illā effugerūt, vt Andronicus Epheſius, Alban⁹, Blādina virgo baſilides, Benignus preſbyter. Thecla, Dorotheus, Quiriac⁹, Priſca, Pōtianus, Probus, Taracus. Flocellus. Germanicus. Venātius, Marinus, Martina virgo, Mymas magnus martyr, Mammes, Theodoſia. Androdus a domino Africam prouinciam adminiſtrāte quotidianis verberibus ad fugam coact⁹ receſſit in deſerta Lybiæ, vbi cum obuio leoni ad genua ſua prouoluto ingentem ſtirpem ſe cruento pede reueliſſet, conceptamq; ſaniem vulnere intimo expreſſiſſet, ferunt beſtiam in hoſtimentum beneficij Androdo aliquot poſt ānis comitem adhæſiſſet & opimiores (quas venaret) carnes præparaſſe. Pertæſus demum vitæ illi⁹ farinæ Androdus quū reliquiſſet antrū, fato inauſpicato compræhēſus eſt a domini ſatellitib⁹, ferisq; adiudicatus. vbi idē leo (qui in venatu capt⁹ fuerat) agnitum medicum ab iniuria reliquarum beſtiaꝝ tutatus eſt, Petentibus propterea cūctis (qui aderāt) pœna ſolut⁹ eſt Androdus. e iq; populi ſuffragio donat⁹ Leo. Quē quū tenui loro reuinctū cōpitatim per vrbem traheret, ſequētes cum plauſu dixiſſe feruntur. Hic eſt leo hoſpes hominis, Hic eſt homo medicus leonis De hoc Pontan⁹ libro primo Amorum ſic inquit, At quondam Lybicis leo dū mugiret in antris, Saucius Androdi munere ſenſit opem. Inde comes ſocio permāſit fidus in antro, Et precium victus raptaq; prẹda fuit, Quumq; cruētaſſet Romanum cędę theatrum, Abſtinuit medicas ille ferire manus.

¶ Vermes diuerſi.

Campe	Galba	Cips
Cantharides	Cnips	Trips
Centipeda	Teredo	Sis
Conuoluolus	Ceraſtes	Midas
Eruca	Ips	Lampyris

Bombyx
Lytta
Melolantha
Millepeda
Onyſcus
Mylochos
Pytocampæ
Pirauſta
Sanguiſuga
Crabro
Solifuga
Tarmes
Tinea
Tipula
Voluox
Brucus
Xylophagus
Blatta
Rutulus
Araneus
Bupreſtis
Cantharolethrus
Aſilus
Tabanus
Chryſalis
Cicidelæ
Coſſus
Gurgulio
Papilio
Petauri
Rauca
Phalangium
Ricinus
Rhagio
Aſiortion
Myrmecion
Tryphæ
Cymex
Gryllus
Hepacontinus

Campe gen⁹ eſt vermis, arboribus & herbis hortẽſibus infeſtiſſimũ. Columella lib. 11. Nec ſolum teneras audent erodere frondes. Implicitus conchę Limax, hirſutaq; Campe. Cantharides vermiculi ſunt viri des aureis ſparſi maculis, quorũ ſuccus inſtar eſt veneni. Ouidius in Ibin. Cãtharidum ſuccos dante parẽte bibas. Hinc adagium natum. Myſia cãtharis, de homũculo abiectiſſimo. Centipeda vermis eſt piloſus multis pedibus artuatim repẽs. Eſt & Chryſalis genus vermis. Cõuoluolus vermis eruca minor rodit pubeſcẽtes vuas. Eruca vermis tenaciter hæret, repit in olerũ folia & abrodit, preſertim braſſicas. Oliuam arborem turpi facie depaſtã relinquit. Naſcitur tempore humido & lẽto. Galba vermiculus eſt exilis, q naſcitur in ęſculis. Cnips vermiculus eroſo ligno ſemper locum mutare nititur. Hinc adagiũ. Cnips in loco ſtare non potẽs in homines incõſtantes. Eſt & inter materiarum peſtes Teredo vermis dictus ꝙ dẽtib⁹terat & erodat. Ceraſtes vermis vbi tantũ eroſit, quãtum ad corporis volutationẽ ſatia eſt, generat aliũ. Ips cornua & vires rodit, vt Cips frumẽta, Trips ligna, Sis veſtes, Isvitra, Midas fabã. Lampyris noctu lucet. Latine vocatur noctiluca ſeu nitedula. Bombyx aranearum inſtar fila ducit tenuiſſima

quibus precioſæ admodũ veſtes fiunt, quę vocantur Bõ/bycinæ. Aliter vocatur Bõbilius & Necydalus. Lytta vermiculus naſcitur in lingua canum, qui ſi catulis eximaſ, nec rabidi fiunt nec faſtidium ſentiũt. Melolantha genus eſt ſcarabei, colore viridi naſcens. Millepeda nomen ſumpſit a pedum multitudine. Mylochos eſt de genere blattarũ, naſcitur circa molas. Onyſtus multipes eſt fuſci coloris, ſub lapidib⁹ viuens aut figlinis vaſis. Tactus arcuat ſeſe & in formam pilæ contrahit. Aliter dicit̃. Tylus. Is eſt qui aliter multipeda vocatur. Pytocãpæ venenato ſunt morſu. Naſcuntur in pinu arbore. Pyrauſta vermis eſt de ſpecie araneorũ fauis pernicioſus. Volitat ad lucernas tantiſp dum combuſtis alis pereat. Hinc adagium, Pyrauſtæ gaudere gaudium, de momentanea & breui lætitia. Sanguiſuga vermis eſt aquatilis, cruoris appetens. Aliter vocatur Hirudo. Horatius in arte. Nõ miſſura cutem niſi plena cruoris hirudo. Crabrones ex putridis equorum carnibus enaſcuntur. Solifuga genus eſt formicæ venenatæ, lucem refugiens. Vnde inditum nomen. Huic contrarium eſt cor Veſpertiliõis. Tarmes vermiculus carnem exedit: Vitruuius lib. ſecundo de architectura. Sed ea quod habet in ſe plus caloris, procreat & alit tarmitem ab eoq; viciatur. Tinea libros & veſtes abrodit. Horatius libro. 1. Epiſt. Aut tineas paſcẽs taciturnus inertes. Claudianus. Miſerabile turpes Exedere caput tineæ. Tipula ſex habet pedes. Tantæ leuitatis eſſe dicitur, vt ſuper aquã currens nõ deſidat. Plautus. Neq; Tipulæ pondus leuius eſt, q̃ fides lenonia. Voluox vermiculus eſt prærodens pubeſcẽtes vuas. Aliter appellatur cõuoluolus. Brucus vermiculus eſt volitans, ſed ſine alis, q herbas erodit. Xylophagus albus eſt & obæſus, nigro capite. Naſcitur in carie lignorũ, quæ corrodit. Hũc in Ponto & Phrygia comediſſe, luxuria eſt. Tenebras amant blattæ, vitã lucemq; fugiunt, in balneis maxime humido vapore prognatæ. Virg. lib. 4. Geor. Lucifugis cõgeſta cubilia blattis. Hora. Cui ſtragula veſtis Blattarũ ac tinearũ epulæ putreſcat in arca. Rutuli aridã terrã

fodiunt,fauoſq; in modum ſpongiæ fiſtuloſæ medicato
melle conficiunt. Araneꝰ vermis eſt lanuginoſus & ſerpẽ
tis in modum repens,quo diſſecto inueniri dicuntur intꝰ
vermiculi duo,qui adalligati mulieribꝰ ceruina pelle an-
te ſolis ortum,præſtant ne concipiant. Flores arborũ po-
pulatur & ita quandoq; abrodit,vt ſteriliſcant. Bupreſtis
ſimilis eſt ſcarabeo. Fallit inter herbas bouẽ,vnde meruit
nomẽ,deuocatũq; tacto felle ita inflãmat,vt rumpat Can
tharolethrꝰ brachia habet,& in cauda ſpiculũ. Aſilus acu
leum habet in ore. Latiuſculis quibuſdã beſtiolis(quæ in
fluuiis ſupernatãt)enaſcitur,frequẽs ꝓpterea iuxta aquas.
Oeſtrum aliter ſeu Oeſtrus appellatur. De hoc Virg.li.2.
Georg. Eſt lucos Silari circa,ilicibuſq; virentem plurimus
alburnum volitans,cui nomẽ Aſilo. Romanũ eſt, Oeſtrũ
Graii vertere vocantes. Aſper,acerba ſonãs,quo tota ex-
territa ſyluis Diffugiũt armẽta,furit mugitibus æther cõ
cuſſus. Aſilum quidam Tabanum vocant,alii diuerſum fa
ciũt. Tabanus autẽ naſcitur ex ligno in quo plurimus eſt
humor. Chryſalis vermiculus duro cortice mouet̃ ad ta-
ctum aranei. Cicideliæ veſpere lucent per arua. Græci Lã-
pyrides vocant. Coſſi gignunt̃ ex ligno. His veteres in ci
bo vſi ſunt. Gurgulio vermis eſt frumenti vel fabę. Virgi.
lib.1. Georg. Populantq; ingentẽ farris aceruũ Gurgulio,
atq; inopi metuẽs formica ſenectæ. Papiliões vermes ſũt
ex quorum ſtercore enaſcuntur tineæ. Lucernarũ lumi-
nibus aduolant. His contrariũ eſt iecur caprinum. Ceras
depaſcuntur,& relinquunt excremẽta, quibus teredines
gignuntur. Eorum aduentus veris initiũ indicat. Petauri
generantur ſordibus aridi ſoli. Raucæ vermes naſcunt̃ in
radice quercus. Phalangium ſimile eſt formicæ,ſed maiꝰ
tamen,ruffo capite,reliqua parte corporis nigra,albis in-
tercurſantibus reſperſum guttis. Acerbius pungit,quam
veſpa. Viuit circa furnos & molas. Ab eo percuſſus ſi al-
terum eius generis oſtendatur,remedium affert. Ricini
vermiculi ſunt,quibꝰ infeſtatur canes. Rhagio ſimilis eſt
nigro acino,ore minimo,ſub aluum breuiſſimis pedibꝰ

tanquam imperfectis. Quos momordit, eodem afficit dolore, quo ſcorpius. Aſiortiõ vermis eſt, cui⁹ morſu genua labefactantur. Myrmecion caput habet ſimile formicæ, Aluum nigram guttis albis diſtinctam. Eodẽ torquet dolore, quo veſpæ, Triphæ ſimiles ſunt culicibus. Sũt & alia plæraq; nomina, vt Chryſalis, Cymex, Collotus, Gryllus, Hepacontinus.

¶ Sculptores, Cælatores, Statuarii & marmorarii.

ALchimedon nomẽ eſt cęlatoris & vaſculariȷ apud Virgilium dicẽtem. Pocula ponam Fagina, cælatũ diuini opus Alchimedõtis. Item. Et nobis idẽ Alchimedon duo pocula fecit. Alcon nomen eſt argentariȷ, qui Aeneæ pateram cælauit. Plynius ſcribit ꝑximos a mentore fuiſſe Bœtum & Agraganta. De Alcone & Bœto Virgili⁹ in Culice. Nec pocula gratum Alconis referũt Bœtiq; toreuma. Eurycion nomẽ eſt fabri argẽtarii apud Virgilium libro decimo. Quæ bonus Eurycion multo cęlauerat auro. Polycletus ſtatuarius fuit Ageladis diſcipulus, qui quantum reliquos ſuperauit in forma hominũ ad veritatem effigiandã, tantum abfuit ab autoritate reddẽda formæ numinum, quod Phidiæ & Alcameni datũ eſt. Signa fecit ex ære nobilitata ſcriptoꝝ pręconio, vt Aſtragalizontes ideſt talis ludentes. De eo & aliȷs Martialis libro octauo. Quis labor in Phiala, docti Myos an ne Myronis? Mẽtoris an manus eſt, an Polyclete tua? Iuuenalis Satyra octaua. Phidiacũ viuebat ebur, necnon Polycleti. Statius libro ſecundo Sylua. Aut Polycletæo iuſſum eſt quod viuere cœlo. Stroza pater. Sed Polycletæas artes, & Mentora vincis.

¶ De Euphranore Fabius li. 12. ſic ait. Euphranorẽ admirandũ facit, ꝙ & cæteris optimis ſtudiis inter ꝑcipuos, & pingendi fingẽdiq; idem mirus artifex fuit. Iuuenalis. Saty. 3. Hic aliquid præclarum Euphranoris, & Polycleti.

¶ Mentor primus claruit argento cælando, qua in re magnam promeruit laudem. Teſtimonium laudis ei perhibuit Capitolinns Iuppiter, & Epheſia Diana, quibus con

ſecreta fuerũt artis ei⁹ vaſa.Iuuenalis Satyra octaua. Multus vbiq; labor,raræ ſine Mentore menſę.Martialis.Accipe Mentorea pocula facta manu.Propertius.Leſbia Mentoreo vina bibas opere.

¶Phidias ſculptor Athenienſis claruit minoribus ſimulachris ſculpẽdis.idẽ fecit ſtatuã Mineruę ex auro & ebore amplitudine.26.cubitorum,In cuius ſcuto cælauit pręliũ Amazonum & Gygantomachiã,In ſoleis pugnam Lapytharum & Cẽtaurorum.Plynius eum vocat artificẽ nunq̃ ſatis laudatum,Fabius,Phidias(inquit) diis q̃ hominibus efficiendis melior.In ebore vero longe citra æmulũ,Vel ſi nihil niſi Mineruã Athenis,aut Olympiũ in Elide Iouẽ feciſſet.Martialis lib.3.Artis Phidiacæ toreuma clarũ,Piſces aſpicis,adde aquam,natabũt.Idem libro ſexto.Quis te Phidiaco formatam iulia cœlo,Vel quis Palladiæ non putet artis opus?Stati.li.1.Syl.Phidiacæ raſere man⁹.Idẽ lib.4.Quod Polycletæis iuſſum eſt ſpirare caminis.Myro ſtatuarius fuit numeroſior in arte q̃ Polycletus.Vtebatur aere deliaco.Ageladis fuit diſcipulus.Hũc maxime nobilitauit bucula celebratis verſibus.Fecit & canem & diſcobolon,& Perſea,& Priſtes,& Satirum admirãtẽ tibias,& Mineruam,& Delphicos pẽtathlos Pãcraſtiatas.Itẽ Herculẽ,cicadæ monumẽtum,& Locuſtæ,& Apollinẽ.Ipſe tamen corpoꝝ tenus curioſus,animi ſenſus nõ expreſſit,Iuuena.Saty.8.Et cũ Parrhaſii tabulis ſigniſq; Myronis. Stati⁹.Quod ab arte Myronis.Aut Polycletęo iuſſum eſt quod viuere cœlo.Lyſippus Sicyonius adeo claruit ſculptura,vt ab eo ſolo fingi voluerit Alexãder,quẽadmodũ Pingi a ſolo Apelle.Horatius Edicto cauit,ne quis ſe prę ter Apellẽ pingeret,aut alius Lyſippo duceret aera.Stroza pater.Cedit Lyſippus, Phidiacuſq; labor.Hunc Plyni⁹ ait feciſſe ad.610.opa.Arceſilas ſculptor fecit ſimulachrũ Dianæ,in quod Simonides luſit epigrãma. Callimachus ſculpturam in tenuiorem exquiſitioremq; diſciplinã reduxit.Nam ipſe prius lapidem pforauit,minutatimq; trãctauit.Dipoenus & Scybis Cretẽſis,Sicyonẽ ſe cõtulere,

vbi fuit quõdam præcipua omnium metallorũ officina; ibiq; ſculpẽdo marmori primi claruerũt. Epitherſes diſcipulus fuit Lyſippi. Praxiteles marmore nobilitatus eſt, dupliciq; Venere, Coa & Gnydia, ſed Gnydia præcipue, cui ob elegãtem formam noctu cõgreſſus eſt puer relictis maculis tante libidinis indicibus. Quintianus, Cedat Praxiteles, cuius muliebris imago procacem Impulit ad coitũ iuuenẽ. Sunt tamen qui hoc dicant de alio ſimulachro. Scripſit quinq; volumina nobilium operũ in toto orbe. Speculum argenteũ primus fecit. Theodorus & Teladeus fratres Samii Rœci filii, ſculptores celeberrimi fuerũt, quorum Teladeus Pychij Apollinis ſignum in Samo incepit, Theodorus Epheſi alio ſaxo abſoluit, quibus ſimul cõpoſitis, ita cohæſit & conuenit, vt ab vnico artifice & eodẽ lapide factum videretur. Fuit etiã Theodorus nobilis architectus, qui ſuaſit vt carbones ſubiicerẽtur fundamẽtis templi Dianę Epheſiæ. Idem primus ferrũ fundere docuit, & ex eo ſtatuã fecit ferreã. Timotheus ſculptor vnus fuit eorũ, qui Mauſolæum Arthemiſiæ cælauerũt. Calamis cælator fuit, cuius manu cælata duo pocula Germanicus Cæſar donauit Caſſio Syllano. Fecit & Apollinem poſitũ in hortis ſeruilianis. Scopas celauit mauſolæũ cum Bryaxi, Timotheo, & Leocare, ab oriẽte cælauit Scopax, a ſeptẽtrione Byrax, a meridie Timotheus, ab occaſu Leocares. Pythis in faſtigio Mauſolæi, quadrigam fecit marmoreã altitudine pedum. 140. quæ totũ opus incluſit. Fecit Meneſtratus Herculem & Epheſi in tẽplo Dianæ hecaten tãta marmoris radiatione, vt in eius contemplationem ędituí admonerent parcere oculis. Socrates ſculptor fecit Charites in Propyleis Athenienſium. Pappipus Praxitelis diſcipulus fecit zetum, & Amphionem, Dircem & Taurum. Eutychides liberũ patrem. Timarchides fecit Apollinem canẽtem cythara. Philiſcus Venerẽ in Octauiæ porticu. Item Latonã, Dianam, muſas nouem & nudũ Apollinem. Polycles & Dionyſius filius Timarchidis Iouem in æde pxima. Heliodorus pana & Olympum luctãtes. Po-

Tychattnus Venerem lauantem ſeſe,& Dædalum aſtantē Lyſias quadrigā,currum,Apollinem,& Dianam ex vno lapide. Amphiſtratus ſimulachrum Calliſthenis hiſtoriarū ſcriptoris. Ageſander,Polydorus & Athenodorus Rhodii ex vno lapide fecerūt Laocoontem & liberos,draconumq; mirabiles nexus. Chatherus cum Pythodoro,Polydectes cū hermolao,Pythodorus cum Artemone palatinas Cæſarum domos repleuere probatiſſimis ſignis. Diogenes Athenieñſis & Carſatides decorarūt Pātheū Agrippæ. Arceſilaus fecit leenam marmoream,quam Varro dixit ſe habuiſſe. Item aligeros ludentes cum ea cupidines, quorum alii religatam tenerēt,alii e cornu cogerēt bibere,alii calcearent ſoccos,omnes ex vno lapide. Coponius fecit. 13. nationes quæ ſunt circa Pontum. Canacus ſtatuarius ſimulachra fecit marmorea. Sauros & Bathraces lacones fecerunt tēpla Octauiæ porticibus incluſa. Myrmecides quadrigam fecit cū agitatore,quā cooperuit alis muſca. Callicrates,formicas quarum pedes & alia mēbra videri non poterant. Mys cælator fuit argentarius. Martia. Quis labor in Phiala? docti myos,an ne myronis? Pyrgoteles ſculptor fuit gēmarius,a quo ſolo in gemma ſculpi ſe voluit Alexander. Alcimenem Athenieñſem docuit Phidias,ſculptorem nobilem,cuius pmulta opera Athenienſes in ſacris ædibus poſuere,præclarāq; Veneris imaginē extra muros,quæ appellatur Aphrodite Exapolis, huic ſupremam manum impoſuit Phidias. Agoracritum patrium docuit Phidias,quē adeo amauit,vt eius nomini plæraq; ex ſuis operibus donauerit. Certauit Agoracritus in Alcmanem de Venere facienda. Vicitq; Almanes,nō opere,ſed ciuitatis ſuffragiis contra peregrinum ſuo fauētis. Quare indignatus Agoracritus ſignum ſuum vēdidit,ea lege ne Athenis eſſet,appellauitq; Nemeſim. Quod ſimulachrum poſitū eſt in Rhānunte pago Atticæ, qd' M. Varro omnibus ſignis prætulit. Antipater Satyrū in phiala grauatū ſomno collocaſſe verius quam cælaſſe dictus eſt. Inter eos qui in argēto cælādo claruerūt,ſequētes numerā

tur a Plynio. Mẽtor, Acrages, Boetus, Mys, Antipater,
Stratonicus, Cyzicenꝰ, Tauricus, Ariſton, Onichus, Heca-
teus, Praxiteles, Poſidonius, Epheſius, Lædus Stratites q̃
prę̃lia & armatos cę̃lauit, Zopyrus qui Areopagitas & iu-
diciũ Oreſtis cę̃lauit in duobꝰ ſcyphis. 12. põdo æſtimatis.
Pyrrheas cuiꝰ due vnciæ viginti venierũt. Vlyſſes & Dio-
medes erãt in Phiale emblẽmate Palladiũ ſurripiẽtes. Fe-
cit & iocos in paruulis potorijs. Habuit & Teucer Cruſta-
rius famã. Zenodorus Mercurii ſtatuã fecit ĩ ciuitate Gal-
liæ Aruernis. Itẽ mãdato Neronis coloſſum. 110. pedum
longitudine dicatũ Soli. Phidiæ ę̃muli fuere Alcamenes,
Critias, Neſtocles, Hegleas. Deinde Agelades, Callõ, Po-
lycletꝰ, Phragmõ, Gorgias, Lacor, Mycon, Pythagoras,
Scopas Perelius. Polycletꝰ diſcipulos habuit Argiũ, Aſo-
podorum, Alexim, Ariſtidem, Phrinonẽ, Dinonẽ, Athe-
nodorũ, dameã, Clitorũ, Myronẽ, Lyciũ. Olympiade. 95.
floruere Naucydes, Dynomedes, Canachus, Patrocleus.
Olympiade. 102. Polycles, Chephiſiodorꝰ, Leocates, Epa-
todorus. Olympiade. 104. Praxiteles, Euphranor. Olym-
piade. 107. Echiõ, Termachus, Olympiade. 114. Lyſippus,
Lyſiſtratus, Sthennis, Euphronides, Soſtratus, Ion, Sylla-
nion nullo doctore nobilis factus, qui diſcipulos habuit
Theuſim & Iadẽ. Olympiade. 120. Euthychides, Eutycra-
tes, Lahippus, Chephiſiodorꝰ, Timarchus Pyromachus.
Olympiade. 155. Antheus, Calliſtratus. Pythagoras Rhe-
ginus Pãcratiaſtem delphis poſuit, Hunc vicit Leontius,
qui fecit Stadiodromon Aſtylon, quĩ Olympiæ oſtendit.
Et lybin puerum nudum tabellas tenentem & ferentem
mala. Syracuſis aũt claudicantem, cuius vlceris dolorem
ſpectatores videbantur ſentire. Item Apollinem Cytha-
rœdum. Primus neruos & venas & capillum diligentius
expreſſit. Pythagoras Samius Pythagoræ Rhegini diſci-
pulus fecit ſigna fortunę ſeminuda. Lahippus, Beda, Euty-
crates diſcipuli fuerunt Lyſippi. Eutycratis diſcipulus fuit
Thyſicrates Sicyonius. Telephanes Phocæus habitauit
in Theſſalia, vbi opera eius latuerunt. Fecit Lariſſam, Spi-

tarchum

tarchum Pentathlon & Apollinē. Ariſtedes Polycleti diſcipulus fecit quadrigas, & Bigas, Iphicrates lenā meretricem, quæ Ariſtogitonem & Harmodiū tyrannycidas nullis vnquam tormentis adacta voluit prodere. Aliorum & ſculptorum & ſtatuariorū nomina ſunt Creſilas, Pericles Olympius, Cephiſidorus, Chereas, Cteſilaus, Demetri⁹, Dędalus, Dynomenes, Eutychides, Hegias, Butyreus, Lycius Myronis diſcipulus. Menechmus, Nancerus, nicerat⁹. Polycles, Pyrrhus, Phœnix Lyſippi diſcipulus, Stypax Cyprius, Syllanion, Theodorus autor Labyrinthi Samij. Xenocrates Tiſicratis diſcipulus, Ariſtō, Callaſes, Deſias, Cātharus Sicyoni⁹, Dionyſiodorus Critie diſcipulus Deliades, Euphonrion, Eunicus, & Hecateus. Argēti cælatores Leſbocles, Prodorus, Pythodicus Polygnotus. Scin⁹, Apollodor⁹, Androbolus, Aſclepiodorus, Antimachus, Athenodorus Alia ſunt īfinita huiuſmodi nomina apud Plynium libro. 34. Propertius libro tertio quoſdam præcipui nominis artifices enumerat his verbis.

Gloria Lyſippo eſt animoſe fingere ſigna,
  Exactis Calamis ſe mihi iactat equis.
In Veneris tabula ſummam ſibi ponit Apelles,
  Pyreicus parua vindicat arte locum.
Argumenta magis ſunt Mentoris addita formæ,
  At myos exiguum flectit Achantus iter.
Phidiacus ſigno ſe Iuppiter ornat eburno.
  Praxitelem Parius vindicat arte lapis.

¶ Inter omnium opera præcipuam laudē meruerunt tabula Ariſtidis Thebani pictoris, quam centum talētis licitatus eſt rex Attalus Medea & Aiax Timomachi, quas tabulas Cæſar dictator emit talētis octoginta. Cādaules rex Heraclidarum Bularchi picturam in qua erat magnetum Prælium, pari rependit auro. Rhodiis pepercit rex demetius, ne protogenis tabulam cremaret. Veſan⁹ amor pueri Gnydiam Venerē maxime nobilitauit. Immortale nomen peperit Phidiæ Iuppiter Olympius, vt Mentori Capitolinus & Diana Epheſia. Dyadumen⁹ molliter iuuenis

policreti centū talentis nobilitatꝰ. Cycliç tabulā argonau
tas talētis. 144. mercatꝰ eſt Hortēſius orator. Nicias Athe/
niēſis pictā Homeri Necromātiā vendere voluit Attalo
regi talentis. 60. Zeuſis pinxit Archigallū, quā picturā. 60
ſeſtercijs ęſtimatā Tiberiꝰ princeps cubiculo ſuo incluſit.

ℭ Pictores diuerſi.

FVit Phidias initio pictor pinxitq; clypeum athenis.
Paneus eius frater pinxit ægidam Mineruæ Bular/
chus magnetum prælium. Hygiemon primus in pi
ctura marem fœminamq; diſcreuit. Eumarus Atheniēſis
figuras omnes imitari auſus Cicmon Cleonęus eius inuē
ta excoluit, obliquaſq; imagines inuenit, articulis mēbra
diſtinxit, venas protulit in veſte rugas & ſinus iuenit. Py/
this certauit in Timagoram Chalcidenſem de præſtantia
picturæ. Polignotus Thaſius primꝰ mulieres lucida veſte
pinxit, inſtituit os adaperire, dētes oſtendere, vultum ab
antiquo rigore variare. Pinxit Delphis ædem, & athenis
porticum, cuius partem etiā mercede pinxit Mycon. My
con alter minor filiam habuit Timaretem pictricē. Olym
piade. 90. fuerunt aglaophon, Cephiſodorꝰ, Phrylus Eue
nor pater parrhaſii pictoris. Apollodorus atheniēſis pri/
mus ſepties exprimere iſtituit, primuſq; gloriā penicillo
cōtulit. Fecit ſacerdotē adorantē, & aiacē fulminatū, Zeu
ſis arte picturæ tantas opes ſibi cōparauit, vt in eaꝝ oſten
tatione, olimpiæ nomen ſuū aureis intextum literis oſtē
taret. Poſtea opera ſua donare inſtituit, vt almenā agrigē
tinis, Pana Archelao. quod nullum præcium putaret eſſe
illis dignum. Fecit & Penelopē & Athletam, adeoq; ſibi
in illo placuit, vt verſum ſubſcriberet celebrē ex eo, inui/
ſurū aliquē facilius quam imitaturū Fecit & magnificum
Iouem in throno aſtātibus diis & Herculē infantem dra/
cones ſtrāgulātem, Alcmena matre coram pauēte & Am
phytrione. Tanta fuit diligētia, vt agrigētinis facturus ta/
bulam (quam in tēplo Iunonis Laciniæ dicarēt) virgines
eoꝝ nudas inſpexerit & qnq; elegerit, vt quod in quaq;
laudatiſſimū eſſet, pictura redderet. Aequales eiꝰ & emu/

lii fuerunt Timanthes, Androcydes, Eupõpus, Parrhaſius deſcendit in certamen cum Zeuſide. Et cum Zeuſis detu liſſet vuas adeo īgenioſe pictas, vt ad eas aues deuolarēt, Parrhaſi⁹ lintheū attulit veritate adeo rep̄ſentata, vt zeu ſis alitū iudicio tumens flagitaret remoto lintheo oſtēdi ſibi picturā & intellecto errore palā cōcederet quoniam ipſe aues fefelliſſet, Parrhaſius vero ſe artificē, Idē zeuſis poſtea pinxit puerū vuas ferētē, ad quas quū deuolaſſent aues, iratus eſt operi ſuo quod vuas pinxiſſet melius, quā puerū, Nam ſi puerū cōſummaſſet, aues timere debuerāt Pinxit quoq; Helenā & Marſium religatū, Parrhaſius primus Symmetriam picturæ dedit primus argutias vultus elegantiā capilli. venuſtatem oris expreſſit, & artificū cōfeſſione in lineis extremis palmā adeptus eſt vide alia ei⁹ opera quam plurima apud Plynium Superatus eſt tamē a Timanthe in Aiace. Pinxit Timantes Iphigeniā aris immolādam parentibus prope lachrimātibus velato patris eius vultu quem digne nō poterat oſtēdere, Item Cyclopen dormientem. Alij in hac arte celebres fuerūt Euxinidas præceptor Ariſtidis Eupōpus pamphili, apellis Pamphilus, qui neminem minoris talento docuit annis decē. Quam mercedem ei dederunt Apelles & Melantius. Clari etiam extitere Echiō, Therimachus quos omnes ſuperauit Apelles, voluminibus editis, quæ etiam doctrinam continent. Cedebat tñ amphioni de diſpoſitione, Aſclepiodoro de menſuris. Idem nauigauit Rhodum ad vidēda opera, Protogenis pictoris excellentiſſimi. Apelli aūt fuit perpetua conſuetudo nullum diem quibuſcunq; negociis occupatū præterire, quin lineam aliquā duceret, ducendo exerceret artem Ad eius officinā frequenter vētitabat Alexander, qui etiam edicto vetuit, ne ab alio pingeretur. venerem Cois inceptā moriens reliquit imperfectā nec repertus eſt, q tā egregio operi vellet ſuccedere. Pinxit Alexandrū magnum fulminigerū in tēplo Dianę Epheſiæ talentis viginti, Numeroſa inſup opera quę ponunt a Plyn, Ariſtides Thebanus æqualis fuit Apelli. Pri

mus animũ pinxit & ſenſus omnes expreſſit, Vnã eius ta/ bulam Attalus rex. 100. talentis emiſſe fertur. Aſclepido/ rũ in ſymmetria mirabatur Apelles, Ei Mnaſon tyrannus pro duodecim deis dedit in ſingulos mnas tricenas. Idẽ dedit Theomneſto in ſingulos heroas mnas cẽtenas. Ni/ comachus Ariſtodemi filius, pinxit raptum proſerpinæ. Item Vlyſem pileatum, Apollinẽ, Dianam, deũ matrem leoni inſidentẽ, & nobiles vaccas arreptantibus ſatyris, & Scyllã. Fuitq; in ea arte omniũ velociſſimus. Diſcipulos habuit Ariſtidem fratrẽ, Ariſtoclem filium, & Philoxenũ Eretrium qui vltimus pinxit prælium Alexãdri cum Da/ rio. Itẽ laſciuiam in qua tres Sileni comeſſantur. Nicopha nes fuit elegans & concinus, apellis diſcipulus fuit Perſeus Ariſtidi diſcipuli fuerunt Niceros, & Ariſtipus, qui pinxit Satyrum cum Scypho coronatum.

¶ Ariſtippi antorides. & Euphranor. Pyreicus humilia ſe cutus humilitatis tamẽ ſummã adeptus eſt gloriã. Pinxit tonſtrinas, ſutrinas, aſellos, & obſonia Serapiõ pinxit ſcæ nas & hominẽ pingere non potuit, Dionyſius nihil præ/ ter homines pinxit, vnde & anthropographus dictus eſt. Calicles parua quædam pinxit antiphilus heſionẽ. Alexã drum & philippũ cum minerua liberum patrem, cadmũ, europen Gryllum.

¶ Arelius floruit Romæ paulo ante auguſtum. Amulius Mineruam quæ ſpectantem ſpectabat, quacunque aſpi/ ceretur. Poſt eum in præcio fuerę Cornelius pinus, & actius priſcus. Pauſias Sicyonius Brietis filius diſcipulus fuit Pamphili, qui primus lacunaria pingere inſtituit. Paruas pingebat tabellas, maxime pueros. Pinxit Glice/ ram coronatum inuentricem (quam amabat) ſedentem cum corona. Euphranor iſthmius fecit coloſſos & mar/ mora ac ſcyphos ſculpſit ſcripſit volumina de Symme/ tria & coloribus.

¶ Euphranoris coętaneus fuit Cyclias, cuius tabulã argonau tas Hortẽſius orator mercatus eſt talẽtis. 144. vt iã diximus Antidotus diſcipulus fuit Euphranoris, fecit clypeo dimi

cātem & luctatorē & tibicinem. Antidoti diſcipulus fuit Nicias Athenięſis qui mulieres diligētiſſime pinxit. Eius opera multū probabat Appelles. Maronites Glauciōis corinthij diſcipulus, pinxit Achillē habitu virgineo occultatū vlyſſe depræhēdēte & alia quędā. Heraclides Macedo initio pinxit naues. Metrodorꝰ pictor fuit & philoſophus magnæ celebritatis, quem Athenięſes miſerunt L. Paulo æmylio poſt perſeum deuictum, petēti probatiſſimū philoſophum ad erudiendos liberos, & pictorē ad triumphū excolēdum Timomachus Bizantinus pinxit Cæſari dictatori aiacem & medeā tabulas. 80. talentis vænundatas. Fecit inſuper Oreſtē, Iphigeniam, & quædā alia. Ariſtolaus Pauſiæ filius & diſcipulus pinxit ædem apollinis. delphis. Antiphilus puerum, ignem cōflantem & lanificiū, in quo properabāt omniū mulierum penſa, Satyrum cum pelle Pantherina, & alia multa Alcimachus pinxit Dioxippū qui pācratio vicerat in Olympia. Cteſilochi opus fuit Iuppiter Bacchū parturiens & ingemiſcens muliebriter inter obſtetrices & dearum clamorem.

¶ Teſtidemus fecit Oechalię expugnationem & Laodomiā. Cleſides reginæ Stratonices iniuriā, a qua nullo honore fuerat exceptus. Pinxit & voluptatem cum piſcatore quem reginā dicebat amare. Cratinus Comœdus Athenis pompeium pinxit. Euchides bigam regis cū victoria. Fodorus ſigna fecit ex ære.

¶ Iphis neptunū & victoriā. Habrō amicitiā & cōcordiā & deoꝝ ſimulacra Leō Sappho. Nicearchus venereū iter gratias & cupidinē. Herculē triſtē inſanię pœnitētia. Nealces venerem Naumachiā Aegyptiorū & perſarū. Itē aſellum in littore bibentē & Crocodilum ei inſidiantē. Aliorum nomina ſunt Oenias, Philiſcus, Phalerion, Simonides, Simꝰ. Theodorus, Leontinus Therō, Tauriſcus, Erigonus, Paſias, Ariſtonides, Anaxāder, Ariſtobolus, Syrus, Arceſylas Tiſicratis filiꝰ, Coribas Nicomachi diſcipulus carmanides Euphranoris, Dionyſiodorꝰ Colophoniꝰ, diogenes, Eutymedes, heraclides macedo, Mydō philomachi

ſtatuarij diſcipulus, Mnaſitheus Sycionius, Mnaſidemus, Neſſus, Polemon Alexandrinus, Theodorus Samius, Tadi⁹, Xenõ Neoclis diſcipulus, Mulieres pictrices fuerũt Timarete Mycaonis filia, Irene Cratini pictoris filia & diſcipula, Ariſtarete Nearchi filia & diſcipula, lala Cizicena. Martia. M. Varronis Hæc oĩa decerpta ſunt ex Plyn. ne qs forte opinet̃ me ex aliena opera laudẽ promereri velle.

ℭPigmenta.

INter pigmenta numerantur Miniũ armenium Cymbaris, Chyſocolla, indicũ, purpuriſſum Synopis, Rubrica, Parethoniũ, Melinum, Eretria, Auripigmentũ, Ochra, Ceruſſa, Sandaraca, Sandix, Syricum, Atramẽtum Appianum. Colorum nomina ſunt Andricelon, Oſtreon, Praſinon Crocoides, Cyaneus, Cynabari Xantus, Phæus, Phlogoleucus, Leucophæus. Genera colorum apud Gellium lib. 2. cap. 15. ſunt Ruffus, Ruber, Flauus, Fuluus, Rubidus, Phœniceus, Rutilus, Luteus, Spadix, Cæſius.

ℭFabri & alii artifices.

1 Epeus	Calicrates	Elico
2 Didymaon	Myrmecides	Artemon
3 Perillus	Eligius	7 Staſicrates
Lycaon	6 Hermonides	Vatinius
Vulcanus	Ateſæus	Myron
4 Dædalus	Helicon	Architas
Mamurius	Glaucus	8 Telephanes
5 Phereclus	Sothericus	Diphilus

EPeus autor fuit illius machinæ, quo deliteſcentes
1 græci Troiã noctu cœperunt dolo Virg. lib. 2. Aen. Et Menelaus, & ipſe doli fabricator Epeus. Sabellicus. Sigæi fabricator equi generoſus Epeus.

2 ℭDidymaõ autor fuit cuiuſdã clypei, quem Aeneas dediſſe fertur Niſo curſori peractis ludis, qui fiebant in Sicilia ad Anchiſæ tumulum. Virgilius. Et clypeũ efferri iuſſit didymaonis artes. Hoc iuuenem egregium præſtanti munere donat.

ℭPerillus reperit Aeneũ taurũ, ad torquẽdos ſontes, vt

eo ſuppoſitis flãmis incluſi,mugitũ bouis imitarent. Q: genus tormẽti ipſe primus expertus eſt mandãte Phalaride. Propertius lib. 2. Nõne fuit ſatius duro ſeruire tyráno. Et gemere in tauro ſępe perrille tuo: Licaõ Gnoſi⁹ faber fuit & artifex enſis, quẽ Aſcani⁹ dedit Euryalo, Virgi. li. 9. Humero ſimul exuit enſem Auratũ mira quẽ fecerat arte Lycaon Gnoſius,atq; habilem vagina aptarat eburna.

¶ Vulcanum poetę faciunt fabrũ deoꝝ & Iouialiũ fulminũ artificem. Idẽ ſolis currũ feciſſe fert Ouid. lib. 2. Meta. Genitor cunctatus ad altos Deducit iuuenẽ Vulcania munera currus. Aureus axis erat, temo aureus, aurea ſummæ Curuatura rotæ radiorũ argẽteus ordo. Per iuga Chryſoliti. poſitæq; ex ordine gẽmæ. Clara repercuſſo reddebãt lumina Phœbo. Dædalus prim⁹ in formis animaliũ (quas veteres plaſtę cecas fingebãt & imobiles) oculos induxit & abditis quibuſdã neruis effecit, vt huc & illuc mouerẽt adeo ſcite, vt ſpectãtibus viuere & ingredi viderent. Idẽ ligneã venerẽ fabricaſſe dicit, quę argẽto viuo infuſo moueret Fecit inſup Cræte labyrinthũ, quo incluſus alis ſibi & nato confictis per viã mortalibus negatã periculũ effugit Hinc opera dædala vocant ingenioſa. De eius labyrintho Ouid. lib. 8. Dædalus ingenio fabrę celeberrim⁹ artis Ponit opus, turbatq; notas, & limina flexu Ducit i errorẽ variaꝝ ambage viarũ. Mamurius faber ærarius fabricauit Saliorũ Ancylia, qui propterea nomẽ eius ſolebãt canere ſuis carminibus. Vertũnus apud Proper. lib. 4. ſimulachrũ ſuũ a Mamurio ex ęre formatũ dicit, Ideoq; p̃cat, vt eius cineri terra ſit leuiſſima. Hęc aũt Vertũni ꝟba. Stipes acernus erã properãti falce dolatus Ante Numã grata pauper in vrbe de⁹. At tibi Mamuri formę zelator ahenæ, Tellus artifices ne terat oſea man⁹. Qui metã docilis potuiſti fundere in vſus, vnũ opus eſt operi nõ datur vnus honos. De mamurio Ouid. lib. 3. Faſt. Mamurius morũ fabræ ne exactior artis Difficile eſt vlli dicere, clauſit opus.

¶ Phereclus abietarius faber Paridis ad Helenę raptũ nauigaturi naues feciſſe dr̃. Hinc nauis phereclea dici ſolet.

Ouidius in Epiſt.Paridis.Hac duce Sigeo dubias a littore feci,Lōga pherecl[æ]a per freta pupe vias.Callicrates fuit minutorum opuſculorū fabricator,qui muſcam fecit alis quadrigam cum agitatore regentem. Fabricauit & nauē quam auicula pennis integebat. Myrmecides fecit formicas tam tenues,vt vix membra videri poſſent.Eligi⁹ Nouionenſis epiſcopus artem aurificum exercuit,in qua qcquid lucri faciebat,erogabat pauperibus.

6 ¶Ferunt Harmonidem Troianū fabrum fuiſſe vnum ex eorum numero,qui paridis Spartā ituri naues fabricauerunt. Aceſæus natione Patarenſis & Helicon Caryſtius duo fuerūt celebratæ artis artifices,qui Peplum Palladis Poliadis(quæ in arce Athenienſium colebatur)contexerunt.Hinc adagium natum.Aceſæi & Heliconis opera de his quæ ſingulari fiunt artificio.Glaucus Samius primus æris ferruminationē inuenit.Sothericus faber fuit lignarius,cuius opera priſcam illā & rudem ſimplicitatē præ ſe ferebāt.Hinc natum prouerbium.Sotherici lecti,de re villi & minime ambitioſa Elico faber fuit,qui autore Plynio ob artem fabrilem Romæ cōmoratus eſt Artemō faber fuit loripes autore Plutarcho in pericle.

7 ¶Staſicrates fuit artifex Alexādro Macedoni gratiſſim⁹ qui dicebat Thraciæ montem athon in hominis ſtatuam formari exculpiq; poſſe.

¶Vatini⁹ Beneuētanus fuit artifex Calicū vitreorū.Hinc Vatinia vocant vaſa vitrea. Martia.lib. 10. Vatiniorū ꝓxineta fractorū.Idē in diſtichis.Vilia ſutoris Calices monumēta vatini Accipe.Is fuit diſtorti corporis,Sutrinę alūn⁹ ediditq; mun⁹ gladiatoriū Beneuēti.autore Cornelio Tacito.Mirō artifex nobilis buculā fecit ęneā grecis primū, deinde Auſonianis verſib⁹ celebratā.Sta.Hic tibi q̄ docto multū vigilata myroni.Aera.Propertius.Atq; ara circum ſteterāt armēta myrōis,Quatuor artifici viuida ſigna boues Politian⁹ i Ruſt.Nec docto trita.Myroni pocula multiplici florēt radiātia gēma.Archytas faber ſimulachrū colūbę fecit ex ligno,libramētis ita ſuſpēſum & aura ſpirit⁹

Incluſa atq; occulta concitum, vt ipſum volaret. Autor Gellius lib. 10. Cap. 12.

2 ¶ Telephanes faber fuit lignarius, victum ſibi quæritans in factitãdis curribus, quem tamẽ poſtea felix fortuna ad lydorum regnũ euexit. Diphilus architectus fuit tardiſſimus in perducendis ad finem ſuſceptis operibus. Vnde factus adagio loc°. Diphilo tardior. Tericles calices torno faciebat ex Terebintho, autor Plynius.

¶ Architecti nobiles.

1	Democrates	3	Zenodotus		Vale. Oſtienſis
	Spintarus		Hermodorus	4	Mneſicles
	Cteſiphon		Soſtratus	5	Nicon
	Meleagenes		Chirocrates	6	Apollodorus
	Theodorus		Satyrus		Eupalinus
	Philo		Emylius		Rhœcus
2	Hermogenes		Rholus		Mandrocles
	Sugillas		Theodorus		

1 Democrates Alexãdriam metatus eſt. Spintharus Corinthius delphicum tẽplum conſtruxit. Cteſiphon templum Dianæ Epheſiæ, vbi ſimulachrũ ipſius deæ virgineum fuerat, Plynius. Operi inquit, præfuit Cteſiphon architectus. Meleagenes fanum mineruæ Prienenſis. Theodorus Phocẽſis fecit Tholum delphicũ. Philo athenienſis armamentarium Pyrei.

2 ¶ Hermogenes ædem doricam Iunonis magneſiæ. Sugillas mauſolæum artemiſiæ.

3 ¶ Zenodotus nobile pauimentum pergami. Hermodorus nomẽ eſt Architecti qui obeliſcũ fecit. Emylius, Rholus & Theodorus Architecti fecerunt labyrinthum lemnium. Valerius Oſtienſis Architectus fuit, qui theatrum Romæ texit.

4 ¶ Mneſicles architectus arcem athenis ædificauit. autor Plutarchus in Pericle.

5 ¶ Nicon pater fuit Galeni geometriæ & architecturę peritiſſimus.

¶ Apollodorus Traiani forum, metpoçum & gymnaſiũ Romæ fabrefecit. Hunc interfecit Adrianus. Eupalin⁹ Megarẽſis filius Nauſtrophi, Rhœcus Philei filius & Mãdrocles. Samius nomina ſunt architectoꝝ apud Herodotũ.

¶ Conditores diuerſorum locorũ & ædificiorum.

ANtenor condidit Patauium vrbem. Virgil. libr. 1. Aenei. Hic tamen ille vrbem Patauí ſedeſq; locauit Teucrorum. Sabellicus, Cõdidit Antenor ſpacioſis mœnibus vrbem. Romulus Romam. Virgil. lib. primo Aenei. Inde lupæ fuluo nutricis tegmine læt⁹ Romulus excipiet gentem, & mauortia condet Mœnia, Romanoſq; ſuo de nomine dicet Aſcanius albam. Tibullus. Albaq; ab Aſcanio condita longa duce. Virgilius. Aſcanius longam muris quum cingeret Albam. Idem. Aſcanius clari condet cognominis albam. Philoctetes Petiliam vrbẽ Brutiorum. Virgilius lib. 3. Aenei. Parua Philoctetæ ſubnixa Petilia muro.

¶ Dido Carthaginem. Virg lib. 4. Aenei. Fœmina quę noſtris errans in finibus vrbem Exiguã precio poſuit, Dido apud eundem ſic loquitur. Vrbẽ præclarã ſtatui, mea mœnia vidi. Ouidius in Epiſt. Vrbem conſtitui, lateq; patentia fixi. Mœnia finitimis inuidioſa locis. Dardan⁹ Troiã. Virgi. lib. 6 Aenei. Et Troiæ Dardanus autor. Idẽ lib. 8. Dardanus iliacæ primus pater vrbis & autor.

¶ Danae Acriſii filia ardeam vrbẽ italiæ. Virg. lib. 7. Quã dicitur vrbẽ Acriſioneis Danae fundaſſe colonis. Plynius lib. 3. Ardea a Danae perſei matre condita. Catillus arcas Tybur oppidum Romæ vicinum. Virg. lib. 7. Tum gemini fratres Tyburtia mœnia linquunt, Fratris Tyburti dictã cognomine gẽtem, Syllius libro octauo. Hinc Tybur Catille tuum, ſacriſq; dicatum Fortunæ præneſte iugis.

¶ Ceculus præneſte. Virg. li. 7. Nec præneſtinæ fundator defuit vrbis. Arcades Pallantæum oppidum ſitum in mõte palatino. Virgi. lib. 8. Arcades his oris genus a Pallante profectum, Delegere locũ, & poſuere in montibus vrbẽ Pallantis proaui de nomine Pallantæum. Neptunus mu-

tos Troiæ. Virg. li. 9. Aene. An non viderunt mœnia troiæ Neptuni fabricata manu confidere in ignes. Diomedes ar pos oppidũ Appuliæ. Virgi. libro. 10. Atq; iterũ in teucros ætolis ſurgit ab arpis Tytides. Aliter vocat argirippa. Idẽ lib. 11. Ille vrbem Argiripam patriæ cognomine gẽtis Victor Gargani cõdebat Iapygis agris. Cadm⁹ thebas Bœotias. Ouidius libro tertio Meta. Hos opis comites habuit Sidonius Hoſpes, Quũ poſuit iuſſam Phœbæis ſortibus vrbem. Amphion muros Thebarum. Horatius in arte. Dictus & Amphion Thebanæ conditor vrbis. Statius lib. primo Theb. Quo carmine muris Iuſſerit Amphion tyrios accedere montes. Capys capuã. Syllius lib. 11. Tum capys vt primus dederit ſua noĩa muris. Virgilius. Et capys hinc nomen Campanæ dicitur vrbis. Munacius Plancus vir cõſularis & prætorius & Ciceronis diſcipulus Lugdunũ vrbem. Telegonus filius Vlyſſis Tuſculum oppidum Italiæ. Propertius lib. 2. Quid petis Aeæi mœnia Telegoni. Galli Mediolanum. Claudianus. Continuo ſublime volãs ad mœnia gallis Condita, lanigeræ ſuis oſtentãtia pellẽ. Semiramis Babylonem. Propertius libr. 3. perſarũ ſtatuit Babylona Semiramis vrbem. Ouidius in Meta. vbi dicit altam Coctilibus muris cinxiſſe Semiramis vrbem. Cęſar auguſtus Nicopolim ciuitatẽ in memoriam victoriæ ſuæ de Antonio & Cleopatra, Autor Suetonius. Buſyris Thebas Aegyptias, Ogdous Mẽphim vrbẽ Aegypti. Archias Syracuſas. Cleopes rex Aegypti Pyramidẽ magnificẽtiſſimam. Maſſilienſes Niceam, Alexander Alexandriã vrbem Aegypti, Autoribus Plynio & Curtio. Amazones Epheſum. Mithridates Eupatoriam.

¶ Alexã. Heracleã. Antiochus Laodiceã. Darius Suſas vrbem Perſidis. Phoroneus Argos. Ninus Niniuen. Sichen Sidonem. Ocnus Mantuam. Agenor Tyrum. Amyclas filius Lacedæmonis regis Amyclas vrbem Laconiæ. Neleus pater Neſtoris Pylon. Ouid. in Epiſt. Nos Pylon anti qui Neleia Neſtoris arua Miſimus. Romulus Aſyllũ. Oui. libro. 3. Faſto. Romulus vt ſaxo lucum circumdedit alto,

Quilibet huc dixit confuge, tutus eris. Peranus Phœni-
cum dux Maſſiliā. Pylii metapōtum, Iapygas Iapix De-
dali fili⁹. Coram Dardanus, Agyllam Pelaſgi. Diomedes
Beneuentum.

Septem orbis miracula.

SEptem fuerunt ædificia toto orbe cantatiſſima, quę propter operis magnitudinem & ſumptū incredibilē extitere loco miraculi, vt nihil diuinius ars humana poſſet confingere aut excogitare. Fuerunt autem hęc. Pyramides Nili, Turris Pharia, Muri Babylonis, Templū Dianæ Epheſiæ, Simulachrum Mauſoli, Coloſſus ſolis apud Rhodios, & Simulachrum Iouis olympici, quibus nonnulli addunt domum Cyri medorū regis. Pyramides imprimis erāt ſtructuræ & moles lapideæ inferne quadratæ, ſurſum verſum acutæ, quas ægypti reges ſuperponendas tumulis erigebant aut ad inanem diuitiarum oſtentationem, aut vt populi torporē excitarent. Earum vna ſaxo naturali fuit elaborata & Rubrica, cuius ambitus per frontem centum duos pedes colligebat, longitudo erat 143. pedum, altitudo. 62. Alia fuit facta ex Arabicis lapidicinis, quam ſexcenta hominum milia viginti annis cōſtruxiſſe memorantur. Tres aliæ fuerunt annis. 78. & menſib⁹ quatuor factæ. Ply. ſcribit. 1800. talēta fuiſſe erogata in raphanos, allium & ceppas, quibus artifices veſcebantur in extruenda earum vna. Quo argumento cōiectare eſt quāta quāq; prodigioſa fuerit aliarū rerum impenſa. Omniū ampliſſima continebat octo ſoli iugera, quatuor angulorum paribus interuallis per. 883. pedes. Singulorū laterū altitudo pedes. 15. Secūdæ ſingula interualla per quatuor angulos pares. 737. pedes compræhendebant. Tertia erat minor prædictis ſed multo ſpectatior æthiopicis conſurgens lapidibus, trecentis ſexaginta tribus pedibus iter angulos. Omniū minimā fecit Rhodope meretricula Aeſopi fabulatoris conſerua diuitiis illis, quas meretricio quęſtu ſibi comparauerat. Herodotus in Euterpe ſcribit Cleopem ægypti regem feciſſe Pyramidem ex arabicis lapidi-

bus, cuius longitudo erat quinq; ſtadiorum, latitudo decem paſſuum, altitudo octo paſſuum in qua decē annos fuiſſe conſumptos memorat. Fecit & aliam viginti annis abſolutam, in qua tantum profudit pecunię, vt nimio ſumptu attritus, filiam (quam habebat formoſiſſimā) coactus ſit proſtituere. Ea eſt in qua. 1800. talēta in cepis & raphanis erogata prædiximus. Herodotus alias complures memorat, quas volens omitto, quoniam prędictæ ſatis arguunt quam ocioſa fuerit illorū regum & opera & prodigētia. De Pyramidibus Lucanus lib. 8. Quum Ptolemæorum manes, ſeriemq; pudendam Pyramides claudant indignaq; Mauſeola. Martia. Barbara Pyramidū ſileat miracula memphis. Memorat etiam turris illa, quam Ptolemæus fecit in pharo inſula non ad alium vſum quā nocturnos ignes nautarum curſui oſtendendos. Hanc autem conſtituit talentis. 800. Soſtrato Architecto, qui ſtructuræ tātæ ſuū inſcripſit nomē His miraculis annumerant Babilonis muri, quos Semiramis cōdidit, aut ſaltē ruinoſos reparauit coctilibus laterculis & bitumine ferruminatis ducenū pedum altitudine, latitudine vero quinquagenum, adeo vt quadrigas inter ſe occurrētes reciperent, turreſq; haberēt 300. plures multo habituri, niſi aliqua ex parte paludes pro mœnibus fuiſſent. Huic autem operi portētoſo adhibita ſunt trecenta hominum milia. De Babylone Propertius libro. 3. Perſarum ſtatuit Babylona Semiramis vrbē, Vt ſolidum cocto tolleret aggere opus. Et duo in aduerſum miſit per mœnia currus, Ne poſſent tacto ſtringere ab axe latus. Duxit & Euphratem medium, quā cōdidit arces. Iuſſit & imperio ſurgere Bactra caput. Lucanus libro. 6. Fragili circundata teſta Mœnia miretur refugi Babylonia Parthi. Quintianus. Nulla dies adimet Babylonia mœnia lōgis Inclyta porticibus, variiſq; elata colūnis. Herodotus ſcribit muros Babylonis habuiſſe craſſitudinem. 50. cubitorum regiorum, celſitudinem ducentorū. Per ambitum cētum portæ ſtabant æreæ omnes cum cardinibus. Templū Dianæ Epheſiæ factum eſt a tota Aſia ducentis & viginti

annis.Hoc autem in ſolo paluſtri fecere,ne terrę motum ſentiret,aut hiatus timeret.Et ne in lubrico & inſtabili tā tæ molis fundamenta locarenť,ante calcatis ea ſubſtraue re carbonibus,deinde velleribus lanę.Templi longitudo erat.425.pedū,latitudo.220.Columnæ in eo centū vigin ti ſeptem a ſingulis regibus factæ,ex quibus.36.erāt cęla tæ.Operi p̄fuit Cteſiphon.Artemiſia regina Cariæ Mau ſolo marito mortuo ſepulchrū erexit inter orbis miracu la annumeratū,cuius altitudo attollebať.25.cubitis. Cin gebatur colūnis.36.Petebat ab auſtro & ſeptētrione.63. pedes.Toto circuitu cōtinebat pedes.411.Ipſum ab oriē te cælauit Scopax,a Septētrione Briax,a meridie Timo theus,ab occaſu Leocares.Regina opere nōdum abſolu to conceſſit fatis.Artifices tamen non receſſerunt niſi eo conſummato,Ab hoc ſepulchro omnia regum & impe ratorum monumēta,quæ præcioſa ſunt, vocanť Mauſo læa.De hoc Propertius lib.3.Nec mauſolæi diues fortu na ſepulchri Mortis ab extrema conditiōe vacat. Martia. lib.1.Aere nec vacuo pendentia Mauſolea Laudibus im modicis Cares ad aſtra ferāt.Coloſſus ſolis apud rhodios fuit.70.cubitorum altitudinis,qui poſt qnquageſimū ſex tum annū terræ motu p̄ſtratus,iacens quoq; fuit miracu lo.Pauci pollicē eius amplectebātur.Maiores erant digi ti,q̄ plæreq; ſtatuæ.Vaſti ſpecus hiabant defractis mēbris. Spectabantur intus magnæ molis ſaxa.Factus eſt hic Co loſſus annis duodecim,trecētis talentis.Artifex fuit Cha res Lyndius Lyſippi diſcipulus.Soldan⁹ ægypti quū inſu lam Rhodū inuaſit,ex ære huius ſtatue.900.camelos one raſſe fertur.Ab hoc coloſſo Rhodii vocātur Coloſſenſes & Rhodos Coloſſicola.Inter orbis miracula recenſeť ſi mulachrū Iouis Olympici,quod Phidias fecit ex ebore. Propertius lib.3.Nā neq; Pyramidū ſumpt⁹ ad ſydera du cti,Nec Iouis Elæi cœlum imitata domus.Sunt q addant domum Cyri Mœdorum regis,quā fabricauit Mēnon il ligatis auro lapidibus. De his miraculis & aliјs quibuſdā ædificiis Politianus in Manto ſic inquit.Nec vetus immē

ſum fuerit quæ ſparſa per orbem Gloria ſeptena celebrat ſpectacula fama. Nã neq; belligeris Babylon pulſata quadrigis Mœnia, nec liquido pomaria pendula cœlo Cõferat, aut dextris conſtructa altaria delos Cornib⁹, aut veſtimolem Rhodos aurea Phœbi, Non cares mauſole tui cę lamina templi, Phidiacum non Elis ebur, non ipſa ſuperbas Pyramidas iactet laſciui lingua Canopi. Nãque hæc aut valido Neptuni quaſſa tridente, aut telo Sumane tuo traxere ruinã. Sumanum ſunt qui Plutonem vocẽt, quaſi manium ſummum.

ℭ Alia opera & ædificia ſumptuoſa & magnifica.

Virgili⁹ ſcribit Didonẽ feciſſe tẽplũ Iunonis donis opulẽtũ, ęrea cui gradib⁹ ſurgebãt limina, nexęq; Aere trabes, foribus cardo ſtridebat ahenis. Eodẽ autore Iarbas rex Getuloꝶ Templa Ioui centũ latis immania regnis cẽtũ aras poſuit, vigilemq; ſacrauerat ignẽ Excubias diuũ ęternas. Idẽ li. 7. ſcribit domũ latini regis cẽtũ colũnis fuiſſe ſublimẽ, & cedrinis auoꝶ ſimulachris ornatam. Regiã ſolis deſcribit Ouid. li. 2. Meta. his verbis. Regia ſolis erat, ſublimibus alta colũnis, Clara micãte auro flãmaſq; imitãte Pyropo, Cuius ebur nitidũ faſtigia ſumma tegebat. Argẽti bifores radiabant lumine valuæ. Materiã ſuperabat opus, nam mulciber illi Aequora cælarat medias cingẽtia terras. Terrarũq; orbem, cælumq; quod imminet orbi. M. Aemylius Scaurus Syllæ priuignus in edilitate ſua theatrum fecit altitudine. 360. colũnarũ, cuius pars ſcænę erat e marmore, media e vitro, colũnę imę 48. pedum. Erant inter colũnas ſigna ærea. 300. numero, Cauea capiebat hominum. 70. milia, Autor Plynius libro 36. Obeliſci vocãtur ſtructure minores Pyramidib⁹ deorſum verſum ſpecie quadrata, in anguſtum verticem deſinentes, & paulatim gracileſcentes. Aegypti reges quatuor fecerunt obeliſcos. 480. cubitoꝶ longitudine. Ramiſes rex ægypti (cuius ætate captum eſt Iliũ) obeliſcũ fecit quadraginta cubitorum, & alium lõgitudine vndecenis pedibus, per latera cubitis quatuor, quẽ feciſſe dicunt vi-

ri.

ginti hominum milia. Cuius operis admiratiõe factũ eſt, vt quum Syenem oppidũ expugnaret Cambyſes rex, vetumq; eſſet incẽdio ad crepidines obelici, extingui ignẽ iuberet, molis reuerentia. Obeliſcum poſuit Phius. 48. cubitorum. Ptolæmeus vnum alexandriæ. 80. cubitorũ. Alij duo fuerunt Alexãdriæ, quos excidit Meſphees rex. 42. cubitorum. Alius fuit exciſus a rege Semneſerteo. 125. pedum. Nũcoreus filius Seſoſtris vnum fecit. 100. cubitorũ. Dædalus Labyrinthum fecit in Creta tanta viarum pplexitate, vt introeuntibus non pateret reditus. Virgil. lib. 6. Hic labor ille domus, & inextricabilis error. Catullus, Ne Labyrinthæis e flexibus egredientem Tecti fruſtraretur inobſeruabilis error. Fuit & ægyptius Labyrinthus, lapideis e Paro columnis in introitu, reliquis Syenitis. Fuit & tertius in lemno, quartus in Italia, omnes lapide polito, fornicibus tecti. Lemnius habebat. 150 columnas, quarũ in officina turbines ita librati pependerunt, vt puero circũagente tornarẽtur. Eius architecti fuerunt Emili⁹, Rholus & Theodorus. Italicũ ſibi fecit Porſena rex Ethruriæ loco ſepulchri, quo ſi quis iproperaſſet ſine glomere lini, exitũ inuenire nequiuiſſet. Supra erãt Pyramides quinq;, quatuor in angulis, & in medio, vna in imo, latæ pedum 75. altæ pedũ. 150. ita faſtigiatæ, vt in ſummo orbis æne⁹ & pegaſus vnus omnibus ſit impoſitus, ex quo pendebãt iuncta catenis tintinabula. Aegyptiæ thebæ centum portis nobiles coniecturã miræ amplitudinis reliquerũt vniuerſæ poſteritati. Iuuenalis. Ecce vetus Thebæ centum iacet obruta portis, Valerius Flaccus. Et centum geminę Lagi naualia Thebæ. Iulius Cæſar circum fecit longitudine trium ſtadiorum, latitudie vnius, ſed cum edificijs iugerũ quaternum, ad ſedem. 260. milium. Idem ſolum tantũ foro extruendo ſeſtertijs mille ducentis emiſſe dicit. P. Clodius quem milo occidit, domũ habuit ſeſtertiis. 147. millibus emptam. M. Lepido viro conſulari & Q. Catuli collegę fuit olim domus omniũ in vrbe pulcherrima, quę tamen intra annos. 35. cẽteſimum locum non obtinuit. Amphitheatrum

phitheatrum Pompeii capiebat.40.milia hominū,Thea trum hoc Nero in vnum diem totū auro operuit,vt Tyridati regi Armeniæ illud oſtenderet.

¶ Agrippa fecit in ædilitate ſua.700.lacus,Fōtes.150. Caſtella.130.Signa.300.ęrea aut marmorea ĩpoſuit colūnas. 400.ex marmore.Fecit & aquarum duct⁹ memorabiles, alios item incepit Caius Cæſar,quos peregit Claudius in oēs mōtes vrbis leuatos,in quos influebāt Curtius & Cæruleᵘ fōtes.Erogata in id opus.555.milia ſeſtertia.Cicero nō minoris quinquaginta milib⁹ aureis habitauit Quam pecuniā furto & rapina cōparatā ſcripſit Saluſti⁹in ſua cōtra eū inuectiua.Aurea Neronis domus tanto ſumptu tātoq; rerum omnium apparatu conſtructa eſt, vt ad eam peragēdam Otho quingenties ſeſterciū, ideſt duodecies cētena & quinquaginta milia aureorū nrorū attribuerit, quū tm̄ nihil deeſſet operi,atq; hoc tam prodigioſum ędificium a Theatro M.Scauri victum contēdit Plynius.Habebat illa Neronis domus,ſtagnū inſtar maris vinera ſyluas cum omni pecudum genere & ferarum.Item aues,argenteas,quæ in modum cœli mouebant,In ſolarijs lapidem quendam ſphēgitem,quo perpetuus dies illucebat. De hac domo intellexit Martialis lib.1.dicēs.Hic vbi ſydereus propius videt aſtra Coloſſus,Et creſcūt media Pegmata celſa via,Inuidioſa feri radiabāt atria regis Venaq; iā tota ſtabat in vrbe domus Hic vbi conſpicui.venerabilis amphitheatri Erigitur moles,ſtagna Neronis erant.In M.Scauri villæ incendio bis millies ſeſtericum abſumptū legitur.Pergama ſeu muri vrbis Troiæ feruntur habuiſſe in ambitu.40.milia paſſum.Nec aliam ob cauſam aſcribū tur deis autoribus,quam propter magnificētiam. De his Lucanus lib.6.Nunc vetus Iliacos atollat fabula muros, aſcribatq; deis.Nitocris aſſyriorū regina qua multis ānis poſt Semiramidā floruit.Euphratē fluuiū,q mediā Babylonē rectus p̄terfluebat,fecit tortuoſum,ſupraq; pōtē erexit triū ſtadiorꝫ,difficilimū factu,ꝓpter paludes quę vrbē ambiūt.Fecit & ingētes cauernas ad excipiēdū fluminis i

petũ,egeſſitq; quicquid erat limi ad iaciẽda fundamẽta. Autores Herodotus & Curtius. Traianus lapideũ põtem fecit in Danubio, in quo viginti ex quadrato lapide erãt pilæ, quarũ altitudo. 150. pedum præter fundamẽta extabat, Latitudo ſexaginta pedes continebat. Diſtabant inter ſe. 170. pedibus fornicibus vero coniugebantur, quũ tamẽ fluuius ipſe ſit admodum pręceps & impetuoſus, & nonnunquã imbrium mole concitatus ripas lõgius ſubmoueat, & vbi anguſtior eſt. ibidẽ ſit ferox & vorticoſus. Hanc tamen poſtea molẽ ſeu liuore maligno ſeu alia cauſa dirupit Adrianus. Autor Dion Caſſius. Murus Byzãtij vrbis fuit olim mileſio quadrato lapide adeo idiſcreta laterum ſtructura. vt vna prope muri compages ſpectãtib⁹ videri poſſet. Alexander Macedo tabernaculum fecit, in quo centũ lecti ſternebantur, aureę columnæ ſuſtinebant verticem aureum varijs textum ornamẽtis, in eo cõſiſtebant mille Perſę, mille ſagittarij Macedones, & quingẽti cum ſcutis argẽteis. In medio autẽ erat ſella aurea, ſuper quam ſedebat Alexander ſtipatus ſuis Sariſſophoris.

¶ Inter mirabilia hominũ opera ſunt, Athos fact⁹, a Xerxe nauigabilis Iſthmos cœptus a multis ꝓfodi, nec abſolutus, alpes aceto diuiſæ, Lucrinus lacus vndecim annis a triginta hominũ milibus exſiccatus. Luculliana villa, vbi exciſo monte Eurippus admittebatur. Cæſar vno die põtem in arari cõſtituit, alium ſupra Rhenum mira celeritate, quẽ decem diebus abſoluit. Coloſſus fuit Tarenti. 40. cubitorum factus a Lyſippo. Fuit in Capitolio Coloſſus Apollinis tranſlatus a Lucullo ex Apollonia ponti vrbe. 30. cubitorum, factus talẽtis. 150. Fuit & Coloſſus apollinis Tuſcani⁹. 50. pedum a pollice, dubium ære mirabilior an pulchritudine. Aetate Plynij Zenodorus fecit coloſſũ mercurij in ciuitate Galliæ Aruernis, ſeſtercijs. 400. Idem quum veniſſet romam, ſimulachrum fecit mãdato Neronis. 110. pedum lõgitudine, quod poſtea ſoli dicatum eſt. Ambitus Memphis vrbis ægyptiorum ab Ogdoo rege ædificatæ fuit. 150. ſtadiorũ. Martialis libro primo Domi

tiani imperatoris amphitheatrum omnibus miraculis,ſu perbiſq; ædificijs anteponit dicẽs. Omnis Cæſareo cedat labor amphitheatro. Vnũ pro cunctis fama loquat opus. Sabellicus ædificia quædam & magnifica loca ſequẽtib⁹ verbis enumerat. Nũc vetus Ogygios attolat Grecia mu ros, Aſcribatq; deis Neptunia mœnia, laudẽt Mirenturq; ſuos Parthi Babylona labores. Nec ſileat pharios iã barbara memphis honores, Aeternũq; ſui memoret pia buſta tyranni Caria diues opum; magnum vulgata per orbem Tercentũ populi celebrent delubra Dianæ. Supereſt magnificum illud templum, quod anno regni ſui quarto edificare cœpit Salomon Dauidis filius. Triginta imprimis hominum milia cædendis arboribus vt cedris & cupreſſis ſunt in libanũ deſtinata. Lapicidarũ vero extiterũt octoginta milia, Latitudo templi fuit vicenum cubitorũ Sexagenum longitudo, altitudo fornice diſtincta cẽtenũ vicenum. Inferioris ſtructuræ materia erat ex cadẽti ſaxo Amplitudo veſtibuli denum cubitorum. Cellæ erãt vicenæ perulo inter ſe Vſu, & aliæ his ſuppoſitæ. Trabes erãt cedrinæ, cedrina cõcameratio auro illita, vt parietes omnes. Sãctior locus a reliquo templi corpore diſtinguebat muro, in quo erãt ianuæ ſculptæ, vela ductilia, varijs mẽadris & floribus intexta. Duo Cherubini (ita enim dici ſolent) ex puro auro, Pauimentũ petalis aureis inſtructũ. Ianuæ vicenum cubitũ altitudine auro coruſcãtes. Ante veſtibulũ erant duæ colũnę ęneę. 18 cubitorũ altitudine, ambituq; duodenũ. Erat & vas æneum tantæ magnitudinis, vt ab re nominatũ ſit mare, quod vituli duodecim diuerſas mũdi plagas terni ſingulas proſpectãtes circunſtabãt, Fuit vas illud trium millium batorum capax Erãt & aliæ figuræ quas lõgum eſſet recenſere. Altare fuit æreũ denũ pedũ altitudine, longitudine duplo maiore Itẽ mẽſa vna aurea, Phialę & pateræ aureę decem milia Argẽteæ quadrulo maiore numero, Cãdelabra. 10. milia ex auro & argẽto fabrefacta, Circa templum aula capaciſſima, in qua profanus populus conſiſteret. Hoc aũt opus ſeptẽ anno

rum ſpacio ad finē perductū eſt.Fecit & Salomon ſibi re/giam cadenti pauimēto,triplici intus materia Cedro,ar/gēto & auro.Qđ opus abſoluit tredecim annoꝝ ſpacio.

¶Arbores diuerſæ.

1	Abies	16	Cupreſſus		Pomus
2	Aeſculus		Caprificus	36	Prunus
	Amygdalus		Elate		Pyrus
	Amyris	17	Ficus	37	Pala
3	Apina	18	Fraxinus	38	Paliurus
	Aquifolia	19	Fagus		Palma
	Acaron		Ferula	39	Perſicus
4	Acer	20	Hedera		Pinus
5	Adrachne	21	Hebenus	40	Picea
	Alburnacum		Hypociſtos	41	Populus
6	Alnus	22	Ilex	42	Rhododaphne
7	Balſamum	23	Iuniperus		Ricinus
	Bedellium	24	Iuglans		Ridica
8	Betula	25	Larix		Robur
	Buxus	26	Laurus	43	Salſicortex
9	Carpinus	27	Lentiſcus		Salix
	Cameterepes	28	Liguſtrum	44	Spinus
	Cynnamum		Lotos		Sycomorus
10	Citrus	29	Malachra	45	Sambucus
11	Cornus		Melia		Smilax
	Corylus	30	Morus	46	Sorbus
12	Caſtanea	31	Myrtha		Suber
	Cedrus	32	Myrtus	47	Taxus
13	Ceraſus		Malobathros	48	Tæda
14	Coſtus	33	Oliua	49	Terebinthus
	Cinachante	34	Ornus	50	Tilia
	Cyperus		Rhamnus	51	Vnedo
15	Cotinus	35	Platanus	52	Vlmus

Abies arboꝝ pulcherima eſt & rectiſſima,q̄ in trāſ uerſum poſita renitit̄ pōderi,nec prius rūpit̄ quā catie deficiat,Pars ei⁹ iferior eſt enodis,& vocat̄ Sapinus Superior nodoſa & durior. Situs eius in mont

bus.Expetitur nauigijs & trabibus & plurimis vitę operi/bus.De hac Ouid.Lib.10.Enodiſq; abies curuataq; glādi bus ilex.Mātuanus Libro tertio Agela.Palma venit, mō tana abies deſcendit in æquor.Reſina huic arbori vicium gignit pilulam,quæ in medicina vim habet vrendi.Folia nō amittit,quę habet pectinum modo.Terna edit germi na,inter ſquamas corticem ſpargit.Semē reddit poſt ver giliarum occaſum Ramos habet in cælum tendētes non in latera pronos. Cacuminibus ramorū deciſis moritur, totis vero detruncatis durat. Et ſi infra ramos præcindat quod ſupereſt viuit.Si vero cacumen tantū auferat emo/ritur tota.Laudatiſſima eſt in Alpibus,apœnino, Vogeſo monte Corſica,Bitynia,Ponto,Macedonia.Deterior ar cadica,quoniā ibi facile putreſcit.Abietis vmbra ſatis pni cioſa eſt. Ab abiete fabri lignarii vocantur abietarii. Et opus abiegnū abiete factum.Hinc equus Troianus a Pro/pertio & politiano vocatur Abiegnus.Statius libro ſexto Thebaidis abietem vocat audacem , quod naues marinis ſe exponant periculis.Sic autem ait,Hinc audax abies,& odora in vulnere pinus.

¶Aeſculus arbor eſt glandifera,cuius fructu veſcebātur hoīes ætatis aureæ ſub Saturno. Sacra eſt Ioui. Huius ra mis fiebat corona ciuica.Semen reddit autūno.Tantū ra dice deſcendit in terram,quantū corpore eminet in aere.

¶Amygdalus arbor eſt fructifera,cuius fruct⁹ duro & car noſo integit cortice.Prima omnium arborū floret mēſe Ianuario.Ante maturitatē facile fructum amittit. Serēda eſt ab occaſu arcturi ad brumam.In hanc arborem poetæ fabulātur mutatā fuiſſe Phyllidē.Amyris arbor eſt infru/ctifera,quā ſterilitatem penſat odore flagrantiſſimo.

5 ¶Apina arbor eſt media inter pinum & piceā,piceæ ta/men ſimilior,vnde etiam pinus picea vocat.Aquifolia ar bor eſt ex Ilicis genere,quā Græci Similacē vocat. Bac/cas habet ſine ſucco.Folia ei nō decidunt,quæ habet acu leata.Germinat verno tpe Sata in domo aut villa veneſi cia arcet.Flore eius aquā glaciari tradit Pythagoras apu d

Plynium,Hāc arborē Theophraſtus Crateogonō vocat.
4 ℭAcaron arbor eſt breuis & fruticoſa.
ℭAcer fere eſt amplitudinis tiliæ arbor operū elegantia & ſubtilitate nobilis. Multa eius genera. Album cādoris præcipui, Alterum criſpo macularum diſcurſu in Iſtria & retia præcipuum. Vilius Craſſ.ueniū vocatur, Vide alia diſcrimina apud Plynium. Aceris radix cōfuſa iecinoris doloribus vtiliſſime imponitur. Germinat paulo ante æqnoctium vernum. Semen reddit meſſibus. Acernæ trabes dicuntur quæ ſunt ex eius lignō.
5 ℭAdrachne arbor eſt ſylueſtris ſimilis vnedoni, folio tātum minore & nunquā decidente, cortice non ſcabro ſed qui circūgelatus videri poſſit, tam triſtis eſt aſpectu, Fertur ſemper frondere.
ℭAlburnacnm arbor eſt colore nigricante.
6 ℭAlnus arbor nullū fert fructū, aut ſemē. Prouenit in locis aquoſis. Vnde Syllius li. 3. Fluminea ſonipes religat⁹ dicitur alno. Pinguis eſt ei vmbra. folia craſſiſſima. Vtilis eſt nauigijs. Lucanus libro. 3. Syluaq; dodones & fluctibus aptior alnus. Statius libro ſexto Theb. Alnus amica fretis nec inhoſpita vitibus Vlmus.
7 ℭApiaſtrum arbor eſt venenata in ſardinia.
ℭBalſamum arbuſcula eſt aromatica, vni Iudeæ cōceſſa viti ſimilior quam nitro. Ea ſeritur malleolis, Frequēs eſt in montibus. Suſtinet ſe abſq; vllis adminiculis. Excreſcit in bina cubita. Trima fructifera eſt. Eius ſuccus vocatopo balſamum, omnibus odoribus anteferendū. Lignum xylobalſamum, inciditur vitro lapide vel offeis cultellis, Capitur & balſamum pro arboris ſucco.
ℭBedellium arbor eſt nigra magnitudine oleæ, folio & robore ſimilis caprifici. Naſcitur apud Bactrianos, habet naturam gummi, Autor Plynius libro. 12. Cap. 9.
8 ℭBetula arbor eſt eximij cādoris, q̄ fiūt circuli vaſis vinarijs idonei. Gaudet frigidis locis bitumē ex ea quōdā excoq̄bāt Gallię. vtilis eſt ꝓficiēdis ciſtis & ſportellis flexibili crate. Bux⁹ arbor eſt tōſilis & ſemp virēs, viſcū ꝓducens

& ſemen, quod Cartegon dicitur. Ea fiũt multiforatiles tí biæ. Vnde & pro muſico inſtrumẽto nonnunquã accipit Sene. Tibi multifora tibia Buxo Solẽne canit. Stroza pater. Nec tibicineæ creſcũt modulamina buxi. Fiunt & laudatiſſimi pectines & vnguẽtariæ pixides. Plurima reperitur in Pyrenæis & citoro mõtibus. Cõmendabilis eſt duricia & pallore. Plyni⁹ tria ponit eius genera. Gallicũ amplitudine procera. Oleaſtrũ grauis odoris in omni vſu damnatum. Tertiũ ſylueſtre ſemper tonſile. Montes amat Folia eius ſunt concaua, quæ nõ decidunt. Spiſſiſſima eſt arborum, Nõ fluit in aquis nec cariem ſentit, nec vetuſtatẽ.

9 ¶ Carpinus arbor eſt nota, quæ alio noĩe acer dicit. Mõtes amat Ea quondam fiebãt faces nuptiales, Camerepes arbor eſt folio lato & molli, peculiaris Cretæ & Siciliæ. Cynnamũ ſeu Cynnamomũ arbuſcula eſt aromatica preſtãs odore, dulcis & cinerei coloris, cuius ſucc⁹ ad multa remedia vtilis eſt. Naſcitur in Aethiopia, India & Sabęis.

10 ¶ Citrus arbor eſt pecuiiaris. Mauritaniæ in atlante monte Romanis olim gratiſſima & maxime expetita ad menſaꝶ & lectorũ vſum. De his intellexit Politian⁹ in ruſtico dicẽs. Nec mauruſiacos lentæ teſtudinis orbes Delphica ſuſtentat. Et Lucanus libr. 10. Dentibus hinc niueis ſectos atlantide ſylua Impoſuere orbes, quales ad Cæſaris ora Non capto venere Iuba Martia. Tulybicos indis ſuſpẽdis dentibus orbes. Statius An mauros vndiq; poſtes. Idẽ. Indiſq; innixa colũnis Robora Maurorum. Huiuſmodi Citreæ menſæ fulciebantur eboreis pedibus, vt his verbis liquet. Citrus Mauruſia foliũ habet arbuſti aut lauri. Arborem hanc Græci medicam vocant.

11 ¶ Corn⁹ arbor ramos habet duricie & rigiditate ſimiles cornibus. Propterea vſus eius bellicis haſtis, & iaculis dicatus eſt. Vnde & plærũq; accipi ſolet pro telo. Sylius lib. 10. Vix prima momordit Tegmina Callaici corn⁹ tremebunda metalli. Virg. libro decimo Vola⁹ Itala cornus. Exitialis eſt apibus hæc arbor. Nã flore eius deguſtato, aluo concita moriunt. Succus eſt ęi ſanguineus, Mõtes amat.

& primo Fauonio germinat. Nullam habet medulã. Co-
rylus arbor gaudet planis locis, Ea olim fiebant faces nu-
ptiales, vt Carpino. Graciles ſunt eius trũci, lata folia, deli
cati fructus & ſecundis menſis expetiti Colurna dicuntur
opera, quæ fiunt eius ligno.
12 ℭ Caſtanea fructum. ſignificat & arborẽ. Fructus integun
tur ſpinoſo cortice. Virg. Stãt & Iuniperi, & caſtaneę hir-
ſutæ. Cedrus arbor procera eſt, ne tamẽ oneroſa. Folia ha
bet cupreſſinis fere ſimilia, lignũ iucundi odoris & tineis
imperuium & infeſtum Propterea opus dignum. Cedro
dicimus quod laudabile eſt, & ab iniuria blatarũ & tinea
rum maxime cõſeruãdum. Horatius. Speramus carmina
fingi poſſe linenda Cedro, & leui ſeruanda Cupreſſo, vel
quod eius oleũ illitum res oẽs conſeruet a tineis & carie.
Duo ſũt minoris Cedri genera. lyria & Phœnicia. differũt
folia Nã quæ durum, acutũ & ſpinoſũ habet vocatᷣ oxy-
cedros ramoſa ac nodis infeſta altera odore preſtat. Duo
itẽ gña cedri maioris. Florifera fructũ non fert. Fructifera
nõ floret, Et in ea antecedentẽ fructũ ſtatim nouꝰ occupat
Semen eius ſimile. Materiæ æternitas, ideoq̨ ſimulachra
deoꝝ ex ea factitauere. Reſinã fũdit ad faciẽdas pices mõ
tes amat. Folia nõ amittit q̃ hẽt capillata. Laudatiſſima eſt
in Creta, Africa & Syria Rimã fiſſuraq̨ non capit ſpõte.
13 ℭ Ceraſus nomẽ ſumpſit a ceraſunte põti ciuitate. Fructꝰ
vocatur Ceraſum, & interim pro arbore capitᷣ. Ceraſi Ro
mæ nõ fuerunt ante victoriã Mithridaticã Luculli. Is an-
no. 680. vrbis conditæ aduexit e põto, In egypto nulla cu
ra potuere gigni. Ceraſorũ teſte Plynio aproniana maxi-
me rubent, nigerrima ſũt actia, Cęciliana rotũda. Iulianis
gratus ſapor, adeo teneris, vt geſtatũ nõ tolleret principa
tus duracinis, in Belgica luſitanis & in ripis Rheni, Cera-
ſis ſuccus eſt ſanguineus. Conſtant cute & ſucco. Gaudẽt
aquoſis montibus, Inſeruntur poſt brumam dempto cor
tice, Præcoces fiũt & matureſcunt calce radicibus admo-
ta Ceraſus capitur etiam pro fructu. Propertius. Hic dul-
ces Ceraſos, hic autumnalia poma.

14 ℭ Coſtus arbuſcula eſt aromatica, cuiᵘˢ radix flagrat odore præſtantiſſimo. Stroza filius. Accumulâſq; roſas & odore germina cuſti. Antiqui ſupplicabant thure & coſto. Cynachante arbuſcula acinos inſtar vuæ producit. Latini caninam ſentem & vuam ſpineam nominant. Cyperum habet ægyptus, ſemine Coriãdri, candido & odorato, quod in oleo coquitur. Hæc arbor eſt ocyſſima. Protinus enim floret & ſemen profert.

15 ℭ Cotynum Plyniᵘˢ ait arbuſculam eſſe in Apœnino, colore inſignem.

16 ℭ Cupreſſus ſeu Cypariſſus arbor feralis ſucciſa nõ regerminat. Propterea in exequiis adhibita eſt, vt funebre ſignum. Virgi. Et ferales ante cupreſſos Conſtituũt. Statius lib. 5. Sylu. Hilareſq; hederas plorata Cupreſſus Excludit ramis. Plantabatur in funeſtis nobilium domibus, eiuſq; ramis rogorum intexebantur latera. Lucanus lib. 3. Et nõ plebeios luctus teſtata cupreſſus. Hæc arbor moroſa eſt natu, fructu ſuperuacua, baccis torua, folio amara, odore violenta, & ne vmbra quidem gratioſa, Diti ſacra. Naſcit̃ in Creta. In Enaria tantum ſucciſa regerminat. Picẽ fundit acerrimã ſapore. Aquas odit. Folia habet carnoſa, quę non amittit. Trifera eſt. Nam baccæ eius colligũtur menſe Ianuario, Maio, & Septẽbri. Cariem non ſentit aut vetuſtatem. Semper nitorem ſeruat. Eius ſemen gratiſſimũ eſt formicis. Tritũ ſeruat a vermiculis vt folia. Caprificus appellatur ficus ſylueſtris erumpẽs in ſaxis ruptis. Fructus eius nunquam matureſcit. Plynius ait Elatem arborẽ eſſe ad vnguẽta vtilem. Laudat̃ hammoniaca maxime, mox ægyptia, deinde Syriaca dũtaxat in ſitientibus locis odorata, pingui lachryma.

17 ℭ Ficus arbor breuitate radicũ cito ſeneſcit. Laudat̃ Iudæa rubens oliuæ magnitudine, craſſitudine cubitali, ramoſa materia valida, viridi cortice, folio tilię ſed molli, Hircana dulcior nr̃is & fortior, vt quę modios. 170. ferat. Chalcidica, lydia, Mamillana, a ſimilitudie mãmaꝝ. Calliſtrutia ſapore præſtãs. Item Africa, Rhodia & Tyburti-

na. Ficubus omnib⁹ mollis eſt tactus. Maturis frumēta in/tus, matureſcētibus ſuccus lactis, pcoctis mellis, Seneſcūt in arbore. Præſtātiſſimę ſunt in ebuſo inſula. Dulci ſūt ſucco & lacte in capite, in corpore nō. Item nullus iis odor. Folia ſūt latiſſima. Fructum ante maturitatem facile per/dunt. Non florent, pomum habent ſupra folia quæ ſerius naſcuntur. Fertiliores ſunt inferiore parte quam cacumi/nibus. Vtiles ſunt faciendis ſcutis. Naſcūtur in his vermes, qui vocantur Ceraſtes, His maxime pernicioſa eſt vermi/culatio, quā ſentiunt. Laborant & radicibus madidis. Se/rotinæ fiunt. ſi primæ groſſi (quum magnitudinem fabæ exceſſere) detrahentur.

18 ℭFraxinus dicitur a fragoſis locis in qbus naſcitur, Pro/cera eſt & teres & pennata folio, Achillis haſta multū no/bilitata, Materies eius ad multa eſt vtilis. Quæ naſcitur in Ida Troadis monte adeo ſimilis eſt citro, vt emētes fallat ſublato cortice. Ei⁹ duo ſunt genera. Longa enodis, altera breuis, durior fuſcior ꝗ, laureis folijs. Ampliſſimā hēt macedonia, quā Bumeliā vocāt. Diuidūtur in ſitu, Cāpeſtris criſpa eſt. Mōtana ſpiſſa. Folia fraxini iumentis mortifera ſunt, cæteris ruminantiū innocua. Succo expreſſo ad po/tum cōtra ſerpentes, & impoſita vlceribus opifera eſt. Tā taꝗ eſt vis, vt nec matutinas nec occidētes vmbras ſerpēs arboris eius attingat, adeo vt ipſam ꝑcul fugiat. Si ea frō de gyro claudat ignis & ſerpens, in ignes potius fugiet, ꝗ̄ in fraxinū, Floret fraxinus priuſꝗ̄ prodierint ſerpētes, nec ante cōditas folia dimittit. Gaudet aquoſis montib⁹. Meſſibus redit ſemē. Obedientiſſima eſt quocūꝗ in opere, faciēdis haſtis melior Corylo, Cornu leuior, Sorbo lētior, Ouid. lib. 10. Et Coryli fragiles, & fraxinus vtilis haſtis.

19 ℭFagus arbor eſt glādifera, cuius glās triāgula cute iclu ditur. Folium eius aurē tenue & leuiſſimum eſt celerrime flaueſcēs, gignēs ſuperne paruulā baccā viridem cacumi/ne aculeatā. Fagi glās muribus gratiſſima eſt, qui ꝑpterea vna proueniunt. Grata eſt etiā gliribus & turdis. Fertilitas eius alternat, vt omniū fere arborum. Glans fagina oīum

dulciſſima eſt,vt qua obſeſſi homies durauerint in opido
Chio.Huius arboris cortex in magno vſu eſt aggreſtum.
Ligni honos præcipuus fuit in vaſis.Manius Curius iura/
uit ſe ex prçda nihil attigiſſe,præter guttum faginū,quo
ſacrificaret.Virg.Pocula ponā Fagina cælatū diuini opus
Alchimedontis.Vtilis eſt etiā capſis & ſcrinijs fagus ꝓpter
lentorē plicabilē.Ferulā Plynius aſcribit arborū generi.
Ea naſcit̃ in calidis locis.Nulli fruticū leuitas maior,pro/
pter quod facilius baculorū vſum ſenectuti præbet.Ei⁹ ra
dix candida.Ea inciſa lac emanat.In ferula optime ſerua
tur ignis.Procedit in Aegypto.

20 ¶Hedera ſemper viret,ſtare nō poteſt ſine adminiculo,
Muros amplectitur quadā laſciuia,adeo vt erodat.Viua/
ciſſima eſt oīum arboꝝ. Eius racemus vocat̃ corymbus.
Virg.Diffuſos hedera veſtit pallēte corymbos.Hęc arbor
inimica eſt ſatis omnib⁹.Flos eius ſimilis eſt roſę ſilueſtri,
niſi ꝙ caret odore.Triplicē facit Plynius,Candidā,nigrā,
& tertiā,quæ vocat̃ helyx.Huius arboris olim coronabā
tur poetæ.Ei folia nō decidūt.Sacra eſt Baccho. Seipſam
propagat.Duplex in folijs color,viridis & flauus.Propte
rea Sidonius eam bicolorē vocat vbi ait.Quoties ꝑ fron
dea lora Flectis penniferos hederis bicoloribus armos.

21 ¶Hebenus arbor eſt Indiæ,teſte Virg.quam Herodotus
æthiopiæ maluit tribuere.Nō fluitat in aqs.Neq; ſētit ca
riē,neq; vetuſtatē.Meridiano ęthiopię cardie ſyluę hiber
no maxime virēt.Scobē eius oculis vnice mederi dicūt,li
gnoq; ad cotē trito,cū paſſo caliginē diſcutit.Ex aqua ve
ro & radice albugines oculoꝝ.Cęſa hęc arbor dureſcit in
lapidē.Dicimus hoc hebenū & hæc heben⁹ teſte Seruio.
Virg.li.2.Geor.Diuiſę arborib⁹ pr̃ię,ſola India nigrū fert
hebenū.Luca.Heben⁹ mareotica vaſtos non opit poſtes.

22 ¶Hyppocriſtes arbor eſt hederacei generis.

¶Ilex eſt glãdifera.In carpētarijs fabricis circa Elim & la
cedęmonē vbi nō naſcitur,ꝓ ea vtunt̃ ſubere. Duplex in
hoc arborū genere ſexus reperiri fert̃.Glans Ilicis breuis
eſt & gracilis Maſculas Ilices negāt ferre.Huic arbori fo/

lia ſunt aculeata, quæ non deciduͣt. Nullo flore exhilara/tur. Nouus in ea fructus cum autumno pendet. Ciuica corona primo fuit iligneа, poſtea magis placuit ex æſculo. Deformatur interim nodis. Luca. lib. 3. Procumbunt omni, nodoſa impellitur ilex.

23 ℭ Iuniperus arbor frequens eſt in locis arenoſis. Viret coma perpetua. Cariem non ſentit aut vetuſtatem. Non floret. Eadem eſt iunipero virtus quæ & Cędro. Medulla ei⁹ vbiq; ſolidior eſt q̃ Cedrus. Lignum apprime durum. Vnde Mantuanus in quercu Iulia. Addam & Iuniperos, carie impenetrabile robur. Vaſta eſt hæc arbor in Hiſpania, maximiſq; baccis. Montes amat, ſpinas habet pro folijs. Flexuoſa eſt & intricata. Combuſta odorē reddit, & pollutum purgat aerem.

24 ℭ Iuglans odio diſſidet cum quercu. Iuglandes nuces gemino proteguntᷣ operimēto. Optimæ ſunt Perſicæ. Earū cortice tinguntur lanæ, & ruffatur capillus primum prodeuntibus nucleis. Pingueſcunt vetuſtate. Aquas odit Iuglans. Inferiore pte fertilior eſt. Nō facile ſentit cariē. Eius vmbra grauis eſt & noxia capiti humano, oībuſq; ſatis.

25 ℭ Larix arbor vſtis radicib⁹ nō repullulat. Mōtes amat. Incorrupta ei vis humori cōtumax. Nec ardet, nec carbonem facit, nec alio modo ignis vi conſumitᷣ q̃ lapides. Ei folia ſunt pungētia, quę non decidunt. Florem neſcit. Terna edit germina. Corticem ſpargit ĩter ſquamas Larix & abies arborum ſunt altiſſimæ, quibus ſucciſis humor diu fluit. Larix neſcit cariem, valide pondus ſuſtinet.

26 ℭ Laurum arborem Græci Dapnen vocant, ab eiuſdem nominis puella, quam apollo adamauit. Spectatiſſima eſt in parnaſo. Cōiecta in ignē maximos crepitus edit. Vnde & in maleficiis amatoriis incendi conſueuit, tanquā amātium querimonias repræſentans. Virg. in Bucco. Daphnis me malus vrit, ego hāc in Daphnide laurum. Credita eſt inſuper aduerſus venena remedium habere. Hinc laureū baculum geſtare dicebantur, qui periculum feliciter effugiſſent, Arborum ſola non percutitur fulmine, Olim dū

ſncēdebatur, ſi crepuiſſet abunde, felicitatē portendi opi/
nabantur. Tibullus. Laurus vbi bona ſigna dedit, gaudete
coloni. Cōtra vero ſi tacita deflagraſſet, inauſpicatiſſimū
arbitrabantur omen. Propertius. Et tacet extincto laurus
aduſta foco. Magorum ſuperſtitio ꝓmittit Lauri folia (ſi
noctu puluillo ſubiiciantur) veritatem ſomniorū conci/
liare. Efficacis eſt auxilii in numinum afflatu, & futurarū
rerum præſagiis. Vnde Claudianus de raptu Proſerpinæ
lib. 2. Ilex plena fauis, vēturi præſcia laurus. Ea olim coro
nabantur ſacerdotes & diuinaculi. Lauri fructus Daphni
das vocant, Dicabatur olim triumphis, Ouid. lib. 2. Eleg.
Ite triumphales circum mea tempora Lauri. Plynius ſcri
bit nullum genus Lauri fuiſſe quōdam in Corſica. Perpe
tuo viret, Sacra eſt apollini. Portata inter armatos hoſtes
erat indicium pacis & qetis, vt Oliua. Statius li. 12. Pacife
ra Lauro crinem vittiſq; decorus. Tiberius princeps, tonā/
te cœlo ea ſe coronabat cōtra fulminū motus. Adhibeba
tur olim purificationibus vrbis, Pinguis eſt eius ſuccus,
Amat loca montoſa. Folia nō amittit. Primo fauonio ger
minat. Inimicū eſt ei frigus, Ignem cum hedera excutit,
Folia rubigini ſunt obnoxia, ſi arbor fuerit inter ſegetes
ea peſte laborantes. Lauri folio annuum faſtidiū purgant
palumbes, graculæ, merulæ & perdices.

27 ¶Lentiſcus arbor trifera eſt. Maſtichem reſinā ſudat in/
ſtar gummi. Baccifera eſt. Plynius citat verba hæc Cicero/
nis de Lentiſco, Iam vero ſemper viridi ſemperq; graua/
ta Lentiſcus triplici ſolita eſt grādeſcere fœtu, Ter fruges
fundens, tria tempora monſtrat arandi. Eius ligno fiebat
olim dentifricia & dentiſcalpia. Martialis. Lentiſcū me/
lius, ſed ſi tibi frōdea cuſpis Defuerit, dentes pēna leuare
poteſt. Lentiſcū mādere prouerbio dicebatur, qui nimio
comendi corporis ſtudio ſuperfluebat. Nam dentium cu
ra olim vt delicatis probro dabatur.

28 ¶Liguſtrum arbor eſt, cuiꝰ ligno aptiſſimæ fiunt teſſeræ.
Succus eius neruis, articulis, algeribus, folia veteri vlceri
cum ſalis mica & oris exulceratiōi proſunt. Loton habet

Africa.Præcipuam Syrtes & Naſamones.Magnitudo eſt huic arbori,quæ pyro.Ligno color niger.Expetitur ad tibiarum cãtus,vnde & pro tibia plęrũq; ſolet accipi.Politianus in Mãto.Dãt & multiforã modulãda ad carmina Lotõ.Eius radice fiebãt olim cultelli & capuli.Baccas pfert.Cariem nõ ſentit.Florem amittit,cuius ſuauitate homines rerum omnium obliuiſci dicuntur.Lotophagi populi nomen inde ſumpſerunt,ꝙ freqũes apud illos reperiatur.Aquas amat,Martia.lib.4.Nec plus lotas aquas,littora myrtus amat.Ouid.li.9.In ſpem Baccarum florebat aquatica Lotos.Veteres eam Apollini ſacrã fecerũt,ꝙ ante ſolis ortum folia implicet,proſurgẽte autem explicet paulatim.Eſt & eiuſdem nominis herba.

29 ¶Malachra arbor eſt magnitudine oleæ,folio roboris, fructu caprifici.Eius fructum Bedelliũ dicũt,quod eſt genus gummi.Melia arbor fructum parit ſuauiſſimum.Meſpili arboris fructus vocatur Meſpilum.Palladius. Meſpilaq; exarmat pugnacib⁹ horrida mẽbris Eius folia priuſq̃ decidant,rubeſcũt.Multas habet radices altas & inextirpabiles.Non fuit hæc arbor in Italia Catonis æuo.Infeſtatur vermiculis ruffis & piloſis.

30 ¶Morus arborum vltima floret,exacto iã frigore.Vnde prudentiſſima vocatur a poetis.Politianus in Ruſt.Mox vbi iam ſapiens cœpit frondeſcere morus,Ante quidẽ ſapiens nunc ambitioſa,nec vllum Quæ pariat pomũ, ſed ſerica penſa miniſtrat.Fruct⁹ eius vocãtur mora,quæ quũ prius alba eẽnt,cruore Tyſbes & Pyrami rubra facta ſũt. Pontanus.Atq; in ſanguineam morus poſt verſa figurã. Fructibus ſuccus in carne vinoſus,trini coloris,candidus primo,mox rubens,maturis niger.Tingunt man⁹ ſucco, maturi ruũt,acerbi minime.Serẽda eſt hæc arbor ab Idibus februarij in æquinoctium. Montes amat. Tardiſſime ſeneſcit,fructibus minime laborans.

31 ¶Myrrham arbuſculam aromaticam habet Arabia, altitudine quinum cubitorum,cortice duro & intorto,guttis eiuſdem nominis ſponte ſtillantibus.Eius virtus eſt ve

corpora vindicet a putredine.

32 ℭMyrtus baccas parit optimi ſaporis, Amat littora. Mar tia. Nec plus lotos aquas, littora myrtus amat. Virg. lib. 4. Geor. Pallẽteſq; hederas, & amãtes littora myrtos. Sacra eſt veneri. Odoratiſſima eſt in Aegypto. Ei⁹ oleo ineſt q/dã vini ſapor. Nobilitata ẽ ouali corona Creſcit quãdoq; in locis planis. Anguſta ſunt eius folia, quæ nõ decidunt, Vita eſt breuiſſima. Malobathros arbor eſt Syriæ, folio cõ uoluto, arido colore, ex quo expimitur oleũ ad vnguen ta. Sapor eius ſimilis eſt nardo, Hoc vnguentũ vrinã cit, Oculorum epiphoris vinoris expreſſum medetur.

33 ℭOleæ ſeu Oliuę arbori folia non decidunt. Sacra eſt mi neruæ. Nefas erat olim eã in profanis vſibus polluere, vt nec propiciãdis quidem numinibus ex ea altaria accende rẽtur. Ea coronabãtur equitum turmæ, Idib⁹ Iulijs, & mi noribus triũphis ouantes. Fructus cõſtat nucleo oleo, car ne, amurca, Arbor ipſa tarde creſcit, Morſu capræ fertur ſterileſcere. Immunis eſt a carie & vetuſtate. Cõuenit inter autores arborẽ hanc durare ãnis ducẽtis. Inimiciſſima eſt ei pluuia circa Vergilias. Gaudet cinere & calcarijs forna/cibus, Fuit olim arborum maxima in Betica, autore Ply. Vermiculationem patitur, & fungum. Rami eius portati olim præſtabãt indicium pacis Virg. lib. 8. Paciferæq; ma nu ramum prætẽdit oliuæ. Statius lib. 12. Vittatæ laurus, & ſupplicijs arbor oliuæ, quoniã per eam pax petebatur ſupplicando. Oleaſter vocatur ſylueſtris olea, Agrippum vocãt Græci. Hinc adagium. Sterilior Agrippo.

34 ℭOrnus arbor mõtes amat. Naſcitur in ſaxoſis mõtibus. Procera eſt & tamen infrugifera. Rugoſus & aſper eſt ei⁹ cortex. Rhãnus arbuſcula eſt ſpinoſa gaudens ſaxoſis lo/cis & petricoſis. Architrenius. Nec ſimulat ſparſa criſtatã cuſpide Rhamnum.

35 ℭPlatanus arbor late ſpargit ramos. Sterilis eſt. Nec ad alium vſum olim adamabatur, q̃ vmbrarum, qbus adeo placuit, vt mero iſuſo enutriretur. Hinc genialis vocat a poetis. Stroza fili⁹. Nec veneris myrto, aut platanis genia

libus vllam Indulget veniã.Sub ea celebrabantur conui/
uia.Nam Plynius ſcribit Licinium mutianum ter conſulē
ſub vna fuiſſe epulatũ cum duodecimo comite,& Caiũ
principem ſub alia cum duodecim cõuiuis. Poetæ fabu/
lantur Iouem cum Europa ſub Platano concubuiſſe.Nõ
eſt alia maior eius commēdatio,quam ſolem æſtate arce
re,hyeme admittere.Idem Plynius ſcribit antandri Plata
num circũdolatis iã lateribus reuiruiſſe & vitæ fuiſſe red/
ditam.Hęc arbor cito germinat.Lata habet folia.Iudicũ/
da eſt eius vmbra Erat in vſu apud Romanos,in villa aut
hortis vrbanis ad vmbras inambulationũ,quæ ad ociũ li/
teraꝗ primum inuentæ ſunt.Iuuenalis Satyra.i.Frõtonis
Platani conuulſaꝗ marmora clamant. Martia.viduã vo/
cat Platanum velut ſterilem lib.3.vbi ait.Non ociosis or
dinata myrtetis.Viduaꝗ Platano tõſiliꝗ Buxeto. Pom⁹
& pomum vocabulo ſunt generalia. Nam poma dicim⁹
omnium arborum fructus ſiue molles ſeu duros,ſeu ido
neos.Nuces vero ea tantũ vocamus poma,quæ duro in/
teguntur operimento.

36 ℭPrunus arbor pruna pariēs,quorũ diuerſa genera po/
nit Plynius,ſed omniũ laudatiſſima ſunt Damaſcena.Co
lumella.Armeniiſꝗ & cæreolis.pruniſꝗ damaſci Stipan/
tur calathi.Pruna ſylueſtria vbiꝗ naſcuntur.Aquoſo ſunt
ſucco.Arbor raro creſcit in mõtib⁹.Pyrus arbor dicta eſt
ꝙ ex lato in acutũ feratur inſtar Pyramidis. Cruſtumina
pyra cunctis gratiſſima ſunt,proxima falerna a potu pro/
pter copioſum ſuccum.Turbinata ſunt figura,quibus ea/
dem proprietas vini quæ & pomis.Vinoſo ſunt ſucco.Fo
lia arboris circinata. Ipſi arbori vita eſt admodũ breuis.
Fructus facile perdit.Naſcitur quandoꝗ in mõtoſis locis.
Pyri ſylueſtres tarde germinant.

37 ℭPala arbor eſt maior pomo & ſuauitate pręcellentior,
cuius fructu(qui Ariena dicitur) ſapiētiores indorum vi/
uunt,Folium alas auium imitatur longitudine triũ cubi/
torum,latitudine duum.Arbor ipſa fructũ e cortice mit/
tit admirabilē ſucci dulcedine,vt vno quaternos ſatiet.

ℭPaliurus

38 ¶Paliurus arbor eſt fructuoſa, cui Cyrenaica regio ſuam poſtponit lotõ, Eius nucleus non ſimul manditur, iocundus per ſe, & vinno ſuauior. Germinat concepto vere.

¶Palmis abundat Iudæa. Reperiuntur etiam in Europa ſed ſteriles. In maritimis hiſpaniȩ fructũ ferunt ſed imitẽ dulcem in Africa, ſed ſtatim euaneſcẽtem, Orientales ex his vina conficiunt, & nõnullæ gentes panem. Terra feruida & ſabuloſa habet frugiferam palmam. Gaudet & riguis, Coma eius eſt in cacumine & pomum, nõ inter folia ſed ĩter ſuos ramos, Folia cultrato ſunt mucrone, lateribus in ſe bifidatis, Huic arbori eſt vterq; ſexus, vt oibus aliĳs. Mas in palmite floret, fœmina citra florem germinat tantum, ſpinæ modo, Pomum palmȩ eſt oblongũ, nõ vt oliuæ orbiculatum. Albor portat in trimatu. Genera eius. 49. nonnulli poſuerunt. Fructui dulcis eſt ſuccus, nullum lignum. Arbori folia non decidũt, Longum eſſet in compendium quoq; redigere quod de ea multis admodum verbis ſcripſit Plynius. Propterea ſatis erit nobis vnum adiicere, quod ex Ariſtotelis & Plutarchi teſtimonio ſcribit Gellius libro tertio Cap. ſexto. Si ſuper palmæ arboris lignum (inquit) magna pondera imponas, ac tã grauiter vrgeas, onereſq;, vt magnitudo oneris ſuſtineri nequeat. non deorſum palma cedit. nec intra flectitur, ſed aduerſus pondus reſurgit & ſurſum nititur, recuruaturq; Propterea in certaminibus palmam ſignum eſſe placuit victoriæ, quoniam ingeniũ euiuſmodi ligni, eſt vt vrgentibus prementibuſq; non cedat.

39 ¶Perſicus nomẽ ſumpſit a perſide, vnde primum aduecta eſt Hæc arbor in Rhodo floret, nec fructum parit.

¶Pinus arbor non floret. Folia habet capiliata, quæ non decidunt. Firmiſſima eſt aduerſus cariem & tineas. Vmbra eius necat germina. Sterileſcit ſi quis cacumẽ auferat, nec tamẽ emoritur. Eius erucæ vocantur Pytocampȩ. Exciſa nullam remittit ſobolẽ, ſed prorſus emoritur. Propterea Crœſus (vt eſt apud Herodotum in Erato) minabatur ſe extirpaturum Lãpſacenos Pini in morem. Pinaſter voca

tur ſylueſtris pinꝰ muri altitudie & a medio ramoſa, ſicut pinus in vertice. Copioſam parit reſinam. Folia nõ amittit. Ea ſunt prætenuia, & mucrone aculeata.

40 ℭPicea arbor eſt feralis, & funebri indicio ad fores poni poſita. Vnde Virgilius de tumulo miſeni loquẽs ait, Procumbunt Piceæ, ſonat icta ſecuribus ilex. Tõſilis eſt & reſinoſa, montes amat. Non floret. Eius vmbra ſatis pernicioſa eſt, Cortex eius vſui eſt agreſtibus ad vaſa & corbes. Folia ſunt inſtar pectinum.

41 ℭPopuli tria ſunt genera teſte Plynio, alba, nigra, & quę vocatur lybica, folio minima ac nigerrima. Alba folio bicolor ſupne cãdicãs inferiore parte viridi. Nigrę folia ſũt circinnatæ rotũditatis in iuuenta, vetuſtiora fiũt anguloſa. Populorum folijs gratiſſima eſt lanugo. Fluuios amãt. Verg. Populus in fluuijs, abies in mõtibus altis. Ouid. li. 1. Met. Cana ſalicta dabãt, nutritaq; populus vnda, Sorores Phaetõtis in hãc arborẽ mutatę finguñt a poetis Põtanꝰ. Phaetõtias arbor Fundit rore nouo, quæ legat ipſe puer. Sacra eſt Herculi. Pediculus ei tremulus, vmbra nulla, Folia inter ſe trepidantia. Cito germinat, nullum ſemen aut fructnm parit. Placet vitibus, vtilis eſt ſcutis faciendis.

ℭRhododaphnes arboris folia veneno ſũt quadrupedibus, homini vero cõtra ſerpẽtes ꝑſidio ruta addita & e vino pota. Pecꝰẽt & caprę, ſi aquã biberit, in qua ea folia maduerint, mori dicunt. Arborẽ hanc ſunt qui Neriũ vocent ſempiternũ frõde roſę ſimilitudine & caulibꝰ fruticoſum.

ℭRicinus arbor eſt altitudine oleæ, caule ferulaceo, folio vitium, ſemine vuarum gracilium & pallidatum. Frequens eſt in Aegypto.

42 ℭRidica arbor eſt pedamentis apta. Robur arbor eſt glãdifera, quæ pręter fructũ plurima alia gignit vt quędã veluti mora, quibus fructus ineſt nucleis oliuę ſimilis. Item pipulas nucibus nõ abſimiles intus habẽtes flocculos molles lucernarum luminibus aptos. Nam ſine oleo flagrant. Gignunt & culices & quedã alia. Montes amat, Folia habet ſinuoſa, Terna edit germina, & inter ſquamas corticẽ

ſpargit. Carnoſas habet radices,quas in profundum agit. Teredines patitur. Duriſſima eſt arborum,nō facile vetuſtatem ſentit aut cariem.

83 ¶ Salſicortex arbor eſt glandis amaræ,quam nullum animal cōtingit p̄ter ſues. Salix arbor eſt viminoſa & multis pticis ſe ſurrigēs. Infructuoſa eſt & ifrugifera amaro cortice. Virg. Florentem Cytiſum,& ſalices carpetis amaras. Plicatilis eſt & lēta,colore glauco,vētis agitabilis. Amat littora & humida loca, Oui. Amnicolæq; ſimul ſalices,& aquatica lotos, Palladius Rutilius. Flumineā ſalicem fœcundant ardua mēbra. Columella aptiſſimo epitheto eā vocat Perticalē dicens. Perticalis fere ſalix eundē agrum quem viminalis deſyderat,melior tamē riguo prouenit, atq; ea taleis conſeritur. Quum germinauit,ad vnam pticam ſumitur. Pampinatur inſtar vineæ, vt in longitudinem potius quam ramorum latitudinem euocet̃. Sic culta quarto cæditur anno & vinculis præparat̃. Abſciſſa cito repullulat. Mutationem loci facile patit̃ in iuuenta. Semen ocyſſime perdit & ante maturitatem,ob id dicta ab Homero frugiperda. Cito germinat, Lōga ſunt eius folia & non multum lata. Quum flaueſcunt,ruunt ſua ſponte. Eius ſemen mulieri ſterilitatis medicamentum eſt, Lētiſſima eſt,& propterea faciendis ſcutis aptiſſima autore Plynio. Breuis ei vita. Fructus ante maturitatē abit in aranea, Sed ſi prius colligat̃,ſanguinem reiiciētibus prodeſt. Varia ſunt ex ea medicamēta. Cinis corticis e Ramis primis clauum & callū aqua mixta ſanat. Vicia cutis in facie emēdat magis admixto ſucco ſuo q triplex eſt. Folia cocta cū cæra trita imponunt̃ podagricis. Cortice & folijs in vino decoctis ſanātur nerui. Flos tritus cum folijs furfures purgat in facie. Folia contrita & pota,intemperantiam libidinis cohercent,& in totum auferūt vſum ſæpius ſumpta. Alio nomine vocatur Siler. Virgil. Sponte ſua veniunt, campoſq; & flumina late Curua tenent,vt molle Siler, lētæq; geniſtæ.

¶ Spin⁹ arbor ē pruniſera, Vir. Et ſpinos iā pruna ferētes.

44 ¶Sycomorꝰ dicitur ficus fatua, alio nomine Mariſca. Habet multitudinem lactis. Fructus non egreditur ex ſūmitatibus ramorū, ſed ex ramis ipſis. Grana eius ſunt minora granis ficuum. Nec matureſcunt niſi radantur inſtrumēto ferreo. Frequens eſt apud Rhodum locis frumentariis.

45 ¶Sambuco plurima eſt medulla. Ocyſſime floret. Eiꝰ interiora mire firma eſſe traduntur, Ita vt venabula ex ea pferantur omnibus. Conſtat ex cute & oſſibus. Cæditur tempeſtiue quū decorticatur. Cortice eſt inextricabili, & carie ſubnaſcente ei, materiaq; nigreſcente. Numeraſ a Plynio inter eas, quæ faciendis ſcutis aptæ ſunt, Smilax arbor Hederæ ſimilis, ſpinoſa & denſis cauliculata genibꝰ. Fruticoſa ramis, Folio hederaceo, paruo nō anguloſo flore candido & lilium olente. Fert racemos inſtar labruſcæ, colore rubro Lugubris eſt ob eiuſdem nominis virginē, quæ amore iuuenis Croci in hūc fruticem mutata eſt. Ea fiunt codicilli. Admota auribus leuem ſonum reddit,

46 ¶Sorbo folia vniuerſa decidūt, infeſtaſ vermiculis ruffis & piloſis, & ita emoritur. Gaudet aquoſis mōtibꝰ. Suber minima eſt arbor, cuius lignum, non ſolum nō mergitur aquis, ſed aliis quoq; rebus alligatum, facit ne mergantur Hinc adagiū, Subere leuior. vſus eiꝰ anchoralibus nauiū. piſcantium tragulis, & cadorum obturamētis, & in hiberno fœminarū calceatu. Apud nos vtunſ etiā viri. Ei folia nō decidunt. Nō facile ſentit vetuſtatem aut cariē Iuuaſ detracto cortice, quod tamē omnibus fere arboribus exitiale eſt. Lignū foraminoſum eſt & leue. Politianus. Multi forumq; replent operoſa examina ſuber.

47 ¶Taxus ſimilis eſt abieti. Baccas profert venenatas pcipue in Hiſpania Hinc plæriq; toxicum dictū arbitrātur vt taxicum, mutata litera. Claudianus Qualis peſtiferas animare ad crimina taxos. Feraliſeſt. Ouid. li. 4. Eſt via decliuis funeſta nubila taxo. Stroza filius. Mœſtaq; ferales ptendunt nubila taxos, Eius fumo necātur mures. Eſt in arcadia adeo venenata hæc arbor, vt ſi quis ſub ea dormiat aut capiat cibum, protinus emoriatur. Plynius ait eſſe in

noxiam,ſi in ipſam clauus æreus infigatur. Ea paſte apes mel conficiunt amariſſimũ,Frequens eſt in Corſica.Virg. Sic tua Cyrnæas fugiant examina taxos.

48 ¶ Tæda arbor liquorem ſeu picem ſtillat,& abundat ligdo ſucco,Ea optimæ fiunt faces,quæ propterea tædę vocantur,vt Ceres tædifera,quod in ꝑquirenda Proſerpina tædas inflammauerit.Ouidius libro.3.Faſt. Quos cũ tædifera nunc habet ille dea.Grata erat flãmis & lumini ſacrorum.Hanc mares duntaxat ferebant Montes amat.

49 ¶ Terebinthus arbor ſoliditatẽ habet in ſpeciẽ buxi. Reſinam emittit odoratã,quę inde vocaẗ Terebinthina.Maſcula eſt ſine fructu.Fœminarum duo ſunt genera,Alteri fructus ruber lẽtis magnitudine,alteri pallet, Frequẽs eſt & magna in Syria Fruticoſa in Macedonia,Lenta eiꝰ materies & fidelis ad vetuſtatẽ.Lignũ nigri ſplẽdoris.Flos racemoſus oliuæ modo Denſa folia quę non decidũt, Fert folliculos emitẽtes quædã animalcula ceu culices,& lẽtorẽ reſinoſum,qui cortice erumpit Meſſibus reddit ſemẽ.

50 ¶ In Tilia mas & fœmina differũt,Materies maris dura eſt,nodoſa ruffior & odoratior. Cortex craſſior,& detractus inflexibilis.Nec ſemen fert aut florẽ vt fœmina,quę craſſior arbore materia cãdida præcellẽſq; eſt. Succus foliorum & corticis dulcis eſt.Fructum eius nullũ animaliũ attingit.Inter corticẽ & lignũ tenues habet tunicas multiplici membrana,e quibus vincula fiunt,quæ vocanẗ tiliæ,quorum tenuiſſimum vocaẗ Phylira.Horatius.Diſplicent nexæ Phylira coronæ.Materies teredinem nõ ſentit Proceritas ei ꝑmodica verũ vtilis.Mõtes amat.Erat quõdã apta ſcutis.Germinat paulo ante æquinoctiũ.Moliſſima eſt & calidiſſima,quia citiſſime aſcias retũdit, De hac Virg.Nec Tiliæ leues aut torno raſile Buxum.

51 ¶ Vnedo arbor fructum emittit eiuſdem nominis,ſimile fragis ſed inhonorum,qui vnus tantũ mãdi poteſt. Vnde inditum arbori nomẽ.Ei folia non decidunt.Fructus ipſe anno matureſcit.Iuba apud Plynium teſtis eſt eſſe in Arabia vnedones.50.cubitorum altitudine.

52 ¶Vlmus amicta eſt vitibus. Pontanus. Tecũ inter ſaliceſq; ſub amicta vitibꝰ vlmo. Sidonius, Viticomam retinẽs baculi vice flectit ad vlmũ. Græci duo eius faciunt genera, montoſam quę ſit amplior, Campeſtrem, quę fruticoſa, Gummi profert. Semẽ eius vocatur Samara. Folia eiꝰ ſũt ramuroſa. Cito germinat. Rigorẽ fortiſſime ſeruat, ob id cardinibus aſſamẽtiſq; portarum vtiliſſima. De varijs arboribus meminit Virg. lib. 2. Geor. Fluminibus ſalices variiſq; paludibus orni Naſcuntur, ſteriles ſaxoſis montibus Orni, Littora myrtetis lætiſſima, deniq; apertos Bacchus amat colles, Aquilonẽ & frigora taxi. Item Ouid. lib. 10.

Vmbra loco venit, non Chaonis abfuit arbor,
Non nemus heliadum, non frondibus Aſculus altis,
Nec tiliæ molles, nec fagus, & innuba laurus,
Et Coryli fragiles, & fraxinus vtilis haſtis,
Enodiſq; abies, curuataq; glandibus Ilex,
Et platanus genialis, acerq; coloribus impar:
Amnicolæq; ſimul ſalices, & aquatica Lotos,
Perpetuoq; virens buxus, tenueſq; Myricæ,
Et bicolor myrtus, & bacis cærula ficus,
Vos quoq; flexibiles hederæ veniſtis, & vna
Pampineæ vites, & amictæ vitibus vlmi.
Orniq; & piceæ, pomoq; onerata rubenti
Arbutus & lentæ victoris præmia palmæ.
Et ſcuccita comas, hirſutaq; vertice Pinꝰ. Itẽ Sta. li. 6. The.
Cadit ardua ficus,
Chaoniumq; nemus, brumaq; illeſa cupreſſus,
Procumbunt Piceæ, flammis alimenta ſupremis,
Orniq; iliceæq; trabes. metuendaq; ſucco
Taxus, & infandos belli potura cruores
Fraxinus, atq; ſitu non expugnabile robur.
Hinc audax abies & odora in vulnere Pinus
Sciinditur, acclinant intonſa cacumina terræ
Alnus amica fretis, nec inhoſpita vitibus vlmus.

¶Item Claudianus lib. 2. de Raptu.

Apta fretis abies, bellis accommoda Cornus,

Quercus amica Ioui, tumulos tectura Cupreſus,
Ilex plena fauis, venturi præſcia Laurus,
Fluctuat hinc denſo criſpata cacumine Buxus,
Hic hederæ ſerpunt, hic Pāpinus induit Vlmos. Porro arborum ſucci varii ſunt, Vinoſus Pomo Pyro, myrto. Pinguis oliuæ, lauro, nuci iuglādi, amygdalis. Dulcis vuis, ficis, Palmis. Aquoſus, prunis. Differunt & colore ſucci. Sāguine⁹ moris, ceraſis, cornis, vuis nigris. Albis cādidus, lactens in capite Ficis, in corpore non itē. Spumeus malis, nullus perſicis. Ferales arbores ſunt, Picea, Taxus, Cupreſſus. Veteres eas arbores vocabant infelices, quę ſunt in tutela inferum deorum, vt quæ baccā nigram, nigroſq; fructus ferunt. Cato infelices vocat arbores infrugiferas. Plynius damnatas religione, quę neq; ſeruntur vnquam, nec fructum ferunt. Felices vero putātur Quercus, Aeſculus, Ilex, Sapinus, Fagus, Corylus. Sorbus, Ficus alba, Pyrus, malus, vitis, prunus. Cornus, Lotos. Arbores mōtanæ ſūt Cedrus, Larix, Tæda, Abies, robur, caſtanea, Tilia, Ilex iuniperus, terebinthus, populus, Ornus, corn⁹, Carpin⁹. Mōtes & valles amāt, abies, robur, Caſtanea Tilia, Ilex, corn⁹ Aquoſis mōtib⁹ gaudēt Acer, Fraxinus, Sorb⁹, Fagus, Carpin⁹. Folia nō decidūt Oleę, Lauro, Palmæ, mirto Cupreſſo, Pinis, Hederę, Rhododaphne. Abieti, Larici, Pinaſtro, Iunipero, cedro, Terebintho, rubo, Ilici, Agfolio. Suberi Taxo aquas odore cupreſſi, iuglādes, Caſtaneę, Laburnū. Cariem & vetuſtatem non ſentiūt Cupreſſus, Cedrus, hebenus, Lotos, Buxus, Taxus Iuniperus, Oleaſter & olea. De varijs arboribus, Architrenius ſic meminit,
Hic pinus graciles ſuccingitur alta capillos,
Palmaq; centenis tardante puerpera fructu,
Et precioſa rogos fumo condire cupreſſus
Et meliore libro Cynamulgi Cynnamus hoſpes,
Et lachryma felix noſtræ ſacra Balſamus aræ,
Et ficus geminis depingens floribus annum,
Et bina nucleum quæ claudit amygdalus arca,
Et ſitiens Bacchi primæuum Perſiceus imbrem.

Et tunicata croco, germanaq; Cotonus auri.
Et rugoſa genam ꝑducto dactylus æuo. Arboretū, Quercetum, Vepretū, Dumetum, Oliuetū Pinetum Senticetū, Carectum, Aeſculetū, Buxetū. Populetū, Salictū vepretū, Lauretū, Myrtetū, Meſpiletū, Ornetū, Rhamnetū vocantur loca, in quibus creſcunt eiuſmodi nominis arbores.

℃ Arbores deorum & dearum.

1	Herculis populus	6	Mineruæ Oliua
2	Bacchi hedera & vitis	7	Cybeles Pinus
3	Veneris Myrtus	8	Plutonis cupreſſus
4	Apollinis laurus	9	Panos Pinus
5	Iouis quercus & æſculus		

1 Populus Herculis Virgilius in Buccolicis. Populus Alcidæ gratiſſima, vitis Iaccho, Formoſę myrt⁹ Veneri, ſua Laurea Phœbo. Idē lib. 8. Aene. Herculeā bicolor quū Populus vmbra Velauitq; comas, foliiſq; innexa pepēdit. Ouid. in Epiſt. Deianyræ, Aptior Herculeæ populus alba comę. Plyni⁹ lib. 12. Arborū genera numinibus ſuis dicata ꝑpetuo ſeruanť, vt Ioui Aeſculus, Apolini laurus, Mineruæ olea. Veneri myrtus. Herculi populus.

2 ℃ Bacchi arbor vitis & etiā hedera. De vite, autor, opuſculi de nuce. Sæpe tuas igitur liber miratus es vuas, Mirata eſt oleas ſepe Minerua ſuas. De hedera. Ouid. libro. 2. Faſtorū. Cur hedera hæc cincta eſt? hedera eſt gratiſſima Bacco. Idē lib. 1. Triſt. Deme meis hederas Bacchica ſerta comis. Ferula etiam aſſignatur libero patri teſte Plynio.

3 ℃ Veneris arbor eſt Myrtus. Virgilius li. 5. de ænea, Sic fatus velat materna tempora myrto. Statius lib. 4. Theb. Hi paphias myrtos a ſtirpe recuruant. Venus apud eundē lib. 1. Syl. Maluit & noſtra laurū ſubtexere myrto. Stroza pater. Hic formoſus amor maternas (aſpice) myrtos colligit. Augurellus. Cui myrt⁹ vna Cypridis, Phœbiq; laurus texitur. Sidonius. Atq; Dionæam dat Martia laurea myrtum Plynius. Huic arbori præeſt venus.

4 Apollinis laurus & Lotos. Virgi. in Battarum Laurus itē Phœbi decus. Apollo apud Ouid. lib. 1. meta. Daphnem

alloquens. At quoniā coniunx mea nō pctes eſſe, Arbor eris certe dixit mea, ſemper habebūt te coma, te citharę, te noſtræ laure pharetræ. Idem lib. 3. Faſt. Ianua tūc regis poſita viret arbore phœbi. Idem lib. 3. Triſt. Cur tamē appoſita velatur ianua lauro, An quia leucadio ſemp amata deo eſt? Veteres quoq; Loton Apollini ſacrā fecerūt, ꝙ ante ſolis emerſum ſua folia implicet, Proſurgente autē ſenſim ac paulatim explicet.

5 ¶ Aeſculus & querc⁹ Iouis. De Aeſculo Virg. li. 2. Geor. Nemorūq; Ioui quę maxima frondet Aeſculus. De quercu Ouid. li. 1. meta. Et quę deciderant patula Iouis arbore glādes. Itē li. 7. Sacra Ioui quercus de ſemine Dodonęo.

6 ¶ Mineruæ oliua. Virg. lib. 2. Georg. Palladia gaudēt ſylua viuacis oliuæ. Ouidius lib. 6. Meta. Illic incūbens cum palladis arbore palmæ. Stroza pater. Pallaſq; ſuas hic ſeuit oliuas. Syl. li. 1. Nullaq; palladia ſeſe magis arbore tollit. Politianus in Māto. Palladis ampla arbos bicoloribus horrida baccis.

7 ¶ Cybeles arbor pinus. Cybele apud Virg. lib. 9. Pinea ſylua mihi multos dilecta per annos. Ouid. lib. 10. Hirſutaq; verrice pinus Grata deum matri.

8 ¶ Plutonis Cupreſſus. Ply. li. 16. de ea loquēs. Diti ſacra, & ideo funebri ſigno ad domos poſita.

9 ¶ Pinus panos. Propertius lib. 1. Fagus & Arcadio pinus amata deo. De qbuſdā arboribus deoꝝ Pāphilus ſaxus.

Laurus erat iuueni quondam gratiſſima Phœbo,
  Quondam Phœbe tibi Bacchica vitis erat.
Munere Palladio pinguis ſurgebat Oliua,
  Herculis herculeis populus alba comis.
Iam Veneri myrtus, Cybele clariſſima pinus,
  Iam Corcyreo poma fuere duci.

¶ Syluæ,

1 HErcinia ſylua eſt Germaniæ, cuius quōdā latitudo habuit iter nouem dierū, Plynius ait in ſeptentrionali plaga eſſe hyrciniā ſyluam roborū vaſtitate intacta, in qua colles occurſantiū inter ſe radicum reper/

tuſſu attollantur. Carmon Lucus eſt in Meſſenia. Nemea
ſylua eſt Græciæ inter Gleonas & Pliuntē oppida, in qua
Græci Nemæa ſacra iſtituerūt in honorē Herculis ob leo
nem ibidem interfectū. Ibidem etiam fiebant agones in
memoriam Archemori filij Lycurgi regis, qui negligētia
nutricis Hypſiphiles fuerat occiſus a ſerpēte. De hac Mar
tia. l b. 1. Proſtratū Nemees, & vaſta in valle leonē, Nobi/
le & Herculeum fama canebat opus.

2 ¶ Ida ſylua eſt Cretæ & Phrygiæ, in qua Paris ſententiā
tulit de pulchritudine dearum De Cretæa Martia. libr. 4.
Conſcia dictæum qua tulit Ida Iouem.

3 ¶ Arſium Plutarchus ait eſſe lucū, prope quē Aruns Tar
quinij filius & Brutus vna ꝯcurrerint bello. Liuius li. 9. ab
vrbe cōdita de Ciminia Ethruriæ ſylua hūc in modū ſcri/
bit. Sylua erat Ciminia magis tum iuia atq; horrēda, ꝗ̄ nu
per fuere Germanici ſalt⁹, nulli ad eam diē ne mercatorū
quidem adita, Eam intrare haud fere quiſquā audebat.

4 ¶ Caledonia ſylua eſt Britanniæ, a cuius nomine Britan/
ni ipſi vocantur Caledonij. Luca. libr. 6. Vnda Caledonios
fallit turbata Britānos. Arduena ſylua Galliæ incipiens a
Rheno per fines Treuerorum, Eburonum & Menapiorꝝ
10. milibus paſſuum longitudine per mediam belgicā in
Oceanum tendit.

5 ¶ Albunea vet⁹ fuit Ethruſcorum ſylua, ad quā populus
Romanus cōfugiebat oraculorꝝ gratia. Prope Ariciā op/
pidum Italiæ fuit nemus Ariciū Dianæ ſacrum. Luc. li. 6.
Parua Myceneæ quantū ſacrata Dianæ Diſtat ab excelſa
nemoralis Aricia Roma Bacenis ſylua eſt Germaniæ am
pliſſima Cheruſcos a Sueuis dirimens.

6 ¶ Clarium nemus Colophoniæ olim ſacrum fuit Apolli
ni. Coricum erat propinquū Thebi. Daunia Appuliæ ſyl/
ua nomen accepit a Dauno patre Turni.

¶ Poetarū carminibus laudatiſſima ſyluarꝝ eſt Dodona
Chaoniæ, quū propter vſum glādis ibi repertū, tum ob ſi
mulachrum Iouis Donæi & colūbas, quæ quercub⁹ inſi/
diātes reddebant oracula. Pholoe mons eſt & ſylua the ſ/

ſaliæ. Grinæum nemus eſt in Ionia Apollini ſacrũ, in quo Mopſus & Chalchas de diuinãdi peritia venerũt in certamen. Idalium nemus eſt Cypri Veneri ſacrum, quæ Idalia propterea dicitur. Hircania ſylua miræ vaſtitatis, & multiplici beluarum genere referta, nomen dedit regioni eiuſdem nominis. Micana ſylua Galliæ.

Marathonia ſylua fuit in Attica, in qua Theſeus taurũ toti regioni formidoloſum occidit. Parthemiũ nemus eſt arcadiæ, in quo virgines ſolebãt exerceri venationibus. Pelion mons & nemus Theſſaliæ ortu Chironis illuſtratum. Tegea ſylua arcadiæ pana deum ruſticorum numen venerabatur.

¶ Legumina diuerſa & frumenta.

ERuũ, Vitia, Cicer, Cicercula, Faba, Lẽticula, Lẽs, Phaſeolus, Piſũ, Lupinũ, Faba, Miliũ, Panicũ. Frumẽta ſunt & fruges, Far, Siligo, triticũ, ador. Frugũ peſtes Ioliũ, Tribulus, Carduus, Lappa, Rubus auena, Paliurus.

¶ Frutices diuerſi.

CYtiſus. Myrica, Capparis, Chamemyrſine, Erica, Gnaphos, Goſſipion, Helenium, Laſerpiciũ, Myrſinites, Ophioſtaphyles, Oxymirſine, Rhododendrus, Scamonea, Tamaris, Tithymalus, Vlex, Amomum, Brya, Camelea, Charitoblepharon, Cynoſtratõ, Eleborine, Epipactis, Eryx, Geniſta, Opheoſtaphile, Phycos, pyroſachne, Pythuſa, Plocamon, quiſquilium, Rubus, ſaripha, ſcorpio, ſparthũ Timelea, Tragacanthe, Tragõ, Lentiſcus Nardus, Cynnamum, Scioton, ſiſarum.

¶ Flores & violæ, & alij frutices odorati.

ROſa, lilium, Calta, Bacchar, Cõbretũ, Lotos, Crocus, Hyacinthus, Ambrotanũ, Amarachus, Saliunca, Polion, Amethyſtus, Cyamon, Holochryſos, Chryſitis, Origanũ, Thymus, Coniza, Cytemis, Narciſſus amarãthus, Epithymõ, Oenãte, Phrygma, abrotonũ, Roſmarinus, anethũ, achant⁹, anemona, Cherintha, Liguſtrũ Vacinium, cõuoluolus, Cyanus, Cyclaminus ſiſimbrium Tymbra, Satureia, Caſia, Melitotos, Lyrium, Lichnis.

¶ Arborum diuerſa nomina.

ABſinthium,Aconitũ,Aegolethron,Alcibiadion,
Alga,aloe,Altercum,Amygdalite,Anagyris,an-
chuſa,andrachne , Anethũ,anthomis,apiũ,apia-
ſtrum,Aeſclepion,aſteriſcum,atractylis,atriplex,aurũc⁹,
Abrotanum,Achatus,Achanõ,Achemenis,Acinos,Aco
pos,Acoros,acros,agrios,Acta,Action,Adiãtũ, Adipſos
Aeglos,aegocere,æthiopis,Agaricũ,aglaophotis,aizoũ
Albuco,alcmea,alectorolophos,alyphõ,alyſma,aliſſon,
alopecuros.alſine,altercãgenum,althea, alum, amomũ,
ampelodiſme,amuletum,Anabaſis,anacallis,anacampſe
rotis,anagallis,anarrhinos, andriala,androſemũ,anemo
na,anonymos,anthallũ,anthericus,anthylis, anthryſcũ,
anticellũ.Antirrhinos,Aparine,Apate,Aphrodes, aphrũ
apioſiſchas,aprõia,aproxis,arachiona,arachos, archezo
ſtis,arctios,argemõe,aros,arſenogõ,artemiſia,aſarõ,aſca
lia,aſyla.aſphrodelus,aſplenũ,aſſarum,aſter,ateramnũ.
¶ Balis,Balotis,Batis,Batrachiõ , Bechiõ,Beta,Betoni-
ca,Blachnõ,Blataria,Botrys,Brabilla,bryenia,bryõ, bro
mos,brotis,bubenion,bucera,Bucolicõ, Buphthalmos,
bupleuron,buſelinum,baccar,barbula,blattaria.
¶ Cacalia,Cactos,Cacubalum,Calla,calligonon , calliõ
callitrachia,callitrix,camæciſſos,cameleuce,Canaria,Cã
tabrica.capnos,capparis,carduus,caryte,caſia, catãnache
caulis,cemos,centaurion,centunculum,ceratia , cherin-
tha,ceſtros,chalceos,Chameacta,Chamæciſſus , Camæ-
daphne,camælea,chameleuce,chamæmilon,chamemir
ſine,chamæpeuce,chamępitis,chameſice, chamęcypariſ
ſos, chamedrys,chameleon,chamepithyos , camepitis,
chamerops,chamęſeleos,chenamychõ,chenapodis,chi
ronia,Chõdrylon,Chondris,Chryſippea , Chriſocome,
Chriſochanum,Chryſotheles,Cyclaminus,Cicorion,Ci
cuta,Cinare,Cynocephalia,Cynogloſſos,Cynoides,Cy
nomyais,Cynomoriõ,cynops,cynoſorchis , cypariſſias,
cyper⁹,circea,circion,cytiſus,clemacleoniciõ , climenos
cincon,cnidos,cochla,colocaſia,combrerum,coniza,cõ

ſigilis,conſiligo,corcorus,cordylis,coticō,corymbia,co
rymbite,corion,coris,coryledon,cotonea,crateogenō,
crategis,cremō,crepis,crethinos,Crocus,Cunila,Cereſo
lium,Cānabis,cardu⁹,carex,carminothū,carpophyllos,
Cētaurea,chibis,cōſolida,corambla.¶Dactylos.Dama
ſomos,dēdroides,Digitellum,dimenum,diopteris, Di/
phonon,diſpiron,dodechatcum,dolychos,Dorypetrō,
doris,Dracunculus,dictamus.¶Echite,Elaphoboſcum,
eutomon,Ephedra,ephemeron,ephydros,epithymum,
Epimedion,epipactis,epipetrō,Equiſelis,era,erica,erige
ron,erineō,Eringe,eriphia,eris,eriſimone,Eriſithale,Eri
theles,Eruca,Eruilia,Euphorbia,Exedū, Emphraſinum.
¶Farfigium,Filix,Fœnum,Fragum. ¶Gētiana,Glaſtū,
gnaphaliū,galeopodolon,gallion,Gelotophyllis Gera/
niū,Glaucion,Glyciſtis.¶Hali,Haliamon,Haliacacabū,
Helenium,Heliocallis,heliotropium,heliſcopium,helle
bor⁹,Hemionos,heptapleuros,heraclion,herina,herme
rocalles,Heroion,hibiſcū.hyoſciamus,hioſcyris, Hype/
ricon,Hypocheſis,hipociſthis,hypogeſſos,hypogloſſa,
hypopheſton,hyppolapatos,hippoſelinū,holcus,holo/
chryſos,holoſteō,hipuris.hyſge.¶Iberis,Iris,Iſchemō
Iſoetes,Iſopyrō,Ixine,Ixiō,Intyb⁹.¶Lactuca,Lada,La
go,Laſſione,Latace,Lathyris,Lauer,Lemonium,Leto/
phyllon,Leucāthe,Leucacata,Leucatemum,Leucogra/
phis,Libadion,Libanotis,Lingulaca,Lotos,Lapſana Le
ctipes,Leonina Leontopetalon Leucopodiū Lilium,Li/
noyſtois,Linoſtrophon Lithoron,Loliū.¶Magyderis,
malua,marathrum Maſſaris,Maſtos,Mecon, Melanipo
dion,Melanion,Melitotos,Melitena Menta,Mētaſtrū,
meſoleucon,Myagros,Myoctonon, Myophonō,Myo
ſoton,Myrſinite,Myrtis Moly Molibdena,Mollō,Mar
rubium,Medica,Mellealotos,Mādragora Muratis Mu
ſrus Myrtopetalum.¶Naſturciū,Nautea Neuris Nepen/
thes Nepete Nyctegreton.¶Ocimū,Oenanthera Oetū
Ononis Onopyxos,Onopordō,Onoſina,Orchis, Orto
Oreoſelinū Oſyris Oxalis Opis Origanū,Oſerites olus.

¶Paliurus Panaces papauer Parietaria Parthenis, Peta/ phyllō Perdiciū perſonatia Peruinca. Petroſelinū phleos Pycoſtallaſſion Piperites plantago polygalon, polygola ton polypodion Polytrichō portulaca pſeucaucoſia pu/ legium Pyretra, pæderos pæonia Panax pancration Pap pus paralius Pentapentes peplion periclymenos Petyliū Phernlō phylātes Phlox phonox piccis piſtana polemo nia, policanthos polygonon polium polipodion politri cha potamogetō poterios pſeudacuſa pſyllōpteris. ¶Ra dicula, Raphanus Regia ſcopa Rhexia Rhodora Rhus Rhopalos Rubia Ruſcus Ruta. ¶Saliūca Saluia Sāſucus Sādix Sanguinaria Sardoa Saturea Satyrion Scandulaca Scandis Scorpiuros, Sedium Serpillum Syderion Sideri/ tis ſile ſilicia ſinapis ſiſer ſpartum, Stygmon ſympherium ſabina ſacopenium ſagapenū ſagitta ſamolum ſandix, ſa/ rapias ſaxifragum ſcylla ſcythice ſeraphiū ſeſama ſiciliō ſyche, ſyllibum, ſilphion ſyrum ſiſarum ſpartania ſpleniō ſtachys ſtaphylinos ſtomatice ſtrych ñ ſtrumea. ¶Tapſia Teliconon Teucria Teutrihon Theligonos, Thelipteris Theriſſaga Theſiō Thilaſpe Thymus Tymbra Thyſſeliū Thitymallus Triorchis Tragopagus Trichomanes Trifo lium Triētalis Tragonia. ¶Veratrum Verbena verucaria Vitreolum Vnicaulis Vitica Vlua. ¶Xyphion. ¶Zooph thalmos Zopyrocheron.

¶Coci.

PHyrnis Leſbius coquꝰ fuit Hieronis Syracuſani, da tus poſtea Ariſtoclidi. Myſtillus & Taratala nomia ſunt coquorum apud Martialem ſcribentē. Si tibi Myſtillus coquus Aemyliane vocatur, Dicet quare non Taratalla mihi. Perdix fuit caupo quiſpiam claudus, qui ſequenti prouerbio locum fecit. Perdicis crura in homi/ nes diſtortis cruribus.

¶Veſpillones.

DIaulus nomen eſt Veſpillōis apud Martialē li. I. ſcribentē Chirurgus fuerat, nūc eſt Veſpillo Diau lus. Plutarchus in Phocione ait Cympionē fuiſſe

quendā inter Athenienſes homunculū, qui in tumulādis efferendiſq; cadaueribus quæſtum faceret. Is interfectum Phocionem accepta mercede in eleuſinā deportauit. Sūt autem veſpillones tumulatores cadauerū, qui mortuos efferunt ad ſepulchretū. Suetoni⁹ de Domitiano loquēs: Cadauer eius populari ſandapila p veſpillones exportatum. Aliter dicuntur Libitinarij & ſandapilarij.

¶ Mangones & aliæ profeſſionis homines.

CArpophorus māgo fuit tēporib⁹ Domitiani ali⁹ ab illo venatore, de quo ſcribit Martia. Eſt quota Carpophori portio fuſus aper? Thorani⁹ fuit mā go, qui vēdidit M. Antonio duos eximia forma pueros, alterum aſiaticum, alterū gallicum vt geminos & vterinos, tāta erat formæ vnitas & ſimilitudo. De eodē ſic ait Macrobius. Delectatus erat Auguſtus inter cœnam ſymphoniacis Thoranij māgonis, atq; eos frumento donauerat. Meminit & Suetonius. Qui matreſfamilias inquit, & adultas ætate virgines denudarent, atq; perſpicerēt, tanq̄ Thoranio māgone vendēte. Erant aūt mangones ſeruorum & puerorum liberali forma diuenditores, quib⁹ mo ris erat medicamētis puerornm vænalium pubertatē & barbam coercere, vt formoſi ſemper apparerent. Hoc aūt faciebāt hyacynthi radice bulbacea, quæ vino dulci illita non patitur pilos erūpere. Māgoniū vocatur ipſum mangonis artificiū. Plynius. Nec tamē in hoc māgonio quicq̄ totum placet. Alphenus nomen eſt ſutoris apud Horatiū li. 1. Ser. dicentē. Vt Alphenus vafer omni Abiectu inſtrumento artis, clauſaq; taberna Sutor erat ſapiens operis. Cadmus fuit quiſpiam notę impietatis carnifex. Horati⁹. Tu ne ſyri damę, aut Dionyſi filius audes Deiicere e ſaxo ciues, aut tradere Cadmo? Apud eundē Lycinus nomen eſt tōſoris, vbi in arte ſcribit. Si tribus antyciris caput inſanabile, nunq̄ Tonſori Lycino cōmiſerit. Fuit Diadumen⁹ pincerna Auguſti. Secundus (id proprium eſt viri nomē) pincerna Nicomedis regis Bithyniæ. Ganimedem poetę faciunt, Iouis prægustatorem.

ℭ Ianitores.

BVtes armiger fuit Anchiſæ & Ianitor Virgil.lib.9. Forma tum vertitur oris Antiquũ in Butem, hic Dardanio Anchiſæ Armiger ante fuit, fiduſq; ad limina cuſtos. Cerberum poetæ fingunt eſſe cuſtodem & ianitorem inferorum. Virg. libro.8. Aeneid. Te ſtygij tremuere lacus, te ianitor Orci. Ammianus marcellinus ait Eunum fuiſſe ergaſtularium quendam, qui ductauerit in Sicilia fugitiuos.

ℭ Paſtores & armentarij.

Tambularnus	Amyntas	Daphnis
Apollo	Titornus	Gyges
Crathis	Mirmillo	Sophi
Sybotes	Oebares	Philetius
Primiſlaus	Fauſtulus	Tilippus
Actius	Eutychus	
Alſus	Mithridates	

TAmbularnus primum fuit bubulcus. Demũ tamẽ adeo fauentem reperit fortunam, vt ad imperium Scytharum conſcẽderit. Apollo priuatus deorum Ambroſia ob interfectos cyclopes, pauit armẽta Admeti regis Theſſaliæ. Seneca. Theſſali phœbus pecoris magiſter Egitarmentum, poſitoq; plecto Impari tauros calamo vocauit. Tibullus li.2. Pauit & Admeti tauros formoſus Apollo. Crathis ſeu Crathides paſtor fuit apud Sybarin, quem infando amore capræ exarſiſſe iam diximꝰ. Sybotes fuit ſuarius, qui Vlyſſem profugũ & iam ſuis ignotum, in patriã deduxit. Primiſlaus e bubulco factꝰ eſt Bohemorũ rex. Actius Nauius augur clariſſimus ob paupertatem ſues puer pauit. Autor Cicero lib.1. de diuinatiõe. Alſus nomen eſt paſtoris apud Virgilium libr.12. ſcribẽtẽ. Sic rigido latus enſe ferit, Podalyrius Alſum paſtorẽ. De Amynta paſtore Martialis lib.11. Indulget pecori nimiũ dũ paſtor Amyntas. Et gaudet fama luxuriaq; gregis. Titornus fuit bubulcus mirãdæ fortitudinis, qui cum milone certauit. Mirmillo fuit armẽtarius, cuiꝰ ſimilitudo ob

iecta

ſecta eſt Caſſio Seuero celebri oratori. Teſtis Ply.li.7. Oebares fuit equiſo & armētarius Darij, cuius aſtu Dariꝰ ipſe regnum Perſarū aſſecutus eſt. Fauſtulus fuit paſtor, cui Amuliꝰ dedit Romulū & Remū exponēdos. Alijs placet Fauſtulū eum fuiſſe, q̄ expoſitos nutriuerit. Teſtis Plutarchus in Romulo. Euthycus apud Suetoniū nomen eſt aſinarij, Vbi ait. Apud Actium deſcendēti in aciem aſellus cū aſinario occurit. Homini Euthycus, Beſtiæ Nicon erat nomen. Mithridates apud Herodotū nomē eſt paſtoris, cuius vxor Spaco nomine Cyrum infantem (qui poſtea rex fuit Mœdorum) ab Aſtyage deuotū feris, aluit. Daphnis fuit paſtor, qui carmen bucolicum reperit.

℄Gyges beneficio cuiuſdam annuli rex e paſtore factus eſt. Autor Cicero. Sophi (qui poſtea rex fuit Turcarū) in agendis armentis victū puer quæritauit. Philetius fuit bubulcus Vlyſſis, & Eumeus porcarius. De his intelligit Ouidius in Epiſto. Vlyſſis. Hoc faciunt cuſtoſq; boum, longæuaq; nutrix, Tertius immundæ cura fidelis haræ.

℄Tilippus fuit paſtor, qui Lycaſtum & Partuſiū a Philonomia matre expoſitos educauit. Autor Plutarchus.

℄Crudeliſſimi homines.

1 Sylla
2 Marius
3 Damaſippus
4 Munaciꝰflaccꝰ
5 Carthaginēſes
Annibal
6 Mithridates
7 Cyſenis
8 Pto.Phiſcon
9 Darius
10 Ochus
11 Athenienſes
12 Ethruſci
13 Mezentius
14 Scythæ
15 Sul
16 Abimelech
17 Athalia
18 Herodes
19 Vitoldus
20 Ecelinus
21 Diomedes
Buſiris
22 Phalaris
23 Cambyſes
24 Alexāder Pheræus
25 Tamburlanus
Paryſatis
26 Septimius Seuerus
27 Tullia
28 Romanus imp.
29 Baſilius
30 Caligula
31 Diocletianus
Henricus. 3.
32 Auidiꝰ Caſſius
33 Macrinus
34 Maximinus
35 Irene
36 Leo. 3.
37 Domitius nero
38 Tiberius Nero
39 Domitianus

40	M.Antonius	58	Alboinus	75	Mamertes
41	Fuluia		Narſes		Septimuleius
42	Vedius apollio	59	Tomyris	76	Eryx
43	Manlius Tor-	60	Totila	77	Dioniſius
	quatus	61	Dirce	78	Anto. Commo-
44	Iuſtinianus	62	Clodomyrus		dus
45	Theodatus	63	Childebertus	79	Cleomedes
46	Claudiꝰ Cęſar	64	Clotharius	80	Termerus
47	Vitellius		Columanus	81	Othomanus
48	Aemilius Cen-	65	Cambyſes	82	Apteras
	ſori.	66	Sapor	83	Xerxes
69	Achilles	67	Tamburlanus		Thrax
50	Scinis	68	Sanctius	84	Amaſtris
51	Atreus	69	Egebertus	85	Creon
52	Therodamas	70	Pto. Philoppa-	86	Progne
53	Phineus		tor	87	Medea
54	Ptolemæus	71	Alfonſus. 1.	88	Tydeus
55	Arpiages	72	Hippomenes		Geryon
	Alfunſus. 3.	73	Henricus Cleri-	89	Iudæi
56	Atelſtanus		cus	90	Q. Mutius Scæ-
57	Athila	74	Orodes		uola

LVcius Sylla Romã & vniuerſas Italiæ partes ciuilis ſanguinis fluminibus inũdauit. Quatuor legiones contrariæ partis miſericordiã implorãtes obtruncari iuſſit. Præneſtinos (qui iuniorẽ Marium receperant) poſt factam P. Cethego deditionẽ extra mœnia iuſſit occidi, & eorum corpora per agros ſpargi. Qua imanitate perierunt quinq; milia hominum. Quatuor milia & ſeptingentos diræ ꝓſcriptionis edicto iugulatos in publicas tabulas referri voluit, ne tãti facinoris deleretˀ memoria. Virorumq; cædibus nõ ſatiatus ſeuiit in mulieres. Abſciſſa miſerorum capita afferri ſibi iuſſit, vt diro illo aſpectu ſatiaretur feritas. M. Marium prætorem nõ prius vita ſpoliauit, quã oculos eidem erueret, & ſingulas corporis partes confringeret. M. Plætorium (quod ad ſupplicium Marii exanimis cecidiſſet) mactauit protinꝰ. C. Marij eru

tos cineres in Anienem ſparſit.

a ¶C. Marius vrbe potitus poſt exiliũ cum Cinna, Carbo-
ne & Sertorio ſtatim ad cædem principum animum con-
uertit Octauii cõſulis caput expoſuit pro roſtris, Antonii
conſulatis caput menſis appoſuit. Cæſarem & Fimbriã in
penatibus domorũ ſuarũ trucidauit, Craſſi pater & filiꝰ in
mutuo alter alterius aſpectu iugulati ſunt. Bebius & Nu-
mitorius per mediũ forum vncis carnificũ tracti ſunt. Ca-
tulus hauſtis carbonibꝰ hoſtili ſe exemit ludibrio. Archa-
rius & Merula flamen dialis cõfoſſi ſunt. Quæ oia ferita-
tis exempla a ianuarii Calendis intra idus abſoluit.

3 ¶Damaſippus homo nulla præditꝰ virtute nobiliſſimos
ciues (qui Syllanis partibus adhæſerant) inter victimas tã-
quam belluas crudeliter enecauit. Aruinæ tribuni plebis
truncum in ſublime elatum per ora vulgi deferri iuſſit, tã-
dem a victore Sylla obtruncatus.

4 ¶Numacius Flaccus Pompeiani nominis defenſor ob-
ſeſſus a Cæſare in hiſpania, & incluſus Atringuenſiũ mœ-
nibus omnes eius oppidi ciues (quos Cęſari ſtudere intel-
lexerat) iugulatos muris præcipitauit. Fœminas quoq; vi-
rorũ (qui in contrariis erant) cum liberis interfecit. Alios
infantes in conſpectu parentum humo infixit, alios ſupia-
ctos pilis excipi iuſſit.

5 ¶Carthaginenſes Attiliũ Regulum palpebris ante reſe-
ctis in machinam refertã aculeis concluſerunt, ibiq; inau-
dito mortis genere necauerũt. Claudianꝰ, Prorogat ęter-
nam feritas tibi punica palmã Regule, Interfecto demũ
duce milites fundo nauium ſubſtratos enecauerũt, Horũ
dux Annibal põtẽ humanis cadaueribus in Gelo flumi-
ne conſtruxit, ſuperq; exercitũ traduxit. Ouidius in Ibin.
Vt quos dux pœnus merſit putealibus vndis, Et iacto ca-
nas puluere fecit aquas. Idẽ Annibal captiuos Romano-
rũ itinere, feſſos prima pedum parte ſucciſa relinquebat.
in itinere Quos vero in caſtra perduxerat, ferro cogebat
decernere, paria fratrum & propinquorum iungens. Nec
ante explebat̃ feritas, q̃ ad vnũ victorem oẽs redegiſſet.

6 ℭMithridates rex Pōti vna epiſtola.80.milia Romano‑
rum per aſiam diſperſa mandauit interfici.Idem Aquilio
duci capto aurum in os infudit.

7 ℭCyſenis filia DiogiridisThraciæ regis,viuos homines
diſſecabat medios, & parentibus comedendos appone‑
bat liberos.

8 ℭPtolemæus phiſco rex Aegypti filium ſuū Memphi‑
tem(quē ex Cleopatra vxore eadē & ſorore ſuſtulerat)
occidi iuſſit,Interfecti demum pręciſos pedes,caputq; &
manus ciſta concluſos pro munere natalitio matri miſit.
Idem quū animaduerteret ſe ſuis omnibus odioſum eſſe
vt periculo poſſet obſiſtere.frequens iuuētute gymnaſiū
armis & igni circūdedit,incluſoſq; omnes partim ferro,
partim flamma necauit.

9 ℭDarius rex perſarū conſtitutus quum populo iure iu‑
rando affirmaſſet ſe nullum ex ſeptem principibus(q cō‑
iurauerant aduerſus magos) veneno ferro aut inedia op‑
preſurum,vt religione ſolutus videretur,locū parietibus
cinxit cinerib⁹plenū ſuperq; ſuſpēſum impoſuit lignū cui
principes ipſos benigne cibo & potiōe exceptos inſidere
iuſſit,vt ſomno ſopiti deciderent inſidioſos illos cineres.

10 ℭOchus Artaxerxes Ocham ſororem eandem & ſocrū
viuam capite defodit.Patruū cum cētum liberis & nepo
tibus telis imperauit transfigi,quod in his maximā apud
Perſas probitatis laudem videbat conſiſtere.

11 Athenienſes æginitis Adoleſcētibus nauticarum artium
peritis pollices præſciderunt,ne in certamen nauale ſecū
deinceps deſcenderent.

ℭExcogitauit æneū taurum Perillus,quo īcluſi ſubditis
ignibus longo & abdito cruciatu mugitum bouis imita‑
rentur,ne eiulatus ſimiles humanæ voci Phalaridem tyr
rānum ad miſericordiam inducerent,Quod teterrimum
artis ſuæ opus primus artifex incluſus expertus eſt Ouid.
in Ibin.Aere Perillæo veros imitere iuuencos.Ad formā
tauri conueniente ſono.

ℭEthruſci viuorū corpora, ſanioſis & tabidis mortuo‑

rū cadaueribus alligabant, ora oribus, manibus, manus & pedes pedibus componentes.

13 ℭ Feritatem hanc in Mezētio notat Virg.li.8.dicēs. Mortua quin etiam iūgebat corpora viuis, Componēs manibusq; manus, atq; oribus ora. Tormenti genus, & ſanie taboq; fluentes Complexu in miſero longa ſic morte necabat. Bap.pius Additus ac rutulis dirus Mezentius armis, Seuitiæ Andino fit reus eloquio.

14 ℭ Scythæ exenteratis animalibus viuos homines īcludebant eminentibus ſolis capitibus. vt cibo capto diuiti⁹ languerent, viuerentq; donec putrefactis animalibus excreſcerent vermes, a quibus conſumerent. Præcedentia hæc exempla habet Val.max.

15 ℭ Saul rex Iudeoꝝ audita ab aratro ſuoꝝ hominū legatione de Hāmonitaꝝ iniuria querentiū, bobus (quos præ ſe agebat) ſuccidi crura. præfatus ſic oēs perituros, q ſibi eodē die ad Iordanē fluuium præſto nō eſſent in armis.

16 ℭ Abimelech Gedeonis filius regnādi cupiditate. 70. fratres crudeliter occidit, vno dūtaxat excepto, q fuga & pedibus ſalutē ſibi reperit. Idem Sichimitas (quod ab his vrbe & tribu eiectus fuiſſet) noctu adortus omnes trucidauit) nulla ſexus aut etatis habita ratione Vrbem vi captā diruit, & in eius area ſalē ſparſit pro ſemine. Eos vero qui ſpe ſalutis ad templa ſe receperant. facta lignorum cógerie ibidem flāmis & fumo necauit.

17 ℭ Athalia fœminarum ſæuiſſima omnem Dauidis ſtirpē ſuſtulit, ne quis ſupereſſet, a quo prohiberetur dominio.

18 ℭ Herodes multa pueroꝝ milia occidi iuſſit, vt autorem noſtræ ſalutis interciperet Io.Frāc. Mirādula in hymnis, Vulnerat in cunis ferrū, profugumq; retrudit Liuor idumæi rabies & perfida regis, Iudæos nimiū, nimiū bacchata per agros, Quæ vulſos fœtus materno ex vbere morti tradidit, & tenero madefecit ſanguine cāpos, Omniaq; īpleuit fœtu triſtiq; vlulatu. Quū genitrix ſpectat laceros crudeliter artus Natorum, & regis ſeruos in pignora abuti Enſibus exertis, & membra in fruſta ſecare.

19 ¶Vitoldus princeps Lituanię homines morti deſtinatos mira crudelitate vrſinis includebat pellibus,eoq; modo inuolutos canibus dabat cōcerpēdos.In bellicis expeditionibus arcum ſemper habebat intentū,vt ordine aberrantē ſagitta configeret. Multi tantæ feritatis metu vltro ſine carnifice animas proiecerunt.

20 ¶Ecelinus(qui circa Tauriſiū & in Euganeis exercuit tyrannidem)caſtrabat pueros,ſtupro viciabat virgines matronis admittebat mammas,prægnantiū ſecabat vteros, partus exertos in ignem mittebat. Biſſena Patauinorum millia ſub ſuo vexillo merentia ad vnum interfecit audita Patauii defectione.

21 ¶Diomedes & Buſyris equos humana carne pauerunt Virg.lib.3.Geor.Quis aut Euriſthea durum, Aut illaudati neſcit Buſyridis aras?Ouid.li.3.de Triſt.Sęuior es triſti Buſyride,ſæuior illo,Qui falſam lēto torruit igne bouē. Idē Quiq; ſuis homines pabula fecit equis,Idē in Ibin.Vt qui terribiles pro gramen habētibus herbis Impius hūano viſcere pauit equos. Architrenius.Veniat.clemētia p̄ceps In Diomedis equos , Buſyridis ara cruorem Compluat humanum lachrimis.

22 ¶Phalaris tyrannus Agrigentinorū non contētus exquiſitiſſimis cruciatibus,æneo vſus eſt tauro quo miſeri mortales incluſi boum mugitus effingerent.Ouid.li.2.de p[illegible]to Quive repertorē torruit arte ſua Idem.Ipſe Perillō Phalaris pmiſit in ære Edere mugitus,& bouis ore q̄ri.

23 ¶Cambyſes fratrem & duas ſorores occidit.Apim bouē fero violauit. Captis inimicorum vrbibus,neq; pepercit templis,neq; ſimulachris deorum.

24 ¶Alexander Pherçus viuos homines obuerſi in ſe faciebus ſepeliebat,alios vrſorū pellibus inuolutos dabat conficiendos venatoribus & feris confodiēdos. Polyphranē auunculum peremit haſta,quam ſacrauit,& feſta præcinxit corona.

25 ¶Tamburlanus Scytarum rex nihil habebat iucundius, quam animi feritatem humano cruore oblectare. Cuidā

roganti cur in omnes vſq; adeo ſęuiret, toruo aſpectu re/ tortiſq; oculis fertur reſpódiſſe, An tu me hominem pu/ tas, & non dei iram potius ad hominum perniciem in ter ris agentem? Paryſatis mater Cyri iunioris rationem cō/ menta eſt, qua humana corpora ſibi gignerent vermes, a quibus demum lenta morte conſumerentur.

26 ℭSeptimi⁹ Seuerus iperator poſt Didiū Iulianū Clodiū albinū tumultuantē interfecit, & capite eius Romā miſſo corporis truncum equo refugienti conculcandū prębuit.

27 ℭTullia filia Tarquinij currū ſup faciē mortui parētis du xit equis etiā refugiētib⁹. Ouidius in Ibin. Infameq; locū ſceleris quę nomine fecit, Preſſit & inductis mēbra pater/ na rotis. Idem li. 6. Faſt. Filia carpēto patrios initura pena tes Ibat p medias alta feroxq; vias. Corpus vt aſpexit, la/ chrymis auriga profuſis Reſtitit, hunc tali corripit illa ſo/ no. Vadis, an expectas præciū pietatis amarum? Duc inq̃ inuitas ipſa per ora rotas Certa fides facti eſt, dict⁹ ſcelera tus ab illa Vicus, & æterna res ea preſſa nota eſt. Seneca in Octauia. Dedit infandi ſceleris pœnas cū Tarquinio Tul/ lia coniux, quæ per cæſi mēbra parentis Egit ſæuos ipia currus, Laceroq; ſeni violenta rogos nata negauit.

28 ℭRomanus Iunior imp. matrē Helenā a ſe reiecit & ſo/ rores, quas ablatis imperialibus pānis incluſit cœnobio.

29 ℭHuius filius nomine Baſilius imperator poſt Ioānem Zimiſcem Bardam Silerum vnum ex ſuis ducib⁹ rebellā/ tem quū viciſſet, oculis priuauit. Bulgaros tumultuantes quum in poteſtatem ſuam redegiſſet, quindecim milib⁹ captis oculos effodit. vno tantum incolumni relicto, qui excæcatos ad Samuelem eorum ducem dirigeret.

30 ℭCaligula auiæ Antonię defunctæ nullū exhibuit hono rem, proſpexitq; ſiccis oculis e triclinio ardentem rogū. Fratrem Tiberium interemit. Syllanum ſocerum ad ſecā/ das nouacula fauces compulit, Cum omnibus ſororibus ſuis ſtupri conſuetudinē fecit, eaſq;(quod eſt omniū lon/ ge turpiſſimū) exoletis ſuis proſtrauit. Ptolomęum regis Iubæ filium conſobrinū ſuum, Item Macrones & Enniā

(quos habuerat imperij adiutores) pro meritorũ gratia pẽſauit morte, Multos ex ſenatoribus interfecit. Quęſto/rem ſuum in coniuratiõe nominatũ flagellauit veſte de/tracta. Multos honeſti ordis pri⁹ ſtigmatę deformatos ad munitiones viarum, ad metella aut ad beſtias cõdẽnauit aut beſtiarũ more quadrupedes cauea coercuit, aut me/dios ſera diſſecuit, idq; ob leuiſſimam culpam aut nullam potius. Parẽtes ſupplicio filiorũ cogebat intereſſe, quorũ vni valetudinẽ excuſanti lecticam miſit, Curatorem mu/nerũ & venationum per continuos dies in conſpectu ſuo catenis verberatum non prius occidit, quam offenſus pu trefacti cerebri odore. Comœdiographum quẽdam ob ambigui ioci verſiculum igni cremauit in ipſo ſtatim am/phiteatro. Equitem Ro. obiectum feris quum ſe innocen tem proclamaſſet, reduxit, abſciſſaq; lingua iduxit rurſus. Quendam ab exilio reuocatũ quum interrogaſſet, quid/nam ibi facere conſueſſet, quum per adulationẽ hæc re/ſpondiſſet, Semper oraui vt periret Tiberius & tu impera res, capta ex eo verbo cõiectura exules ſuos mortem ſibi imprecari, miſit qui vniuerſos cõtrucidarent. Pręter facta verbis vtebatur feritatem immanem ſpirãtibus Dicebat omnia ſibi in omnes licere. Gallis gręciſq; aliquot vno tẽ pore condẽnatis gloriabantur gallo græciam ſe ſubegiſ/ſe. Quos torquebat, minutis ictib⁹ plecti iubebat, quo diu tius languerẽt addito etiã hoc pręcepto. Curate vt ſe mo ri ſentiant Iactabat & illud tragicũ. Oderint dum metuã. Optauit plærũq; vt populus, Roma vnicam haberet cer/uicem Querebat & dolebat ſua tẽpora nullis calamitati/bus publicis inſigniri, Optabat exercituũ cædes, famẽ, pe ſtilentiam, incẽdia, & hiatum aliquẽ terræ Puteolis dedi/catiõe põtis multos e litore ad ſe inuitatos omnes præcipi tauit. Quoſdã gubernacula apprehẽdentes cõtis detruſit in mare publico epulo ſeruũ ob detractã lectis argẽteam laminã carnifici cõfeſtim dedit, vt manibus abſciſſis & an te pectus e collo pendẽtibus per cœtus epulãtium circũ/duceret, pręcedẽte titulo, q cauſam pœnæ indicaret. Mit

millonem ſecum rudibus certantem ſponte proſtratũ cõfodit ferrea ſica. Admota altaribus victima elato malleo cultrarium mactauit. Inſiſtẽs Iouis ſimulachro quũ Apellem tragœdũ interrogaſſet, vter illi maior videretur, cũctantem flagellis diſcidit. Vxorẽ aut fiduculam quũ oſculabat, addebat. Tam bona ceruix ſimul ac iuſſero, demetur. Hæc omnia ex tranquillo.

31 ℭDiocletianus paucis diebus. 17. milia chriſtianorũ variis ſupplicijs affecit.

ℭHenricus tertius imp. Agnetem matrẽ fœminã optimam in exilium pepulit & ibidem emori fecit.

32 ℭAuidium Caſſium Romani alterum Catilinam vocarunt, ꝙ cruoris eſſet cupidus. Is inauditum & nunꝗ prius viſum tormenti genus commentus eſt. Trabem enim lõgitudine. 80. aut. 100. pedum infixam terræ erigebat, cui a ſummo ad infimas partes alligatos homines flamma & fumo ſuffocabat.

33 ℭMacrinus imperator ꝓdigioſi fuit animi in exhibẽdis ſupplicijs, Nã geminos boues miræ magnitudinis aperiri iuſſit, hiſꝗ milites ſingulos (qui ancillæ hoſpitis pudorẽ violaſſe ferebantur) incluſit capitibus boum exectis, vt facilius vna colloqui poſſent.

34 ℭMaximinus imp. tã crudelis fuit animi, vt Cyclops, Buſyris, Gyges, & Typhon diceretur. Vnde ſequentibus verſibus eiuſdem ſæuitiæ illuſum eſt. Et qui ab vno non põt occidi, a multis occiditur. Tygris acerrimus eſt, & tamen occiditur. Caue multos, ſi ſingulos non times.

35 ℭIrene Imperatrix vxor Leonis quarti Conſtãtino ſexto filio ſuo in carcerem coniecto oculos eruit, ꝙ ab ipſo prius fuiſſet expulſa.

36 ℭLeo. 3. imp. imaginas ſanctorum quotquot reperit cremauit, & Stephanum pontificem reclamantẽ cõprehendi iuſſit, comprehenſum interfici.

37 ℭDomitius Nero domitii Aenobarbi & Agrippinæ, filius matrem interemit. Octauiam & Sabinam Poppeã in matrimonium duxit viris earum trucidatis, ipſaſꝗ demũ

vxores dedit morti. Petro & Paulo vitã abſtulit. Antoniã filiam Claudii recuſantẽ ſibi nubere poſt Poppeæ mortẽ, occidit. Item Aulũ Plaucium iuuenem, quem ante mortem per vim conſtuprauerat. Ruffum Criſpinũ priuignũ Poppea natum impuberẽ adhuc ſubmerſit. Tuſcum nutricis filiũ relegauit. Senecã præceptorẽ ad necẽ cõpulit. Plæroſq; libertos diuites & ſenes (quos ſemp fautores ĩuenerat) occidit. Caſſio longino iuriſcõſulto oculos effodit. Polyphago cuidam Aegyptii generis crudam carnẽ mandere aſſueto viuos homines laniandos obijciebat & abſumẽdos. Populo & mœnibus patriæ nõ pepercit. Vrbem enim palã incendit, quaſi offenſus deformitate veterum edificiorum. Quod incendium lætis oculis proſpexit e mecœnatiana turri. Inflãmatis iam domibus neminĩ permiſit ire ad reliquias rerum ſuarum.

18 ℭ Tiberius nero tertius Romanorũ imperator, teſtamẽtũ matris pro irrito habuit. Tres ex Germanico nepotes Neronẽ, druſum, & Caium varijs modis afflixit Neronẽ ad mortem compulit, quum ei laqueos & vncos oſtentaret carnifex. Druſum in ima Palatii pte ſublatis alimẽtis adeo macerauit, vt ille tormentũ e culcitra tentauerit mãdere. Ex viginti viris patricijs (quos elegerat conſilij cauſa) vix duos aut tres ĩcolumes reliq̃t, cęteros diuerſis cauſis necauit. Seleucum grãmaticum ad mortem compulit. Piſcatori qui ſecretũ aliquid agenti mulũ inopinãter obtulerat perfricari eodẽ pice faciem iuſſit, & os locuſta lacerari. Militẽ prætorianũ ob ſurreptum e viridario pauonem capite puniuit. Nullus a pœna hominũ ceſſauit dies, ne religioſus quidẽ ac ſacer. Multos accuſauit & damnauit cum vxoribus ac liberis ſuis. Interdixit ne capite damnatos propinqui lugerent. Nemini delatorũ fidem abrogauit. Plæriq; citati ab eo ad dicẽdã cauſam partim ſe domi vulnerauerũt, partim in media curia venenũ hauſerũt quos tamẽ colligatis vulneribus & ſemianimes in carcerẽ rapi imperabat. Puniti oẽs in gemonias vnco tracti ſunt. Viginti vno die abiecti tractiq;, nulla ætatis aut ſex⁹ habi

ta ratione. Virgines plæreq; pri⁹ a carnifice viciatæ demũ ſtrangulatæ ſunt. Mori volẽtibus vim adhibebat viuẽdi. Mortem adeo leue ſuppliciũ putabat, vt quum audiſſet quendam Carnuliũ eã anticipaſſe, exclamauerit. Carnulius me euaſit. Furiat⁹ dolore quẽ ex morte filii ſui Druſi cõceperat, multos nulla cauſa interfecit. Rhodiẽſem hoſpitem quẽ benignis literis Romam euocauerat, vbi aduenit, torqueri iuſſit & occidi. Carnificinæ locũ habuit capreis, vnde damnatos poſt exquiſita tormenta præcipitari coram ſe in mare iubebat excipientibus deorſum claſſiariis, & cadauera remis elidentibus.

39 ℭDomitianus multa crudelitatis exẽpla exercuit. Diſcipulum Pantomimi puberẽ occidit nullã aliã ob cauſam, ꝗ ꝙ magiſtro ſimilis eſſet forma. Item Hermogenẽ Tharſenſem propter quaſdam in hiſtoria figuras. Interemit & multos ſenatores, in his aliquot cõſulares vt Ciuicam Cerealẽ Aſiæ proconſulẽ, Saluidienũ Orfitum, Acilium glabrionẽ. Itẽ Aelium lamiã ob ſuſpicioſos iocos. Metium Pompoſianũ, ꝙ habere imperatoriã Geneſim vulgo ferebatur, & alias quaſdã ob cauſas leuiculas. Præterea Saluſtium Lucullum Britanniæ legatum, & Iunium Ruſticum Philoſophos oẽs vrbe Italiaq; ſummouit. Occidit & Eluidium filium, ꝙ ſub perſona Paridis & Oenones diuortiũ ſuum cũ vxore tractaſſet. Flauium Sabinum, ꝙ eum præco non conſulem ſed imperatorẽ ſalutaſſet. Aretinũ Clementem conſularem capitis condemnauit.

40 ℭM. Antonius allatum ſibi Ciceronis caput in mẽſa apponi voluit, perq; diem illud aſpexit, quouſq; tali ſpectaculo animum exſatiaſſet.

41 ℭEiuſdem Antonii vxor Fuluia caput ipſum maledictis ac diris execrata eſt, demũ inſpuẽs gremio ſuo appoſuit, acriuſq; inſpiciẽs linguam illi e faucibus euellit, eamq; frequenter confodit acicula, qua tunc ad ornamenta capitis vtebatur. Quintianus. Latiam foderet nec fuluia linguã.

42 ℭVedius Pollio quũ piſcinas magno ſtudio ac diligẽtia coleret, ſeruos ſuos occidebat, eoſq; piſcib⁹ dabat in præ

dam, vt hominum cruore paſti delicatiores eſſent.

43 ¶ Manlius Torquatus conſul dum cum latinis bellũ ge/ reret, edictumq; eſſet, ne quis extra ordinem pugnaret fi lium ſecuri pcuſſit ꝙ a Gemini Metio Tuſculanoꝝ equi/ tum præfecto laceſſitus, manum conſeruiſſet licet parta de hoſte victoria.

44 ¶ Iuſtinianus imp. filius Cõſtantii Pogonati quotieſcũq; truncas nares emungebat, toties vnũ ex his (qui Leontio inimico fauerant) ad ſupplicium iubebat rapi.

45 ¶ Amalaſuntha mater Atalarici regis Gothorũ mortuo filio adiutorem ſibi delegit Theodatum. a quo tamen in balneo ſtrangulata eſt.

46 ¶ Claudius Cæſar (qui interfecto Caligulę ſucceſſit in ĩ/ perio) tormenta quæſtionum, pœnaſq; parricidarum re/ præſentabat & exigebat palam. Gladiatores retiarios iu/ bebat interfici, Vt expirantium faciem videret. Beſtiarijs meridianiſq; gladiatoribus adeo delectabantur, Vt a pri/ ma luce ad ſpectaculum deſcenderet, & meridie dimiſſo ad prandium populo perſederet.

47 ¶ Aulus Vitellius nobiles viros & cõdiſcipulos omnibus blandiciis ad ſocietatẽ imperii allicefactos vario genere fraudis occidit, & in his vnũ veneno manu ſua porrecto in aquæ frigidæ potione, quam is febre affectus popoſce/ rat. Portionem quendã nulla penitus culpa ĩterfici iuſſit, velle ſe dicẽs oculos paſcere. Duos itẽ iuuenes patri ſup/ plicium auertere conantes. Quendam equitẽ Ro. iugula ri mandauit cũ liberto. Item plebeios quoſdã, qui Venetę factioni maledixerãt. Venit & in ſuſpicionem matri vene nũ porrexiſſe, ꝙ audiuiſſet a Cata muliere vaticinia diu/ tiſſime ſe imperaturum, ſi ſuperſtes parenti extitiſſet.

48 ¶ Aemylius Cenſorinus ægeſtæ vrbis Siciliæ tyrannus, multis muneribus eos proſequebatur, qui inauditum alĩ quod tormenti genus excogitaſſent. Sepe igitur lucri cõ motus quidam Aruntius paterculus equum ex ære fabri/ catum ei dono dedit. Ille autem muneris autorẽ primũ ibidem concluſit & emori fecit.

49 ℭAchilles interfectum hectora currui ſeu equinæ caudæ alligauit,& circum muros vrbis Troiæ ter exanimē per/ traxit.Demum vænale cadauer expoſuit parēti Priamo. Virg.li.1.Aen.Ter circum iliacos raptauerat hectora mu/ ros.Exanimumq; auro corpus vendebat Achilles.

50 ℭScinis latro Corinthi⁹ arbores cōplicabat,hiſq; alliga/ bat hominū brachia,vt in ſublime redeūtes lacera mem/ bra diſcerperēt.Propertius li.3.Arboreaſq; cruces Scinis, & non hoſpita Graiis Saza,& curuatas in ſua fata trabes.

51 ℭAtreus Pelopis filius vxorē habuit Aeropen, quā quū ſtupraſſet Thyeſtes frater,& grauidā feciſſet,ſuſceptos ex ea liberos Atreus decoxit & cōuocato per ſpēm beniuo/ lentiæ fratri appoſuit comedēdos.Quod facin⁹ adeo ſol exhorruit vt refug⁹ matutinū repetiuerit cubile. Vñ Ouí. li.1.de pōto.Nō tibi Therodamas,cruduſq; vocabit atre⁹.

52 ℭTherodamas fuit neſcio quis carnifex , qui leones pa/ ſcebat humano ſanguine.Ouidius in Ibin.Therodaman/ tæos vt qui ſenſere leones.

53 ℭPhineus rex Arcadiæ filios ſuaſu ſecūdę vxoris exocu lauit,propter quod facinus vltricē numinū vindictam paſ ſus eſt amiſſo paulopoſt viſu.Ouid.lib.1.de arte.Quid fo dis immeritis Pheneu ſua lumina natis?

54 ℭCleomenes Lacedæmoniorū dux ab Antigono victus profugit ad Ptolęmeum,a quo benigne primū exceptus eſt,demum tamē Nicagoræ cuiuſdam calumnia ſuſpect⁹ regi factus eſt,& ab eodem excoriatus.

55 ℭArpiages fuit quiſpiā,qui filiū comedit.Ouid.in Ibin. Vt puer Arpiagæ referas exempla Thyeſtę,Inq; tui cæſus viſcera patris eas.

56 ℭAlphonſus tertius,rex Hiſpaniæ quatuor fratrib⁹ ocu/ los eruit.Atelſtanus rex Angliæ Edimum adoleſcentē in nauigio ſine remige fluctibus perdendum expoſuit.Sigi prandus Ariſprandi filius & Longobardorū rex Ariper/ to(quo cū certabat)oculos eruit,vxoremq; eius naſo au ribuſq; truncis dehoneſtauit.

57 ℭAthila rex Pānonię vndecim virginum milia in expu

gnatione Coloniæ interfecit. Fratrem Budam morti de-
dit, Aquileiam diruit.
58 ℭ Alboinus Longobardorū rex ex capite Cunimūdi Ge
pidarum regis bello victi craterem ſibi fecit. Narſes Italię
præfectus Sindualdum Britonum ducem armis domitū
in trabe ſuſpendit. Boleſlaus tertius Bohemorū rex Mo-
ſchoni regis Poloniæ ſuperato oculos eruit, vt etiā Odo
alricus Boleſlai frater alteri fratri Iamuro.
59 ℭ Tomyris Scytharum regina quum Cyrum perſarū re-
gem ſuperaſſet, caput eius abſciſſum demerſit in vtrē ſan
guinis plenum, eiq; his illuſit verbis. Satia te ſāguine, quē
tantopere ſitiſti Cyre.
60 ℭ Totila rex Gothorum capta Roma tertiā partē muro
rum diſiecit. Capitolium incēdit, omnia diripuit, Et tanta
paſſim feritate debacchatus eſt, vt dei flagellum diceret.
61 ℭ Dirce Thebana mulier vbi ſenſit Lycū maritum captū
amore Antiopæ Nictei filiæ, puellam tauri ceruicib⁹ alli-
gauit, ſuſpenſis a cornibus tædis ardētibus, vt bos tormē-
to furioſior Antiopā ipſam per abrupta & ſcopulos tra-
ctam diſcerperet. Proper. lib 3. Teſtis erit Dirce tam vero
crimine ſæua Nycteos Antiopem accubuiſſe Lyco.
62 ℭ Clodomyrus Clodouei primi filius Sigiſmūdum filiū
Gundebaldi regis burgundiæ bello captum, vna cū libe-
ris & vxore in puteum coniecit.
63 ℭ Huius frater Childebertus Amalricū regem Gothorū
ſororis ſuæ Clotildis maritū obtruncauit, & Toletū vrbē
(in qua ille ſe tutabatur) diripuit. Duos itē fratres Clodo
myri filios ſimulata beniuolentia conuocatos interfecit.
64 ℭ Clotharius horum duorū frater & Clodouei filius Co
nabrum ducem Britonum interfecit, & Crominum ei⁹ fi-
lium cum vxore & liberis igne cremauit.
ℭ Colomanus rex Pannoniæ Almofratri oculos eruit.
65 ℭ Cambyſes rex Perſarū blāde ſubmonit⁹ a Prexaſpe do
meſtico, vt ab ebrietate & potu nimio caueret, ꝙ id malū
quandoq; rōnis vſum auferat ſtatim furore correptus fi-
lium eiuſdē ſagitta confodit. Idē Cambyſes templa & le-

ges ludibrio habuit, deoꝝ ſimulachris illuſit, Recluſis cõditorijs mortuoꝝ iſpexit cadauera, Amaſis cadauer e monuméto reuulſum verberibus cædi iuſſit, & omnibꝰ ꝓbris affici, demũ cremari. Duodecim Perſarum primores nulla penitus cauſa interfecit, viuos in caput defodiens.

66 ℭSapor rex perſarum, quum Aurelianum imperatorẽ bello victum cepiſſet, equum aſcenſurus curuatos eiꝰ humeros premebat ſuppedanei loco. Mãtuanus de fortuna Gonzage. Romulidum princeps, qui te Gallene recepit In regni ſociũ, Perſarum a principe captus Vixit in ærũnis, ſenuitq́ in carcere longo.

67 ℭEadem feritate vſus eſt Tamburlanus rex Scytharũ in Paxaitem principem Turcarũ, quem bello captũ caueis incluſit, & catenis vinctum ſub menſa inſtar canis iuſſit comedere, & mandere ciborum analecta. Idem Mantuanus Turcarum princeps Mahometicus Ildris Arma ferẽs cõtra Scythicam mauortia gentem, Incidit incaſſes, caueiſq́ incluſis ahenis Admiranda dedit populis ſpectacula, Parthi, Armenii, Mœdi, Aſſyrij (quacũq́ mouebant Victores ſua caſtra Scythæ) videre tyrannum Squalentẽ in clatris, atq́ in pædore ſepultum.

68 ℭSanctius quartus Hiſpaniæ rex patrem ſuũ Alphõſum decimũ e Germania redeuntẽ occupato regno nõ admiſit. Quatuor hominum milia trucidari iuſſit ꝙ in tumultu quodã Alphõſum fratris ſui filium regem appellaſſent.

69 ℭEgebertus Sycoberti filius & poſt patrẽ Angliæ rex, fratris filios enecauit.

70 ℭPtolemæus Philopator rex Aegypti, patrem fratrẽ & amicos fere omnes interfecit.

71 ℭAlphõſus primus rex Luſitaniæ matrẽ cõiecit in vincula, ꝙ mortuo primo marito ſecundas tentaſſet nuptias.

72 ℭHippomenes Athenienſium princeps Limonem filiã in adulterio dephrenſam, equo feroci & famelico præbuit abſumendam. Ouidius in Ibin. Vtq́ nouum paſſa eſt genus Hippomeneia pœnæ. Idẽ. Solaq́ Limone pœnã ne ſenſerit illam, Et tua dente ferox viſcera carpat equus

Ortum eſt hinc adagium. Magis impius Hippomene.
73 ℂHenricus cognomento clericus Anglorum rex fratrẽ Robertũ excæcauit,& ĩcluſum carcere ibidẽ emori fecit.
74 ℂOrodes Rex Parthorum Mithridatẽ fratrem quãuis ſupplicem in conſpectu omnium interfecit.
ℂIoãnes maria dux Mediolanenſis, quotidie nouo tormẽti genere ciues opprimebat. Idẽ matrẽ (a qua interim corripiebatur) in carcerẽ detruſit, & ibidem mori coegit.
75 ℂMamertes Syſaphonis Corinthij fratris ſui filios ĩterfecit cupiditate dominandi.
76 ℂSeptimuleius exciſum C. Gracchi caput liquato plumbo reſperſit.
ℂSolebat Erix fili⁹ Veneris & Butæ, hoſpites crudeliter enecare Hunc Hercules occidit. Martia. lib. 5. Et grauis in Siculo puluere fuſus Erix.
77 ℂDionyſius tyrãnus Marſiã quẽdã interfecit ea tãtũ cã ꝙ is per quietẽ iugulare ſe Dionyſium exiſtimauerat.
78 ℂAntonius commodus gladiatorijs cædibus adeo Romanum attriuit imperiũ, vt nomẽ gladiatoris vulgo meruerit. Idem teſte Lampridio, homines qui pedibus debiles forent, ſagittis ſolebat conficere. Claua multos ẽt afflixit, Herculem ſe fingens. Sacra Mithriaca homicidio polluit. Irridentes ſe feris obiecit. Eum qui Tranquilli librũ vitam Caligulę Continẽtem legerat, feris obiecit. Si qs ſe mori velle prædixiſſet, hunc inuitũ iubebat præcipitari. Obæſi corporis hominem medio vẽtre diſſecuit, vt eius inteſtina ſubito funderentur.
79 ℂCleomedes athleta Lachũ Epidẽniũ ictu pugni interfecit, ĩterfecti latera adapuit, & iniecta manu ĩteſtina eduxit
80 ℂTermerus fuit quiſpiam, qui humana capita cõfringebat. Hunc Hercules interfecit claua.
Mahometus Magnus 81 ℂOthomanus turcarum princeps anno ſalutis. 453. Cõſtantinopolim cepit. Conſtantini imperatoris mortui caput ad ludibrium palo affixit & totis caſtris geſtauit. Mares & fœminas illuſtres iugulauit, aut ad vſum nefariæ libidinis reſeruauit.

ℂApteras

82 ¶Apteras fuit quiſpiam,qui patri teſtes eruit & filios oc
cidit.Autor Annius in Beroſum.Spendius fuit quidā Ita/
lici generis Capua oriundus qui captiuos in bello beſtiis
laniandos obiiciebat.Autor Polibius.

¶Oroetes Perſa Polycratem Samiorum tyrannū affixit
cruci Autor Herodotus.

83 ¶Xerxes maximū filiorū Pythii Bithinij hominis ditiſ/
ſimi a quo tamē cum toto exercitu fuerat hoſpitio ſuſce/
ptus,medium diſſecari iuſſit.

¶Trax fuit quiſpiam,qui filiis ſuis omnibus oculos effo
dit,quod neglecto patris mandato Xerxem ſecuti aduer
ſus Greciam militaſſent.

84 ¶Amaſtris Xerxis vxor vxorem Maſiſtæ Bactrianoꝝ p̄/
ſidis excarnificauit.Eius mamillas præcidit, quas obiecit
canibus Itē nares,aures, labra, linguam inhoneſtiſſimis
deformauit plagis.Teſtis idem Herodotus.

85 ¶Creon tyrannus militum in bello mortuorum cadaue
ra vetabat ſepeliri & inhumari. Hunc Theſeus interfecit.
Ouid.in Meta.Prohibētem buſta Creontem Atticus Ae/
gides rupit marathonide quercu.

86 ¶Progne Pandionis Athenarum regis filia Ityn filiū ma
rito ſuo Tereo Thraciū regi appoſuit comedendū, quod
ſtuprum intuliſſet Philomelæ eiuſdē Prognes ſorori.Vir
gil.in Buc.Quas illi Philomela dapes,quæ dona pararit.
Vbi Philomelam poſuit pro Progne.

87 ¶Medea fratrem abſyrtum & filios ex Iaſone ſuſceptos
mēbratim diſcerpſit,Ouid.in Ibin.Et tua ſic latos ſparga/
tur membra per agros.Tanq̄ quæ patrias detinuere vias.

88 ¶Tydeus arroſit caput Menalippi.Idē Ouid.Nec dapis
humanæ tibi erunt faſtidia,quaq; parte potes,Tydeus tē
poris huius eris.Geryon Mercurio natus patri hoſpites i/
molabat,Autore Plutarcho.Tartari Pannopiam ingreſſi
Viridamo oppido capto fœminas tēplis incluſas crema/
uerunt,& Belam quartum eius populi regē ſicerruerunt,
vt ad præſidium ſalutis,latebras inquiſiuerit.

89 ¶Traiano imperāte Iudæi duce Andrea multos ex Græ

cis & Romanis obtruncarunt. Qua cæde non cōtenti humanis carnibus veſci cœpere, ſeq; occiſorũ inteſtinis ſtillante adhuc ſanguine, incingere, eorundē pellibus obuoluti. Multos item per medium vſq; ad verticem diſſecuerunt. multos obiecerunt beſtiis laniandos. Alios inter ſe digladiari coegerunt, vt ducenta & amplius hominum milia eo furore & armis Iudæorum interierint. Autor Dion Caſſius.

❡Q. Mutius Scæuola Tribunus plebis nouem collegas duce Sp. Caſſio ad dominationem aſpirantes, viuos, cremauit. Autor Valerius de Seueritate.

❡Clementes & humani.

1	Dromocheres	11	Antonius pius	19	Faucula clunia
2	Paul. Aemylius	12	Fl. Veſpaſianus		Beatrix
3	Traianus	13	Iulianus imp.	20	Cyprianus
4	Ludouicus pius		Domitianus		Criſpus
5	M. aur. Antonius	14	Alphonſus		Criſpinianus
6	Cæſar	15	Scipio	21	Anaſtaſia
7	Cydon		Ptolemæus	22	Petrꝰ Vrſeolus
	Polycrates		Anthiochus		Moſes
8	Maras	16	Pyrrus		Thobias
9	Probus	17	Philippꝰ maria	23	Machabæus
	Darius		Antigonus		Ieu
10	T. Veſpaſianus	18	Lucius albinus		Pericles

1 Dromocheres Getarum rex Lyſimachũ hoſtem bello captũ. mira clementia dimiſit illæſum, Anibal inuentũ Aemylii Pauli conſulis & collegæ Terentii Varronis cadauer honorifice tumulauit.

2 L. Aemylius Paulus huius Aemylii filius perſeum Macedoniæ regem vinctum fleuit, & aſſidere ſibi iuſſit.

❡Ladiſlaus rex pannoniæ victum a ſe inimicum regnare permiſit. Quin iam ſi per proceres licuiſſet, oblatum recuſaſſet principatum.

3 ❡Solebat Traianus ægrotantes amicos viſere exinanita iperatoria maieſtate. Autor Auſoniꝰ. Alexāder. capto Datio Leonatũ ex purpuratis ſuis miſit, qui eius matrē, vxo

rem,aliaſq; fœminas conſolaret,& a lachrymis auerteret
& impediret.Atq; etiam matri Darii(cui nomen erat Siſi
gãbis)permiſit,vt quos vellet bello extinctos milites pa/
trio more ſepeliret Eius vero vxorẽ(quam nullam id ęta
tis fœmina corporis pulchritudine vicit)non ſolum non
violauit,at ſummã adhibuit curam,ne quis captiuo cor/
pori illuderet.Omnẽ inſuper cultum fœminis reddi iuſ/
ſit,ne quicquam ex priſtinę fortunæ magnificentia adimi
Et(quod omniũ maximum humanitatis argumentum)
Darium ipſum amiſſo,iure belli regno reſtituit.

4 ¶Ludouicus pius Gallorum rex quum quatuor liberos
variis principatibus honoraſſet,ab his tandem incommo
da multa paſſus eſt,atq; etiã coniectus in carcerẽ. Quod
tamen animo adeo ciuili & mãſueto pertulit,vt cum his
poſtea redierit in gratiam.

5 ¶M. Aurelius Antoniꝰ imperator Auidio Caſſio aliiſq;
compluribus(a quibꝰ inſidias parari ſibi cognouerat)pe/
percit,immemor furoris & vindictæ, qua tamen ſummi
principes debacchari ſolent,ſi vel fracta nuce,aut vngue
praue ſectu offendantur.

6 ¶Cæſar captis apud Pharſaliam Põpeii ſcriniis, epiſto/
las omnes incluſas bona cremauit fide,nulla earũ lecta.
Autor Plynius lib.7.Idẽ imperator ſimultates cõtra nul/
los tam graues accepit vnq̃,vt nõ occaſione oblata depo
neret lubẽs,C.Memio(cuius maledictis probroſiſq; ver/
bis fuerat laceſſitus)fauit in petitione cõſulatus.C.Caluo
poſt famoſa epigrammata de reconciliatione per amicos
agenti vltro & prior ſcripſit,Valeriũ Catullũ(cuiꝰ verſicu
lis ineluibile ſtigma reciperat)ſatiſfacientẽ eadẽ die adhi.
buit cœnę,hoſpitioq; patris eius ſicut cõſueuerat,vti pſe
uerauit.Cornelio Phagitæ(cuius inſidias vix effugerat)
noceri nõ permiſit.Statuas Syllæ & Pompeii inimicorũ
a plebe diſiectas repoſuit.Si qua grauiꝰ in ſe dicerenf,ihi/
bere maluit,quã vindicare.Nocturnos coniuratores ſatis
habuit monere,ne pſeuerarent.Criminoſiſſimis Auli Ce
cinę & Pitholai ſcriptis laceratã ſuã famã ciuili aĩo tulit.

7 ¶Cydon Corinthius fuit hoſpitalitate adeo inſignis, vt eius fores omnibus eſſent peruiæ. Hinc adagium natum. Semper aliquis in Sidonis domo.

8 ¶Polycrates matres militũ qui in bello periiſſent, opulentioribus ciuibus dabat nutriendas.

¶Maras fuit quiſpiam apud Berœam Cyriæ ciuitatẽ ditiſſimus human⁹ & officioſus in oẽs, tũ ciues, tũ hoſpites.

9 ¶Probus imperator arradionem (quem ſingulari certamine pugnans confecerat) magnificẽtiſſimo honeſtauit ſepulchro, Darius eos obiurgauit, qui Hiſtiei caput trũcauerant, Teſtis Herodotus. Fabricius Cornelium Ruffinũ quem hoſtiliter oderat, iuuit in petitione conſulatus.

10 ¶Titus Veſpaſian⁹ duos in vrbe clariſſimos viros (quos habebat compertos inſidiarũ in ſuam vitam) non tãtum nõ puniuit, at etiam ſibi aſſidere iuſſit. Fratrem Domitianum inſidias quoq; parentem flens ſępe obteſtatus eſt, ne parricidio aſſequi cuperet, quod breui eſſet habitur⁹. Idẽ laborantes morbo, & ægrotantes ſuis paſcebat manibus, & ſuorum mortibus afflictos conſolabatur.

11 ¶Antonius pius fuit adeo mitis vt quũ ob inopię frumẽtariæ ſuſpicionem lapidibus a plebe Romana perſtringeretur, maluerit placare, quã vlciſci ſeditionem.

12 ¶Fl. Veſpaſianus vitellii hoſtis ſuis filiam ſplendidiſſimæ maritauit. dotauitq; & inſtruxit. Nullius vnquam cæde letatus eſt. Iuſtis etiã ſupplicijs illachrymauit, & ingemuit.

13 ¶Iulianus imperator Nebridium Conſtãtii. (in quem ille bellabat) fautorẽ ad genua ſua prolapſum paludamento protexit ne a militibus interficeretur. Domitianus iter initia imperii ſui adeo ab omni cęde abhorrebat, vt edicere diſtinauerit, ne boues imolarent. Autor Sueto.

14 ¶Alphõſus expugnatæ per vim Neapoli noceri vetuit, pepercitq; ciuibus a quibus tamen fratrem ſuũ ſciebat interfectum fuiſſe. Proteæ cuidam homini verboſo (cui iure plurimum ſuccenſuerat) non modo veniam petẽti dedit at quinq; etiam talenta vltro obtulit.

15 ¶Scipio Hiſpanos captiuos ſine ꝑcio dimiſit. Ptoleme⁹

rex fugato Demetrio quoſcũq; Demetrij amicos cepit captiuos, vna cum eius ſuppellectile ſtatim remiſit.

16 ℭ Antiochus rex captum Scipionis filiũ remiſit ſine precio. Pyrrhus captiuos Romano populo reddidit. Demetri⁹ claſſe Ptolemæi (qui prius fuerat victor) ſuperata eorum qui ceciderant corpora, ſepeliri iuſſit, & captiuis omnibus liberum conceſſit reditum.

17 ℭ Philippus Maria Mediolanẽſis captum nauali pugna Alphonſum cum duobus fratribus nõ libertate ſolum, at multis ẽt honeſtauit muneribus, Antigonus Alcioneũ filiũ Pyrrhi ad ſe caput deferentem baculo percuſſum reiecit vt barbarum, vt pollutum inclamans. Oculoſq; obduxit, ne lugubri fœdaretur aſpectu. Multis inſuper lachrymis inimici mortem proſecutus eſt.

18 ℭ Lucius Albinus cum animaduertiſſet virgines veſtales ſub ſacrorum onere laborãtes, & ope hominum deſtitutas, ſtatim exonerato ſarcinis curru, vxore & liberis iter pedibus facere iuſſis, virgines cum ſacris conſcendere currum imperauit.

19 ℭ Annibale Capuam tenẽte Faucula Cluniа captiuis egẽtibus ſuppeditauit alimenta, Beatrix Romana virgo corpora martyrum occiſorũ in agro ſuo furtim ſepeliebat, quod etiã feciſſe ferunt Bibianam virginem.

20 ℭ Cyprianus afer diuitias omnes pauperibus erogabat: L. Craſſus orator tanta fuit clementia, vt murenã mortuã multos dies atratus fleuerit. Criſpus & Criſpinianus quicquid lucri faciebãt ãrte ſutoria, quam exercebãt pauperibus impartiebantur.

21 ℭ Anaſtaſia Chryſogoni diſcipula ſanctis (q in carceribus tenebantur captiui) tacite victum miniſtrabat. Idẽ quoq; fecerunt Praxedes & Pudẽtiana ſorores. Pompeius Syllæ cadaueri honorem exhibuit teſte Plutarcho.

22 ℭ Petrus Vrſeolus Venetiarũ princeps paupertum ægrotantiũ cubicula ſolebat furtim viſere, & opibus ſuis iuuare. Idem Xenodochium ſuo vnius ſumptu extruxit. Moſes Aegypto fugiens Ioſepi ſecũ oſſa tulit. Tobias ſepeli-

endis mortuis vaca bat.

13 ¶Machabeus poſt prælium in Gorgiam cõmiſſum iuſſit vt occiſorũ corpora ſepelirentur. Ieu rex iſrael hoſtẽ ſuũ Iezabellẽ fecit ornari tumulo. Pericles mortuos in bello Peloponneſiaco primus oratione publica laudauit.

¶Modeſti & verecundi.

1	Temiſtocles	C.Numerius	6 Agatocles
2	Pyctacus	Vgolinus	7 T.Varro
3	Cato	Q.Cincinnatus	8 Cicereius
4	M.Fabius	Cn.Plancus	9 Pompeius
	Pompeius	Cimon	Iul.Cæſar
5	Fabius gurges	Peſcenius	Spurina

1 THemiſtocles iacẽtem hoſtem armis pulcherrimis indutum ſequenti militi exuendum reliquit, quũ ab huiuſcemodi facto ipſe abhorreret.

2 ¶Quum Mitylenæi Pyctaco multum agri offerrent gratuito munere.tantum ſumpſit,quantũ haſta pcurreret,vt apud Romanos.P.Claudius,quantum vno die araſſet.

3 ¶Cato ob modeſtiam nullam ſibi ſtatuã erigi paſſus eſt, dicens ſe malle,vt poſteri percontarẽtur,Cur Catoni poſita non eſſet ſtatua,quam cur poſita.

4 ¶M.Fabius conſul deuictis veiis oblatum triumphũ renuit ob fratris & collegæ mortem.Pompeius oblatã ſibi ab hebræorum rege menſam & ſedem auream , deferri iuſſit in publicum ærarium.

5 ¶Fabius gurges,Fab.Pictor.C.Numerius,& Q.Vgolinꝰ legati ad Ptolemæum miſſi accepta ab eodẽ munera in ærariũ retulerũt.Q.Cincinnatus dictatura ſe ſponte abdicauit.Quod ẽt L.Sylla fecit vltro.Cn.quoq; Plancus cẽſurã volens exuit Cimõ Atheniẽſis Reip.Munera caſte ſemper & icorrupte obiit,& ab omni genere expilatiõis abſtinuit.Peſceniꝰ niger ſic ſe ipſum & milites rexit,vt nihil a ꝓuincialibus nõ oleũ,nõ lignum operã ve extorſerint.

6 ¶Agathocles rex Siciliæ nullo vnquã luxuriantis fortunæ zephyro auerti potuit a recordatiõe figulinæ patris officinæ.Quãuis enim haberet auri & argẽti abunde,ſemp

tamen abacũ vaſis fictilibus onerabat. Auſonius. Fama eſt fictilibus cœnaſſe Agathoclea regẽ, Atq; abacũ Samio ſępe oneraſſe luto Quærẽti cauſam reſpõdit. Rex ego qui ſum Sicaniæ, figulo ſum genitore ſatus. Fortunam reuerẽter habe, quicũq; repente Diues ab exili ꝓgrediere loco.

7 ¶ Terentius Varro delatam ſibi ab vniuerſo ſenatu & populo dictaturã recuſauit, ꝙ Remp. cõfregiſſet Cannenſis pugnæ temeratio congreſſu.

8 ¶ Cicereius quum Prætorijs Comitijs Cn. Scipioni ſuperioris Africani filio competitori omniũ ſuffragijs præponeretur erubeſcens ſe tanti viri filio prælatum, ex competitore ſuffragatorem ſe fecit.

9 ¶ Põpeius in acie Pharſalica victꝰ a Cæſare, quũ poſtero die Lariſſam intraret, oppidiq; illiꝰ vniuerſus populus obuiã ei ꝓceſſiſſet. Ite inquit, & iſtud officiũ p̄ſtate victori. Iulius Cæſar tribus & viginti vulneribus coniuratorũ mucronibus confoſſus, a verecũdia abſterreri nõ potuit. Nã eo tempore quo ſpiritus a mortali corpore ſecernebatur, togam vtraq; manu demiſit, vt inferior p̄s corporis tecta collaberetur. Spurina egregius adoleſcens quum ſua forma complurium fœminarum ſolicitaret oculos, verecundia motus, oris decorem vulneribus deformauit.

¶ Contemptores honorum & diuitiarum.

Sex. ęlius Catus	Homobonus	Meſſala
Cimõ Athenienſis	Iudocus	Theodoſius
Agnes	Lotharius	Michael imp.
Crates	Marcus	Manuel
M. Curius	Antonius anacho.	Io. Calacuzenus
Raymundus	Tuditanus	Babythaceni
Io. Germanus	Democritus	Arſenius
Vmbertus vieneñ.	Fabricius	Rachis
Albertus magnus	Scipio	Placidia
Clotildis	Maximianus	Forſeus
Diocletianus	Amurathes	Aeneas
Eugenia	Petrus rex Angliæ	Nicolaus
Etburga	Lyſander	Phocion

SExtum Aelium Catum virum conſularē quū legati Aetholorū vaſis fictilibus prandētem reperiſſent eidem vaſa argētea miſerunt, quæ tamen recuſauit Neq; aliud argēti ad extremum vitæ diem habuit quam duo pocula accepta a L. Paulo ſocero ſuo. Autor Ply. Cimon dux Atheniēſis ſpolia victis hoſtib⁹ erepta ſuis ciuibus partitus eſt. Agnes vxor Henrici tertii imp. omnib⁹ & diuitiis & honorib⁹ ſe abdicauit, vt religiōi daret operā. Crates Thebanus non paruum auri & argenti cumulum proiecit in mare quo melius philoſopharetur citra īpedimentum, M. Curium rapam in foco torrentem quum legati Samnitum reperiſſent, eiq; multum obtuliſſent auri, Malo inquit, hæc in fictilibus meis comeſſe, & aurum habentibus imperare. Raymundus, Io. Germanus, Vmbert⁹ Viēnenſis. Albertus magnus ſe ſuis epiſcopatibus abdicarunt vltro. Clotildis ſeu Batildis vxor regis Clodouei, dimiſſis opibus & regno, cœnobio ſe incluſit. Diocletian⁹ relicto ſponte īperio in propriis agris conſenuit Beata eugenia relictis opib⁹ paternis cœnobio ſe incluſit. Etburga filia Eduardi ſenioris regis Angliæ relicta itidem paterna domo clauſtrū ingreſſa eſt, in quo ad mortem durauit ſāctiſſime. Homobonus ciuis Cremonēſis opes nūdinariꝯs & negociatoris partas laboribus reliquit, vt ſpirituali cōſuleret lucro, Lotharius imperator & rex Gallorum īperio ſponte ſe abdicauit Iudocus regis Britonum filius relicto principatu cui poſt patrem erat ſucceſſurus, byſſum & purpuram in pannoſas & viles commutauit tunicas, Marcus euangeliſta pollicem ſibi amputauit, vt ſacerdotio videretur indignus Antonius anachoreta ne eligeretur epiſcopus, læuam ſibi auriculam ferro præſecuit. Tuditanus patrimoniū populo diripiendum ſparſit. Democrit⁹ agros ſuos reliquit, eoſq; paſcua publica fieri paſſus eſt, Legati Samnitum Fabricii domum ingreſſi, quū viderent multa ad ſplendorē & tanti viri deeſſe maieſtatem, magnam vim auri eidem obtulerunt. Quam repudiauit vltro. Teſtis Gelli⁹ libro primo Cap. 14. Maior Scipio pu

blicam rerum adminiſtrationem ſponte reliquit,vt priua
tus ageret.Maximianus princeps relicto imperio vitam
quoque priuatam elegit.Amurathes Turca dimiſſa filio
regni cura priuatus egit. Petrus rex Angliæ dimiſſo ſuis
regno Romam venit,vbi in paupertate priuat⁹ vixit.Ly
ſander rex Lacedæmoniorum veſtiméta magni pretij fi/
liabus ſuis a Dionyſio miſſa recuſauit.Meſſala prim⁹ om
nium Romæ vrbis pręfectus cõſtitutus,die ſexta ab ea di
gnitate ſe abdicauit. Theodoſius Atramytenus ĩperator
poſt Attemiti pertæſus belli ciuilis ceſſit imperio,mona/
ſticamq; vitam amplexus eſt. Michael Curoplates ĩpera/
tor poſt Stauracium Leoni Armenio curam imperii reli/
quit vltro. Manuel quoq; habenas imperii Alexio reli/
quit,monaſticam ſecutus vitam.Idem fecit Ioannes Cala
cuzenus imperator, qui ſucceſſit Andronico iuniori. In
Tygris alueo oppidum eſt Babythace,cuius ĩcolæ mor/
talium ſoli aurum in odio cõtrahunt.Arſenius Roman⁹.
patricius quũ vocem hanc incerto autore audiuiſſet, Fu/
ge,tace,& qeſce,relicta paterna hæreditate ad cœnobiũ
properauit.Rachis Lõgobardorum rex regno ſe ſponte
abdicauit,vt monachum ageret.Placidia virgo Valẽtinia
ni ĩperatoris & Eudoſiæ filia, repudiatis opibus nulli rei
præterquam ſaluti inhiabat.Forſeus Hiberniç regis filius
neglecto regno monachum egit.Aeneas militis cuiuſdã
Turno adherentis (cui nomen erat Magus) diuitias ſpre/
uit,quas offerebat, vt veniã cõſequeretur victus Aeneas
apud Virg.lib.10.Argenti atque auri memoras quæ mul/
ta talenta Natis parce tuis.Nicolaus pataræus Smyrne an
tiſtes patrimonium pauperib⁹ impartiuit.Phocioni quũ
Alexander ex Perſica gaza bello parta magnum auri põ/
dus miſiſſet,recuſauit ille.

¶Diuites.

Mydas	Aeſopus	Calliſtus
Crœſus	Cęcilius Claudius	Narciſſus
Sicheus	M.Craſſus	Licinius
Volunx	Pallas	Ptolemæus

Sylla	C.Antonius	Tantalus
Pythy° Bythinius	Murena	Callicrates
Seneca	C.Caligula	Rhampſinitus
Tarius Ruffus	Romani	Darius
Lentulus	Perſeus	Indi
Herodes	Mamurra	Lydi
Nicanor	P.Claudius	Babylonii
Seſoſtris	Ciſſamis	Seres
L.Luſcius	Dion	Arabes
Galeſus	Plynius iunior	Achæmenes
Camertes	Dauid	Tholoſani
Dorilas	Salomon	Luerius aruern°
Cyrus	Perſæ	Anthiochus
Semiramis	Minyas	Iob
Eſubopes	Mæander	
Cæſar	Heliogabalus	

MYdas rex fuit Phrygię,cui propter Bacchũ hoſpi
tio ſuſceptũ conceſſum eſt,vt qcquid vellet opta
ret,voti futurus compos.Optauit aũt vt quicqd
corpore contigiſſet,in aurũ verteretur.Tantæ fuerũt eius
diuitiæ,vt in ꝓuerbiũ abierint.Statius li.1.Syl.Digne Mv
dæ Crœſiq; bonis & Perſide gaza.Idẽ li.2.Viue Mydę ga
zis,& Lydo ditior auro. Opulentia Crœſi Lydorũ regis
maxime quõdã nobilitata eſt apud Græcos & adeo,vt ſe
cerit prouerbio locũ.Propterea(vt ſcribit Herodot°) exi/
ſtimabat ſe mortaliũ feliciſſimum.Martia.lib.5.Crœſo di
uitior licet fuiſſem.Auſonius.Effigiẽ rex Crœſe tuam di
tiſſime regũ Vidit apud manes Diogenes Cyninic°,Sido/
nius.Cuius non valuit rapacitatem Vel Lydi ſatiare gaza
Crœſi. Virgilius ſcribit Sycheum Didonis maritũ fuiſſe
ditiſſimum agri inter Phœnicas.Quæ opulẽtia fuit ei exi
tio,impulitq; Pygmalionem regem Tyri,vt eum interfi/
ceret.Quantũ aũt auri & argenti habuerit,hinc ſuſpicari
licet,ꝙ eius theſauris profuga Dido æmulam Romani i/
perij carthaginẽ ædificauit.Volunx fuit quiſpiã ditiſſim°,
de quo Syllius lib.5.ſcribit.Ditiſſimus agri Occumbes ge

neroſe Volũx,ne clauſa repoſtis põdera theſauris, patrio nec regia quondã ꝑfulgens ebore,& poſſeſſa mapalia ſoli Protuerint. Aeſopus tragœdus amic⁹ Ciceronis arte hiſtrionica ad tantam peruenit opulentiá, vt ſeſtercio centies ei patina ſteterit,reliqueritq; filium adeo diuitẽ,vt is vniones liquefactos cœnis apponeret. Cęcilius Claudius teſtamento ſuo edixit.Quãuis multa bello ciuili ꝑdidiſſet,tamen reliquere ſeruorum quatuor milia centũ &.60: iuga boum tria milia & ſexcenta.Reliqui pecoris ducẽta quinquaginta ſeptem milia.Innumerato pondo ſexcẽta milia.Qui funerari ſe iuſſit ſeſtercijs vndecim milibus.

¶M.Craſſus negabat diuitẽ eſſe,niſi qui redditu annuo legionẽ poſſet alere.in agris ſuis poſſedit ſeſterciũ bis milies,hoc eſt ære noſtro qnquagies centena milia aureorũ coronatoꝝ.Nec ſatis fuit,inquit Plynius,niſi totũ parthorum eſuriſſet aurũ.Haꝝ autem diuitiarum maximam partem ex ciuilibus bellis atq; incendiis cõparauerat, calamitates publicas in ſuá vnius vtilitatem vertẽs. Nam quum trecenta ſolum talenta ex paterna hæreditate accepiſſet, priuſq̃ aduerſus parthos exercitũ duxeret,ſeptẽ miliũ & centum talentorum ſummã coegiſſe traditur,quũ etiam decimam partẽ facultatum ſuarũ Herculi conſecraſſet,& publicum epulum dediſſet populo,ac tres minas ciuibus viritim contuliſſet.Seruos habuit circiter quingentos fabrilis artis & architecturæ peritos, quibus non ſolum ad proprię domus extructionem vſus eſt,ſed ciuibus ędificare volẽtibus eorum operas mercede locauit.Pallas Claudii libertus Craſſo ditior fuiſſe perhibetur vicies & quinquies centenis milibus. Plynius præter hunc Pallantem ait Calliſtum,& Narciſſum Claudii principatu fuiſſe opulentiores.Narciſſi autem diuitiæ in prouerbiũ venerunt, quum Iuuenalis dicat. Nec Crœſi fortuna vnquam,nec Perſica gaza Sufficient animo,nec diuitiæ Narciſſi,Indulſit Cæſar cui Claudius omnia.De pallante Iuuena.Saty. 1.Ego poſſideo plus Pallante & Licinis,Hi duo Pallas & Narciſſus liberti fuerunt Claudij,quos decreto quoq; ſe-

natus non ſolum ingētibus præmijs, at etiam magiſtrati/bus ornari paſſus eſt. Tacit⁹ ſcribit Claudium Pallāti pre/toria inſignia & cēties quinquagies ſeſtercium cenſuiſſe, & Pallantem ipſum ſeſtertij ter milies poſſeſſorem fuiſſe. Idē lib. 14. ait Neronem veneno interfeciſſe hūc Pallantē ꝙ immenſam pecuniam longa ſenecta detineret. Licini⁹ Cæſaris libertus tantū agrorum fertur habuiſſe, quātum peruolarent milui. Perſius, Nunc Licini in campos, nunc Craſſi mittit in ædes. Quāuis numeroſæ fuerint Craſſi di/uitiæ, Plyn. tamē facit Syllā ditiorē, vbi de Craſſo loquēs ait. Quiritum poſt Syllam ditiſſimus. Pompeio res geren te circa Iudæam Ptolemæus octona milia equitū ſua pe/cunia tolerauit. Mille conuiuas totidem aureis potorijs mutans vaſa cūm ferculis ſaginauit. Pythius Bithinius pla tanum auream vitemq; nobilem Dario regi donauit Xer xis copias hoc eſt ſepties. 88. milia hoīum excepit epulo, ſtipendium quinq; menſium, frumentumq; pollicitus, vt e quinq; liberis ſenectuti ſuæ ſaltē vnus cōcederet. Teſtes Herodotus & Plyni⁹. Interrogatus a Xerxe quantū poſſi deret, reſpondit ſe habere argenti talenta duo milia, auri myriadas quadringentas ſtaterum daricorū ſeptem mili/bus minus. Quam ſummā quū obtuliſſet ipſi Xerſi, demi/ratus rex propēſam hominis liberalitatē, expleuit quod illi deerat ad quadrigētas myriadas. Seneca philoſophus rerum actui præpoſitus a Nerone, quadriennio ter milies ſeſtercium quæſiuit. Tarius Ruffus infima nataliū humili tate conſulatum militari induſtria meritus circiter mille ſeſtercium liberalitate Auguſti congeſtum, agris coemen dis exhauſit. Idem Seneca teſtis eſt Lentulū augurem eo dem Auguſto iperante quater milies ſuum vidiſſe. Hero/des Atticus tanta fuit rerum opulētia, vt Iſthmum vellet perfodere, & maria coniugere diuerſa, ſi per imperatorē licuiſſet, Quod tamē fruſtra tentauerat Nero. Plærīq; ve/terum ſuam ſatis opulentiam prodiderunt arduis conati/bus, quibus rerum naturæ faciem mutare voluerūt, vt Ni canor Seleucus, qui excogitabat perfodere ſpacium a Bo

ſphoro Cimmerio ad Caſpiũ mare, quod interuallũ erat 150.mil. Seſoſtris rex Aegypti interſtitiũ a rubro mari ad Nilũ proſcindere adorſus eſt. Quod poſtea Darius molitus eſt. L. Luſcius Syllanarum partium amplius ſexcẽties poſſedit, Galeſius fuit in Latio quiſpiam ditiſſim⁹ agreſtis Gazæ. Virg. lib. 7. Aeneid. Corpora multa virum circa, ſeniorq; Galeſus. Dũ paci medium ſe offert iuſtiſſim⁹ vnus Qui fuit, Auſoniiſq; olim ditiſſimus aruis, Quinq; greges illi balantum, quina redibant Armenta, & terram cẽtum verrebat aratris. Camertes Volſcẽtis filius partium Turni fautor in Aeneam, ditiſſimus fuit. Virgilius libro decimo. Peſequitur fortemq; Numã, fuluumq; Camertẽ Magnanimo Volſcente ſatum, ditiſſimus agri qui fuit Auſonidum & tacitis regnauit amyclis.

¶ Dorylas ponitur ab Ouidio li. 5. Metamor. ditiſſimus agreſtis opulentiæ, vbi ait. Naſamoniaci Dorylas ditiſſimus agri, Diues agri Dorylas, quo non poſſederat alter Larius aut totidem tollebat faris aceruos.

¶ Cyrus deuicta Aſia. 24. milia pondo auri inuenit, præter vaſa aurea, aurumq; factum & in eo folia ac Platanũ vitemq;. Qua victoria argentiq;. 500. milia talentorũ reportauit. Cleopatræ quoq; diuitiæ arguuntur ex coctilibus illis muris inter ſeptem orbis miracula numeratis. Ex cratere, cuius pondus erat. 15. talentorum, ex apparatu cõuiuij, quo Antonium excepit, ex vnionum ſorbitione & multis item ſumptibus.

¶ Eſubopes rex in Suanorum terra velleribus aureis inclyta plurimum argenti auriq; fertur eruiſſe.

¶ Cæſar in munere patris funebri, omni apparatu arenæ argenteo vſus eſt. C. Antonius ludos ſcæna argenta fecit, Item & L. Murena.

¶ Caium princeps in circo pegma duxit, in quo fuere argenti pondo. 124.

¶ Nero Pompeii theatrum operuit auro in vnum diẽ, quod Tyridati regi armeniæ oſtẽdit. Populus Romanus ſeptem annis ante primum bellũ punicum habuit in æra

rio auri pondo. 716.milia, Argẽti.92.milia, & extra nũe rum.375.milia. Itẽ Sex. Iulio & L. Martio conſulibus. 84. auri pondo. Cæſar primo introitu vrbis in ciuili bello ſuo ex ærario protulit laterum aureorum.16.milia, & nũero pondo.300. Paulus Aemyli⁹ Perſeo Macedoniæ rege de/uicto retulit in ærarium prædam pondo trium milium.
¶ Scipio Africanus victa Carthagine.4470.pódo auri in/de trãſtulit. Item argẽti cælati milia.450.vaſorum aureo/rum pondo centum milia.
¶ Mamurram Catullus dixit habere quicquid habuiſſet comata Gallia, Cornelius nepos adiecit eum totis ędibus nullam niſi e marmore columnam habuiſſe, omnes ſoli/das e Caryſtio aut Lunenſi.
¶ P. Clodius (quẽ Milo occidit) habitauit domo empta ſeſterciis. 147. milibus. Ciſſamis Cous fuit gregibus pecua riis ſupra modum diues. Dionis ſyracuſani opes immen/ſæ fuerunt, & regia in viuendo propemodum pompa & ſuppellex Plutarcho teſte.
¶ Lucullus quum reip. infenſus priuatæ vitæ ſe dediſſet, ædibus & prætorijs extructis, hortis & cœnationib⁹ ame/niſſimis incredibili ſumptu paratis, & Bibliotheca libris vtriuſq; linguæ cumulatiſſima, opes bello quæſitas cõte/rere non potuit. Idem Pompeio & Ciceroni extempora/riam apparauit cœnam impẽdio quinquaginta milium, tanta epularũ & rerũ lauticia, vt cõuiuas in admirationẽ traheret. Idem perfodit montẽ & flumẽ immiſit in piſci/nas, quæ reciprocæ fuerunt. Plynius iunior tãta fuit opu/lentia, vt ducẽta milia nummũ pro acceſſiõe precij agro/rum contempſerit, emptrice Corelia hoc petente, vt ſuis ipſe verbis docet ad eandem fœminam ſcribens. Tu qui/dem (inquit) honeſtiſſime ꝙ tam impẽſe & rogas & exi/gis vt accipi a te iubeam precium agrorum nõ ex.700.mi libus, quanti illos a liberto meo, ſed ex nongentis quanti a publicanis partem vigeſimã emiſti, Inuicem ego & ro/go & exigo, vt non ſolum quid te, verum etiã quid me deceat, aſpicias. Idem Plynius patriæ ſuæ donauit annua

ſeſtercia tricena, quæ a nobis. 750. aureis æſtimant. Hanc eius opulentiam pluribus verbis deſcribit Budæus.

¶ Quantæ fuerint opes Dauidis cõiectare eſt verbis eiuſdem qui capite. 22. Paralipo. ita loquens ad Salomonem iducit. Cõfortare & viriliter age, ne timeas, neq; paueas, Ecce ego in paupertatula mea pręparaui ipenſas domus domini, auri talenta centũ milia. & argẽti mille milia talentum Hiſtoria regum ſcribit Dauid habuiſſe argẽti mille milia talentum, ideſt decies centena milia, & auri centum milia, quæ mille milia talẽta argenti valent. Propterea Budeus ait opes Dauid decies fuiſſe maiores opibus Darianis. Fuerũt & immanes Salomonis diuitiæ, vt teſtatur, quod libro tertio Regum & cap. 10. ſcriptum eſt hoc modo. Non erat argentum nec alicuius precii putabatur in diebus Salomonis, quia claſſis regis per mare cum claſſe Hirã ſemel per tres annos in Tharſis deferens inde aurum & argentum. Et paulo inferius. Fecitq; vt tanta eſſet abundantia auri & argenti in Hieruſalem, quanta & lapidum. Cõſumpſit in templi ſui colũnis & vaſis aureis quadragies ſexties cẽtena milia. Argẽti vero ad clauos & alia inſtrumenta. 1232. talenta. Aeris vero in columnis, fornicibus & cæteris talenta. 18. milia.

¶ Victo Dario inuẽta ſunt in Perſide. 180. milia talentũ, Quum tamẽ Darius ſeptem milia fugiens rapuiſſet. Mynyas fuit quiſpiam ſua ætate mortalium ditiſſimus, q primus theſaurum recondendis pecuniis ſtrinxiſſe fertur.

¶ Cælius ait Mæandrii Protagoræ patrẽ tanta rerũ opulentia præcelluiſſe, vt Xerxẽ perſarũ regem domo & donis excipere auſus ſit. Quod iã de Pythio memorauim⁹. Heliogabalus menſas & capſas habuit argẽteas. Primus etiam cacabos vaſa deinde centenaria argẽtea ſculpta & nõnulla ſtigmatib⁹ libidinoſiſſimis inqnata. Autor Aelius Lampridius. Tantali diuitiæ prouerbio locũ fecerũt, quẽ prædiuitem fuiſſe oſtendit carmẽ illud ex tragœdia apud Plutarchũ de exilio. Viam dierũ duodecim ſero iugera.

¶ Callicrates fuit quiſpiã Caryſtius, qui ciues ſuos om-

nes opibus longe præſtitit. Hinc adagium natū. Vltra res Callicrates.

¶Herodotus ſcribit Rhampſinitū regem immanem pecuniæ copiam habuiſſe, quam nemo regum poſterorum adæquauit. Darius vectigalē ſibi fecit Aſiā, ex qua quotannis. 574. milia talentorū accipiebat, præter aliud tributum quod ex Africa & iis qui Europā Theſſalia tenus incolebant, eidem afferebat. Indorum regio teſte Curtio, diues eſt non auro modo, ſed margaritis & alijs gēmis ad luxum magiſquam ad magnificentiam exculta. Inter populos diuitijs memorabiles recenſentur Lydi, Babylonij, Seres, & Arabes. Statius libro quinto Syl. Si Babylonis opes. Lydæ ſi pondera gazę, Indorumq; dares, Serumq;, Arabumq; potentes diuitias.

¶Fuit & Achæmenes rex Perſarum ditiſſimus. Horatius libro ſecundo carminum. Num tu quæ tenuit diues Achęmenes, Aut pinguis Phrygiæ Mydonias opes, Permutare velis crine Lycinſæ?

¶In Toloſano Italiæ oppido a. Q. Cepione direpto inuenta ſunt auri pondo. 110. milia, argenti pondo qnquies decies centum milia.

¶Luerius Aruernus pater Bititi (qui Bititus cū Maximo Aemyliano & Domitio Oenobardo ducentorum hominum exercitu conflixit) tantis delitijs, diuitiiſq; circunfluxit, vt aliquando oſtendendarum opum gratia curru vectus campum ingrederetur nummos aureos argenteoſq; huc atq; illuc ſpargens. Quibus colligendis amici atque comites occupati ſequerentur.

¶Antiochus magnus Syrię rex tantis affluxit diuitijs, vt in Romanos certaturus exercitū collegerit ornatiſſimū, in quo plęriq; milites haſtis ſcutiſq; aureis & argēteis enitebant. Propterea quum oſtentaſſet Annibali copias illas tanto munitas apparatu, rogaſſetq; nunquid ſatis eſſent Romanis facturæ. Pœnus ignauiam imbelliamq; militū eius eludens, ſatiſfacturæ inquit, etiam ſi auariſſimi fuerint Romani.

¶Habuit

¶Habuit Iob ſeptem milia cuium tria milia camelorū Quingenta iuga boum, quingentas aſinas, reliquiq; pecoris armentum numeroſiſſimum.

¶Pauperes

1	Irus		Meneuius	24	Telenicus
2	Mœnetes	14	M.Popilius		Pauſon
3	Acœtes	15	Ariſtides	25	Lamachus
4	Baucis		Callias		Val.Publicola
5	Fauſtulus	16	Val.Cato	26	Acilius
6	Anna	17	Demonax	27	Lucilius
	Hecale	18	Epaminundas		Emæus
	Amyclas		Epictetus	28	Telemachus
	Ibycus	19	Aglaus		Conna
8	Horatius		Martialis		Caunius
	Hylus	20	Menas		Cleobis
	Thelefinus	21	Origenes		Biton
	Apher	22	Plautus	29	Protogenes
9	Cinna		Tellus		Seruilius
	Furius	23	Theagenes		Atrilius
10	Codrus		Lyſiſtratus		Habrahamus
	Procula		Antoninus	30	Hilarion
11	Aelii		Clito		Fr.Afiſias
12	Paulus æmilius		Mneſarchus		
13	Aætius		Glycera		

1 IRus fuit Ithacenſis pauperrimus quē Vlyſſes ab expeditiōe Troiana reuerſus ictu pugni interfecit. Propertius libro tertio. Lydus Dulichio non diſtat Græſus ab Iro. Martialis libro quinto. Iro pauperior forē Carine. Idem libro duodecimo Irus tuorum temporum ſequebaris.

2 ¶Menœtes fuit Arcas quiſpiā occiſus a Turno, cui⁹ paupertatem deſcribit Virg. lib. 12. his verbis. Et iuuenē exoſum ne quicquam bella Menœtē Arcada, piſcoſę cui circum flumina Lernæ Ars fuerat, pauperq; dom⁹, nec nota potentum munera, conducteq; pater tellure ſerebat.

3 ¶Acœtes paupertatē ſuam apud Ouid. lib. tertio Meta

mor.his verbis exprimit.Ille metu vacuus nomen mihi dixit Acœtes,Patria meonia eſt,humili de plebe parẽtes. Non mihi quæ duri colerent pater arua iuuenci. Lanigegeroſq; greges,non vlla armenta reliquit. Pauper & ipſe fuit,linoq; ſolebat & hamis Decipere & calamo ſitientes ducere piſces.Ars illi ſua cenſus erat quum traderet artẽ. Accipe quas habeo ſtudii ſucceſſor & hæres Dixit,opes, morienſq; mihi nihil ille reliquit,Præter aquas,vnũ hoc poſſum appellare paternum.

4 ℭBaucis mulier & Philemon eius marit⁹in maxima paupertate conſenuerũt,Idem Ouidius libro octauo.Sed pia Baucis anus,pariterq; ætate Philemon Illa ſunt amnis iũcti iuuenilibus,Illa Conſenuere caſa,paupertatemq; ferẽdo Effecere leuem,nec iniqua mente ferẽdam. Nec refert dominos illic famulos ne requiras.Tota domus duo ſũt, iidem parentq; iubentq;.

5 ℭFauſtulus paſtor fuit extremæ paupertatis,qui vel Romulum expoſuit,vel expoſitum nutriuit. Ouidius libro tertio Faſto.Nec taceam veſtras Fauſtule pauper opes.

6 ℭApud eundem libro eodem Anna nomen eſt pauperrimæ vetulæ, vbi ait. Orta ſub vrbanis quædam fuit Anna bouillis Pauper, ſed multæ ſedulitatis anus. Illa leui mitra canos incincta capillos,Fingebat trepida ruſtica liba manu.

7 ℭHecalæ nomen eſt pauperrimæ fœminæ apud eundẽ libro ſecundo de remedio.Cur nemo eſt Hecalem, nulla eſt quæ nouerit Irum?Nẽpe quod alter egens,altera pauper erat.Amyclas nomen eſt Pauperrimi nautæ apud Lucanũ,de quo iam verba fecimus in capite de nautis,apud Horatium Ibicus nomen eſt pauperis,cuius vxor diceba tur Chloris.Hæc Horatii verba.Vxor pauperis Ibyci,Tandem nequitiæ fige modum tuæ.

8 ℭHoratius ipſe laborauit paupertate,qua vrgẽte animũ appulit ſcribendis carminibus.Vnde libro ſecundo Epiſt. ſic inquit.Et laris & fundi paupertas ipulit audax Vt verſus facerem. Martialis libro ſecundo Hyli paupertatẽ elu

dit his verbis. Vnus ſepe tibi tota denarius arca Quũ ſit, & hic culo tritior Hyle tuo.

℄ Idem Theleſinum turpi quæſtu diuitẽ factum ridet his verbis ex libro ſexto. Quum coleret puros pauper Theleſinus amicos, Errabat gelida ſordidus in togula. Obſcœnos poſtquam cœpit curare cynedos, Argentum, menſas, prædia ſolus emit.

℄ Apher apud eundem nomen eſt viri extremæ paupertatis, vbi ait. Quum ſis tam pauper, quam nec miſerabilis Apher.

9 ℄ Ab eodem ridetur Cinna quiſpiam quod quum pauper eſſet, pauper videri vellet. Sic enim inquit, Pauper eſt Cinna, & vult videri pauper.

℄ Catullus Furio cuidã pauperrimo ſequentibus illudit verſiculis. Furi cui neq; ſeruꝰ eſt nec arca. Nec cymex, neq; araneus neq; ignis, Verum eſt pater & nouerca, quorum Dentes vel ſilicem comeſſe poſſunt.

10 ℄ Codri poete pauperrimi & Proculæ eiuſdẽ vxoris pauपertatem ſic deſcribit Iuuena. Lectus erat Codro Procula minor, vrceoli ſex Ornamentũ abaci, necnon & paruulus infra Cantarus & recubans ſub eodẽ marmore Chirõ Iamq; vetus græcos ſeruabat ciſta libellos, Et diuina opici rodebãt carmina mures. Nil habuit Codrus, quis enim negat? & tamen illud perdidit infelix totum nihil. Vltimꝰ autem Aerumnæ cumulus, quod nudum & fruſtra rogantem Nemo cibo, nemo hoſpitio, tectoq; iuuabat.

11 ℄ Aeliorum familia Romę fuit pauperrima, & modicæ adeo facultatum, vt ſeptemdecim eodem tempore vnicam habitauerint domum, vnicum agrum poſſidentes.

12 ℄ Paulus Aemylius q de Ligurib' & Perſeo Macedonię rege triũphauerat, adeo paup mortuꝰ eſt vt funebres ludi celebrati nequiuerint niſi diuenditis eius poſſeſſionibus.

13 ℄ Aetius ſophiſta Anthiochenus aurificinam vrgente rerum penuria exercuit ab initio.

14 ℄ Meneuiꝰ agrippa q de ſabinis triũphauerat, paup adeo mortuus eſt vt ſepeliri nequiuerit niſi collatis a populo

quadrantibus.M.Popilius Andronicus ob inopiam coa ctus eſt vendere opus annaliū.16.milibus nummum.

15 ℭAriſtides q̄ rēpublicā atheniēſiū clariſſime adminiſtrauit,inops adeo mortu9eſt,vt ei9funeri ſumpt9 defuerit.

ℭCallias athenienſis comœdiographus torſit funes ob paupertatem.

16 ℭVal.Cato grāmaticus.qui floruit ætate Sylle, cōſenuit in ſumma pauptate,dimiſſaq; Tuſculana villa (qua ceſſit ob creditores)habitauit anguſto & breui gurguſtio. Vnde Bibaculus his in eum carminib9 luſit.Si quis forte mei domū Catonis, depictas minio aſſulas & illos Cuſtodes videt hortulos priapi.Miratur quibus ille diſciplinis tanta ſit ſapientiam aſſecutus.Quam tres calculus ac ſelibra farris,Racemi duo tegula ſub vna ad ſummam ꝑpe nutriant ſenectam Idem Catonis modo Galle Tuſculanum Tota creditor vrbe venditabat.

17 ℭDemonax philoſophus(qui floruit Adriano imperante)nullum vnquam ſibi viaticum præparauit.Sed quum eſuriret proximam domum quam apertam videbat ingrediebatur & victum vbi quæritabat Centenarius deceſſit elatus Publico ſumptu.

18 ℭEpaminundæ Thebanorum principi & totius græciæ vnicū fuit indumentū rude & pertritū quod ſi quādo expurgandū fuloni traderet alterius veſtis inopia domi iterim ſe continebat.Nihilominus tñ in tanta pauperie magnam vim auri q̄ offerebat rex perſarum recuſauit vltro Epictetum philoſophum iam diximus ſeruum fuiſſe, & ſumma inopia laboraſſe.

19 ℭAglaus pſophidi9 in anguſtiſſimo Arcadiæ angulo cō ſenuit exili contētus prædio,quo nunquam egreſſus eſt. Hunc tamen Apollo in tanta paupertate felicem teſtatus eſt.Val.Martialis epigrammat iſta pauperie preſſus viaticum accepit a Plynio nepote.

20 ℭMenas inter Samnites natus in ſolitudine vixit & paupertate,curandis apib9intentus.Neq; tamē deerant adeūtium dona,quos ad bonam frugem ſolebat cōuertere.

21 ¶Origenes extrema laborauit paupꝛtate bonis eius in fiſcum relatis, quod Chriſtianæ adhæſiſſet pietati. Plautus ob paupertatem victũ quæritabat in agendis molis illis, quas truſatiles vocant. A quibus quum impetrabat ociũ ad ſcribendas fabulas ſe conuertebat, vt eas poſtmodum venditaret.

22 ¶Tellus fuit neſcio quis pauper, cuius inopiam Apollo crœſi diuitiis feliciorẽ eſſe prædicauit, vt iam de Aglao prædiximus, niſi ſi quis forte velit eundem eſſe.

23 ¶Theagenes Caprus fuit pauper quiſpiam, qui tamẽ diues haberi volebat. Idem multa facile pollicebatur, & nihil præſtabat.

¶Fuit & Lyſiſtratus ſummę paupertatis homo, adeo vt prouerbio locum fecerit. Antigonus ciuis florentinus quum vniuerſas facultates pauperibꝰ impartiuiſſet, pauper adeo deceſſit, vt eius funeri defuerit ſumptus. Euripidis mater lucellum faciebat in vendendis oleribus Autore Plynio. Ei nomẽ erat Clito patri, vero Mneſarchus. Glycera coronas vænales exponebat ad ſuſtinẽdam paupertatem.

24 ¶Teleniсus homo fuit adeo notæ pauptatis, vt Seriphii prouerbium inde formauerint.

25 ¶Pauſon fuit pictor inſigni tenuitate. Plutarchus in Nicia prodit Lamachum fuiſſe adeo inſigni paupertate, vt quoties illum Atheniẽſis populus imperatorem crearet, aliquantulum pecuniæ ad pallium & crepidas comparãdas decerni opus eſſet. Valerio publicolæ in morte defuit ſumptus, Autore Tito Liuio.

26 ¶Acilio prætorio poſt cõſumptum ingens patrimoniũ paupertatem confitenti, Tiberius ſero (inquit) experrectus es. Gellius ſcribit Protagoram ſophiſtam adoleſcentem victus quærendi gratia vecturas onerum corpore ſuo factitaſſe.

27 ¶Sunt qui dicant Lucilium poetam Satyrographũ publico funere fuiſſe elatum. Eumæus fuit ſubulcus Vlyſſis mendicus & pannoſus.

28 ℭTelemachus fuit quiſpiá acarnẽſis, qui ob paupertatẽ fabis ſæpenumaro victitabat. Hinc Telemachi olla prouerbio locum fecit. Conna tibicẽ fuit pauperrimus qui nihil habuit præter oleaſtrum. Caunius fuit quiſpiam pauperculus, qui quum Vtriculũ aquæ, ſitienti artaxerxi porrexiſſet, ab eo ad ſummam rerum opulẽtiam euectus eſt. Cleobis & biton fratres argiui fuerunt pauperrimi. Teſtis Herodotus.

29 ℭPlynius ſcribit Protogenem pictorẽ contentum fuiſſe caſulá quam habebat in orto ſuo. Seruilius Iſauricus, qui proconſul debellauerat Cilices, publico elatus eſt funere. Abrahamus anachoreta nil habuit in ſolitudine ꝑter Catinum & Cilicinam veſtem cum ſago ruſtico.

30 ℭHilarion interrogatꝰ a latronibus quos offenderat, cur non expaueſceret, quia nudus ſum inquit. Franciſcus A ſiſias reclamãte patre inopiam diuitijs pretulit, relictiſq; diuitibus verſari voluit inter mendicos.

ℭQui ex humili fortuna clari aut diuites euaſerunt.

1	Demoſthenes	11	Gordius	21	Archelaus
2	Agathocles		Valentinianus		Perſeus
3	Aeſopus		Helena	22	Eumenes
	Gadareus	12	Proculus		Antigonus
4	Arrianus	13	Mauritius		Polypercon
	Cyrus		Io.ʒimiſces		Phocion
5	T.Corrũcanus	14	Nicolaus.5.	23	Demetrius
	Gyges	15	Innocentius.8.		Cleon
6	Marius ſenior	16	Pius.2.	24	Mandro
	Telephanes	17	L.Tarius Ruffus	25	Bonoſus
7	Terentius Varro				Probus
8	Tamburlanus		Quintius cincinatus		Aeliꝰ pertinax
	Celeſtinus.5.			26	Galerius
	Lamiſſio	18	Ventidius		Andriſcus
	Narſes	19	Euripides	27	Iuſtinus
9	Ptolemæus		Primiſlaus		Baſilius
	Rhodope	20	Hyperbolus	28	Artaxerxes
10	F.Sfortia		Darius	29	Romulus

Remus
Viriatus
30 Cicero
31 Tullus Hoſtilius
32 Tullius Seruius
M.Perpenna
Cor.Sylla
33 Lycaſtus
Parrhaſius
34 Sixtus primus
Anſelmus
35 Sadrageſillus

1 DEmoſthenes fabri filius, clariſſimus euaſit philoſophus. Sidonius Fabro progenit⁹ ſpreto cui patre polita Eloquiis plus lingua fuit Idem Qui fabro genitore procreatus Oris maluit expolire linguam.

2 ℭAgathocles e figulina patris officina ad regnũ Siciliæ peruenit. Vnde apud Auſonium ſic inducitur loquens. Rex ego qui ſum Sicaniæ, figulo ſum genitore ſatus.

3 ℭAeſopus tragœdus quum hiſtrionicam artem exercèret, ea tamen euaſit ditiſſimus. Gadareus ſophiſta q̃ prius more mendici peregrinabatur, Maximiani beneficio cõſulatum adeptus eſt.

4 ℭAdrianus & Marcus Antonius principes Arrianum hiſtoricum euaſerunt ad conſularem dignitatem.

5 ℭCyrus Panapolyta beneficio Theodoſii imperatoris & Eudoxiæ vxoris eiuſdem præſul factus eſt. T.Coruncanus e plebe factus eſt pontifex maximus.

ℭGiges annulum habuit in quo erat gemma tantæ virtutis vt ea ad ſe verſa incõſpicuus eſſet, verſa vero ad alios, conſpicuus. Propterea legatus ad regem miſſus annuli beneficio ipſum iterfecit, & ſtuprata regina rex e paſtore factus eſt.

6 ℭC. Marius ſenior ſepties conſul Arpinas fuit obſcura prognatus origine. Telephanes quum antea curtus factitarer, tandem rex Lydorum factus eſt.

7 ℭTerentius Varro ſordido natus loco, tandem quæſtura, & duabus ædilitatibus functus eſt.

8 ℭTamburlanũ a tenera ætate porcariũ, fortuna Scytharũ regẽ conſtituit. Celeſtinus quintus ex anachoreta fact⁹ eſt Põtifex maximus, Lamiſſionem in piſcina (quum infans eſſet) repertum fortuna fecit Longobardorũ regem.

ℭNarſes eunuchus e carthulario patriciã cõſequutus eſt

dignitatem,& totius Italiæ principatum.

9 ¶Ptolemæus filius Lagi ex gregario Alexandri milite factus eſt rex Aegypti. Rhodope meretrix ex immundo illo corporis quæſtu ad Aegypti regnum conſcendit, nupſitq; Pſamnitico, Ioannes Campanus qui infans paſcendis ouibus tempus contriuerat, tandem beneficio Pii ſecundi pontificis Maximi præſul factus eſt.

10 ¶Franciſcus Sfortia dux Mediolani patrē habuit ſfortiā attem dulum, qui quondam in exercitu fuerat lixa.

11 ¶Gordius ab agricultura ad imperium euectus eſt. Valētianus imperator patrem habuit funes torquentem.

¶Helena imperatrix & vxor Conſtantii inter Britānos humili orta eſt loco.

12 ¶Proculus quum latrunculis luſitaret,& decies in eo ludo imperator exiiſſet acceſſit protinus ſcurra, qui eum purpura ornatum ſalutauit vt imperatorem. Qua ille occaſione vel oblacta vel arrepta vere aſſecutus eſt, quod p iocum dicebatur.

13 ¶Mauritiꝰ Cappadox e famulo & excubitore īperium adeptus eſt poſt Tiberium ſecundum. Ioannes Zimiſces prius ludi magiſtrum egerat imperiali tamen dignitate functus eſt tandem.

14 ¶Nicolaus quintus natione Lunenſis humili natus loco & profeſſione medicus, ad ſummum tandem pontificatum peruectus eſt.

15 ¶Innocentius octauus ab ineunte ætate coactus eſt ob paupertatem famulari,& inter Alphōſi Siciliæ regis miniſtros victum ſibi comparare. Mox tamen Siſto quarto ſucceſſit in pontificatu.

16 ¶Pius ſecundus ob parentum paupertatem peregrinari coactus eſt,& victum emedicare. Prouectior factus ſucceſſit Caliſto tertio.

17 ¶L. Tarius Ruffus natalium humilitate conſulatum militari induſtria meritus eſt. Autore Plynio.

¶Quintus Cincinnatꝰ quum agrum colore, ſudore deterſo prætextatā accepit togam & ab aratro conſcēdi ad

dictaturam.

18 ℭVentidius Baſſus adeo ſordido natus eſt loco, vt victũ ægre ſibi quæreret adoleſcens. Demum tamen quum in C. Cæſaris beniuolentiam introrepſiſſet, eius patrocinio & fauore fact° eſt primũ tribunuſplebis, mox prætor, inde pontifex & conſul. Ad extremum qui prius curandis mulis victum ſibi quæritabat, eo conſcendit gloriæ & autoritatis, vt primus ſubegerit Parthos, ac de his triũphauerit. Cui eius gloriæ vſq; adeo inuidit populus Romanus, vt ſequentes in eum verſiculi vulgo iactati ſint. Concurrite omnes augures aruſpices, Portentum inuſitatum conflatum eſt recens. Nam mulos qui fricabat, conſul factus eſt. Autor Gellius lib. 15. cap. 4.

ℭEuripides ex matre olerum venditrice euaſit poeta celebratiſſimus.

19 ℭPrimiſlaus rex Bohemorũ ab ineunte ætate bubulcus erat & armentarius.

20 ℭHiperbolus Chremidis filius (qui prius lucernas factitabat) Athenis tandem principatus eſt.

ℭDarius Hiſtaſpis filius Cyri primum extitit Pharetrophorus & lictorio functus eſt munere, rex poſtea Perſarum factus.

21 ℭMacedonum rex Archelaus natus eſt Simiche matre ſerua.

ℭPerſeus quem Paulus Aemilius attriuit, fuit argiuus genere ignobili prognatus patre.

22 ℭEumenes inopem habuit parentem.

ℭAntigonus Philippi artificio ſe confouebat.

ℭLatronicia exercuit Polyperchon.

ℭPhocion partem habuit, qui coclearia conficeret.

23 ℭDemetrius Phalereius ſeruiuit apud Demetrium & Conona.

24 ℭSicyoniorum tyrannus Cleon pyraticam prius exercuerat.

ℭMandro fuit quiſpiam, qui ex nauiculario factus eſt iperator. Hinc adagiũ. Fuit & Mandroni ficulna nauis.

25 ¶Bonoſus imperator, filius fuit pædagogi litterarij au-
tore Voſpico.
¶Probus patrem habuit agreſtem & olitorem.
¶Aelio pertinaci origo gentis fuit ſordida.
¶Aurelianus patrem habuit mediocrem & colonum.
26 ¶Galerius paſtor fuit armentorum, habuitq; parentes
agrarios.
¶Adramitenum Andriſcum in Fullonia natum, fortu-
na ad opes & dignitates euexit.
27 ¶Iuſtinus qui ante Iuſtinianum imperauit, fuit armenta-
rius & ſues egit. Baſilius Macedo captiuus inter vænales
Conſtantinopolim ductus factus eſt imperator.
28 ¶Artaxerxes humili apud Perſas loco natus imperium
a Parthis ad ſuos tranſtulit, & Artabanum triplici prælio
cum tota deleuit familia.
29 ¶Romulum & Remum infantes aluit lupa, quos condi
tores habuit Roma. Viriatus Luſitanus in Hiſpania e pa-
ſtore venator, e venatore latro, ex latrone dux poſtre-
mo factus, vniuerſam occupauit Luſitaniam.
30 ¶Cicero homo nouus Arpinas (vt improperabat inimi
cus) præter dignitatem conſularem eo diuitiarum perue
nit, vt habitaret domum, quæ fuerat M. Craſſi Romano-
rum ditiſſimi.
31 ¶In cunabula Tullii hoſtilii agreſte cepit tuguriũ. Eiuſ-
dem adoleſcentia in paſcẽdis pecoribus fuit occupata, va
lidior ætas Romanoꝝ rexit imperiũ. Tarquinius Priſcus
natus eſt patre Demaratho etiam exule.
32 ¶Tullius Seruius verna & ancillæ filius Romanis prin-
cipatus eſt.
¶M. Perpenna (qui peregrinus Romam venerat) con-
ſulatu potitus eſt.
¶Cornelium Syllam ex Nicopolis meretricule ſinu ab-
ſumptum ſuſtollẽs fortuna, ſuper Cimbricos Marii triũ-
phos, ſeptemq; conſulatus, imperijs dictaturiſq; affecit.
33 ¶Lycaſtus & Parrhaſiꝰ a Philonomia matre expoſiti &
a Tilipho paſtore nutriti, Arcadiæ regno tandẽ ꝑfuerunt.

34 ¶ Sixtus primus paſtorali ortus tugurio ad ſummũ pon tificatũm conſcendit.

35 ¶ Anſelmus ex monacho abbas, ex abbate Cantuarienſis epiſcopus factus eſt. Sadrageſilſus Dagoberti pædagogus e ludimagiſtro dux Aquitaniæ.

¶ Qui ex proſpera fortuna ad humilem & miſeram redacti ſunt.

Dionyſius iunior	Xpophorus papa	Xerxes
Pazaites	Celeſtinus. 5.	Artabanus
Belliſarius	Ioannes primus	Mithridates
Sp. Caſſius	Ioannes. 14.	Pompeius
Cn. Carbo	Benedictus. 5.	Cæſar
Caninius	Benedictus. 10.	Perſei filius
M. Claudius marcellus	Martinus Tudertinus	Marij
		Tarquinius ſuperbus
Paulus æmilius	Ioannes. 12.	
Suadocupus	Polycrates	

Dionyſius iunior Syracuſis (vbi tyrãnidẽ exercuerat) pulſus, exulauit Corinthi, ibiq; ludi magiſtrũ egit teſte Cicerone. Ouidius lib. 4. de Ponto. Ille Syracuſia modo formidatus in vrbe, Vix humili duram reppulit arte famem. Pazaites rex Turcarum Tamburlano victori equum inſcenſuro ſubinclinauit humeros, & ſcabelli vſum præbuit vt etiam Valerianus imper. Sapori regi Perſarum. Belliſarius Romanis præfectus copijs quũ Vandalos deleuiſſet, de Parthis triumphaſſet, vrbem nõ ſemel a Barbaris liberaſſet, poſt multas victorias Iuſtiniano mandante exoculatus victũ in via publica a tranſeuntibus emendicauit. Caſſius qui bis triumphauerat, ter conſulatu fuerat potitus, ſupplicio capitali clauſit vitam. Cn. Carbo poſt tres conſulatus, ventrem purgãs interfectus eſt. C. Cotta ante diem futuri ſibi triũphi expirauit. Caninius quo die factus eſt cõſul, in fata cõceſſit. M. Claudius marcellus qui Annibalẽ ſuperauerat, Syracuſas expugnauerat, tandẽ apud Venuſiã interfectus eſt. Ne Paulus Aemylius duobus triũphis priore de liguribus, poſte-

riore de Perſeo ſupra modũ inſoleſceret,ei filiorũ mor-tem immiſit fortuna. Suadocupus rex Morauiæ & Bohemiæ ab Arnulpho imperatore ſuperat⁹ mutua veſte conſenuit in deſerta nemorum ſolitudine cũ tribus anachoretis. Chiſtophorus papa ſũmo pontificatu detruſus, monaſticam egit vitam. Celeſtinus quintus, Ioannes prim⁹, Ioannes quartusdecimus in carcere perierunt. Benedict⁹ quintus, Benedictus decimus, Martinus Tudertinus, Ioãnes duodecimus ſuo pontificatu detruſi, omnes cõſenuerunt in exilio. Polycrates Samiorum tyrannus poſt multos ridentis fortunæ Zephyros ab Orœte Cyri præfecto ſuperatus & ſuſpendio affectus eſt. Xerxes qui Aegyptũ ſubegerat, a Themiſtocle victus, ab Artabano interfectus eſt. Artabanus ab Artaxerxe occiſus. Mithridates rex Põti, qui annis. 40. Romanos varijs cladibus affecerat, Aſiã occupauerat, Q. Oppium Proconſ. & Aquileium legatũ in vincula coniecerat, a Lucullo primum, deinde a Pompeio ſuperatus, mortem ſibi intulit. Pompeius expugnato domitio, Iarba triumphato, Sertorio in Hiſpania ſublato, Pyratis ſubactis, & Tygrane rege Armeniæ debellatis item iberis, albanis & Iudæis cum Ariſtobolo rege, & Mithridate ad hauriendũ venenum coacto, ad extremũ poſt tot illuſtres victorias a Ceſare victus in Theſſalia, iuſſu Ptolemæi, ad quem in extrema rerum deſperatiõe cõfugerat, interfectus eſt. Cæſar victor Pompeii, quum de Gallis, Alexandrinis, Ponticis, Africanis, & Hiſpanis triũphaſſet, & maximam orbis terrarum partem ſubegiſſet, coniuratione. C. Caſſii & Decij Bruti. 23. vulneribus in ſenatu confoſſus eſt. Legitimus Perſei Macedoniæ regis filius artem ferrariam exercuit, ad tolerãdam paupertatẽ. Teſtis Ammianus Marcellinus. Iunior Marius poſt trucidatos in vrbe Syllanos, victus apud Præneſte, Põtio Teleſino fuge comiti iugulandum ſe præbuit. Senior vero Marius qui ſepties conſul fuerat, de Iugurtha triũphauerat, Cimbros & Teutones ſubegerat, Apuleiũ & Glauciã ſeditioſos iteremerat, victus a Sylla aliquãdiu delituit in

minturnẽſiũ paludibus. Ouid.lib.4.de ponto, Ille Iugurthino clarus, Cimbroq; triumpho Quo victrix toties cõſule Roma fuit, In cœno Marius iacuit, cannaq; paluſtri; Pertulit & tanto multa pudẽda viro. Tarquinius ſupbus regno pulſus eſt. Horatius libr.1.Ser. Vnde ſuperbus Tarquinius regno pulſus fuit.

¶ Illiberales, auari & fœneratores.

1	Pygmalion	15	Cor.Ruffinus	31	Ruffinus
2	Achilles	16	Ochus		Plato
3	Polymeſtor	17	Semiremis	32	Simonides
4	Vnidius	18	Condalus	33	Demonica
	Fuſidius	19	Iuſtinianus		Tarpeia
5	Saleranus	20	Cæſar	34	Leonardus are/
6	Scaurus	21	Tiberius		tinus
7	Cato	22	Caligula		Philippus Au/
8	Demoſthenes	23	Nero		guſtus
9	Aulus Poſthumiꝰ	24	Sergius Gal/	35	Q.Caſſius
	Simon		ba	36	L. Septimuleiꝰ
10	Achæus	25	Fl.Veſpaſia/	37	Alphius
11	Didius Iulianus		nus		Menippus
12	Martinus	26	Domitianus		Charides
13	Val.Beſtius	27	Eriphyle	38	Antonius pius
	Arimaſpi	28	Alcmęon	39	Themeſcus
14	Patroclus	29	Iudas		Atiſlus
	Craſſus	30	Euclio		

1 Pygmalion rex Tyri Sichæum ſororis ſuę Didonis maritum interfecit, vt eius auro potiretur. Vir.lib.1.Aene. Ille Sichæum Impius ante aras, atque auri cæcus amore Clam ferro incautũ ſuperat, ſecurus amorum Germanæ.

2 ¶ Achilles ductus auaritia cadauer Hectoris Priamo expoſuit vænale. Virg.lib.1.Aeneid. Exanimumq; auro corpus vendebat Achilles.

3 ¶ Polymeſtor rex thraciæ Polydorũ Priami & Hecubæ filium fidei ſuæ tẽpore belli Troiani cõmiſſum interfecit vt eius auro potiretur. Propertius lib.3. Et ſcelus accepto

Thracis Polymeſtoris auro, Nutrit in hoſpitio non Poly
dore tuo. Virg. lib. 3. Aenei. Fas omne abrumpit, Polydo/
rum obtruncat, & auro vi potitur.

4 ¶ Vnidii auaritiam deſcribit Horatius libro. 1. Ser. dicens.
Vnidius quidam (non lõga eſt fabula) diues vt metiretur
nummos, ita ſordidus, vt ſe Non vnq̃ melius ſeruo veſti/
ret, adusq; ſupremum tempus, ne ſe penuria victus oppri
meret, metuebat, at hunc liberta ſecuti Diuiſit medium,
fortiſſima Tyndaridarum. Idem arguit Fuſidiũ fœnerato
rem his verbis. Fuſidius vappæ famam timet ac nebulo/
nis, Diues agris, diues poſitis in fœnore nummis. Quinas
hic capiti mercedes exigit, atq; Quanto perditior quiſq;
eſt, tanto acrius vrget.

5 ¶ Eodem modo Martialis notat auaritiæ Saleranũ quẽ/
dam, qui fingebat ſe triſtari de morte vxoris, quum tamẽ
lætaretur plurimum, vt ſolus potiretur bonis.

6 ¶ Stroza pater eãdem inurit notam cuidam Scauro vbi
ait. Scaurꝰ habet villas, vrbana palatia, nũmos, Pinguiaq;
Innumeris prædia bobus arat. Huic tamen aſſidue maior
ſuccreſcit habendi. Nunquam diuitiis exſatiata fames. Di
tior eſt igitur patrio contẽtus agello, Qui viuit nullo fœ
nore Fabricius.

7 ¶ Cato vticenſis inſimulatus eſt auaritiæ a Cæſare, quam
Marciam coniugem Hortenſio amico roganti conceſſiſ/
ſet, eamq; poſtea Hortẽſii recepiſſet hęredem. Dimiſit in/
quit, vt locupletem reciperet.

8 ¶ Demoſthenes habitus eſt auarus, quod pecuniam a re
ge Perſarum acciperet, ab Harpalo corruptus, vt ageret
contra Philippum.

9 ¶ Aulus Poſthumius Albinus miſſus ad inferendum Iu/
gurthæ bellum, pecunia corruptus deſtitit.

¶ Simon fuit auarus, qui a Petro ſpiritꝰ ſancti gratiã mer
cari volebat. Vnde Simoniæ inditum nomen.

10 ¶ Achæus rex fuit Lydorũ, qui quũ noua tributa a ſub/
ditis vellet extorquere, ob auaritiã populari factiõe ſuſpẽ
ſus eſt elatis pedibus, & demerſo in Pactolũ capite. Ouid.

in Ibin. Morte vel intereas capiti ſuſpẽſus Achęi. Qui mi ſer aurifera teſte pependit aqua.

11 CDidius Iulianus imperator porcellum atque lepuſcu/ lum ad ſe muneri miſſum in triduanas partiebaẽ cœnas, Prandebatq; interim paucis oleribus & herbulis conten tus. Aelius ptinax imperator dimidiatas lactucas aut car/ duos conuiuiis ſolebat apponere. Et ſi quid interdũ vel/ let amicis mittere, binas tantum offulas aut paucula mit tebat poma. Aut ſi quando lautius vellet facere, dabat lũ bos gallinaceos.

12 CMartinus Pont. Max. clanculum cæreos in tẽplis ſole/ bat extinguere gratia nocturni luminis. Idẽ vt oleo par/ ceret, inſtituit crudos piſces dari domeſticis a diſpenſato/ re. Põtanus ſcribit Angeloctum ſacerdotem cardinalem particulã hordei ſingulis ab equis clam e præſepibus ſur/ ripere conſueſſe, donec a magiſtro ſtabuli pro fure deprę henſus in tenebris vapulauit.

13 CQuo tempore Annibal opprimebat Cãpanos bello, Valerius Beſtius Ruſcium Imbrici ſoceri ſui filium quem acceperat ſeruandum, auaritia ſtimulante morti dedit, vt eius auro potiretur. Autor Plutarchus.

14 CArimaſpi populi Thraciæ aſſiduum gerunt bellũ cum gryphis auri cupiditate. Patroclum quẽdam taxauit Ari/ ſtophanes, q̃ ſumma rerum opulentia ſordide & immun de viueret, ne faceret ſumptũ Non ſatiſfuerũt Craſſo nu/ meroſæ illæ (quarum iam meminimus) diuitiæ, niſi & au rum Parthorum eſuriret.

15 CGellius ait Cornelium Ruffum manu quidẽ ſtrenuum & bellatorem bonum fuiſſe, ſed furacem & acri auaritia. Caſſius ſeuerus Labieni amiciſſimus ſupra omnes impe/ ratores auaritia inſignis habitus eſt.

16 COchus rex Perſarũ auaritiæ nota adeo laborauit, vt vr bem nunq̃ iniret, ne mulieribus cõgiarium impartiretur. Nam Cyrus lege ſanxerat, vt vbi primum Perſaꝝ rex vr bem ingrederet, mulieres quotquot adeſſent, ſin gulos auri nummos ab ipſo rege acciperent.

17 ¶Semiramis in monumẽto quo poſt mortem erat recõ
denda,hæc inſculpi iuſſit. Quicunq; regum poſt me fu/
turorum pecunia indiguerit,recluſo cõditorio ſumat in/
de quicquid viſum fuerit.Id quum perlegiſſet Darius,au
ri cupiditate ſepulchrum iuſſit recludi,in quo tamen pe/
cuniam inuenit nullam,ſed hoc tantum literis ſculptum.
Niſi malus fores & auarus,mortuorum loculos non mo
ueres.Autor Herodotus.

18 ¶Condalus domeſticus Mauſoli regis Cariæ tanta la/
borauit auaritiæ nota,vt ſi qua arbor in vias procumbe/
ret,fructus ipſe decerperet & exponet vænales. Eidem
regionem peragrãti ſi quis ouem aut vitulum attuliſſet,
danti imperabat vt domum referret & nutriret. Longo
demum poſt tempore ipſum repetebat,& ſi quid inde fo
ret natum emolumenti.

19 ¶Eutropius ſcribit Flauium Veſpaſianum auidiſſimum
fuiſſe pecuniæ.
¶Iuſtinianus iunior tãta fuit cupiditate,vt ciuibus & ſe/
natoribus aurum & argentum extorqueret,quod capſis
ferreis ad hunc ipſum factis includebat.

20 ¶Cæſar in Hiſpania a proconſule & a ſociis pecunias ac
cepit emẽdicatas in auxilium æris alieni.Et luſitanorum
quædam oppida quamquam nec imperata detrectarent,
& aduenienti portas patefacerent,diripuit hoſtiliter.Tẽ/
pla deum donis referta expilauit.Vrbes diruit ſæpius ob
prædam,quam ob delictum.In primo cõſulatu.1000.lpõ
do auri furatus eſt e capitolio.Societates & regna precio
dedit.Sex milia talentorum ſuo & Pompeij nomine Pto
lemæo abſtulit.

21 ¶Tyberius Cæſar fuit adeo parcus & tenax pecuniæ,vt
comites expeditionum & peregrinationum cibariis tan/
tum iuuerit,non ſalario.

22 ¶Caligula ſororũ ornamenta & ſupellectilem & ſeruos
magno precio vendidit.Vectigalia noua & inaudita exer
cuit nullo rerum aut hominũ genere omiſſo cui non tri/
buti aliquid imponeret.Pro eduliis(quæ tota vrbe væni
bant)

bant) certum ſtatumq; exigebat.

23 ¶Nero tabernulas effringebat & expilabat Exhauſtꝰ pecunia animum calumniis & rapinis intendebat. Matronā purpura cultam, veſte & bonis omnibus exuit. Templis compluribus dona detraxit. Simulachra ex auro vel argento fabricata conflauit.

24 ¶Sergius Galba ciuitates Hiſpaniarū & Galliarum quæ cōtantius fecerant deditionem, grauioribus tributis puniuit. Iouis coronam auream librarū. 15. conflauit. Milites aquilam & ſigna flagitantes decimauit Germanorum cohortē a Cæſaribus ad cuſtodiam corporis inſtitutā diſſoluit, & ſine vllo cōmodo remiſit in patriam, Appoſita lautiore cœna ingemuit, quaſi ſumptū ægre ferens. Ordinario diſpenſatori breuiariū rōnum offerenti nihil ꝑter paropſidem leguminis pro ſedulitate ac diligētia porrexit.

25 ¶Fuerūt in Flauio Veſpaſiano de quo iam diximꝰ multa auaritiæ argumenta. Nam omiſſa ſub Galba vectigalia reuocauit. Noua etiā & grauia addidit & auxit tributa prouinciis, nonnullis etiā duplicauit. Auiditate lucri negociationes vel priuato homini pudendas palam exercuit. candidatis honores, reis abſolutiones venditauit. Procuratorum rapaciſſimos ad ampliora officia ꝓmouebat ex induſtria, quo locupletiores mox condēnaret, Quibus ꝓpterea dicebatur vti pro ſpongiis, quod quaſi ſiccos madefaceret, & exprimeret humentes. Hæc Suetonius Nec eum puduit vectigalia ex vrina colligere.

26 ¶Domitianus operum & munerum impēſis exhauſtus nihil penſi habuit bona viuorum prædari & mortuorū. Si qualecūq; factum aut dictum aduerſus maieſtatē principis alicui obiectum eſſet confiſcabatur eius hæreditas. Stipendia ab his exigebat, qui iudaicam viuerent vitam.

27 ¶Eriphyle deſiderio habēdi monilis aurei. quod ferebat Adaſtus rex Argiuorum, Amphiaraū maritum ſuū prodidit, qui ſe occuluerat ne tebas ad bellum raperet, quod ex vaticinio præuideret ibidem ſe periturū. De eriphyle Baptiſ. Pius. Vinclaq; vaticini ſpernēs Eriphyla mariti prę

poſuit caſtis aurea dona thoris.

28 ¶Alcmæon Megaclis filius quũ legatos Crœſi lydorũ regis delphos ad Oraculum itantes humaniſſime frequẽter accepiſſet, Crœſus vt reſpõderet tantæ humanitati & beneficium reponeret, eum donauit tanto auro, quãtum ille corpore ſuo ferre poſſet, Tum Almæon talarem tunicam, laxoſq; coturnos induit, quos ærarium ingreſſus impleuit pecunia. Quinetiam os referſit & ramenta quædã alligauit ſuis capillis, adeo vt oneri ſuccumberet. Homine conſpecto Crœſus irrupit in Cachinum, eumq; tanto inſtructum munere dimiſit. Autor Herodotus.

29 ¶Iudas vt in primo huius officinæ capite iam diximus, auiditate pecuniæ innocentem dominum vulpis & recutitis canibus Iudæis prodidit.

30 ¶Euclio apud Plautum nomen eſt auari, qui quum haberet ollam pecunia refertam & abditam terra, domo nõ audebat egredi, ne quis ſuffuraretur. Omnes qui ad eum itabant, habebat ſuſpectos furti.

31 ¶Claudianus auaritiam Ruffini his inceſſit verbis. Plen⁹ ſeuitiæ, lucriq; cupidine feruens, Non Tarteſſiacis illũ ſatiaret arenis Tempeſtas precioſa Tagi, non ſtagna rubentis Aurea Pactoli, totumq; exauſerit hermũ. Ardebit maiore ſiti. Apollonius Tyanæus arguebat Platonẽ auaritię quod pecuniæ cauſa ſecutus eſſet Dionyſiũ in Siciliam.

32 ¶Huius ſceleris. ſuſpectum ſe ſuis verbis fecit Simonides poeta, quod rogatus a quodam. vt Encomium in ei⁹ ſcriberet laudem, gratiam loco muneris accepturus, reſponderit duas ſe habere arcas, vnam gratiarum, alteram argenti. Hanc quum aperiret, communem plenamq; reperire, illam vero inanem & vacuam.

33 ¶Quum Brennus gallorũ Senonum dux Epheſum obſideret, Demonica mulier auiditate monilium quib⁹ ille ornatiſſimus enitebat, vrbem ipſam prodidit. Brẽnus vero vrbem ingreſſus, tanto auro fœminã onerauit, vt dedita opera oppreſſerit viuam, muliebrẽ illam pertæſus auaritiam. Eandẽ ob cauſam Tarpeia virgo Romana capito/

lium Sabinorum regi Tatio prodidit.

34 ¶Volateranus ait Leonardum Aretinum auaritiæ maculam contraxiſſe Philippus auguſtus gallorum rex decimas imperauit reclemantibus Innocentio quarto & vniuerſo galliarum clero. At hoc vicium nunc adeo frequẽs eſt, vt nemine iam obmurmurante tranſiuerit propemodum in legem.

35 ¶Q. Caſſius in Hiſpania Silium & Calphurnium occidẽdi ſui gratia cum pugionibus depræhenſos. quinquagies ſeſtercium ab illo ab hoc ſexagies pactus dimiſit.

36 ¶L. Septimuleius. C. Grachi (qui prius erat familiaris) caput abſcidit & per vrbem pilo fixum ferre ſuſtinuit, quia Opimius conſul auro id ſe repenſurũ edixerat. Teſtes Plynius & Vale. Maxi.

37 ¶Alphium Horatius fœneratorem vocat, vbi ait. Hæc vbi locutus fœnerator Alphius, Iamiam futurus ruſticus Omnem redegit idibus pecuniam. Menippum philoſophũ genere phœnicẽ aiunt fœneratorem extitiſſe. Carictes nomen eſt fœneratoris apud Plutar. in Phocione.

38 ¶Iulius Capitolinus ſcribit Antonium piũ imperatorẽ fœnus triẽtarium hoc eſt minimis vſuris exercuiſſe, vt patrimonio ſuo plurimos adiuuaret.

39 ¶Themeſeus fœnerator fuit quiſpiã, quem Eutymus locrenſis athleta coegit reddere, quicquid illicito vſurę quęſtu ſibi cõparauerat. Atiſlus nomen eſt fœneratoris, apud Saxonem grammaticum.

¶Liberales & magnifici.

1	Dido	7	Paula Buſa		pont.
2	Iarbas	8	Pudentiana	11	Alphonſus rex
	Cyprianus		Praxedes	12	Alfredus
3	Cimon	9	Abdias		Batildis
4	Lud. rex pano/		Apollonius		Tiberius. 2.
	niæ		Androenus	13	Clotarius
5	Germanus	10	Anaſtaſius		Cunto
6	Lucina		pont.		Dagobertus
	Mœcenas		Alexander. 5.		Etgarus

14	Eligius	21	S.Ludouicus	34	Antonius pius
	Epiphanius	22	Auguſtus		Traianus
	Egidius	23	Agrippa	35	Theodericus
15	Paula	24	Darius	36	Caligula
	Plato martyr	25	Proculeius	37	Claudiꝰ Cæſar
	Philippus aug.	26	M.Scaurus	38	Domitianus
16	Petrꝰ vrſeolus		Fl.Veſpaſianus	39	M.Aurelius
17	Cheolinda	27	Plynius		Ageſilaus
	Robertus rex		Alexander	40	Probus
18	Vvenceſlaus	28	Scipio		Aurelianus
	Otho.3.imp.	29	Nerua	41	M.Antonius
	Lud.Craſſus	30	Adrianus		Pōponiꝰ atticus
19	Innocentius	31	T.Veſpaſianus	42	L.Lucullus
	Nicolaus	32	Iulianus imp.		Alfonſus
20	Conſtantinus	33	Gallenus	43	Vrſus Nolanus
	Lupus Senoñ.		Alexius		

1 DIdo Troianis in Africã appulſis miſit viginti tauros, ſueſq; totidem, totidẽ agnos cum matribus, ſi fides eſt Virg. libro primo Aeñ. ſcribēti. Nec minus interea socijs ad littora mittit Viginti tauros, magnorum horrentia centum Terga ſuum pingues cẽtum cum matribus agnos, Munera lætitiamq; dei Eoſdem quoq; excepit epulo & conuiuio, cuius apparatum idem poeta deſcribit his verbis. Dant manibus famuli lymphas, Cereremq; caniſtris Expediunt, tonſiſq; ferunt mantilia villis. Quinquaginta intus famulæ, quibꝰ ordine lõgo Cura penum ſtruere, & flammis adolere penates. Centum aliæ, totidemq; pares ætate miniſtri, Qui dapibus menſas onerent, & pocula ponant.

2 ℂIdem Virgil. lib. 4. Aeñ. ſcribit Iarbam getulorum regẽ centum Ioui delubra & aras totidem poſuiſſe, ignemq; vigilemq; & perpetuum ſacrauiſſe. Cyprianus afer facultates ſuas omnes pauperibus impartiuit.

3 ℂCimon Athenienſis hoſtiles exuuias ciuibꝰ ſuis contulit. Parabat quotidie domi conuiuium, quo pauperes turmatim conueniebant. Famulis iubebat, vt ſi quem paup

tate laborantem animaduerterent, eum collata furtim pecunia adiuuarent. Agrotum ſuorum & prædiorum ſepes auferri iuſſit, vt omnes fructibus impune veſcerētur. Hác eius liberalitatem commendant Plutarchus & Lactátius de vero cultu.

4 ¶Sedente in pōtificatu Bonifacio nono Ludouicus rex Pannoniæ Caroli regis filius Romam ad annum iubileū profectus quatuor aureorum milia ære petri obtulit.

5 ¶Germanus præſul antiſſiodorenſis vas argenteum a Placidia Valentiniani matre ſuſceptum pauperibus dono dedit.

6 ¶Lucina virgo Romana Chriſtianos ſuis iuuabat ſumptib⁹, & affectos martyrio in agro ſuo ſepeliebat. Mecœnas Eques Etruſco de ſanguine regū omnes eruditos ſui ſæculi amauit plurimum, multiſq; iuuit muneribus.

7 ¶Paula Buſa fœmina exercitū populi Romani ex fuga cladis Canenſis frumento iuuit & viatico Autor liuius.

8 ¶Pudentiana & Praxedes virgūculæ pauperes Chriſtianos ſuis nutriebant ſumptibus. Valdo (a quo pauperes quidam Lugdunei valdenſes appellati ſunt) vniuerſum patrimoniū pauperibus erogauit dictitans omnia inter chriſtianos communia eſſe oportere.

9 ¶Abdias centum prophetas in ſpelunca metu Iezabelis vxoris Achab deliteſcētes, occulte pauit. Apollonius cōfeſſor mendicis morbo laborātibus operā & paſtum ſuppeditabat. Andoenus epiſcopus qui floruit regnāte apud Francos Lothario cœnobium patrimonio ſuo erexit.

10 ¶Anaſtaſius quartus pontifex Max. pauperes pauit ſua pecunia, quū vniuerſam prope Europam publica torqueret fames. Alexander quintus pontifex tanta erat muniſſicentia. vt predicaret per iocum ſe diuitem epiſcopū fuiſſe, pauperem Cardinalem, mendicum pontificem.

11 ¶Alphonſus decimus rex Hiſpaniæ in nuptijs filii ſui & Blanchæ diui Ludouici filiæ congiarium populo dedit, & pauperes veſtimentis viritim ornauit. Imperatorē Cōſtantinopolitanū a Soldano captum ingenti redemit pe-

cunia. Alfredus rex Anglo℞ ꝑmulta cõſtruxit cœnobia. ¶ Batildis ſeu Clotildis Francorum regina duo cœnobia conſtruxit.

12 ¶ Theodericus filius Clodouei ædem ſancti Modeſti Atrebatenſis.

¶ Tiberius ſecundus qui ante Mauricium capadocem imperauit, Narſetis theſauros in puteo repertos egentibus impartiuit.

13 ¶ Clotarius rex Francorum condidit templum. S. Medardi Sueſſionenſe.

¶ Cuncto anglorũ rex cœnobia quatuor erexit. Tria ordinis ſancti Benedicti. Quartum in honorẽ diui Eduardi regis, Dagobertus rex Francorum fecit cœnobium beati Dionyſi in Frãcia. Et garus rex angliæ ſingula erexit monaſteria ſingulis quibus regnauit annis.

14 ¶ Eligius Nouionenſis epiſcopus quũ ante aurifex eſſet, quicquid ea arte conſeqnebatũr lucri, dabat pauperibus. Epiphanius præſul Salaminiæ epiſcopatꝰ ſui fructum dabat mendicis. Egidius Athenienſis ſpoliauit ſe veſte vt repertum in via pauperem operiret.

15 ¶ Paula Romana mulier marito mortuo ſuas facultates indigentibus erogauit, Plato martyr qui paſſus eſt iperãte Maximiano, paternã hereditatem conceſſit pauperibus. Philippus Auguſtus cœnobium apud Siluanectum excitauit & ciuitatem Andegauenſem dirutam reſtituit.

16 ¶ Petrus Vrſeolus dux Venetorum templum diui Marci incẽdio abſumptum reſtituit & pauperum Xenodochiũ extruxit. Theolinda longobardorũ regina multas ſacras ædes erexit, multas ruinæ iam proximas reparauit.

17 ¶ Robertus Hugonis Capeti filius Frãcorũ rex plurima religioſa loca excitauit, apud Aureliam cœnobiũ ſancti Aniani in ſylua Aquiliana. S. Medardi, & ſancti Leodegarii in viteraco caſtro. S. Regalis in ciuitate Syluanectenſi, apud Auguſtudunũ ſancti Caſi Vvnceſlaus rex Bohemorum regni ſui pauperes egregia fouebat munificentia.

18 ¶ Otho tertius iperator diuendito patrimonio, Germa-

niam mulis ornauit cœnobijs. Ludouicus Craſſus Francorum rex fecit cœnobiũ. S. Victoris in ſuburbiis Luteciæ. Innocẽtius tertius Xenodochium ſcilicet ſpiritus fecit in Saxia. Altare. s. Petri Romæ exornauit. Sixti templum reſtituit. Turrim maximam erexit.

19 ℂ Nicolaus epiſcopus Pateræ ſua pecunia iuuit paupertatem cuiuſdã hominis, qui rerũ penuria decreuerat formoſas quas habebat filias proſtituere in lupanari, vt quæſtũ facerent ſuo corpore & victũ ſibi cõpararent libidine.

20 ℂ Conſtantinus monomachus imp. templum inſtituit, in quo grauati ſenio & ad laborem inutiles fouerentur. Lupus Senonenſis archiepiſcopus tãta erat in pauperes munificentia, vt nullum ſibi reliqueret theſaurum, ſed totũ ſe hauriret.

21 ℂ Beatus Ludouicus cœnobium montiſregalis apud Iſarã cõſtruxit. Pauperes. 120. quotidie pauit, vlceroſos & leproſos ẽt cõtrectans. Cœnobia ẽt plurima extruxit & Xenodochium pauperum Luteciæ, in quo fouentur omnes morbo laborantes & peregrini & noſtrates.

22 ℂ Auguſtus opera publica multa Romę extruxit, vt forũ cum æde Martis, templum Apollinis in palatio, ędem tonantis Iouis in Capitolio. Princeps ſæpe hortatus eſt, vt monumentis vel nouis vel refectis vrbem adornarent. Spacium vrbis diuiſit in vicos & regiones. Aduerſus incendia excubias nocturnas commentus eſt. ad coercendas inundationes alueũ Tyberis laxauit, Aedes ſacras vetuſtate collapſas aut incendio abſumptas refecit & donis ornauit. In cellam Capitolini Iouis. 16. milia pondo auri, gemmaſq; & margaritas quingenties ſeſtercium vna donatione contulit. Tot deniq; ædificia, vel erexit, vel diruta reparauit, vt gloriaretur vrbem marmoream ſe reliqſſe, quam latericiam inueniſſet.

23 ℂ Agrippa in ædilitate ſua. 700. lacus fecit, Fõtes. 150. Caſtella. 130. Signa ærea. 300. aut marmorea impoſuit Colũnas e marmore. 400. Gratuita balnea. 170. dedit.

24 ℂ Darius Hyſtaſpis filius inſulam Samõ & omnes ex ea

prouentus Syloſonti dedit ob acceptā ab eo veſtem quā/
dam magni precii

25 ¶Proculeius fratres ſuos Scipionem & Murenā impen/
diis bellorum ciuilium attritos & ſpoliatos, partito iuuit
patrimonio. Vnde Hora. lib. 2. Car. Viuet extento Procu/
leius æuo Notus in fratres animi paterni. Illum aget pen/
na metuente ſolui fama ſuperſtes.

26 ¶M. Scauri magnificentiam iam docuimus in capite de
ſumptuoſis ædificiis. Flauius Veſpaſianus fecit templū pa
cis foro propinquum, Item amphitheatrum in media vr/
be. Expleuit cenſum ſenatoriū. Conſulares inopes quin/
genis ſeſterciis annuis ſuſtentauit. Plurimas per totum or-
bem ciuitates terræ motu aut incendio afflictas in melius
reſtituit. Primus e fiſco grecis latiniſq; Rhetoribus annua
centena conſtituit. Præſtantes poetas & artifices coemit.
Coloſſi refectorē magna mercede donauit. Cuidam ſū/
ptum increpanti reſpondit, Sineret ſe plebeculā paſcere
pane. Dedit Apollinari tragœdo. 400. ſeſtercia. Tarpeio
Diodoroq; citharœdis ducenta. Apophoreta dabat viris
in Saturnalibus, & fœminis calendis Martijs.

27 ¶Plynius orator Hiſtorici nepos. Quintiliano Rhetori
dedit abundæ pecuniæ, qua nubilem dotaret filiā. Quod
ad ipſum ſcribens edocet his verbis. Et tanq̄ parens alter
puellæ nunc confero. 50. milia nummum. Alexāder Taxi
læ regi mille talenta contulit, vaſa item cōuiuialia ex au/
ro & argento plurima. Item veſtes perſicas & equos. 30.
ſuis inſignibus ornatos. Idem Porum hoſtem ægrum cu/
rauit, & in amicorum numerū recepit, & ampliore dona
uit regno, quam prius tenuiſſet. Bis Perſarum ciuitatem
ingreſſus, toties mulieribus erogauit nummos, prægnan
tibuſq; munus duplicari iuſſit.

28 ¶Solebat Africanus Scipio nō prius e foro diſcedere, q̄
vnum aliquem ex his quibus cōgrederetur, beneuolum
ſibi & amicū efficeret. Et quāuis eius poteſtate victa fuiſ/
ſet Carthago, moriens tamen argenti libras. 33. auri duas
dūtaxat reliquit, tanta in omnes extiterat munificentia.

29 ¶Nerua impe. ad ſuſtentandā ciuium vitā decies & quinquagies cētena milia nūmum erogauit, & quoſdā ſenatorii ordinis delegit, q agros emerēt, eoſq; egenis partirēt. Vñ inops pecuniæ factꝰ, veſtes, vaſa & vniuerſum ſuppellectilē auctiōi ſubiecit, agroſq; & domos vendidit. Autor Dion Caſſius. Quicquid antea pœnæ nomine tributis acceſſerat, indulſit. Afflictas ciuitates releuauit. Puellas & pueros natos parētibus egeſtoſis ſumptu publico per ſingulas vrbes Italiæ foueri iuſſit. Teſtis Aurelius Victor.

30 ¶Adrianus nulli iniuſte pecunias abſtulit. Multa publice & priuatim multis elargitus eſt. Alios auxit pecunia, quoſdam honoribus & dignitate. Autor Dion Caſſius.

31 ¶Fuit in Tito Veſpaſiano liberalitas adeo magnifica, vt die quadam Veſperi recordatus nihil ſe cuiquam præſtiſſe, dixerit. Amici perdidimus diem. Monētibus domeſticis quod plura polliceretur quam pręſtare poſſet, reſpōdit non oportere quenquam a ſermone principis triſtem diſcedere. Non ſolum nihil negauit petentibus, at etiam hortatus eſt vltro, vt quæ vellent peterent. Plebem quandoq; admittebat in thermas, quibus lauabatur. Ciuitates incendio Veſeui in Campania dirutas reparauit. Afflictis morbo nullā nō adhibuit opem & medelā, inquiſito omni ſacrificiorum remediorumq; genere.

32 ¶Iulianus imp. aras multo victimarum ſanguine pfundebat & tauros quandoq; immolabat centenos, & innumeros varii pecoris greges.

33 ¶Gallenus imp. Valeriani filius nihil vnquam cuiquam petēti denegauit. Alexius Comnenus orphanotropheiō erexit, in quo puellas & pueros parētibus orbatos ſua pecunia refouebat. Fecit & Muſeū, in quo alios iubebat erudiri. pecunia ex regio vectigali data.

34 ¶Antonius pius (qui ſucceſſit Adriano) magnam ſui theſauri partē amicis & militibus impartiuit. Eutropio teſte. Traianus vrbes trans Rhenum in Germania reparauit Nihil iniuſtum ad augendū fiſcum egit, Publice & priuate

omnes ſibi familiares muneribus cumulabat & honoribꝰ. Multas immunitates ciuitatibus tribuit.

35 ¶ Theodericus qui mortuo Odoacre Serulo ĩper.totius Italiæ adeptus eſt ditionem,Romanis ſingulis ãnis dedit viginti milia modiorum tritici. Autor Paulus diaconus.

36 ¶ Caligula imp.abſoluit templũ Auguſti & theatrũ Põpeii. Inchoauit aquæ ductum & amphiteatrũ Syracuſis. Colapſa vetuſtate mœnia & deorum ædes refecit.

37 ¶ Caligulæ ſucceſſor Cæſar Claudiꝰ perfecit aquæ ductũ ab ipſo Caligula inceptũ. Riuum Anienis lapideo opere in vrbem ꝑduxit,diuiſitq; in plurimos lacus. Per tria paſſuum milia montẽ effodit & excidit ad emittẽdum Fucinũ lacũ. Quod opus ægre abſoluit poſt vndecim annos, q̃uis triginta hominum milia ſine intermiſſione operantia adhibuiſſet. Congiaria populo ſæpiſſime dedit.

38 ¶ Domitianus congiariũ populo nũmorꝝ. 300.ter dedit, & inter ſpectacula muneris largiſſimũ epulum. Septimõtiali ſacrorꝝ die ſenatui & equitibus panaria & ſportellas cũ obſonio diſtribuit. Sparſit & dona miſſilia in populũ. Multa opera incendio abſumpta reſtituit, vt capitolium. Excitauit ædem in Capitolio cuſtodi Ioui & forum.

39 ¶ Marcus Aurelius vocatus a matre ad diuidẽdũ cũ ſorore patrimoniũ, Vniuerſum ſorori cõceſſit. Ageſilaus delata ad ſe Agidis bona,inter cognatos inopia p̃ſſos diuiſit.

40 ¶ Probus Auguſtus in plurimis victorijs nihil præter tela & arma ſibi retinuit. Cætera militibus conceſſit libere. Aurelianus tunicas viritim per populum dedit. Item frumentum & oleum cum vino.

41 ¶ M.Antonius Triumuiri filius numerum magnitudine Philotã quendã adeo terruit, vt ille capere reformidaret. Põponius Atticus fugientem e patria Ciceronẽ ſeſtercijs. 240.milibus donauit. Cedenti Italia Bruto ſeſtercia centũ milia muneri miſit. Tam multa in P.Voluminum contulit, vt plura proficiſci a parente nõ potuerint. Idem publicam Athenienſium inopiam ſuis opibus ſubleuauit.

42 ¶ Tãta fuit L.Luculli in oẽs,eruditos præcipue liberali-

tás & beniuolentia, vt domus eius Græcorum Romã venientium portus diceretur.

¶Alfonſus rex populorum aut regũ oratorib⁹ publico aut priuato nomine ad ſe veniẽtibus ædes iubebat exornari. Et gratuitas epularũ delicias miniſtrari, nec vnquam abire permittebat indonatos. Alexãder magnus cuidam Perillo. 50 talenta numerari iuſſit ad dotẽ pauperculæ filiæ quum ille decem non amplius talenta poſtularet.

43 ¶Vrſus comes Nolanus ſingulis annis, quibus nolæ pręfuit, auri & argenti vim non paruã contulit ad dotẽ paupercularũ virginum. Vide liberalitatem multorũ in eruditos in hiſtoria de precio literarum. Suppetunt mihi alia de liberalibus & magnificis viris infinita pene exempla, quæ ex induſtria miſſa facio, ꝙ non ignorẽ ex nimia quãdoꝗ abundantia faſtidium prouenire, quodꝗ (vt inquit Horatius) Omne ſuperuacuum pleno de pectore manet. Qui alia id genus deſiderabit exempla, Videat Val. Max. Sabellicum & Fulgoſum.

¶Prodigi.

1 Formianus
2 M. Tigellius
3 ¶Filius Aeſopi
4 Baſſa
5 Cinna
6 Albidius
7 M. Liuius
8 T. Annius milo
Rhemni⁹ Palemon
9 Nero
10 Agomencelus
11 Poppea
12 Caligula
13 Demetrius
Agrigentini
14 Græci
Bathylli
Lucullus
15 Apicius
16 Cleopatra
17 Vitellius
18 Licinius Craſſus
19 L. Neratius
20 Calliſas
Phocus
21 Alphonſus
Alexander
22 Belflorius
23 Cleopes
24 Curio
Galenus imp.
25 Petrus cardinalis
Cæſar
26 Galeatius

CAtullus Formianum quędam inceſſit vt decocto/
rem & ære alieno oppreſſum, vbi ait. Iſta turpicu/
lo puella naſo Decoctoris amica Formiani.

CM. Tigellius Hermogenes fuit adeo prodigus, vt tibi/
cines, hiſtriones, Paraſyti, gnatones, mimi, epulones, bala
trones, mendici, vnguentarij, caupones reliquiq; ocioſæ
& perditæ vitæ homines mortem eius multis lachrymis
defleuerint, Hora. libro primo. Ser. Ambubaiatum colle/
gia, Pharmacopolæ, Mendici, mimi, balatrones, hoc ge/
nus omne Mœſtum ac ſollicitum eſt cantoris morte Ti/
gelli, Quippe benignus erat.

3 CFilius Aeſopi tragœdi tanta fuit prodigentia, vt vnio/
nes aceto liquefactos cœnis apponeret. Horatius libro ſe
cundo. Ser. Filius Aeſopi detractam ex aure Metellæ Sci/
licet vt decies ſolidum exſorberet, aceto Diluit inſignem
baccam.

4 CMartialis libro primo. notat Baſſam fœminam, q̄ ex/
crementa corporis aureo exciperet vaſe, vbi ait. Ventris
on⁹ miſero (nec te pudet) excipis auro, Baſſa bibis vitto,
carius ergo cacas.

5 CIdem Martia. lib. 9. Cinnæ cuiuſdam luxum ita arguit.
Nam tu dum metuis, ne quid poſt fata relinquas. Hauſiſti
patrias luxurioſus opes.

6 CAlbidius fuit adoleſcens perditiſſimæ vitæ, qui deco/
cto vniuerſo patrimonio vnas (quæ ſupererant) ædes, re/
rum deſperatione incendio dedit. Quod vidēs Cato. Hic
inquit Proteruiam facit.

7 CM. Liuius quum omnia per luxum dilapidaſſet, ſtulti/
tiæ ſuæ per iocum illudebat dicens, ſe nihil cuiquam reli/
quiſſe præter cœlum & cœnū. Itaq; quū pecunia egeret,
multa per ſcelus commiſit.

8 CT. Annium Milonē ſeſtercia. 700. millia æris alieni de/
buiſſe inter prodigia animi hūmani ducit Plyn. libro. 36.
Rhemnius Palemō grammaticus luxuriæ ita indulſit, vt
ſæpius in die lauaret, nec ſufficeret ſumptibus, quāuis ex
ſchola quadragena annua caperet, & non multo minus

ex re familiari.

¶Plynius ſcribit felicem Arabiā non tantum Cynnami, Caſiæ,aliorumq; odorum annuo fœtu parere, quantum Nero princeps nouiſſimo pōpæ ſuæ die cōcremauit, Idē ſordidos vocabat & parcos,quibus ratio impenſarū conſtaret.Eos vero lautos ac magnificos laudabat,qui abuterentur & perderent.Mirabatur auunculū Caium Caligulam,ꝙ ingentes a Tyberio relictas opes in breui ſpacio ꝓdegiſſet. In Tyridatem regē Armeniæ octingenta nummum milia diurna erogauit,Abeunti ſuper ſeſterciū milies contulit.Menecratem citharœdum & Spiculum mirmillonem triumphalium virorum patrimonijs ædibuſq; donauit.Cercopithecū panerotem fœneratorem prope regio extulit funere.Nullā veſtem bis induit.Quadragenis in punctum ſeſterciis aleam luſit.Piſcatus eſt reti aurato,purpura & cocco funibus nexis. Nunquā carrucis minus mille iter fecit.Mulos argēteis crepidabat ſoleis & canuſina operiebat lana Theatrū auro totum operuit in honorem ipſius Tyridatis.Idem cubicula viatoria vnionibꝰ conſternebat.Annis.14.quibus,imperio præfuit,bis & vicies milies donationibus effudit,ideſt qngenties & quinquagies centena milia aureorum.

10 ¶Agomencelus Alexandri magni præfectus aureis clauis ſuffigebat crepidas.

11 ¶Antonius Sopus in cōtumeliam naturæ,vilitatem auro fecit.

¶Poppea Neronis vxor iumentis ſuis ſoleas ex auro induebat.

12 ¶C.Caligula opes immenſas a Tyberio congeſtas ac vicies ſepties milies ſeſtercium intra annum abſumpſit. Idē Liburnicarum nauium gemmatis puppibus vtebat,& diuerſicoloribus velis in qbus thermas,porticꝰ,& triclinia ſtatuit magna laxitate,diſpoſitis ēt pomiferis arbuſculis.

13 ¶Demetriꝰ Antigoni & Stratonices filiꝰ.250.talēta ſcortis dari iuſſit.Autore Plutarcho.Tātus fuit Agrigētinorū in omni re luxus,vt Plato diceret eos ędificare,ac ſi victu

ri perpetuo forent, ita demum conuiuari, velut ſemp mo rituri. Vtebantur lechytis & xiſtris argenteis. Habebant & lecticas totas ex ebore.

14 ¶ Græci adeo ſibi indulſerunt, vt mixtum vnguento vinum (quod dicebatur Mirites) largius haurirent. Batylli populi vnguentis madent, Autore Plynio, vt Cyprii, Cyziceni, Corinthii, & Parthi. De Luculli prodigo luxu iã diximus in diuitibus.

15 ¶ Omnium fere luxum & prodigentiã nepotinis helluationibus ſuperauit Apicius, de quo Martia. lib. 5. Dederas Apici bis trecẽties ventri, Sed adhuc ſupererat centies tibi laxum. Hoc tu grauatus, ne ſitim & famẽ ferres. Summa venenum potione duxiſti, Quod ſic interpretatur Budæus. Apici ſexcenties ſeſtercium ideſt quindecies centena aureorum coronatorũ milia inexplebili illa ingluuie helluatus, quum poſſes adhuc. 250. milibus (quod cẽties laxum appellat) vitam lauto & elegãti victu producere, tamen venenum miſer hauſiſti, ne patrimonio tanto ſuperesſes, quod iamiam te deſerturum videbatur.

16 ¶ Cleopatra vltima Aegypti regina cœnã parauit Antonio, in qua centies ſeſtercium, ideſt ducẽta & quinquaginta milia aureorum vno ferculo ſecundæ menſæ conſumpta ſunt. Vnde Sidonius Cleopatricas dapes vocat.

17 ¶ Singuli Vitellii apparatus non minus quadringẽtis milibus conſtituerunt. In cœna eidem a fratre data duo milia lectiſſimorum piſcium ſeptem auium appoſita traduntur. Idẽ Vitellius in ſuo principatu ducentis ſeſterciis condidit patinam, cui faciendæ fornax in campis ædificata erat. Habuit autem in ea patina ſcarorum iecinora, Phaſianorũ & pauonum cerebella, linguas Phœnicopterũ, murenarum lactes, a Carpathia vſq; fretoq; Hiſpaniæ petitarum Autor Suetonius.

18 ¶ Licinius Craſſus quum omnia decoxiſſer, occurrentiũ tamen cachinnis vocabatur diues, his verbis. Qui in Parthos militauit non fuit appellat⁹ diues primus, ſed hic. Heliogabalus inuitatis ad prandiũ ſummis viris, croco men

ſam ſternebat,dicens ſe fœnũ pro eorum dignitate exhi/bere. Idem triclinia,lectos & porticus omni florũ gene/re ſtrauit,lilijs,violis,hyacinthis & Narciſſis, quos flores pedibus conculcabat.Naues precioſis mercibus onuſtas mergi in portum iuſſit, magni animi id eſſe dicens, Au/reo vtebatur vaſe ad corporis excrementa. Gemmas ab optimis ſculptas artificibus in calceamentis ferebat, quæ nunquam iterabat.Precioſas veſtes ſæpe cõſcindit. Min/xit etiam in Myrthinis & onychinis vaſis.Omnibus me/retricibus ſine effectu libidinis multos quãdoq; dedit au/reos nummos.

19 ¶L.Neratius homo egregie ĩprob⁹ Autore Gellio,quũ pro delectamento haberet os hominis liberi manus ſuæ palma verberare,ſeruũ comitem habebat crumenã ple/nã aſſiũ portitantẽ,Et quencũq; depalmauerat,numerari ſtatim ſecundũ duodecim tabulas.25.aſſes eidẽ iubebat.

20 ¶Callias fuit quidam,qui conſectãdis meretricibus vni/uerſum dilapidauit patrimonium. Hinc per iocum dice/batur a ſcortis deplumatus.

¶Phocus Phocionis fili⁹ quum paternas opes prodigo luxu dilapidaſſet,Atheniẽſibus vſq; adeo factus eſt odio/ſus,vt occurrẽtes omnes difamatorem ſui generis illum nuncuparent.

21 ¶Alphonſus rex Neapolitanorum quum multa per lu/xum prodegiſſet,conflatoq; ingenti ære alieno iam non haberet,vnde creditoribus ſatiſfaceret,dolore & ira per/motus plæroſq; ſuis ſpoliauit bonis.Alexander Macedo Promachum bibaciſſimum hominem victorem in vini certamine,aurea corona donauit.

22 ¶Belflorius ſiculus homo priuatus domũ inchoauit tã/to ſumptu,vt fundamentis modice adhuc ab humo extã tibus pecunia ſit exhauſtus,quam tamẽ multis annis im/probo labore ſibi comparauerat.

23 ¶Iam diximus Cleopem Aegypti regum ſumptu Pyra midis eo redactum inopiæ,vt coactus ſit filiam expone/re vænalem ad meretricium quæſtum.

14 C. Curio tribunuſplebis ſexcenta æris alieni ſeſtertia debuiſſe fertur. Autor Val.max. Gelenus imp. Valeriani filius gemmatas ferebat caligas exemplo Caligulæ, qui inde traxit nomen.

15 Petrus præſbyter cardinalis ſedente in pontificatu Sixto duobus annis trecenta aureorum milia luxu prodegit & vanitatibus.

16 Cæſar Alexandri pōtificis filius quotidianis epulis ducentos aureos dicauit. Paraſytis veſtes duorum milium donauit. Exercitum octo milium hominum viuente patre ſemper aluit.

17 Galeatius filius Ioannis Galeatii primi inſubrium ducis in filiæ nuptiis (quibus interfuit Petrarcha) ad centum milia nummum erogaſſe fertur.

Guloſi, edaces, & vinolenti.

1 Apitius
2 Ariſtoxenus
3 Sanctra
Vitellius
Aeſopus
Ariſtippus
4 Clodius
5 Domitius Afer
Q. Hortenſius
6 Maximinus
Theodorus
7 Aſtydamas
8 Cambles
Vedius
9 Abron
Caligula
10 Hercules
Vlyſſes
Theagenes
Aglais
Theſſali

Philoxenus
Gnato
11 Pityreus
Cleonymus
Piſander
Charippus
Mithridates
Eriſicton
Alcman
12 Heraclides
13 Gallonius
14 Heterognatus
15 Phago
16 Galba
17 Gnoſippus,
18 Nero
19 Andebuntus
20 Demetrius
Heliogabalus
Gathis
21 Ariſtoteles

Lepreas
Syri
Aſiatici
Pruſias
22 Elpeno
23 Eurycion
24 Anacreon
25 Hileus
26 Cato
27 Homerus
Ennius
Diotimus
Xenarchus
28 Feſcennia
29 Myrtale
30 Panaretus
Philoſtratus
31 Polyphemus
Laufella
Alexander
32 Archeſilaus
Cleomenes
Scythæ
Traces
33 Chreſtus
Nouelius
34 L.Piſo
35 Alcibiades
Cicero iunior
36 Bonſus

37 Cambyſes
38 Lacydes
39 Armitus
Cianippus
40 M. Varro
41 M.Antonius
Parthi
42 Promachus
43 Xenocrates
Dionyſius
Syracuſani
44 Conna
Tyberius Nero
45 Claudius Cæſar
46 Niſeus
47 Bitias
Antiochus
48 Darius
49 Alceus
Ariſtophanes
Cratinus
Timocreon
50 Lacedæmonij
Bizantij
Bela ſecundus
51 Nicolaus.5.
52 Olofernes
Bœotij

8 Apitius nepotum omniũ fuit altiſſimus gurges, vt iam diximus. Is quũ audiuiſſet grãdes caricas naſci in Lybia, nauigauit illuc, Quod demũ quũ falſum deprehẽdiſſet Lybiam eiuſq; habitatores diris im precationibus deuouit. Hic omniũ primus iudicauit linguã phœni. opteri eſſe optimi ſaporis. De Apitio Mart.

libro ſecūdo ipſe quoq; ad cenam gaudebat Apitius ire,
Quū cœnaret, erat triſtitior ille, domi. Hic & cōgiaria pn
cipū & ingēs capitolii vectigal comeſſationibus hauſit.

2 ℂAriſtoxenus Cyrenæus adeo gulæ ſtudioſus extitit, vt hortenſes lactucas veſpere mulſo irrigaret, quo luxurioſius creſcerent, & ſaporis eſſent delicatioris.

3 ℂSanctra nomen eſt guloſi, de quo Martia. lib. 7. ſcribit. Nihil eſt miſerius, nec guloſius Sāctra. Vitellius epulas triſariam aut quadrifariā partiebatur, In ientacula, prandia cœnas & comeſſationes, ſolus omnibus ſufficiens vomitandi conſuetudine, Suetonius teſtis eſt eum fuiſſe nō profunde modo, ſed intempeſtiuæ & adeo ſordidæ gulæ, vt carnes holocauſtorum nō peractis ſacrificijs ante aras abſumeret. De eo Sidonius ſic meminit. Hinc turpis, qd pulcher, Otho poſt quina vitelli Milia famoſi vētris damnata baratro. Idē Mihi fœda Vitelli intulit ingluuies vētrē. Iā locuti ſumus de luxu Aeſopi, qui Tragœdi fuit filius.

ℂAriſtippus Cyrenæus ſummū bonum locabat in voluptate. Idem principes ſolebat comitari, vt paraſyt⁹ & amicus mēſę propterea Diogenes canē regiū eū appellabat.

4 ℂClodius Albinus tam profunda fuit vētris ingluuię, vt quingentas ficus, cētum campana perſica, mellones oſtiēſes decem, vuarum labicanarum pōdo viginti, ficedulas. 100. oſtrea. 40. vna deuoraret cœna.

5 ℂDomititiū Afrum Euſebius prodit cibi præter modū accepti ſuperfluitate redūdātem in cœna periſſe. Q. Hortenſius orator ſtudio gulæ primus omnium Romanorū pauonem appoſuit menſis.

6 ℂMaximinus iunior bibebat vini amphoram. Carnis libras vndecim comedebat. Theodorus ſcribit Milonem crotoniatam carnium minas. 10. deglutiſſe, & panis totidē. Vini choas perſiccaſſe tres. Idem in Olympia. quadrimum ſolus abſumpſit taurum, quem per ſtadium retento anhelitu portauerat ſuis humeris.

7 ℂAſtydamas Mileſius a Perſa Ariobarzane vocat⁹ ad cōuiuium, ſolus deuorauit, quicquid conuiuis omnib⁹ fue

tat præparatum.

8 ℭ Cambles rex lydorum eo voracitatis euectus eſt. vt no cte quadam vxorem abſumpſerit. Vedius pollio ſeruos coniiciebat in piſcinas vt piſces ipſi humano cruore paſti delicatiores eſſent.

9 ℭ Abronis luxus & delicię trito vulgariq; adagio locum fecerunt.

ℭ Caligula maximam partem theſauri a Tiberio relicti cœnis & comeſſationibus cum lenonibus & ſcortis deuorauit.

10 ℭ Herculē & Vlyſſem Polyphagiæ & edacitatis nota famoſos fuiſſe ſcribit Cælius. Theagenes Athleta taurum vorabat ſolus.

ℭ Aglais tibicina Megaclis filia decē carnium minas & quatuor panū chœnicas abſumebat. Hauriebat & choā vini Theſſalis inuſta eſt voracitatis nota, vt etiam Pharſalis. Mneſimachus apud Cæliū Pharſalorum venit, aliquis vt menſas voret ipſas. Philoxenū Eryxidis & Gnatonem Siculum inter gulæ proceres & cupediuoros poſuit antiquitas, quod conuiuiis adhiberi ſeſe in paropſides emūgerēt vt abſtinētibus cæteris largius ſoli fruerentur. Aiūt & Philoxenū ipſum optaſſe ſibi collum gruis, quo maiorē in bibendo perciperet voluptatem. Hoc tamen nonnulli tribuunt Melanthio: vt apud Cælium Clearcus. Philoxenus Dithyrambicus polypum edit duum cubitorum.

11 ℭ Inter Polyphagos & edaces etiā numerātur Piryreus Phryx, Cleonimus, Piſander, Charippus, Mithridates rex ponti, & Eriſicthon, qui ſua ipſe membra corroſit, Alcman poeta ſuis verbis ſeſe pamphagū nominauit. Ferunt Mithridatem illis certa conſtituiſſe præmia, qui plures cibos vētri deſtinaſſent aut maiore ſe ingurgitaſſent vino, vt ſui ſimiles haberet. Idem omnes ſui temporis mortales hauſtu vini longe exceſſit.

12 ℭ Heraclides pyctes infiniti ꝓpe cibi potuſq; fuit capax. Nec parem reperit in bibendo. Alios ad ientaculū inuitabat, alios ad prandiū, quoſdā ad cenā, quibus oibus ſine

interſtitio ſufficiebat ſolus.

13 ¶ Pub. Gallonius hõ fuit poſtremæ gulæ in cupedĳs aſ/ſidue verſatus, vnde a Lælio gurges dictus eſt Hunc præ/conem fuiſſe ſcribit Horatius. Cuius menſam acipenſere magno infame notat Lucilius his verbis Lælius præclare & recte Sophos, illeq; vere, O Publi Surges Galloni, es homo miſer inquit, Cœnaſti in vita nunquam bene, quũ omnia in iſto Conſumis ſquilla, atq; acipenſere cũ decũ/mano. Tertullianus Curĳ aleam. Apicĳ gulam, Gallonĳ ſumptum, & Antonii ebrietatem inceſſit.

14 ¶ Heterognathus ob voracitatemq; vtraq; mãdibula al/ternatim commandebat.

15 ¶ Phago fuit quiſpiam adeo guloſus, vt adhibitus men/ſæ Aureliani, aprum integrum, centum panes veruecem & porcellum vno die comederit, biberitq; Orcam vini Autor Flauius vopiſcus.

16 ¶ Erat Galba imp. cibi plurimi quẽ hiberno tempore ca piebat ante lucem. Inter cœnam vero vſq; eo abundãti, vt congeſtas per manus reliquias, circũferri iuberet, ſpar/gitq; ad pedes ſtantibus.

17 ¶ Gnoſippus hac voracitatis infamia adeo laborauit, vt Athenięſes liberis ſuis interdixerint ne cũ eo veſcerent.

18 ¶ Ferunt Neronem quandoq; a meridie ad mediam no/ctẽ vſq; epulas protrahere conſueſſe ad inexplebilem vẽ/tris ingluuiem. Cœnitabat inter ſcortorum, ambubaia/rumq; miniſteria.

19 ¶ Andebuntus rex Anglorum conuiuio quodam tan/tum cibi deglutiuit & vini, vt eo ſuffocatus repente ani/mam efflauerit.

20 ¶ Demetrius Phalereus ducẽta quotannis talenta abſu/mebat in luxu & nepotationibus. Heliogabalus nunquã minus centum ſeſtercĳs epulatus eſt. Gathis regina Siriæ edicto cauit, ne quis piſcẽ comederet, quin ipſa adeſſet.

21 ¶ Ariſtoteles philoſophus ab initio obſophagus & de/coctor fuit.

¶ Hercules cum Leprea rege de gula contendit, vicitq;

tauro toto Paulatim deuorato. Syri populi & Aſiatici cō
tinuo erant in conuiuiis, balneis, & vnguētis. Pruſias rex
Bithyniæ popinas ſemper adamabat. Nunc de vinolen-
tis dicendum.

22 ¶ Elpenor vino largius hauſto impos animi factus ſcala
rũ lapſu exanimatus eſt. Oui. lib. 14. Eurilocũq; ſimul, ni-
miiq; Elpenora vini. Idē in Ibin. Ne ve gradus adeas Elpe
nore tutiꝰ altos, Vimq; feras vini, quo tulit ille modo.

23 ¶ Erycion fuit quiſpiā centaurus ebrietatis infamia nota
tus. Oui. li. 1. de arte. Occidit Eurycion ſtulte data vina bi-
bendo. Propertius lib. 2. Tu quoq; o Euriciō vino centau
re periſti. Nec non Iſmario tu Polypheme mero.

24 ¶ Anacreon Teius poeta arguit vt deditus vino, cui quū
liberalius indulgeret, vuę acino ſuffocatus dicitur. Ouid.
libro. 3. de arte Si quoq; vinoſi Teia muſa ſenis.

25 ¶ Hilæus centaurus deditus fuit ebrietati. Horatius lib. 2.
Car. Nec ſæuos Lapithas & nimium mero Hilæū. Virgil.
Et magno Hilæum cratere minantem.

26 ¶ Cato minor (qui proauum habuit Catonem maiorē)
quamuis omni virtute eſſet cumulatiſſimus, interdum ta
men cum amicis dabat operam compotationibꝰ tota no
cte ad auroram. Horat. lib. 3. car. Narratur & priſci Catonis
ſæpe mero caluiſſe virtus. Hoc ebrietatis vitiū p̄cipue illi
obiecit Cæſar duobus libris, quos vocauit Anticatones.

27 ¶ Homerum vinolentum fuiſſe arguit Horatius li. 1. Epiſt.
dicens. Laudibus arguitur vini, vinoſus Homerus.
¶ Ennius poeta nunquā accingebat ſe ſcribendis carmi-
nibus, niſi multo madidus vino, idem Horatius. Enniꝰ ip-
ſe pater nunquam niſi potus ad arma Proſiluit dicenda.
Diotimus Athenienſis in fundibulo ori admoto inceſſan
ter vinum hauriebat. Xenarchus Rhodius ex bibacitate
metretes cognominatus eſt.

28 ¶ Feſcenniam Martialis lib. 1. arguit vt vinolentā dicens.
Ne grauis heſterno fragres feſcennia vino, Paſtillos Coſ-
mi luxurioſa voras.
¶ Myrtale vinolenta mulier vino cōmiſcebat folia lauri

ne vinum oleret Martia.lib.3.Fœtere multo Myrtale ſolet vino.Sed fallat vt nos,folia deuorat lauri.

30 ¶Idem lib.6.arguit Panaretũ potorem,quod ſolus ampliſſimam vini lagenã exſiccaſſet. Philoſtratus quũ eſſet in balneis Sinueſſanis,tantum vini potauit,vt ebrius factus ſcalarum lapſu,pene excinctus ſit.Mart.lib.11.A Sinueſſanis conuiua Philoſtratus vndis Conductum repetens nocte iubente larem.Pene imitatus obit ſæuis Elpænora fatis,Præceps per longos dum ruit vſq; gradus.

31 ¶Polyphemus Cyclops hauſto largius vino dũ in ſomnum concidiſſet,ab Vlyſſe excæcatus eſt.

¶Lauſellam Iuuenalis vt temulentã inceſſit.Videns Androcydes Alexandrum procliuem in pocula,intemperãtiam eius his verbis cohibebat,vinum potatur⁹ rex memento te bibere terræ ſanguinem.Nam ſicut venenũ eſt homini cicuta,ſic & vinum.Quibus præceptis ſi ille obtẽperaſſet,amicos in temulentia non interemiſſet,vt fecit. Idem Alexander ex hac vinolentia biduum ſæpe obdormiuit integrum.Hinc prouerbium natum,Alexandrũ bibendo regem præcellis.Inter pocula amicos indignatione rabida ferro tranſuerberabat.

32 ¶Archeſilaus philoſophus immodico vini hauſtu exceſſit.Cleomenes rex Spartanorum quum Scytarum vinolentiam imitari cuperet,in inſaniam redactus eſt.Solẽt autẽ Scythæ & Thraces liberius compotare vſq; ad certamen temulentiæ. Vnde Horatius natis in vſum lætitiæ ſcyphis pugnare Thracum eſt.

33 ¶Creſtus Bizantius ſophiſta hoc vicio quoq; laborauit. Nouellius Tricongius mediolanenſis meruit cognomẽ a tribus vini congijs quos vno impetu hauriebat ſpectante miraculi cauſa Tyberio principe.Autor Plynius.

34 ¶L.Piſo maiorem noctis partem conuiuis & temulentiæ impendebat,Biduo per potationem cõtinuauit apud Tiberium principem.

35 ¶Famam apud Græcos ex ebrietate meruit Alcibiades. Autore Plyn.

℃Cicero iunior, M. Tulii filius binos congios ſimul hauriebat.

36 ℃Bibit Bonoſus autore Flauio Vopiſco, quãtum hominum nemo. De hoc Aurelianus dicebat. Non vt viuat natus eſt, ſed vt bibat. Si quando legati barbarorum ad eum veniſſent, ipſis propinabat, vt eos inebriaret & ab his per vinũ omnia cognoſceret, & extorqueret veritatẽ. Quantũl ber bibiſſet, ſemper ſecurus videbatur & ſobrius. Prę terea tantum mingebat, quantum bibebat, ſic vt eius veſica nunquam grauaretur. Poſtea cum a Probo ſuperatus laqueo vitam clauſiſſet, emanauit iocus, amphoram pendere non hominem.

37 ℃Cambyſes quum per temulentiã quandoq; ratiõe excideret, Monitus a prexaſpe domeſtico, vt tantã caueret infamiam, eius filium percitus furore iaculo confodit.

38 ℃Lacydes philoſophus ex nimia compotatione concidit in paralyſim, qua mortuus eſt.

39 ℃Armitus & Cyanippus Syracuſani potu nimio in ebrietatem lapſi, filias ſtupro cõtaminauerunt. Autor Plutar.

40 ℃M. Varro apud Plyniũ teſtis eſt Mezentiũ regẽ Ethruriæ auxilium Rutulis cõtra latinos tuliſſe, mercede vini.

41 ℃M. Antonius librum edidit de ſua ebrietate, quo patrocinari ſibi voluit, vt ea probaret mala, quæ per temulentiam orbi intuliſſet.

42 ℃Plynius ait tanto magis ſitire Parthos, quanto plus biberint.

43 ℃Promachus fuit homo bibaciſſimus, quẽ Alexãder talenti corona donauit, quod in vini certamine euaſiſſet victor. Teſtis Plutarchus. Xenocrates vini choam hauſit, quũ Dionyſius præmium obtuliſſet ei, qui hoc faceret.

℃Dionyſius iunior vſq; ad oculorum vicium mancipatus eſt ebrietati, Ariſtoteles tradidit ebrietatem in Syracuſanorum luxu dicbus quandoq; nonaginta non fuiſſe interpellatam.

44 ℃Conna tibicen fuit vinoſus, qui in cõuiuiis coronatus potabat aſſidue, Tiberius Nero propter nimiam vinĩ

auiditatem in caſtris pro Tyberio Biberius, pro Claudio Caldius, pro Nerone Mero vocabatur. Idem cũ Pomponio Flacco & L. Piſone noctem continuũq; biduum epulando potandoq; conſumpſit. Aſellio Sabino ſeſtercia ducenta donauit pro dialogo, in quo Boleti & ficedulæ & oſtreæ & turdi certamen induxerat.

45 ¶ Claudius Cæſar cõuiuia celebrauit palam, tanta populi frequentia, vt plærũq; ſexcenti ſimul diſcumberent. Cibi & vini fuit appetentiſſimus. Sedens in tribunali quum olfeciſſet nidorem prandij, quod in proxima Martis æde parabatur a Salijs, deſerto foro commeauit ad Salios ipſos, & vna diſcubuit. Nec vnquam a triclinio abſceſſit niſi diſtentus & madens.

46 ¶ Niſæus Syracuſarum tyrannus vbi ab aruſpicibus didiciſſet breui ſe periturum, quicquid ſuperfuit vitæ, comeſſationibus impendit & ebrietati.

47 ¶ Apud Didonem Virgilianam Bitias ſic hauſit merum, vt eo ſe totũ proluerit. Antiocus magnus dies totos dormire ſolebat ob vinolentiam. Pugnaturus in Rhodios, captus amore puellæ Chalcidẽſis, nuptias etiam ipſo belli tempore celebrauit, & totam hyemen cum ea vino indulſit & veneri.

48 ¶ Darium vinolentum fuiſſe arguit inſcriptio ſepulchri eiuſdem, quæ talis erat. Potui & multum vini potare, & hoc probe ferre.

49 ¶ Alcæus, Ariſtophanes & cratinus quum ebrii forent, erant tamen ad ſcribendum carmen idonei. Timocreonti Rhodio propter cibi & vini auiditatem epitaphium ſequens inditum eſt. Multa bibens, tum multa vorãs, male deniq; dicens Multis hic iaceo Timocreon Rhodius.

50 ¶ Lacedemonii eundem calicem in conuiuiis circũagebant, vt ſitim & vim auiditatem irritarent. Bizantios Menander poeta notauit vt ebrios. Bela ſecũdus Almi filiꝰ, Pannoniæ rex, corruptiſſimæ fuit temulentiæ.

51 ¶ Nicolaus quintus Ponti. Max. nimio bibendi ſtudio tenebatur. Exigebat enim diuerſa vinorum genera, & quæ

magis ad palatum facerent,eligebat.

51 ¶ Olofernes ebrius ab vxore Iudith interfect⁹ eſt.Bœotii ab athenienſibus vocabantur fatui,pingues,& rudes, propter inexplebilem edendi auiditatem.

¶ Abſtemii.

Apollonius	Iacobus	Emericus
Dominicus	Anchimolus	Locrenſes
Fulgentius	Moſchus	

APollonius Tyanæus a vino & carnib⁹ abſtinebat. Beatus Dominicus decēnio abſtinuit vino. Fulgētius epiſcopus Ruſpenſis nulla vnquā neceſſitate adduci potuit aut cogi, vt eſitaret carnes, aut vinum biberet. Iacobus minor vinum aut ſiceram non bibit, Carnes nunquam manducauit, oleo nunquam vnctus eſt, nunq̄ vſus balneo, nunquam nouacula raſus. Anchimolus & Moſchus ſophiſtæ Elienſes tota vita hydropotæ fuerūt, ſoliſq; ficis deſiderio ventris ſatiſfecerunt. Emericus filius S. Stephani regis Pannoniæ, vinum tota vita non deguſtuit. Locrenſes Zepherii vino vti capitale ducebant.

¶ Sobrii & temperantes.

Porus	Nicolaus Heluetius	Rogatianus
Maſaniſſa	Columba	Epaminundas
Mithridates	Demetrius	Lycurgus
Viriatus	Socrates	Perſæ
Auguſtus	Anacharſis	Gymnoſophiſtę
Lacedæmonii	Epictetus	Diogenes
Aegyptii	Vencrius	Conſtantius
Plato	Zeno	Iul. Cæſar
Hieronymus	Telemachus	Pericles

POrus rex Indorum aqua & pane viuebat contentus. Maſiniſſa rex Numydarū iam nonagenarius, ſemel tantum interdiu veſcebatur, ſine pulmēto, Mithridates rex Ponti iam ſenex cibum capturus nō accumbebat, verum ſtans veſcebatur. Viriatus princeps Luſitaniæ vbi bellum aliquod mente conceperat, non prius accumbebat menſæ aut in lecto quieſcebat, quam propo

ſitum abſoluiſſet. Fuit Auguſtꝰ breuiſſimi cibi. Ad media interdum epulas ſatiatis iam cōuictoribus accedebat, primuſq; ſurgebat mēſa. Lacedæmonij nullam diſciplinam abſtinentia habuerunt potiorem. Pinguis & obæſi vētris adoleſcētes inedia macerabant. Aegyptia iuuentus Amaſis edicto non prius cibum capiebat, quā. 180. ſtadia percurriſſet. Platonis frugales erāt cœnæ. Propterea dicebat Timotheus bene cū his fore, quos Plato excepiſſet conuiuio. Delicatiores epulas & opipara ſpreuit conuiuia. Viuebat contētus oliuis academicis, pane item & aqua. Hieronymus annos fere. 90. durauit incredibili abſtinētia. Hilarion modicis ficubus aridis & exiguo pane decrepitam fouit ſenectutem. Nicolaus quidam, inter Heluetios ſine vllo penitus cibo multis annis durauit inter vaſtas ſolitudines incredibili ſanctitatis fama. Columba virgo Peruſina ſolis fructibus reprimebat famem. Demetrius Chidonius vir græcus, abſtinentia ſingulari multos dies perſiſtebat ieiunus. Socrates minimo viuebat ſumptu. Veſcebat pane & lacte. Anacharſis apud Ciceronem. Mihi (inquit) pulpamentum fames, cubile ſolum, veſtis Scytharum tegmen. Epictetū ſunt qui putent deliciis & voluptati ſemper indulſiſſe, fuit tamen temperās. Venerius monachus herbis diu victitauit. Zeno dūtaxat veſcebatur, & pallium prætenue ferebat. Aquā bibebat loco vini, vt diſcipulos ſuo exēplo ad temperantiam inuitaret. Hinc exiit prouerbium. Zenone temperātior. Telemachus Acarnēſis victitabat fabis. Socrates tanta fuit temperātia, vt omnia fere vitæ ſuæ tēpora valetudine inoffenſa vixerit. Rogatianꝰ ſenator ſemel tantū interdiu dabat operā cibo. Erat Epaminundas Thebanus obæſis & corpulentis adeo infeſtꝰ, vt quendam aqualiculo portētoſo, ſummouerit ab exercitu, quod ad tegendum eius ventrem vix clypei tres ſufficerent. Ipſe vero victu fuit adeo parco & tenui, vt a vicino ad cœnam inuitatus, quū dapſilem & affluētem deliciis menſam reperiſſet, iratus receſſerit dicens. Ego te opinabar rei diuinæ operam dare, non de cōtumelia cogita-

re. Lycurgus dicebat non eſſe vtẽdum maiore cibo, q̃ qui ad repellendã famẽ ſufficeret amota crapula. Aegyptiorum ſacerdotes præparci erãt in victu vſq; ad ſtuporem, Carnibus & vino abſtinebant. Pane etiam raro veſcebantur, ne onerarent ſtomachum. Oleum tãtum in oleribus nouerant. Ouũ quoq; & lac vitabãt pro carnibꝰ. Triduiq; inediam ſuſtinebãt. Perſarum magi nihil in cibum pręter farinam & oleta recipiebãt. Indorũ Gymnoſophiſtæ alebantur pomis aut farina. Diogenes nunquã pendebat de craſtino, ſed in pręſentẽ modo horã ſibi corrogabat cibũ. Cõſtantium imperatorem Marcellinus ſcribit nunq̃ guſtaſſe pomũ, nunq̃ nares in publico exterciſſe, nunq̃ ſpuiſſe. Idẽ ſuperatus a Perſis fruſto panis a quadã vetula porrecto inediam reppulit. Iulium Cæſarem vini parciſſimũ fuiſſe nec inimici negauerunt. Vnde dicebat M. Cato vnũ ex omnibus Cæſarem ad euertendam remp. ſobrium acceſſiſſe. Fuit & circa victum adeo indifferens, vt quondã ab hoſpite conditum oleum pro viri diappoſitũ aſpernãtibꝰ cęteris, ſolus largius acceperit, ne hoſpitem aut negligẽtiæ aut ruſticitatis, videretur arguere. Pericles Atheniẽſis a cœnarum & conuiuiorum apparatibus abhorrebat adeo, vt nec apud amicos cœnaret.

¶ Alii homines temperatiſſimi, vitæq; auſteræ ac ſolitariæ.

1 Helias
Paulus
2 Antonius
3 Hilarion
Onophrius
4 Hieronymus
5 Maria Magdalena
6 Maria Aehyptiaca
7 Amonius
Hoſpitius
8 Patroclus
9 Menas
Amos
10 Agatho
Andreas
Thadeus
Arnulphus
11 Alcippiades
Tora
12 Amata
Attebius
Amodeus
13 Baſolus
Beniamin

14 Timotheus
Theremon
Carilephus
Coſmas
Symeon
15 Stephanus
Sara
Siſimius
16 Serapion
Zozimas
17 Pion
Helias
Moſes
18 Paſtor
Dorotheus
Elpidius
Hor
Gadanus
19 Epiſius
Auguſtinus
20 Vlfranius
Hugo
Dominicus
Iordanus
Adam
Abraham
Sylueſter
Egidius
Narciſſus
21 Eucherius
Vrſacius
Celeſtinus
Ioan. Baptiſta
Maiorus
Dominianus
22 Diogenes
Euagrius
Ethbinus
Paulus ſimplex
Paulus abbas
Phyllorthonius
23 Syluia
Diocles
Capiton
Vacchoris
Vvenceſlaus
24 Nicolaus Tollentinas
Nathanahel
Liberalis
Maxentius
Medericus
25 Marinus
Ricarius
Timon

1 Helias prope torrẽtem Carith vixit in ſolitudine paſtus coruorum miniſterio.
¶Primus heremita Paulus annos. 16. natꝰ ſeceſſit in latebras nemorum, in quibus durauit annos. 97 ſpelunca breui contentus, Eſitabat fructus palmarum, bibebat aquam, palmacea tunica nudum contegebat corpus. Nullum in ſolitudine hominem videre voluit præter Antonium. Vſus eſt miniſterio corui dimidiatum panem quotidie afferentis.

2 ¶ Antonius qui Paulum hunc tumulauit, Vixit etiam in ſolitudine annos. 20. pane & aqua famem refocillans.

3 ¶ Hilarion in deſertis Syriæ locis breuiſſimum habitauit tugurium iunco & caricibus contextum. Denos demum annos arctiſſima cellula & ſepulchro ſimillima vſus eſt.

¶ Onophrius adeo ſolitariæ vitæ fuit ſtudioſus, vt ãnos 60. hominem non viderit. Vnde & ex illa ſolitudine agreſtis adeo fact⁹ eſt, vt in ſuperiore corporis parte barba totus & capillis integeretur, verenda foliis & arborum cortice adopertus. Vixit annos. 30. herbis & baccis ſylueſtribus contentus. Eidem cœlitus quotidie dimidiatus panis afferebatur vt Paulo. Hunc quum reperiſſet Paſnutius, extimuit, ſatyrum eſſe ſuſpicatus.

4 ¶ Conuentus hominum & populi frequẽtiam Hieronymus habebat carceris loco, ſolitudinem vero pro paradiſo. Vnde ſacco vili amictus Syriæ latebras feris & ſcorpionibus infeſtas numeroſis prætulit ciuitatibus, humi cubans, herbiſq; victitans & aqua.

5 ¶ Maria Magdalena. 30. annos heremum incoluit cœleſti cibo refocillata. Nec interim hominem vidit, aut ab illo viſa eſt.

6 ¶ Maria Aegyptiaca heremi cultrix durauit etiã in ſolitudine incredibili vitæ abſtinentia, vbi cubitali altitudine inter orandum ſublimis a terra in vacuo pẽdere viſa eſt.

7 ¶ Amonius tanta fuit abſtinentia, vt nunquam niſi panẽ aſſum ederit, nunquam iratus nunquam mentitus fuerit.

¶ Hoſpitius apud Nicẽſem vrbem antro ſe incluſit, perpetuo cilio carnem macerans, corpore ferreis cathenis ligato. Veſcebatur pane. Tẽpore quadrageſimæ ſolas herbarum radices eſitabat.

7 ¶ Patroclus anachoreta vſq; adeo quãdoq; ieiuniis corpus atterebat, vt diuturna inedia incideret in morbũ. Abſtinebat vino, bibebat aquam melle perfuſam. Ciliciũ ferebat acutiſſimum & proximum corpori.

8 ¶ Menas inter Samnites natus ſolitudinẽ mire amabat, in qua nequid per ocium perperam faceret, apes curabat.

¶Amos Aegyptius pater fuit.150.monachorum quos
ore operto menſe iubebat accumbere,ne parce comedē
tium virtus appareret.Vxorem quā inuitus duxerat, nun
quam attigit.

10 ¶Agatho lapidem in ore triennio continuit, vt tacere
diſceret.Dicebat tria eſſe neceſſaria ad dei cultum. Silen/
tium,orationem,manſuetudinem.

¶Andreas & Thadæus heremitæ durauerunt in ſolitu/
dine annis.50.

11 ¶Arnulphus Metēſis epiſcopus relicto Lotharigiæ prin
cipatu heremum ingreſſus eſt. Alcipiades martyr omnē
cibum auerſabatur,aquā bibebat inſperſo ſale,ne corpo/
ri eſſet pernicioſa.Tora virgo nunquam vti voluit noua
tunica,nunq̄ nouis calceamentis.

12 ¶Amata vero limen cœnobii(quo ſe incluſerat)annos
40.nunquā egreſſa eſt, Pane viuebat & oleribus. Artebiꝰ
præſul Pamphiliēſis vitam ſolitariam in epiſcopatu non
deſeruit. Amodeus Hiſpanus vnica opertus tunica nudis
ambulabat pedibus.Semel tantum interdiu veſcebat con
tentus aqua & pane.Cauernam montis incolebat.

13 ¶Baſolus abbas in finibus Rhemorum heremiticā egit
vitam,habitauitq; ſpeluncam mōtis annos.40.

¶Beniamin vixit in deſerta ſolitudine annos.80.

14 ¶Timotheus in Aegypto ſpeluncam montis intrauit,
in qua durauit annis.30.nulli cognitus. Theremon ab/
bas centenarius deceſſit in ſolitudine.Hic aſſiduis oratio/
nibus adeo incuruauit ſibi humeros,vt in ætate decrepi/
ta repere magis videretur,quam ambulare. Carilephus
in deſerta ſolitudine omnem mulierum aſpectum refu/
git. Coſmas Græcus toto ſuæ ſolitudinis tempore ieiu/
niis ſemper dedit operam.Symeon apud Antiochiam an
nis quadraginta delituit in antro cuiuſdam concauæ co/
lumnæ. Veſcebatur aqua,pane,& radicibus herbarum,
idq; ſemel tantum in hebdomadæ. Corpus vinculis & ca
thenis adeo conſtringebat,vt cicatrices ipſe ſubter putre
fierent.Quinetiam multis annis durauit in quodā puteo

aqua vacuo, in quem ſe dimiſerat volens. Femora ei⁹ pu/
truerunt, aut ex pedore ſpeluncarum quas habitauit, aut
inedia nimis pertinaci.

15 ¶Stephanus anachoreta ſolitarius manſit in heremo an
nis 60.

¶Sara mulier imperante Theodoſio ſeniore durauit ad
ripam cuiuſdam fluminis annos. 60. Siſinnius monachus
diſcipulus Elpidii ſepulchro ſe incluſit, in quo pane &
aqua vixit contentus ad mortem vſque.

16 ¶Serapion pater fuit decem milium monachorũ, quos
omnes tempore meſſis pretio conducebat vt ſua opera
iuuarent laborem pauperum. Viuebat ipſe pane & aqua
vnica veſte contentus. Zozimas in regione Paleſtinę. 53.
annos abſoluit in heremo, contẽtus cibo tenuiſſimo. Ma
riam Aegyptiam ad bonam frugem reuocauit, & mor/
tuam tumulauit.

17 ¶Pion. 30. annis ſolitariam egit vitam ſub Hilarione, Co
medẽs deambulabat, ne quam in cibo voluptatẽ perſen/
tiſceret. Sororem morbo laborantem clauſis adiit oculis.
Helias anachoreta fuit ſub Antonio, mira ſanctitate, qui
vixit annis. 126. Moſes æthiops latro annis. 75. durauit in
ſolitudine. Cellula ſua annis. 7. nunquam egreſſus eſt.

18 ¶Paſtor preſbyter matrem ad ſe venientem clauſa rep/
pulit cella. Dorotheus Aegyptius ſex tantum panis vn/
cias cum paucis oleribus quotidie eſitabat. Dicebat ſe nũ
quam dormiuiſſe aut comediſſe ad ſaturitatem. Conge/
ſtis lapidibus quotannis extruebat habitaculum ad exci/
piendos peregrinos. Manſit in ſpelunca annis. 60. Elpidi⁹
Cappadox durauit in quodam antro annis. 25. vbi bis tã/
tum veſcebatur in hebdomade. Hor, abbas tria præſtitit
admiratione digna, Nunq̃ mentitus eſt, nunquã citra ne/
ceſſitatem locutus, nemini vnquam maledixit. Gadanus
apud Iordanem magna conſenuit abſtinẽtia, ſub dio de/
gens, & nullo opertus tecto.

19 ¶Epiſius interrogatus a Ioãne anachoreta, quid tota vi
ta egiſſet memorabile, Annis. 40. inquit, nunquã ſol vidit

me comedentem. Tum Ioannes, Nec me ait iraſcentem. Auguſtinus Afer quum in quadam ſpelunca degeret, offenſus multitudine populi eo confluentis, remotiore antro ſe incluſit, vbi tugurium inter ſaxa ſibi breuiſſimum fecit, vixitq; magna ſanctitate.

20 ¶ Vlſtanius archieſcopatu Senonenſi ſponte ſe exuit, vt ſolitudini vacaret.

¶ Hugo abbas Carthuſieñſis annis. 40. faciem mulieris nõ vidit. Dominicus Hiſpanus humi iacebat, Annis. 10. abſtinuit vino. Iordanes inſtituit ſilentium menſæ. Adam felix fuit in ſolitudine. Comitatus fœmina factus eſt infeliciſſimus. Abraham in ſolitariis tabernaculis & conuallib⁹ deum meruit collocutorem. Sylueſter pontifex latuit in Soractis monte.

¶ Egydius Athenienſis ſolitudinis ſtudio genus, patriã, & opes reliquit, blandientis cæruę lacte in heremo nutritus. Narciſſus Hieroſolymorum epiſcopus multos annos in deſertis locis egit.

21 ¶ Eucherus ordinis ſenatorii dignitate conſpicuus ſpelũcam dumis horridam & tutam nigro lacu habitauit in agro Lugdunenſi.

¶ Vrſacius apud Niceam Bithyniæ ſolitarius egit. Celeſtinus relicto ſummo pontificatu ad ſolitariã vitam ſe contulit. Ioannes Baptiſta adhuc infans, relictis hominũ turbis, ad heremum perrexit, vbi pelle cameli opertus, ſanctitatem præſtitit, qualẽ nemo poſt homines natos. Maiorus epiſcopatui ceſſit, vt in ſolitudine viueret. Domínianus abbas ſolitariã egit vitam in agro Lugdunenſi.

22 ¶ Diogenes Antonii diſcipulus vixit, & mortuus eſt in ſolitudine.

¶ Euagrius præſbyter annis. 14. manſit in ſolitudine contentus pane & oleo, Si quando venereis titillaretur aculeis, demergebat ſe in puteum, vt aquæ frigiditas libidĩnis feruorem compeſceret.

¶ Ethbinus honeſtiſſimis parentibus inter Britannos natus, tugurium ſibi fecit in ſylua, in quo ad finem vitæ du-

rauit

rauit conſtantiſſime, Paulus ſimplex Antonij fuit diſcipu lus, cuius mandato tacuit triennium nemini loquēs. Paulus abbas pater fuit. 500. monachorum in Lybia, Nunquā veſcebatur, quin prius. 300. oratiões exſcluiſſet domino. Phyllorthonius preſbyter extruxit ſibi cellam in ſolitudine, in qua fortiſſime conflixit aduerſus voluptates & illecebras corporis. Nam annos. 18 catenis ferreis corpus macerauit, eoq; tempore abſtinuit pane cocto. Anno. 32. nullo pomorum genere vſus eſt. Metu mortis per ſex annos ſepulchro ſe incluſit. Pauit pauperes & affectos morbo labore ſuarum manuum.

23 ¶ Syluia virgo filia Ruffini præfecti Alexādriæ ānos. 60. abſoluit in ſolitudine, quo tēpore nullam corporis partē lauit præter digitos. Non in lecto iacuit ſed humi tātum. Diocles heremum quādā Thebaidis habitauit, ibiq; multos annos cella concluſus delituit. Capiton latro ſcelerū pœnitentia ad heremiticam vitam cōuerſus, antro latuit incluſus annis. 80. Vacchoris rex Aegypti relictis diuitiis humi iacuit. Vvenceſlaus filius Vratiſlai regis Bohemorū per mediam brumam & medias niues diſcalceatus petebat templum, horaſq; obibat canonicas.

24 ¶ Nicolaus Tollentinas abſtinentiſſimus omniū ſui temporis pane & aqua ſemel tātum in die veſcebatur, procul ab omni ocio & verborum vanitate. Nathanael anachoreta ſtudio vitæ ſolitarię incluſit ſe cella, qua annis. 37. nūquam egreſſus eſt. Liberalis confeſſor ſingulis diebus dominicis ſacram ſumebat euchariſtiam, qua refocillatus, nihil fere aut parum cibi capiebat tota hebdomade. Maxentius abbas Pictauenſis pane ordeaceo tātum & aqua veſcebatur. Medericus Eduenſis ſemel tantum in hebdomade cibum capiebat, & perpetuo cilicio carnem domabat.

25 ¶ Marinus confeſſor annum integrum in ſpelunca delituit, nec faciem hominis vidit, Aqua erat illi potus, agreſtes herbæ cibus.

¶ Richarius confeſſor panē comedebat ordeaceū, quē

aſpergebat cinere,ne præ ſe ferret ſuauitatem. A quam lachrymis ſuis tepefaciebat,eaq; faciebat balnea quibus abluebat leproſos,& ſe poſtremum. Timon Athenienſis cõgreſſus & ſocietatem hominum refugiebat. Autor Cicero in libello de amicitia.

Cibi & panes diuerſi.

Artolaganum	Libum	Bucellatum
Bellaria	Lucania	Pulpa
Botulus	Venter faliſcus	Mattiya
Caryca	Perna	Lagunculi
Coccentum	Merenda	Cariotides
Coliphium	Ozimum	Epidipnides
Conchis	Placenta	Muſtaceus
Epityrum	Popanum	Fertum
Minutal	Pulmentum	Panes diuerſi
Farreum	Pulpamentum	Placentæ variæ
Forbea	Sagina	Tragemata
Fritilla	Scribilita	Obſonium
Irceus	Sumanalia	Maza
Laganum	Tomacula	Pityria
Artocrea	Tucetum	Alii diuerſi

ARtolaganum genus eſt panis ſeu placẽte ex ſimila in oleo coctæ. Ei infunditur modicum vini cũ pipere vel adipe. Hic panis quondam habebatur in delicijs. Bellaria cibi dicuntur ſecundæ menſæ. Apponuntur ad irritãdam gulam. Vocantur a græcis Tragemata & pemmata. Botulus ſeu Botellus genus farciminis ex ſuilla carne. Martialis libro. 11. Botellos imitatur & boletos. Fiebat Botulus initio hyemis gratus quidem omnib⁹ menſis,ſed maxime celebratus in Saturnalibus, Idẽ Martialis. Qui venit botulus medio tibi tempore brumæ, Saturni ſeptem venerat ante dies Idem. Et pultem niueam premẽs Botellus. Carica genus eſt ficuum vel ficus ſicca.

Ouidius libr.1.Faſt.Quid vult fame ſibi rugoſaq; Caryca dixi. Caricas antiqui vocabant eſculentum lautum & variis conditum cupediis. Caryca enim genus erat cibi Lydii,multi ſugis lauticijs,& ſanguine confectum. Coccentum edulium erat ex melle & papauere.Coliphium gen⁹ panis.Plaut⁹.Coliphia mihi ne incocta detis.Cōchis edulium eſt ex faba,vel leguminis genus.Vocatur aliter concha & Conchus.Iuue.Saty.14. Alterius conchā æſtiui cū patre lacerti.Signatam.Martialis.Si ſpumet rubra cōchis tibi pallida teſta.Lautorū cœnis ſæpe negare potes.Epityrum genus eſt edulii ſeu caſei Siculi.Eſt etiam Minutal genus edulii,quod Perſius Minutum vocat.Fiebat Ceto marino piſce,liquamine,oleo,vino porris & coriandro. Iuue.Saty.14 Heſternum ſolitus medio ſeruare minutal Setembri.Vocatur autem Minutal quod minutatim conscideretur & particulatim.Farreum genus eſt libi ex farre Ply.Nouæ nuptæ farreum preferrebant.Forbea erat quidam cibus,qui calidus abſumebatur.Fritilla cibus erat ex pulte.Irceus genus erat farciminis.Laganum cibus eſt ex farina & aqua diſtentus in modū mēbranulæ.Condiebatur olim caſeo,pipere,croco,cynnamomo.Artoclea fiebat ex pane & carne.Nam artos panis,creos caro dicitur. Perſius Saty.6.ve niſi comminues oleum,atto creaſq; popello. Libum fiebat ex farre,melle & oleo. Ouid. Liba deo fiunt, ſuccis quia dulcibus ille Gaudet, & a Baccho mella reperta ferunt.Lucanica gen⁹ farciminis,quod porcina carne fieri conſueuit. Martialis lib.4.Et lucanica ventre cum faliſco.Idem in Xeniis.Filia picenæ venio Lucanica porcæ Pultib⁹ hinc niueis grata corona datur. Eſt & venter Faliſcus genus farcriminis inuentum a Faliſcis populis.Statius lib.4.Sylua.Non lucanica,nō graues faliſci. Pernam antiqui & Lardū & Petaſonē ſumebāt ex porco Idem Statius.Non lardum graue,debilisve perna.Merenda vocatur cibus poſtmeridianus.Calphur.Seręq; videbitur hora merendæ.Ozimū edulium erat redolens,quod fiebat ex inteſtinis.Aliqui Ozimum vocant ab eiuſdē no

minis herba cito in hortis creſcente. Perſius Saty. 4. Quũ bene diſcincto cantauerat Ozima vernæ. Placenta libum farinaceum caſeo & melle conditum, cuius piſtores vocãtur Placẽtarij. Martialis libro quarto. Nec te liba iuuant, nec ſectæ quadra placentæ. Horati⁹ lib. 1. Epiſt. Pane egeo iam mellitis potiore placentis. Popanum erat lata placenta, quam veteres offerebãt diis. Iuue. Saty. 6. Scilicet & tenui popano corruptus Oſyris pulmentum capit̃ prõ pulte aut cibo aliquo facto inſtar pultis. Plaut⁹ in pſeud. Ego pulmẽto vtor magis vnctiuſculo. Apul. Ollulam iſtã cum naribus intorques, qua mellitum pulmentũ appatas. Pulpamentum capitur pro cibo lautiore. Teren. in Eunucho. Tu te lepus es & pulpamentũ quæris. Sagina vocatur cibus pinguefaciens & reddẽs obæſum corpus Hinc ſaginare verbum, Põtanus in Põpa lepidina. Ecce venit pingui multũ ſaturata ſagina. Scriblita erat cibus omnino placẽtæ ſimilis præter quam quod ſine melle coqueret̃, & abſumeretur adhuc calida. Varro in Menippea. Impone in ſcrupea Scribilitam. Martialis libro. 3. Circũlata diu menſis Scribilita ſecũdis Vrebat nimio ſæua colore manus. Sumanalia erant liba farinacea facta in modũ rotæ. Thomacula edulia fiunt iecore porcino ſemicocto & minutatim conciſo. permixtis ouis crudis, caſeo. liquamine, pipere. aniſo & gingibere, tegũturq; tomẽto ſuillo. Iuue. Saty. x. Exta & candiduli diuina Tomacula porci. Tuceta vocant̃ cibi regii ſapore pręſtãtes. Apul. lib. 2. Meta. Abacum paſcue vinulentum & quidẽ naribus iam mihi ariolabat Tucentum per quam ſapidiſſimũ. Idẽ lib. 9. At pudica vxor ſtatim cœnas ſaliares comparat, vina p̃cioſa defecat, pulmẽta recentia tucetis temperat cœna largiter inſtructa p̃ſius. Pingues patinæ, tucetaq; craſſa. Bucelarum cibus erat militaris ita dictus, quod in bucellas & fruſta confectus eſſet. Ammianus Frumentum ad vſus diuturnitatem excoctum. Bucellatum, vt vulgo appellãt, humero impoſuit libentium militum. Pulpa cibus eſt minutatim conciſus. qui & minutal dicit̃. Apuleius. Quæ ſuis dominis pa

rabat iuſcũ fartim circũciſum,& pulpã fruſtatim conſectã Mattya cõdimẽtũ eſt carniũ vnctũ,a verbo græco matto ideſt oblino.Hoc gen⁹ eduliȷ excogitauerũt Macedones. Martia.li.x.Diues & ex omni poſita eſt inſtructa macello Cœna tibi,ſed te mattya ſola iuuãt. Lagunculi & Gaioli cibi erãt deliciarȷ,in quib⁹ ſigna & effigies Gai & lagonis puerulorũ repræſentabanẽ,vt nunc noſtro tpe videmus placẽtas formari in roſas & lilia.Statius lib.1.Syl.Molles Gaioli,Lagunculiq;.Caryotides dicunẽ palmarũ fructus q delicatis olim menſis adhibebanẽ.Statius.Et muſtaceus & latente palma Prægrandes Caryotides cadebãt.Nã Cariota ſpecies eſt palmæ.Martia.lib.8.Hoc linitẽ ſputo Ianẽ Caryota calẽdis.Idẽ lib.11.Et notas Caryotidas theatris. Mittebantur autẽ amicis inauratę.Epidipnides appellanẽ dapes.quæ poſt dipnõ id eſt cœnã apponũtur.Idẽ Marti. Hic feras epidipnidas parabit Hinc piſtor farreas facit placentas Muſtace⁹ ſeu muſtaceũ erat libũ,quod fiebat ex farina ſiliginis muſto conſpſa Iuue.Cauſa nec eſt,quare cœnã & muſtaceã perdas.Fertũ genus eſt libi ſacris adhiberi ſolitũ.Flauius vopiſcus Farratũ vocat. Perſi⁹.Attamẽ hic extis optimo vincere ferto.Intẽdit,iã creſcit ager,iã creſcit Oliua.Val.Flac.libr.3.Argon,Et opima cadauera nr̃o Linquite ait ferto.Artopteſia panis erat quẽ faciebãt quites,priuſquam vſus piſtorũ eſſet Romæ.Varia panis genera ponuntur a Plynio lib.8.vt Artolagani a delicȷs,Speuſici a feſtinatiõe.Furnacei vel Artopteſii a coquẽdi rõne. Picentini,panes fiebant ex alicæ materia nouẽ dieb⁹ macerata,decimo ad ſpeciẽ tacta,& ſubacta vuæ paſſæ ſucco Martia.Picentina Ceres niueo ſic nectare creſcit,Vt leuis accepta ſpongia turget aqua.Iam diximus laudatiſſimos panes in Scolo Bœotiæ vico factos fuiſſe.Secũdarius ſeu ſecundus panis dicit plebeius.Horatius Paſtus ſiliquis,& pane ſecũdo.Suet.de Auguſto.Cibi minimi erat atq; vulgaris.Secũdariũ panem & piſciculos minutos,& caſeum bubulũ manu preſſum,& ficos virides biferas maxime appetebat.Panes hi ꝓbatur Iulio Polluci,Cribanitæ,Obe-

liæ, Collices. Collabi, Naſti, Amyli, Collyre, Zymetes, Si
ganitæ, Chariſis, Cãchridæ, Maza, Melicluti, Hyglea, An
thema, Thridacinæ, Phyſtę, Oemitta, Ephieras, Dadalis,
Loledia, Comõ, lupe. Placentarũ ſpecies ſunt ames, ame
tidais, Pyramus, Sextamius, Erichytus, Erithrya, Strecta,
Cotylyſcus, Phthœdia, Crepi. Tragemata quæ Latini vo
cant Bellaria, conſtabãt ex Crocco. Faba, Chõdro, Caſeo
Melle, Siſamide, obſoniũ dicitur omnis cibus, qui p ignẽ
præparatur. Maza vocatur rigidus panis, qualis eſt quo
vtuntur nautę. Plebecula biſcoctum vocat. Fuit tamẽ ſpe
cies præſtantis edulii. Hinc adagium Græcis vſurpatũ. Su
pra mazam, in eos qui defluerẽt delicĳs. Fiebat ex farina,
oleo, aqua & lacte. Pityrię panes ſunt villores vt furfurei.
Triticei appellantur Pyrini, Sitanii qui fiunt ex quadrime
ſtri tritico. Caliſtei apud Aegyptios vocãtur panes in acu
tum formati. Orinda panis eſt factus ex orindio ſemine
æthiopico Orthoſtrates erat ſacer panis. Naſti panes ſeu
facti fiebant ex melle, vuis paſſis, & aromate, quorũ artifi
ces vocabantur Naſtocopi. Obeliæ offerebant Dionyſio
Pelani comes erant diis omnibus. Fiebant ex tenuiſſima
farina. Erãt & boues panes nuncupati, ꝙ cornua haberẽt
præfixa. Inferebantur Apollini, Dianę, Hecate, & Lunæ.
Myſtile vocabatur panis ſorbitionis gratia excauat⁹, Col
lyra minuti erant panes. Phacinus panis dicebatur a lẽte.
Collabi a ſimilitudine quadã Collaborũ in cithara ſũt au
tem clauiculi, quibus circũnectunt fides. Colix panis quẽ
ſubcineritiũ nonnulli interpretãtur, Bucellam panis Pſo
mon, Entheſin, & blomon vocãt. Elaphus placẽta fiebat
ex Seſamo & flore farinæ. Choria erãt cibaria ex lacte &
melle, Alia placentarum genera numerantur a Cælio, vt
tarentinum, Craſſianũ, Siculum Cluſtrũ, Pliciura, Gutta
tum, Montianũ ex vino & caſeo. Erant & Tyrocoſcimõ,
Coptoplacus, Pãcarpia, Polton, Pyanion, Conos fiebat
ex vuis paſſis & amygdalis. Echinus & Eſcarites habebã
tur inter placẽtas. Tiagones in Aetolia dicunt panes deo
dicati. Arcam panariã Ariſtophanes Sypiam vocat. Inſtru

mentum ſubigẽde farinæ, idoneum, Mactram. Artopteã eſt officina coquendi panes. Tripodes & Magades vocan tur menſarum fulcra. In caſtris menſas habebãt quadratas quas Cibilas vocabant, domi vero rotũdas. Monopodia dicunt menſæ quæ vnico pede fulciuntur. Abacus menſa vaſcularia & vinaria. Antiquitus tres tantum adhibebã tur conuiuæ ex numero gratiarũ Deinde nouem ex numero muſarũ. Cyrus conuiuas ſiniſtro lateri admouebat, vt cordi ꝓpinquiores & chariores. Antiquitus prandere & cœnare in propatulo verecũdiæ non erat. Conuiuii locus vocatur Sympoſium Andron, Syſſition, Tricliniũ. Cõuiuas Græci Sympotas Homoſitos, Syſſitos, Synuſiaſtas, thiaſotas, Thiſitas, Ilapinaſtas, & Eraniſtas vocãt. Sunt ꝓuerbiales quædã locutiones, quibus delicatũ cibum poſſumus exprimere, cuiuſmodi ſunt iſtę. Deorum cibus, Deorum ambroſia, Cœleſte mãna, Iouis cerebrũ. Qualia purpurei comedunt obſonia reges, Pontificalis cœna, opipara dapſilis, adiicialis. dubia, ſaliaris.

Cibi electiles & delicati.

GEnera eduliorum aliis præſtantia hæc ponũtur a Gellio ex teſtimõio Varronis. Pau9e Samo. Phrygia attagena, Grues Melicę. Hedus ex Ambracia, pelamis chalcedonia, Helops Rhodius, Scari cilices, Palma aegyptia, Glans iberica. Horatius electiles cibos enumerat his verbis, Nõ me Lucrina iuuerint conchylia Magis ve rhombus aut Scari, Si quos Eois intonata fluctibus Hyems ad hoc vertat mare. Nõ Afra auis deſcẽdat in ventrem meũ, non Attagen Ionicus iucundior. Statius lib. 1. Syl. Inter menſarum delicias ponit Adorea Bellaria, nuces ponticas, palmas Idumęas, pruna Damaſcena, Eboſię Zacharum. Gaiolos & Lagunculos, Pyra amerina. Muſtaceum & Caryotides. Hæc autem Statij verba. Iam Bellaria adorea pluebant. Hunc rorẽ veniens profudit Eurus. Quicquid nobile ponticis nucetis, Fœcundis cadit aut iugis Idumes, Quod ramis pia germinat Damaſc9, Et quas

præcoquit Ebosia canas. Largis gratuitum cadit rapinis; Molles Gaioli Lagunculiq;, Et massis Amerrina nō peru ſtis, Et muſtaceus, & latente palma Prægrandes Caryoti/ des cadebant. His annumerandæ ſunt lautitiæ, quas ha/ buit Vitellius in ſua patina. Tranquillus ait fuiſſe Scaro/ rum iecinora. Phaſianoq; & Pauonum cerebella, linguas Phœnicopterum, Murenarū lactes a Carpatio vſq; freto per Nauarchos petitarum. In veterum quoq; luxu fuerūt Rhombus, Placēta Samia, Murena Tarteſia Thynuus Ty rius Ceſtreus ex Sciatho, Cnochæ Pelorinæ mænidus ex Lipara, Rapæ apud Mātineam, Ctenes Methymnæi, Ga leus Rhodius, Pſetæ Eleuſiniæ, Cythnius & Siculus ca/ ſeus, Sal Tragaſeus, a Tragaſa Epyri loco, Faba Aegyptia; Scriptorum monumentis probant Rauenenne Aſparagi Aegyptium acetum, Attilius Padi, Anguillæ Bænaci Gā gis, & Timaui. Auratæ Actiacæ. Anthiæ maris Rubri, alo ſæ Tyberis, Bulbi Megarici, Caſei Lunenſes & veſtini Lu crinæ Conchæ, Cumarum cæpæ, Bænaci Carpiones, Pe/ tragoricorum caſtaneæ, gallinę Numydicę. VEnetiaq; Go bius, Circellarum lactucæ, lac Saſſinæ, Arcadiæ Muſculi, Melones Oſtiēſes, auellanæ nuces & Tarentinæ napi ami terni, oleum Venafranū, Velitrarum oua, poma Phæacū & Phaliſcorum, Porri Ariciæ & Tarenti placentæ Picēti/ næ, Capuæ pepones, rombus Adriatic⁹, Germanię rapha ni, rapa Nurſina, ſalmo Aquitanicus.

Cibi quibuſdam hominibus grati cum Diuerſo populorum victu.

CLaudius impe. gaudebat Scaro piſce, Iulia quoti die Inula herba veſcebatur. Plato gaudebat ficu/ bus, vnde & Philoſycon eū dixerunt nōnulli. Phi lippus & Alexāder dicti ſunt Philomeli a pomis, quę aui de eſitabāt. Nero gaudebat poris quibus vocis gratia om nibus æſtatis diebus permixto veſcebatur oleo, Nihilq; aliud præter panem eſitabat. Autor Plynius libro. 19. Ti/ berius Cæſar gaudebat ſiſere adeo vt ipſum omnibus an nis e germania flagitaret. Gaudebat lupinis Protogenes.

Ante vſum frugum. Arcades veſcebantur glandibus, Argæi pyris, ficubus Athenienſes, pyris ſylueſtribus Tirynthii, Palmulis Carmani, milio Mæotici & Sauromatæ, Perſæ cardamo. Nomades Aethiopiæ veſcuntur elephātis, vt Symbari. Cynocephali populi lacte. Agriophagi pantheris & leonibus. Antropophagi hūana carne. Mandi locuſtis, vt etiam Parthi. Solitæ piſcibus. Ophiophagi ſerpentibus, Aipæi baccis. Aetate Hieronymi carnes humanas eſitabant Scoti. Amazones lacertis olim veſcebātur, vnde & Sauropatidas Græci eas appellarunt, nam & Sauras lacertas vocant.

Subſelliorum genera.

Subſelliorum vocabula ſunt Tripodes, ſtratū, hemiculum, trochus, exhedra, ſcimpodiū lectica, cathedra, hypodion, thotus, ſegeſtria ſcabellum, vel alii malunt ſcamellum, ſiliquaſtrum, ſella, biſſellium. Scimpodium Gellius Græcienſe vocat, quod frequens fuerit in Græcia. Offendimus inquit, Frontonem Cornelium in ſcimpodio Græciēſi cubantē, quum pedes grauiter ægrotaret. Erant & ſtibadia thori humi iacētes ex lignis, ramis ve ſtructi. Accubita & accubitæ ſedilia ſunt accubentium. vt etiam Sponda. Virg. de Didone loquens. Auleis iam ſe regina ſuperbis aurea compoſuit ſponda.

Hoſpitales.

Ariadna ſuſcepit hoſpitio Theſeum profectū in Cretam & Minotauro deſtinatū. Phyllis Lycurgi regis Thracum filia Demophoōtem ab expeditione Troiana redeuntem & vētis pulſum in Thraciā. Propertius. Paruo dilexit ſpacio Minoida Theſeus, Phyllida Demophoon, hoſpes vterque malus, Hypſiphile Thoantis filia & Medea filia Aetæ regis Colchorum Iaſonem ſuſceperunt hoſpitio. Propertius. Nec ſic æſonidē rapientibus anxia ventis, Hypſiphile vacuo conſtitit in thalamo. Hypſiphile nullos poſt illos ſenſit amores, vt ſemel hæmonio tabuit hoſpitio. Alcinous rex phęacū Vlyſſem Troia redeuntē ſuſcepit hoſpitio. Molorchus paſtor

Herculē. Martia. lib. quarto. Tā comi patet hoſpitalitate. Credas Alcinoi pios penates. Aut facti modo diuitis Molorchi. Pholus Centaurus fuit Herculis hoſpes. Lucanꝰ libro ſexto. Hoſpes & Alcide magni Phole. Fuit & Mydas hoſpes Bacchi teſte Ouid., Calypſo naufragum Vlyſſem ſuſcepit in Ogygia inſula. Propertius libro primo. At nō ſic Ithaci digreſſu nota Calypſo Deſertis olim fleuerat æquoribus. Eodē modo Ianus excepit Saturnum, Euander Aeneā, Canuſina Romanos a clade Canēſi redeūtes, Raab apud hebręos dei populū. Cōtra vero inhoſpitales fuerūt, Thraces, Polymeſtor, Diomedes, Buſyris, Scythę.

ℂNuncii & legati.

IRis fertur eſſe nuncia Iunonis. Virg. Irin de cœlo miſit Saturnia Iuno. Mercurius Iouis & omnium deorum: Ouidius libro ſecūdo Metamorpho. Hinc ſe ſuſtulerat paribꝰ caducifer alis. Cyneas legatus fuit Pyrrhi. Ilioneus Aeneę. Idmon Turni. Virg. lib. duodecimo. Nuncius hæc Idmon Phrygio mea dicta tyranno Haud placitura refert. Pontius Caii principis. Plynius. Pontiꝰ legatus Caii principis eas tollere conatus eſt libidine accenſus. Longinus legatus fuit Traiani. Autor Dion Caſſus. Agiſis legatus fuit Arſacis regis Parthorum. Autor Plutarchus in Craſſo. Proculeius Auguſti Cæſaris, vt etiā Thyreus, quem Antonius poſt mutuum cū Cleopatra ſermonem verberari iuſſit doli ſuſpitione. Clathis Darij, Hippocrites Chalcidonis. Thaſiles & Iſidorus Mithridatis. Syllus Ageſilai. Turullius Antonii fuerunt legati & præfecti copiarum.

ℂLegiſlatores.

MInos dedit leges Cretenſibus. Charandes Thyriꝰ apud Athenienſes legē tulit, ne quis armatus veniret in concionem. Cor. Cinna tribunuſpl. legē tulit de reuocandis exulibus. Vnde a Cn. Octauio collega pulſus bellum vrbi intulit. Cliſthenes Athenienſis primus tulit legem de exilio, primuſq; exulauit. Cotta orator legem tulit vt liceret Tribunuſpl. alios accipere magi

ſtratus. Tyberius Gracchus legẽ tulit, ne quis plus mille agri haberet iugera. Licinius Stolo gener Fabii Ambuſti legem tulit, ne quis plus quã quingenta agri iugera poſſideret. Quã quum poſtea infregiſſet comparatis mille iugeribus, accuſatus eſt à M. Popilio Lenate. Fuit & Maſurius legiſlator. Perſius. Maſuri rubrica notauit. Metellus Macedonicus in cẽſura legẽ tulit, vt omnes vxorẽ ducere cogerentur. Cn. Oppius Tribunuſpl. legem tulit de cõprimendo matronarũ cultu. L. Calphurnius Tribunuſpl. primus legem tulit de repetundis pecuniis Cenſorino & Manlio cõſulibus. Philolaus Corinthius leges dedit thebanis. Roſcius Otho Tribunuſpl. legem tulit, vt equitibus Romanis in theatro. 14. gradus primi aſſeruarentur, neq; eſſet quiſquã, qui auderet præripere. Vnde lex ipſa vocatur Roſcia ab Horatio. Q. Volumnius tribunuſpl. legẽ tulit ne quis mulierẽ hæredẽ inſtitueret. Androdamus Rheginus leges condidit Chalcidenſibus. Acilius Glabrio de repetundis pecuniis legem tulit, quæ Acilia vocata eſt. Plotius tribunuſpl. legem tulit, vt qui cum lepido fuerãt, redire in patriam poſſent impune. Lycurgus leges dedit Lacedæmoniis, quibus fecit, vt agri æque diuiderentur, cauſa vitandæ inuidiæ. Suſtulit conuiuiorum apparatum & menſarum lauticias, e quibus ocium & torporem naſci cognoſcebat. Vnde opulentis adeo infenſus factus eſt, vt Alcander adoleſcens alterum oculorum eidem effoderit. Iubebat pueros, quum attigiſſent. 12. annum, diſcalceatos ambulare, & in arundine paluſtri cubitare. Plato ſuis legibus docuit, quales deberent eſſe in Repu. ciues, Inſtituit & Rempub. imaginariam inuẽtu difficillimam, vt eſt perfectus orator Fabii. Vini vſum vſq; ad annum. 18. nõ probabat. Iubebat vt iuuenes coram ſenibus vino vterentur, vt carperentur ſi indulgentius potaſſent. Volebat pueros operam dare muſicæ, vt ſeria negocia honeſto recrearent ocio. Laudabat veritatem vt omniũ bonorũ ducẽ. Indis leges dederunt Gymnoſophiſtæ, vt Aegyptiis prophetæ, Chaldæi Babylonis, Magi Perſis, Druidæ Gallis,

Moſes Hebræis, Phido Corinthijs, Zamolſis Zetis, Hippodamus Mileſiis, Phaleas Carthaginēſibus. Draco ſuis legibus (quas Athenienſibus dedit) vnicuique vel minimo furto extremum ſupplicium irrogauit. Vnde dicebat Demades eū ſanguine non atramento leges conſcripſiſſe. Bocchorus Dynaſtes Aegyptiis iura conſtituit. Solon Athenienſibus leges dedit, abrogatis illis quas Draco tulerat. Legem tulit Siſactheam, qua prohibebat, ne creditores ius haberent in corpora debitorum, ſed bona duntaxat. Ceres dea frugum legem dedit Siculis, vnde & legifera vocatur a poetis.

¶ Apud Romanos Papyrius regias leges in vnum volumen contulit. Cl. Regillanus Decemuir autor fuit cōſcribēdarum duodecim tabularum. M. Mutius, L. Brutus, & P. Manilius ius ciuile fundauerunt. Q. Mutius pontifex maximus ius ciuile in. 18. libros redegit. Seruius Sulpiti9 180 libros de iure ciuili reliquit.

¶ Leges ſumptuariæ inſtitutæ ſunt ad cohibendū rerum omnium luxum & prodigas impenſas. Primā tulit. C. Orchius Tribunuſ ple. qua numerum conuiuarum præſcribebat, iubebatq; vt ianuis patētibus cœnaretur. Licinia (quā Craſſus diues tulit) erat, vt calendis, nonis, & nundinis, cuiq; liceret triginta tantum aſſes in cibis conſumere, reliquis autem diebus ne amplius apponeretur, quam carnis aridæ pondo tria & ſalſamentorū libra. Sylla precium rebus vænalibus imminuit. C. Fannio & M. Valerio, Meſſala conſulibus principes ciuitatis iuramento adacti ſunt, verbiſq; conceptis obligati non amplius in ſingulas cœnas ſumptus facere, quam cētenos vicenoſq; æris præter olus far & vinum, neque vino alienigena ſed patrio vti, Neque argenti in conuiuio plus pondo quam libras centum inferre. Poſt hoc ſenatuſconſultum lata eſt lex Fannia, quæ ludis Romanis, item plebeiis & Saturnalibus in ſingulos dies centenos æris inſumi cōceſſit, decemq; alijs diebus, in ſingulis menſibus tricenos. Cęteris autem omnibus diebus denos. Aemylia lege non ſolū cœnaꝶ ſum-

ptus,ſed ciboꝝ genus & modus pręfinitus eſt.Lex taliōis iubebat reos eadem puniri pœna,quam aliis intulerāt, ſi dedita feciſſent opera. Ictus enim cōſultus & fortuitꝰ nō cadebant ſub eiuſdem talionis ſimilitudine. Lege papia cauebatur,vt pontificis maximi arbitratu virgines e populo viginti legerentur,ſortitioq; in cōcione ex eo nūero fieret in contrahendis matrimoniis.

¶ Seueriſſimi,& maxime tetrici.

1 Aeacus
Minos
Rhadamantus
2 M.Craſſus
Socrates
3 Zaleucus
4 Sex.Aurelius
Orbilius
5 Tenes
6 Anaxagoras
Epaminundas
L.Brutus
Sp.Caſſius
7 Manlius Torquatus
8 M.Scaurus
9 Aulus Fuluius
10 Artaxerxes
Phœnix
11 Oreſtes
Tamburlanus
Io.Huniades
12 Auguſtus
13 Peſcennius
Matthias
14 Damatriona
Talantia
15 Tigranes
Mithridates
16 Herodes
Lenogildus
17 Federicus
Vſſuncaſſanus

1 AEacum,Rhadamantum & Minoa poete fecerūt iudices inferorum ob incorruptam & inexorabilem ſeueritatem.Ouidius libro nono. Quum videat feſſos Rhadamāton & Aecon annis.Et Minoa queri,qui dum fuit integer ęui Terruerat magnas ipſo quoq; nomine gentes.

2 ¶ M.Craſſus tantum fuit animi rigore,vt ſemel tantum in vita riſerit.Sidonius.Tam cenſorius haud fuit vel ille, Quem riſiſſe ſemel ferunt,in æuo.

3 ¶ Fuit Socrates eodem ſemper vultu,nec aut hilari magis aut turbato.

¶ Zaleucus legē ſtatuit Locris,vt in adulterio deprehē-

ſis eruerentur oculi. Quam legem quũ filius eius temeraſſet, eidem oculum excuti iuſſit, & ſibi alterum, vt eam probaret firmius, Hinc Zaleuci lex abiit in prouerbium, de tetrico nimis edicto.

4 ¶Sextus Aurelianus ſcribit Philippum imper. (qui Gordiano ſucceſſit) tam ſeueri & triſtis fuiſſe animi, vt iam tum a quinquenni ętate nullo cuiuſquam commento ad riſum ſolui potuerit, aut ab inflexibili naturæ toruitate dimoueri. Orbilius Beneuentanus ludi magiſter fuit Romæ tanta in diſcipulos ſeueritate, vt plagoſus appellaretur & vulnerarius.

5 ¶Tenes fuit quiſpiam, qui legem indixit, vt a tergo iudicis aſtaret ſpiculator ſecurim tenens, vt qui perperam aliquid in iudicio dixiſſet, eũ protinꝰ ſecuri percuteret. Hinc orta parœmia, Tenedius homo.

6 ¶Aelianus ſcribit Anaxagorã Clazomenium nunquam riſiſſe. Epaminundas victorẽ filium interfecit, quod præter edictum cõgreſſus eſſet inimicis. Lucius Brutus filios ſuos Tarquinii dominationem a ſe expulſam reducentes comprehenſos primum virgis cædi iuſſit, hinc ad palum ligatos ſecuri, percuti. Virgilius libro ſexto. Natoſq; pater noua bella mouentes Ad pœnam pulchra pro libertate vocabit.

¶Sp. Caſſius filium itidem verberibus affectum necari iuſſit, quod quum eſſet Tribunuſ ple. legẽ agrariam primus tuliſſet, multaq; largitione animos hominũ ſibi conciliauiſſet, ſenatui propterea & populo ſuſpectus affectatæ tyrannidis.

7 ¶T. Manlius Torquatus filium Syllanum expilatæ Macedoniæ, quam habebat prouinciam, accuſatum & cõuictum ſua ſententia publice damnauit, ac deuouit morti.

8 ¶Dum apud Atheſim Romani impetu Cimbrorũ exterriti difugerent. M. Scaurus filio ſuo illius conſternationis & fugæ participi miſit, qui dicerent ſe libentius in acie eius interfecti oſſibus occurſurum, quam ipſum tam deformis fugæ reum viſurũ. Quo audito filius animi do-

lore gladio ſuo ſe confodit.

9 ℭ Aulus Fuluius filium ſuum prauo conſilio amicitiam Catilinæ ſecutum & in eius caſtra temerario impetu ruẽtem itinere abſtractum ſupplicio mortis affecit, præfatus non ſe Catilinæ filium aduerſus patriam, ſed patriæ aduerſus Catilinam genuiſſe.

10 ℭ Artaxerxes rex Perſarum quũ ſenſiſſet parari ſibi inſidias a quinquaginta filijs, Darii ſuaſu, omnes extremo affecit ſupplicio. Phœnix Amyntoris filius matri gratificaturus patris interfecit pellicem.

ℭ Simili exemplo Oreſtes matrem Clitemneſtrã interfecit, quod illa Agamẽnonem eiuſdem Oreſtis patrem occidiſſet maritum ſuum.

11 ℭ Fuit in Tamburlano Scytharum rege tanta maieſtas, & in coercendis militibus ſeueritas, vt gregarium militem (qui mulierculæ cuidam lac furto ſuſtuliſſe ferebat) mandauerit interfici, apertiſq; inteſtinis & viſceribus lac epotum extrahi.

12 ℭ Apud turcas Ioannis Huniadis ducis fortiſſimi nomen vſque adeo fuit terrificum, vt nutrices ad comprimendos infantulorum vagitus Huniadem adeſſe ſemper con fingãt. Auguſtus Herothem Aegypti procuratorem malo nauis iuſſit configi, quod coturnicem aliarũ Victricem comediſſet.

13 ℭ Peſcennius Niger quum Galliam regeret imperãte ſeptimio, tribunũm quẽdam lapidibus obrui iuſſit, ꝙ is militum ſtipendia decimaret.

ℭ Matthias Coruinus rex Hungarię tonſori ſuo barbam & naſum deſecuit, quod vxoris ſuæ poſteriores veſtium partes per iocum mutilaſſet.

14 ℭ Damatriona ſpartana mulier filium occidit, quod eũ ignauo eſſe animo & inutilem bello accepiſſet.

ℭ Talantia alia ſpartana quum audiuiſſet filium ſuũ Pedaretum inique apud Chios principari, his ad eũ verbis ſcripſit. Aut te melius in Chii adminiſtratione gerito, aut iſtic maneto. Nam ſi Spartam redieris, non eſt quod vitã

te ſperes victurum.

15 ¶ Tigranes rex Armeniæ collapſus equo ſuo inter venã dum, ſtatim vt ſurrexit, alterum ex filiis maiorẽ natu interfecit quod parenti dextram non porrexiſſet.

¶ Mithridates rex Ponti filium ſuum catenis vinctum mori coegit, quod eius opera boſphoranos & colchos putabat defeciſſe.

16 ¶ Herodes Antipas filios ſuos Ariſtobolum & Alexandrum falſo accuſatos & ſuſpectos inſidiarum iuſſit interfici. Propterea dicebat Auguſtus malle ſe Herodis porcum eſſe, quàm filium. Lenogildus Gothorum rex & hæreſis Arrianæ ſectator, quum reſciſſet filium ſuum Hermogildum ex Arriano catholicum effectum, eundem crudeliſſime interfecit.

17 ¶ Federicus ſecundus impe. filium ſuum Henricum peremit in carcere, ꝙ ſuſpicabatur eum fauere Gregorio pontifici, quo cum bellum ipſe ſuſceperat.

18 ¶ Vſſuncaſſanus rex Perſidis & Armeniæ filiũ ſuum Maſubeum ſecum ſemper duxit catenatum, & ad extremũ adegit ad mortem, quia cum fratre ipſius regis Gurlumonech (qui ab eo deſciuerat) ſenſiſſe videbatur.

¶ De ira & odio.

1 Nero
Encellinus
2 Alexander
Perſeus
3 Mahometes
4 Saul
5 Clotharius
6 Eurilochus
7 Speuſippus
M. Antonius
Fuluia
8 Hipponax
Cambyſes
Commodus
9 Anna
10 Q. Metellus
11 Semiramis
12 Olympias
13 Cleomedes
14 Horatius
15 Cotta
16 Textor
17 Malachus
18 Archelaus
Philagirus
19 Cotys
20 Vedius
21 Chærephon

Herculeſ

22	Hercules	27	Sergius pont.
	Bellorophon	28	Etheocles
	Socrates		Polynices
	Annibal	29	Aeſchines
23	Marcius Sabinus		Vatinius
24	Val. Publicola	30	Sylla
25	Septimius Seuerus	31	Promerus
26	Stephanus Pont.		Heliogabalus

1 NEro audita galliarum defectione diſcũbens præ nimio dolore menſam ſubuertit, fregitq́; duo immenſi precii pocula. Ecelinus tyrãnus tanto interdum furore correptus eſt, vt acceptũ in bello vuln⁹, frẽdens in morem ſæuientis feræ vnguibus dilaniauerit.

2 ¶Alexander ira percitus Clitum nutricis ſuæ filium conuiuio adhibitum ferro confodit. Perſeus rex victus a Paulo Aemylio duos ex domeſticis victum ſolari volẽtes, ira & dolore præcipitantibus ſenſim morti dedit.

3 ¶Mahometes Othomanus quũ duos cucumeres in horto pubeſcentes foris rediens decerptos inueniſſet, protinus duos iuuenes elegãti forma præditos (quos ad vſum nefariæ libidinis domi enutriebat) ſe decerpſiſſe negantes gladio traiecit.

4 ¶Saul quum audiſſet Dauidem ſibi odioſum ab Abimelecho in Nobea ciuitate hoſpitio ſuſceptum, ira & odio ciuitatem & hoſpitem incendit, hominibus vtriuſq; ſex⁹ interemptis.

5 ¶Clotarius ſeruatis per decennium odii fauillis Galterũ Yuetotum Rothomagenſem, ſanctiſſima illa die & paraſceuæ (qua Chriſtus pro noſtra omniũ ſalutem mortem paſſus eſt) ad genua ſua prouolutum ira feruẽs interfecit, in ſacro illo ſacello, quod eſt Luteciæ.

6 ¶Eurilocum (qui Elienſem Pyrrhonem audiuit) tam bilioſum & iracundũ fuiſſe conſtat, vt quum in Elide variis queſtionibus agitaretur, eſſetq́; reſpondẽdo fatigat⁹ abiecto pallio Alpheum flumen traieceret. Interdum quoq; ſumpto cum carnibus veru ad forum vſq; cucurrerit, co-

quum ſuum perſequens.
7 ℭSpeuſippus Eurymedontis filius ira aliquando percit
catulum in puteum deiecit. Quāto Ciceronis odio defla-
grauerint M. Antonius & Fuluia iam dixim⁹. Quo die ſa
cra Ciner itia celebrātur a catholicis, quum pſbyteri car
dinales ad genua Bonifacij pontificis de more ſe reclinaſ/
ſent ad excipiēdos cineres, pontifex ipſe paropſidē cum
cineribus proiecit in faciem Procheti Genuēſis Archiepi
ſcopi, cuius odio cōflagrabat, verbiſq; imutatis dixit. Me
mento homo, quia Gebellinus es, & cum Gebellinis mo
rieris. Erat autem Gebellinorum factio Guelphis (quos
amabat pontifex) inimica.
8 ℭHipponax poeta tanto odio bubalū pictorem inſecta/
tus eſt, vt eum ſuis ſcriptis ad laqueum perpulerit. De fu/
rore Cambyſis in Prexaſpem iam ſumus locuti. Commo
dus imp. ira percitus balneatorem in fornacem ardētem
coniecit, quod balneū intraturus tepidiuſculū inueniſſet.
9 ℭAnna ſocer Cayphæ pontificis audita a Chriſto verita
te veſtē a pectore diſſecuit, quaſi blaſphemiā audiſſet.
10 ℭQ. Metellus quum vtrāq; Hiſpaniam conſul & demū
proconſul ſubegiſſet, egreferens Q. Pompeium conſulē
(quem ſūme oderat) ſibi ſucceſſorem mitti, ira percitus
exercitum diminuit, cōmeatus & horrea militibus reliqt
diripienda, arcus & ſagittas confregit, elephantis cibaria
dari vetuit. nihil deniq; (quo ſe tueret Pōpeius) dimiſit.
11 ℭSemiramidi circa cultū capitis occupatæ, quum nūcia
tum eſſet Babylonem defeciſſe, ira feruēs altera crinium
parte incompta ad eam expugnandam cucurrit.
12 ℭOlympias Alexādri mater tanta fuit iracundia, vt Iolā
pincernam (qui Alexandro venenum præminiſtraſſe fere
batur) mortuum & iam tumulatum refodi, iuſſerit, ac re/
foſſum minutatim diſcerpi.
13 ℭCleomedes athleta poſt interfectum & exenteratū La
chum Epidenium pugilē, quum a iudicibus in ius voca/
retur, indignatus columnā qua fulciebatur domus ludi li
terarii deſiecit, eaq; ruina extinxit plurimos.

14 ¶Horatius fatetur ſe ſuapte natura iracundum fuiſſe, fa/
cile tamen placabilem, vbi ait. Iraſci facilem, tamẽ vt pla/
cabilis eſſem.

15 ¶Cottæ apud Romanos dicti ſunt ab iracundia & oris
toruitate.

¶Fuit auſonius poeta in iram propenſus, quod ſuo ipſe
fatetur teſtimonio dicens. Iraſci promptus properaui cõ/
dere motum. Atq; mihi pœnas pro leuitate dedi.

16 ¶Idem choleræ motus (vt animi mei affectum non diffi
tear) plerunq; me ſolicitat vel in re leuiſſima adeo, vt ſi a
quoq; iniuriam accepero, eum niſi limis oculis & retortis
aſpicere non valeã tantiſper dum furor ille paulatim ceſ/
ſerit. verũ vbi paulo poſt me mihi reſtitui, vſq; adeo me
pœnitet iracũdiæ vt nõ poſſim non aliquãdo capiti meo
ſuppliciũ irrogare, & ceruicem illã verſatilem parieti illi/
dere, cui⁹ motus rationẽ mihi ſuſtulerat. Atq; ea peſtis tũ
me diſtorquet peſſime, quum aliquot horas literis ĩpedi.
Sed qd faciã? Peculiaris eſt vnicuiq; ſu⁹ genius, quẽ ſi repu
leris furca, vſq; tñ recurret, nec magis exterrebit, q̃ ab vn/
cto corio canis. Repies quoſdã ita vafros, ita ſubdulos &
verſipelles, vt quũ triſtant maxime, vultu lętitiã ꝓmittãt
Alios ita formauit natura, vt irã diſſimulent, hiſq; caput
palã cõfricent, quorũ tamen mortẽ ſitiũt. Alij ſũt ea hũili
tate, vt ẽt crepidas tuas oſculent ficos exſurgant, matellã
tuã olfaciant, tibi pedenti gratulent, modo ĩportunis &
adurgẽtibus obſequiis aliqd eruſcare valeãt. Qđ ſi facerẽ
multi augurant me inuita ẽt fortuna ꝑter hoĩm beniuo/
lẽtiã ingẽtes quoq; theſauros cõſequi poſſe. At ſi ĩdubita
ta argẽti & auri grãdo caſura eſſet in meas man⁹, naturæ
meę rigorẽ & infucatã animi ſynceritatẽ nõ poſſem excu
tere. Qđ ſi qs ꝓbro vertat, ſciat ille multo min⁹ doli & iſi/
diaꝝ eſſe in huiuſmodi hoibus, q̃ is, qui ſub colũbina ſpe
cie (vt ait Catilina) teterrimã ferunt ſcorpionis caudã.

17 ¶Malacho poetæ Syracuſano ĩmoderata bilis plærũq;
vſum rationis auferebat Eratq; tum præſtantior in abſol/
uendo carmine. dum erat alienatus mente.

18 ¶Archelaus Macedonũ rex ſic atrabile aff ciebat, vt ſpel
plen⁹ ſibi maiorẽ in modũ cõſideret. Philagitus ſophiſta
Cilix auditor Lolliani fuit iracundus maxime. Nã & do-
mitanti quandoq; auditori pugnam in malam fertur im-
pegiſſe & infregiſſe colaphum.

19 ¶Cotys rex Thracũ natura fuit ꝓrapidus ad iram & ad
vltionem præceps & imperioſus in ſeruorum delictis. ꝓ-
pterea accepta a quodam fictilia vaſa precioſa quidem &
tornatili opere conſpicua. ſed tamen fragilia & obnoxia
iniuriæ pẽſauit collato ꝓcio, poſtea tñ fregit, ne ſi a mini-
ſtris fracta eſſent tẽperare nõ poſſet, ab iferẽdo ſupplicio.

20 ¶Vedius Pollio fuit vſq; adeo iracundus & præceps in
choleram, vt ſeruũ qui cryſtallinum ruperat ad ſupplicũ
rapi iuſſerit, & murenis dari in prædam. Et iam actũ erat
de ſeruo, niſi ad cæſar's pedes ſe prouoluiſſet, non mortẽ
deprecaturus, ſed mortis genus. Demiratus crudelitatem
Cæſar, veniam exorauit puero.

21 ¶Chærephon Athenienſis philoſophus impetuoſa fuiſ-
ſe fertur iracundia, Hinc adagium natum. In Palladis ve-
ſtigiis nihil Chærephontis gubernabis.

22 ¶Hercules ob nimiã bilem ſacro morbo fuit obnoxius.
Bellorophon ob mœſticiam ſolus in campis vagabat̃ So-
crates quoq; & Plato atrabile dicuntur laboraſſe. Tãtum
fuit Annibalis in Romanos odium, vt annos octo nat⁹ al-
taria tenens iurauerit, ſe quum per ætatem liceret, acerri-
mum hoſtem populo Romano futurum.

23 ¶Marcius ſabinus ægreferẽs Hoſtilium ſibi prælatum in
regno, cui aſpirabat tanto furore exarſit, vt tædio vitæ
mortem ſibi conſciuerit.

24 ¶Simili exemplo Valerius publicola dolens Lucretium
Collatinum collegam Bruto in conſulatu fuiſſe deſigna-
tum ſænatoriæ dignitatis cauſamq; patrocinijs & clien-
telis renunciauit.

26 ¶Septimius ſeuerus Clodiũ Albinum prælio victũ inte-
remit. Nudum ei⁹ corpus pro palatio proiici iuſſit, ac po-
ſtremo equum abhorrentẽ calcaribus adactum coegit ſu

pinum cadauer conculcare. Qua rabie nondum contetus ipſum retinuit quo ad fœtore compulſus, iuſſerit in flumen præcipitari.

26 ¶ Stephanus ſextus pontifex Formoſum pontificē (quē in petitione pontificatus aduerſum habuerat) mortuum iuſſit erui e ſepulchro, ademptiſq; pontificiis ornamentis extra eccleſiam ſepeliri abſciſſis prius digitis.

27 ¶ Pari odio ſergi⁹ tertius pōtifex Formoſum ipſum inſe- ctatus eſt. Eius enim corpus denuo erutum palam in foro capite mulctauit, ac deinde in Tyberim proiecit, in gratiā Lotharij Gallorum regis, cui formoſus ipſe odioſus fue- rat viuus.

28 ¶ Etheocles & Polynices mutuo odio in tantum exarſe- runt, vt mutuis quoq; vulneribus fruſtra renitente Iocaſta matre ſe confecerint dominādi ambitione. Quinetiā per- tinax illi odij tenor apparuit in cadaueribus Nā dum cre- marentur, rogus ipſe in duas partes ſe diuiſit. Vnde Ouid. Scinditur in partes, geminoq; cacumine ſurgit, ſcindit in partes atra fauilla duas. Idem in Ibin. Et noua fraterno ve niet concordia fumo Quā vetus accenſa ſeparat ira pyra Statius libr. 1. Theb. Nec furiis poſt fata modum flāmaſq; rebelles. Seditione rogi. Idem libr. 12. Ecce iterum fratris primos vt cōtigit artus Ignis edax, tremuere rogi, & no- uus aduena buſti Pellitur, exundant diuiſo vertice flam- mæ, Alternoſq; apices abrupta luce coruſcant.

29 ¶ Aeſchines orator Demoſthenem ſibi infenſum mor- daciſſimis orationibus inſectatus eſt. Vatinius propter fla- gitia adeo fuit odioſus Romanis, vt in prouerbium fluxe rit odium vatinianum. Catullus. Munere iſto odiſſem te odio Vatiniano.

30 ¶ Cornelius Sylla C. Marii reliqas apud Anienem ſitas diſſipari iuſſit ſolo motus odio. Propterea moriēs prim⁹ apud Romanos cremari voluit talionem veritus.

31 ¶ Promerus domeſtic⁹ Archelai regis Macedoniæ Euri pidem vſq; adeo inſectatus eſt, vt eidē a regis cœna redeū ti furtim canes immiſerit qui poetam ipſum diſſiparunt.

¶Heliogabalum populus Roman⁹ ita odit, vt mortuũ proiecerit in cloacam, mox in Tyberim cum matre ſcenĩ de traxerit, eiuſq; nomẽ e publicis monumentis eraſerit. Mortuo quoq; Michaeli Palealogo iperatoris populus Romanus ſepulturæ locum denegauit.

¶Inuidi.

1	Aiax		Fratres Ioſeph
	Cato		Boreas
2	Zoilus		Iupiter
	Didymus		Iuno
3	Saluſtius	8	Circe
	Cicero		Marullus
4	Xenophon		Vala
	Plato		Beroaldus
	Ariſtoteles		Homerus
5	Cæſar	9	Bauius
	Palemon		Meuius
6	Caligula		Aſinius Pollio
	Cayn	10	Hyarbita
	Dathas		Sicconius
	Abyrus	11	Dædalus
7	Herodes	12	Drances

1 AIax Telamonius inuidens arma Achillis interfecti data in pręmiũ Vlyſſi, verſus in furias ſe intere mit. Cato Vticenſis victoriã Cæſaris ægreferens, eiuſq; principatu inuidens ſe occidit.

¶Adrianus Traiani gloriam adeo inique tulit, vt Armeniam, Aſſyriam, Meſopotamiã ab illo aquiſitas, Parthis conceſſerit, & pontem ſupra Danubium (quẽ ille magno conſtruxerat impendio) furioſus euerterit.

2 ¶Laborans hoc morbo Zoilus homerum poetarũ maximum conuiciis lacerare non deſtitit. Martialis, Ingeniũ magni liuor detraxit Homeri, Quiſquis es ex illo Zoile nomen habes.

¶Didymus Alexandrin⁹ liuore motus ſex libros in Mar cum Tulium edidit, dictus propterea Ciceromaſtix. Nec

mutua caruerũt inuidia Saluſtius & Cicero quũ ille huic impingat, quod eloquentiã pudicitiæ iactura apud M. Piſonem perdidicerit, vxorẽq; ſacrilegam, & filiam matris pellicem habuerit. Hic vero illi, quod ĩpudiciſſimi corporis quæſtu victũ ſibi parauerit, patrem mori coegerit, qđ eo nõdum mortuo pro hærede omnia decoxerit, bis itẽ ad iudicium ſubſellia tractus in extrema ſteterit fortuna.

4 ❡Inter Xenophontem & platonẽ tacitę cuiuſdam æmulatiõis liuor extitit, quum hic illius nuſquam operũ ſuorum meminerit. Contra vero Xenophon ipſius Platonis libros de optimo ſtatu Reipu. adminiſtrandæ multis ſcriptis impugnauerit. Sunt qui dicãt Ariſtotelem præceptori ſuo Platoni adeo inuidiſſe, vt bonam eius operum partem flammis & incendio dederit.

5 ❡Aegreferens Cæſar Catonem ſibi inuiſum a M. Tulio multis celebratum laudibus, duos libros in eundem ſcripſit qui ex re Anticatones inſcripti ſunt, in quibus omnia prope Catonis vicia collegit, & inter alia ebrietatem vt maximum probrum illi obiecit M. Varroni (quem Maurus Terẽtianus virum vndecũq; doctiſſimum appellauit) adeo inuidit Rhemnius Palemon grammaticus, vt eum porcum appellauerit.

6 ❡Inuidia motus Caligula Torquato Torquẽ. Cincinnato crinem & Gn. Pompeio ſtirpis antiquæ magni cognomentum abſtullit. Eſium quoq; Proculum formoſiſſimũ adoleſcentem iugulari fecit. Vidẽs Cayn Abelis fratri ſui fortunas feliciore ſemper incremento quam ſuas augeri, eundem gladio traiecit.

7 ❡Eodem morbo laborantes Dathas & Abyrus Aaroni ſacerdotium adimere conati ſunt. Fecit liuor vt Herodes multa puerorũ milia morti dederit ad intercipiendũ virginis partum, futuræ cuius gloriæ inuidebat. Venditus eſt in ſeruum a fratribus Ioſeph, quod patri eſſet charior illis. Poete fabulantur Hyacinthũ liberali forma iuuenem, quum diſco luderet, a Borea interfectum, quod Apollinẽ charius diligeret, quam ipſum Boream. Simili figmen

to aiunt fulminatum a Ioue Aeſculapiū,quod Hyppoly/
tum ad vitam reuocaſſet.Vnde Quintinianꝰ in Cleopoli
Iuppiter Hippolyto ſtygia a fornace redempto Ecquid
Apollineam retornanti fulmine prolem Opprimis?

8 ¶Iudicium Paridis & Ganymedis raptus tātam Iunoni
inuidiam conflauerunt in Troianos,vt eoſdem multis ꝓ/
cellis naufragos ſemp agitauerit & auerterit ab Italia,vt
fabulatur Maro. Circe venefica inuidens Scyllam nym/
pham a Glauco amari,fontem(in quo illa ſe lauabat)in/
fecit veneno,cuius virtute Scylla in monſtrū marinū mu
tata eſt. Marullum Tarchaniotam coegit hæc animi ægri
tudo famoſis epigrāmatibus Politianū virū de lingua lati
na optime meritū inceſſere.Nō video qd irritauerit Lau/
rentiū vallā in Pogiū,aut Beroaldū in cōmentatorē Ser/
uiū præter liuorē.Suidas ait Palemedē Naupliū epigram
mata quędā ſcripſiſſe,quæ Homerus p inuidiā deleuerit.

9 ¶Bauius & Meuius ineptiſſimi poetæ,Virgilio ſuā inui/
derunt gloriā.De quibus ipſe Virg.in Buc.Qui bauiū nō
odit,amet tua carmina Meui.Bap.Pius Zoilus vt verſus
ſemper florentis Homeri Vt notet Adinæ Mæuius arma
chelys.Aſinius Pollio adeo fuit infenſus nomini Cicero/
nis,vt eius laudes audire nequiuerit,Nam quū Sextilius
poeta carmē hoc retuliſſet.Deflendus Cicero,patriæq; ſi
lentia linguæ,Aſinius ea re permotus audire noluit.

10 ¶Hyarbita Maurus dū Timagenē plim inter pocula de/
clamantē vellet imitari & nō poſſet,inuidia crepuit.Ho/
rat.lib.1.Epiſt.Rupit Hyarbitā Timagenis ęmula lingua,
Dū ſtudet vrbanꝰ tēditq; diſertꝰ haberi.Catullus poeta i/
uidioſus fuit cuidā ſicconio,quē his verſibꝰ inſectaf,ſicco
ni arbitrio ppli tua cana ſenectꝰ ſpurcata impuris moribꝰ
intereat. Nō equidē dubito,quin primū inimica bonorū
lingua exerta auido ſit data vulturio Effoſſos oculos vo/
ret atro gutture coruꝰ.Inteſtina canes,cętera mēbra lupi.

11 ¶Dædalus Telen diſcipulum ſuū interemit ob inuidiā,
quod figuli rotam & ſerrā excogitaſſet. Mutius fuit quiſ
piā apud Romanos maleuolus.& alienam proſperitate

adeo ægre ferens, vt quum Publius eũ ſolito triſtiorẽ aliquãdo vidiſſet, ſtatim dixerit. Aut Mutio neſcio quid incommodi acceſſit, aut neſcio cui aliquid boni.

12 ¶ Drances fuit Rutulus, qui Turni gloriæ ſemꝑ inuidit. Virgilius lib. vndecimo. Tum ſenior, ſemperq; odijs & crimine Drances Infenſus iuueni Turno. Idem. Tum Drances idem infenſus, quem gloria Turni Obliqua inuidia ſtimuliſq; agitabat amaris. Illud porro adiiciendũ: eſt multos patria ſponte exceſſiſſe ad declinandam inuidiam, & in aliena terra vixiſſe, vt fecit Iphicrates in Thracia, Conõ in Cypro, Timotheus in Leſbo, Chabrias in Aegypto, Chares in Sigæo. Apud Romanos Põpeius poſt tot triũphos & imperia, domi aut ruri ſe cõtinebat, raro in publi cum prodiẽs. Syllius libro decimoſeptimo. de iuidia hoc modo ſcribit. O dirum exitium mortalib⁹, o nihil vnquã Creſcere, nec magnas patiens exſurgere laudes Inuidia. Item Ouid. libro ſecundo Metamor. Pallor in ore ſedet, macies in corpore toto, Nunquã recta acies, liuent rubigine dentes, Pectora felle virent, lingua eſt ſuffuſa veneno, Riſus abeſt, niſi quem viſi fecere dolores, Nec fruitur ſõno vigilãtibus excita curis. Sed videt ingratos, itabeſcitq; videndo ſucceſſus hominum, carpitq; & carpitur vna ſupplicium q; ſuum eſt.

¶ Alienæ laudis aut virtutis æmuli.

Alexander	M. Craſſus
Cæſar	Themiſtocles
Theſeus	Salmoneus

ALexãder viſo Achillis ſepulchro propemodum collachrymari cœpit ſtudio gloriæ & æmulatione virtutis, eumq; fœlicem prædicare, cui contigiſſet habere laudum ſuarũ præconem Homerum. Iulius Cæſar quum veniſſet Gades, animaduerſa apud Herculis templum Alexandri magni imagine ingemuit, & quaſi pertæſus ignauiam ſuam, quod nihil tum a ſe memorabile actũ eſſet in ætate, qua iam Alexander orbem terrarũ ſubegiſſet. Nihil maiore voto ſtuduit Theſeus, q̃ Hercu-

llis imitari virtutem. Quod vt faceret, mõſtra plurima cõfecit in terra Græcia. Scyronem, Procuſtẽ & Scinin latrones, Creontem tyrannũ, Minotaurũ bicorporem & Centauros oppreſſit, Thebas domuit, ad inferos penetrauit. M. Craſſus apud Romanos æmulus fuit rerum a Põpeio geſtarum. Themiſtocli Athenienſi Milciadis trophea ſõnum excutiebãt. Salmoneus apud Elidem Græciæ, & Alladius apud Albam Italiæ Iouis fulmen & tonitrua mentiri & confingere voluerunt.

¶ Conſtantes & patientes in dinerſis caſibus.

1 Ariſtides
Antonius
2 Adrianus
Bibulus
3 Q. Martius
Dion
4 Antigonus
Cornelia
Rutilia
5 Socrates
Lycurgus
6 Alphonſus
Gabriel
Symphoroſa
Felicitas
Sophia
7 Theramenes
Thucydides
8 Aſinius Pollio
Iob
Hieronymus
Thobias
Petrus abbas
9 Harpalus
10 Diogenes
Sertorius
Eſaias
11 Ananias
Azarias
Miſael
Stephanus
Marcellinus
12 Agatha
Scæuola
13 Anaxarchus
14 Attilius
Ioannes rex
Leena
15 Lucia
16 Horatius Puluillus
Paulus æmilius
17 Pericles
Xenophon
18 Anaxagoras
Pompeius
19 Galenus
Zeno
20 Theodorus
Q. Fabius
Auguſtus
21 Tyberius
Ariſtippus

Ageſilaus
22 Thraſeas
Gymnoſophiſtæ
23 Phormio
Phocion
Lygus
24 Maſaniſſa
C.Marius
Seuerus
25 Philippus
26 M.Antonius
Cato
Dion
27 Turbo
Seuerianus
Glitomachus
Stilbon
28 Metellus

Albutius
Ouidius
Pallas ſtroctia
29 Iugurtha
Carolus Malatheſta
Alphonſus
Aeſopus
30 Mauriſius
Aemylia
Federicus
31 Anto.Panhormita
F.Foſcarus
Scipio
32 Sylla
Amatriciana
33 Homulus
Prexaſpes

1 ARiſtidæ quũ improbus quidam os ſputo coinquinaſſet, riſit hominis ĩprobitatẽ, ſatiſq; habuit eũ monere, ne poſtea ſimile quicq̃ faceret. Vale. Homulus interrogatus ab Antonio, vnde colũnas porphireticas ſibi comparaſſet, reſpõdit. Imperator quũ in domũ alienam veneris, & ſurdus & mutus eſto. Quod tamẽ inſolens verbum Antonius non tantum non moleſte tulit, at etiam habuit præcepti loco.

2 ¶Adrianus ſeruum qui in ſe irruerat armatus, non ſolũ non puniuit, verũ & curari iuſſit, ꝙ eſſet furioſus. Bibulus audita duorum filiorũ morte ita ſeipſum vicit, vt die poſtero ad ſolita reipu. officia proceſſerit.

3 ¶Q. Martius rex amiſſo magnæ ſpei filio, dolore tanta animi magnitudine compreſſit, vt peractis exequiis curiã ſtatim petiuerit, & vocauerit ſenatum. Dion in cubiculo cum amicis ſedens vbi audiſſet filium e ſummo culmine domus prolapſum & exanimatum, nullo ſigno mœroris dato, illum ad ſepulturã ferri iuſſit, ſermonemq; inſtitu-

tum continuauit.

4 ¶Rex Antigonus mortem Alcionis filij adeo conſtāter tulit, vt diceret illum ſerius aliquāto quàm putaſſet occubuiſſe. Cornelia quum poſt amiſſos duodecim partus, Tyberium & Caium cæſos, & inſepultos miſera a matronis prædicaretur, Nunquam inquit me ego felicem non dicam, quæ Gracchos pepererim.

5 ¶Rutiliæ poſt amiſſum filium Cottam (quem in exiliū fuerat ſecuta) lachrymas nemo vidit.

¶Socrates vxoris ſuæ Xantippes conuicia & iniurias domi conſtantiſſime ferebat, vt aliarum mulierum inſolentiam foris pati diſceret. Idem ſitim & famem tolerantiſſime perferabat. Nudis pedibus glaciem & pruinas calcabat facilius, quam calceati milites. Quantuſcunq; foret hyemis rigor, nihil addebat quotidianis veſtimentis. Lycurgus a temulento quodam iuuene, altero priuatus oculo non tantum non permiſit eum a ciuibus puniri, at blande ſubmonuit.

6 ¶Alphonſus Tarraconenſis rex Siciliæ nunquam viſus eſt iratus.

¶Gabriel Brixiēſis ordinis minorū & cardinalis preſbyter iurare ſolebat ſe annos. 30. nulli mortaliū ſuccenſuiſſe. Symphoroſa Getulii martyris vxor mortem ſeptē filiorum pro catholica fide occumbentiū patientiſſime tulit, quinetiam ad martyrium animauit. Parem filiorū numerum Felicitas mulier Romana pro religiōe chriſtiana ſub Antonio emori læta cōſpexit. Sophia mulier tres filias ſub adriano iugulari vidit cum gaudio.

7 ¶Theramenes philoſophus iuſſu. 30. tyrannorum in carcerem miſſus venenum conſtātiſſime hauſit, dicens, Propino hoc Critiæ. Fuerat is cauſa mortis eius. Iocabatur in morte vir ille fortiſſimus. Thucydides Athenienſis hiſtoricus a ſuis in exilium miſſus ob proditionis ſuſpicionem, fortuna illam æquo animo tulit. Neq; vnquam flere aut queri viſus eſt, neque Braſidam exilii autorem ſcriptis ſuis carpere.

8 ℭAſinius Pollio intra quartũ diem quam filium amiſe‑
rat, declamauit. Iob mortalium omnium patientiſſimus
amiſſis liberis, omnibuſq; fortunis, ſatis habuit dicere. Nu
dus exiui e matris vtero, nudus reuertor, deus dedit, idẽ
abſtulit, Sit eius nomen benedictum. Diuus Hieronym⁹
in heremo degens, aſinum ſibi ablatum æquo animo tu‑
lit. Excrementicia hirundinum fæce excæcatus Thobias,
ſiniſtrũ illum caſum tulit conſtantiſſime. Petrus Clareual
lenſis abbas amiſſo ob ægritudinem altero oculo non ſo
lum non viſus eſt conqueri, immo vero plurimum læta‑
ri, quod ex duabus corporis partibus ſibi inimiciſſimis, al
teram amiſiſſet.

9 ℭHarpalo in conuiuium regis Perſarum accito quũ ap‑
poſiti eſſent filii, finitaq; cœna rex iterrogaſſet, an cœna
ipſa fuiſſet opipara, vbi dolum & ſæuiciam agnouit Har‑
palus, lachrymas tamen tenuit, dolorem ſuppreſit, vocẽ
coercuit, atq; etiam placido vultu & gratias agenti ſimi‑
lis cœnam laudauit. Pigmenius preſbyter Romanus deo
gratias egit, quod vtroq; captus eſſet oculo, ne eccleſiæ
inimicos videret.

10 ℭDiogenes Cynicus in conuiuio quodam ab inſolenti
iuuenum cœtu cruentis affectus plagis, contumelioſam
illam iniuriam tolerauit conſtãtiſſime. Idem in maxima
vi frigoris Aeneam ſtatuam frigidiſſimam ſolebat ample
cti. Gloriari ſolitum ferunt Sertorium ducem Romanũ
ob amiſſum in bello oculũ, quod (vt dicebat) cæteri for‑
tes ſua ſpolia bellica domi relinquerent, ipſe ſua vbiq; ha
beret. Eſayas propheta viuus in duas partes ſectus tã con
ſtanti fuit animo, vt nihil patienti ſimilis videretur.

11 ℭAnanias, Azarias, & Miſael pueri in fornacem ignis cõ
iecti, hymnum domino ibidẽ cecinerunt. Quum Stepha‑
nus protomartyr lapidibus obrueretur, non potuit tamẽ
de percuſſorum ſalute nõ eſſe ſolicitus, Marcellinus mar
tyr Diocletiani iuſſu ſtipitibus cum fratre affixus, Pſalmũ
illum cecinit. Ecce quam bonum & quam iucundum ha‑
bitare fratres in vnum.

12 ¶Agathæ virgini Cataneæ quũ mandato Quintiani Siciliæ proconſulis euellerentur mãmæ, puella tortori pauca hæc verba ſatis habuit dicere. An te nõ pudet Quintiane in me laniaſſe, quod te in matre aluit. Mutius Scęuola tã pertinacis fuit cõſtantiæ, vt in cõſpectu Porſenę Ethruſcorum regis manum flammis dederit comburendam, ꝙ regem ipſum non interfeciſſet. Lucanus libr. 2. Te quoq; neglectũ violatæ Scæuola dextræ. De hac cõſtãtia Martialis libr. 1. Dum peteret regem decepta ſatellite dextra, Iniecit ſacris ſe peritura focis, Sed tam ſæua pius miracula non tulit hoſtis, Et raptum flãmis iuſſit abire virũ. Vrere quam potuit contempto Mutius igne, Hanc ſpectare manum Porſena non potuit. Syllius lib. 8. Cernitur effugiens ardentem Porſena dextram.

13 ¶Anaxarchus quũ in lapidea pila iuſſu Anacreontis Cyprii tunderetur ob veteres iniurias, nullum doloris prę ſe tulit indicium. Quin conuerſus ad carnifices, Tundite inquit pilam Anaxarchi. Nam Anaxarchũ nõ tunditis. Ouidius in Ibin. Aut vt Anaxarchus pila minuaris in alta, Ictaq; pro ſolitis frugibus oſſa ſonent.

14 ¶Scriptorum monumentis laudatur Attilii Reguli cõſtantia, quod ad ſupplicium redire maluerit, quam Carthaginenſium captiuos redimi. Ioãnes Aragonię rex candens chirurgi ferrum adeo conſtanter tulit, vt ſupra quã oportebat, vereretur.

¶Leena meretrix attica nullis tormentis a Piſiſtrato cogi potuit, vt Harmodium & Ariſtogitonem tyrannicidas proderet.

15 ¶Paſcaſius tyrãnus quum Luciæ Syracuſanæ nũciari iuſſiſſet, ſe illius amore captum & oculoꝝ pulchritudine illectum, nihil morata virgo oculos ſibi eruit ac tyrãno miſit. Mantuanus. Quibus virgo generoſa repulſis Lumina vt audiuit bellũ hoc inferre pudori, Nil cunctata, oculos (opus admirabile ſæclis Omnibus) ancipiti cultro de frõte reuulſos Proiicit in patinã, mittenſq; ea munera amanti, Accipe reſpondit, quod amas, & deſine poſt hac talibꝰ

Inſidiis ſanctas inuadere mentes.

16 ℂHoratius Puluillus pontifex quum in Capitolio Iouis ædem dedicaret, atq; inter ſacra mortuum eſſe filium audiſſet, neque templi dedicationem interrupit, neque vultum a publica religione ad priuatum dolorẽ flexit. Paulus Aemylius quum quarto die ante triũphum ſuum Macedonicum alterum filiorũ amiſiſſet, alterum tertio poſt triumphnm die, iacturam illam æquo animo tulit, Progreſſuſq; ad populũ, fortunæ gratias egit, deoſq; precatus eſt, vt ſi quid diſcriminis Reipub. immineret, ſua eſſet calamitate deciſum. Pericles duobus filiis intra quatriduũ ſpoliatus, iiſdem diebus vultu priſtinum habitum retinẽte concionatus eſt.

17 ℂXenophõti philoſopho Grylli Athenienſis filio ſacrificanti, quum nunciatum eſſet alterum ex filiis natu maiorem in acie cecidiſſe, coronã tantum depoſuit. Percontatus demum quonam modo occubuiſſet, vt audiit fortiſſime pugnantem cecidiſſe, depoſitam capiti repoſuit numina teſtatus, ſe maiorẽ ex filii virtute lætitiã, q̃ ex morte mœrorem ſentire.

18 ℂAnaxagoras audita filii morte, nuncianti nihil inquit nouum memoras. Ego enim illum ex me natum ſciebã eſſe mortalem. Stroza pater. Viderat hoc celeber Samiæ telluris alũnus. Hoc & magnanimus ſenſit Anaxagoras. Hoc Xenophon ſenſit, quem non reuocauit ab aris Filius extinctus, nec doluiſſe ferunt. Põpeius a Gentio regẽ interceptus, quum ſenatus conſilia prodere comminationibus tormentorum ſolicitaretur, digitum lucernæ admouit comburendum. Qua patientia regi ſpem quicquã cognoſcendi abſtulit, & expetendæ populi Romani amicitiæ cupiditatem ingenerauit.

19 ℂGaleno imperatori tanta fuit in acceptis cladibus patiẽtia, vt in his etiam iocari non dubitauerit. Nam quum accepiſſet Aegyptum a Romano imperio deſciuiſſe, Quid inquit, Sine lino Aegyptio eſſe non poſſumus? Perdita Gallia ridens, Et non eſt inquit tuta Reſpub. ſine trabea

tis ſagis? Aſia Alemanorum & Scytharũ incurſationibus
vaſtata, Quid inquit. Sine Aphronitis eſſe nõ poſſumus?
Zeno Eleates a Phalaride tyranno correptus, atq; in fo-
ro cruciatus, vt coniurationis participes aperiret, conſtan
tiſſime reluctatus eſt, ſocioſq; tyranni amicos eius facti ſu
ſpectos reddidit.
20 ¶ Theodorus nullis verberibus aut tormentis ab Hiero-
nymo tyranno cogi potuit, vt tyrannicidij conſcios pro-
deret. Fingens tamen ſe cruciatibus tandem conuictum.
Thraſonem tortorem coniurationis ignarum declarauit,
qui protinus ad ſupplicium raptus eſt.
¶ Q. Fabius maximus fraudatus pecunia quam pro capti-
uis Annibali publice numerauerat, publice tacuit. Com-
pluribus etiã laceſſitus iniuriis ſemper eodem vultu mã-
ſit. Auguſtus ſparſos in curia famoſos libellos, nec expa-
uit, nec eorundem autores requiſiuit. Ei etiam in ſenatu
verba facienti quum a multis reclamatum eſſet. id man-
ſuetiſſime pertulit.
21 ¶ Tyberius Cæſar auditis quibuſdam maledicorum con-
uicijs reſpondit in ciuitate libera liberas eſſe linguas opor
tere. Ariſtippus cuidam qui ob iram in verba venerat, di-
xit. Ne quæſo a verbis propter iram diſcedamus, ſed po-
tius ab ira propter verba. Idem cuidam maledicenti ait.
Tu maledicendi dominus, Ego audiendi.
¶ Ageſilaus Lacedæmoniorũ dux in caſtra Xerxis regis
profectus, Mardoniũ Perſam occidit putãs ſe regem oc-
cidiſſe. Raptus igitur ad ſupplicium quũ poſt varia tormẽ
torum genera nullum ſuſpirium prorſus emitteret, con-
ſtantia illa meruit impunitatem.
22 ¶ Thraſeas ſtoicæ diſciplinæ ſtudioſus quum damnatꝰ a
Nerone ſolutis venis moreretur, magna conſtantia ſuo-
rum fletum compeſcuit, libauitq; ſanguinem Ioui libera
tori. Huius meminit Martialis libro primo dicens. Diui-
tior Criſpo. Thraſea conſtantior ipſo.
¶ Plynius ſcribit Gymnoſophiſtas Indorũ philoſophos
ab exortu ad occaſum perſtitiſſe contuentes ſolem imo-
bilibus

bilibus oculis,atq; etiam feruentibus arenis toto die al/ternis pedibus inſtitiſſe.

23 ℭPhormio dux fuit quiſpiam in perferendis militiæ in/commodis notæ patiẽtiæ.Hinc natum adagium Eraſmo poſitum. Phormionis thori,de ſtratis minime delicatis. Phocion Athenienſis ruri ac militiæ nudis ſemper inceſ/ſit pedibus.

ℭAriſtodem⁹ cydathenę⁹ nudo itidẽ pede ſemp viſus ẽ.

ℭLygus fœmina quum metu militum,filium occultaſ/ſet,& illi per cruciatus interrogarent, vbi nam occuluiſ/ſet,vterum oſtendens,ibidem reſpondit latere, nec vllis tormentis cogi potuit,vt conſtantiam vocis egregiæ mu tatet.Autor Cor.Tacitus.

24 ℭMaſaniſſa rex Numidarum nonaginta natus ãnos nu/dis pedibus inceſſit,nec imbre vllo aut frigore potuit ad/duci,vt operto eſſe capite.Autor Cicero de Senectute.C. Marius Ruſticanus vir quum ſecaretur, vetuit ſe alligari tormentumq; ſolutus pertulit conſtantiſſime,nec vllo ri/gorę ſupplicii corpus immutauit,Idem autor lib.2.Quę/ſtio.Tuſcula.

25 ℭHerodianus ſcribit Seuerum imperatorẽ iter facere ſo litum ſine vlla intermiſſione,neq; labores vllos curaſſe, Fuiſſe inſuper frigoris & æſtus patiẽtiſſimũ, media quan/doq; bruma,& agris omnibus gelu conſtrictis aut niue & pruina albicãtibus in montes altiſſimos iuiſſe aperto capi te,vt ſuo exẽplo milites ad laborem & alacritatem indu ceret.Auditis Athenienſium legatis & iam Athenas remi graturis quum Philippus rex dixiſſet.Eſt ne aliquid obſe qui,quod a me proficiſci valeat in ciuitatem veſtrã? De/mocares legatorum vnus,ſi te inquit ſuſpenderis.Quod verbum procax & ingratiſſimum Philippus ipſe quieto pertulit animo,quũ tamẽ poſſet vlciſci,& deberet iure.

26 ℭM.Antonius tanta fuit animi conſtantia. vt nullo vn/quam affectu.nullis rerũ fortunis vultum imutauerit. Ca/to quoq; nullis caſibus vnquã mutat⁹ eſt,nulli ſuccubuit calamitati,Dion Alexandrinus in cõuiuio probris cuiuſ/

dam loquaculi & infamibus verbis multũ laceſſitus,maledictis nihil penitus reſpõdit. Cæterum vbi rediẏt domũ comitantibuſq; plæriſq; & conuiciorũ contemptum ſua dentibus reſpondit,ne Gry quidem. Quod ægreferens conuiciator iuuenis,laqueo ſe præfocauit.

27 ℂ Turbo præfectus prætorianorũ ſub Adriano tanta fuit cõſtãtia & animi magnitudine,vt nec morbo laborãs domi ſe prineret,ꝓpoſitos rerũ,ſtãtes mori oportere dicens. Seuerian⁹ adriani iuſſu moriẽs ignẽ petiit,& accenſo thure,vos inquit,dii teſtes eſtote,nihil a me morte dignũ eẽ cõmiſſum. Tm̃ hoc ꝑcor,ne quũ mori velit,poſſit. Clitomachus Carthaginẽſis nõ tm̃ forti aĩo tulit excidiũ patriæ ſed ciues quoq; cohortat⁹ eſt ad ꝑferendũ Stilbõ Megarẽſis patria capta ac direpta,interrogãti Demetrio qd ꝑdidiſſet,nihil ſe amiſiſſe reſpõdit. Metellus in exilium ire, q̃ Saturnini tribunipl.iniquiſſimas leges ferre maluit.

28 ℂ Albuti⁹ æquiſſimo animo. Athenis philoſophabatur, Marcellus Mitylenis. P. Ouidius exilium nõ tantum fortiter tulit,at etiã multa in eo ſcripſit. Pallas Strodia Florentia pulſus,Paduæ ita vixit,vt exiliũ ad ocium literarũ conuertiſſe videtur. Iugurtha regno amiſſo Romã captiuus ductus ad carceris hoſtiũ iocatus dicitur. Carolus maieſteſta victus captuſq; a Philippi Mariæ mediolanẽſis militibus admirabilẽ in captiuitate animi firmitatẽ retinuit. Alphonſus rex Neapolitanorum captiuus,ea fuit conſtãtia,vt libertatem non videretur amiſiſſe.

29 ℂ Aeſopo in neruo apud iudices captiuitas animi firmitatem non abſtulit.

30 ℂ Mauriſius ſeruus quum a Neapolitano prætore cadenti forcipe cõcideretur, traheretur q; per vrbem ad maius ſupplicium,quod liberũ hominẽ occidiſſet,nullos vnquã eiulat⁹ miſit,neq; vultũ mutauit,neq; ſtatũ corpis. Aemylia Scipionis vxor nõ modo diſſimulãter tulit ancillã ſuã haberi a viro in deliciis,verũ Scipione mortuo manumiſſam ea liberto ſuo dedit vxorem. Federicus vrbinas tam æquo ferebat animo alterũ oculum ſibi deeſſe,vt inter

dum in deformitatem illam iocaretur.

31 ℂAntonius Panhormita multos ános tormina & vrinę difficultatem tam patienter tulit, vt etiá diſſimularet ęgritudinem. Frã. Foſcarus VEnetorũ princeps filium flagitioſis criminationibus infamem relegari conſtantiſſime paſſus eſt, Scipionem Africanũ tãta in exilio comitata eſt patientia, vt audita fratris morte animum retinuerit.

32 ℂMors filii nõ deterruit. L. Syllã quomin⁹ aduerſus hoſtem, rem egregie gereret. Femella amatriciana quũ itelexiſſet filiũ demiſſo min⁹ animo ad ſupplicium trahi, eidem occurrẽs iuſſit, vt exuto periculi metu cœlum & ſolem ſuſpiceret. Quod quum feciſſet, an inquit ignoras fili te confeſtim in arces illas emigraturum?

33 ℂHomullus quidã quum Romæ cauſam ageret, audita fili morte inſtitutum non interrupit ſermonẽ. Quum Cãbyſes rex Perſarũ, filium prexaſpis (a quo monitus fuerat vitandę ebrietatis) ſagitta cõfodiſſet, pater dolorem ſuppreſſit, atq; etiã regem laudauit vt peritũ artis ſagittariæ.

ℂMagnanimi.

1	Cocles	10	Alexander
2	Chlœlia	11	Mithridates
3	Antigonus	12	Tomyris
4	Iuba	13	Boges
5	Fabius	14	Hegeſiſtratus
	Popilius	15	Alcibiades
6	Epaminundas	16	Cyrus
7	Leonidas	17	Ariates
8	Socrates		Eutychus
9	Sertorius	18	Thelesis

1 HOrati⁹ Cocles, Porſenæ regis Tuſcorũ tumultu repẽtino & inſperato Romã inuadentis, ſolus impetum ſuſtinuit, donec a tergo pons ſolueret a ſocijs quo ſoluto armat⁹ & vulneratus in Tyberim ſe cõiecit.

ℂChlœlia eidẽ regi ad cõditionẽ pacis obſes data, traiecto Tyberi Romã rediit, ſeq; exemit captiuitate. De hac puella & Coclite Virg. li. 8. Aeñ. Põtẽ auderet quũ vellere

Cocles. Et fluuiũ vinclis innaret Clœlia ruptis. Sabellicus Quiq; ſibi pontem paſſus poſt terga reuelli. Ipſa licet con tra ſtaret Ethruſca phalax, Iuuena. Saty. 8. Qđ miraret cũ Coclite Mutius, & quæ iperii finem Tyberinũ virgo na tauit. Syllius lib. 10. Vna puellarum Laurentũ ad pignora pacis Inter virgineas regi tranſmiſſa cateruas, Facta virũ ſileo rege hæc, & fœdere & ãnis, Et fluuio ſpretis mirãtẽ interrita Tyberim Tranauit frangens vndam puerilibꝰ vl nis. Cui ſi mutaſſet ſexum natura, reuerti Forſan Tyrrhe nas tibi non licuiſſet in oras. Porſena.

¶ Antigonus Philippi regis miles fortiſſimus in obſidio ne Perinthi catapulta confoſſus, non prius eã euelli paſ ſus eſt quam hoſtẽ fugatum intra mœnia cõpuliſſet. Ma luit Metellus exulare, vt iam diximus, quam in pernicio ſas Apuleii Saturnini leges iurare. M. Scæue Centurionis fortitudinem iam diximus in capite de bellicoſis.

¶ Iuba rex Mauritaniæ ſuperatus a Cæſare mortem ſibi conſciuit, ne in triumphum raperetur.

¶ Ferunt Opiterginos depræhenſos in naui, ſeſe mutuis vulneribus confodiſſe, ne venirent in manibus Pompeia norum. Aſdrubal capta Sicilia Romanis bellum indixit, in quo. L. Glaucus vir præcipua nobilitate cõprehenſam Aſdrubalis nauem nõ prius dimiſit, quam vtraq; amiſerit manum. Teſtis Plutarchus. L. Poſthumius Albinꝰ dum in cõflictu contra Samnites accepto vulnere cecidiſſet nocte cõcubia accepto ſpiritu ſurrexit, & ex interfectoꝝ hoſtiũ clypeis tropheũ erexit, tinctaq; cruore dextra titulum in ſcripſit. Romani de Sãmitibus Ioui, in cuiꝰ poteſtate ſunt trophea. Autor apud Plutarchum Ariſtides.

¶ Fabius maximus dum in conflictu contra pœnos, ſuos omnes quingentos numero amiſiſſet, ipſe mortifero ac cepto vulnere vehementi curſu irruit in Annibalem, eiq; diadema abſtulit, demum iacuit ſupinus.

¶ Gn. Popilius legatꝰ ad Antiochũ miſſus, regem ipſum differentem reſponſum, virga circũſcripſit, & priuſq̃ egre dereť circulo illo reſpondere compulit, magno dubium

fortitudinis an temeritatis argumento, autore Plynio.

6 ℭEpaminundas quũ viciſſet Lacedæmonios apud Mantineam, vbi accepto ibidẽ vulnere exanimẽ & iam morti proximũ ſe vidit, percontari cœpit an ſaluus eſſet clypeus & fuſi hoſtes. Quum autẽ audiuiſſet quod capiebat auelli iuſſit eam (qua erat tráſfixus) haſtá, & ita multo ſanguine profuſo in lætitia & victoria mortuus eſt.

7 ℭLeonidas rex Lacedæmoniorũ ſe in Thermopylis. trecentoſq; alios quos eduxerat Sparta, oppoſuit hoſtibus, quũ ꝓpoſita eſſet aut fuga turpis, aut glorioſa mors. Autor Cicero lib. 2. de Finibus.

8 ℭSocrates accuſatus ab Anyto, nec patronũ quæſiuit ad iudiciũ capitis, nec iudicibus ſupplex fuit, adhibuitq; liberam contumaciá a magnitudine animi inductá non a ſuperbia. Et paucis ante diebus quum facile potuiſſet educi a cuſtodia, noluit, Quumq; mortiferum in manu poculũ iam teneret, ita locutus eſt, vt nõ ad mortem trudi, ſed in cœlum videretur aſcẽdere. Autor idem Cicero, libro primo Quæſtionum Tuſcula. Ouidius in Ibin. Sollicitoq; bibas veluti doctiſſim⁹ olim Imperturbato qđ bibitore re⁹.

9 ℭQuintus Sertorius accepto in bello vulnere deformatus gloriabatur, atq; hoc ipſum tribuebat laudi & æterno fortitudinis monumento.

10 ℭDum victarum gentium, expugnatarum vrbium, acceptorum in deditonem regum miniſcebatur Alexander Macedo, plagas & cicatrices oſtentabat, vt eximios virtutis ſuæ titulos.

11 ℭMitridates rex Ponti tanta fuit animi magnitudine. vt filijs præſidiis & vniuerſo principatu deſtitut⁹ quum nec amplius Romanorum virtuti poſſet obſiſtere, nihil tamẽ humile aut abiectum cõceperit animo, Quinimo ad Celtas profectus cogitauit vna cũ illis in Italiam irrumpere.

12 ℭEa fuit animi fortitudine Scytharum regina Tomyris, vt amiſſo exercitu & filio, quẽ Cyrus interfecerat, animũ tamẽ nõ remiſerit, aut deſperauerit victoriam, Nam quo tempore lugẽdus erat filius & exequiis vacandum incre

dibili virtute fœmina victorem iam glorioſum & nihil ſi bi non promittentem regno iuſſit excedere per legatos. Quod mandatũ quum nihili feciſſet cirus, non prius ſuos hortari, & ad profligandum barbarum deſiit animare, quam ſimulata fuga hoſtem in meditulliũ regni ſui pel/lexerit, pellectum numeroſa militum caterua circũſepſe/rit, circũſeptum vicerit, victum interfecerit, interfectũ con iecerit in vtrem plenum ſanguinis, vt eo ſe ſaturaret, quẽ tantopere ſitiuerat, Autor Herodotus.

13 ℭBoges Perſa Xerxi chariſſimus quum ab Athenięſib⁹ & Cimone Milciadis filio obſideret, liceretq; ei accepta fide egredi, & in Aſiá remeare, tamen abnuit, ne regi præ metu ſuperfuiſſe videretur, propterea ad extremum vſq; perſtitit. Atq; vbi nihil in mœnibus commeatus reliquũ fuit, rogum accendit, cui liberos, coniugem, concubinas, familiam iniecit, totumq; vrbis aurum & argentum e mu ris proiecit in Strymonem, Quo facto ſeipſum poſtremũ incendio dedit.

14 ℭHegeſiſtratus Elæus captus a Lacedæmonijs, & in vin/cula coniectus, rem fecit vniuerſæ poſteritati cõmendabi lem Nam quum ferratis ſoleis vinctus eſſet, dimidium pe dem præcidit, vt ſe compedib⁹ illis eximeret, demũ ſub/ruto muro periculum effugit deceptis excubitorib⁹, Au/tor Herodotus in Calliope.

15 ℭAlcibiades Athenienſis dum vna cum ſociis in via luſi taret, accedentem cum quadriga bubulcum monuit, vt plauſtrum ſiſteret tantiſper dum abſolueretur ludus, Qd quũ ille recuſaſſet facere, Alcibiades in terram ſe ante bo ues ſtrauit, bubulco monito, vt ſi vellet ſupinum corpus boum pedibus & rotis quadrigæ conculcaret. Idẽ quum a ludi literarij magiſtro homericum aliquod opus petiiſ/ſet, atq; is reſpondiſſet non eſſe ſibi colaphũ eidem infre/git, dictitãs non oportere bibliothecam literati hominis tantis operibus eſſe immunem.

16 ℭCyrus adhuc puerulus rex per iocũ inter paſtores crea tus, eos qui erraſſent verberib⁹ ſeuere caſtigabat Propte/

rea accuſatus a quodam (quem acerbius depalmauerat)
apud Aſtyagem regem Medorũ, quum ab eodem carpe-
retur, quod in tam tenera ætate, viliburq; pannis iam impe-
rium exerceret, Reſpondit regum intereſſe, vt delinquẽ-
tes corriperent, vnde & ex eo tempore Aſtyagi factus eſt
ſuſpectus. Ariarathes rex Cappadociæ a Perdica obſeſſus
quum iam deſperaret effugium, ne quid fructus aut tro-
phæorum accederet inimicis, vrbem incẽdit, ſibiq; & ſuis
omnibus conſciuit mortem.

17 ¶ Leonidas Spartanus ad Thermopylas perſarum expe-
ctans congreſſum, Eutychum militem domum remiſit,
propter cæcitatem, quam is quodã oculorum morbo cõ-
traxerat. Diſcedens Eutychus pœnitẽtia & rubore cœpit
affici. quod ſociis periculum expectãtibus ſolus ſubterfu-
gium videretur inquirere, Propterea ſeruo duce regreſ-
ſus in prælium vtcunq; poterat pugnando interiit.

18 ¶ Theleſis argiua mulier argos oppidum Græcię a Cleo
mene Spartanorum rege obſeſſum, vna cũ cæteris mulie
rib⁹, quum deeſſent viri, tutata eſt alia fortitudinis & ma-
gnanimitatis exempla iam poſui diuerſis in locis. Super-
ſunt tamen plurima, quæ omittenda putauimus, quoniã
nullus eſt delectus, vbi de multitudine certatur.

¶ De charitate in patriam exempla.

REgnante apud Phrygios Myda quũ prope Cele-
nas vrbem dehiſcens terra ſeſe aperuiſſet, erupiſ-
ſetq; ex ea voragine vis aquarum plurima ꝓpin-
quas domos eruens. rex oraculo cõſulto quid ea in re fa-
ciendum eſſet, reſponſum habuit hiatum illum nõ prius
clauſum iri quã quis intro ſe demitteret ad pacandã iram
numinũ, Quod videns Ancurus Mydæ filius dato patri
& vxori oſculo in voraginem pręceps deſiliit. Autor Plu
tarchus. Eodem exemplo quũ in vrbe Roma hiat⁹ terræ
paulatim excreſcens acccediſſet, Curtius amore patrię in-
tro ſe dimiſit. Properti⁹ lib. 3. Curti⁹ expletis ſtatuit monu
mẽta lacunis, Quũ Lacedęmonij ob interfectũ contra ius

gentium Xerxis legatum peſte laborarent, ad finem mali reperiendum vtile fore dixerũt, ſi quis ex Lacedæmone facinus indignũ ſua penſaret morte. Quód audiẽtes Spartius & Bulides læti ſe obtulerunt, & ad Xerxem profecti cultris deuouerunt iugulos, vt violato iuri ſatiſfacerent. Monitus in ſõnis C. Marius cõſul ſe ex Cimbris victoriã reportaturũ, ſi filiam Calphurniam ſacrificaſſet, arrepto cultro paruit nocturnis phantaſmatibus, & filiam imolauit. Autor Plutarchus ex teſtimonio Doſithei græci. Erecteus in Eumolpum bello contẽdens cõſultis oraculis reſpõſum habuit futuram ſibi & patriæ victoriam, ſi filiam immolaſſet. Quod quum audiſſet, filiæ vitam abſtulit, vt afferret ſalutẽ patriæ. Cleomenes dux Spartanorum contracto cũ Ptolemæo fœdere aduerſus Antigonũ & Achęos, in pignus fidei perpetuæ matrẽ eidem Ptolemæo dedit obſidem. Quæ cum reſciſſet honeſtiſſimas pacis cõditiones Cleomeni filio offerri ab Achęis, literis eum monuit ne propter carioſum vetulæ corpus pacem illam renueret, quam intelligeret eſſe vtilem patriæ.

¶ Quum Cæſar odio Pompeii patriã vellet opprimere, M. Brutus ipſi Pompeio adhæſit, a quo tamen ſciebat patrem ſuum bello Syllano interfectum fuiſſe Mutinæ, Cõdonauitq; priuatas iniurias patriæ. Nihil Caſſium Chereã compulit ad inferendam Caligulæ ſanguinario principi mortem præter charitatem patriæ, quã ille multis homicidiis probroſiſq; flagitijs cõtaminabat. P. Rutilium pulſum Roma & exulãtem quum neſcio quis monuiſſet ad inferẽdum patriæ bellum, quo facilius reditum aſſequeretur reſpõdit ſe ciuium ſalutem pluris facere quam reditũ ſuum, & malle vt exilii ſui puderet Romanos, quã propter reditum defleret patria. Vlyſſes apud Calipſo, patriã prætulit imortalitati, Autor Cicero in orationibꝰ his verbis. At ſi vos patria delectat quirites, cuius eſt tãtus amor, vt Itachã vir præſtãtiſſimus, nidulũq; illum affixũ ſaxis imortalitati ꝑtulerit, multi tñ extra patriã melius rẽ geſſere. Cretinus Magneſius bello Mithridatico aduerſus ipſũ

Mithridatem delegit imperatorẽ Hermiam quocum ta/
men priuatas gerebat inimicitias, profeſſus ſe interim itu/
rum in exilium, ne quis tumultus ob illam duorũ factio/
nem ſuboriretur. Quod ſi patria mallet Cretinum impe/
ratorem, quam Hermiã, orauit vt interim exularet Her/
mias. Aduerſarii modeſtia permotus Hermias ſpõte exu/
lauit. M. Lepidus põti. Max. & M. Fuluius in cenſura col/
legæ priuatas inimicitias ad patriæ vtilitatem poſuerũt.
P. Seruilius & M. Lucullus priuata quoq; odia relinque/
runt in adminiſtratione Reipub. Tres fuerunt Decii, qui
ꝓ ſalute patriæ ſeſe deuouere. Pater quum Latino bello
Romanorum aciem inclinatam pene & iam proſtratam
videret, ſe ipſum deuouit, ac protinus concitato equo in
medium hoſtium agmen patriæ ſalutem, ſibi mortem pe/
tens irrupit. Filius in quarto conſulatu Q. Fabij collega
aduerſus Gallos & Samnites profectus pro patria fortiſſi/
me pugnãs occubuit. Nepos perijt in bello Pyrrhi, quod
geſſit pro Tarentinis. De his Cicero libro primo Quæſt.
Tuſcu. Si mors inquit timeretur, non cum Latinis pater
Decius decertans, cum Ethruſcis filius, cum Pyrrho ne/
pos hoſtium telis occubuiſſent. Idem in primo paradoxo
de his & quibuſdam alijs ſic inquit. Quæ res ad necẽ Por/
ſenæ Q. Mutium impulit, ſine vlla ſpe ſalutis ſuæ? Quæ
vis Horatium Coclitẽ contra omnes hoſtium copias te/
nuit in ponte ſolum? Quæ vis Decium patrem, Deciũq;
filium deuouit & immiſit in armatas hoſtium copias? Lu/
canus libro ſeptimo. Si curios bis fata darent, reduceſq;
Camillos Temporibus, Decioſq; caput fatale vouentes.
Propertius libro tertio. At Decius miſſo prelia rupit equo.
Ego in quodam Dialogo. Fecit amor patriæ Decios oc/
cumbere bello. Romanus populus Cannenſi clade attri/
tus quum nihil niſi de fuga & patriæ cogitaret exilio, Sci/
pio Africanns adhuc admodũ iuuenis ſtricto gladio mor/
tem vnicuiq; minitans iurare omnes nũquam ſe relictu/
ros patriam coegit. Quum Athenienſes a Dorienſibus
bello premerentur adeo vt reſiſtere non poſſent, diffidẽ/

tia humani auxilii ad Apollinis oraculum confugerunt. Conſultus deus ſuper futuro rerũ ſtatu & victoria: reſpondit partem illam victricem fore, cuius rex occumberet in ipſo bello. Quod reſponſum quum vtrique exercitui innotuiſſet, vtrinq; edictum eſt, ne quis regem hoſtem interficeret. Id vbi cognouit Codrus Athenienſium rex, depoſitis inſignibꝰ imperii familiarem & abiectũ cultum induit, & diffuſis hoſtibus ſe obiiciens vnum ex his falce percuſſum in cædem ſuam compulit. Quo facto victoriam ſuis reliquit. Horatius libro tertio Car. Codrus pro patria non timidus mori.

℄Thraſybulus tanta fuit in Athenas charitate, vt parua ſtipatus militum manu animum adiecerit ad eam liberãdam a triginta tyrannorum teterrima dominatione. Cui intentum operi quum quidam interrogaſſet hoc modo: Quantas tandem tibi Athenæ per te libertatem conſecutæ gratias debebunt Thraſybule? Reſpõdit. Dii faciãt vt quãtas ipſe illis debeo videat retuliſſe. Themiſtocles athenis patria pulſus, coactus eſt ſe recipere ad Xerxem Perſarum regem, quẽ prius debellauerat. A quo mira exceptus beniuolentia & hoſpitalitate quum poſtea ſollicitaretur ad inferendum ingratæ patriæ bellum, mortem ſibi conſciuit epoto ſanguine tauriuo. Quum Carthaginenſes & Cyrenenſes diſceptantes de finibus agrorum mutuis bellorum cladibus ſe attriuiſſent, ad dirimendam armorum cauſam in hoc fœdus coiuerunt, vt certo die vtrinque legati domo proficiſcerentur, & quo in loco obuii inter ſe fuiſſent, communis vtriuſq; populi finis haberetur. Miſſi ſunt igitur ex Carthaginenſibus duo fratres nomine Phileni, qui quum ſeu feſtinantiſſima celeritate, ſeu greſſu citra horam cõſtitutam maturato in longius terminos promouiſſent, Cyrenẽſium iuuenes de fallacia eoꝝ queſti optionem fecerunt Carthaginenſibus, Vt vel illi quo fines populo ſuo peterent, ibi viui obruerentur, vel conditionem hanc ſibi relinquerent. Phileni conditione ꝓbata, vitam ſuam Reipub. condonauere, & viui obruti ſunt.

Carthaginenſes in rei memoriā mortuis aras poſuerunt, hiſq; honores diuinos domi conſtituerunt. Ariſtoteles Athenis in lectulo iacens non potuit tamen non eſſe ſolicitus de patria, Quam quū euertiſſet Alexander ab eodem literis obtinuit, vt inſtauraretur.

¶ Theſeus quamuis Aegei Athenarum regis, aut vt placet Ciceroni & Plutarcho, Neptuni eſſet filius, nō grauatus eſt tamen deuouere ſe Minotauro, vt patriam ſeruitute eximeret. Catullus ipſe ſuum Theſeus pro charis corpus Athenis proiicere optauit, potius quam talia Cretā Funera Cecropiæ, nec funera portarentur. Protogenia & Pandora filię Erictei Athenarum regis ingruēte Bœotio bello, ſe pro patriæ ſalute vltro iugulandas obtulerūt & immolandas. Quod factum eſt in pago hyacintho, vnde & virgines hyacinthides ſunt cognominatæ. Quodam tempore quum annonæ charitas Atticam premeret, conſulta oracula cecinere finem malo nō prius futurū, quam aliqua immolaretur puella. Id vbi reſciuit Leos Orphei filius publico permot⁹ bono, filias ſuas Phaſitheā, Theopen, Eubulen, exhibuit immolandas.

¶ Macaria quoq; Herculis filia, pro incolumitate publica ſe deuouit. De Attilio Regulo, Coclite, Fabiis, Epaminunda & Lyſandro variis in locis, vt res poſtulauit, locuti ſumus. Argiuis Thebas obſidētibus Menœceus Thebanus pro patriæ ſalute ſe e muris præcipitē dedit, gladio iam perfoſſum. Statius libro decimo. Inſignemq; animā mucrone coruſco Dedignantem artus pridem, mœſtáq; teneri Arripit, atque vno quæſitam vulnere rumpit. Sanguine tunc ſpargit turres & mœnia luſtrat. Seq; ſup medias acies nondum enſe remiſſo Iecit, & in ſeuos cadere eſt conatus Achiuos. Petronius Granius centurio octauæ legionis ſub Cæſare Gallico bello militās, Gorgonię portus tantiſper ab hoſtili protexit impetu, dum ſociis ad fugam tempus dederit. Reuertentibus demum iiſdem ad ſubſidium, vulneribus deficiens ite nunc ait incolumes.

¶ Ageſilaus filium ſuum Pauſaniam inedia conſumpſit,

quod quinquaginta auri talēta accepiſſet a Xerxe, vt Spartam proderet. Eadē ratio impulit Caſſium ad inferēdam Craſſo Bruto filio ſuo mortem, quod is portas vrbis Romæ dicta mercede Latinis voluiſſet aperire. Vtriuſq; exēpli teſtis eſt Plutarchus. Dion Syracuſanus vſque adeo patriæ ſtudioſus habitus eſt, vt animum ſemper adiecerit ad eam liberandum a Dionyſii tyrannide. Quod tandem fecit virtute, pulſo in exilium tyranno. Demarathus Lacedæmonius patria pulſus quum Athenis exultaret, non potuit tamen ſuos non monere belli, quod tacite parabant Athenienſes. Aratus Sicyonius patriam liberauit a tyrannide.

¶Tyranni pleriq;.

AGathocles tyrannus fuit Syracuſanus. Alexāder Pheræus tyrannidem exercuit in Theſſalia, Buſyris in Aegypto. Vterq; Dionyſius Syracuſis. Hieronymus in Sicilia. Hipparchus & Pyſiſtratus eius pater Athenis. Periander Corinthi. Melanus eius filius Epheſi. Polycrates & Syloſon fratres in Samo. Procopius Conſtantinopoli. Phalaris Agrigenti. Candaules Sardibus. Creon Thebis. Clearchus Heracleę. Crabrinus Cremonę. Milo Piſæ, de quo Ouid. in Ibin. Vtq; Milo, ſub quo cruciata eſt Piſa tyranno, Cæſus in æquoreas præcipiteris aquas. Gelon & Hiero in Sicilia. Ariſtoclides & Erginus in Orcomeno. Cypſelus Corinthi. Ariſtomachus & Ariſtippus fuerunt argiuorum tyranni. Autor Plutarchus in Arato. Critias tyrannus Athenīēſis. Hecatheus Cardianorum. Hippo Meſſanæ vrbis. Machanidas Lacedæmoniorum. Mamercus Catane vrbis Siciliæ. Nicocles Sicyoniorum. Onabis Lacedæmoniorū. Arideus Pamphiliæ. Ariſtagoras Mileti. Cliſthenes Sicyonis. Anaxileus Rheginorum. Inter tyrannos numerātur Tetrici duo. Ecelinus, Hiſtieus, Mnaſon, Nabis, Ariſtonicus, Nicocreontes, Hegeſiſtratus, Steſenor, Cleander, Sabyllus, Strates, Ariſtratus.

¶Amici arctiſſimi, & quorundam ſeruorum in dominos fidelitas.

QVum Oreſtes & Pylades veniſſent in regionem Tauricam ad deponẽdas furias, quibus Oreſtes laborabat propter matrẽ occiſam, eſſentq́; a rege compræhenſi, quod ſimulachrum Palladis inde auferre voluiſſent, rex Oreſtem (quem audiuerat eſſe autorẽ furti) dãnauit capitis, Quum vero neſciret vter eſſet Oreſtes Pylades eũ ſe eſſe affirmabat, contendebatq́; vt pro ſocio interficeretur. Oreſtes vero volebat irrogari ſibi ſupplicium, nomen ſuum accuſans & furtum. Cicero in Lælio. Quum ignorante rege inquit, vter eſſet Oreſtes, Pylades ſe Oreſtem eſſe diceret, vt pro illo necaretur, Oreſtes autem ita vt erat, Oreſtem ſe eſſe pſeueraret, ſtãtes plaudebãt in re ficta. Ouid. libr. 4. de Triſt. Quo poſtquam dubium eſt, pius an ſcelerat⁹ Oreſtes, Exactus furijs venerat ipſe ſuis, Et comes exemplũ veri Phocæus amoris, Qui duo corporibus, mentibus vnus erant, Protin⁹ euincti triſtem ducuntur ad aram, Quæ ſtabat geminas ante cruenta fores Nec tñ hunc ſua mors, nec mors ſua terruit illũ, Alter ab alterius funere mœſtus erat. Idem libro ſecũdo de Ponto. Affuit inſano iuuenis Phocæus Oreſti. Martialis Te fingente nefas, Pyladem odiſſet Oreſtes. Manilius libro ſecũdo Aſtron. Vnus erat Pylades, vnus qui mallet Oreſtes, Ipſe mori, lis vna fuit per ſæcula mortis, Alter qđ raperet fatum, non cederet alter. Bap. pius Sic vixere pii Strophio atq́; Agamennone nati.

¶ Theſeus cum Pyrithoo amicitiam iureiurando confirmauit, Autore Plutarcho, quæ nunquam diuelli potuit. Propterea finguntur a poetis comitatu indiſſolubili ad inferos deſcendiſſe ad rapiendam Proſerpinam. Ouidius. Pyrithoum Theſeus Stygias comitauit ad vmbras. Horatius. Nec Lethæa valet Theſeus abrumpere fido vincula Pyrithoo. Ouidius libro octauo. Et cum Pyrithoo felix concordia Theſeus. Martialis libro ſeptimo. Theſea Pyrithoi deſtituiſſet amor. Statius libro quarto Syl. Cedit tibi gloria fidi Theſeos. Conſtituerat Achilles nunquam redire ad bellum Troianũ propter ereptã ſibi Agamenno-

ne Briſeidem. Vbi tamẽ intellexit Patroclum amicum ab Hectore fuiſſe peremptũ, mutato propoſito bellũ adiit, nec prius quieuit ex animo quam ſocii mortem vindicauerit, Vnde mortuo Patroclo, ſic apud Homerũ loquitur. Nunquam pari dum viuam, dolore afficiar. Propertius libro ſecundo, Theſeus infernis, ſuperis teſtatur Achilles, Hic Ixionidem, ille Menœciadẽ. Martialis. Aeacide propior lenis amicus erat. Statius libro quarto Syl. Et lacerũ qui circa mœnia Troiæ Priamidẽ cæſo ſolatia traxit amico. Sidonius. Sic Phrygium Hæmathia Victorem cuſpide poſcens, Aeacides cæſi luctum frenauit amici. Nyſus Hyrtaci filius & Euryalus amici fuerũt arctiſſimi, q pro Aenea certauerunt in Turnum, quorum alterum Euryalũ quum Rutuli interfeciſſent, Nyſus qui periculũ curſu euaſerat, rediit tamen ad vlciſcendam ſocii mortem. Quod quum feciſſet, ſuper mortui corpus ſe cõfodit & exanimẽ proiecit. De his Virgilius libro nono. His amor vnus erat, pariterq; in bella ruebant. Idem de Nyſo. Tum ſuper exanimem ſeſe proiecit amicum Cõfoſſus, placidaq; ibi demũ morte quieuit. Caſtor & Pollux fratres fuerunt filij Lædę hic ex Ioue, ille ex Tyndaro. Propterea poetæ fabulant Caſtorem fuiſſe mortalem, quẽ immortalis Pollux ſuo interitu fraterna redemerit pietate. Quod ideo fingitur, quia eorum ſtellæ ſic ſe habent, vt vna occidente, oriatur altera, Seruio teſte. Virgilius libro ſexto Aeneid. Si fratrẽ Pollux alterna morte redemit, Itq; reditq; viã toties, Politianus. Nec tanta Oebalios tenuit cõcordia fratres, Nec tanto atridas fœdere iunxit amor. Bap. Pius. Vt non Pollucem tam bene Caſtor amet. Damon & Pythias Pythagoræi condiſcipuli arctiſſima inter ſe amicitia coaluerũt. Nam quum alterum eorum Dionyſius Syracuſanus interficere vellet ſuſpitione proditionis, alter ſe mortis vadem præſtare non dubitauit, tantiſperdum is qui rapiẽdus erat ad ſupplicium, reuerteretur a componendis rebus domeſticis. Quum autem adeſſet hora morti deſtinata, & iam obſes proximus eſſet ſupplicio, vnuſquiſq; ſtultitiæ tam

temerarium ſponſorem damnabat. At is nihil ſe de fide amici dubitare prædicabat. Eodem autē momento quo ſupplicium tyrānus indixerat qui diſceſſerat, ſuperuenit, obſidem liberaturus. De his Cicero in officijs. Damonē inquit, & Pythiam Pythagoricos ferunt hoc animo inter ſe fuiſſe, vt quum eorum alteri Dionyſius tyrānus diem necis deſtinaſſet, & is qui morti addictus eſſet, paucos ſibi dies cōmendandorum ſuorum cauſa poſtulaſſet, vas factus eſt alter eius ſiſtendi, vt ſi ille non reuertiſſet, moriēdum eſſet ipſi. Qui quum ad diem ſe recepiſſet, admirat⁹ eorum fidem tyrannus, petiuit vt ſe tertium ad amicitiā aſcriberēt. Manilius. Et duo qui potuere ſequi vix noxia pœnis. Optauitq; reum ſponſor non poſſe reuerti. Sponſoremq; reus timuit ne ſolueret ipſum. Achates perpetu⁹ Aeneæ comes & ſocius fingit à Virgilio, ſic vt alter alterō ſemper comitatus abeat. Strozapater. Nec minus hūc colui, quam dux Troianus Achatem. Quā rector Graiæ Neſtora militiæ. Nam & maxima fuiſſe fertur amicitia inter Neſtorem & Agamēnonē. Inter paria amicorum numerantur etiam Hercules & Theſeus. Nā hic illius virtutem & facta ſemper imitatus eſt, & hūc in inferis captiuū redimere conatus eſt ille. Ambo in Amazones armati ſunt, in Scythiam Phrygiāq; vna profecti, eiſdem armis inſtructi, eodem telorum genere muniti, ſimilib⁹ ſtudijs paribuſq; exercitationibus vſi, ex geminis fratribus geniti, Hercules ex Ioue, Theſeus ex Neptuno ſecūdum Plutarchum. Fuit & mutuus amor inter Herculem & Neſtorem. Nam Hercules Meſſenē dedit Neſtori, & Neſtor primum inſtituit iuramētum per Herculem. Statius Dimanta & Hoppleum amicitia inſignes fuiſſe memorat. Sylli⁹ Marium & Caſprum libro nono dicens. Sacro iuuenes præneſte creati, Miſcuerant ſtudia, & iuncta tellure ſerebant, velle ac nolle ambobus idem, ſociataq; toto Mens æuo, ac paruis diues concordia rebus, Occubuere ſimul, votiſq; ex omnib⁹ vnum Id fortuna dedit iunctam inter prælia mortē. Laudatur etiam amicitia Herculis & Phi-

loctetæ, Iaſonis & Mopſi, Diomedis & Vlyſſis, Agamenonis & Menelai atridarum. Alexander tanta fide coluit Epheſtionem, vt eo mortuo propugnacula vrbiū diripi, equos multoſq; tonderi, plæroſq; gregarios homines interfici ad mœroris argumentum iuſſerit, idq; vocauerit Epheſtionis inferias. In eius quoq; exequiis decem milia talentum profudit. Autores Plutarchus & Arrianus. Quū ſenatus Roma. Caium & Tyberiū Gracchos ob grauiſſimas ſeditiones quas in populo concitauerant, hoſtes patriæ iudicaſſet, iuſſiſſetq; compræhēdi & interfici cū omnibus eorum aſſeclis, Bloſius qui Tyberium ſecut⁹ fuerat in ſenatum venit culpā deprecatur⁹ apud Lælium, quod tanti Gracchum feciſſet, vt quicquid ille vellet, ſibi faciēdum eſſe putaret. Cui Læli⁹. Dic inquit. Si Gracchus te in Capitolium faces ferre voluiſſet, nūquid feciſſes? Tum ille. Nunquam id quidem voluiſſet Gracchus ſed ſi voluiſſet, paruiſſem. Quæ vox quantam vim amicitiæ promittat, vnicuique relinquitur coniectandum. Pomponius & Lectorius tanta fide C. Graccho adhæſerunt, vt ad eius ſalutem morti ſeſe obtulerint. Nam quum L. Opimi⁹ Gracchum ipſum fugientem cum armata manu velut hoſtem patriæ inſectaretur, Pomponius Lectorius perſequētium furori ſeſe obtulerunt, vt ille ſalutem fuga ſibi quæreret. Nec prius ceſſerunt impetui, quam telis & vulnerib⁹ vndiq; perfoſſi expirarent. Seruilium Cepionem in vincula coniectum L. Rheginus vi amoris impulſus cuſtodia liberauit & fugæ illi ſe comitem dedit. Volumni⁹ tam effuſis charitatis habenis M. Lucullum complexus eſt, vt quum Antonius Lucullum interfeciſſet, quod adhæſiſſet Caſſio & Bruto Cæſaris interfectoribus, volnmnius amico mortuo noluerit ſupereſſe, quum tamē facile poſſet euadere. Cælius a Cinna & Mario Placentiæ obſeſſus, ne in eorū poteſtatem veniret, Petronium amicum ſuum orauit, vt inferret ſibi mortem. Petronius quum ab ea ſentētia amicuw non poſſet auertere, interfecit, ſeq; illi comitem dedit. Non minora beniuolentiæ indicia præſtitit Terentius

Decio

Decio Bruto Nam quũ Antonius ſpiculatores miſiſſet, qui Brutum interficerent. Seruius Terentius vt eũ a morte liberaret, ſeipſum interfectoribus obtulit, nomẽ Bruti mentitus. Re tamẽ cognita Terẽtium dimiſerunt incolumen tracto ad ſupplicium Bruto. C. Lælius & Africanus Scipio inter raras amicitias nũerati ſunt. Metrodorus Lãpſacenus annis. 17. nunquam diſceſſit ab Epicuro. Põponius Atticus tãta beniuolẽtia iunctus fuit Ciceroni, vt Ciceronis Atticus diceretur. Phydias ſtatuarius Agorãtum parium diſcipulum ſuum adeo dilexit, vt nomẽ eius ſuis operibus inſcripſerit plerũq;. Nicomedes rex Bithinæ tã propenſo fuit in Romanos animo, vt raſo capite pileum ſumpſerit, & ſe Romanorum libertum vocauerit. Iulius Cæſar Syllanæ factionis inimic⁹ adeo fauit Mario, vt deiecta eius trophæa reſtituerit ſtatuaſq; noctu erexerit in Capitolio. Galetes puer Vſq; adeo amat⁹ eſt a Ptolemæo vt quum videret reos ad ſupplicium trahi, ſalutem eis & impunitatem exorauerit a rege. Hiſpides Menedemo ſocio a Spitamene inimicis occidendum ſe præbuit, quũ tamen liberum eſſet periculũ declinate. Autor Curtius. Timagoras Meletẽ Atheniẽſem vſq; adeo dilexit, vt eo iubente ſe p̃cipitauerit. Cyziceni adeo fideles Romanis extitere, Vt in bello Mithridatico diutiſſime obſeſſi, neq; fame, neq; tormentis vllis ad deditionẽ cogi potuerint. Autore Plutarcho. Amelius cum Plotino philoſopho ãnos ſupra viginti ſumma familiaritate vixit. Darius vſq; adeo amauit Megabyzũ perſam, vt diducto malo punico optauerit ſibi tot Megapyzos, quot illic eſſent acinorũ. Teſtis Herodotus. Iam docuimus quanta in Xerxem regẽ Perſarum Beniuolentia fuerit Boges, quoq; modo eius cauſa ſe ſuaq; omnia morti & flãmis deuouerit. Licinius Surra tanta familiaritate & beniuolentia coniunctus fuit Traiano vt impator ipſe poſt delationem domũ eius venerit, pranſuſq; cũ illo eius medico oculos tentandos exhibuerit, tonſoriq; operam dederit. Mox ad amicos cõuerſus, Ecquid accuſare Surrã amplius poteſtis inquit? Eidẽ mox

tuo ſepulchrum fieri & ſtatuam poni iuſſit. Memorabilis eſt amicitia duorum hominum, quos Saxo grammatic⁹ aſmūdum & aſuitum vocat, quorum quum aſuitus morbo conſumptus eſſet, alter aſmundus ob amicitiæ iuſiurā dum viuus cum eo tumulari voluit.

¶ Vrbinum in agro Reatino delitеſcētem quum milites ad mortem inquirerent, ſeruus eius domini ornamentis indutus in eiuſdem cubile ſe reclinauit, vt irruētes hoſtes vrbinum eſſe ſuſpicarentur & ita primo īpetu iugularent. In cuius rei monumentum Vrbinus mortuo erexit ſtatuā cum titulo & inſcriptione, quæ tam memorabilem teſtaretur fidelitatē. Aeſopus libertus Demoſthenis patronū ſuum adeo dilexit, vt nullo tormenti genere potuerit cogi ad reuelandum adulteriū domini. Autor Macrobius. Antium Reſtionem proſcriptum & noctu fugientem ſeruus eiuſdem ſecutus eſt, abditumq; miniſterio ſuo aluit. Quum deinde perſequentes adeſſe ſenſiſſet, ſenem (quē caſus primum obtulit) iugulauit, & in conſtructā pyram coniecit. Eadem accenſa eis occurrit, qui Reſtionē inquirebant, dicens damnatū ſibi pœnas luiſſe, multoq; acrius a ſe vexatum, quam ipſe vexabat. Quo factum eſt vt Reſtio liberatus effugeret. Cepionem morti adiudicatum quod inſidias paraſſet Auguſto, ſeruus ad Tyberim in Ciſta detulit, peruectumq; hoſtiam in agrum Laurētem ad villam patris nocturno itinere perduxit. Cuius deinde nauigationis naufragio vna expulſum dominum Neapoli diſſimulanter occuluit, exceptuſq; a Cēturione nec precio nec minis potuit adduci, vt dominum proderet. Cluētium Pelignum Italicenſem compræhenſum ab inimicis ſeruus occidit, ne traderet Pōpeio hoſti, ac ſe, ne domino ſuperſtes fieret, interemit. C. Gracū ex auentino fugientem Euporus ſeruus qua potuit ratione tutatus eſt. Super occiſum deinde, animam ſciſſis ꝓprio vulnere viſceribus effudit. Seleuci ſeruus quū ſeruiret amico eius, a quo dominus fuerat interemptus cœnātem in vltionem domini confodit. Mycithus ſeruus anaxilai meſſenij acceptum a

domino regnũ eiuſdem liberis vbi adoleuerunt, reſtituit ſumptoq; exili viatico cum ſumma tranquillitate conſenuit Olympiæ. Neæra & Charmione ancillę fuerũt Cleopatræ reginæ, quæ ſpontaneam dominæ mortem imitatæ ſunt, ac ſemiuiuæ, repertæ, dominæ iam mortuæ coronam capite delapſam reponentes ſolebant Spartiatæ & Meſenij virgines ad ſeſe mutuo mittere, ad confouendas ſemper amicitias. Quædam amicorum paria numerantur a Politiano his verbis. Vt tibi collatus iuuenis Phocæus Oreſtem Oderit, & ſpernat Theſea Pirithous. Sicaniũ Pyladem credatur fallere Damon, Vix quod bonum frenis Caſtora frater amet.

¶ Amor coniugalis.

ORpheus vt fabulantur poetæ deſcẽdit ad inferos non alia cauſa quam ad repetendam Eurydicen vxorem, quã prius multis lachrymis defleuerat. Virg. libro quarto Georg. Ipſa caua ſolans ęgrum teſtudine amorem. Te dulcis coniux te ſolo in littore ſecum, Te veniente die, te decedente canebat, Alceſtis maritũ ſuum Admetum regem Theſſaliæ tanto amore dilexit, vt quũ Admetus ipſe morbo laboraret, cõſultaq; oracula reſpõdiſſent futurum eum incolumen, ſi quis amicorũ pro eo mori vellet ſola vxor recuſantibus pietatem illã cæteris amicis, pro viri ſalute morti ſe deuouerit. Propterea poetæ fabulati ſunt reuiſcẽdi munus ei a diis conceſſum. Admetus vero beneficij memor, perpetuas defunctæ nenias inſtituit. Iuuenalis Saty. 6. Spectant ſubeuntem fata mariti Alceſtim, Hieronymus. Alceſtem fabulæ ferũt pro Admeto ſponte defunctam. Statius libro. 3 Syl. Ergo Theſſalici coniux pẽſare mariti Funus, & immitẽ potuit Phryga vincere ſupplex Thracius. Ouidius libro tertio de arte. Fata Phereciadæ coniux Pagaſæa redemit, Proq; viri eſt vxor funere lata ſui. Martialis libro quarto Nec minꝰ Alceſtim fama ſub aſtra ferat. Stroza filius. Nec quæ Admetum cœleſtibus auris Morte ſua incolumen Stygij ſeruauit ab vmbris. Bap. Pius. Hic vbi cœleſti diuorum

cincta caterua eſt Alceſte,admeti vita Phereciadæ. Tãtus fuit Penelopes in Vlyſſem amor, vt eo abſente p annos viginti caſtitatem ſeruauerit impollutam, nulliſq; procorũ blandimẽtis ſuccubuerit. Propertius libro ſecundo Felix admeti coniux,& lectus Vlyſſis.Stroza pater. Adde fidẽ, quam nec coniux Ithaceia vincat. Capanei apud Thebas mortui dum celebrarẽtur exequiæ, vxor Euadne in rogũ mariti ſe coniecit.Stroza pater.Nõ magis infelix Thyſbe dilexit amantem, Nec magis Euadne commoritura virũ Ouidius libro tertio de arte.Accipe me capaneu,cineres miſcebimus inqt Iphias,in medios deſiluitq; rogos. Martialis.Arſerit Euadne flammis iniecta mariti.

¶Quum Belides omnes facta cõiuratiõe maritos interfeciſſent,ſola Hypermeſtra pepcit marito lino ſeu linceo. Proteſilaus ſub cuius ĩperio fuerunt Antron, Phylaca & Lariſſa vrbes Theſſaliæ primus Grẽcorum interfectus eſt apud Troiam a Dardano quodam.Quod quũ reſciuiſſet Laodomia,in ſolatiũ mœroris optauit,vt mortui vmbrã videret.Quod quũ impetraſſet,in illius amplexibus expirauit.Propertius.Illic Phylacides iucundæ coniugis Heros Non potuit cæcis ĩmemor eſſe locis.Sed cupidus falſis attingere gaudia palmis,Theſſalis ãtiquã venerat vmbra domum. Portia Catonis filia quum audiſſet maritũ Brutum apud Philippos interfectum,hauſtis carbonibus ſe ſuffocauit.Pãphilus. Vixiſſet Brutus,tunc non tã clara fuiſſet Portia. Hipſicrathea Mitridati marito in omni belloꝝ diſcrimine fuit adiutrix,eumq; armata in Expeditionibus ſecuta eſt,raſis etiã capillis,quo cõmodius vteretur galea.Stroza pater.Nec Mithridatæas quæ comita vias. Pericles Aſpaſiam vxorẽ adeo dilexit,vt nunquam egrederetur domo,quin eam diſſuauiaretur,vnde veteres comœdiographi Deianyram & Iunonem eã vocabãt.Vxorem adeo dilexit Periander Corinthius, vt eam mortuæ ſe cõmiſcuerit. M.Plautius in Aſiam cum.60.nauibus ꝓficiſcens,quum Tarentũ veniſſet, Oteſtillã vxorẽ (quam ſecum duxerat)ibidem morbo abſumptam amiſit. Cuius

dum celebrarentur exequiæ,impatiẽs mœroris Plautius pugione ſe confodit. Antimachus poeta Græcus Lyſidicẽ vxorẽ adeo dilexit,vt eius mortem lamentabili defleuerit Elegia,qua oẽs Heroum calamitates enumerabat. Antoniũ quum ſuperaſſet Auguſtus,Cleopatra animi dolore mortem ſibi cõſciuit. Saxo grãmatic⁹ ait Gunildã fuiſſe mulierem,quæ quũ videret exequias Aſmundi mariti ſui,ſpiritum ferro ſibi ſurripuerit. Publius Rubrius Celer vixit cum Caia Ennia vxore ſua annos.43.menſes.8.ſine vlla querela. Albutius vixit in coniugio cum Terentiana Valentiana anno.15.ſine vllo iurgio. Antonius pius vxorẽ Fauſtinam tanta dilexit fide,vt mortuæ diuinos honores inſtituerit & ſtatuas erexerit. Idas auſus eſt in Apollinẽ certare,propter ereptã ſibi Marpiſſam vxorẽ. Aemylius adoleſcens ſeipſum interfecit,quod deliteſcentem in vepribus vxorẽ pro fera interfeciſſet. Autor Plutarchus. Idem quoq; fecit Cyanippus Theſſalus ꝓpter vxorem a canibus dilaniatam Autor idem.

¶ M. Lepidus Apuleiæ vxoris,charitate,poſt repudium obiit. Iulia Cæſaris filia & vxor Pompeii quũ vidiſſet veſtem mariti ſui cruentam & infectam ſanguine quorundã qui iuxta Pompeiũ ipſum mutuis vulneribus ſe læſerãt. ſubito pauore cõſternata & exanimis collapſa eſt,ex eaq; turbatione partum edidit immaturũ. Autor Plutarchus. Arteſia mauſolo marito ſupſtes in perpetuo luctu & mœrore vixit,quo etiã confecta contabuit. Amoris eius fidẽ facit ſepulchrũ illud memorabile,quod erexit mortuo. Sunt qui velint eã cineres cadaueris vino mixto hauſiſſe quorum opinio ridet Architrenio. Darius exiſtimãs vxorem ſuam ab Alexãdro victore fuiſſe interfectam,eiulatibus impleuit caſtra,atq; in hæc verba ꝓrupit. Quod ego tantum nefas cõmiſi Alexander? Quem tuorum propinquoꝝ necaui,vt hanc vicem ſæuitiæ meæ reddas? Odiſti me nõ quidem prouocatus Sed finge iuſtum intuliſſet te bellum. Cũ fœminis ergo agere debueras? Quibus verbis coniicere eſt quantus fuerit Darij amor in vxorẽ. Pan

thea vxor Abradatæ viri Perſæ quum audiuiſſet maritũ in bello periiſſe, arrepto pugione ſeipſam interfecit.

¶ De mutuo fratrum & ſororum amore.

SOrores Phaetõtis quæ Heliades & Phaetontiades appellantur, fratrem cœlo deturbatum tãtis lachrymis deplorauerunt, vt deorum cõmiſeratione in arbores commutatæ ſint. Virgi. in Culice. At quibus inſigni curru proiectus equorum Ambuſtos Phaetõ luctu mutauerat artus. Heliades teneris amplexæ brachia trũcis Candida fundebant lentis velamina ramis. Anna apud Virgil. conqueritur quod ſorori ſuæ Didoni comes nõ fuerit in morte, ad ſimile genus mortis ſibi conſciendũ. Hæc autẽ Annæ verba ad Didonem ex quarto Aeneidos. Comitẽne ſororem Spreuiſti moriens? Eadẽ me ad fata vocaſſes, Idem ambas ferro dolor, atq; eadẽ hora tuliſſet. Antigone Oedipi filia fratrem ſuum Etheoclem in bello peremptũ ſepeliuit inuito Creõte tyranno. Ouid. libro tertio Triſt. Fratrem Thebana peremptum Suppoſuit tumulo rege vetante ſoror. Dagobertus Francorum rex conſortẽ regni fratrem Aripertum cõſtituit donata ei Aquitania. Ramyrus Veremundi filius Hiſpaniæ rex conſortem regni aſſũpſit Garſiam fratrẽ adhuc impuberẽ. P. Rutilius leui morbo impeditus nũciata fratris repulſa, in petitione conſulatus ilico expirauit, Autore Plyn. Cleomenes Lacedæmoni⁹ fratrem Euclidã ſecum regnare permiſit. Autore Plutarcho. Contra vero mutuo cõflagrarunt odio Romulus & Rem⁹, Etheocles & Polynices, Atreus & Thyeſtes, Aeta & perſes. Hyam a leone deuoratum ſorores Hyades lamẽtatione miſerabili proſecutę ſunt, adeo vt mœrore vitam finiuerint. Deorum demum commiſeratione, relatæ ſunt in ſtellas. Pontan⁹ Mox Hyadum chorus Eois emerget ab vndis. Fratris Hyæ quas perpetuus dolor indidit aſtris. Fuit maximus amor inter Caſtorem & Pollucẽ, vt iã diximus. Stroza pater. Talis Amyclæos non iunxit gratia fratres, Alterna quorum vita redempta nece eſt.

¶Amor & indulgentia parentum in liberos.

ANtiochus Sother rex Syriæ Stratonicen nouercã cuius amore pruriebat, indulgẽtia patris Seleuci Nicaronis obtinuit. Hippo & Miletia filiæ fuerũt cuiuſdam Scedaſi inter Bœotios ditiſſimi, quas quum im pudici adoloſcentes per vim cõſtupraſſent, ac demum oc cultandi ſceleris cauſa in puteum demerſiſſent, pater ipa/ tiens mœroris ad earum tumulos ſeipſum confecit. Gor/ dian⁹ ſenior audita filij morte ſeipſum ſuffocauit laqueo, Orodes rex Parthorum vbi reſciuit Pacorũ filium in bel lo cõtra Ventidiũ periiſſe, animi dolore verſus eſt i rabiẽ. ¶Niobe filios ſuos ab Apolline interfectos tãtis defleuit lachrimis, vt in ſcopulũ diriguerit. Propertius libro ſecũ/ do Nec tantum Niobe bis ſex ad buſta ſuperba Sollicito lachrymans defleuit a Sipylo.

¶Hecuba Polymeſtori regi Thraciæ genero ſuo oculos eruit quod Polydorum eius filium interfeciſſet. Valerius Beſtius ſimili modo excæcat⁹ eſt a L. Imbrico ſocero ſuo, quod eius filium Ruſcium interfeciſſet, Anius Tuſcorum rex filiam habuit Saliam nomine, quam quũ rapuiſſet ca/ theus adoleſcens, iratus pater in fluuium Aniene inde co gnominatũ ſeſe proiecit. Autor Plutarchus. Artaxerxes Darium filium adhuc viuens regem conſtituit, cõtra mo rem Perſarum. Pythius Bithynius animi dolore, quẽ con ceperat ex morte filij a Xerxe interfecti, relicto vxori re/ gno in mortui monumentum ſe coniecit, atq; inibi quod ſupererat vitæ, flebiliter cõpleuit. Nauiganti in Cretã The ſeo quum Aegeus pater iuſſiſſet, vt ſi cõfecto minotauro reuerteret̃ incolumis, albis vteretur velis ac Theſeus ver/ borũ patris immemor, reuertẽs nigrũ tetendiſſet lintheũ, pater eo ꝑcul viſo in mare ſe coniecit, qđ putaret actũ eẽ de filio. Fabulã hãc ſeu ſi mauis, hiſtoriã fuſiſſime deſcri/ bit Catullus. Autor Aetnæ. Excidit h̃ reduci quõdã tibi ꝑ fide Theſeu Cãdida ſollicito pręmittere vela patẽti. Calẽ ſius. Aſt vbi nigra dari ꝓſpexit linthea vẽto Rex pater, in fluct⁹ hoc caput ingr, eat. Præcipitẽq; ſenex ſpecula ſe te/

cit ab alta, Quę venus eſſe deum fluctibus alma dedit. Nihil magis curabat Aeneas quã Aſcanium ſuum. Vnde Virgil. lib. I. Aeneid. Omnis in Aſcanio chari ſtat cura parentis. Confectus ſenio Priamus vbi vidit filium ſuum Polyten a Pyrro Achillis filio interfectum, non potuit iræ aut voci parcere, quin homicidam inſectaretur conuicijs, licet in eadem eſſet alea, vt docet Virg. libro ſecundo Aen. Auctolia Sinonis filia & vxor Laertæ quum falſo nuncio intellexiſſet Vlyſſem filiũ apud Troiã in bello decubuiſſe, impatientia mœroris vitã proiecit. Iam diximus Nioben in ſcopulum diriguiſſe propter liberos ſuos ab Apolline interfectos. Idem quoq; dolor impulit Amphionem Niobes maritum mortẽ ſibi cõciſcere. Ouid. in Ibin. Addidit vt fidicen miſeris ſua funera natis, Sic tibi ſint vitæ tędia iuſta tuæ. Euenus Martis & Stropæ filius quũ ſtupratorem filiæ Marpiſſæ Apharetum nomine compræhẽdere non poſſet ad ſupplicium, coniecit ſe in Lycormam fluuiũ animi dolore, Autor Plutarchus. Tomyris Scytharũ regina filium ſuum Sargapiſem adeo dilexit, vt nõ prius ſibi conſtiterit, quã mortem eius vlta ſit ſeueriſſime. Cõpræhenſum enim interfectorem Cyrũ cruci affixit, teſte Diodoro, & ablatũ mortui caput demerſit in vtrem ſanguinis. Mycerinus rex Aegypti filiam quam habebat vnicam, adeo dilexit, vt mortuæ cadauer icluſerit aureo bouis ſimulacro, quod in templis proxime deos poſuit, floribuſq; ornauit quotidie admota noctu ppetua lucerna. Autor Herodotus. Attedius melior duos habuit liberos Bleſum & Glauciam nomine, quos adeo dilexit, vt diem Bleſi mortui natalem ſingulis annis celebraret. Martialis libro octauo Preſtas hoc Melior ſciente fama. Qui ſolennibus anxius ſepulti Nomen nõ ſinis interire Bleſi. Et de munifica profuſus arca Ad natalicium diem colendum Scribarum memori piæq; turbæ Quod donas, facis ipſe Bleſianum. Mater Antiſti æquum vidiſſet filiam a Cn. Põpeio repudiatam, ſuperinducta Aemylia, mortem ſibi cõſciuit. Blauus quum audiſſet filium a Triumuiris interfe-

ctum,ab iiſdem impetrauit,vt interficeretur,& filio mitteret comes.

¶Amor liberorum in parentes.

ARtaxerxes rex Perſarum patris ſui interfectorẽ dedit morti,mutata de induſtria cũ eo lorica. Icarum patrẽ Erigones quum agreſtes Attici interfeciſſent,filia doloris impatiens laqueum implicuit collo. Ouidius in Ibin.Quodq; dolore necis patriæ pia filia fecit,Vincula per laquei fac quoque guttur erat.Atys filius Crœſi quum eſſet natura mutus,vbi tamen vidit hoſtilẽ gladium imminentẽ paterno iugulo,ſolutis dentiũ clauſtris prorupit in verba,quibus docuit affectum animi ſui. Autor Gellius. Amphinomus & Anapius Siculi fratres, quum Aetnæ incendio Catana vrbs & omnia prope Siciliæ loca deflagrarent,parẽtes humeris ſuperpoſitos periculo ſubduxerunt.Syllius.Tum Catane nimium ardenti vicina Typhœo,Et glomeraſſe pios quondam celeberrima fratres.Autor Aetnæ.Amphinomus fraterq; pari ſub munere fortes,Quum iam vicinis ſtreperent incendia tectis,Accipiunt pigrumq; patrẽ,matremq; ſenilem.Illis diuitiæ ſolæ materq; paterq;.Erubuere pios iuuenes attingere flammæ,Et quocũq; ferunt illi veſtigia,cedũt,Et circa geminos auidus ſibi tẽperat ignis, Incolumes abeunt tandem,& ſua numina ſecum Salua ferunt. Claudianus. Complexi manibus fultos ceruice parẽtes Attollunt vultus,accelerátq; gradus.Idem.Cur non Amphinomo,cur nõ tibi fortis Onapi,Aeternum Siculus tẽpla dicauit honos?Simili exemplo laudatur pietas Aeneæ,quod flammis vniuerſam Troiam populantibus inualido patri humeros ſubincuruauerit,relictiſq; diuitiis vnicum pignus redemerit ab incendio.Idem Claudianus.Quod ſi notus amor prouexit in aſtra lacones,Aeneam Phrygio captus ab igne pater.Dido apud Virgilium libro quarto. Quem ſubiiſſe humeris confectum ætate parẽtem.Statius libro tertio Syluarum.Felix cui magna patrem ceruice vehẽti

Sacra Mycenææ patuit reuerentia flammæ. Scipio adhuc puer patrem pœnis hoſtibus circũſeptum liberauit, apud Tycinum ſeu Trebiam, Autore Liuio. Statius libro tertio Syl. Quiq; tener ſæuis genitorem Scipio pœnis abſtulit. Lauſus Mezētij Tyrrheni filius patrem in bello aduerſus Aeneam ſeruauit, eoq; liberato ipſe ab Aenea interfectus eſt. Idem Statius. Et Lydi pietas temeraria Lauſi. Oppiũ a triumuiris proſcriptum (dum ad ſupplicium quereret) filius humeris extulit, & incolumem peruexit in Siciliã. Antigonus quum ingenti prælio ſuperaſſet hoſtem, præmium belli tranſtulit ad patrem & imperium illi tradidit Cypri. Antigona patri ſuo Oedipo exoculato ducem ſe præbuit. Roſimunda filia Cunimundi Gepidarum regis maritum ſuum Alboinum regem Lõgobardorum veneno ſuffocauit, quod is Cunimũdum bello victum interfeciſſet, & ex interfecti ceruice feciſſet ſibi poculum. Leo iunior quũ annum vnicum præfuiſſet imperio, Zenoni patri manibus ſuis diadema impoſuit, ipſumq; deinceps imperare iuſſit. Alphonſus patrem ſuum Ferdinandum decem ac ſeptem aureorum milibus funerauit magno pietatis argumẽto. Cleobis & Biton fratres Argiam ſacerdotem matrem ſuam curruí inſidentem equorũ penuria ab oppido traxerunt ad fanum, ſeq; iugo alligarunt, quod ius eſſet ſacerdotem ipſam ad ſacrificium curru vehi. Autor Cicero libro primo Quæſt. Tuſcula. Claudianus. Si vetus Argolicos illuſtrat gloria fratres. Qui ſua materno colla dedere iugo.

Arrogantes, ſuperbi, glorioſi, & Ambitioſi.

Dares vt eſt apud Virgiliũ, fuit neſcio quis glorioſus, qui in ludis & certaminibus (quæ Aeneas ad Anchiſæ patris tumulũ celebrauit in Sicilia) inani brachiorum oſtentatione gloriabatur & imodicis laudibus ſe prædicabat, vnumquenque ad duellum prouocans, & ſuam vnius virtutem extollens immodice. Verba Virg. ſunt hæc ex libro quinto Aenei. Nec mora, cõtinuo vaſtis cum viribus effert Ora Dares, magnoq; virũ ſe mur

mure tollit.Idem.Talis prima Dares caput altum in plia tollit,Oſtenditq; humeros latos,alternaq; iactat Brachia protendẽs,& verberat ictibus auras.Miſenus fuit Aeneæ tibicen,qui deos marinos ad certamen tubæ auſus eſt irri tare.Numanus Remulus fuit quiſpiã Rutulus,qui quum multum ſibi tribueret,& imodice placeret, Troianos in Italia obſeſſos arguebat imbellię & mollicei.Verba Virg. ſunt hæc.Is primam ante aciem digna atq; indigna relatu Vociferans,tumidusq; nouo præcordia regno ibat,& ingentem ſeſe clamore ferebat.Eodem teſte Murrhanᵒfuit quiſpiam,qui antiqua generis nobilitate gloriabatur, Sic autem ait lib. 11.Murrhanum hic atauos & auorum antiqua ſonantem Nomina per reges actum genus omne Latinum præcipitem ſcopulo,atq; ingenti turbine ſaxi Excutit.Narciſſus puer liberali forma tãtæ fuit ſuperbiæ,vt pueros omnes & puellas a quibus adamabatur,nihili faceret Ouid.libro.3.Metamor.Multi illum iuuenes,multæ cupiere puellæ.Sed fuit in tenera tam dura ſupbia forma,Nulli illum iuuenes,nullæ tetigere puellæ. Martialis illudit cuidam Soſibiano,ꝙ patrem appellaret dominũ, qui tamen erat ſeruus.Sic autem ait.E ſeruo ſcis te genitũ blandeq; fratris,Quum dicis dominum Soſibiane patrẽ. Appion grammaticus Alexandrinus tanta fuit arrogantia,vt ei immortalitatẽ polliceretur,cui opera ſua nuncũ paſſet.Demetrius Poliorcetes Antigoni Macedoniæ regis filius tanta fuit inſolentia, vt Athenienſium legatos biẽnium ſuſpenſos tenuerit ſine colloquio,ac demum rẽ infecta reuerti iuſſerit.

Marſyas tibicẽ notatur hoc vicio,ꝙ Apollinẽ ad tibiæ certamen prouocauerit vt fabulãtur Poetæ. Menecrates medicus nullam ab his mercedem ſolebat accipere quibᵒ medebatur.Sed hoc tantum petebat,vt liberati ſe ipſius ſeruos eſſe faterẽtur,eumq; Iouẽ dicerẽt.Neſtorius hęreticus factus ꝑſul Conſtãtinopolitanus, orationẽ poſtero die habuit ad populũ arrogãtiæ plenam & ſuperbie qua cœlũ ſe vnicuiq; daturũ ꝑmittebat.C.Neuius comœdio

grapus ſuperbiam ſuam teſtatus eſt Epitaphio, quod ſe/pulchro ſuo iuſſit inſcribi. Erat aũt tale. Immortales mortales ſi foret fas flere, Flerent diuæ camœnæ. Neuiũ poetam, itaque poſtquam orci traditus eſt theſauro. Obliti ſunt Romæ latina loquier lingua. Autor Gellius. Rhemnius Palemõ grammaticus gloriabatur ſecum natas eſſe literas, ac ſecum demum morituras. Idem M. Varronem porcũ appellare non veritus eſt. Paulus Samoſatenus hæreticus diues factus e paupere, excreuit in ſuperbiam intollerabilem. Nam incedens per vicos & compita, doctrinam & literas oſtentabat publice, & notariis in propatulo, quicquid primum in buccã veniſſet, dictabat. Polidamas athleta ea fuit animi confidẽtia, & temeritate, vt ruinam ſcopuli quam preuidebat caſurum expectauerit, exiſtimans ſe poſſe reſiſtere. Quo tamen obrutus eſt vt iã dixit. Tamyras poeta Thrax natione auſus eſt cũ muſis de cantu certamen ſuſcipere, ab eiſdem propterea exoculatus. Iam diximus Theagenem Caprum pauperem fuiſſe, qui haberi volebat diues. Timæus ſiculus hiſtoricus gloriabatur ſeſe Thucididem & Philiſtum in hiſtoria ſuperaturum. Autor Plutarchus. Auſa eſt Arachne certare cum Minerua de lanificio, vt teſtantur poetarum fabulæ. Erat Athila rex Pannoniæ ſuperbus inceſſu, huc atq; illuc oculos circunferens, vt elata potentia in ipſo corporis motu appareret. Poetæ fabulãtur Caſſiopem Cephei filiã Nereidibus ſe prætuliſſe, vt Nioben Latone, Antigonam filiam Laumedontis Iunoni, Lychionem filiã Dedalionis, Dianæ. Domitianus iactabat in ſenatu patri ſe & fratri imperium dediſſe, illos ſibi reddidiſſe. Gaudebat appellatione domini, atq; etiam dei. Vnde Euſebius. Primus inquit Domitianus dominum ſe & deum appellari iuſſit. Hinc fluxerunt duo verſiculi cuiuſdam poetæ aſſentatoris. Edictum domini deiq; noſtri, Quo ſubſellia certiora fiunt. Vnde inſtitutum eſt ab eo, vt ne ſcripto quidẽ, aut ſermone cuiuſquam aliter appellaretur. Statuas ſibi in capitolio non niſi aureas, & argenteas poni permiſit. Septembrem

& Octobrem menſes ex appellatioĩbus ſuis Germanicũ Domitianumq; tranſnominauit, quod altero ſuſcepiſſet imperium, altero natus eſſet. Heraclides philoſophus põtius draconem aluit, quem feretro ſuo poſt mortem imponi iuſſit, vt ex hoc putaretur ad deos migraſſe. Maximinus iunior tanta fuit arrogantia, vt manus & pedes ſenatoribus præberet oſculandos. Actius poeta in camœnarum æde maxima forma ſtatuam ſibi poſuit, quum tamen breuis admodum eſſet. Autor Plynius libro trigeſimoquarto. Suffenus fuit ineptiſſimus poeta, q in ſuis operibus mirabatur ſe plurimũ, ſibiq; blandiebatur & arridebat. Catullus. Quẽ non in aliqua re videre ſuffenum poſſis, Seſoſtris rex Aegypti fuit adeo ſuperbus, vt domitos reges ad currum iungeret, eoq; modo triumpharet. Mariccus quidam ex plebe Boiorum auſus eſt ſe deum facere, Autore Cornelio Tacito. Caius princeps ſeipſum inter duos retulit, & Iouis maximi nomine ſtatuas erigi ſibi imperauit. Myxus fuit Dianæ ſacerdos glorioſus, & virtutum ſuarum eximius præco. Senetio fuit quiſpiam, qui grandia ſemper cupiebat dicere, Idem ſeruos nolebat habere, niſi grandes, & argentea vaſa non niſi grandia. Concubinam habebat ingentis ſtaturæ. Sũmis inſiſtebat digitis quum diceret, quo grandior videretur. Themiſon Cyprius Hercules dici volebat, eoq; nomine rem ſibi diuinã fieri patiebatur. Calippides Græcus fuit tragœdiarum hiſtrio, qui in ea re plurimũ ſe mirabatur. Propterea quum Ageſilao regi occurriſſet, arrogantius eum ſalutauit, ſubinde illi ſe oſtentans, & inter aſtantes ſeſe intrudens, arbitratus fore vt comiter a rege exciperetur. Verum is quũ grauioribus intenderet, ac ne Callipidẽ reſpectaret, non admodũ inquit, noſſe me videris o rex, nec qui ſim inaudiſſe. Ridens Ageſilaus, an non es inquit Callipides ille minus? Varus Pergæus fuit quiſpiam, qui verbis aſſentatorum corruptus perſuaſit ſibi ſe eſſe omnium formoſiſſimum, arte quoq; & robore in paleſtra omnes excellere, immo ne muſas quidem cantare ſuauius. Iam diximus

quonam modo Salmoneus tonitrua mentiretur, vt deitatis opinionem ſibi vendicaret. Acco mulier ad ſpeculũ inepte ſibi blandiebatur. Sapor rex Perſarum vocabat ſe regem regum, participem ſyderum, fratrem ſolis & lunę. Iulius Cæſar dicebat debere homines pro legib⁹ habere, quæcunque diceret, eoq; arrogantiæ progreſſus eſt, vt aruſpice triſtia & ſine corde exta quondam nunciante futura diceret, lætiora, quum vellet. Zeuſis adeo ſibi placuit in Helena quam pinxit vt non expectato aliorum teſtimonio hos verſus ipſe adiecerit. Haud turpe eſt Troas, fulgenteſq; ære Pelaſgos Coniuge pro tali diuturnos ferre labores. Aeternis facies nimis eſt æquanda deab⁹. Marcus Druſus tanta fuit arrogantia, vt L. Philippum conſulem. quia ſe interpellare concionantem auſus fuerat, obtorta gula per clientem ſuum adeo violẽter in carcerem detruſerit, vt multus e naribus eius cruor profunderetur. Quum ſenat⁹ ad eum miſiſſet vt in curiam veniret. Quare non potius inquit, ipſe ad me venit? Cn. Pompei⁹ balneo egreſſus ante pedes ſuos proſtratum Hipſeum ambitus reum nobilem ac ſibi amicum, iacentem reliquit contumelioſa voce proculcatum.

¶ Alexãder Macedo Iouis Ammonis filius dici voluit. Annibal Cannenſis pugnę ſucceſſu elatus, neminem ſuorum ciuium admiſit in caſtra, nec vlli reſpõſum dedit, niſi per interpretem. Hanno Carthaginenſis aues capere ſolebat, quas hanc edocebat vocem, Deus eſt Hanno. Adultas demum & doctas quaquauerſum emittebat, vt eandem emitterent vocem. Hoc Eraſmus refert in quendam Pſaphonem. Heroſtratus nominis & famæ libidine templum Dianæ Epheſiæ incendio dedit. Autor Gellius. Manes hæreticus prædicabat ſe natum virgine, deitatiſq; numen ſibi vendicabat. Perpenna conſul regnandi cupiditate Sertorium inter epulas incautum occidit, vt ſolus principaretur in Hiſpania. Amulius Numitorem, Attabanus Xerxem, Athalia vniuerſum Dauidis ſemen interfecerũt vt apud ſuos dominarentur. Spitigneus rex Bohemorũ

dominādi libidine bellū geſſit cum fratre Vratiſlao. Empedocles Agrigētinus poeta in Aetnam ſe coniecit, vt ad ſuperos conuolaſſe putaretur. Heraclius Phocam interfecit, vt ſolus imperaret. Iugurtha fratres ſuos Hiempſalē & adherbalem morti dedit, vt Numydarum regno ſolus potiretur. Conſtantinus impera. Irenen matrem expulit, vt imperaret ſolus. Sellus fuit quiſpiam, qui quum eſſet pertenui fortuna, volebat tamē haberi diues. Solebat Calliphanes poeta diuerſorum carminum & orationum initia conſcribere, ad tres aut quatuor verſus eaq; pronūciare & oſtentare, vt commentū ignorantibus multiſcius & eruditus videretur. Adrianᵘ fuit adeo cupidus famæ & laudis, vt libros a ſe ſcriptos de ſua vita libertis ſuis literatis dederit, qui eos ſuis nominibus publicarent. Autor Aelius Spartianus. Ducebatur Nero æternitatis ppetuæq; famæ cupidine, Vnde & menſem Aprilem Neronem appellauit, & Romam Neropolim conſtituit appellare. Autor Suetonius.

Audaces & temerarij.

Poetæ Phaetontis arguunt temeritatem quod patris currum acceperit regendū, quum tamen non eſſet idoneus auriga. Ouidius libro primo Triſt. Vitaret cœlū Phaetō ſi viueret, & quos Optauit ſtulte, tangere nollet equos. Auſi ſunt Gygantes Ioue armis laceſſere, & in eum ſcopulos iaculari, vt volunt Mythologorum fabulæ. Autor Aetnæ. Tentauere (nefas) olim detrudere mundo ſydera, captiuiq; Iouis transferre Gygantes imperium, & victo leges imponere mundo. Fuit & imprimis temerarium Sinonis facinus, qui fatalem machinam in medios Troianos duxerit ſolus, in vtranque paratus aleam, Autore Virgil. Fingūtur Theſeus & Pyrithous irremeabiles vmbrarum domos irrupiſſe, vt dominam Ditis thalamo deducerent. Icarus confictis a patre Dædalo pennis ſupramodū intumeſcens, auſus eſt mediocrem parentis volatū deſerere, & in ſublime niti, donec liquefactis a ſole pēnis, pceps deciderit in mare. Ouid, li. I. Triſt.

Dum petit infirmis nimium ſublimia pennis Icarus, Ica/ riis nomina fecit aquis. Crotoniates Milo nimia roboris confidentia tentauit arbores diducere. Bellorophon inſi dens Pægaſo per medium aerem ferri voluit. Iaſon & Ty phis vitam ventis primi cōmiſſerunt, & vias maris (quas natura negat teſte Claudiano) aggreſſi ſunt, Triſtes Hya/ das rabiemq; noti, infames ſcopulos Acroceraunia & ma re turbidum, vt ait ille. ſiccis oculis proſpicientes.

¶Timidi & meticuloſi.

ARchilochus ſcripſit ſatius eſſe clypeum abijcere, quam interire. Vnde & Lacedæmonij ſuis eum fi nibus iuſſerūt excedere Notatur apud Ariſtopha nem Cleonymus, quod abiecerit clypeum. Theagenes fuit adeo ſupſtitioſus & timidus, vt domi hr̄et Hecathes ſimulachrum, nec vſquam pedem moueret, niſi illo con/ ſulto. Artemō apud Græcos metu fractus & ſtupidus, diu intra domus ſepta ſe continuit duobus ſeruis æreum ſcu/ tum ſupra eius caput ſuſtinentibus, ne quid noxium ſup/ ne excideret. Si quando autem tecto egredi cogeretur, le ctica tecto adoperta geſtabatur. Cn. Vatienus ſiniſtræ ma/ nus digitos ſibi amputauit, ne bello Italico militaret. Ti/ mebat Pyſander, necubi animæ ſuæ occurreret, a qua vi/ uus eſſet deſtitutus. Dionyſius eo formidinis progreſſus eſt, vt cultros metuens tonſorios candente carbone ſibi adureret capillum, Quin & tondere filias docuit, ferro ta men remoto, inſtituitq;, vt candētibus iuglandium puta/ minibus barbam adurerent. Ariſtogiton fuit Athenienſis quidam ſycophanta, qui Martē habebat in lingua, & nun quam non loquebatur de bellis, vt propterea bellicoſus appareret, quum tamē re ipſa per foret meticuloſus. Proin de quum die quadam intellexiſſet exercitū parari, & con uocari milites, ſimulata valitudie crus obligauit, & bacu lo innixus in publicum ſe protulit clauditatem ſimulans. Quod vbi primum conſpicatus eſt Phocion, cognita pri mo intuitu hominis vafricia exclamauit Ariſtogitō clau dicat. Ariſtophanes & Lucianus induxerunt Plutū quen/

dam

dam omnia formidātē, Demoſthenes pro ignauo & maxime timido accuſat⁹ eſt, quod in propria cauſa dicturus prius aufugerit, quam deuenerit in iudicium Lycas furentem fugiens Herculem complexus aras tremebunda manu mortem metu cōſumpſit, vt nimio de metu exanimatus mortem ſenſiſſe non videatur. Taurea Campanus verbis quam re ferocior Claudiū Aſellum militem Romanū ſuperbis comminatiōibus ad duellum irritauit vltro, vbi autem ventum eſt ad conflictum. repente concitato equo fugam arripuit, & aufugit Capuam. Generoſi non eſt animi feciſſe, quod de Dario minore predicatur, ſed ignaui, & qui totam ſpē in fuga collocet. Hunc enim aiunt equas ſtatim a partu in bellū ducere ſolitum, vt ſi diſcrimine aliquo fugiendum eſſet, illæ relictorū pullorum deſyderio ſeſſorem properantiſſime domum reueherent.

Athanaſius Alexandrinus antiſtes impar Arrianorum inuidiæ, ſex annos in profundiſſimo ciſternæ lacu metu mortis delituit.

Quum Diocletianus multos idolis ſacrificare nolētes morti dediſſet, vnus omniū Marcellinus pōtifex ad ſimulachra dæmonum, metu mortis immolauit. Iurauerat petrus Apoſtolus ſe non defecturū a Domino etiam ſi Apoſtoli omnes hoc feciſſent, vbi tamen vētum ad diſcrimen ſubduxit ſe periculo, & ſecutus eſt a longe, captumq; ter ante gallicinium negauit impietatis Iudaicæ metu.

Perſes rex Macedoniæ fractis opibus regni humiliter & abiecte prouolutus iacuit ad Aemylij pedes.

Litigioſi.

Parnus fuit quiſpiam, qui ob amiſſam nauiculā obuiis quibuſq; litigabat. Hinc adagium. Diſceptare ob Parni ſcaphulam, id eſt ob res minutulas, multū mouere litium & querelarum.

Solebat Patacion bonis viris calūnias ſtruere, eoq; turpi quæſtu rem domeſticam augere. Hinc adagiū. Pataciōne calumnioſior. Anus quæſpiā fuit Ptolemais quæ quo

ad vixit, lites agitabat, nec vnquã ab agendis cauſis feria-batur. Autor Diogenianus apud Eraſmũ. Eurymnus fuit calumniator, qui diſſidiũ inter Caſtorem & Pollucem conatus eſt ſerere, alterũ apud alterum inſimulans. Hyperbolus fuit quiſpiam mirũ in modum appetens litiũ. Hinc adagium. Vltra Hyperbolũ. Gelius ſcribit Xantippen Socratis vxorẽ moroſam fuiſſe admodum & iurgioſam, qđ etiam de altera eius vxore Myrtho Ariſtidis filia prędicatur, Ambæ enim in muliebres contentiones ꝓpter ipſum Socratem deueniebant. Herodotus ſcribit Euryſthenẽ & Proclem fratres vbi adoleuerunt, per omne vitæ tempus inter ſe diſſenſiſſe, & eorũ poſteros itidẽ perſeueraſſe. Empedoclem aiunt iis fuiſſe moribus, vt aſſidue ſimultatem cũ aliquibus ſuſciperet, eaꝗ pertinaciſſime exercere. Notũ eſt quemadmodũ Etheocles & Polynices fratres mutuo diſſidio ad certamen, & mutuam mortẽ venerint regnandi libidine Cornelius tacitus ait verginium ſeditionibus obnoxiũ fuiſſe. Plynius ſcribit, diſcordiã ignotam eſſe Hyperboreis viritim, gregatimq; degentibus.

¶ Fuit pomponius Atticus tanta erga domeſticos facilitate, vt iurauerit ſe cũ matre nonagenaria nunquã in gratiam rediјſſe, cũ ſorore pariter nullã geſſiſſe ſimultatẽ.

¶ Taciturni.

PAulus ſimplex Pauli primi anachorete diſcipulus magiſtro iubẽte, integrum trienniũ obſtinatiſſime tacuit. Diſcipulorũ Pythagoræ nemo minus biennio cõticuit. Agatho lapidem in ore tenuit per trienniũ, vt ſilere diſceret. Thomã Aquinatem condiſcipuli bouẽ appellabãt, quod ſemper taceret, audiretq; tantũ. De ſilẽtio ſecundi Philoſophi iam dixim⁹ in capite de inceſtuoſis. Zeno quũ legatos Antigoni regis miſſos Athenas cũ nonnullis philoſophis ad cœnã inuitaſſet, ac cæteri omnes verborũ multitudine doctrinam ſuam oſtentarent, ſolus ipſe tacuit. Silentij cauſam percontantibus legatis reſpondit difficillimũ omniũ eſſe retinere ſermonem.

¶ Homines liberæ & importunæ loquacitatis.

LAra fuit nympha,cui Iupiter linguā abſtulit,quod furtiuos eius amores Iunoni reuelaſſet.Ouid.li. 2. Faſt. Iuppiter intumuit,quaq; eſt non vſa modeſte, Eripit huic linguam,Mercuriūq; vocat.Duc hanc ad manes,locꝰ ille ſilentibus aptus,Nymphā,hæc infernæ nympha paludis erit,Tantalū apud inferos damnatum aiunt, quod deorū ſecreta hominibus reuelaſſet. Ouid. Quærit aquas in aquis & poma fugacia captat Tantalus, hoc illi garrula lingua dedit.Daphitas grammaticus in Thorace monte cruci affixus eſt,quod reges maledicis carminibꝰ inceſſeret. Anaxarchum ob petulantes iniurias Anacreō Cyprius in pila contundi iuſſit. Caliſtenes liberius cū Alexandro locutus.eiuſdē mandato adiudicatus eſt morti. Hæc autem eius verba ad Alexandrum fuiſſe feruntur.Si deus es,bn̄ficia largiri mortalibꝰ,nō ſua debes eripere. Si homo id qd ſemp te eſſe cogita.Lacedæmonij libros Archilochi ob ſolam dicacitatē,& ingenij virulētiā ab vrbe ſua ſummouerunt,ne illorū lectione corruptū aliquid imbiberent lectores.Dionyſio inquirenti vbinam terrarum exquiſitus haberetur æs,Antephon Sophiſtes reſpondit, optimū ſe noſſe Athenis,vbi ſtatuas habebant Armodius & Ariſtogiton tyrannicidę.Innuebat autē Antiphō Dionyſium eſſe dignū,qui ab huiuſmodi hominibus interſiceretur.Quæ petulans & verboſa dicacitatis homini male ceſſit.Suſarion,Machnas,Cratinus,Ariſtopanes & Eupolis Gręci poetæ flagitia hominū tanta libertate inſectabant,vt opus fuerit lege,quę maledicā illam & effrenem mordendi licentia cohiberet & cōprimeret.De quibuſdā horū meminit Horatius dicēs,Eupolis atq; Cratinus,Ariſtophaneſq; poetæ,Atq; alij quorū comœdia priſca virorum eſt,Si quis erat dignus deſcribi, quod malus aut fur, Quod mœchus foret,aut ſicariꝰ,aut alioq famoſus,multa cū libertate notabāt. Meuius poeta Metellos ac Scipiones ſuis verſibus auſus eſt ꝑſcindere.Propterea Metellus cōſul hoc ei verſiculo reſpondit.Dabunt malum Metelli Neuio poetæ.Tandem aūt propter nimiā illam in ſcribē-

ſo maledicentiam a triũuiris in vincula coniectus eſt,& in carcere detruſus. Audax fuit & licentioſum. C. Memmii verbum qui auſus eſt obiicere Cęſari tanquam pathico,quod ſtetiſſet ad cyathum Nicomedi regi inter exoletos. Antigonus rex Theocritũ Chium occidit propter ſalſum & mordax ſcomma ab eo de ſe dictum. Quum enim quaſi puniendus ad Antigonum raperetur,ſolantibus eũ amicis ac ſpem pollicentibus,quod omnino clemẽtia regis experturus eſſet,quum ad eius oculos veniſſet reſpõdit. Ergo impoſſibilẽ mihi,dicitis ſpem ſalutis. Quo verbo illudebat regi,quod altero orbatus eſſe oculo. Autor Macrobius. Labien⁹ omnes paſſim lacerabat,vnde & rabies vocabatur. Nec defluit loquacitati pœna. Factum eſt enim per inimicos vt omnes eius libri comburerenť. Nullum opus tam abſolutum eſſe poterat,quod non calumniaretur Momus. Idem Sandaliũ Veneris Praxitelicę culpauit quũ Venerem ipſam non poſſet. Oſcus fuit quiſpiã natus ad contumelias omniũ ingeniis impingendas. Nulli nõ inuſſit notam. Autor Seneca, Medius fuit quidã ex Alexandri adulatoribus,qui calumnias in quemuis iactabat,& alios ad idem opus hortabať, Iam docuimus, quã liber & petulans Demochares Athenienſium legatos in ſermone apud philippum regem fuerit.

¶ Timagenes hiſtoricus Auguſtum & vniuerſam eius familiã maledicis verbis probroſiſq; conuiciis auſus eſt denigrare. Benignus tamẽ imperator ad vindictam ſatis habuit ei domo ſua interdicere.

¶ Stateri⁹ ætate Marci Tullij,ob cõuicioſa verba & mordaculos ſermones rei capitalis iure damnatus eſt. Theon fuit poeta quiſpiam rabioſæ loquacitatis,petulãtiſſimęq; maledicentiæ. Hinc adagium Dente Theonino rodi. Hipponax poeta fuit Iambographus amarulentus & notæ mordacitatis. Hinc Hipponactæum præconiũ ceſſit in parœmiam. Zoili quoq; mordacitas prouerbio locum fecit Nam & poetarũ principem Homerũ auſus eſt ſuis ſcriptis laceſſere, Aeſopus Delphos profect⁹ gentis illius iram in

ſe conuiciis & contumelioſis apologis concitauit.

ℭ Veraciſſimi.

POmponius atticus nec mẽdacium dicebat, nec pa ri poterat. Benius abbas qui in Thebaidis ſolitudi ne vixit, nunquam viſus eſt iurare, nunquã menti ri, nunquã iraſci, nunquam verbum ocioſum dicere. Hor abbas nunquã mentitus eſt, nunquam cuiq̃ maledixit.

ℭ Aſtuti & fraudulenti.

ISmenias Thebanus legatus ad regem Perſarũ miſſus quũ ſciret ex conſuetudine gentis nihil ab ipſo rege impetrari poſſe, niſi prius quis adorãs procumberet. vbi in eius fuit conſpectu, anulum de induſtria ad pedes cadere permiſit, vt in eo colligendo reclinatus, videretur adoraſſe regem Athenieſibus in expeditionem Siciliȩ na uigaturis Meſon aſtrologus inſaniã mentitus eſt, vt onus detrectaret. Papyrius prætextatus duct⁹ a patre in ſenatũ quum arcana quædam illic audiſſet, reuerſus domũ & in terrogatus a matre quid nam actũ eſſet in ſenatu, ad decli nandas importunas eius preces reſpondit conſtitutũ eſſe vt vni viro due nuberẽt vxores. Autor Gellius. Pyſiſtrat⁹ timens primores athenienſium volũtarijs affectus plagis in publicũ proceſſit, vbi de principũ crudelitate queſtus populũ concitauit ad vlciſcendam fictam iniuriam. Quo aſtu vſa ſit Phryne meretrix in appellẽ, iam diximus in ca pite de meretricibus. Scyllis Sicyoni⁹ tanto aſtu claruit, vt quo tempore Xerxes imminebat Græciæ, Perſarũ nauiũ rudentes & anchoras natando & vrinãdo præſcinderet. Ladiſlaus rex poloniæ Craconiam oppidũ obſeſſum ad deditionem compulit opinione caſtrẽſis copiæ Stratage mate deceptum quum montes farina integi mãdauiſſet. Theopompus Lacedæmonius permutato cũ vxore habi tu euaſit e carcere vt mulier Pyrrhander fuit ſycophanta quiſpiam egregie verſutus, notæq; malitiæ. Ariſtophanes apud Eraſmum. Ac per Iouem fuit quidem Pyrrhandrica iſta techna. Quum mortuo Cambyſe ſeptem perſarũ ma gi inter ſe conueniſſent, vt cuius equus primũ ſoli oriẽti

adhinniret, rex ſalutaretur, Oebares (ſeu vt aliq ſcribunt) Cebares Darii equiſo admiſſam intra equæ genitalia manum naribus equi Dariani admouit, Quo odore irritatus equus ante omnes hinnitum dedit.

¶ Eucrates fuit verſutus quiſpiã, qui aliquo prætextu ſuffugiebat ſemper ſi quãdo fides eſſet præſtanda. Hinc adagium natũ. Vias nouit quibus effugit Eucrates. Cãtharus fuit quiſpiã impoſtor & maleficus apud atheniẽſes. Phrynondas fuit etiã verſutus & maleficus, ſummuſq; malarũ rerum artifex. Vnde quotieſcunq; hominẽ inſigniter malum volebant innuere, Phrynondam appellabant. Ariſtophanes apud Eraſmũ. Scelerate tu ac Phrynonda, & impuriſſime. Vlyſſem & Siſiphum vafros admodum fuiſſe pro cõperto eſt, Vnde Homer⁹ apud Eraſmum. Siſyphus in terris, quo non aſtutior alter. Ciphiſſodorus, Pantoleõ & Matreas impoſtores fuerunt apud Alexandriã, qui vafris quibuſdam cõmentis ſpectantes eludebant. Sertorius vt eſt apud Gelliũ, in temporibus difficillimis mentiebatur ad milites, ſi mendaciũ prodeſſet, & literas compoſitas pro veris legebat, & ſomnium ſimulabat, & falſas religiones conferebat, vt his rebus militum animos quoquo vellet, induceret. Dionyſius tyrannus citharœdo cuidam ſibi plurimum grato in ſpectaculis multa pollicitus eſt, neque tamen ſequenti die erogauit quicquã, mercedẽ vero repoſcenti hoc modo reſpondit Abunde tibi gratiam retuli citharœde. Quanto enim tẽpore oblectaſti canẽs, tanto etiã ſperans es oblectatus. Hyperbolus fuit quiſpiã Chremidis filius verſutia in fallendo præſignis. Nã quũ lucernas factitaret, plumbũ immiſcebat æri, vt ponderoſiores factæ maius demererentur precium. Antonio athenas intranti quũ ciues vrbis obuiam proceſſiſſent, dixiſſentq; eſſe ſibi mineruã nubilem, quam Libero patri (ita enim eum vocabant aſſentandi ſtudio) deſpõdere vellet, arepta occaſione ducturum ſe reſpondit, ſed oportere futuræ nuptæ mille dari talenta nomine dotis. Iulius Cęſar in obeundis expeditiõibus exercitũ nunquam duxit per

inſidioſa itinera, quin prius locorũ ſitus experiretur, nec ante in Britãniam tranſuexit. quam portus & nauigationem, & acceſſum ad inſulam exploraſſet. Cyrus Maſſagetis in ſe irruentibus caſtra reliquit diripienda, vt cibo potuq; graues & ſomno deditos poſtmodũ aggrederef, & vincere, vt accidit. Annibal Romanã claſſem adortus, ſerpentes fictilibus vaſis incluſos. in hoſtem nihil tale ſperãtem eiaculatus eſt, & inſperata formidine concuſſos in fugã vertit. Alexander tertius ponti. maxi. Venetias habitu ſerui fugiens manus Federici ſubterfugit. Boemũdus Roberti regis Siciliæ frater ab expeditiõe Hieroſolymitana rediens quũ per fines Alexii imperatoris inimici tranſire cogeref, ſe clauſum in loculo vt mortuũ ferri iuſſit, eoq; modo manus hoſtiles euaſit.

¶ Verſiformes, ſeu in varias formas mutabiles.

Metra filia Eriſicthonis, vt fabulantur poetæ in varias formas ſeſe commutabat. Ouid. lib. 8. At illa Nunc equa, nunc ales modo bos, modo ceruus abibat. Hinc adagiũ. Mutabilior Metra Eriſicthõis. Achelous dimicans in Herculẽ pro Deianyra, quum videret ſe multo inferiorem viribus, in ſerpentem primo, deinde in taurũ, poſtremo in fluuiũ ſeſe transformauit. Vnde apud Ouidiũ libro nono ſic loquitur. Inferior virtute, meas dĩuertor ad artes, Elaborq; viro longũ formatus in anguẽ. Idẽ, Reſtabat tertia tauri Forma trucis, tauro mutat⁹ mẽbra rebello. Periclymen⁹ Neſtoris frater beneficio Neptuni in quaſcũq; formas ſe commutabat. Idem libro duodecimo Mira Periclymeni mors eſt, cui poſſe figuras ſumere, quas vellet, rurſuſq; reponere ſumptas Neptun⁹ dederat. Eadẽ transformatio tribuitur Protheo Oceani & Tethyos filio. Hinc adagiũ Protheo mutabilior. Vertũnus dicitur a latinis. Ouid. libr. 1. Faſt. Ille ſuam faciẽ transformat & alterat arte. Mox domitus vinclis in ſua mẽbra redit. Idem lib. 1. de arte. Vtq; leues Prothe⁹ modo ſe tenuebat in vndas, Nunc leo, nunc arbor, nunc erat hirtus aper.

¶ In grati.

THeſeus Ariadnam Minois filiam cui⁹ beneficio la byrinthum euaſerat, reliquit in chio inſula. Ouid. lib.8. Comitemq; ſuā crudelis in illo Littore deſti/ tuit. Calentius. Credidit infelix crudeli gnoſia Theſeo, Et gemuit rapidis preda relicta lupis. M. Porti⁹ Cato ſeruos ſenio confectos tāquam bruta ſolebat eiicere & expone/ re venales, Crœſus Lydorū rex Cyrum perſarum regem a quo primum victus, & impunitatem & veniā acceperat armis iterū laceſſiuit. Pharnaces in amicitiam a pompeio receptus, Mithridati patri ſuo bellū intulit. Romani Sci/ pionem illum Africanum cui⁹ auſpicio æmulam imperij ſui Carthaginem ſub iugū redegerant & aſdrubalem ſu/ perauerant, accuſatū a Petilio in ius vocauerūt, atq; pro/ ſcripſerūt, quod pecuniam aſiaticam nō totam in ærariū retuliſſet. Stroza filius. Heu nihil ingratæ fas quenquā fi/ dere plebi. Teſtis Ariſtides, & qui Barcæa ſubegit Caſtella & victis accepit nomen ab Afris. Beatrix Pānoniæ regina mortuo marito Matthia Vladiſlaum Cazamiri Poloniæ regis filium in matrimoniū & regnum aſciuit. a quo tamē breui poſt tempore abdicata eſt. Ludouic⁹ pius Caroli ma gni filius a filiis in carcerem coniect⁹ eſt. Amalaſuntha go thorum regina interfecta eſt opera cuiuſdam Theodori, quem tamen regni conſortem delegerat. Iuſtinian⁹ imp. Beliſarium ducem excolauit, cuius tamē ductu Perſas in oriente, Vandalos in Africa, & Gothos in Italia ſuperaue rat. Demophoon Theſei filius Phyllidem reliquit, & ad laqueum impulit, cuius tamen hoſpitio fuerat vſus quū ab expeditione Troiana rediens, delatus eſſet in Thraciā. Iaſon quoq; Medeam cuius opera vellus aureū ſurripue/ rat & draconem effugerat. abdicauit ſuperinducta Creu/ ſa filia regis Creontis. Sanctius quartus rex Hiſpaniæ Al/ phonſum patrem e Germania redeuntem regno occupa to non admiſit.

¶ Decebalus rex dracoꝝ vict⁹ a Traiano, & venia donat⁹ īperatorē denuo ſolicitauit ad bellū. Eriſcus fili⁹ actii Fer/

rariæ principis patrem in carcerem coniectũ ibidem mori coegit ob inductam nouercam. Cicero iuſſu M. Antonii Triumuiri interfectus eſt a Pompilio, quem tamen capitis reum defenderat. Lucius Oſtius tempore bellorum ciuiliũ patrem ſuũ Annalim proſcriptũ quem triumuiri ad ſupplicium perquirebant, latentem prodidit, vt eius bona acciperet. Darius conſilium cæpit de interficiendo patre Artaxerxe, a quo tamen rex per indulgentiam creat⁹ fuerat. Imperator Henricus quintus Henricũ patrem macerauit carcere. Alphonſus primus rex Luſitaniæ, Tireſiam matrem coniecit in vincula, quod poſt mariti mortem ſecũdas tentaſſet nuptias. Phraates patrem ſuũ Orodem regem Parthorum interfecit. Bernardinus & Hoſtaſius fratres & domini Rauẽnæ patrem Guidonem in carcerem coniecerunt. Romanus iunior matrem a ſe reiecit, & animi dolore, quem illa de filii ingratitudine conceperat, ad mortẽ compulit. Michael Calaphates impe. Zoen matrem imperio ſpoliauit. Ioannes Scotus, quum bonas literas profiteretur in Anglia, diſcipulorũ coniuratione graphiis interfectus eſt. Michael Traulus Leonem Impe. de medio ſuſtulit, cuius tamen beneficio multas dignitates fuerat aſſecut⁹. Diomedes direpta Troia rediens in patriam, ventis delatus eſt in Lybiam, vbi Lycus rex Marti hoſpites immolabat. Caluce vero Lyci filia Diomedem, cuius amore flagrabat, liberauit ab inſidijs paternis. Atqui ille ſpreto ſalutis autore enauigauit, vnde puella dolore animi ſe ſuſpendit. Eodem modo Calphurnius Craſſus Balſacciam puellam reliquit, cuius tamen beneficio mortem euaſerat in Maſſilia. Xerxes filiũ Pythij Bithynij mediũ diſcindi iuſſit, quũ tamen pater regem ipſum cũ toto exercitu hoſpitio ſuſcepiſſet. Tacius rex Sabinorum Tarpeiam puellam viuã defodit, cuius tamen beneficio capitolium expugnauerat. Alexãder immemor primæ nutricationis & lactis, quod ab Hellanice nutrice infans biberat, eius filium Clitum interfecit. Cómodus imper. interfectus eſt inſidiis Martiæ concubinæ ſuę. Cõſtantin⁹ Leo-

nis filius Irenem matrē imperio deiecit. Iſacius Angelus imper. ab Alexio fratre, quem captū a Turcis redemerat, per ſummū ſcelus oculis imperioq; priuatus eſt. Alexius demum interfectus eſt a Murziphlo quodā ignobili, quē tamen ad ſummū dignitatis gradū extulerat. Magna fuiſſet Aeneæ in Didonem ingratitudo, ſi poſt benignū eius hoſpitiū oblataſq; vltro nuptias eam reliquiſſet, vt Virgilius fabulatur. Cęſar Tyberius toto triennio quo viuente matre abfuit ab vrbe Roma, & morā traxit in ſeceſſu Capreatum, ſemel omnino matrem, nec amplius q̄ vno die pauciſſimis vidit hoīs, Mortuā demū quū intellexit, nō prius acceſſit ad exequias q̄ corrupto & tabido corpore. Funeratam prohibuit conſecrari, eiuſq; teſtamentū pro irrito habuit, atq; vnū ex his interfecit, quibus illa moriens funeris ſui curā demandauerat. Thraſimūdus Pharoaldo pr̄i ſuo Spoletanorū duci caput in modū p̄ſbyteri raſit, vt principatū arriperet. Autor Paulus diacon⁹. Hercules adhuc puerulus præceptorē Linū interfecit, quum ab eo ob tardius ingeniū culparet̃. Autor Io. Annius in Beroſum. Quā ingrata fuerit Tullia in parentem atq; inhumana, iā diximus in capite de Crudelitate. Metula ingratiſſimus fuit in Philelphū præceptorē. Paris Helenam rapuit vxorem Menelai, a quo tamē benigno ſuſcept⁹ fuerat hoſpitio. Athenienſes Milciadē pro Marathoniis trophæis carcere macerarunt. Syracuſani Dionem cuius opera libertatem receperant, eiecerūt, ac deinde reuocatum interfecerunt. Ariſtidem Athenienſes in exilium miſerunt beneficiorum eius immemores.

ℂ Iuſtiſſimi.

Ripheus Troianus fuit quiſpiam, quē Virgil. lib. 2. Aenei. iuſtiſſimū fuiſſe ait his verbis. Cadit & Ripheus iuſtiſſimus vnus. Qui fuit in Teucris, & ſeruantiſſimus æqui. Idem libro ſeptimo ait, Galeſum fuiſſe quendam in terra Italia iuſtiſſimū. De Emathione Ouid. lib. 8. Meta. Emathiō equi cultor, timiduſq; deorū. Idē li. 6. Meta. de Erictheo ſic meminit. Scœptra loci rerūq; ca-

pit moderamen Eriƈtheus. Iuſtitia dubium eſt, validiſne potentior armis. Hermes Aegypti⁹ tanta fuit æquitate & iuſtitia, vt quum quid emeret, iuſtum ſemper exolueret precium, cariuſq; emeret, quam venditor æſtimaret. Bocchyris rex fuit Aegyptiorum adeo incorruptæ in iudicādis litibus iuſtitiæ, vt ſi quem magnopere iuſtum ſignificare vellent, Bocchyrim appellarent. Autor Suidas apud Eraſmum. Chiron fuit Centaurorum iuſtiſſimus, Germanicus in Arato. Hic erit ille pius Chiron iuſtiſſim⁹ omnes Inter nubigenas, & magni doƈtor Achillis. Ariſtophanes Meſſenius tanta fuit æquitate, vt quoſdā ex ſocijs interfecerit, quod puellas virgines ſtuprare voluiſſent. Maris philoſophus ex Laodicea fuit omniū ætatis ſuæ iuſtiſſimus. De Zaleuci æquitate iam diximus in capite de ſeueriſſimis hominibus. Quū Philippus in tribunali dormitās aduerſus Machetā quendam pronunciaſſet, vbi vigilantior factus cognouit factā Machetæ iniuriam, non reſcidit quidem iudicium, ſed iniuſtam ipſe exoluit mulƈtam. Idem rogatus ab Harpalo, vt Crateta eius familiarem iudicio liberaret, Eū inquit reƈtius eſt quam nos ab ipſum male audire. Ariſtides ab incorrupta ęquitate iuſti cognomen apud Athenienſes meruit. Idem interrogatus quid eſſet iuſtitia, nihil inquit alienū deſyderare. Aiunt Bibliū fuiſſe virum tantæ integritatis & abſtinētiæ, vt quum inter eundum reperiſſet aliquid alienum, omnino intaƈtū præteriret. Philoxenus poeta maluit reduci ad fodinas lapidarias, quam contra animi iudicium carmina Dionyſii probare. Biantis Prienæi integritas in iudicandis cauſis ſequenti prouerbio locum fecit. Prienenſi pollere iuſtitia. ¶ Prodicus fuit quiſpiam apud Græcos in iudicandis litibus & arbitriis inter diſſentientes amicos acerrimi iudicii. Alexander Seuerus impera. tanta fuit æquitate, vt nullas vnquam ſanciret leges, nullam conſtitutionē ſacraret ſine viginti iuriſperitis & doƈtiſſimis ac ſapientibus viris, nec vlla in re iudicium ferret, quin prius iret per ſentētias ſingulorum, & ſcriberetur quid quiſque dixiſſet. Quum

de iure aut negociis tractabat, ſolos adhibebat doctos &
diſertos. Si de re militari, milites veteres & ſenes. Si vnq̃
furem vidiſſet iudicem, paratum habebat digitum, vt illi
oculum erueret. Tanto odio proſequebatur iudices, qui
furtorum fama laboraſſent, vt ſi eos caſu aliquo videret,
commotione animi cholerā ſtomacho euomeret, toto
vultu inardeſcente. Autor Lampridius. Vrſus Nolanus tā-
ta fuit iuſtitia, vt ne lapis quidem vnus in Nolanas ædes
(quas inchoauerat) niſi ſoluta mercede conuectus fuerit.
Herodotus ſcribit Mycerinum Cleopis filiū omnes ægy-
pti reges æquitate & iuſtitia ſuperaſſe. Si quis apud eum
conquerebatur de re aliqua furto ſibi ſublata, ſua ipſe pe-
cunia iacturam conquerentis reſarciebat & iniuriam. Da-
rius Scythen Zanclæorum regem cenſuit omnium quos
vidiſſet, iuſtiſſimum. Autor Herodotus. Idem ait Glaucū
Lacedæmonium Epycidis filium tam celebri & incorru-
pta fuiſſe iuſtitia, vt ad eum videndum multi alienigenæ
Spartam conuenirent. T. Manlius iuris pontificalis peri-
tus, iudex inter Macedonas accuſatores & filium cōſtitu-
tus, audita cauſa ita pronunciauit Quum probatum ſit Si
lanum filium meum pecuniam accepiſſe, ipſum repudio,
& prole mea indignum iudico, protinuſq; a conſpectu
meo abire iubeo. Tranquillus ait Auguſtum tanta fuiſſe
æquitate, vt nulli vnquam genti ſine iuſtis & neceſſariis
cauſis bellum intulerit. Camillo Phaliſcos obſidenti ludi
magiſter liberos Phaliſcorum tanquam ſpaciandi cauſa
extra murum eductos tradidit dicens repetendis obſidi-
bus ciuitatem imperata facturam Camillus non ſolū ſpre
uit perfidiam, at magiſtrum reuinctis poſt terga manibꝰ,
pueris dedit verberandū & ad parentes cum plagis redu-
cendum. Phaliſci ob hanc iuſtitiam ſponte deditionē fe-
cerunt. Claudianus in Ruffinum. Ductoſq; Camillus Trās
murum pueros obſeſſæ reddidit vrbi. Timochares ſeu vt
aliis placet, Nicias pyrrhi Epyrotæ regis medicus quum
ad Fabricium acceſſiſſet, promiſiſſetq; ſe pacta mercede
præminiſtraturum Pyrrho venenum, Fabricius non tan-

tum auerſatus eſt facinus, at etiam Pyrrhum hoſtem literis monuit, vt a domeſticis caueret inſidijs. Autor Valeri⁹ Antias apud Gellium. Vnde etiam Claudianus libro tertio in Ruffi. Romani ſcelerum ſemp ſpreuere miniſtros. Noxia pollicitum domino miſcere venena Fabricius reiri nudata fraude remiſit. In feſto quē marte petit, bellūq; negauit Per famuli patrare nefas.

¶ Cato & Phocion præcipuis amicis quandoq; aduerſabantur cauſa ſeruandæ æquitatis, Autore Plutarcho.

¶ Timoleon Corinthius quū nullis precibus fratrē poſſet inducere ad exuendam tyrannidem, eius interfectoribus adiutorem ſe præbuit.

¶ Cambyſes iudicem ſibi chariſſimū quod perperam & iniquam ſententiā tuliſſet corruptus pecunia, e ueſtigio cōpræhendi iuſſit, & pelle ex toto eius corpore detracta tribunal iudicū inſterni vt aliena fruerentur inſania, eoq; periculo rectius iudicarent.

¶ Iniuſti.

VLtimus regū Romanorū Tarquinius vir fuit iniuſtus, vt docet Ouidius libro primo Faſt. dicens. Vltima Tarquini⁹ Romanæ gentis habebat regna, vir iniuſtus, fortis ad arma tamen, Ceperat hic alias, alias euerterat vrbes. Et Gabios turpi fecerat arte ſuos. Aemylius Numitorē fratrem regno expulit, & paruulos nepotes perdendos in Tyberim deuouit. Ouidius libro tertio. Faſto. Hoc vbi cognouit contēptor Amulius æqui, Nam raptas fratri victor habebat opes, Amne iubet mergi geminos Scelus vnda refugit In ſicca pueri deſtituuntur humo. Themiſtocles monitus a quodā vt æqualem ſe præſtaret in iudicio, abſit (inquit) vt ego dum potero, non magis amicis faueā cunctis in rebus. Panis rex Chalcidis Heſiodū Homero prætulit, vt Mydas agreſtem Panos cantilenā Apollinis muſicæ. Siſamnes nomen eſt illius iudicis, quem ob iniquam ſentētiam a Cambyſe excoriatum prædiximus. Eius vero filius vocabatur Othanes. Teſtis Herodotus. Pilatus Hieroſolymorū præſul au/

torem noſtræ ſalutis adiudicauit morti,ne in Cæſaris offenſionem impingeret.

¶Proditores,periuri,& perfidi.

LAomedon Neptuno & Apollini murorum Troię conditoribus pactam denegauit mercedem. Virg. libro quarto,Laomedonteæ ſentis periura gẽtis? Metius Suffetius quũ apud Albanos ſummam rerum teneret,a Romanis in auxiliũ contra Fidenates vocatus iure ſocietatis venit quidẽ,ſed in ipſo prælio ad hoſtes defecit.Propterea Tullus Hoſtilius parta victoria eũ religauit ad binas quadrigas,hiſq; in diuerſa rapientibus membratim diſcerpſit.Claudianus.Perfidiam damnas,Meti ſatiabere pœnis.De perfidia Theſei in Ariadnã,Demophoõtis in Phyllidem,Iaſonis in Medeam,Aeneæ in Didonẽ, iam diximus in capite de ingratis,adhuc tamen teſtimonijs confirmabimus,vt nihil a nobis deſideret lector. De Theſeo,Phedra apud Ouid.Perfidus Aegides ducẽtia fila ſecutus,Curua meæ fugit tecta ſororis ope. Idem libro primo Eelegia.Talis periuri promiſſaq; veiaq; Theſei,Fleuit præcipites Creſſa tuliſſe notos.Tibullus libr.4.Gnoſia Theſææ quondã periuria linguæ Fleuiſti ignoto ſola relicta mari. Ariadna apud eundem Catullum ſic in Theſei perfidiam inuehitur.Siccine me patrijs abductam perfide ab oris,Perfide deſerto liquiſti in littore Theſeu?De Iaſonis in Medeã perfidia Propertius libro ſecundo. Colchida ſic hoſpes quondam decepit Iaſon , Eiecta eſt , tenuit nanq; Creuſa domum.De perfidia Demophoontis Ouidius libro ſecũdo de arte.Et tibi Demophoon Thæſei criminis hæres Phyllide decepta nulla relicta fuit.Sinonem Virgilius fabulatur fuiſſe græcũ neſcio quem periurũ,qui ſuis mendacijs & perfidia Troianos eluſerit,& fatalẽ machinã vatibus ne quicq̃ reclamantibus intra muros duxerit.Verba Virgilij ſunt hæc ex lib.2.Talibus inſidijs periurijq; arte Sinonis credita res,captiq; dolis lachrymiſq; coactis,Quos neq; Tytides,nec Lariſſęus Achilles,Non anni domuere decẽ,non mille carinæ.Sidonius. Nec periuria

perſequar Sinonis, Arx quo palladio dicata ſigno Pellaci reſerata proditore Portantē pedites equū recepit. Curio quū prius eſſet inimiciſſimus Cæſari mutata poſtea volūtate factus eſt acerrimus eius propugnator, quum ab eo liberatus eſſet maximo ære alieno. Vnde Lucanus. Audax vænali comitatur Curio lingua. Et alibi de eodem. Gallorum captus ſpolijs & Cæſaris auro. Seruius ait Curionem vendidiſſe Romam Cæſari. 26. milibus aureorū. Virgil. libro ſexto. Vendidit hic auro patriam dominumq; potentem Impoſuit, fixit leges precio, atq; refixit. Qua pfidia Paris Menelaum hoſpitem eluſerit rapta eiuſdē vxore, iam diximus. Horatius. Paſtor quū traheret per freta nauibus Idæis Helenam perfidus hoſpitam. Eriphyle capta aureo monili quod ferebat Adraſtus, maritum ſuum Amphiaraum deliteſcentem prodidit, vt prius dictū eſt. Qua perfidia Polymeſtor rex Thraciæ Polydorū interfecerit, dictū eſt in capite de auaris. Conuenit inter hiſtoriographos Troiā ab Aenea, Antenore, & aliquot alijs, qui poſtea profugi multis fuerunt annis, proditā fuiſſe Græcis. Quod argumento doceri poteſt. Qua enim ratiōe Greci liberū Aeneę & Anchiſę exitum permiſiſſent, niſi in mercedē proditionis? Quis græcorū Aeneam lapidibus non obruiſſet ſi tot interfeciſſet hoſtes, quot cōminiſcitur Maro? De quibuſdā proditoribus Troiæ ſic meminit Calentinus in Hectore. Tum ferus ante alios diuorū oblitus & vrbis Antenor ſocios vocat in ſua tecta furētes, Aut odio aut captos precio, triſtive pauore. Cōueniūt ſcelus in patriam ſub nocte per vmbram, Polydamas facti interpres, Dolonq; feruſq; Amphidamas, ferus Vcalegon, veneriſq; nefandæ filius Aeneas Priami gener, impius ipſe. Et pater Anchiſes, factoq; hic fœdere leti Admittūt Danaos & Teucria mœnia pandunt. Annibal ſenior appellatus Aſdrubalis filius, quum primo bello punico totam Italiā vaſtaret, Cornelium Aſinam conſulem ſpe pacis vocatū ad colloquiū punica fraude interfecit Cn. Domitiꝰ Bituitū Aruernoꝝ regē ſpē colloquii comiter inuitatū vinxit,

ligatumq; Romam miſit. Fl.Fimbria Valerium Flaccum in Aſia curauit interficiendum corrupto exercitu. M.L. Druſus Magulſam Mauritaniæ principem quem hoſpitio ſuſceperat, Bocho prodidit pecunia corruptus. L. Magius & L.Fannius legati a Mithridate ad Sertorium miſſi defecerũt ad populum Romanum. De Nicia Pyrrhi medico eiuſq; in dominum proditione iam diximus. Perpẽna conſul Marianarum partium, Quintũ Sertorium quo cum prius magna amicitia dimicauerat, inter epulas nihil ſibi timentem interfecit, vt ſolus imperio potiretur in Hiſpania. Aulus Poſthumius Albinus miſſus ad bellandum Iugurtham pecunia ab eodem corruptus fœdiſſimã contraxit pacem. Ptolemæus iudæus Abobi filius ſocerum ſuum Simonem Iudæorum principem cõuiuio exceptũ cum duobus filiis interfecit regnandi cupiditate. Zopyrus Perſa benigne a Babyloniis exceptus vrbem eorum Dario prodidit. Tarpeia puella capitolium Tatio regi Sabinorum tradidit, vt iam diximus. Boleſlaus tertius rex Bohemorum Moſchonem regem Poloniæ ſimulatione colloquii exoculauit. Cethegus Romanus cum Catilina in rempub. coniurauit. Dion Syracuſanus interfectus eſt proditiõe cuiuſdam Callicratis, quo cum ſumma familiaritate prius vixerat. Cocalus rex Siciliæ Minoem regem Cretæ qui Dædalum perſequebatur, ad colloquium prętextu amicitiæ inuitatũ, per proditionem in thermis ſuffocauit. Grimoaldus Pipini filius Dagobertum Sigiſberti ſecũdi filium fidei ſuæ poſt mortem patris eius commiſſum interfecit, vt Auſtraſię regnum cui præerat pupillus, ſibi vendicaret. Helena Deiphobum Troianum cui poſt mortem Paridis nupſerat dormientẽ Græcis prodidit foribus eius apertis. Autore Virgilio. Iolas Alexandri pincerna dominum ſuum veneno ſuffocauit. Ioan. Galeacius dux inſubrium Barnabam ſocerum ſuũ quem ſimulabat ſe ſalutare velle, obuiam prodeuntem in itinere per proditionem cepit, coniecitq; in carcerẽ. Myrtilus Hippodamiam Oenomai filiam, curruli certamine dimicantẽ prodidit

didit pacta mercede corrupt⁹a Pelope. Seneca. Deceptor dominę Myrtilus. De perfidia Septimuleij in T. Gracchũ iam diximus in capite de auaris. Cillicon Mileſius ꝓdita Prienẽſibus Mileto patria inhoneſte ditat⁹ eſt. Laſthenes Olynthũ, prodidit Philippo Macedoni, Cleomenes ſpartanus Argiuos induciarum fiducia cõſopitos noctu inuaſit, aliosq; contrucidauit, alios duxit captiuos. Phrynicus fuit quiſpiam Lacedæmoniorũ proditor. Eurybatus miſſus a Crœſo cum multa pecuniarũ vi, vt cõtraheret exercitum, ad Cyrum Crœſi hoſtem defecit. Sedechias medicus Carolo Caluo regi ac domino ſuo venenũ preminiſtrauit Harpagus Aſtyagem dominum ſuum prodidit Cyro regi Perſarum. Mylo Epyrotarũ vrbem Papyrio Curſori ſpe mercedis prodidit. Aponius Samios, quibus erat ꝑfectus, Philippo dedit occidẽdos. Vlyſſes Calypſo nympham cui⁹ hoſpitio ſeptẽ annos fuerat vſus, fide violata deſeruit. Propertius libro ſecũdo Sic a Dulychio iuuene eſt eluſa Calypſo, Vidit amatorem pãdere vela ſuum. Pelops filius Tantali periurio decepit Myrtilum in Hippodamiæ certamine, vt fabulantur poetæ. Catullus. Periuri pelopis vaſtabit tertius hæres.

¶Fideliſſimi.

Mauit Atilius Regulus ad ſuppliciũ redire, quã datam Carthaginẽſibus fidẽ violare, vt iam docuimus. Syllius li. 6. Seranus clarũ nomen, tua regule proles. Qui longum ſemper fama gliſcẽte per æuum Infidis ſeruaſſe fidẽ memorabere pœnis. De fide Penelopes in Vlyſſem, & Zopyri in Dariũ ſuis locis iã diximus.

crescente

¶Memoria clari.

Cyneas pyrrhi legatus Romam a domino miſſus, oium ſenatorum nomina edidicit vno die, quoq; conſeſſum totidẽ regũ ſibi videri retulit Pyrrho. Mithridates duarum & viginti gentium, quas habuit ſub ditione, linguas percalluit, earumq; gẽtium viris ſine interprete locutus eſt. Autores Plynius & Gellius.

Themiſtocles tãta fuit memoria, vt Simonidi artẽ memoriæ polliceti dixerit ſe malle artem obliuionis, quod etiam meminiſſet, quæ nollet, & obliuiſci nõ poſſet, quæ vellet. Autor Cicero libro ſecundo de finibus. Iulius Cæſar eodẽ tẽpore quaternas dictabat epiſtolas. Plynius ſcribit eũ legere ſimul dictare & audire conſueſſe. Aiunt & Theodectem Ariſtotelis diſcipulum multæ, fuiſſe memoriæ. Habuit Lucullus diuinam quandam rerum memoriã maiorem verborũ Hortenſius. Autor Cicero lib. 4. Quęſt. Acad. Seneca ſcribit memoriã in ipſo adeo exceluiſſe, vt non ad vſum modo ſufficeret, ſed in miraculũ vſq; procedere. Nam duo milia nominũ recitata, quo ordine erant dicta, referebat. Ducentos verſus ab vltimo incipiẽs recitabat. Aelius Adrianus tãta fuit memoria, vt locos negocia milites abſentes quoq; nominib⁹ recẽſeret. Cyrus rex nomina cunctorum militum in exercitu tenebat.

Hortenſius orationem iiſdem verbis ſcriptitabat & ꝓnunciabat, quibus meditabatur. Carmides in Gręcia, quæ quis exegiſſet volumina in bibliothecis, legentis modo repræſentabat. Autor Plynius. Eſdras ſacerdos vniuerſas Hebræorũ doctrinas habuit in memoria. Tanta fuit Portio Latroni memoria, vt quæ dicturus erat, ediſcendi cauſa nunquam relegeret. Edidicerat quum ſcribebat. Dicebat ita, vt in nullo vnquam verbo memoria eum deciperet Iubebat aliquem nominari ducem, ſtatim illius geſta ad vnguem reddebat.

Antonius Rauennas ætate Antonij Sabellici multa rerum milia ſtãs percipiebat animo. Scipio in exercitu Romanorum tenebat nomina.

Obliuioſi, & qui memoria exciderunt.

Meſſala Coruinus morbi diritate ſui nominis oblitus eſt, Autore Plynio. Bãbarex Gothoꝝ hauſtu veneni ab Heringio ſucceſſore dati memoriam amiſit. Frãciſcus Barbarus Hermolai amic⁹ Græcas literas (quarũ prius erat doctiſſimus) in extrema ſenectute oblitus eſt. Seneca ſcribit Caluiſiũ Sabinũ tam fragili aut nul-

la potius extitiſſe memoria, vt illi modo Vlyſſis, modo Achillis, modo Priami nomen excideret, quos tamē nouerat optime. Traces tam obtuſo ſunt igenio, & adeo infœcunda memoria, vt quaternarium numerãdo nequeát tranſcendere.

ℭ Atticus Herodis Sophiſtæ filius tanta fuit ingenij hebetudine, vt ne elementorum quidem nomina perdiſcere, aut retinere vnquam potuerit.

ℭ Orbilius Beneuentanus in extrema ſenectute excidit memoria. Vnde Bibaculus. Orbili vbinam eſt literaꝝ obliuio? Georgius Trapezontius in extrema ſenectute oblitus eſt literarum.

ℭ Curio pater tam nulla fuit memoria, vt olim totã cauſam in iudicio ſit oblitus, teſte Cicerone.

ℭ Alii qui verba facturi memoria exciderunt.

THeophraſtus apud Athenienſem populũ dicturus prę pudore obticuit. Demoſthenes apud Philippũ regē Amyntę filium Herodes Atticus corã M. Antonio. Heraclitus Lycius ſophiſta coram ſeuero principe verba facturi præter ſpem obmutuerunt. Bartholomæus ſothinus nomine ſuæ ciuitatis Alexandro pontifici maximo gratulaturus, in media prope oratione excidit, vt Frãciſcus Barbarus apud Philippum inſubrium ducem.

ℭ Hipparchiō veniēs in certamen cũ ruffino citharœdo ſpe oim eluſa conticuit. Hinc adagiũ. Mutus Hipparchiō.

ℭ Fortunati & felices.

TYrannus Samiorũ Polycrates tanta vſus eſt felicitate, vt nullum vnquã mœroris argumentũ in tota vita potuerit reperire. Nam quũ ad excitandum ſibi dolorē anulũ ingentis precii conieciſſet in mare eundē poſtmodum reperit in piſce oblato ſibi a piſcatore. Ad extremũ vero affixus eſt cruci, vt iã diximus. Gyges rex Lydorum gemmã habuit tantę virtutis in anulo, vt ea ad ſe verſa videret quoſcũq; vellet nemini conſpicuus. Vnde beneficio anuli oĩa conſequebatur ex animi voto, Xenophilus muſicus vixit. 150. ãnos ſine corporis incõmodo. Autor Ply.

nius. Antiquitas nõ paruæ aſcribit felicitati, quod Diagoras rhodius duos Olympionicas filios eodẽ die victores coronari cõſpexerit. Autor Cicero libro primo Quæſt. Tuſcu. Marius poſt ſeptẽ conſulatus domi ſuę ſenex mortuus eſt. Autor Cicero libro tertio de natura deorũ. Timotheo Athenienſiũ duci felix adeo riſit fortuna vt in omni bello facilem ac velut certam referret victoriam Cui proſperitati inuidentes æmuli fortunã pinxerunt, quæ in ei⁹ dormientis naſſam & rhetia vrbes imitteret vltro. Quod conſpicatus. Si dormiens inquit, vrbes capio, quid putatis me facturum, quum vigilaro?

¶ Quãdiu Lydis principatus eſt Alcimus, perpetua vſus eſt tranquillitate, habuitq; diuitias quãtas voluit. Apollo felicem pronũciauit Aglaum Pſophidium, qui tamen in anguſtiſſimo Arcadiæ angulo conſenuerat, prædioli ſui fructu contentus. Datylius fuit quiſpiam apud Athenienſes, adeo fortunatus, vt illi quotidie nouus honor accreſceret. Herodotus ſcribit Aminoclẽ virũ fuiſſe magneſiũ, qui in excauãda terra multa pocula aurea & argẽtea, theſauroſq; Perſarum inuenerit. L. Sylla apud Romanos felicis cognomen ſibi adoptauit. Plyni⁹ tribuit magnæ felicitati, quod Lãpedo mulier Lacedæmonia regis filia regis vxor, & regis mater fuerit. Quid hac in re alienis laboramus exẽplis? Habent hodie Galli reginam Auguſtiſſimã Claudiam nomine, regis & reginæ filiam, regis vxorẽ, & futuri regis matrẽ Berenice vocatur felix a Plynio, quod filia ſoror & mater fuerit Olympionicarũ. In familia Curionũ tres continua ſerie oratores extiterunt. In fabiorũ familia tres continui principes ſenatus. M. Fabius Ambuſtus, Fabius Rutilian⁹, & Fabi⁹ Gurges Q. Metello cõtigit quod optauerat, vt ſcilicet primarius eſſet bellator, optimus orator, fortiſſim⁹ imp. auſpicio ſuo maximas res gereret, maximo honore vteretur, ſũma eſſet ſapientia, ſũmus haberetur ſenator, pecuniam magnam bono modo inueniret, multos liberos relinqueret, & clariſſimus eſſet in ciuitate. Antonius Caſtor centeſimũ ætatis annũ exce-

deus, nullũ adhuc corporis malũ expertus erat, ac ne ætate quidem memoria, aut vigore concuſſis. Enhippus rex fuit argiuorum miræ fœlicitatis, cuius clypeum qui apud Græcos rem præclare geſſiſſent, p vrbem incedẽtes ferebant honeſtamẽti cauſa. Contra vero inter infeliciſſimos iuſta cauſa numerandus eſt Oedipus, qui patre interfecto matri ſe cõmiſcuerit, & ex eã liberos ſuſceperit, q mutuis vulnerib⁹ ſeipſos interfecerint. Fr. Bufalus ciuis Roman⁹ duos filios mutuis vulneribus ſe peretẽtes vidit, totidẽ ob ſeditionẽ ſecuri percuſſos, alium qui nouercam interfecerit, filiam vero quæ præſente marito venenum hauſerit.

¶Religioſi.

L. Albinus vxorem & liberos in via pedib⁹ ire iuſſit, vt veſtales cũ ſacris currui ſuo imponeret, Alexander Macedo mane ante omnia diis ſacra faciebat. Ludouicus Craſſus Francorũ rex ſacerdoti Euchariſtiã afferenti obuiam proficiſci voluit quãuis grauiſſimo affectus morbo. Numa inſtituit deos fruge colere, & mola ſalſa ſupplicare. Tempore bellorum Sylla Apollinis imagũculam ferebat in ſinu, quam imminẽte diſcrimine, oſculabatur, & velut adiutricem inuocabat, Autore Plutarcho. Pericles ſuggeſtũ aſcenſurus diis vota faciebat, ne verbũ aliquod inconſulte & imprudenter euomeret.

¶Fluuii præcipui nominis.

Acis fluuius eſt Siciliæ ex ætna ſcaturiens, de quo Ouidius lib. 4. Faſt. Præteriit & ripas herbifer acituas. Albis fluuius Germaniæ, Lucan⁹. Fundat ab extremo flauos Aquilone Sueuos albis & indomitũ theni caput. Amphryſus fluuius Theſſaliæ, apud quẽ Apollo diuinitate priuatus pauit armenta Admeti regis. Lucan⁹. Irrigat Amphryſus famulãtis paſcua Phœbi. Anauros fluuius Theſſaliæ ex pelio monte defluens, & nullas ſpirans auras, vt docet ratio nois. Lucanus. Quiq; nec humentes nebulas, nec rote tendentẽ Aera, nec ventos tenues expi

rat Anauros. Apidanus fluuius Theſſaliæ velociſſim⁹. Lucanus Et gurgite rapto Apidanus. Anio ſeu anienus fluuius Italiæ, nomen ſumpſit ab anio rege ibidem ſubmerſo. Cadit in Tyberim. Syllius libro. 11. Sulphureis gelidus qua ſerpit leniter vndis ad genitorē anio labens ſine murmure Tyberim.

Arar. flu. Galliæ Narbonēſis deflūēs in Rhodanū adeo letus, vt difficile ſit iudicare, vtram in partē defluat. Sylli⁹ lib. 15. Quorū ſerpit Arar per rura, pigerrimus vndæ. Dicimus etiam araris in recto caſu. Claudianus. Quos araris velox, Rhodan⁹ quos tardior ambit. Noſtro tempore vocatur Sagona. Araxes fluuius armeniæ ortū habet a quodam monte, qui abon ſeu aban dicit. Lucanus. armeniūq; bibit Romanus Araxem; Claudianus. Sic nobis Scythic⁹ fabuletur araxes. Atax fluuius ortum habet in mōtib⁹ Pyrenęis, & defluit in mare Tyrrhenum. Lucan⁹ libro primo Mitis atax Latias gaudet non ferre carinas. Tibullus libri primo Quē tremeret forti milite victus atax. Atheſis fluuius Italiæ celeriter fluens, effundit in adriaticum mare. Claudianus. Et velox atheſis, tarduſq; meatu. Minci⁹. Lucan⁹ lib. 9. ſiue padi ripis, Atheſim ſeu propter amenum: Amaſen⁹ Volſcorum fluui⁹. Virg. lib. 11. Ecce fugę medio ſummis Amaſenus abūdas Spumabat ripis. Ouid. libr. 15 Necnon Sicanias voluens amaſenus arenas.

Aufidus flu. appuleiæ. Horati⁹. Dicar, qua violens obſtrepit aufidus. Albula fluuius eſt, quem nūc Tyberim dicim⁹. Virgi. libro octauo A quo poſt Itali fluuiū cognomine Tyberim diximus, amiſit verū vetus albula nomen. Almo fluui. Italiæ, in quo ſimulachrum Cybeles ablueba tur, Lucan⁹. Et lotam paruo reuocant almone Cybellem Martialis Phrygiumq; matris almo qua lauat ferrum. Arnus fluui⁹ Thuſciæ in mare Tyrrhenum influens. Marullus. Exul Ethruſci ſtreperem ſonanda Vallib⁹ arni. Stroza pater. Thuſc⁹ at incolumen poſtquam me acceperit arn⁹, Achelous fluui⁹ Græciæ e pindo Theſſaliæ monte ſcatu riens aetoliam ab Armenia diuidit. Bragada fluui⁹ eſt afri

tæ, apud quem M. Attilius ſerpentem. 110 pedum longi tudinem baliſtis & tormentis expugnauit. Leniter fluit. Vnde Lucanus libro. 4. Qua ſe Bragada lentus agit ſiccæ ſulcator arenæ. Statius libro quarto Syl. Qualis Cinyphius tacēte ripa Pœnos Bragada ſtrepit inter agros. Sylius. Bragada non vllo lybicis in finibus amne Vict⁹, limo ſas extendere latius vndas. Et ſtagnāte vado patulos inuadere campos. Betis fluuius Hiſpaniæ dedit nomen regioni Beticæ. Statius libro ſecūdo Syl. Graio nobilior Melete Betis. Lucanus libro ſecūdo Thetimq́ʒ fugacem Qui ferit Heſperius poſt omnia flumina Betis. Martialis libro. 4. An Tarteſſiacus ſtabuli nutritor Iberi Betis in Heſperia te quoq́ʒ lauit aqua? Boriſthenes fluuius eſt Thraciæ multis fontibus copioſus, & concurſu multorum amnium adoleſcens. Ab eo Thraces vocanť Boriſthenidæ Bactros fluuius eſt in finibus Scythiæ aſiaticæ, a quo bactra regio & vrbs nomen ſumpſit, Luca. libro tertio Errantes Scythiæ populi, quos gurgite Bactros Includit gelido. Cinga fluuius eſt rapaciſſimus, ex Pyrenæis montibus in Iberū fluens. Lucanus. Qua Cingua pererrat Gurgite. Caycus flu. eſt Myſiæ, a Teutranta Troadis parte defluens. Luca. lib. tertio Et gelido tellus perfuſa Cayco Idalis. Ouid. libr. 2. Meta. Peneuſq́ʒ ſenex, Teutrāteuſq́ʒ Caycus Chalybs fluuius Hiſpaniæ, cuius accolæ vocātur Chalybes, qui ferrū effodiunt, & ibidem temperant, Lucanus lib. 4. Non Chalybem gentes penitus fugiēte metallo Eruerēt. Cayſter flu. Lyciæ Cycnis abūdans. Propertius. Si qua ve olorigeri viſēda eſt ora Cayſtri. Nos in nr̄a Damiſella. Pulchrior & Cycnis vnda Cayſtra tuis. Cephiſus fluuius Bœotię ortum habet in radicibus Parnaſi. In eius ripa fuit olim tēplū Temidis, ad quod acceſſerūt Deucaliō & Pyrrha deā conſulturi ſuper humani generis reparatiōe, Vnde ab oraculo illo fluuius vocatur fatidicus. Luca. li. 3. Bœoti coiete duces, quos impiger ambit Fatidica. Cephiſus aqua. Cyniphs Lybiæ abūda hircis, qui ꝓpterea vocanť Cinyphij. Claudianus de laudibus Stiliconis, Quas vagus hume

ſtat Ciniphs. Cydnus fluuius Ciliciæ Tharſum vrbē præter fluit. Nomen ſumpſit a candido colore quē Syri Cydnum vocant. Solinus ait ortum eius eſſe ignotum. Strabo vero ait naſci in Tauro. De hoc fluuio Rhennius ſeu Priſcianus in Dionyſii Geographia. Flexilis & Cydnus, dirimit qui flumine Tharſum Vale. Max. in capite de Cōſtantia Qui aquę liquore cōſpicuus Tharſum interfluit. Tibullus lib. 1. At te Cydne canā, tacitis qui leniter vndis Ceruleus placidis, p vada ſerpis aquis. Clitūnus flu. eſt vmbrię, cuius aqua pota candidos boues reddit. Propertius libro tertio Hic Anio Tyburne fluis, Clitumnus ab Vmbro Tramite, & æternū marti⁹ humor opus. Cremera flu. Italiæ, apud quam. 306. Fabij pugnantes a Veientibus interfecti ſunt. Danubius flu. Scythiæ, ortum habet in quondā Germaniæ monte. Acceptis. 60. amnibus euoluitur in mare. Alio nomine vocatur Iſter. Claudian⁹. Acrius & rapidus tacitas prætermeat ingens Danubius ripas, Horatius. Nō qui profundū Danubium bibunt. Daunus fluuius Appuliæ Horatius. Et qua pauper aquæ Daunus agreſtium Regnator populorum. Eridanus flu. eſt nulli amnium claritate inferior, Autore Plynio. Naſcitur in imis radicibus Veſuli montis, Mos paruis fontibus adoleſcens ita demum augetur alijs amnibus, vt ſe per ſeptē oſtia effundat. velociſſimus eſt. Alio nomine vocatur Padus, Virgilius libr. 1. Georgic. Et gemina auratus taurino cornua vultu Eridanus, quo non alius per pinguia culta In mare purpureum violentior influit amnis, Idē libro primo Proluit inſano contorquens vortice ſyluas Fluuiorū rex Eridanus. camposq; per oēs. Cū ſtabulis armenta trahit Petrus. Crinitus Eridanæ ſalue fluminū omnium princeps, Nam te decoris & fluētibus nymphis Velut parentē cæteri colunt amnes. Enipeus Theſſaliæ flu. apud quem Cæſar & Pōpeius congreſſi ſunt bello lentus eſt, ſed mixtus Apidano fit velociſſimus. Lucanus. Nunquāq; celer niſi mixtus Enipe⁹, Idē. Sanguine romano quam turbidus ibit Enipeus, Euenus fluuius deſcendens a Thracia nomen ſumpſit ab Eue/

no homine ibidem ſubmerſo.Calydoniã præterfluit.De hoc Ouid.libro nono Metamorpho.Venerat Eueni rapi das Ioue natus ad vndas.Seneca in Hercule Oethæo Euenus altum gurgitem in põtum ferens,Iam pene ſummis turbidus ripis erat. Euphrates fluuius Meſopotamiæ ortum habet in paradyſo terreſtri. Secundum Straboñe in Niphate monte Armeniæ.Celeri curſu Armenios & Cappadoces diſterminat.Nomen interim mutat,pro varietate locorũ.Sunt qui opinentur eum ſuo alueo nõnunquã egredi,& inſtar nili Meſopotamiam irrigare.Vnde Sumpſit nomen a fertilitate,quæ accolarum lingua vocat Euphrata.Eurotas fluuius Laconiæ Spartam alluens.Ouid. libro ſecundo Metamorpho.Mygdoniuſq; Melas & tænareus Eurotas.Oliuis abundat,vt alibi diximus.Stati⁹libro quarto,Theb.Taygetiq; Phalãx,& oliuiferi Eurotæ. Gallus fluui.Lycaoniæ aqua ſua potos in furorem vertit, Ouid.lib.quarto Faſto.Inter ait viridem Cybelen,altaſq; Celænas Amnis it inſana nomĩe Gallus aqua Galeſus fluuius Calabriæ quinq; milibus paſſuum diſtans a Tarento. Statius libro ſecundo Sylua.Blanda Therapnæi placeant vineta Galeſi.Idẽ libro tertio.Et Lacedæmonii pecuaria culta Galeſi.Ganges fluuius eſt Indiæ,cuius origo dubia eſt,Tendit in orientẽ,augeturq;.19.fluuijs nauigabilibus, demum ſeptem oſtiis erumpit in mare.Tantę magnitudinis eſt,vt vbi min⁹ occupat latitudinis,octo milia paſſuũ contineat,Vbi plurimum,centum.Altitudinis nuſquã minus viginti paſſibus reperitur.Hunc Cyrus rex Perſarum in.460.alueos diuiſit ob amiſſum ibidem equum præcipua bonitate.Lucanus libro octauo.Qua rapidus Gãges & qua Myſæus Idaſpes Accedunt pelago,Phœbi ſurgẽtis ab igne.Sidonius.Indicus Auſonia potetur caſſide Gãges. Garumna fluui.a Pyrenæis montibus defluens Celtas ab Aquitanis dirimit.Auſonius. Aequoream liqui te propter amice Garumnam.Sidonius. Remis veliuolum quatit Garumnam.Chalybs fluui.ex radicibus Tauri mõtis ſcaturiens,Syros & Paphlagones interluit,& in Euxi

num mare euoluitur. Hebrus fluuius Thraciæ ortũ habet ab Oeagro flumine, a quo vocatur Oeagrius. Virgi. libro quarto Georgico. Gurgite quũ medio portans Oeagrius Hebrus Volueret. Hypanis fluui. Scythiæ ex magna palude profluens. Propertius. Quantũ Hypanis Veneto diſſidet Eridano. Hic fluuius fert folliculos quoſdã acinis maiores, quibus quadrupedes volucres erumpunt, quæ in poſtmeridianum tempus vſq; viuũt, & volant, mox declināte ſole macreſcunt & languent, Occidēte vero emoriuntur, vita non vltra vnum diem peracta. Iberus flu. vlterioris Hiſpaniæ nomen impoſuit regioni. Cantabros alluit & Balearicum ingreditur mare. Idaſpes fluui. Indoꝝ celebratiſſimus, aurum & gemmas habere dicitur. Statius libro octauo Theb. Ceu modo gemmiferum thyrſo populatus Idaſpē. Parthiã alluit, multas facit inſulas. Nomē ſumpſit ab Idaſpe, antiqſſimo Indorum rege. Indus maximus eſt fluui. in iugo Caucaſi montis, quod vocatur Paropanyſus aduerſus Solis ortum effuſus. Sandus ab incolis appellatur, autore Plynio. Vnde viginti recipit amnes, ſed clariſſimos Idaſpem quatuor alios afferentem, & Cãtabram tres. Perſe vero nauigabiles Aceſinũ & hypaſin, Nuſquam latior eſt. 50. ſtadiis, aut altior. 15. paſſib⁹. In occaſum verſus Oceano infunditur. Iordanis fluuius in Iudæa eſt eximiæ ſuauitatis. Oritur ad radices Libani ex duobus fontibus Ior & Dan nomine, qui ſimul iuncti, & fluuium & fluuij nomen perficiunt. Iſara fluuius Rhodano ſe commiſcet. Imera fluuius Siciliæ in duos alueos diuiditur, quorum alter aquas voluit ſuaues, & optimi ſaporis, tenditq; in mare Tyrrhenum, alter amarus decurrit in Lybicum mare. Inachus fluuius Argiuorum nomen ſumpſit ab Inacho rege. De hoc Lucanus libro ſexto. Nec fortior vndis Labitur auectę pater Iſidis. Iſter vt iam diximus, alio nomine vocatur Danubius. Propterea a poetis vocatur Binominis a duobus nominibus, Ouid. libro primo. de Põto. Stat vetus vrbs ripæ vicina binominis Iſtri. Statius libro quarto Syl. Quid vagus Euphrates,

quid ripa binominis Iſtri. Sex habet oſtia. Propterea mul
tifidus vocat᷑ a Lucano libro tertio: vbi ait: Multifidi Peu
cem vnũ caput alluit Iſtri. Ladon fluuiꝰ eſt Arcadiæ Apol
lini ſacer, de quo Claudianꝰ. Plurima Parrhaſius tunc in
ter corpora Ladon Hæſit. Ouid. libro primo Metamorp.
Donec arenoſi placidũ Ladonis ad amnem Venerat. Li
ger ſeu Ligeris fluuiꝰ eſt Aquitanos a Celtis dirimens, vt
aliqui volũt. Sunt enim qui Galliam Celticam ad Garũ
nam vſque protendant. Hic fluuiꝰ nauigabilis eſt, mul
tumq; abſumit terræ ſolito non contentus alueo. Maior
eſt eius latitudo quam ſequanæ, ſed minor multo profun
ditas. Linceſtiꝰ fluuius aquas habet tantæ virtutis, vt ine
brient inſtar vini. Linternus, & Lyris fluuii ſunt Campa
niæ. Virgi. Et vmbroſæ Lyris per regna Maricæ. Labit᷑ Ly
ris ex Appœninis montibꝰ, Fregellas alluit, demum labi
tur in lucũ ſacrum quem Minturnenſes religioſiſſime co
lunt. Lycormas fluuiꝰ eſt Aetoliæ; Seneca. Nec præcipi
tem volueret amnem Flauꝰ rapido fonte Lycormas. Sta
tius libro. 4. Theb. Sperchiuſq; minax, Centaureuſq; Ly
cormas. Marſya fluuiꝰ nomen ſumpſit ab illo tibicine, qui
in Apollinem certare auſus eſt. Commiſcet ſe Meãdro,
quo cũ Icarco infundit᷑ mari. Matrona flu. Celtas a Bel
gis dirimit. Leniter ſatis effluit. Sequanam ingredit᷑ pro
pe Luteciam, & vna Occidentalem intrat Oceanũ. Octa
uo a Parrhiſiis miliari Septentrionem verſus contingit
& alluit celebre multiq; nominis, cœnobiũ Gorneiũ, no
mine, cui nũc præeſt vir doctrina & morũ ſanctitate con
ſpicuus Antonius Boluacus, ibiq; ſubditos ſibi religioſos
fratres magna continet tranquillitate & cõcordia. Vulga
res aiunt hũc fluuium eo eſſe fato ſeu periculo, vt quoti
die prædam aliquã ſibi corripiat, Quod accidit ex vorti
coſis foueis & voraginibus, quibꝰ vbiq; ſcatet. Mæander
flu. eſt Phrygiæ ſeu Mæonię adeo flexuoſus & reciproc'
vt in fontẽ reuerti videat᷑. Lydiã diſterminat a Caria. De
hoc Ouid. lib. 9. Non ſecus ac liquidis Phrygiꝰ Mæander
in vndis. Melas Bœotiæ fluuiꝰ Mineruæ ſacer abũdat oli

uetis.Potos greges ſi albi fuerint,nigros reddit,in hoc cōtrarius & diſſimilis Cephiſo.Meles flu.eſt Aſiaticꝰ,Smyrnam alluens. Metaurus fluuius Vmbriæ deſcendens in Adriaticum ſinum. Mincius Venetiarum fluuius ex Bænaco ſcaturiens,delabitur Mantuam.Politianus.O ſacris Minci celebrate Muſis,Ecce Mecœnas tibi nunc Maroq; Contigit vni.Moſella fluui.Galliæ Belgicæ.Nar Sabinorum ſeu vmbrorum fluui.aquas habet velut ſulphureas. Nilus Ægypti fluui.plurimum trahit limi, quo arua fœcundat.Incerta eſt eius origo.Vnde Claudianus. Et arcanos Nili deprendite fontes.Eccleſiaſtici dicunt eum a paradyſo terreſti ſcaturire. Variis in locis mutat nomina.Septem oſtijs infunditur Oceano,Ouidius libro primo.Metamorp.Sic vbi deſeruit madidos ſeptemfluus agros Nilus. Arundines profert,quarū membranulæ ſimiles ſunt papyro.Vnde idem Ouid.libro decimoquinto.Perq; Papyriferi ſeptēflua flumina Nili,Crocodilos habet & Hippotamos.Alueum egreditur & totam Aegyptū ſtagnantibus vndis alluit.Nyphates Mœdorum ſeu Armeniorū fluui.cadit ab eiuſdem nominis monte. Sidonius.Aut ve Tigriferi pharetrata per arua Nyphatis. Numycius fluuiꝰ eſt Italiæ,in quo Aeneā ſubmerſum ferunt nonnulli. Reliqui fluuij memorabiles ſunt,Oaxes fluui.Cretæ,de quo Virg.Pars Scythiam & rapidum Cretæ veniemus Oaxē, Orontes flu.Syriæ,de quo Ouidius libro ſecundo Metamorpho. Arſit & Euphrates,Babylonius arſit Orontes. Pactolus Lydiæ aureas voluens,arenas.Padus Italiæ,qui alio nomine vocatur Eridanus. Poetæ fabulantur in hūc cecidiſſe Phaetontem excuſſum polo,vnde & Phaetontæus dicitur.Martialis libro decimo.Et Phaetontæi q petis arua Padi.Peneus fluui.Theſſaliæ Macedoniam dirimit a Magneſia.In eius ripa poetæ fabulantur Daphnen in laurum fuiſſe conuerſam,quæ propterea vocatur Peneia.Permeſſus fluuius Bœtiæ ſacer Muſis,a cuius nomine vocantur Permeſſides.Phaſis celebratiſſimus eſt Colchorū fluuius.Lucanus.Colchorū.qui rura facit ditiſſima

Phaſis. Rhenus Belgas diuidit a Germanis. Mirabile eſt, quod de huius natura ſcriptũ legitur Aiunt enim fluuiũ hunc Celtarum infantes intra ſuum ſinum cõiectos ſi pol luta matris pudicitia eſſent ſuſcepti, tanquam impuri lecti vindicem rapidis vorticib⁹ ſuffocare conſueſſe. Quos autẽ ſenſiſſet legitimo & impolluto natos matrimonio, in portum placidis aquis extuliſſe. Hoc legitur in quadam Politiani epiſtola ad Iacobum Cardinalem Papienſem. Rhodanus fluuius velociſſimus ortum capit in Alpibus. Tardum Ararim proxime Lugdunum ſecum arripit Auctus demum Iſara & Druentia duobus hoſtiis in Tyrrhenum mare diffunditur. Rubicon fluui. Italiæ, de quo Lucanus. Fonte cadit modico, paruiſq; impellitur vndis Puniceus Rubicõ. Sarnus & Sebetus fluuij ſunt Campaniæ. Sequana fluui⁹ Galliæ Celtas dirimit a Belgis, Parrhiſiorum Luteciam alluit, multiſq; afficit commoditatibus, eo enim comportantur ligna, vina, & cætera quæ vrbi conducunt. Sicoris fluuius Hiſpaniæ iuxta Ilerdam Lucanus libro quarto. Placidis prælabitur vndis Heſperios inter Sicoris non vltimus amnes. Simois fluuius Troadis, apud quem Venus ex cõcubitu Anchiſæ genuit Aeneã. Virgi. Tu ne ille Aeneas, quem Dardanio Anchiſæ Alma venus Phrygij genuit Simoentis ad vndam? Strymõ fluuius Thraciæ, a cuius nomine Thraces vocantur Strymonii. Sperchius fluui. Theſſaliæ, de quo Ouid. libro primo Metamorpho. Populifer Sperchius, & irrequietus Enipheus. Tagus fluuius Hiſpaniæ aurifer. Tanais fluui. Scythiæ ex Riphæis montibus defluens. Thermodon fluui⁹ eſt eiuſdem regionis, ad cuius ripas Amazones feruntur habitaſſe. Ouidius libro quarto, de Põto. Et tu fœmineæ Thermodõ cognite turbæ, Et quondam Graiis Phaſi petite viris. Tybris quum prius albula diceretur, nomẽ ſumpſit a Tyberino rege ibidem ſubmerſo. Ticinus fluui⁹ Italiæ. Tygris fluuius Armeniæ maioris. Timauus Venetorum, de quo Lucanus libro ſeptimo. Atque Antenorei diſpergitur vnda Timaui. Trebia fluuius Italiæ ex Appœni

no in Rhodanum influens,nobilitatus ſecundâ Annibali victoria,& clade L.Sempronij conſulis.

¶Vfens fluuius Italiæ,ex Alpibus decidit in Padum.

¶Xanthus flu.Troadis.Virgil.Non Simois tibi nec Xanthus,nec dorica caſtra Defuerint.Hæc ſũt nomina fluuiorum præcipui nominis.Infinitam aliorum turbam omiſimus de induſtria.

¶Fluuii auriferi & gemmiferi.

TAgus Hiſpaniæ. Iuuenalis. Quod Tagus & rutila Pactolus voluit arena.Martialis libro octauo. Non illi ſatis eſt turbato ſordidus auro Hermus,& Heſperio qui ſonat orbe Tagus.Idem libro decimo.Auriferumq; Tagũ ſitiam. Põtanus. In matre qua Gãges,& qua Tagus aureus intrat.Idem.Dum Tagus aurifluo vectatur gurgite. Mantuanus libro quarto Agelatiorũ. In mare proripitur Tagus auricoloribus vndis. Hermus Lydiæ. Stroza filius. Quodve metalliferis egerit Hermus aquis.Idaſpes Indiæ:Claudianus.Auriferũ veniam poturus Idaſpẽ.Statius libro octauo. Ceu modo gemmiferũ Thyrſo populatus Idaſpem. Pactolus Aſiæ. Lucanus libro.3.Paſſaq; ab auriferis tellus exire metallis Pactolon. Virg.lib.10.Pactoluſq; irrigat auro.Ouid.li.11.Pactoloq; petit,q̃uis nõ aureus illo tempore,nec charis erat iuidioſus arenis.Arimaſpus Scythiæ fluuius aureas quondã habuit arenas.De fluuiis quibuſdã auriferis Claudianus.Nõ Tarteſſiacis illum ſatiaret arenis Tempeſtas precioſa Tagi,non ſtagna rubentis Aurea Pactoli,totũq; exhauſerit Hermum,Ardebat maiore ſiti.

¶Fluuij infernales.

STyx.Lethe,Cocytus,Phlegeton, Acheron. De his Syllius libro decimotertio.Sæuus aquis Phlegetõ, & turbine anhelo Flammarũm reſonans ſaxoſa incendia torquet.Parte alia torrens Cocytus ſanguinis atri Vorticibus furit & ſpumanti gurgite fert.At magnis ſemper diuis,regiq; deornm Iurari dignata palus,picis horrida riuo,Fumiferum voluit Styx inter ſulphura limũ.Tri

ſtior his Acherō ſanie,craſſoq; veneno Aeſtuat,& gelidā eructās cum murmure arenam Deſcēdit nigra lentus per ſtagna palude.

¶Aquarum mirabilis natura.

AQuæ Sinueſſanæ in Campaniæ regiōe ſterilitatē fœminarū,& virorum inſaniam abolere produntur. In ænaria inſula calculoſis mederi. Iuxta Romā Albulæ aquæ vulneribus medentur,autore Plyn. Latus Amphion vitiligenes tollit. Cydnus Ciliciæ amnis podagricis medet. Leucogei fontes inter Puteolos & Neapolim oculis & vulneribus medentur. Reatinis paludib⁹ vngulæ iumentorū indurantur. Cerome fons eſt, ex quo bibentes oues nigræ fiunt. Ex Mele vero alio fonte albę. Si ex vtroq; biberint,fiunt varię. Teſtis Eudicus apud Plyniū. Crathis fluuius candorē facit bobus ac pecoribus. Sybaris nigriciam. Sybarim quoq; ſi bibāt homines,nigriores fient,& criſpo capillo, Si ex Crathide,fient candidi & porrecta coma. In Luſis Arcadiæ fonte mures bibūt & cōuerſant. Erythris Aloes amnis pilos gignit in corporib⁹. Qui ex Clitorio Arcadiæ fonte bibūt,vini tædio afficiuntur. Marſyæ fōs in Phrygia ad Celenarū oppidū ſaxa egerit. Ex Cyzice fonte potantes amorem deponūt, Grannone fons eſt calidus qui in vinū additus, triduo calorē potiōis cuſtodit in vaſis, Mogūtiaci fontes ſunt calidi in germania,quorum hauſtus triduo feruet. In Silia Indorū ſtagno nihil innatat,ſed omnia merguntur. Auernus lacus ſuperuolantes aues enecat,& arboribus folia decutit. In Africæ lacu Apuſtidamo,omnia fluitant & nihil immergitur, vt in Phinthia ſiciliæ fonte. Clachas fluuius eſt in Bithynia,cuius gurgite perituri notātur Parthi velut flāma vrente. In Cantabria Tamarici fontes habent in augurio. Lycus fluuius in Leontinis tertio die necat,ſi quiſq̄ biberit. Coaſpis & Euleη fluuiorū ſuaues adeo ſunt aquæ,vt reges parthoꝝ ex his bibāt. Cabura fōs eſt Meſopotamię cuius aqua iucūde olet. Apud Bactros amnis Ochus & Iaxartes deferūt ſalis ramēta. Præcedētia hæc ſūpta ſunt ex

Plynio. Clitumnus fluuius eſt Meuaniæ,cuius aqua po-ta candidos boues reddit.Propertius libro ſecundo.Qua formoſa ſuo Clitumnus flumina Luco Integit,& niueos abluit vnda boues.In Caryſto Euboiæ aquę feruntur eſſe calidæ,quæ vocantur Alopiæ.Tibullus libro quarto.Cretæis ardens aut vnda Caryſtia campis.Anygri aqua in Pelopeneſo admodum fœtet.

¶Afrodiſius fluuius ſteriles reddit mulieres.

¶Axus fluuius eſt Macedonum,cuius aquam ſi biberint greges armentorum,nigros pariunt fœtus. Belus Phœniciæ fluuius arenas habet accommodas vitro. Crocon⁹ ſeu Crocaculus fluuius eſt Brutiorū,in quē ſi quid conijciatur,lapideo dureſcit cortice.In Mæandro fluuio naſcitur neſcio quis lapis,qui pectori alligatus inſaniam parit. Melas fluui. Bœotiæ potos greges ſi albi ſint,nigros facit. Cephiſus vero,ex nigris albos reddit. Caſſinitus fluuius Thraciæ equos aqua ſua potos efferat. Virgulta in Silarum fluuium Samnitum demiſſa lapideſcunt.Syllius libro octauo.Nūc Silarus quos nutrit aquis, quo gurgite tradunt Duriciem lapidum merſis inoleſcere ramis. Pontus flu.Thraciæ ardētes habet lapides,qui cōtrariam carbonibus retinent naturam.Vento enim extinguuntur, in aqua vero flagrant , odoremq; inſtar bituminis tetrum adeo reddunt,vt nulla reptilia prope conſiſtant. Salmacis fons eſt in Caria,cui⁹ aquam qui potauerit,mollis fieri dicitur.De mirabili aquarum virtute Ouid.libro decimoquinto.hæc ſcribit.

Medio tua corniger Ammon.
Vnda die gelida eſt,ortuq;,obituq; caleſcit.
Admotis Athamantis aquis accendere lignum
Narratur,minimos quum Luna receſſit in orbes.
Flumen habent Cicones,quod potum ſaxea reddit
Viſcera,quod tactis inducit marmora rebus.
Crathis & huic Sybaris veſtris conterminus oris
Electro ſimiles faciunt auroq; capillos.
Cui non audita eſt obſcœnæ Salmacis vnda.

Aethiopeſq;

Aethiepeſq; Lacus, quos ſi quis faucibus hauſit,
Aut furit, aut patitur mirum grauitate ſoporem.
Clitorio quicunq; ſitim de fonte leuauit.
Vina fugit, gaudetq; meris abſtemius vndis.
Huic fluit effectu diſpar Lynceſtius amnis
Quem quicunq; parum moderato gutture traxit,
Haud aliter titubat, quam ſi mera vina bibiſſet
Eſt lacus Arcadiæ, Pheneum dixere priores,
Ambiguis ſuſpectus aquis, quas nocte timeto,
Nocte nocent potæ ſine noxa luce bibuntur.

Frutices in Sarnum proiecti lapideſcunt. Pontanus in lib. Meteororum. Videas lapideſcere Sarnũ Cæruleo ſub fonte alnũ, filicíſq; maniplos, Et paleę intortos lento cũ vimine culmos. Idem de fonte Ammonis ſic ait. Ammonem fama eſt mediis ſub noctibus altũ Feruere, & in mediis rurſum frigere diebus. Nil in Aſpaltite Iudeæ lacu qui bitumen gignit, mergi poteſt.

¶Auctarium.

Fluuii reciproci ſunt Mæãder & Eurippus. De Męandro Propertius libro ſecũdo atq; etiam vt Phrygio fallax Mæandria campo Errat, & ipſa ſuas decipit vnda vias. De Eurippo. Seneca Priuſq; & multo vicibus alternis fugax. Eurippus vnda ſtabit Euboica piger. Idẽ Eurippus vndas flectit inſtabilis vagas, Septemq; curſus flectit ac totidẽ refert, Dum laſſa Titan mergat Oceano iuga. Fluuii ſubeuntes terras, & rurſum emergẽtes ſũt; Lycus in Aſia, Eraſinus in Argolica, Tygris, in Meſopotamia Fluuii paradiſi terreſtris ſũt. 4. Ganges, Nilus, Tygris, Euphrates. Oſtia Nili ſunt Canopicũ, Bolbiticum, Sebẽnſticum, Pharniticum, Taniticum, Peluſiacum. Oſtia Danubii ſunt Peuce inſula, Naracuſtoma, Caloſtoma. Pſeudoſtomon, Boreoſtoma, Stenoſtoma. Autor Ammianus Marcellinus.

¶Fontium quorundam nomina.

Hippoclene fons eſt Bœotiæ, quẽ poetæ fabulãtur equi vngula natũ. Ouidius libro qnto Metamor.

Fama noui fontis noſtras puenit ad aures, Dura Meduſęi quē præpetis vngula rupit. Cymothoe fons eſt achaiæ, autore Ply. Nigris fons eſt apud Heſperios æthiopas, autore Plyn. Cabura fons eſt Meſopotamiæ, cuius aqua iucūde olet, vt iam diximꝰ, Acidalus fons eſt in Orcomeno oppido Bœotię, veneri ſacer quę propterea vocatur accidalia. Aganippe fons eſt itidem Bœotiæ ſacer muſis, quæ inde vocant̃ aganipides. Oui. lib. 4. Faſt. Dicite quę fontes aganippidis Hippocrenes Grata Meduſæi ſigna tenetis equi, Idē lib. 5. Met. Fonte Meduſæo, & Hyantæa aganippe. Albunea fons iuxta Tibur. Vir. Lucoſq; ſub alta Cōſulit Albunea, nemorū quę maxima ſacro fonte ſonat. Callirhoe fons Athenis ꝑpinquus. Statiꝰ lib. 12. Et quos Callirhoe nouies errātibus vndis Implicat Caſtalius fons eſt in radicibus Parnaſi ſacer muſis qui alio nomine Caballinꝰ dicit̃ a Caballo ideſt equo, cuius vngula excuſſus eſt.

¶ Clitorius fons eſt arcadię, q potus vini tędiū afferre dr̃. Crunos fons eſt in attica, vt ēt Larine. Magia fons Sicilię in agro Syracuſano. Margæa nomen eſt fontis apud Ply.

¶ Salmacis fons in Caria. Sebetos fons ꝑpe Neapolim, Stat. lib. 1. Syl. Et pulchra tumeat Sebetos alumna.

¶ Telpiſſa nomen eſt fontis frigidiſſimi, cuius aqua Tyreſiam extintiſſe dicit̃. Lymira, ſceletirbe, & ſtomace nomina ſunt fontiū apud Plynium. Ciſſuſa fons eſt in quo obſtettrices Bacchū infantē lauerūt. Autor Plutarchus in Lyſandro. Eodē teſte Palma & Oliua duo ſunt fontes ꝑpe Delon. Dircenna & Nemeta nomina ſunt fontium apud Mar. lib. 1. ſcribentē. Auidā rigēs Dircēna placabit ſitim, Et ne meta, quæ vincit niues. Dirce fons eſt Thebanus, in quem Dirce Lyci vxor cōuerſa eſt. Lucanus li. 3. Fatidica Cephiſus aqua, Cadmeaq; Dirce, Arethuſa fons eſt aque dulcis prope ſyracuſas, vt Cyane. Zame fons eſt in africa, ex quo canoras effici voces ꝑdidit Varro. Chryſorrhois fons fuit apud Troezenios, Berbinus & Gargaphius nomina ſunt fontium apud Herodotum.

¶ Lacus Paludes & ſtagna.

AVernus lacus eſt cāpaniæ diti ſacer. Bœnacus lac⁹ eſt Italiæ. Bœbeis Theſſaliæ, Cocanic⁹ Siciliȩ, Cyminus Ethruriæ, Eupilius & Fucinus Italiȩ. Martialis. Fuſcinus & pigri taceantur ſtagna Neronis. Gygæus Lydiæ, Lemānus lacus prope Gebannas. Lucan⁹ libro. 1. Deſeruere cauo tentoria fixa Lemāno Mareotis ægypti. Sānaus aſiæ, qui circūnaſcente abſinthio inficitur, autor Plynius. ſpartha attopatriæ ſalix ferax. Stymphalus arcadiȩ, Theſbitis lacus per quē tranſit Tygris fluui⁹, Traſimenus lacus agri Peruſini. Syllius. Thraſimenus in altos aſcēdat citius colles. Verbanus lacus Italiȩ, Vadimonis lac⁹ eſt in quo fluctuāt inſulæ. Voſigonus lac⁹ in agro Patauino. Zoroanda lacus eſt quē efficit Tygris fluui. Eptabolus nōmen eſt lacus apud Vitruuium, Geneſareth apud Cor. Tacitum. Acronius lacus eſt alphin⁹, æticus apolloniæ, albanus albani mōtis, aſconius Bithiniæ amſanctus Lucaniæ, Caulas Iudeæ, Licomedes æthiopiæ, Lucrinus Cāpaniȩ, Perguſa Siciliæ, Teſprotie ambraciæ, Velinus agri Veſulani. Acheruſia palus eſt cāpaniæ, Cādebœa ſyriæ. Mæotis ſcythiæ, Serbonis palus prope mōtem caſium. Daſtylitis & Lōcanidis nomina ſunt paludum apud Plutarchū. Lerna palus Græciæ iter argos & Mycenas, ſalapia palus apuliæ, ſipus palus ad ſipuntē Diomedis ædificiū, Lucan⁹ lib. 5. Quas Vitruuium, Myris palus fuit ægypti.

¶ Montes præcipui nomipis.

ABila Mons eſt Mauritaniæ oppoſit⁹ Calpe Hiſpaniæ, Acanrius Magneſiæ, acaton ætoliæ, Actium Epyri. vbi Antoni⁹ & Cleopatra ſuperati ſunt ab auguſto acontius Magneſiæ, acroceraùni montes ſunt inter armeniam & Hiberiam. Horatius. Infames ſcopulos acoceurania acrocorinthus Peloponeſi. aga maioris armeniæ, agolonius arcadiæ, agragas Siciliæ, alburn⁹ Luſitaniæ, ancoranus Mauritaniæ apœninus dicitur totus alpium globus, aracynthus mons ætoliæ Mineruæ ſacer. Virgilius. amphion Dircæus in actæo Aracyntho.

Argeus Cappadociæ, Arpendus Pāphiliæ, artemiſius ar/cadiæ, aſcræus Bœotię. atlas Mauritanię, athos Macedo/niæ, artemiſius Arcadiæ, aruiſium Campaniæ, andriceis Cilicię, ætna Sicilię, Aulon Calabriæ.

¶ Balbus Africę, Bebi⁹ Cāpaniæ, Berecynthus Phrygiæ, Brileſus Atticę, Caphareus Euboię, Calpe Hiſpaniæ, Capitolinus vrbis Romæ, Carina Cretę Carmelus Phœnicię, Caſinus Campaniæ, Cuſyrus Perſidis. Caſius Syrię. Caucaſus Scythię, Caulon Calabrię, Chimæra Lyciæ, Cyllene Arcadię, Cynthus Deli, Cyrrha Phocidis, Cytherō Bœo/tię, Citorius Paphlagonię, Clarius Colophonię, Cophantus Bactrianorum, Corax Aetolię, Coryc⁹ Cilicię Caphareus Euboię. Dardanus Appulię, Dindym⁹ Phrygię, Do/dona Chaonię, Dyrrachium Ephyri, Ebron Paleſtinę, Ef/fraim Iudeę, Eleome Macedonię, Erymanthus Arcadiæ, Eryx Sicilię. Falernus Campaniæ, Ferraria Hiſpaniæ. Ga/gos minoris Aſię, Gargarus Phrygię, Garganus appulię, Gaurus Campanię, Gebenna Auernorum, Hæmus Theſ/ſalię, Hymettus Atticę, Helycō Bœotiæ. Ida Phrygię, Idalius Cypri, Inarime Prochytę inſuę, Iſmarus Traciæ. Lacinium Italiæ, Lathmus Cariæ, Libanus Phœnicię, Lycabeſos Atticæ, Libetrus Aetolię muſis ſacer, Lycæus arcadię, Lilybæus arcadię Malea Laconię, Maratton atticę, Mæ/nalus arcadię Miſenus Cāpaniæ. Neptun⁹ Sicilię, Nipha/tes armenię, Nyſa Indię. Oetha Theſſaliæ, Olympus Macedonię, Oſſa & Othrys Theſſalię. Pachynus Siciliæ, Pa/latin⁹ vrbis Romæ, Pangæus Traciæ, Parnaſus phocidis, Parthenius Arcadiæ, pelion Theſſaliæ. Pelorus Siciliæ, Pindus Theſſalię, Pirenæus mons Hiſpaniam dirimens a Gallia, Pholoe Theſſaliæ. Quirinus vrbis Romæ. Retic⁹ Germaniæ, Riphei Scythiæ, Rodope Thraciæ. Scillaceū Italiæ, Sigæum Aſiæ, Sipylus mons inter Lydiā & Phri/giam, Syton Thraciæ, Silanius Hibernię, Somorus Syrię. Tabor Gallileæ, Taburnus mons in ſannio, Taygetus Laconiæ, Tarpeius vrbis Romæ, Taurus Scythiæ, Tetricus ſabinorum, Tmolus Ciliciæ, Tempe Teſſaliæ.

¶ Veſeuus Campaniæ.

¶ Montes flammiferi.

Aetna Siciliæ, Sta. lib. 1. The. Vbi ignifera feſſus ſuſpirat ab ætna Mulciber. Luca. libro primo Et ardenti ſeruilia bella ſub ætna. Lypara quæ eſt vna ex Aeoliis inſulis. Sylliꝰ libro. 14. Nam Lypare vaſtis ſubter depaſta caminis ſulphureum vomit exæſo de vertice fumum. Aſt ætna eructat tremefactis cautibꝰ ignes. Aenocauma mons eſt æternis ardens ignibus autore Plynio. Chimæra mons Lycius. Pontanus. Oraq; flammiuoma rutilent afflata Chimæra. Hora. Me nec. Chimeræ ſpiritus igneæ Diuellet vnquam. Veſ bius ſeu Veſeuus. Val. Flac. libro tertio Argon. vt magis Inarime, magis vt mugitor anhelat Veſbius.

¶ Hiſtoriographi plæriq; Græci & Latini.

Ablabius Gothus ſcripſit de bello Gothorum. Aeliodorus præſul Tricenſis quæ ciuitas eſt Theſſaliæ, ſcripſit Aethiopicam hiſtoriã libro. 11. Anaſtaſius Lateranenſis ſcripſit hiſtoriam eccleſiaſticam vſq; ad ſua tẽpora. Andronicꝰ ſcripſit rex alexandri. Antipater Iolai filius & Philippi Macædonis miles ſcripſit hiſtoriã perdicæ & res Illyricas. Appianus alexandrinꝰ. 22. libros hiſtoriæ Romanæ compoſuit & geſta imperatorũ. Apollonius aphrodiſeus ſcripſit res Carias, de Trallibus, de Orpheo eiuſq; miniſteriis. Arianus ſcripſit hiſtoriam Alexãdri magni. 8. lib. Emicuit Romæ ſub M. Antonio & adriano principibꝰ, a quibus ob literas conſultarem meruit dignitatem Aſellius ſemproniꝰ ſcripſit bellum Numantinũ Bairon hiſtoricus ſcripſit breuiariũ rerum ab alexandro geſtarum. Aufidius Baſſus ætate Quintiliani ſcripſit bellũ Germanicũ. Bemarchus Cæſarienſis ſcripſit res geſtas Cõſtantini principis libris decem. Cadmus Mileſiꝰ ſcripſit hiſtoriam de Mileto, ac totius Ioniæ regione libris. 4. Calinius Syrius de geſtis Alexandri, vt etiã Caliſthenes Olynthius. Caliſtus ſcripſit heroico verſu hiſtoriã Iuliani prin-

cipis. Charon Lampſacenus ætate Darii primi ſcripſit Aethiopica libris duobus, Cretēſia item & Græcanica. Charon carthaginenſis ſcripſit tyrānos quotquot in aſia atq; in Europa fuere. Item vitas clarorum virorū libris. 4. illuſtrium fœminarum libris totidem. Charon Naucratica ſacerdotes egypti & reges q fuere ab initio in qualibet gēte. Capton Lycius compoſuit hiſtoriam Iſauricam libris 8. Chœrilus Samius ſcripſit athenienſium victoriā contra Xerxem, & pro ſingulis verſibus ſingulos ſtateres aureos recepit. Clearchus ſolenſis ſcripſit de varia hiſtoria.

¶ Clitarchus comes fuit Alexādri, qui eius geſta conſcripſit. Iulius Cordus ſcripſit vitas imperatorum. Crito Pieriota (ciuitas eſſe Macedoniȩ Pieria) ſcripſit res Perſicas, ſiculas & Macedonicas. Q. Curtius ſcripſit de geſtis Alexandri magni, ſed opus eius mancum eſt & imperfectū. Damaſcius ſigiæus ſcripſit de rebus in Græcia geſtis. Prȩterea de parentibus eorum, qui ad Troiam profecti ſunt Item de poetis & ſophiſtis. Dares Phrygius græce ſcripſit bellum Troianum, cui ipſe interfuit. Dexter Barcinonenſis ſcripſit omnimodam hiſtoriam. Dion Caſſius ſcripſit Romanam hiſtoriam lib. 80. Præterea geſta Traiani principis & vitam Arriani philoſophi. Hiſtoriam eius integram non habemus. Dion Pruſiȩus ſcripſit de virtutib⁹ Alexandri magni libros decē. Diogenes Laertius ſcripſit de vita & moribus philoſophorū. Diodorus Siculus ſcripſit hiſtoriam, quam Bibliothecā inſcripſit. Continet autem res Romanas & varias libris. 40. Floruit auguſti ſæculo. Dioniſius Mileſius ſcripſit res perſicas, & quȩ poſt Darium ſecuta ſunt. Dionyſius Halicarnaſſæus auguſti tēpore Romanam ſcripſit hiſtoriā. Egeſippus ſcripſit hiſtoriā eccleſiaſticam libris quinq;. Ephippius Cumæus auditor Iſocratis ſcripſit hiſtoriā ab excidio Troiæ, vſq; ad ſua tēpora libris. 30. Euphorus Cumæ⁹ ſcripſit Galeni principis Hiſtoriam libris. 17. Præterea Corinthiaca & quædā alia. Herodotus ſcripſit hiſtoriā libris nouē ex numero & nominibus muſarum incipiens a Cyro Perſarum rege. Hero

dianus Alexandrinus ſcripſit imperatorũ hiſtoriam, quæ ad nos integra non peruenit. Heſichius Mileſius compoſuit hiſtoriam libris ſex, in quibus cōplectitur Romanorũ imperatorum, tyrannorum & diuerſorũ gentium res geſtas vſq; ad ſua tempora. Euemerus Meſſanus hiſtoriã finxit ex titulis & inſcriptionibus ſacris. Eutropius afer diſcipulus auguſtini ſcripſit Epitomē Romanæ hiſtoriæ ab vrbe condita vſq; ad Valentem principem & Iouinianũ. Euſtathius Epiphaneus ſcripſit temporum Epitomen ab Aenea vſq; ad anaſtaſium principem. Euſebius ſcripſit hiſtoriæ libros decem, de præparatione Euangelica, & Epitomen temporum. Florus ſcripſit hiſtoriam Romanam ſuccincta breuitate. Item epitomen in libros Liuii. Fortunatus præſul Pictauēſis geſta ſanctorum partim pedeſtri, partim ſoluta conſcripſit oratione. Gēnadius Maſſiliēſis ſcripſit de viris illuſtribus Theodoſii tēpore. Ibicus Rheginus hiſtoricus vixit apud Polycratem Samiorum tyrãnum. Hieronymus Rhodius ſcripſit res geſtas a Demetrio poliorcete. Ioannes ſcilax ſcripſit de imperatoribus Conſtantinopolitanis. Ioſephus Iudęus cōſcripſit grææ antiquitatis Iudæorum hiſtoriam libris vigīti ab exordio mũdi vſq; ad. 13. annum Domitiani. Bellum vero Iudaicum cum Romanis geſtum libris. 7. Ireneus p̄ſul Lugdunenſis Hiſtoriam ſcripſit eccleſiaſticã. Iſidorus pręſul Hiſpalenis ſcripſit de viris illuſtribus. Hiſtoriam præterea ab adamo vſq; ad ſua tempora, & res Longobardorum, & breuem quandam coſmographiam. C. Iulius ſenator res Romanas græce ſcripſit. Iuſtus Tiberienſis texuit hiſtoriam rerum iudaicarum. Iuſtinus fecit epitomen in Trogum tanta ſtyli felicitate, vt alienum prope inuentum ſibi vendicarit, Aelius Lampridius ſcripſit de geſtis imperatorum Romanorum ad Conſtantinum magnum. Leo Bizātius ſcripſit res Bizantĳ a philippo geſtas. Leo alabãdæus ſcripſit hiſtoriam de caribus libris. 4. Delĳs, duobus. artem Rhetoricã, bellum phocenſium & Bœotiorum. Liuius patauinus ſcripſit hiſtoriam Romanam. Ammianus Mar

cellinus vitam quorũdam imperatorum. Marius hiſtoricus ſcripſit principum Romanorũ vitas. Gargili⁹ Martialis vitas imperatorum tempore Alexandri principis, cui⁹ vitam diligentius perſecutus eſt. Marſyas Pellęus ſcripſit res Macedonicas libris. 10. a primo rege vſq; ad Alexandrũ item & de reb⁹ atticis libros. 11. Meliſandrus Mileſi⁹ ſcripſit bellum Lapitharum & Centaurorũ. Menechmus Sicyonius ſcripſit hiſtoriam Alexandri magni. Nicolaus Damaſcenus ſcripſit hiſtoriã vniuerſalem libris. 70. & vitam Auguſti ſeparatim apud quem in tanta fuit dignatione, vt imperator ipſe placentas ab amicis acceptas vocaret Nicolaos. Nimphis Heracleotes ſcripſit hiſtoriã Alexandri & eius ſucceſſorũ libris. 24. de Heraclea. 13. vſq; ad euerſionẽ tyrannorũ, Oneſicritus Alexandri in cunabula & originem ſcripſit. C. Oppius commentarios Iulij Cæſaris continuauit, ſcripſitq; Belllum Hiſpanienſe, Palæphatus Abydenus ſcripſit Cyprica, Attica & Arabica. Paulus Oroſius reliquit hiſtoriam ab initio mundi vſq; ad Honorii principis tẽpora preſcribens, Paulus Foroiulienſis hiſtoriam ſcripſit Longobardorum. Pauſanias. Cæſarienſis ſcripſit vniuerſæ Græcię. geographiam cum ei⁹ hiſtoriis. Piſandus Larendæus ſub Alexandro Mameæ ſcripſit variam hiſtoriam verſib⁹ & libris. 60. Pyſiſtratus Laryſſeus fuit hiſtoriarũ ſcriptor. Plynius ſecũdus ſcripſit hiſtoriam naturalẽ opus apprime vtile, ſi careret mẽdis. Plutarchus Cheronæus ſcripſit vitas multorũ illuſtrium virorũ Item apophthegmata parallelas & alia plurima. Polybius Scipionis Africani præceptor ſcripſit Romanã hiſtoriam libris. 40. quorum pauci ad nos peruenerunt.

¶Polemon Helladicus ſcripſit de origine ciuitatũ Phocidis, Ponti, Lacedæmoniæ geographiam, de curſu ſolis libros tres. Poſſidonius Olbiopolita ſcripſit poſt Polybi hiſtoriam libris. 52. vſq; ad bellũ Cyrenaicũ & Ptolemęi. Præterea declamationes rethoricas, & argumenta in orationes Demoſthenis. Floruit ætate Strabonis. Priſcus Panites magiſter epiſtolarũ Theodoſii iunioris ſcripſit hiſto

riam Conſtantinopolitanam & Athilæ libris. 8. Præterea declamationes & epiſtolas. Proſper præſul Rhegin⁹ ſcripſit de vita ſolitaria, de temporibus ab Adam vſq; ad ſuū ſæculum. Prudentius quoq; hiſtoriam ab Adam carmine exorſus eſt. Ptolemæus Lucenſis ſcripſit hiſtoriā pontificum vſq; ad Celeſtinum quintum cuius tempore ipſe floruit, Pherecydes Lerius ſcripſit de Clero, de Iphigenia, de feſtis. Philo Herennius ſcripſit de ciuitatibus & viris claris. 30. Philochor⁹ Athenienſis ſcripſit libros Attidis. 17. qui cōtinent res Athenienſium & reges & magiſtratus vſq; ad Antiochum deum cognomento. Philiſtus Syracuſanus propinquus Dionyſii tyranni ſcripſit res Siculas libris. 12. Phlegon Trallianus libertus Auguſtus ſcripſit hiſtoriam Olympiadum libris. 16. vſque ad Olympi. 29. De faſtis Ro. libros. 4. Item de nominibus locorum vrbis Romæ, & Epitomem Olympionicarum libris duobus. Feſtus Ruffus ſcripſit Epitomem rerum Romanarū. Sabinus Maſſurius ſcripſit Faſtorum & rerum memorabilium libros. Criſpus Salluſtius ſcripſit bellum Catilinarium & Iugurthinum, & Romanas hiſtorias inſtar Liuij, in quo opere citatur ſæpe numero ab antiquis. De hoc Martialis, Criſpus Romana primus in hiſtoria. Secundus Tridentinus ſcripſit Lōgobardorum hiſtoriam. Socrates Conſtantinopolitanus hiſtoriam eccleſiaſticam a tempore Apoſtolorum vſq; ad Chryſoſtomum compoſuit. Sozomenus preſbyter Piſtorienſis hiſtoriæ vniuerſalis ampliſſimū edidit volumen. Steſimbrotus Tharſius ſcripſit res geſtas Cimonis ducis Athenienſiū. Suetonius Tranqllus vitas duodecim Cæſarum. Theocritus Chius ſcripſit hiſtoriam Lybicam & epiſtolas quaſdam. Theodor⁹ Gothus ſcripſit hiſtoriam ſuorum temporum. Theodorus Conſtantinopolitanus ſcripſit hiſtoriam eccleſiaſticam a tempore Conſtantini vſq; ad Iuſtinianum. Themiſtogenes Syracuſanus hiſtoriam Cyri regis Perſarum. Timæus Siculus res Græcas & bellum Thebanum. Traianus patricius ſub Iuſtiniano principe ſcripſit temporum epitomē.

Thucidides Athenieñſis patrem habuit Olorum, matrem Egeſiplyam. Scripſit bellum Peloponeſiacum, Fuit adeo ſtudioſus inquirendæ veritatis hiſtoricæ, vt iis mercedem præberet, qui nunciarent, quę acta eſſent in bello. Val. Antias hiſtoricus plærunq; citatur ab antiquis autorib⁹. Val. maximus ſcripſit dicta & facta memorabilia ad Tyberiũ Cæſarem. Theophanes Leſbius ſcripſit res a Põpeio geſtas. Timagenes Mileſius ſcripſit de heraclea põti, & viris in ea claris libros tres. Timoſthenes præfectus claſſis Ptolemæi Philadelphi ſcripſit de portubus libros decẽ. Vincentius ordinis prædicatorum ſcripſit hiſtoriam vniuerſalem ab exordio mundi vſq; ad Hieroſolymitanam expeditionem Ludouici regis Gallorum. Vulcatius Gallican⁹ ſcripſit vitas imperatorum ad Diocletianum. Volcatius Terentianus ſcripſit hiſtoriam Gordianorum. Xanthus ſcripſit hiſtoriam Lydorum libris. 4. Zeno Rhodius ſcripſit hiſtoriam Rhodiorum. Fuit & alter Zeno, qui pyrrhi geſta in Italia Epitomenq; Romanorum & Carthaginenſium compoſuit. Zonaras ſcripſit hiſtoriam vniuerſalem ab exordio mundi vſque ad tempora Michaelis imperatoris Conſtantinopolitani. Saxo grãmaticus ab hinc paucos ãnos ſcripſit hiſtoriam regum Danorum magna verborum elegantia. Robertus Gaguinus hiſtoriam Gallorum regum, quem noſtra ætate imitatur Paulus Aemylius. Boccacius ſcripſit de caſibus virorum illuſtrium. Solinus de mirabilibus mũdi. Blondus Forolulienſis de Roma triumphante, Sabellicus hiſtoriam vniuerſalẽ ab exordio mundi ad ſua tempora. Volaterranus Geographiã, antropologiam & philologiam. Agathias Græcus hiſtoriam Francorum. Põtificum Romanorum hiſtoriam ſcripſerunt Anaſtaſius, Paulus Diaconus, Guido Rauennas, Sigiſbertus monachus, Hugo Florianus, Sicardus præſul Cremonẽſis, Gotfredus Viterbienſis, Vincẽti⁹ pręſul, Martinus Carſulanus, Landulphus canonicus Carnotenſis, Sazomenus, Geruaſius Ricobaldus, Ptolemæus Lucenſis, Antonius præſul Florentinus, Platina. Vitas imperatorũ

ſcripſere Cor. Tacitus, Marius maximus; Iulius Cordus, Trãquillus; Suetonius, Optatianus, Gargilius Martialis, Fabius Marcellus, Iul. Capitolinus, Aelius Lãpridius, Flauius Vopiſcus, Eutropius, Oroſius. Ex Gręcis Herodianꝰ, Dion, Appianus.

Grammatici.

ACcron grãmaticus Horatium poetam enarrauit. Aelius præconius grãmaticꝰ nobiliſſimas orationes ad vnũqueq; ſcribebat. Hic Metellũ Numydicum in exiliũ comitatus eſt. Aelius Meliſſus libiũ edidit de loquẽdi proprietate. Alexander Mileſius Polyhiſtor cognominatꝰ libertus Cor. Lẽtuli grãmaticus fuit qui docuit Romæ Syllæ tẽporibus. M. Popilius Andronicꝰ ſcripſit opuſculũ annalium. Andromachus grammaticus docuit Nicomediæ, Diocletiani tempore. Appion alexãdrinus Didymi magni alumnꝰ docuit Romę Tyberij & Claudij temporibus. Scripſit annales & alia complura. Apollodorus athenienſis grammaticus diſcipulus Panetij Rhodij & ariſtarchi grammatici ſcripſit hiſtoriam athenienſem. Apollonius alexandrinus ſcripſit de compoſitione partium oratiõis. Archimedes Trallianus ſcripſit mechanica & cõmentarios in Homerum. Archibius alexãdrinꝰ docuit Romæ ſub Traiano principe. Scripſit cõmẽtarios in epigrammata Callimachi. Ariſtarchus alexãdrinus floruit ſub Ptolemæo philometore, cuius filiũ erudijt. Scripſit commentarios ſupra mille. Diſcipulus fuit ariſtophanis grammatici. Ariſtophanes Bizantius grammaticus diſcipulus fuit Callimachi. Ariſtonicus grammaticus alexandrinus ſcripſit in Theogoniam Heſiodi. Arcadius antiochenus ſcripſit nonnulla in grammatica. Aſclepiades anazerbæus grammaticus ſcripſit de fluminibus. Aſinius Pollio Trallianus docuit Romæ tempore Pompeij magni. Succeſſit ſcholæ Timagenis. Scripſit bellũ ciuile Cæſaris & Pompeii. Aſinius capito grammaticus reliquit librum epiſtolarũ. Callias Methymnæus grãmaticus alcei & ſapphus poemata enarrauit, Spurius Carbilius Romæ

ludum grammaticæ aperuit, mercede docens. Idem G. literam primus inuenit, quum pro ea. C. litera prius vteren tur. Val. Cato grammaticus Romæ docuit multos & nobiles tempore Syllæ, tantumq; nominis ſibi comparauit, vt ſequentes verius in eius laudem vulgo prædicarentur. Cato grammaticus latina Syrem, Qui ſolus legit & facit poetas. Luctacius Daphnis Q. Catuli libert⁹ profeſſus eſt Romæ. L. Cæcilius Epyrota Attici libertus ludum grammaticæ Romæ aperuit, primuſq; Virgiliũ & alios nouos Poetas cœpit profiteri. Vnde Domitius Marſus indicat Epyrota tenellorum nutricula vatum. Crates Malotes æqualis Ariſtophanis floruit ſub Ptolemæo Philometore. Scripſit in Homeri Iliada & Odyſſeam libros. 9. commentariorum. Primus ſtudium grammaticæ Romæ intulit, eo fere tempore, quo mortuus eſt Ennius. Craſſiti⁹ cognomento paſciles Romæ ludum grammatice aperuit. Docuit Iulianum Antonium Antonij Triumuiri filium. Demetrius Ixion Adramiten⁹ docuit Pergami. Diſcipulus fuit Ariſtarchi. Scripſit enarrationem in Homerum. Dicæarchus Lacedæmoni⁹ grammaticus fuit Ariſtarchi auditor. Didymus Calchentorus grammaticus Alexãdrinus ſcripſit lib. ſup. 3500. Dioſcorius Mireus grammatic⁹ præfectus fuit prætorij Leonis imper. & præceptor filiorum ei⁹. Diomedes ſcripſit quædam in grammatica, quæ adhuc extant. Diogenianus ex heraclea grammaticus ſub Adriano principe ſcripſit dictionarium per ordinem literarum & quædam alia Dionyſius Alexandrinus grãmaticus præfuit bibliothece & epiſtolis Traiani, habuitq; præceptorem Chæremonem philoſophum. Domitian⁹ inſanus grammaticus in vrbe Roma id cognomentũ adeptus eſt, quod eſſet intractabilis, & valde moroſus. Donatus grammaticus præceptor Hieronymi ſcripſit libellum, quem pueri habent in manib⁹. Commentarios item in Terentium & Virgilium. Demoſthenes Thrax grammaticus Iliada Homeri & Heſiodi Theogoniam in ſolutam vertit orationem. Helladius grammaticus Alexan-

drinus ſub Theodoſio iuniore ſcripſit lexicon ex ordine literarum. Item de laudibus Theodoſii & quædam alia. Ennius grammatic⁹ duos libellos de literis & ſyllabis, ac metris conſcripſit. Epitherſes Bithynicus ſcripſit de Atticis dictionibus. Heracleon Aegyptius docuit Romæ, ſcripſit enarrationem in Homerum & Lyricos. Herodianus Alexandrinus grammaticus Apollonii grammatici filius & diſcipulus, floruit ſub M. Antonio principe. Scripſit de grammatica & imperatorũ hiſtoriam. Hermolaus Conſtãtino. grammaticus ſcripſit ad Iuſtinianum impera. Epitomen in librum Stephani grammatici de vrbibus. Eugenius Phryſius docuit Conſtantinopoli imperante Anaſtaſio. Verrius Flaccus Romæ docuit Auguſti nepotes. Profeſſus eſt in atrio domus Catilinæ tanta omniũ beniuolẽtia, vt ſtatuam meruerit. Aul. Gelli⁹ tempore Traiani ſcripſit noctes Atticas, Fauorinum maxime coluit. Hyperechius Alexandrinus grammaticus ſub Martiano impera. ſcripſit de verbis & nominibus & orthographia. C. Meliſſus Spoletinus a Mecœnate ob ingenium libertate donatus eſt. Mithecus grammatic⁹ ſcripſit de obſoniis & de canibus. Moſchus grammaticus ſcripſit carmen Bucolicõ. Neſtor Alexã. grammaticus Marcellum Auguſti ſororis filium erudiit. Nicias grammaticus docuit Romæ, fuitq́; familiaris Pompeio & Ciceroni. Orbilius Beneuentanus profitebatur Romæ Ciceronis tempore, vir in diſcipulos plagoſus. Pacatus Minutius ſcripſit de lingua Alexandrinorum. Item de proprietate Atticę & Doricæ linguę. Palamedes Eleates ſcripſit de tragicis & comicis dictiõibus, & commentarios in Pindarum. Rhennius Palemon profeſſus eſt Romę ſub Tyberio & Claudio principibus. Pamphilus Sicyonius ſcripſit de pictura, & claris pictoribus. Pamphilus Alexandrinus ſcripſit dictionariũ, quod vocauit pratum. Papias ſcripſit dictionarium latinum ex ordine literarum. Pauſanias Cæſarienſis ſcripſit de conſtructione. Vixit Romę Adriani principis tempore. Naucratita grammatic⁹ docuit Athenis ſub Commodo prin

cipe, ad quem ſcripſit Onomaticon libris decem. Pompeius Leneus Pompeii magni libertus ſcripſit de herbis & plantis. Priſcianus Cæſarienſis claruit Athenis tempore Iuſtiniani principis. Scripſit de arte grammatica ad Iulianum conſulem, & ad Coſtroem perſarum regem de naturalibus quæſtionibus. M. Val. Probus Romæ docuit. Scripſit Syluam obſeruationum latini ſermonis. Philetas Cous grāmaticus fuit admodum Criticus tempore Philippi & Alexādri, præceptor Ptolemæi Philadelphi. Scripſit elegias & epigrammata. Philoxenus Alexandrinus Romæ ſcripſit de verbis monoſyllabis, & de Græciſmo, & de genere linguarum. Scribonius diſcipulus Orbilij docuit eodem tempore, quo Verrius. Sophocles grammaticus enarrauit Lycophronem & quoſdam alios poetas. Soſibius grammaticus fuit Laconicus. Telephus Pergamenſis ſcripſit fere omnia, quæ ad grammaticam pertinent, Inter cætera collationes Epithetorum vnicuiq; rei congruentium ad paratam elocutionis copiam. Terenti⁹ Scaurus floruit Adriani temporibus, ſcripſitq; librum de Cæſelij vindicis erroribus. Timagenes Alexandrinus ſub Pompeio magno captiuus Romam ductus emptus eſt a Gabinio. Docuit Romæ vſque ad Auguſti tempora. Timotheus Gazeus floruit ætate Anaſtaſii principis. Tyrannion docuit Romæ ætate magni Pompei, Habuit tria librorum milia in bibliotheca, Tryphon Alexandrinus Auguſti tempore ſcripſit de copia orationis, de orthographia, & quædam alia. Verrius Cloacius ſcripſit de verbis græcis. Volcatius Epidius grammaticus ſcripſit res geſtas Pompeii magni & eius patris. Ludum aperuit, docuitq; M. Antonium & Auguſtum. Zenodot⁹ Epheſius docuit filios Ptolemæi primi ac præfuit Alexandrinæ bibliothecæ, primus qui Homeri libros correxit & in ordinem redegit. Nicanor Alexandrinus grammaticus ſcripſit de pūctis & dictionibus quibus vtimur in ſcribendo. Inter neotericos numerantur Seruius, Valla, Nebriſſenſis, N. Perottus, Calepinus, Torrentinus, Bebelius, & Deſpauteri⁹, &

bonæ, ſi dijs placet, doctrinæ Alexander Theopagita.

¶ Oratorum quorundam nomina.

ACtius Piſauriẽſis, Acatius e Cæſarea Paleſtinæ, ſo
dalis Libani ſophiſtę, M. Aemiliꝰ Lepidus, Aeſchi
nes Atheniẽſis, Sp. & L. Albini Mumii filij, C. Al/
butius Silus Nouarienſis, Alexander Epheſius, Anaxime
nes Lampſacenus diſcipulus Diogenis Cynici præceptor
Alexandri magni, & in expeditiõibus comes andocides
Athenienſis leogori filius, Antiphum Rhamnuſius, qui
athenis præcepta dicẽdi tradidit M. Antonius auus triũ/
uiri, Ariſtides Athenienſis. Ariſtogiton Atheniẽſis impu/
dens, qui ſcripſit apologiam ad Demoſthenem ducẽ cõ/
tra Timotheum, ad Lucurgum contra Timarchũ, & con
tra Hyperidem. Aſinius Pollio auguſti amicus, qui decla/
mationes ſuas nunquã populo commiſit, vir alioqui na/
ſutiore iudicio. Carpebat enim in Liuio patauinitatem,
in Cæſaris commentarijs infidelitatem, in Salluſtio verba
obſoleta, in Cicerone ſtylum nimis exanguem & elixũ.
Hic primus Romæ Bibliothecã publicauit. Licinius Cal/
uus. Carbones duo. Chariſius Athenienſis filius ſororis
Demoſthenis, qui multas ſcripſit orationes Attico gene/
re. Caſſius Seuerus eloquentiſſimus in agendo, ſed mino
ris multo virtutis in declamãdo. Q. Luctaciꝰ Carulus ma/
rij collega in conſulatu. M. Cælius Ciceronis diſcipulus,
acri turbulentoq; ingenio. Cephalus athenienſis, qui pri/
mus procemia & epilogos induxit. C. Cæſar. M. Cor. Ce
thegus. P. Cor. Cethegus. Cyneas legatus pyrrhi. Cleon
Halycarnaſeus. Cleomachus Magneſiꝰ. Clodiꝰ pulcher.
Clodius quirinalis. Cordus cremutiꝰ declamator. C. Cot/
ta preſſus in dicendo, in cuius oratione nihil erat niſi ſyn
cerum, nihil niſi ſiccum & ſanum. L. Craſſus, in quo teſte
Tullio erat cũm grauitate iunctus facetiarum & vrbanitã
tis lepos. Curiones tres continua ſerie in vna familia. De/
mades Athenienſis. Demetrius Phalereus auditor Theo
phraſti. Demochares nepos Demoſthenis. Dexippus He
rennius athenienſis, Domitiꝰ apher. Demoſthenes athe/

nienſis. Hic quum multitudinem & tumultum in theatro expaueſceret & excideret mente, prope ſonitum litoris marini aſſueſcebat dicere. Literam R difficile enũciabat, quam calculis in os coniectis pronunciare conabatur. Nũquam dicebat niſi pręmeditatus. Propterea Pytheas dicebat Demoſthenis Enthymemata lucernam olere. Egeſias Magneſius. Epicrates athenienſis, qui barbam ad pectus propenſam ſolebat ferre. Hermagoras rhetor, qui ſcripſit de Rhetorica libros. 6. de diligentia oratiõis, de decoro, de elocutione, de figuris. Herodes atticus. Eudemus pręceptor Philopomenis. Sergius Galba temporum ſuorũ eloquentiſſimus. L. Gellius. Caius & Tyberius Gracchi. Gregorin⁹ Niſſenus. Hyperides athenienſis æmulus Demoſthenis. Iſocrates athenienſis dulcis & numeroſus in dicendo. Iſeus Aſſyrius. Iſocrates amyclas, Iulius african⁹ concitatus & in cura verborum nimius, Latro Potti⁹ Cn. Lentulus. P. Lentulus C. Lælius. Lyſias Syracuſanus ęqualis Demoſtheni. L. Magius. T. Liuij gener. L. Manli⁹ Torquatus. Marcellus Pergameus, qui ſcripſit librum de regno, quem adriano principi nuncupauit. Marius aterius declamator. Marinus Neapolitan⁹ Procli diſcipulus. Melitus athenienſis æmulus Periclis in Rep. Menippus Stratonicenſis pręceptor Ciceronis. Metellus Macedonicus, Meſſalæ duo. Montanus Narbonenſis relegatus a Tyberio principe. Q. Mutius Scæuola iuriſcõſultorum eloquẽtiſſimus. Nicoſtratus Macedo æqualis ariſtidis. Numius, qui ſcripſit ad adrianum orationem conſolatoriã de antinoo. Oneſimus Cyprius, qui tempore Conſtantini magni ſcripſit in Rhetorica, item de ſtatuum differẽtia, præexercitationes & declamationes. Q. Hortenſius. Pericles athenienſis, quem veteres Poetæ Olympum vocabant, quod tonare in concionibus videretur & fulminare. M. Calphurnius. Pyſiſtratus athenienſis, Pytheas athenienſis, Plato. L. Numacius Plancus. Plotius Gallus. Polyæn⁹ Sardianus. Cn. Pomponi⁹. Potamon Mitylenæus. Procopius. Pherecydes Syrus. Philoſtratus ſenior Philiſt⁹ Mile

ſius

ſius Iſocratis diſcipulus,qui ſcripſit de Rhetorica & ora-
tiones nonnullas.L.Philippus Quintilianꝰ rethor,qui inſti
tutiones oratorias ſcripſit.Virginius Ruffus.Rutiliꝰ gemi
nus,qui fecit libros pontificales.Clodius ſabinꝰ declama-
tor.Serapion alexandrinus,qui ſcripſit orationes in gene
re deliberatiuo.Symmachus Ro.L.Siſenna Ro.Sophrō
ſyracuſanus.P.Sulpitius. C.Cotta.Cor.Tacitus.Theode-
ctes Cilix.Theopōpus Vnidiꝰ.Theodorus Gadaræꝰ.Sex.
Titius. Titianus præceptor Maximini principis,qui ſcri-
pſit libros prouinciarum.Hic vocatus eſt ſimia ſui tempo
ris,quod omnia probe imitaretur. Trachalus.Tullius Ci-
cero pater eloquentię Romanæ.Q.Varius.Varus geminꝰ
declamator,qui Cæſari dixiſſe fertur.Cæſar q apud te au-
dent dicere magnitudinem tuam ignorant.Qui non au-
dent,humanitatem.Zenodotus Adramytenꝰ.Thraſyma
chus.Val.Licinianus. Secundus Carinus, Gorgias.Ache-
tius,Vide aliorum nomina apud Ciceronem de perfecto
oratore.

¶ De poetis Græcis & Latinis.

PEtrus Crinitus homo non pœnitēda neq; aſperna
bili doctrina iam ſcripſit opuſculum de latinis poe
tis docte ſatis & erudite. Propterea ne acta agere
videamur,in compendioſam redigemus epitomē,quod
multis ille verbis conſecutus eſt.Latinis demū adijcemꝰ
græcorum nomina Liuius Andronicus Epicus poeta lati
nas fabulas primus docuit Romæ annis.69.poſt obitū So
phoclis & Euripidis,ſecundo bello punico.Eius carmina
per vrbem decantarunt virgines ad iram deorum placan-
dam.Geſta populi Ro.18.libris complexꝰ eſt.Scripſit &
hymnos deorū.Ennius poeta natꝰ Rudijs Salentinorum
oppido Romā venit ætate M.Plauti & M.Catonis ora-
toris clariſſimi,Dicebat tria eſſe ſibi corda,ꝙ græcam lin
guam,Oſcam,& latinā calleret.Domum habuit in Auen
tino colle.Vixit parco & tenui victu.contentꝰ vniꝰ ancillę
miniſterio,Scripſit libros Annaliū,ſatyras, comœdias,&
tragœdias,Nomina quarundā fabulaꝝ eiꝰ ſunt Telephus

Ambracia, Eumenides, Alcmeō, Andromacha, Thyeſtes, Medea, Phœnix, Telamon, Hecuba, Achilles, Pancratia ſtę, Epicarmus, Cteſiphon. Idem in latinum ſermonē trāſtulit Eumerū poetam græcum. Primus apud Latinos coronam ex Helycone aſſumpſit. Procliuis fuit in pocula. Scipionem Africanum maxime coluit, mutuaq; ab eo beniuolentia redamatus eſt, vt iā docuimus. Mortuus eſt articulari morbo, ſeptuagenario maior, ſepultuſq; eſt i monumēto Scipionis. M. Plautus natus eſt in vrbe Vmbriæ, cui nomē Saſſina. Operam primnm piſtori locauit ad cōparandum victū in agendis molis illis, quas truſatiles vocant. Cōpoſuit in ipſo piſtrino quaſdam fabulas. Eius. 21 fa comœdiæ numerantur a veteribus cum paucis aliȷs. Secutus eſt Græcos Demophilū, Philemonem & Epicharmū Siculum. Scribendi elegantia claruit in tantū, vt Epi⁹ Stolo dixerit muſas plautino ſermone fuiſſe locuturas, ſi Latine loqui voluiſſent, Volcatius Sedigit⁹ de ordine Comicorum ſcribēs primas tribuit Cæcilio, Plautū cæteris omnibus præponēs. Mortuus eſt paucis annis poſt Ennium. Cn. Næuius comœdiographus patria fuit Campan⁹. Tertius in ordine Comicorum ponitur a Volcatio. Stipendia fecit bellis punicis. Eius volumen Octauius Lāpadio grāmaticus diuiſit in. 7. libros. Scripſit præter punicum bellū tragœdias & comœdias. Nimia in carpendis hoium pręcipue metellorū viciȷs vſus eſt licētia. Propterea ob imoderatam verborum petulantiā coniectus eſt in vincula. Mortuus eſt Vticæ, quū factione nobilium Roma fuiſſet eiectus. M. Pacuuius nepos. Q. Ennii fuit ex Brūduſio Calabriæ vrbe, Secutus eſt amplum ac ſonorū dicendi gen⁹, clariſſimus grauitate ſentētiarum, verborum pondere. & autoritate perſonarū. Nomina tragœdiarū eius ſunt phibea. Hermiona, Atalāta, Iliona, Antiopa, Teucer, Medea. Citatur etiam in Chyrſe, Oreſte, & armorum iudicio. Senior fuit Actio, docuitq; iiſdem ædibus quibus Acti⁹ ipſe. Mortuus eſt Tarēti prope nonagenarius. Statius Cæcili⁹ natus in Gallia principem inter Comicos locum, iudicio

Volcatij ſibi meruit. Vixit ſumma familiaritate cũ Ennio. Amatus eſt etiam a Terẽtio. Scripſit comœdias. 30. & amplius, quarum hæ pręcipue citantur. Nauclerus, Syracuſę. Pauſimachus, Hippobolymeus, Epiclerus. Cratinus, Ploci⁹, Aſoto, Epheſtion, Fallacia, Andria, Annales, Fœnator & quædam aliæ. Mortuus eſt vno anno poſt Ennium. Accius tragœdiographus iunior Pacuuio, natus eſt parentibus libertinis, Marcino & Serano conſulibus. Deci⁹ Brutus tanti eum ęſtimauit, vt eius verſibus templa & monumenta ornauerit. Idem quum Pacuuio ſuam Atreũ oſtendiſſet, & ille laudaſſet quidem, ſed tamen dixiſſet quædã videri ſibi duriuſcula & ſubacida. Accius verum eſſe confeſſus eſt nec tamen ſe propterea pœnitere, quoniã idem ferme ingeniis ſolet accidere, quod pomis, quæ dura ad rhodum & acerba naſcuntur, poſt fiunt mitia & matura. Cæterum Accius imaginem ſuam collocauit in æde Camœnarum prægrandi forma, quum tamen eſſet ſtatura admodum breui. Terentius Comicus patria Carthaginẽſis Romam puer ductus, diligẽtia Terentij Lucani patroni accurate liberalibus diſciplinis eruditus eſt, ac propter ingenium ab eodem manumiſſus. Amauit Statium Cæcilium, cui & ſuas comœdias recitauit. Sex autem compoſuit, quas ab Apollodoro & Menandro Græcis in ſermonem latinum conuertit. Tanta in fabulis vſus eſt arte, vt neque ad tragicam magnitudinem intumeſcat, neque abijciatur ad hiſtoricam. Sunt qui dicant eum periiſſe in Arcadia dolore amiſſarum comœdiarum, Lucullus ſatyrographus ex Arunca vrbe Italiæ fuit primus apud Ro. q cœpit ſcribere ſatyras, quibus maxime inſectatus eſt Rutilium Lupum, Carbonem, & L. Tubulum. Scripſit Satyrarum libros. 30. & amplius, Vocatur ab Horatio lutulent⁹. Adrianus tamen eum omnibus ſatyrographis pponebat Metrophanem ſeruum habuit. cuius fidem commẽdauit in Satyris. Mortuus eſt Neapoli, quum annum ætatis. 46. impleuiſſet. Sex. Turpilius comœdiographus floruit ſæcula Terẽtij cui⁹ familiaritate vſus eſt, Septimũ locũ inter

comicos meruit iudicio Sedigiti. Periit in vrbe ſinueſſana,hiſdem temporibus,quibꝰ natus eſt Furius Bibaculus. Cn.Matius mimographus ſcripſit opus verſibꝰ hexametris de Iliade,Pręterea mimos,quorum hi citantur. Iam tonſiles tapetes ebrii fucu,Quos concha purpura imbiēs venenauit.Item ſinu amicam reficere frigidam caldo,Cōlumbatim labra conferēs labris,Quapropter edulcare cōuenit vitam,Curaſq; acerbas ſenſibus gubernare. L.Afranius comicꝰ Romæ floruit Terentii ætate,Scripſit Togatas fabulas.in quibus primum obtinuit locum.Imitatꝰ eſt Menandrum a quo & multa ſumpſit.Culpatur a Quintiliano.quod in ſuis argumentis amores proprios paulo ipudentius vulgauerit.

¶Fabiꝰ Dorſenus numeratꝰ eſt inter comœdiographos. M.Attiliꝰ fuit tragœdiographus, quem Liciniꝰ ſcriptorē ferreum appellauit. Q.Trabeas octauum locū obtinuit inter comicos autore Vulcatio. Ex eius verſibꝰ hi p̄cipue cōmendantur. Lena delinita argento nutum obſeruabit meum.Quid velim,quid ſtudeam.Adueniēs digito impellam ianuam Fores patebūt,De improuiſo Chriſis vbi me aſpexerit,Alacris obuiam mihi veniet,cōplexū exoptās meū,mihi ſe dedet,fortunā ipſā āteibo fortūis meis.

¶Cn.Aquiliꝰ comœdiographus,pleraſq; comœdias trāſtulit a Menandro,Liciniꝰ Imbrex fuit comœdiographus cuiꝰ hi afferuntur verſus.Nolo ego Neeram te vocēt.ſed Nerienen,Quū quidem Marti es in connubium data,Q.Nonius ſcriptor fuit Attelanarum,T.Lucretiꝰ eques mimographus floruit ætate Cęſaris.In ſuis mimis habuit nō minus ſententiarum,quam lepiditatis,quos egit nō niſi in magna hominum turba.Q.Catullus ſcripſit epigrāmata. Fuit animo facili & procliui ad amores & delicias.Amatꝰ eſt a Cor.Cotta,& L.Craſſo ꝓpter elegātiam ingenii, & morum ſuauitatem.Amauit Roſcium & Theotimū puerulos quoꝝ formam ſuis verſibꝰ cōmendauit,Q.Atta ſcriptor fuit togatarū,Periit romæ ſepultuſq; eſt in via præneſtina.Publius Syrus edidit mimos.Floruit ętate Cicero

nis, Manumiſſus eſt a domino propter gratiam & decorẽ formæ. Iulius Cæſar mimos eius Labrianis prætulit, Pręcipuę eius ſententiæ citantur iſtæ. Tam deeſt auaro quod habet, quã quod non habet. Deſunt luxurię multa, auaricię omnia. O vita miſero longa felicibus breuis. Pars beneficij eſt, quod petitur, ſi belle neges. Beneficiũ dãdo accepit, qui digno dedit. Cui plus licet quã par eſt, plus vult quã licet. Feras non culpes, quod vitari non poteſt. Furor fit læſa ſæpius patientia, Malum conſilium eſt, quod mutari non põt, Nunquam periculũ ſine periculo vincit. Comes facundus in via pro vehiculo eſt, Hæredis fletus ſub pſona riſus eſt. Ita amicum habeas, poſſe vt hunc fieri inimicũ putes, Improbe Neptunum accuſat, qui iterum naufragiũ facit, Veterem ferendo iniuriam inuitas nouã. Porcius Licinius fuit epigrammatiſta. Ex eius verſibus ſequẽtes ꝓbantur maxime. Cuſtodes ouium teneræq; ꝓpaginis agnũ Quæritis ignem? Ite huc. Queritis? ignis homo eſt. Si digito attigero. incendam ſyluam ſimul omnẽ. Omne pec⁹ flamma eſt. Omnia quæ video. Val. Aedituus ſcripſit epigrãmata. Amauit Pamphilam & Philerotẽ, quos ſuis celebrauit carminibus. Q. Val. Catullus natus eſt Veronæ Terentij Varronis ætate. Scripſit de paſſere ſuæ Leſbiæ ad Virg. Celebrauit Nuptias Mallij. Amauit Ipſithillã & Clodiam quã ficto nomine Leſbiam vocat. Opus ſuum miſit ad C. Nepotem, quod in tres partes diuiditur. In Lyricos, Elegiacos, & Epigrammata. Elegiam de coma Berenices ex poeta Callimacho conuertit in numeros latinos. Pręter ea quæ habemus, ſcripſit etiam amatorium carmẽ de incantamentis, & carmen Ithypallicũ. Cæſarem, Mamurram, & Nouium Strumam ſuis verſibus maxime inſectatus eſt. Mortuus eſt Romæ anno circiter trigeſimo.

¶ Cor. Licinius Caluus fuit breui ſtatura & exiguo corpore. Amauit puellam Quintiliam, Excelluit in ſcribẽdis Iambicis, Inimicitias aliquãdiu exercuit cum M. Tullio ſuper eloquentiæ principatu. Q. Cornificus epigrammatiſta floruit ætate Saluſtii. Verſat⁹ eſt in militia, in qua quũ

milites ignauos ad ſubeũda belli diſcrimina,galeatos vo caſſet lepores,ab iiſdem interfectus eſt.

¶ Aetate Cornificij floruit Heluius Cinna ſcriptor epigrammatũ.Scripſit opus titulo Smyrnæ,in quo nouẽ annos conſumpſit.

¶ M.Furius Bibaculus natus Cræmonæ, verſat⁹eſt in carmine Iambico.Amicos habuit Gallũ poetam & Val.Catonem.Terentius Varro Atacinus natus eſt tẽporibus Ciceronis & Hortenſii.Scripſit Argonautica ſecut⁹Apollonium Rhodiũ,quod opus libris.4.abſoluit. Scripſit etiã epigrammata & carmen elegiacũ,in quo decãtauit puellã nomine Leucadiam,quã præcipue dilexit. Ticida ſcripſit epigrammata tempore Val.Catulli.Amauit Metellã quã mutato nomine vocauit Perillã.Furius Antias compoſuit annales verſib⁹ hexametris.Vtebatur quãdoq; verbis nouis.vt indicant ſequentes eius verſus.Sãguine diluitur tellus,caua terra luteſcit,Omnia nocteſcunt tenebris caliginis atræ Increſcũt animi,viueſcit vulnere virt⁹,Spiritus Eurorũ virides quũ purpurat herbas.Quo magis in patriis poſſint opuleſcere cãpis. L.Iulius..Calidius poeta Romę claruit ætate Pomponij Attici.Laurea Tullius M. Tullii libertus ſcripſit epigrãmata. Quædam eius carmina citantur a Plynio.

¶ Virgilius Maro nat⁹ eſt Mantuę in vico,qui andes vocatur idibus octobris,M.Craſſo & Cn.Pompeio conſulibus Cremonæ primũ,deinde Mediolani,poſtremo Neapoli vacauit literis,audiuitq; Orbiliũ & Scriboniũ aprodiſium,Induit virilem togam eo die quo mortuus eſt Lucretius.A modeſtia & verecundis morib⁹ vocatus eſt Parthenias,In Bucollicis imitat⁹ eſt Theocritũ,in Georgicis Heſiodũ,in Aeneide Partheniũ, Piſandrum, Apolloniũ Rhodium ſed pręcipue Homerum.Idem ſcripſiſſe fertur quædam opuſcula,vt Cyrin, Aetnam,Moretum, Culicẽ Catalecton,Priapeia,Copam,Epigrammata & diras. Ei⁹ carmina mirum in modũ Placebant Auguſto. Fabius vocat eum poetam omniũ longe principem. Carbilius tamẽ

grammaticus librum compoſuit de Virgilianis erroribus, cui titulus fuit Aeneidomaſtix, Moriens iuſſerat Aeneidē ſuam comburi vt incaſtigatam Sed obſtitit Auguſt⁹ tantæ literarum iacturę. Amauit Aſinium Pollionē, Cor. Gallū, Quintilium Varrum, Horatium, & Mecœnatem. Eidē in theatro recitanti vniuerſus populus Ro. aſſurrexit perinde ac Auguſto. Habitauit in Equilijs prope hortos Mecœnatis. Tardus fuit in eloquendo adeo vt indoctus videret & agreſtis. Perit Tarēti, vel vt alij volunt, Brunduſii. Mortui cadauer delatum eſt Neapolim. ibiq; ſepult⁹ eſt. Q. Horatius Flaccus natus eſt in Venuſio Appuliæ oppido patre libertino, duob⁹ annis ante coniurationē Catilinæ. Puer dedit operam Orbilio Beneuentano. Prouectior factus athenas ſe contulit, vt philoſophię vacaret. Moribus fuit impudicis natura in iram propenſa, ſed tamen facile placabili, Tribunitiā Romæ adeptus eſt dignitatē præter cæteros coluit Mecœnatē, a quo plurimum etiā amatus eſt Cōpoſuit libros carminū. 4. Epodon & ſæculare carmen, libellū de poetica, duo ſatyrarum, ac totidem epiſtolarū volumina In ſatyris imitatus eſt Luciliū. Eius carminibus ſumme oblectabatur Ouidius. Statura fuit breui corpore obæſo, oculis lippis. Mortuus eſt anno. 57. ætatis ſuæ.

¶ T. Valgius Romæ natus ſcripſit elegias. Albius Tibullus natus eſt etiam Romæ Hircio & Panſa cōſulibus. Parentes habuit ex equeſtri ordine. Forma fuit eleganti, maxime amatus eſt a Meſſala Coruino, cuius etiā laudes celebrat. Amauit etiam Horatiū & Macrum, Præterea Marathum & Cherintū puerulos, vt Deliam, Sulpitiā, Neera, Nemeſim, & Plautiam, quā ficto nomine vocauit Deliam. Scripſit elegiarū libros. 4. Obiit adhuc iuuenis. M. Manilius Romę natus imperāte Auguſto ſtudium poſuit in mathematicis diſciplinis. Scripſit libros. 5. de aſtronomicis carmine hexametro, in quibus Hiparchum, Eudoxum & Aratum ſecutus eſt Cor. Gallus patria Foroiulienſis fuit elegiographus. Auguſti fauore conſcendit ad gradum pręturæ. Epphorionem græcum in ſermonē latinū

tráſtulit. Scripſit.4.libros amorũ ſuorum de Cytheridæ. Fuit primũ amicus Octauij. Poſtea tamen ſuſpicione con iurationis quum in eius odium impegiſſet, conſciuit ſibi mortem, anno ætatis ſuæ.43. Cytheridẽ Volumnii liber/tam quã dilexit, mutato nomine vocauit Lycorim. Sex. Aurelius Propertius ex Meuania oppido Vmbriæ oriun/dus, quũ patrem puer amiſiſſet, Romam ſe contulit, vbi propter ingenium ſtatim amat⁹ eſt a Cor. Gallo & Mecœ nate, Magnã in elegiis laudem promeruit, quarum.4.li/bros edidit, Hoſtiam puellam affectu dilexit incredibili, quam ficto nomine Cynthiam appellauit. In ſuis operib⁹ ſecutus eſt Callimachum & Philetam græcos. mortu⁹ eſt ãno ætatis ſuæ.41. L. Varius poeta Epicus maxime preſti tit in ſcribendis tragœdiis. Eius Thyeſtem laudat Cor. Ta citus, Vnus fuit eorum, quibus Octauius curam impoſuit emendandæ Aeneidis Virgilianæ. C. Mecœnas a regibus Ethruſcis oriũdus ſcripſit tragœdias & alia varii generis poemata Gratiſſimus fuit Octauio & omnib⁹ poetis. Fuit molli animo & veſtibus ſolutis, nimiumq; ſinuoſis & flu entibus non ſine molliciei ſuſpitione. Scripſit tragœdiã Prometheum & elegias cõplures. Laudatur hoc eius car men de contemnendo ſepulchro. Nec tumulũ curo, ſepe lit natura relictos. Hortos habuit pulcherrimos in Eſqliis Obiit ætate ſatis matura. Ouidius Naſo nat⁹ eſt in Sulmo ne Pelignorum oppido Aprili menſe, eodem die, quo Ti bullus puer adhuc quũ magnopere procliuis eſſet ad car men, ad oratoriam facultatem a patre diuerti nõ potuit, niſi per quædam interualla, Tres habuit vxores. Primã in adoleſcentia dimiſit & cum ea diuortiũ fecit. Secundã pa rũ ſtabili cõnubio ſibi ꝯiunctã mature dimiſit. Tertia fuit Perilla, ꝙ maxime oĩum dilexit, & in arte poetica docuit Scripſit varia poematũ genera. In Metamorphoſi ſecut⁹ eſt Partheniũ Chiũ poetã. Scripſit ſex Faſtoꝝ libros, quos ad Germanicũ Druſi filiũ miſit. Idẽ tamen ait duodecim a ſe cõpoſitos. De amorib⁹ libros tres, libros artiũ aman/di & remediorum. Preterea in Ibin, De obitu Druſi, epi

grammata, opus de natura piſcium & quædam alia. Scri/pſit & tragœdiam Medeam nomine. Relegat⁹ eſt ab Augusto in pontum, vel propter libros de amoribus, quod laſciuiores eſſent, vel propter adulterium cũ Iulia imperatoris filia. Verſatus eſt in exilio annos. 7. & amplius, in quo tantum gratię apud barbaras gẽtes ſibi meruit, vt in eius obitu Getę & Tomitani lachrymas cohibere nequiuerint. Quum Geticũ ſermonem & ſarmaticum didiciſſet, poemata ſcripſit Getica lingua. Mortuus eſt in exilio. Caſſius ſeuerus patria parmẽſis ſcripſit elegias & epigrãmata. Domitius Marſus ſcriptor fuit epigrammatũ. Idẽ cõpoſuit bellum Herculis cõtra Amazones. Dilexit Melenem puellam, quã ſuis celebrauit operibus. Iulius mõtanus ſcripſit poemata verſibus hexametris & pentametris. Nonnulli eius verſus citantur a Crinito. C. Germanicus Auguſtus Druſi filius Græcas comœdias reliquit, & opus Arati de rebus cœleſtibus latinum fecit. Nomẽ meruit a Germanis deuictis. Autor fuiſſe fertur ſequẽtis epigrammatis de puero Thracenſi. Thrax puer a ſtricto glacie dum luderet Hebro, Frigore concretas pondere rupit aquas. Orba quod inuentum mater dum cõderet vrna. Hoc peperi flãmis. cętera dixit, aquis. Cæſi⁹ Baſſus relatus eſt inter poetas Lyricos. Floruit ætate Claudii principis. Scripſit aliquot libros vario & multiplici carmine. Amauit Ouidiũ & Perſium. Conflagrauit in villa ſua ardente Veſeuo. Aemylius macer Veronenſis floruit ætate Meſſalæ Coruini. ſcripſit opus de bello Troiano, libros de venenatis animantib⁹ & de herbis, ſecut⁹ Nicandrum poetã Colophonium. Obiit in Aſia paucis annis poſt Virgiliũ. C. Rabirius poeta Epicus ſatyras ſcripſit, L. Anneus Seneca Hiſpan⁹ patria Cordubenſis ſcripſit tragœdias. 10. Euripidem & Eſchilum imitat⁹. C. Aſinius Gallus aſini pollionis viri conſularis filius fecit epigrammata & carmen de Pomponio grammatico. Dilexit Hippolytũ puerum. Interfectus eſt a Tyberio principe. Aulus Perſius Flaccus natus eſt Volaterris oppido Ethruriæ. Floruit imperante

Domitio Nerone. In grammaticæ præceptorem habuit Rhemniũ Palemonem, in Rhetorice Flauium Virginiũ. Probis fuit moribus, & egregia vitæ integritate. Compoſuit ſex ſatyras, in quibus teſtimonio Martialis maiorem promeruit laudem, quã Marſus in tota ſua Amazonide. In his imitatus eſt Lucilium. Mortuus eſt nondum cõpletis annis. 30. Cor. Seuerus poeta Epicus verſatus eſt etiam in agendis declamationibus. Scripſit opus de bello Siculo, quod non abſoluit propter obitum importunum. Fecit etiam carmẽ de Aetna monte, Verſus eius de obitu Ciceronis citantur a Crinito. M. Anneus Lucanꝰ, natiõe Hiſpanus, patria Cordubenſis natus eſt Cæſare Germanico & L. Cæſiano conſulibus. Patrem habuit Anneũ Melam. Præceptores Rhemnium Palemonem & Flauium Virginium, ſub quibus tantũ profecit, vt græce ac latine declamaret. Condiſcipulos habuit Saleium Baſſum & Perſiũ. Prouectus eſt ad dignitatem quæſturę, & in augurum collegium aſcitus. Vxorem habuit Pollam argentariã, nobilem eruditione & doctrina. Præter opus de bello Cęſaris & Pompei ſcripſit etiam Saturnalia. Syluarũ libros decem, tragœdiam Medeam, de incendio vrbis, de incẽdio Troię cũ Priami calamitate. Tres primos Pharſalię libros emendauit cũ vxore, reliquos emendaturus, ſi per Neronem licuiſſet, cuius mandato venas medico ſecãdas præbuit, quum annos. 30. nondum attigiſſet. Pomponius ſecundus ſcripſit tragœdias. C. Plynius duos libros compoſuit de eius vita & moribus. Gratiſſimus fuit Germanico. Cn. Getulicꝰ ſcripſit epigrammata. Amauit Ceſenniã puellam. Sextilius Hæna natione Hiſpanꝰ, patria Cordubenſis ſcripſit inter alia carmẽ de laude & interitu M. Tullij. Saleius Baſſus ingenium exercuit in ſcribendis heroicis carminibus, Modica fuit facultate. Clodius Sabinꝰ Elegiographus primum tẽpus poſuit in cauſis & declamationibus. Scripſit opus de bello Troiano & aliquot epiſtolas. Periit immatura ætate. C. Pedo. Albinouanus floruit ſub imperio Neronis. Scripſit epigrammata. Ouidiũ ma

xime dilexit. Volcatius Sedigitus librum compoſuit de poetis latinis, ſenariis verſibus. Pub. Statius Papinius heroica poeta patrem habuit Papiniū ob virtutes Neapoli donatum, in qua vrbe natus eſt Statius. Vxorem habuit Claudiam doctam & eruditam. Scripſit Thebaidem libris. 12. nuncupatam Cæſari Domitiano, in quo opere ſecutus eſt Antimachum. Scripſit & Achilleidem & Syluarum libros. 5. Domitianus eum magnificis interdum conuiuijs excepit, inſigniq; corona & aliis donauit muneribus. Filium amiſit in ætate adhuc tenera, cuius interitum defleuit. Mortuus eſt ætate iam prouecta.

¶ Syllius Italicus ex Hiſpania oriūdus, natus eſt Romæ, & educatus. Factus eſt proconſul Aſiæ. Gratiſſimus fuit Domitiano, cuius fauore ad tertium conſulatum perductus eſt. Virgilii natalem quotannis celebrabat. Opus cōpoſuit de ſecundo bello punico Libris decem & ſeptem. Prædium habuit in agro Neapolitano in quo nonnunquam feriabatur. Septuagenario maior ſeipſum iterfecit dolore claui cuiuſdam inſanabilis. Val. Setinus Patauinus iuxta Aponam nat⁹, ſcripſit Argonautica ad Cæſarē Domitianū multo plura ſcriptur⁹, niſi immatura morte correptus fuiſſet. Imitatus eſt Apollonium Rhodium. Cēſu fuit mediocri. Amauit Amazonicum puerum. Decius Iunius Iuuenalis patria fuit aquinas. Natus eſt patre libertino. Floruit imperante Domitiano. Præceptorem habuit Frontonem grāmaticum. Operam dedit ſcribendis ſatyris, & carpendis hoīum viciis. Mutuo amore coluit Martialem. Aruntius ſtella natus eſt familia conſulari. Floruit eo tempore, quo Flauij Cæſares Romæ imperarunt. Violantillam puellam Neapolitanam in vxorem duxit, quā Martialis Iāthidem græce vocat. Scripſit elegias & opus de Aſteride, & poema de interitu columbæ. Prætor Romæ creatus eſt, & duumuir. M. Val. Martialis genere Hiſpanus ex Bilbili oppido Celtiberiæ. Romam puer ꝓfectus omnem inſumpſit operam in ſcribendis epigrāmatibus. Acri fuit ingenio, habuitq; in ſcribēdo plurimū ſalis

& fellis,nec minus candoris.Aelius verus imperator vo/
cabat eum ſuum Virgilium.Donatus eſt equeſtri dignita/
te & prætura.Scripſit libros epigrãmaton. 12.quibus ad/
iecit Xenia & apophoreta.Eum tãti fecit ſtertinius,vt eiꝰ
adhuc viuẽtis imaginẽ in ſua bibliotheca poſuerit. Mor/
tuus eſt tandem in natali ſolo.Sentius augur Romæ natꝰ
ſcripſit epigrammata,in quibꝰ ſecutus eſt Val.Catullum,
& Liciniũ Caluum.Veſtritius ſpurina Lyricus floruit æta/
te Veſpaſianorum,Idem factus eſt imperator in Breuete/
rum regem,quo ſuperato honoratus eſt ſtatua.Filiũ Coc
ceium adhuc iuuenem amiſit. In ſuis lyricis imitatus eſt
Horatium.Voconius victor Romę floruit Adriano impe
rante.Scripſit elegias & epigrammata.Amauit Teſtylum
puerum.Huius poetę mortui ſepulchrũ adrianus ſequen
ti ornauit carmine. Laſciuus verſu, mente pudicus eras.
L.Paulus paſſienus oriundus ex Vmbria claruit ſcriben/
dis elegijs,in quibus propertium ſecutus eſt.Scripſit & ly
ricos.Prædium habuit in agro Vaticano.Annianus com/
poſuit Feſcenninos verſus varijs iocis & ſalibus refertos.
M.Marullus mimographus Romæ floruit imperãte An
tonio Cæſare.Tanta fuit in ſcribendo licentia,vt non du/
bitauerit notare principes ciuitatis,eoſq; nominatim ſuis
carminibus perſtringere.Aulus Serenus lyricus poemata
ſcripſit vario & multiplici carmine.Virgilius Romanꝰ co
mœdiographus floruit imperãtibus adriano & antonio.
Scripſit mimos,in quibus ſecutus eſt. Cn.Matium.Ruf/
fus Feſtus Auienus floruit imperante Diocletiano. Ara/
tum e Græco in latinos conuertit numeros. Compoſuit
etiam librum de orbe terrarum verſibus hexametris, imi
tatus Dionyſium græcum poetam.Scripſit etiam de Ma
relinie,verſibus iambicis.Præcipue ſecutus eſt Hecatheũ
Mileſium,Hellanicum Leſbium, Philonem Ateniẽſem,
& quoſdã alios.Fecit & Virgilianas fabulas verſibus Iam/
bicis.Alphius auitus libros fecit, qui inſcripti ſunt excel/
lentium,verſibus diametris iambicis. Septimius Afer li/
brum compoſuit de laudibꝰ Iani,in quo imitatus eſt Cal/

limachum. Calphurnius Siculus ſcripſit carmen Bucoli-cum. Floruit imperante Domitiano. Modicis vixit facul-tatibus. Aur. Olympi⁹ Nemeſianus afer genere, patria Car-thaginenſis floruit ſub Numeriano & Diocletiano cęſari-bus. Scripſit Cynnegetica, Nautica, & Alieutica. Calphur-nius eidem opus ſuum nuncupauit. Maurus Terentianus afer natione, patria Carthaginēſis ſcripſit Iambos. Opus compoſuit vario multiplicią carminū genere de literis, ſyllabis, pedibuſq; & varijs metris. Filium habuit Baſſum, & generum Nouatemum. Claudianus patria alexandri-nus floruit ſub honorio & arcadio. Scripſit de raptu Pro-ſerpinæ libros. 4. Item epiſtolas in Ruffinum, de laudibus Stiliconis, Panegyticos, epigrammata de victoria Theo-doſii contra Eugenium Gallorum regem. Decius auſo-nius Gallus patria Burdegalenſis vixit imperantibus Va-lentino & Valentiniano. Gratianum Cæſarem literis & di-ſciplinis erudiit. Patrem habuit Auſonium profeſſione medicum, Gratiani patrocinio prouectus eſt ad conſula-rem dignitatem. Scripſit librum epigrammatum ex græ-cis in latinos conuerſum numeros. Celebrauit puellā no-mine Biſſulam. Scripſit de fluuio Moſa. Faſtorum libros abſoluit, auſpicatus a principio vrbi conditæ vſq; ad ſua tempora. ſcripſit & quaſdam epiſtolas. Damaſus natione Hiſpanus floruit eodem tempore quo Eutropi⁹ & Oro-ſius. Creatus eſt Romæ Pont. Maxi. Scripſit complures hymnos, & librum de Romanis pontificibus oratione ſo-luta. Periit ſub Theodoſio, quum annum. 80. ageret. Iu-uencus Hiſpanus floruit imperantibus Conſtantino & cō-ſtante. Scripſit. 4. Euangelia verſibus hexametris & hym-nos. Aurelius prudentius Clemens genere Hiſpanus pri-mam ętatem poſuit in agendis cauſis & ciuilibus officijs, demum ad præfecturam Theodoſii patrocinio conſceu-dit. Scripſit opus de his qui pro Chriſtiana pietate ſe de-uouerunt, Item de Natali Domini, de geſtis & miracu-lis Chriſti, de expiandis animis, de conflictu viciorum & virtutum. Pontius Paulinus patria Burdegalenſis floruit

ſub Cæſare Gratiano. Scripſit hexametris verſibus poe/ma de regibus ex Suetonio collectis. Licentius Afer, pa/tria Hipponenſis verſatus eſt cũ Auguſtino ſumma fami/liaritate. Scripſit hymnos & epiſtolas. Venantius Hono/rius Fortunatus Rauennę eruditus ob eruditionem Picta uorum factus pontifex, ſcripſit hymnos & libros.2.de ge ſtis beati Martini verſibus hexametris. Fauſtus Gallus flo ruit ætate Claudiani. Scripſit epigrammata & hymnos de rebus ſacris. Probis fuit moribus & magna in accuſan/dis viciјs ſeueritate. Sidonius Apollinaris patria Aruer/nus honeſta & illuſtri natus familia, præceptorem habuit Flauium Nicetium doctiſſimum tunc temporis gramma ticum. Scripſit permulta & ſoluta oratione & vario car/minum genere, Libros nouem epiſtolarum, hendecaſyl/labos, panegyricos & verſus hexametros. Sunt & Neo/tericorum nonnulli, qui in ſcribendis poematibus non mediocrem meruerunt laudem. Primus omnium Ioui/nianus Põtanus ſcripſit tanta dexteritate, vt veteres pro/ximo ſequatur interuallo, præriperetq; laudem multis antiquis, niſi obſtaret ridicula quorundam hominum opi nio, quibus omnia putent, quę non olent vetuſtatem. ſcri pſit hic poeta libros amorum tres, Tumulorum duos, de diuinis laudib⁹, libros Baiarum duos, verſus iambicos & lyricos, duos libros qui inſcribuntur Eridianus, libros de ſtellis. ſ Librum vnum Meteororum, duos de hortis He/ſperidum, Pompam lepidinam, Meliſeum, Meonem, de virtutibus, grammatica & multa alia. Pontanum mea ſen tentia ſubſequitur Politianus, vtroque genere dicẽdi do/ctiſſimus. Politianum Marullus Tarchaniota. Marullum duo ſtrozæ pater & filius. Strozas Mantuanus, cuius Buc colica tanti facio vt Virgilianis conferam. Stare debebant in ſuo theatro Philelphus & Petrarcha, quoniam modi/cum laudis ſibi meruerũt in ſcribendis poematibus. Sunt & noſtro ſæculo nonnulli, qui magna ſui nominis cele/britate poeticem profitentur, vt Quintian⁹ ſtoa, cuius fa/miliaritate & colloquio vſus ſum aliquandiu, quum de/

geret Luteciæ, ibiq; ſuam Cleopolim excuderet. Nũc ſalmonius Macrinus familiaris & amicus meus, verſus confixit tanta dexteritate, tamq; felici genio, vt naſcens videatur habuiſſe muſas obſtetrices, quæ poeticum manna ei⁹ labellis inſtillauerint. Excellit maxime in ſcribẽdis hẽdecaſyllabis, in quib⁹ tam ſimilis eſt Põtano, vt eodẽ ouo prognati videantur. Germanus quoque Brixius inter noſtri temporis poetas merito conferẽdus eſt. Scribit enim docte & erudite terſa & facili vena. Omittendi non ſunt duo ætatis noſtræ doctiſſimi viri, & linguæ latinæ principes vexillarij Helias Gemellus & Baptiſta Cãdelarius cõſul Rothomagæus, qui ſi ſtetiſſent in poetica profeſſiõe, vt inclinabat naturæ genius, proſpere cecidiſſet ætati noſtræ. Nihil inuidiſſemus antiquitati, Habuiſſemus q pala to noſtro abũde ſatiſfeciſſent. Sed heu pietas. Forẽſes illæ declamationes & ciuiles cauſæ, quibus appulerũt animũ proſperitatem hanc nobis ſuſtulerunt. Neque tamen ſibi poſſunt interdicere muſis, quantũcũq; imperioſis & catenatis reipublicæ negocijs, obruantur. Quod ſatis arguit naturam hominis nec furca quidem expelli poſſe. Audiui vtrunq; loquentem, quum per iocum extẽporariis carminibus inter ſe luxuriarent. At incredibili admiratiõe ſuſpenſum me retinebant, partim quod præcipitatis quantũlibet verbis noua ſemper ad manum ſuppeterent, tum etiã quod quę ructabant per luſum, plena tamen eẽnt grauitatis & doctrinæ. Quod quoniam & vidi, & expertus ſum, nõ poſſum non vtriq; aſſurgere, & amborum ſitire beniuolentiã. Sed iam veniamus ad poetaꝝ Græcorũ nomina. Acheus Erethriæus poeta tragicus paulo iunior ſophocle floruit Olympiade. 74. Docuit tragœdias. 44. vicit vna. Aegemõ poeta ſcripſit bellũ Leutricũ Thebanoꝝ & Lacedæmonioꝝ. Aeſchron Mitylenęus ĩter Alexãdri comites, familiaris fuit Ariſtoteli. Aeſchilus Athenienſis tragicus prim⁹ grauitate perſonaꝝ & coloris diſtinctiõe vſus eſt. Primus in lucẽ protulit tragœdias. De hoc Horatius. Poſt hũc perſonæ, palleq; reꝑtor honeſtæ Aeſchilus

& modicis inſtrauit pulpita tignis, Et docuit magnumq; loqui nitiq; cothurno. De eius interitu iam diximus. Alcman lyricus inuentor carminis amatorii floruit Olympiade. 27. Scripſit lingua Dorica. Alcæus athenienſis fuit lyrycus, de quo Horatius. Leſbio primũ modulate ciui. Politianus in nutricia. Exactoſq; canis pugnax Alceæ tyrannos, Aeolium docto pertentans barbiton auro. Alcimenes Megarenſis poeta fuit tragicus. Alexis Therius poeta comicus floruit ante Menandrum, Filium habuit nomine Stephanum itidem comicum. Alexander ætholus poeta fuit tragicus. Amipſias Athenienſis comicus. Anacreon Teius Lyricus fuit in honore apud Policratem Samiorum regem. Eius poema fuit amatorium. Amauit Bathyllum puerum, vt iam diximus. De hoc Ouid. libro ſecundo Triſt. Quid niſi cum multo venerem cõfundere vino Præcepit lyrici Teia muſa ſenis. Anaxãdrides Rhodiꝰ poeta comicus floruit ætate Philippi Macedonis. Docuit fabulas. 65. vicit vna. Anaxippus poeta nouę comœdię floruit ſub ãtigono & Demetrio poliorcete. Antimachus poeta fuit Colophoniꝰ, qui dum quoddam poema obſcurum in auditorio recitaret, omneſq; ꝓpterea diſcederent excepto Platone, legam inquit nihilominꝰ, quoniã vnicus Plato eſt mihi pro omnibus. Antiphanes fuit poeta nouæ comœdię. Antipater ſidoniꝰ verſus faciebat ex tempore. Floruit oratoris Craſſi temporibus. Apollodorꝰ athenienſis comœdiographus floruit Menandri tẽpore. Apollodorus Tharſenſis fuit tragœdiographus. Apollonius Rhodius Callimachi diſcipulus ſcripſit argo nautica. Aratus Menecratis diſcipulus floruit Olympiade. 124. Scripſit Phenomenona, hymnos in pana, de moribus, epigrammatã quædã in antigoni vxorem. Epicœdium in Cleombrotum, epiſtolas, cõmentarios in Odyſſeam, & plæraque alia Culpatur tamen a Quintiliano his verbis. Arati materia motu caret, vt in qua nulla varietas, nullus affectus, nulla perſona, totuſq; in nominibus abſumitur. Sufficit tamen operi, cui ſe parem credidit, vel æqualem.

æqualem. Architas poeta fuit epigrammatum. Archilochus Parius repertor fuit Iambici carminis. quo Lycãben ſocerum ad mortem impulit. Horatius Archilocũ ꝓprio rabies armauit iambo. De Archilocho Quintilian⁹ ſic ait. Archilochus primus inter eos. qui iambos ſcripſere. Sũma in eo vis, elegantes ſane vibranteſq; ſentẽtię, plurimũ ſanguinis atq; neruorũ. Floruit principante Romulo. Ariſteas Proconeſius ſcripſit tribus libris carmina quæ vocãtur Arimaſpea, Præterea Theogoniã verſibus mille. Floruit Crœſo & Cyro regnãtibus, inuulgata eſt de eo fabula, quod animã reſumeret quotieſcunq; vellet, Ariſtophanes comicus poeta inuẽtor fuit tetrametri & octometri. Docuit fabulas. 54. Aemulus fuit ſocratis. Tres habuit filios oẽs comicos. Ariſtomenes Athenienſis ſcriptor fuit antiquæ comœdię. Ariſtonym⁹ comœdiographus ꝑfuit bibliothecæ Philadelphi poſt apollonium. Mortu⁹ eſt eſtrãguria annos nat⁹. 77. Arrian⁹ poeta ſcripſit Metaphraſim georgicoꝝ Virgilii, opus de geſtis Alexãdri libris. 14. & quædam poemata in Attalũ Pergamenſem. Archidic⁹ comicus ſcripſit contra Democharẽ. Archippus comicus Athenienſis ſcriptor fuit antiquæ comœdiæ. Ariſtarchus Teagetes floruit eodẽ tẽpore quo Euripides. Docuit tragœdias. 70. vicit duabus. Vixit ãnos. 80. Aſtydamas ſenior Athenienſis tragicus docuit tragœdias. 41. vicit. 5. Fuit & Aſtydamas iunior tragœdiographus poeta. Augeas fuit comicus athenienſis Bacchilides Lyricus Cous. Callias athenienſis fuit comicus filius Lyſimachi. Callimachus poeta Cyrenæus fuit filius Batti diſcipulus Armochratis vixit apud Ptolemæum Philadelphũ. præfuitq; regie bibliothecæ. Omnes poematis genus attigit. Scripſit aduerſarium, quem ficto nomine Ibim appellat, acerbiſſimum poema. Item elegias, epigrammata, & hymnos. Hui⁹ meminit Ouidius libro ſecũdo Triſt. dicẽs. Nec tibi Battiade nocuit, quod ſæpe legẽti Delicias verſu faſſus es ipſe tuas Item Propertius libro ſecũdo Et non inflati ſomnia Calli

machi. Carcinus Agrigẽtinus poeta tragicus floruit paulo ante Philippum Macedonem, Docuit fabulas. 98 Cæcilius Argiuus ſcripſit de piſcibus Chæromon poeta fuit comicus, Chœrilus poeta Samius floruit Olympyade. 75. Scripſit Athenienſium victoriá contra Xerxem, ſingulorumq; verſuum ſingulos ſtateres aureos accepit. Scripſit & res Lyſandri Lacedæmonij & Alexandri magni. Hunc Horatius vt malum & ineptum poetá culpat. vbi ait. Gratus Alexandro magno regi fuit ille Chœrilus, incultis qui verſibus & male tortis Retulit acceptos regale numiſma Philippos. Et in arte. Sic mihi qui multũ ceſſat, fit Chœrilus ille Quem bis terq; bonum cum riſu miror, & Idem Indignor. Chœrilus Athenienſis fuit tragœdiographꝰ, qui docuit tragœdias. 160. vicit. 13. Cineſias Thebanus ſcriptor fuit dithyramborum pigro corpore & fracto crure. Cleon Curieus ſcripſit argonautica. Cleophon athenienſis fuit tragicus. Corinnus Ilienſis ſcripſit Iliada ante Homerũ literis doricis tunc primum inuentis a Palamede cuius fuit diſcipulus. Scripſit & bellũ Dardani contra paphlagonas. Floruit tempore belli Troiani. Crates Athenienſis comicꝰ antiquæ comœdiæ, auditor fuit Platonis philoſophi. Cratinus Atheniẽſis veteris comœdiæ ſcriptor docuit fabulas. 21. vicit. 9. Vir fuit voluptarius & amator puerorum. Chriſtodorus e Copto Aegypti vrbe poeta anaſtaſii imp. tempore ſcripſit Iſaurica, vbi ſcribit Iſauriá ab Anaſtaſio fuiſſe captam. Damaȝones fuit Athenienſis comœdiographus. Demolchus fuit Syracuſanus comicus, Floruit Olympiade. 73. Filiꝰ fuit Epicharmi medici. Docuit fabulas. 14. lingua dorica, Dircęogenes poeta ſcripſit tragœdias & dithyrambos.

¶Diodorus fuit comicꝰ poeta, vt Dioxippus & Diocles Athenienſis. Egemon Charcenus ſcripſit bellum Leutricum Thebanorum & Lacedæmoniorũ. Epicrates poeta fuit comicus, vt Eriphus. Hermippus Athenienſis poeta veteris comœdiæ, ſcripſit fabulas. 40. Heſiodoꝰ poeta cu

mæus ſeu aſcræus ab Aſcra Bœotiæ vico ſcripſit poemata Theogoniam, Aſpida, Heroidũ mulierum cattalogũ epicedium in quendam Batracum, & quædam alia. Iugulatus eſt ab Antipho & Crimeno fratrib⁹. Primus agriculturæ præcepta tradidit. Primus fabulas ſcripſit. Eubulus Cettius Atheniẽſis fuit comœdiographus, Euãgelus poeta comicus ſcripſit de re militari. Eumolphus Eleuſini⁹ filius fuit Muſæi & Orphei diſcipulus poeta magni nominis. Euphronius poeta ſcripſit carmẽ priapi, vbi deum Orneatem eum appellat. Euthiches comicus fuit poeta. Eupolis Athenienſis ſcriptor fuit veteris comœdiæ, q mira vſus eſt licentia in carpendis hominũ vicijs Horatio teſte. Euripides Atheniẽſis tragœdiographus natus eſt eo die quo Xerxes ab Atheniẽſibus fugatus eſt. Diſcipulus fuit ꝓdici in rhetorica, Socratis in philoſophia. Ad tragœdiã cõuerſus, ſecutus eſt Anaxagoram. Veneris fuit omnino abſtinẽs. Vixit in ſumma familiaritate apud archelaũ Macedoniꝫ regẽ, a cuius cœna dũ noctu reuerteret, iugulat⁹ a canib⁹, a quodã æmulo ĩmiſſis, annũ agens. 75. Scripſit dramata. 75. vicit. 5. Matrem habuit agreſtia vendentem olera. Annos natus. 18. tragœdiã ſcribere aggreſſus eſt in quadam ſpelunca apud Salamina. Cicero eius verba, totidem putauit ſententias. Idæus Rhodius opus Homeri iterauit carmen carmini reddens. Scripſit etiam res Rhodiorum tribus carminum milibus. Hiero Ferreus Athenienſis ſcripſit quædam poemata, quæ plutarchus in Nicia ad ætatem ſuam teſtatur perueniſſe. Hipparchus fuit comicus poeta.

¶ Hipponax Epheſius ſcriptor fuit iamborum, qui patria pulſus ab Athenagora & Conia tyrannis Clazomenis vixit. Laſus Herminæus primus ſcripſit muſica, primuſq; dithyrambos in certamen protulit. Lycophron Chalcidenſis poeta ſcripſit Alexandram poema valde obſcurum, in quo meminit de vaticinijs Caſſandræ. Exorſuſq; ab hercule & rebus Troianis proſequitur vſque ad

Alexandrũ Macedonẽ. Magnes Athenienſis poeta Vete/
ris comœdiæ floruit Epicharmi tempore. Docuit fabulas
11. Melanthus poeta fuit elegiographus Cimonis ducis
Athenienſiũ familiaris. Melitus fuit tragœdiographus,
quã Ariſtophanes taxauit vt nimis durũ. Menander athe
nienſis comicus flagrauit amore mulierũ. Scripſit fabulas
88. & epiſtolam vnam ad Ptolemæũ regem. Fabius de eo
ſic meminit. Menander meo iudicio diligenter lectus ad
cuncta quæ præcepimus, efficienda ſufficit, ita omnem in
vita imaginẽ expreſſit, tãta in eo inueniẽdi copia, eloquẽ
di facultas, ita eſt omnibus rebus, perſonis, affectib⁹ acco/
modatus, vt omnibus eiuſdem operis autorib⁹ tenebras
induxerit. Porro tanto fuit in precio vt etiam inuitat⁹ ſit
a regibus ægypti oblatis magnis honorib⁹ & diuitijs. Me
nalippides melicus ſcripſit dithyrambicorum libros, poe
mata epica, & elegias. Huius nepos Menalippides iunior
ſcripſit lyrica & dithyrambica. Mortuus eſt apud Perdi/
cam regem. Menecrates fuit comœdiographus. Mene/
laus ægæus ſcripſit Thebaida libris ſex. Mymnernus Co/
lophonius poeta fuit elegiographus, qui dicebat nihil eẽ
iucundum ſine amore & iocis. Horatius. Si Mymnernus
vti cenſet. ſine amore iociſq; Nil eſt iucundum viuas in
amore iociſq;. Propertius libro primo Plus in amore va/
let Mymnerni verſus Homero. Mneſimachus ſcriptor
fuit comœdiæ.

¶ Moſchus ſiracuſanus ſcripſit carmen buccolicum. Mo
rychus tragicus fuit poeta, quem Ariſtophanes gulæ, &
nimiæ voluptatis notauit. Morſimus fuit tragicus, quem
Ariſtophanes inſectatus eſt. Muſæus Eumolpi filius pri/
mus omnium Athenis deorum genealogiam verſib⁹ tra/
didit, ſcripſitq; amores Hero & Leandri verſibus hexame/
tris. Muſæus Eleuſinius antipheni filius & diſcipulus Or/
phei ſcripſit vitę præcepta ad Eumolpum filium trib⁹ ver
ſum milibus. Muſæus Thebanus filius Thamyræ poeta
melicus, ſcripſit hymnos & cãtica. Muſæus Epheſius poe

ta Eumenis & attali regum Pergami tempore ſcripſit res Pergamenſes, & de perfide libros decem. Neſtor e lycia regione pater Pyſandri poetæ, tempore ſeueri principis ſcripſit Illiada. Triphiodor⁹ vero Odyſſeam ad imitatioñe Homeri. Nicandrus Colophonius edidit verſib⁹ Prognoſtica Hippocratis. Nicochares athenieñſis, Philonidis comici fili⁹ coæuus Ariſtophanis, ſcripſit multas fabulas. Nicoſtrat⁹ fuit comicus. Nicomachus Phrygi⁹ ſcripſit tragœdias vndecim. Nicomachus alter Athenienſis fecit Euripidem & Theagenam. Nonnus Panopolyta ſcripſit euãgelium Ioannis, græcis hexametris, Olympius Muſius poeta melic⁹ & elegiographus diſcipulus Marſye, floruit ante bellum Troianum. Homerus iunior patria Bizãtius, patrem habuit Andromachum. Scripſit tragœdias. 57.
Homerus poetarum maxim⁹ floruit Olym. 13. annis poſt Troiam captam. 500. poſt Romam conditã. 67. Patria fuit Mæon. Natus eſt adulterio matris Critheidis virginis Cumanæ apud fluuium Melem, vnde ab initio vocatus eſt Meleſignes. Grammaticæ præcepta primus dedit, quum antea quiſq; ſermone ſcriberet, ſimul & loqueretur vernaculo. Puer literis imbut⁹ eſt ab Ariſteo Proconeſio ſeu Fannio grammatico. Factus paulo prouectior quum flagraret deſyderio viſendarum regionum, ductus eſt p diuerſa orbis loca a mercatore quodam, qui dicebat Menthes, a quo tamen relictus eſt apud Ithacam propter morbum oculorum, quo ibidem laborare cœperat. Conualeſcens demum Colophonem profectus eſt ibiq; renaſcẽte eodem morbo incidit in cæcitatem, ac tum primũ vocatus eſt Homerus apud Cumæos & Ionas qui cęcos vocãt Homeros. Vnde autem cæcitatem illam contraxerit, iam diximus. Veniens athenas in ætate iam matura quum in littore quieuiſſet, ſparſo protinus de eius aduentu rumore, hominum multitudo turmatim ad eum videndum conuolauit. Quo quum eandem ob cauſam diuertiſſent piſcatores, litori appulſos ſtatim rogauit, haberent ne ali

quid. Illi vero ænigma reſponderunt ſe quæcunq; cepiſſent, reliquiſſe, quæ vero non cepiſſent, habere. Significabant enim ſeſe purgaſſe pediculis, quorum captos in aq̃s reliquiſſent, non captos haberēt in veſtimētis. Quod intricatum & perplexum ęnigma Homerus ad piſces tantū reſpiciēs, quum diſſoluere nequiuiſſet pudore nimio (vt nonnulli ſuſpicantur) incidit in morbum, quo paulo poſt periit. Sed quid opus eſt cauſam mortis comminiſci, quū iam matura eſſet ætate? iam enim vixerat annos. 108. Scripſit præcipua duo poemata. Iliadem & Odyſſeam. Ilias continet bellum Gręcorum in Troianos propter Helene raptū. Odyſſea Vlyſſis in patriam redeuntis labores. Duo hæc eius poemata in numerum verſuum diuiſa & diſtincta ſunt ab Ariſtarcho grāmatico. Sunt qui eidem tribuāt Batrocomyomachiam, quorum opinioni repugnat Plutarchus. Habitus eſt apud antiquos in tanto precio, vt ſeptem vrbes eum ſibi vendicauerint, eiuſq; verſus habiti ſint prouerbiorum loco.

¶ Oppianꝰ ex Anaxarbo Ciciliæ ciuitate, ſcripſit poema de piſcibus, quod Antonino Seueri filio nuncupauit. Orpheus Crotoniata vixit apud Pyſiſtratum tyrannum. Scripſit argonautica. Palephatus Athenienſis poeta ſcripſit de ſitu orbis, & contētione Mineruæ cū Neptuno ad mille verſus. Veneris quoque & amoris ſermones quinq; milibus verſuum. Item de crine Latone, & quædam alia. Pamprepus Panopolyta floruit ætate Zenonis principis. Scripſit de Ethymologiis & Iſaurica, ſoluta oratione. Panolbus fuit Epicus poeta. Parthenius Nicæus poeta elegiographus captus eſt a Cinna in bello Mithridatico & ob ingenium manumiſſus. Vixit vſque ad Tiberium Cæſarem. Scripſit elegias in Venerem, & epicendium in Aretem vxorem ſuam. deq; eius laudibus libros tres. Parthenius Chius Theſtoris filius ſcripſit verſus in laudē patris. Perſes Aſcræus poeta frater fuit Heſiodi. Pigres Halicarnaſſeꝰ frater Artemiſiæ vxoris Mauſoli ſcripſit verſus ele

gos in Iliadem Homeri. Pindarus Thebanus lycorũ princips floruit Ahſchli tẽpore. Scripſit lingua dorica Olympia, Pythia, Nemæe, Iſthmia De pindaro ſic meminit Horatius. Pindarum quiſqs ſtudet æmulari, Iule, cæratis ope Dædalæa Nititur pennis, vitreo daturus nomina Ponto. Primas meruit inter nouem lyricos, quorum hęc ſunt nomina. Alcæus. Sappho, Steſichorus, ibicus, Bacchylides, Simonides, Alcman, Anacreon & Pindar⁹ ipſe. Piſandrus Camiræus poeta antiquior Heſiodo, ſcripſit facta Herculis duobus libris. Piſandrus Larandæus poeta ſua Alexandro Mammeæ ſcripſit verſibus variam hiſtoriam libris 66. Plato Athenienſis poeta priſcæ comœdię floruit tempore Ariſtophanis & Eupolidis. Polyzelus comicus fuit Poſſidippus Caſſandræus comic⁹ docuit anno tertio poſt mortem Menandri. Scripſit fabulas. 30. Phædimus Bizantius fuit elegiographus poeta. Pherecrates Athenienſis comicus militauit ſub alexandro magno. Docuit fabulas. 17. Phridamus Epicuræus poeta fuit admodum laſciuus, Philemon Syracuſanus poeta nouæ comœdiæ tempore Alexãdri magni ſcripſit ſex fabulas. Vixit annos. 90. Periit nimio riſu. Philemon iunior eius filius itidem comic⁹ docuit fabulas. 54. Philetas Cous floruit ætate Philippi & Alexãdri Macedonum. Pręceptor fuit Ptolemæi Philadelphi. Scripſit elegias & epigrãmata. Cõterraneus fuit Hippocratis medici. De eo & Callimacho ſic ſcribit Fabius. Elegiæ principes habetur Callimachus. Secundas confeſſ õe plurimoꝝ Philetas occupauit. Propertius lib. 2. Tu ſatius memorem muſis imitare Philetam.

¶ Philocles Athenienſis filius ſororis Aeſchyli, tragicus fuit poeta. Philxenus Cytherius poeta lyricus ſcripſit dithyrambos. 24. Obijt Epheſi. Scripſit carmine lyrico Aeacidarum genealogiam. Coniectus eſt a Dionyſio Syracuſano in Latonias, quod eius carmina & tragœdias non probaret. Philiſtus Cercyreus tragicus poeta vixit apud Ptole. Philadelphum. Philiſtion Nicæus poeta Co

micus floruit ætate Socratis. Philippides comœdiogra-
phus quum ætate iam prouecta in certamine poetarum
prẹter ſpem viciſſet. Inter illud gaudiũ repente mortuus
eſt, Autore Gellio.

¶ Phormus Syracuſanus comicus Geloni tyráno fuit fa
miliaris. eiuſq; filios erudiuit. Docuit fabulas. 7.

¶ Phocylides Mileſius floruit poſt bellum Troianum.
Olymp. 58. Scripſit elegias, & quaſdam ſententias ad vi-
tæ inſtitutionem.

¶ Phocinordes fuit comicus. Phrynicus Athenienſis tra
gicus Theſpiadis diſcipulus primus vultũ mulierum ꝓtu
lit in ſcenam & tetrametrum reperit Filium habuit Poly-
phradmonē poetam tragicũ. Docuit tragœdias 9. Phri-
nicus Athenienſis fuit comicus. Simonides Ceus poeta
Melicus floruit Olymp. 55. Vixit annis. 79. Scripſit dorica
lingua Cambyſis & Darii res geſtas, & Xerxis bellum ma
ritimũ. Prẹterea Threnos, Encomia, epigrãmata, p̄anas,
tragœdias, nænias, & quædam alia. Primus etiam artem
memorandi fertur inueniſſe, quum cœnaret in Theſſalia
apud Scopã opulentum hominē. Præcipua eius virtꝰ fuit
in cõmendanda cõmiſeratione, Nam inter cæteras fune-
bres laudationes ſingulari carminum cõmiſeratione ꝓſe
cutus eſt conuiuas ſuos, apud Scopam illum de quo nũc
diximus, cœnaculi ruina colliſos. Catullus, Mœſtiꝰ lachry
mis Simonideis. Simonides Teius Iambicus ſcripſit Græ
coꝝ apud Aulidem conuentũ, & trimetroꝝ libros duos.
Simonides Magnes ſcripſit res geſtas Antiochi magni,
& bellum aduerſus Galatas. De ſappho poetria iam dixi-
mus in capite de mulieribus doctis Sophocles Athenien
ſis tragicus coætaneus & collega Periclis in prætura do-
cuit tragœdias. 23. Deceſſit ſex ãnis poſt Euripidē. Appel
labatur apis ob linguæ dulcedinē. Filijeum ab adminiſtra
tione rei domeſticẹ ſũmouerunt vt delirantem, at ille tra
gediam protulit corã iudicibus. vt viderent an eſſet opus
deliri ſenis. Propterea reſtitutus eſt & ſapiēs iudicatꝰ. Fuit

& ſophocles alter ſupioris nepos,qui docuit tragœdias quatuor. Atque etiam ſcripſit elegos. Sophilus Sicyoniꝰ fuit comicus. Soſithæus Syracuſanꝰ æmulus fuit homeri tragici. Sotades Maronites poeta fuit iambographus impuriſſimus,& plenus laſciuiæ. Hinc ſotadicos verſus vocamus pathicos & libidinoſos. Sotericꝰ Aſites ſcripſit Encomiū Diocletiani,& Dionyſiaca & vitā Apollonij Tyanei. Steſichorus poeta lyricus ex Hymera Sicilię ciuitate. ſcripſit Helenæ vituperationem. Ob quam rem exoculatus Palinodiam cecinit,& viſum recuperauit. Primꝰ cum citharæ cantu chorum inſtituit. Vnde inditum illi nomē. In eius ore quum infans eſſet,cantauit Luſcinia.

¶ Thales Cretenſis fuit lyricus poeta, qui quum Spartā veniſſet,Lacedæmoniorum animos ſuis verſibꝰ adeo deliniuit,vt feritatem illam exuerint,quam ex ſeueris Lycurgi legibus imbiberant.

¶ Thamyras Thrax poeta ſcripſit verſus in theologia ad tria milia. Eximia fuit pulchritudine,& amore puerorum deflagrauit.

¶ Tellen fuit melicus poeta. Theognetus comicus.

¶ Theogenes Megarēſis floruit olympia. 19. Scripſit elegias & alia poemata. Fuit alter Theogenes tragicus.

¶ Theodectes Cilix diſcipulus Platonis ſcripſit fabulas 50. Præterea artem Rhetoricam verſibus,& quædā alia. Theodoſius Tripolitanus ſcripſit verſibus in æſtatem.

¶ Theocritus Syracuſanus patrem habuit Praxagoram, Philinam matrem. Floruit ſub Ptolemæo Lagi. Scripſit dorica lingua Bucolicum poema.

¶ Theophilus ſcriptor fuit priſcæ comœdiæ. Terpander Leſbius poeta lyricus heptachordon & lyrici carminis canonem ſcripſit.

¶ Theſpis Atticus poeta tragicus,primus inſtituit vt tragœdiæ agerentur in plauſtris. Vnde Horatius. Ignotum tragicæ genus inueniſſe camœnæ Dicitur,& plauſtris vexiſſe poemata Theſpis,Quæ canerent agerentq; perūcti

fæcibus ora. Timon Apolloniates ſcripſit tragœdias, comœdias, ſatyras & alia permulta.

¶ Timolaus Lariſſæus diſcipulus Anaximenis Lampſaceni ſcripſit poema de bello Troiano.

¶ Timocles Athenienſis fuit comicus, Timotheus Mileſius ſcripſit verſib⁹ de muſica libros. 17. Prçterea hymnos, Encomia & dithyrambos.

¶ Tyrtheus Athenienſis poeta quem quum Lacedæmonij, certātes in Athenienſes principem ſibi delegiſſent, ita eorum animos inflammauit ſuis carminib⁹, vt omnes periculi & mortis immemores in hoſtem furioſi ſe coniecerint, eoq; modo victoriā ſibi pepererint. Horatius in arte. Tyrteuſq; mares animos in martia bella Verſib⁹ exacuit.

¶ Triphiodorus Aegyptius ſcripſit Marathoniam, excidium Ilij, & poema de laboribus Vlyſſis.

¶ Xenophanes Colophonius ſcripſit poema de Pſyllis. Præterea Elegias & Iambos contra Heſiodum & Homerum, improbans, quæ de dijs ſcripſerunt. Xenophanes Leſbius fuit Iambographus.

¶ Xenarchus fuit poeta comœdiographus, Zenodotus Epheſius poeta diſcipulus fuit Philetæ. Floruit ætate Ptolemæi primi, cuius liberos erudiit. Primus homeri libros correxit & in ordinem redegit.

¶ Qui de modicis rebus opera ſcripſerunt.

¶ Syneſius Cyrenēſis ſcripſit de laudibus Caluitij. Dion cognomento Chryſoſtomus librum de comæ laudibus: Batracomyomachiam luſit Homerus. Maro culicem & Moretum, atq; etiā de apibus animaliū fere minimis ſcripſit fuſiſſime. Buſiridem tyrannum laudauerunt Polycrates & Iſocrates. Iniuſtitiam Glauco. Therſitem & quartanam febrem Fauorinus. Muſcā & Paraſiticā Lucianus. Seneca Claudij apotheoſi. Scripſit Plutarchus Grylli cū Vlyſſe Dialogū. Lucianus & Apuleius aſinū. Themiſon de laude plantaginis herbæ. Homerus librū vnum de laudibus vini. Ephren Syrus de vituperatione riſus. Marcion Græ-

cus de Raphano. Hippocrates librum vnum de laudibus Priſanæ. Meſſala ſingulos libros de ſingulis literis. Orpheus & Heſiodus de ſuffitionibus multa ſcripſerũt. Iuba rex de Euphorbio herba magno præconio volumẽ edidit. Lyſimachiam herbam ſcriptis celebrauit Eraſiſtratus. Anonymos herba ab Iceſio medico celebrata eſt. Democritus numerum quaternarium volumine decorauit. Idẽ de Cameleonte animali aliud volumẽ conſcripſit. Pythagoras librum vnum compoſuit de bulbis. Cato Braſſicæ laudes cecinit. Diocles magnis laudibus rapã extulit. Criſippus medicus braſſicæ volumen priuatim dicauit. Muſeus & Heſiodus Polion herbam multis verbis cõmendauerunt. Phanias phyſicus cõdidit laudes vrticæ. Antemis herba magnis laudibus celebrata eſt ab Aſclepiade. Idem librum vnum de muſto compoſuit.

¶Septem montes in quibus Roma ſita eſt.

Capitolinus ſeu Tarpeius, Auẽtinus, palatinus. Cælius maior & minor, Exquilinus, Viminalis & quirinalis. De his Tibul. li. 2. Carpite nũc tauri de ſeptẽ montibus herbas, Dum licet, hic magnę iam locus vrbis erit. Proper. lib. 3 Septẽ vrbs alta iugis toto quæ præſidet orbi. Virg. Septẽq; vna ſibi muro circundabit arces.

¶Venti diuerſi.

Veteres iuxta poſitionẽ cardinum tãtum quatuor ventos pincipales a ſingulis cœli partibꝰ flare credebãt autore Vegetio. Sed poſterior ætas experimento duodecim cõpræhendit. Ab orientali cardine oritur Apeliotes, ideſt ſubſolanus, cui a dextra iungiť Circiꝰ ſiue Chorus. A ſiniſtra Eurus ſiue vulturnus, Meridianũ cardinẽ poſſidet notus, ideſt auſter. Habetq; a dextra Leuconotum, a ſiniſtra Libanotũ, Occidentalẽ cardinẽ tenet Zephyrus. Huic a dextra iungitur Lips ſiue Africus, a ſiniſtra Iapix ſiue Fauonius. Septentrionalẽ cardinem ſortitꝰ eſt Aparetias ſiue Septrẽtrio, cui a dextra hæret Thraſias ſiue Gracias, a ſiniſtra boreas. i. aqlo, Hi ſępe flant ſinguli,

interdum duo,& magnis quandoq; tempeſtatibus tres ſi mul flare conſueuerunt. Horũ impetu maria quæ ſua ſpõte tranquilla ſunt, vndis æſtuantibus ſæuiũt. Horum etiã flatu pro natura temporum vel locorum ſerenitas redditur,& rurſus in procellas ſerena mutantur. Hæc præcedẽtia docẽt tres eſſe ventos vniuſcuiuſq; cardinis. Nunc priuatim de quibuſdam loquendum eſt. Boreas dicit a boatu, latine vocaẽ Aquilo. Flatus eſt violenti & ſonori. Nubes diſcutit,& ſerenum reddit aerem. Vnde & ſudific⁹ vocatur & nubifug⁹. Col. Nec tam nubifugo borea Latonia Phœbe Purpureo radiat vultu. Homer⁹ apud Gelliũ. Sudificuſq; ſimul Boreas mala plurima voluẽs. Hieronym⁹ ventum hunc appellat ſcopam viarum ſeu ſcoparium, q̃ difflando perpurget, quicquid in via obiacet. Vulturnum quod inter Eurum & Notum ſit, nõnulli Euronotum vocant. Caurum Græci Argeſtim vocãt. Fauonius grece vocatur Zephirus, a poetis pater florum appellatur & genitabilis. Auſtrum aliter noton vocant, quod nebuloſus ſit & humectus. Exitialis eſt hic vẽtus & morboſus. poteſq; ad excitãda fulmina. Vnde Lucretius libro quinto. Altitonans Vulturnus & Auſter fulmine pollens. Virgilius videtur innuere ventum Iapiga occidentalẽ eſſe, quum dicat Cleopatrã e nauali prælio fugientem in Aegyptũ vento Iapige ferri. Eſt & ventus nomine Cæcias nubes atrahẽs. Atabulus nomen eſt etiam venti apud Horatiũ lib. 1. Ser. Scribentem. incipit ex illo montes Apullia notos oſtẽtare mihi, quos torret Atabulus. Sunt & alij qui vocant Eteſiæ & prodomi qui in ortu caniculæ æſtatis anni tẽporib⁹ ſpirare ſolent. Lucretius. Puluerulenta Ceres & Eteſia flabra Aquilonũ. De regionibus. 4. ventorũ, qui præcipui dicũtur, ſic ſcribit Manilius lib. 4. aſtron. Totidẽ vẽti de partibus iiſdẽ Erumpunt, ſecumq; gerũt per inania bellum. Aſper ab axe ruit Boreas, fuit Eurus ab ortu, Auſter amat mediũ ſolem, Zephyruſq; profundũ. Ouid. lib. 1. de Triſt. Nam modo purpureo vires capit Eurus ab ortu, Nũc Ze-

phyr⁹ ſero veſpere miſſus adeſt. Nūc gelidus ſicca Boreas bacchatur ab arcto, Nūc notus aduerſa prælia gerit. Idem lib. 1. Metamor. Eurus ad auroram. Nabathæaq; regna receſſit, Perſidaq; & radiis iuga ſubdita matutinis. Veſper & occiduo quæ littora ſole tepeſcūt, Proxima ſunt Zephyro. Scythiam, ſeptēq; triones Horrifer inuaſit Boreas, Cōtraria tellus Nubibus aſſiduis, pluuioq; madefecit ab auſtro. Pontanus in libro Meteororum. A ſummo Boreas, Notus imo ſpirat olympo. Occaſum inſedit Zephyrus, venit Eurus ab ortu.

¶ Sophiſtarum nomina.

ADrianus Phœnix patria Tyri⁹ docuit Athenis magno cult⁹ vultuſq; ſumptu. Amatus eſt magnopere a M. Antonio & Romā ab eodē ductus. Aelianus Roman⁹ ſophiſta qui ſcripſit de animalibus, de varia hiſtoria, & de militari. Antiochus fuit ſophiſta ſecur⁹ in figuris, vehemens in accuſationib⁹, venuſtus in defenſionibus, in demōſtratiuis potens. In forēſibus ſophiſtica, in ſophiſticis forenſi vtebatur oratiōe Aphthoni⁹ ſophiſta ſcripſit ꝑexercitatiōes in rhetorica, & in artē Hermogenis. Apſines Gadaræus Smyrnæ præceptorē habuit Heraclidem Lycium Nicomœdiæ Baſiliū. Docuit Romę Maximiani tēpore, cui⁹ beneficio adeptus eſt conſulatū. Ariſtides Myſius docuit Smyrne. Ariſtocles Pergamēſis ſophiſta floruit ſub Adriano. Scripſit de arte Rhetorica, epiſtolas & declamationes, Sectæ fuit Peripateticæ, horridus aſpectu, voluptatibus tamen & lyræ poſtea indulſit. Aſpaſius Rauēnas Demetriani fili⁹ & auditor Pauſanię, profeſſus eſt Romę ſub Alexādro Mameę. Scripſit diuerſas oratiōes contra Ariſtonē & maledicos. Alia ſophiſtarū nomina ſunt auſoni⁹ quidā, Bemarchus Cæſariēſis, qui ſcripſit res geſtas Conſtātini principis libris decē. Chreſtus Bizantius, qui quāuis eſſet deditus vino, cæteris tamen in rebus erat continens. Damophilus qui ſcripſit ad Lolliū maximū de vita priſcorū. Damianus Epheſius, Dias Epheſius,

qui floruit ætate Philippi Macedonis. Dion Pruſiæ[9] Traiano familiaris, qui ſcripſit pro Homero contra Platonē libros.4. Itē de virtutibus Alexandri magni libros decē, & laudē Herculis. Ecebolius. Cōſtantinopolitan[9], Epiphanius Petreus q ſcripſit præexercitationes, & declamationes in genere demonſtratiuo. Heraclides Lycius, q Smyrne docuit. Hermocrates Phocenſis, qui floruit principāte Seuero. Hermogenes Euodian[9] Smyrnęus Ariſtotelis diſcipulus, qui profeſſus eſt Romæ. Euſtephius Aphrodiſę[9] qui ſcripſit declamatiões. Euſtochi[9] Cappadox q ſcripſit ad conſtātem principē de cappadociæ, aliarumq; gentiū antiqtatē. Gorgias Leontinus artis ſophiſticæ parēs. Hippodromus Lariſſæus, qui athenis docuit. Iſæus Aſſyrius, qui adoleſcentiā varijs corporis voluptatib[9] tradidit. Iulianus cappadox, ad quē dum Athenis profiteretur, gregatim omnes conuolabāt. Libanius Antiochenus floruit ſub Iuliano principe. Athenis audiuit Diophātum philoſophum. Exercuit ſe in declamationibus. Conſtātinopolim profectus ibidem ludum aperuit. Vnde ꝓpter laſciuiū in pueros amorem pulſus, Nicomediā venit, indeq; eandem ob cauſam reiect[9], in patriā reuerſus eſt. Scripſit declamationes, progymnaſmata, orationes, & epiſtolas. Lucianus Samoſatenus floruit ſub Traiano principe, primū Chriſtianus, demum fidei deſertor. Marcus Bizantius Iſęi auditor. Menander Laodicæus, qui ſcripſit cōmētarios in artem Hermogenis & ꝓexercitamenta Minutiani. Minutianus Atheniēſis ſcripſit artem Rhetoricā, pręexercitamēta, & diuerſas oratiões. Nicetes Smyrne[9], quē Adrianus Aegyptio Muſæo aſcripſit. Plutarchus Atheniēſis ꝓceptor Syriani. Polus agrigentin[9] auditor Gorgię ſcripſit eorū genealogiā & catalogum, qui ad bellum Troianum profecti ſunt. Polemō Laodicæus æqualis Herodis Attici. Priſcus Panites magiſter epiſtolarū Theodoſii iunioris. Scripſit hiſtoriam Conſtantinopolitanam & Athilæ libris octo, Præterea declamatiões & epiſtolas. Proco

pius ſcriba & comes Iuſtiniani. Protagoras abderites diſcipulus Democriti, cuius meminit Gelli⁹. Phrynicus Bithynicus, q ſcripſit de Atticis dictiõib⁹. Ruffus Corinthi⁹. Sabinus, qui floruit ſub Adriano. Scopelianus Clazomenius Herodis Attici præceptor. Sopater Iamblici diſcipulus Cõſtantini magni conſiliari⁹. Theon Sidonius. Theodorus, qui Herodis Attici tempore præfuit Athenienſiũ ſcholę. Thraſimachus Carthagineñſis Iſocratis diſcipulus. Varus Perſa. Zenodotus docuit Romæ ſub Adriano. Scripſit epitomẽ prouerbiorum Didymi & genethliacum in Adrianum. Præterea conuertit in græcum ſermonem hiſtoriã Saluſti. Philagr⁹ Cilix patria, auditor Lolliani, fuit ſophiſtarum vehementiſſimus, maxime iracundus.

¶De animi ſubſtantia diuerſæ philoſophorum opiniones.

¶Empedocles Animum eſſe cenſet cordi ſuffuſum ſanguinem.

¶Zeno ſtoicus Ignem. Cice.i.tuſculana.

¶Ariſtoxenus muſicus Corporis intentionem quãdam, velut in cantu & fidibus, quæ armonia dicitur.

¶Xenocrates Numerũ, cuius vis in natura maxima eẽt.

¶Plato Triplicem poſuit animam, rationem in capite, cupiditatem ſubter præcordia, iram in pectore.

¶Dicearchus Introducit differentem nihil eſſe animã, nomen inane, nullamq; eſſe animam in homine, aut beſtia, Idem eodem.

¶Aſclepiades ſenſuum coexercitamenta, animam eſſe dicit.

¶Thales Naturam irrequietam.

¶Plato Subſtantiam intellectiuam. Plutar. in de pla. philoſopho.

Heraclitus Humidiorum quæ in mundo ſunt expurationem.

Euripides deum.Cice.i.tuſcu.
Alij Cor ipſum.Idem eodem.
Alij partem quandam cerebri,Idem eodem.
Ariſtoteles poſt quatuor principia quintam naturam ponit,e qua ſit mens.Idem eodem. et hanc appellat endelechiam

¶Eſſei iudei philoſophi animas putāt immortales,& de æthere ſubtiliſſimo inſtinctu naturali in corpora permeātes,a corporib⁹ vero abſolutas,vltra oceanum degere in locis peramœnis.Cælius lib.3.cap.9.
Pythagoras numerum ſeipſum cientem.Plu.in placitis philoſo.
Hipparchus animas noſtras dixit partem eſſe cœli.Plyn. lib.2.cap.16.
Cicero corpus modo animæ ſepulchrum,modo carcerē modo ergaſtulum vocat.Ariſtoteles entelechiam. Becichemus in Plynium.

¶Non tacendam interim duximus Auerrois ſentētiam, quæ toti hominū ſpeciei vnicā eſſe anima adſerit,& præter hanc hominum queq; vnam habere ſenſitiuā,brutali paulo perfectiorem. Multaq; alia dixiſſe eūdem & fœda & falſa,quæ videbis apud Celium libro lectionū antiquarū ſecūdo.ca.2.Sed præter hæc Seruius in illud.4.Aenei. & nunc magna mei ſub terras ibit imago.Non venit ſilētio prætereundus,tria eſſe dicens quibus homo conſtet, animam quæ ſupernā ſuam petit originem,corpus quod in terram deficit,vmbram quā lucretius ſic definit, ſupra ſpoliatus luminis aer,quę ſi ex corpore creetur vna cum eo perit,deinde aliquod dicitur ſimulachrum quod inferos petit.Plu.in placi.philoſo.

¶Animæ principatū in qua corporis parte philoſophorum iudicia ponant.

¶Democritus.In toto capite eſſe cenſet.
Strato,In ſuperciliorum interſtitio.

Eraſiſtratus

Eraſiſtratus. Circa membranam cerebri.
Herophilus. In ventriculo cerebri.
Parmenides. In toto pectore.
Epicurus in toto pectore. Plutarc. in de placitis philoſophorum.
Stoici in corde.
Diogenes. In arteriaco ventriculo cordis.
Empedocles. In ſanguinis concretione.
Pythagoras. Viuificam vim circa cor, intellectiuam vero circa caput poſuit.
Xerxes perſarum rex animam dixit in auribus habitare. Bero. in Apuleium.
Democritus & Epicurus rationem in pectore, irrationabilitatem vero per totius compaginem ſparſam eſſe dicunt. Plu. de pla. philo.

Anima quid recipit ab influxu planetarum.

A ſaturno. Ratiocinationem & intelligentiam.
A Ioue vim agendi.
A marte. Animoſitatis ardorem. Macro. in de ſomnio Scipio.
A ſole. Sentiendi opinandiq; naturam.
A venere. Deſiderij motum,
A mercurio. Pronunciandi & quæ ſentiat interprætandi vim.
A luna Naturam plantandi, & augendi corpora.

Anima corporeis abſoluta vinculis quo pergat ex multiplici veterum iudicio.

Democritus & Epicurus mortalem cenſent, & vna cum corpore emorientē, quod & Plynius ſentire videt libr. 7. cap. 55. Plu. in de placitis philoſophorum.
Plato immortalem eſſe cenſuit. Idem eodem.

Stoici ſi inualidior ſit vna, cum concrementis ſubſiſtere, cuiuſmodi ſunt imperitorum animæ, ſin ſtrenua, quales ſunt ſapientum, ad flagrantes vſq; naturas inuadere. Idē eodem.
Platonici animam viuere dixerūt, dum immutabili parte mundi conſiſtit, mori vero quum ad partem mundi cecidit mutabilem. Eſt autem luna mutabilis & immutabilis confinium. Macro. in ſomnium Scipio.
Dryide opinati ſunt defunctorum animas non deſcēdere ad inferos, ſed in alio mūdo aut parte ei⁹ alia corpus aliud informare, quā opinionem ſic primo pharſaliæ deſcribit Lucanus. Vobis autoribus vmbræ non tacitus erebi ſedes ditiſq; profundi palida regna petunt, regi idem ſpirit⁹ artus orbe alio. Lucanus lib. 1. pharſaliæ.
Pythagoras. in alia poſt mortem corpora migrare. Vnde plotinus eandem opinionem ſequēs dicit, eos qui humanam proprietatem ſeruarunt futuros iterum homines, qui vero ſenſibus defecerunt, in bruta redituros. Crini. libro. 11. cap. 3.
Alij iuſtorum animas ad campos elyſios migrare credūt. Virgil. in ſexto.
Defunctorū animæ quæ ſepultura cauerunt, priuſq̄ ad inferos vehantur, centum errant annos. Idem eodem.
Eſſei iudei philoſophi animas a corpore abſolutas vltra oceanum degere putant in locis peramœnis. Cœli. libro ſecundo cap. 2.
Circulus eſt ſplendidiſſimo candore inter flammas elucens, quem vocant orbem lacteum, quæ ſedes eſt heroū, & vbi beati ſempiterno æuo fruūtur, Cice. de ſomno Scipionis.
Aegyptii primi extiterunt qui dicerent animam hominis eſſe imortalem, quæ de mortuo in aliud atq; aliud ſubinde corpus, vt quodq; gigneretur introiret, Atq; vbi per omnia ſe circuntuliſſet terreſtria, marima, & volucria, rurſus in aliquod hominis corpus genitum introire, hunc;

ab ea circulum fieri intra tria annorum milia, quam opi/nionem vt ſuam nonnulli græcorum vſurpauerunt. He/ro. libro ſecundo.
Zoroaſtem refert Cælius dixiſſe allatam eſſe animā fra/ctis alis in elementa ferri præcipitem, tum illis ſuccreſcen tibus ad ſuperos euolare. Cæli. li. 9. cap. 38.
Porphirius adſerit vnam animā ſenſibus, memoria, & ra/tione, præditam & habere orationē interiorem exterio/remq́;, qua inter ſe loquatur animalia bruta, quorum ver ba a nobis non intelligi non mirum, quum barborū mul/torum ſermonem non diſcernamus, neq́; tam loqui quā indiſtincte vociferari putemus, addit veterū multos bru/torum inter ſe colloquia & audiſſe & intellexiſſe. Idem eodem.
Qui p̄ diuerſas gentes in conſtituendis ſacris cæremonia/rum fuerunt autores, aliud eſſe negant inferos, quā ipſa corpora, quib⁹ incluſæ animę carcerem fœdum tenebris horridum ſordibus, & cruore patiunt̄, & omnia quæ illic ſunt ſecūdum fabuloſam perſuaſionem, in ipſis humanis corporib⁹ adſignare ſunt connati, lethen nil aliud eſſe ad/ſerentes quam errorem animæ obliuiſcentis maieſtatem vitæ prioris qua fruebatur priuſquam in corpora dilabe/retur Phlegetontē ardores irarum & cupiditatū, Acherō/tem eorum quę fecimus, aut diximus pœnitentiā, Cocy/tum quicquid hominē ad lutum & lachaymas cōpellit. Stygē quicqd humanos iter ſe animos odijs diſſedere fa/cit. Vulturem īmortale titij iecur rodentem remordentis conſcientiæ tormenta intelligentes, Tantalum inter cibū & potum fame & ſiti tabeſcentem, eos ſignificare, quos magis atq́; magis acquirendi deſiderium cogit præſen/tem copiam non videre, & in affluentia inopes ægeſtatis mala perpeti. Per Ixiona rotæ radijs diſtractum eos q̄ ra/tione, virtute, & conſilio, nil moderātes & actus ſuos for tunæ permittentes fortuitis caſibus ſemper rotantur, per ſexū ingens Siſyphi eos qui ineſſicacibus laborioſiſq́; cō/

[illegible]tibus vitam conterunt. Macro.in ſomnium Scipionis:

ℂ Animarum ſedes apud inferos Nouem.

Prima, Infantium animas tenet.
Secunda. Eorum qui ſibi per ſimplicitatem adeſſe nequiuerunt.
Tertia eorũ qui euitantes erumnas ſibi letum peperere.
Quarta. Eorum habet animas qui amauerunt. Virgilius per totum ſextum eneidos.
Quinta. Virorum fortium.
Sexta. Nocentum, qui a iudicibus puniuntur:
Septima. Vbi purgantur animæ.
Octaua. Vbi animæ ita purgatæ ſunt vt redeant.
Nona. Eſt campus elyſius.

ℂ Quas corporis partes vnuſquilibet planeta regit.

Sol, Caput & Cor.
Mercurius. Linguam & os.
Saturnus. Splenem.
Iupiter. Epar.
Mars. Sanguinem.
Venus. Renes & genitale ſemẽn.
Luna. Stomachum. Crini. lib. 12. cap. 2:

ℂ Quę corporis partes vnicuiq; ſigno zodiaci tribuunt.

Arieti. Caput.
Tauro. Ceruix.
Geminis. Humeri.
Cancro. Cor.
Leoni. Pectus & ſtomachus.
Virgini. Venter.
Libræ. Renes, vertebræq;

Scorpioni. Genitalia,
Sagittario. Femoralia.
Capricorno. Genua.
Aquario. Tibiæ.
Piſcibus. Pedes. Manilius & Crinius vbi ſupra.

¶ Quæ a quibus elementis homini proueniunt.

Caro. A terra:
Humor. Ab aqua.
Anhelitus. Ab aere.
Feruor. Ab igne.
Ingenium. a deo, Idem lib. 6. cap. 12.

¶ Exempla aliquot hieroglyphicarum notarū quibus Aegyptij vtebantur.

Serpens caudam ſibi mordens. Annum, aſtra, eorumq; diſcurſus ſignificat.
Figura leonis. Furorem.
Alteriores partes leonis. Fortitudinem denotant.
Muſca. Impudentem.
Formicam. Cognitionem & prouidentiam.
Caput leonis. Vigilantes aut cuſtodes.
Cœlum pictum rorem eiiciens. Diſciplinam vel artem. Apollonius interprete Beroaldo.
Pellicani forma. Inſidiantem.
Cucufæ effigies. Gratitudinem.
Ciconia. Parentum amantes deſignat.
Columba. Ingratitudinem.
Vipera. Mulierum viro inſidiantem.
Hyena picta Inconſtantem hominem.
Pellis hyenæ. Fortunæ & calamitatis contemptorem.
Capræ figura. Optime audientem.
Anguilla Omnibus inuiſum, Idem eodem.

Camelus.Pigrum.Idem eodem.
Apis effigies.Regem indicat.Crini.lib.7.cap.2.
Vultur.Genium & mageſtatem.Idem eodem.
Bouis figura.Terram.Macro.lib.1.cap.27.
Sceptrum cum oculi ſpecie. Oſyrim ſeu ſolem. Macro. lib.eodem.
Perdices.Contumelioſos homines.Celi.lib.16.ca.25.
Hippopotami vngulę deorſum verſæ.Impium iniuſtūq; ſignificant.Idem eodem.
Accipiter.Rem denotat cito factam.
Oculus.Iuſtitiæ ſeruator & corporis cuſtos interpretat. Diodo.libro quarto.
Dextera manus paſſis digitis.Libertatem deſignat.
Siniſtra compreſſis.Tenacitatem,hæc tamen quatuor vltima de æthiopibus Diodo.intelligit.
Crocodilus.Malum notat.Bapti.in anno prioribus.
Literarum hieroglyphicarum meminit Lucanus li.3. his verſibus.Nondum flumineas memphis contexere biblos nouerat,& ſaxis tantum volucreſq; feræq;,ſculptaq; ſeruabant magicas animalia linguas.& Apuleius lib.vltimo aſini aurei his verbis, De optis adyti profert quoſdā libros literis ignorabilib⁹ prænotatos,partim figuris huiuſcemodi animalium cōcepti ſermonis cōpendioſa verba ſuggerentes,partim nodis & in modum rotę tortuoſis capreolatimq; condenſis ait curioſitate prophanorū lectione munita.vide Baptiſtæ pij annotationes priores.

Varij apud varios tondendi ritus.

Maxies aphricę populi dextram capitis partem comatam geſtant,ſiniſtram vero tondent.
Machlies occiput crinitum geſtant tonſa anteriori parte. Herod.libro.4.
Anſes,vel vt ſtrabo vult anaſes anteriorem partem crinitam habet,occiput vero tonſum.

Macę ſummum capitis verticē radunt,in medio capillo[?] creſcere ſinentes hinc atq; hinc in orbem.

Apud Athenienſes vetus fuit cōſuetudo vt qui ex ephœbis excelliſſent delati in delphos de comis deo primitias darent anteriorem capitis partem abradendo. Plu.in vitam Theſei.

Abantes ne vllas hoſtibus ad capiendū anſas darent anteriorem capitis partem tondere conſuerunt. Idem eodem.

Thraces quidam a re acrocomæ vocati antias in frontem mu liebriter dimittunt. Cælius.li.4.cap.23.

Euboici comam per terga fuſam alūt,atq; ideo opeithocomæ vocantur. Idem eodem.

Romani ad quadringenteſimum quinquageſimum quartum annum vſq; intonſi fuere,donec adducente. P. Ticinio ex Sicilia tonſores venerint.Ply.lib.7.cap.59.

Alexāder in exercitu ſuo nil aliud deſiderari dicebat,niſi vt macedonibus barbe raderentur, nullum eſſe meliorē in pugna quam barbæ captum aſſerens,Plu.in apoph.

Genas fœminis radi duodecim tabularum īterdicto cautum eſt. Ply.lib.11.cap.37.

Intonſi capitis conſuetudo a Lycurgi legibus vt multi arbitrantur proceſſit,qui dictare ſolitus eſt eorum qui honeſta facie forent accedente coma deorum magis augeri,at iis q deformes eſſent,ex ea plus terroris ineſſe,Plu. in vitam lyſandri.

Tranquillus in vitam C.Caliculæ de eius inuidia contra omnes ſcribens cum ait, pulchros & comatos quoties ei occurrerent occipitio raſo ſolitum deturpare. Sueto.in vitam eius.

ℭ Apophthegmata conuiuia retorquentiū.

ℭ Iphicrates Harmodio ignobilitat exprobanti,reſpondit mei generis nobilitas a me incipiet,tua autē in te deſinet Plu.in apoph.

Agathocles ſiciliæ rex quum vrbem obſideret, & aliqui conuiciarentur dicentes, O figule quomodo militib⁹ ſtipendia ſolues? reſpondit, quum vrbem veſtram cœpero: Idem eodem.

Androclidas increpatus a quodam quod claudus in aciē deſcenderet, pugnare non fugere propoſitum eſſe ſibi reſpondit. Vale. de fidu. ſui.

Anacarſis exprobanti illi attico quod ſcytha eſſet, reſpōdit, mihi quidem probro eſt patria ſed patriæ tu. Diogenes libro ſecundo.

Anthagoras congrum quum coqueret, & antigonus illi adſiſtens dixiſſet putas ne homerū agamennonis & græcorum diſcribendis rebus intentū, quomodo congri melius ſaperent pēſitaſſe? reſpondit opinaris (O rex) agamēnonem ſoliciti⁹ perſcrutatum ecquis in exercitu congrū coqueret, Plu. in apoph.

Diogenes olera lauans Ariſtipo dicenti ſi Dionyſio adulari velles nō iſta eſies, reſpondit imo tu ſi iſta eſſe velles dionyſio non adulareris. Vale. de conti.

Cato cuiuſdam probris vexatus reſpōdit, impar mihi tecum certandi conditio eſt, nam vt male dicere & male audire tibi facillimum eſt, ſic mihi male dicere inſuaue eſt, & male audire inſuetum. Plu. in vita eius.

¶ Tribunitij magiſtratus iura & poteſtates.

¶ Tribuni ſoli magiſtratuum purpurati non ſunt. Plut. in proble.

Tribunorum ianua diu noctuq; patet. Idem eodem.

Tribunorum non licebat vnum diem ab vrbe abeſſe, Gellius libro. 3. cap. 2.

Tribuni ſenatum non intrant, ſed poſitis ſubſelis ante valuas curiæ decreta patrum attentiſſima cura examinant; Vale. titu. de inſti. antiquis.

Conſulem a tribuno in carcerem duci poſſe conſtat. Liuſ.

lib.4.1.deca.

Tribuni in ius vocandi poteſtatem non habent, ſed pre/hendendi.Gelli.lib.13.cap.12.

Tempus comitiorum declarare in poteſtate tribuni eſt. Blon.lib.3.ro.trium.

Si alicui cum tribuno lis interceſſiſſet,iudices erant collegæ,Gelli.lib.13.cap.12.

Si quis tribuno nocuiſſet eius caput ioui ſacrum erat, fa/milia ad ædem cereris,liberi Vero venundabantur.Blon.lib.4.ro.trium.

Tribuni nec lictores habent nec in ſella curuli ſedent ius dicturi,Plu.in proble.

Tribuni ſignandorum nummorum habent poteſtatem. Crini.lib.17.cap.7.

Senatuſconſulta non prius valida ſunt,quam interueniẽ/te tribuni conſenſu quæ ſubſcripta,t,litera a tribuno viſa & adprobata oſtenduntur.

Iura & poteſtates cenſorum.

Cenſores creati ab anſerum ſacrorũ cura incipiunt,ali/menta locando,& imaginũ ſplendorẽ reparando. Plu.in ꝓble.Populi partes in tribus diſtribuunt,& pecunias in ciuitatis ordines patiuntur,Cice.2.legum.

Vitam hominum & morum diſciplinam obſeruant,Plu. in vitam ca.cenſorij.

Cenſura maxime omniũ magiſtratuũ reuerẽtiæ eſt,plurimeq; poteſtatis,cum in alijs rebus,tum maxime ad morũ emendationem,Plu.in vitam Pauli emilij.

De nuptijs,de liberorũ procreatiõe,de viuẽdi rõne,& de conniuijs diligẽter inquit cenſura. Idẽ in .xi. cato cenſorij

nem referri ſenatorum. Vale. de inſti.
Vrbis templa, vias, aquas, ærarium tuentur, Cicer. 2. legũ.
Equitum pedi ũve ſobolem cenſores diſtribuunt, & coe/libes eſſe prohibent. Idem eodem.
Altero ex cenſoribus mortuo alterum ſe oportet magi/ſtratu abdicare. Blon. lib. 3. ro. trium.
Completo quinquennio cẽſores luſtrabant, & taurilia ſa/crificia de ſue, oue, & tauro faciebãt. Pompo. le. de magi.
Cum alij magiſtratuũ romanorum annui ſint, cẽſura qn/quennium durat. Vide crinitum. li. 4. cap. 3. Cice. de legi.

ℭ Cenſoria pœna in quos & qualis ferebatur.

ℭ Qui agrum paſſus fuiſſet ſordeſcere cenſoria animad/uerſione puniebatur.
Qui equũ graciliorem aut parum nitidum haberet.
Qui ioco vſus fuiſſet intempeſtiue.
Qui incẽſorum auditorio ſonore nimis oſcitaſſet. Gel. lib. 4. cap. 12. Senator ſenatu abiicitur.
Eques publicum equum perdit.
Plebeius fit ærarius & capite cenſus, Crini. lib. 4. ca. 3.
ℭ Huc ſpectat tabulas cęrites fuiſſe, i quas referri Cẽſores iubebãt quos notę cauſa ſuffragiis priuabãt, vnde erudi/te Flacc⁹ in epiſtola ad Numicũ dignos cærite cæra dicit, romanos, quoniã luxu & voluptatibus turpiſſimis tene/rentur, autor Gellius lib. 16. ca. 17. & Crinitus lib. 7. ca. 6.

ℭ Nomina & valores ponderum.

ℭ Siliqua Primum minimumq; pondus granum tecę in/cluſum Scrypulus latine obulus Sex ſiliquis conſtat. Dra gma Tribus ſcrypulis conficitur. Vncia Octo dragmis cõ/flatur. Libra Italica vndecim habuit vncias. Sexterti ũ an/tiquum Dipondius & ſemis.
Sextertiũ antiquũ paruum Libras vigintiquatuor habẽs

Talentũ aphricũ Libras quinquaginta. Talẽtum ægyptiũ Quindecim pondo. Blon. lib. ſ. idq; ex Varrone.
Talẽtum atticum magnum Octoginta libras & quatuor vncias.
Deunx Vncias vndecim. Dextans Vncias decem. Dodrãs Nouem.
Beſſis Octo. Septunx Septem. Sexunx Sex. Quicunx Quinque.
Trians Quatuor. Quadrans Tres. Sextans Duas. Idem eodem.
Semiuncia Dimidium vnciæ ſexticula Vnciæ ſexta pars.
¶ Reliqua nomina ex compoſitione noſcuntur ſatis, vt treſſis, decuſſis, viceſſis, triceſſis, centuſis, ideſt tres, decẽ. viginti, triginta, centum aſſes continẽs. Sed aduerte, multa alia fuere talenta, vt rhodium, euboicum, antiocheũ, Babilonicum, ptolemaicum, &c. quæ quia libræ apud alios maiores apud alios minores fuerunt, non idẽ vbiq; valent. Eſtq; de eorum valore opinionum confuſa diuerſitas, nec me fallit Plynium libro naturalis hiſtoriæ viceſimoprimo capite trigeſimoquarto de græcis ponderib⁹ dixiſſe, dragma denarii argentei pondus habet, denarius ſex continet obolos, obolus decem calchos, cyatus pendet per ſe dragmas decem, hemina dragmas ſexaginta, mna quam minam vocant dragmas pendet atticas centum, Præter hæc nota nummum argenteum romanum quatuor ſcrypulis equipollere, & inde reduc pondera ad

Fabæ Sic, Plutarchus de liberis educandis.
Litera, K, In damnatione nota fuit, Crini.li.6.ca.8.
Litera, A, in abſolutione. Idem eodem.
Litera, L, &, N, In cauſę ampliatione quibus notabaťnon liquet. Idem eodem.
Literæ, T, Quum tribuni ſenatuſconſulta ſibi placere notabant, Vale.de inſti.anti.
Thita Damnatiõis nota (Perſio dicente) Et potis es n gr̃ű vitio præfigere thita. Perſi.Saty.4.
In comitijs circűferri tabella cõſueuit, in qua puncta adpoſita ſignificarent, cui candidatorum ſuffragarētur. Eraſmus in adagijs omne tulit punctum.
T. olim abſolutionis nota fuit. Aſconi.pedi.In ſuis commen.
Pollex preſſus fauor's ſignum eſt, Poli.in miſc.ca. 17.
Pollex verſus denegantium. Idem eodem.
Cæra miniatula quæ parum probātur in librorum correctione notari ſolitā ſunt. Cicero lib. 16. ad Atticum.
Creta notarunt veteres quæ ſequēda forent, quę viciſſim fugienda carbone. Perſius Satyra quinta
Pedibus nonnunq̃ ferri iudicia ſolita ſunt, quum a ſuo loco diſcedentes Senatores ad illorum ſedes pedibus ibāt, quorum ſententiā volebant ſectari. Vnde pedarij fortaſſe dicti ſunt, quāquam non me fallit aliter ſentire Gellium. Blon.lib.4 ro.triuin.
Obelo ideſt ſigno oblongo in modum haſtæ improbantur, & notantur codicum errores. Cicero epiſto. 161.
Signo vngui appoſito vbi quid non placet obſeruatur. Eraſmus in adagiis vngui notatur.
Aegyptii iudices ſententiam ferunt, impreſſo veritatis ſigno, quod aurea cathena ex iudicum principis collo pendet. Diodo. libro ſecundo.
Cicero conſul (vt Auror eſt Becichem⁹ in præfatiõe facta in Plynium) docuit per ſigna quædam & notas multarű ſimul literarű vim hñtes, ſenatorű dicta colligere. Beich.

in prefatiõe in Ply. Britãnicus perſii iterpres a criniti opi/nione multũ recedit. Dicit enim. k. in abſolutione ſubſcribi ſolere quod interpretaẽ callon. i. bonũ. Britã. in perſiũ.

❡Ritus candidatorum ſeu magiſtratus petentium.

❡Qui magiſtratus populi ſuffragijs petebãt albam veſtẽ induere & vrbem ſupplicãtes ambire ſoliti ſunt quãq̃ legem a tribuno in contrarium aliquando latam ait Liuius libro quarto. Blon. lib. 3. ro. triũmpho.
Abſq; interiore tunica in forũ veſte operti deſcendebant vt eo habitu ad ſupplicandum modeſtiores accederent. Plu. in. 6. Coriolani.
Depræhenſos dextra ciues benignis orabant verbis. Idẽ eodem.
Multi candidati nobiles fecerunt vt quũ minus ſuffragijs valuiſſent. proſternerent ſe populo, fracto animo atq; humili ſupplicarent. Cice, pro plantio.
Candida veſte induti ambiunt ad animi integritatem denotandam nam ſolus hic color ſyncerus & purus ac minime inquinatus eſt. Blon. vbi ſupra.

modum elegãti ad rerum aliarum petitionem transferri candidatum, vt annotauit Beroaldus in primum aſini aurei, ſicuti Plynio panegyriſta gloriæ & imortalitatis candidatus, Hieronymo candidatus fidei, Quintiliano candidatus eloquentiæ, qui eloquentiam auſpicatur, & Apuleio libro primo aſini aurei lepido dicto candidatus crucis appellatur qui petit crucem, quive futurus eſt iamiam crucifixus.

INDEX CARTHARVM

aa bb cc dd ee ff gg hh ii kk ll mm nn oo
pp qq rr ſſ tt uu xx yy zz &&
AA BB CC DD EE FF GG HH II KK
LL MM NN OO PP.

Omnes quaterniones.

Venetiis apud heredes Luceantonij Iuntæ Florentini Menſe Iunio. M D. XLI.

ſcri
ni ao
s ca
cand
Apo
s cru
nian

100

K

L· A·


L
A


L· A·